

דין וחשבון שנתי 2015

זה טוב
למשפחה

דיסקונט

דוח דירקטוריון והנהלה

4	רשימת חברי הדירקטוריון והנהלה	72	פרק ג' - סקירת הסיכונים
7	דבר יו"ר הדירקטוריון	72	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
9	פרק א' - סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	75	סיכוני אשראי
9	קבוצת דיסקונט - תאור תמציתי ותחומי הפעילות העיקריים	91	סיכוני שוק
13	מידע כספי תמציתי על המצב הכספי ותוצאות הפעולות	99	סיכוני נזילות ומימון
15	תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים	103	סיכונים אחרים
16	יעדים ואסטרטגיה עסקית	105	טבלת גורמי סיכון
18	פרק ב' - הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי	109	פרק ד' - מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים
18	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים	109	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים
23	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר	115	בקרות ונהלים
32	המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון		בקרה פנימית על דיווח כספי
41	הון והלימות ההון	119	הצהרת המנהל הכללי
44	חלוקת דיבידנדים	120	הצהרת החשבונאי הראשי
44	תיאור פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות - נתונים כמותיים עיקריים והתפתחויות עיקריות	121	דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
58	פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים - נתונים כמותיים עיקריים והתפתחויות עיקריות		דוחות כספיים
65	הפעילות הבינלאומית - נתונים כמותיים עיקריים והתפתחויות עיקריות	125	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - בקרה פנימית על דיווח כספי
67	חברות מוחזקות עיקריות	126	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים
		127	דוח רווח והפסד מאוחד
		128	דוח רווח והפסד בנק
		129	דוח על הרווח הכולל
		130	מאזן מאוחד והבנק
		131	דוח על השינויים בהון העצמי
		132	דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד והבנק
		134	ביאורים לדוחות הכספיים

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים
נוספים בנוגע לעסקי התאגיד
הבנקאי ואופן ניהולם

נספחים לדוח השנתי

429	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	321	ממשל תאגידי וביקורת
433	נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני	321	הדירקטוריון וההנהלה
435	נספח מס' 3 - מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני	333	הביקורת הפנימית בקבוצת הבנק בשנת 2015
436	נספח מס' 4 - פירוטים נוספים - תיק ניירות ערך	336	שכר רואי החשבון המבקרים
440	נספח מס' 5 - פירוטים נוספים	337	תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה ועסקאות עם בעלי עניין
444	נספח מס' 6 - מילון מונחים	340	קוד ממשל תאגידי לקבוצת דיסקונט
		340	שאלון ממשל תאגידי
		341	ניהול קבוצתי
		341	מעורבות ותרומה לקהילה
		343	פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם
		343	תרשים מבנה האחזקות של בנק דיסקונט
		344	השליטה בבנק - בנק בלא גרעין שליטה
		344	רכוש קבוע ומתקנים
		347	נכסים לא מוחשיים
		348	ההון האנושי
		361	הסכמים מהותיים
		363	דירוג התחייבויות הבנק וחברות בת מסוימות
		406	קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2015
		411	חקיקה ופיקוח
		422	מיסוי
		423	הליכים משפטיים
		425	הליכים של רשויות
		426	שונות

חברי הדירקטוריון

ד"ר יוסי בכר
יו"ר דירקטוריון הבנק
אריה אור לב
אילן בירן (דח"צ)
לינדה בן שושן
אלי אליעזר גונן
יודפת הראל-בוכריס
אילן כהן
ברוך לדרמן (דח"צ)
יהודה לוי (דח"צ)
דוד לוינסון
עידית לוסקי (דח"צ)
שאול קוברינסקי
יהלי שפי

פרטים אודות חברי הדירקטוריון וחברי ההנהלה מובאים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

חברי הנהלה

לילך אשר-טופילסקי
מנהלת כללית
יוסף ברסי
סגן מנהל כללי בכיר
חשב - חשבונאי ראשי וראש מערך החשבונות
יובל גביש
סגן מנהל כללי בכיר
ראש החטיבה הבנקאית
אסתר דויטש
סגנית מנהל כללי בכירה
היועצת המשפטית הראשית וראשת מערך הייעוץ המשפטי
אורי לוין
סגן מנהל כללי בכיר
ראש חטיבת תכנון, אסטרטגיה וכספים
רן עוז
סגן מנהל כללי בכיר
ראש חטיבת שווקים פיננסיים
יאיר אבידן
סגן מנהל כללי
מנהל הסיכונים הראשי וראש מערך ניהול סיכונים
אורית אלסטר
סגנית מנהל כללי
ראשת החטיבה העסקית
יפית גריאני
סגנית מנהל כללי
ראשת חטיבת משאבי אנוש ונכסים
לוי הלוי
סגן מנהל כללי
ראש חטיבת טכנולוגיות ותפעול
אבי לוי
סגן מנהל כללי
ראש חטיבת נכסי לקוחות
ניר אבל
סגן מנהל כללי
מבקר פנימי
מיכל סוקולוב-דנוך
מזכירת הבנק

דוח הדירקטוריון וההנהלה

רשימת חברי הדירקטוריון וההנהלה	4	פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות	44
דבר יו"ר הדירקטוריון	7	עיקריים - נתונים כמותיים עיקריים והתפתחויות עיקריות	
פרק א' - סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	9	פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים - נתונים כמותיים עיקריים והתפתחויות עיקריות הפעילות הבינלאומית	58
קבוצת דיסקונט - תאור תמציתי ותחומי הפעילות העיקריים	9	חברות מנחזקות עיקריות - נתונים כמותיים עיקריים והתפתחויות עיקריות	65
מידע כספי תמציתי על המצב הכספי ותוצאות הפעולות	13	חברות מנחזקות עיקריות - נתונים כמותיים עיקריים והתפתחויות עיקריות	67
תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים	15	פרק ג' - סקירת הסיכונים	72
יעדים ואסטרטגיה עסקית	16	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם	72
פרק ב' - הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי	18	סיכוני אשראי	75
מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים	18	סיכוני שוק	91
התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר	23	סיכוני נזילות ומימון	99
המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון	32	סיכונים אחרים	103
הון והלימות ההון	41	טבלת גורמי סיכון	105
חלוקת דיבידנדים	44	פרק ד' - מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים	109
		מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים	109
		בקורות ונהלים	115

דבר יו"ר הדירקטוריון

בעלי מניות יקרים.

הדוחות הכספיים לשנת 2015 משקפים את השלב הראשון ביישומה של התכנית האסטרטגית לשנים 2015-2019, תכנית עליה הכרזנו באוגוסט 2014. לאחר מספר שנים בהן רכזו מאמצי הקבוצה העיקריים בחיזוק ההון, שיפור איכות תיק האשראי ושיפור התשתיות הניהוליות, הגדרנו את הכיוונים האסטרטגיים לקבוצת דיסקונט, על בסיס ניתוח מקיף של פעילותה העסקית וזיהוי מגמות במערכת הפיננסית המקומית והעולמית. התכנית האסטרטגית מקיפה את כלל פעילויות הקבוצה, תוך מיקוד בתחומים בהם פוטנציאל השיפור הינו המשמעותי ביותר: צמיחה במגזר הקמעונאי והרחבת השירות ללקוחותינו; התייעלות תפעולית; ומיקוד הפעילות העסקית. כל זאת במקביל לתהליך מתמשך לשינוי התרבות הארגונית בקבוצה, המהווה אבן יסוד ביישום התכנית.

בשנה החולפת פעלה הנהלת הבנק בנחישות ליישום התכנית האסטרטגית, תוך גיבוי, פיקוח והכוונה מצד הדירקטוריון. על אף שחלפה שנה בלבד מאז השקתה, מאמצינו בתחומי המיקוד מקבלים ביטוי כבר בדוחות הכספיים הנוכחיים: בתחום הקמעונאי, צמחו תיקי האשראי למשקי בית ולעסקים קטנים בכ-9% וכ-7%, בהתאמה; תכנית הפרישה בסוף שנת 2014 יושמה בהצלחה, תוך פיקוח הדוק על מצבת כוח האדם, והביאה לקיטון של כ-5% בהוצאות השכר; ניהול קפדני של ההון אפשר את המשך הגידול ביחס ההון העצמי רובד 1 לכ-9.5%, מעבר לדרישות בנק ישראל.

כחלק ממאמצינו למיקוד הפעילות העסקית, השלמנו את מכירת פעילותה של דיסקונט בנק לטין אמריקה (DBLA) באורוגוואי; סגרנו את סניף הבנק בלונדון; ומכרנו את פעילות אידיבי (סוויס) בנק בשווייץ. במקביל, פעלנו לחיזוק פעילותן של חברות בת אחרות בקבוצה. כך למשל, חתמנו על הסכם למיזוג חברת החיתום של דיסקונט עם כלל פיננסים חיתום ליצירת גוף חיתום מוביל בשוק ההון הישראלי, ובכאל רכשנו את מניות המיעוט בדיינרס.

המשך יישומה של התוכנית האסטרטגית בשנת 2016 ובשנים הבאות צפוי להביא לשיפור משמעותי במעטפת השירות האישי והדיגיטלי, אותה אנו מעניקים ללקוחותינו. אנו מאמינים, כי שיפורים אלה יאפשרו לנו להעניק שירות איכותי ויעיל יותר במגוון ערוצים, תוך שימור אופיו המשפחתי והאישי של הבנק. כמו כן, אנו נוקטים בצעדי התייעלות נוספים בפעילויות הקבוצה, על מנת להתאימן לשינויים בסביבה העסקית בה אנו פועלים.

במבט קדימה, שנת 2016 מביאה עימה אתגרים רבים להנהלת הבנק והדירקטוריון. חוסר הוודאות השורר בכלכלה הגלובלית, סביבת הריבית האפסית והתנודתיות המאפיינת את השווקים בעת האחרונה, משפיעים על המערכת הבנקאית ומגבילים את יכולת הצמיחה שלה. לפיכך, אנו נדרשים לבצע התאמות במאמצינו לשיפור התוצאות העסקיות. בכוונתנו להעמיק את צעדי ההתייעלות, אשר תוכננו במסגרת התכנית האסטרטגית, תוך חתירה למבנה הפעלה יעיל ואפקטיבי.

סוגיית יחסי העבודה בבנק תעמוד גם בשנת 2016 במוקד תשומת הלב הניהולית, עם סיומו של הסכם העבודה הקיבוצי ופתיחת משא ומתן על הסכם חדש עם ועד העובדים. אני מאמין, כי בשיח ענייני ובמאמץ משותף, נוכל להוביל, עם ועד העובדים, שינוי לטובה ביחסי העבודה ותרבות ניהול כוח האדם בבנק, מתוך דאגה משותפת להצלחת הבנק, לשביעות הרצון של לקוחותינו ולרווחת עובדינו.

בעת האחרונה, מתגברים הלחצים והיזומות בסביבה הציבורית והרגולטורית להגברת התחרות בענף הבנקאות. הוועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסים הנפוצים בישראל ("ועדת שטרם"), שמונתה לצורך בחינת הנושא, פרסמה את מסקנות הביניים שלה בדצמבר האחרון. יישום המסקנות, אף שטרם גובשו באופן סופי, צפוי לחולל שינויים משמעותיים במבנה התחרות בענף, וההשפעות על קבוצת דיסקונט טרם התבהרו. אני סבור, כי לצד האיום על המערכת הבנקאית בכללותה ועל קבוצת דיסקונט בפרט, יוזמות רגולטוריות לשיפור התחרות בענף, בהן שיתוף בנתוני אשראי והקלות בחסמי מעבר של לקוחות בין הבנקים, מהוות עבורנו הזדמנות לגידול בנתח השוק ולהאצת הצמיחה במגזרי המיקוד שהגדרנו.

במקביל ליישום תכניתנו האסטרטגית החמש שנתית, עינינו נשואות אל מעבר לאופק הקרוב. המהפכה הטכנולוגית משנה במהירות את עולם הבנקאות. עם זאת, ניכר כי אין תמימות דעים בנוגע למודל בנקאי עתידי מוביל, ובנקים בעולם ובארץ נוקטים בגישות שונות ליישום חדשנות והתאמה לטעמי הלקוח המשתנים. במקביל להתאמתם לחזית הטכנולוגיה של ערוצי השירות באתר האינטרנט ובמובייל, המושלמת בימים אלה, אנו פועלים לגיבוש מודל ההפעלה בסביבה מבוססת טכנולוגיה בטווח הבינוני-ארוך.

בנק דיסקונט חגג בשנה החולפת 80 שנים להיווסדו. בכל היבטי העשייה, אנו עושים הכל על מנת לשמר את המורשת הבנקאית שהנחילו מייסדי הבנק, המשלבת ערכים משפחתיים וקשר אישי וחם, עם הוגנות ומקצועיות ללא פשרות. אנו פועלים בנחישות להשגת יעדי השינוי השאפתניים שהצבנו לעצמנו ובהתמודדות עם האתגרים שעוד נכוננו לנו, אך בה בעת מתחייבים לשמר את אותה רוח דיסקונטאית המייחדת ומבדלת אותנו מהמתחרים.

אני משוכנע כי הנהלת הבנק, בתמיכה ובגיבוי של הדירקטוריון, ובשיתוף עם עובדינו המסורים והמחוייבים, תמשיך לפעול להשגת יעדי התכנית האסטרטגית ולהתמודד בהצלחה עם אתגרי הסביבה העסקית, הכלכלית והרגולטורית.

יוסי יורי

ד"ר יוסי בכר
יו"ר הדירקטוריון

28 בפברואר 2016

פרק א' - סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 28 בפברואר 2016, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוח השנתי של הבנק לשנת 2015. הדוח השנתי לשנת 2015 נערך בהתאם להוראות הדיווח לציבור החדשות, אשר תחילתן בדוח זה (לפרטים נוספים ראו "חקיקה ופיקוח" להלן).

קבוצת דיסקונט - תאור תמציתי ותחומי הפעילות העיקריים

בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") התאגד בארץ ישראל בשנת 1935, כחברה ציבורית לפי פקודת החברות. הבנק נוסד על ידי מר ליאון רקנאטי ז"ל. הבנק הוא תאגיד בנקאי בעל רשיון "בנק" לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות (רישוי)").

ב-80 שנות קיומו פיתח הבנק רשת סניפים ופעילות בנקאית מסחרית ענפה בכל תחומי הבנקאות.

הפעילות בארץ

בנק דיסקונט מציע ללקוחותיו שירותים בנקאיים מקיפים, בכל תחומי הפעילות הפיננסית, באמצעות רשת של 132 סניפים בישראל, שירותי בנקאות ישירה, בנקאות מקוונת ואינטרנט.

לבנק חברה בת בנקאית בישראל - בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, שהינו בנק מסחרי המשרת את לקוחותיו בכל תחומי הפעילות הפיננסית באמצעות 80 סניפים.

הפעילות בארץ פרוסה על פני תחומים נוספים, ובהם:

- כרטיסי אשראי - הבנק שולט בחברות "כרטיסי אשראי לישראל בע"מ" (להלן: "כאל") ו-"דיינרס קלוב ישראל בע"מ" (להלן: "דיינרס"), אשר מנפיקות ומשווקות כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "דיינרס" ו-"MasterCard", לשימוש בארץ ובחול;
- ניהול תיקים - חברת הבת "תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות בע"מ" (להלן: "תפנית") עוסקת בניהול תיקי השקעות בניירות ערך עבור לקוחות פרטיים, חברות, מלכ"רים וגופים מוסדיים;
- השקעות ריאליות וחיתום - חברת הבת "דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ" (להלן: "דש"ה") עוסקת בתחום הבנקאות להשקעות, בהשקעות בקרנות השקעה פרטיות, בקרנות הון סיכון ובהשקעות ריאליות נוספות. כן עוסקת דש"ה בתחום הפצת ניירות ערך ובתחום חיתום להנפקות וניהולן, באמצעות חברה בת.

הפעילות הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית של קבוצת דיסקונט מתבצעת בעיקר באמצעות חברת הבת בארה"ב. אי די בי ניו יורק הינו הגדול מבין הבנקים הישראליים הפועלים בחו"ל ומפעיל כיום סניפים באזור ניו יורק, בפלורידה ובקליפורניה. לבנק זה נציגויות באמריקה הלטינית ובישראל.

הפעילות הבינלאומית מתאפיינת כפעילות עסקית-מסחרית ובנקאות פרטית.

בשנת 2015, נקטו מהלכים למיקוד הפעילות הבינלאומית, במסגרת יישום התוכנית האסטרטגית. במסגרת זו, נמכרה הפעילות של דיסקונט בנק לטין אמריקה ושל אידיבי (סוויס) בנק ונסגר סניף לונדון (ראו להלן, ביאור 15 ד' ו-ה' לדוחות הכספיים ובסעיף "הפעילות הבינלאומית").

נתח שוק

בהתבסס על נתוני המערכת הבנקאית ליום 30 בספטמבר 2015, כפי שפורסמו על ידי בנק ישראל, חלקה של קבוצת דיסקונט בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל היה כלהלן:

30 בספטמבר 2015	31 בדצמבר 2014	באחוזים
15.1	15.6	סך-כל הנכסים
13.9	14.1	אשראי לציבור, נטו
14.7	15.3	פקדונות הציבור
17.0	17.0	הכנסות ריבית, נטו
16.2	18.1	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית

רווח והפסד מאוחד לחמש השנים האחרונות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2011	2012	2013	2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים					
8,413	7,847	6,822	5,736	5,267	הכנסות ריבית
3,796	3,388	2,572	1,518	1,042	הוצאות ריבית
4,617	4,459	4,250	4,218	4,225	הכנסות ריבית, נטו
778	726	580	164	187	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,839	3,733	3,670	4,054	4,038	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
98	352	632	549	363	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,670	2,685	2,704	2,586	2,611	עמלות
169	220	(1)20	(1)18	79	הכנסות אחרות
2,937	3,257	3,356	3,153	3,053	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
(2)3,500	(2)3,479	(2)(1)3,609	(2)(1)4,086	3,396	משכורות והוצאות נלוות
(2)1,212	(2)1,224	(2)1,182	(2)1,161	1,158	אחזקת ופחת בניינים וציוד
11	10	-	-	-	הפחתת נכס בלתי מוחשי
(2)1,158	(2)1,120	(2)1,146	(2)1,167	1,171	הוצאות אחרות
5,881	5,833	5,937	6,414	5,725	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
895	1,157	1,089	793	1,366	רווח לפני מיסים
(2)102	(2)406	(2)(1)269	(2)(1)271	568	הפרשה למיסים על הרווח
793	751	820	522	798	רווח לאחר מיסים
101	104	45	27	9	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס
					רווח נקי:
894	855	865	549	807	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
(2)(69)	(2)(56)	(2)(35)	(44)	(57)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
825	799	830	505	750	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
רווח למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)					
(2)0.78	(2)0.76	(2)(1)0.79	(2)(1)0.48	0.71	רווח נקי למניה, המיוחס לבעלי המניות של הבנק
1,053,869	1,053,869	1,053,869	1,053,869	1,053,869	מספר משוקלל של מניות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב, ששימש לחישוב הרווח למניה (באלפים)

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
 (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

מאזן מאוחד לסוף חמש השנים האחרונות

ליום 31 בדצמבר				
2011	2012	2013	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים				
נכסים				
30,329	24,100	25,319	31,694	28,518
42,898	46,001	41,325	37,353	38,935
145	387	102	466	279
118,358	119,696	117,993	122,172	129,268
(1,975)	(2,085)	(2,134)	(2,049)	(2,052)
116,383	117,611	115,859	120,123	127,216
1,640	1,696	1,835	1,533	515
1,591	1,724	1,668	142	144
(2)2,882	(2)2,757	(2)2,528	(3)(2)2,291	2,175
152	142	142	142	142
3,114	3,727	4,080	4,596	3,208
(2)3,205	(2)2,735	(2)(1)3,595	(2)(1)3,890	3,696
8	–	4,204	(3)4,955	432
202,347	200,880	200,657	207,185	205,260
התחייבויות והון				
153,368	151,935	148,928	152,903	157,404
4,249	3,720	4,213	5,547	3,907
925	1,005	972	872	777
6,700	5,452	3,644	3,984	3,833
12,239	12,284	11,664	10,638	9,570
4,432	4,708	4,898	4,475	3,475
9,538	(2)9,773	(2)(1)10,408	(2)(1)11,126	10,985
–	–	3,931	4,651	1,675
191,451	188,877	188,658	194,196	191,626
(2)10,580	(2)11,713	(2)(1)11,702	(2)(1)12,599	13,288
(2)316	(2)290	(2)297	(2)390	346
10,896	12,003	11,999	12,989	13,634
202,347	200,880	200,657	207,185	205,260

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
 (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.
 (3) סווג מחדש – מיון פריטים מביניים וצידוד לנכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה.

מגזרי הפעילות של קבוצת דיסקונט – בהתאם "להוראות הישנות" – תיאור תמציתי

הבנק מדווח על פעילותו, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בששה מגזרי פעילות כלהלן:

- בנקאות קמעונאית - מגזר משקי הבית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הבנקאית של הבנק בזירת הלקוחות הפרטיים המוגדרים כפרטיים מקבלי משכורת, צמיחה ואח"מ (להוציא לקוחות של המרכזים לבנקאות פרטית). כן כולל המגזר את לקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט במגזר משקי הבית - לקוחות פרטיים של בנק מרכנתיל דיסקונט, ששמוני פעילותם אופייניים לאלו של משקי בית, לרבות אשראי בהיקף שאינו עולה על 300 אלף ש"ח ופקדונות בהיקף שאינו עולה על 500 אלף ש"ח.
- בנקאות קמעונאית - מגזר עסקים קטנים:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הבנקאית של הבנק ולקוחות של בנק מרכנתיל דיסקונט, המוגדרים כחברות קטנות ועסקים קטנים בעלי מחזור שנתי של עד 15 מיליון ש"ח ובעלי חבות של עד 5 מיליון ש"ח.

- **בנקאות עסקית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה העסקית של הבנק, בעיקר תאגידים בעלי מחזור מכירות שנתי העולה על 150 מיליון ש"ח או חבות העולה על סך של 50 מיליון ש"ח, שהם לקוחות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט. כן כולל המגזר את לקוחות מגזר הבנקאות העסקית של אי די בי ניו יורק.
- **בנקאות מסחרית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות האגף המסחרי בחטיבה הבנקאית של הבנק, בעיקר תאגידים בעלי מחזור מכירות שנתי של 15 עד 150 מיליון ש"ח ובעלי חבות כוללת בסך של 5 עד 50 מיליון ש"ח שהם לקוחות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט. כן כולל המגזר את לקוחות מגזר הבנקאות המסחרית של אי די בי ניו יורק.
- **בנקאות פרטית:** במסגרת מגזר זה, בתחום הפעילות המקומית של הבנק, נכללים לקוחות הבנק (יחידים ותאגידים) המקבלים שירות בנקאי במרכזים לבנקאות פרטית. לקוחות אלה הינם, בדרך כלל, לקוחות ישראליים בעלי עושר פיננסי בבנק של 4 מיליון ש"ח ומעלה ולקוחות תושבי חוץ, בעלי עושר פיננסי בבנק של 1 מיליון דולר ומעלה. כן כולל המגזר לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני וגבוה בבנק מרכנתיל דיסקונט ובסניף לונדון, את כל פעילות אידיבי (סוויס) בנק ופעילות לקוחות הבנקאות הפרטית באי די בי ניו יורק, לרבות כל פעילותה של חברת הבת דיסקונט בנק לטין אמריקה (לפרטים בדבר סגירת סניף לונדון ומכירת פעילות דיסקונט בנק לטין אמריקה, ו-אידיבי (סוויס) בנק, ראו להלן "הפעילות הבינלאומית").
- **מגזר הניהול הפיננסי:** במסגרת מגזר זה נכללות פעילויות המאופיינות כפעילות בנקאית שאינה נעשית מול לקוחות הקבוצה (פרט לפעילותם מול חדר עסקאות, אשר נכללת במגזר), הכוללות בעיקר את פעילות הנוסטרו של הבנק, של בנק מרכנתיל דיסקונט ושל אי די בי ניו יורק בניירות ערך ועם בנקים אחרים, ניהול החשיפות של סיכונים שוק ונזילות ופעילות חדר עסקאות, לרבות בנגזרים פיננסיים. כמו כן, כולל המגזר את חלקו של הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי (עד ליום 31 במרס 2014) וברווחי חברות כלולות שהן תאגידי עזר. בנוסף כולל המגזר את תת מגזר חברות ריאליות, אשר כולל את פעילות קבוצת דיסקונט בהשקעות ריאליות. מגזרים אלה כוללים גם את החלק המתייחס בפעילות של מגזרי המוצרים ובפעילות הבינלאומית של קבוצת דיסקונט. הבנק מדווח על פעילותו בארבעה מגזרי מוצרים, כלהלן:
- **פעילות בתחום כרטיסי אשראי:** פעילות הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעת הן באמצעות כאל, חברת כרטיסי אשראי, המוחזקת על ידי הבנק בשיעור של כ-71.8% בהון ו-79% בהצבעה, והן בהנפקת כרטיסי אשראי של כאל ללקוחות הבנק וללקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט כמנפיקים משותפים, כחלק מסל השירותים והמוצרים המוצע על ידי הבנק ועל ידי בנק מרכנתיל דיסקונט. הכנסות הבנק מהפעילות בכרטיסי אשראי כוללות, בראש ובראשונה, עמלות שונות הקשורות לפעילות כאל בכרטיסי אשראי (הן כמנפיקה של כרטיסי אשראי והן כסולקת של כרטיסי אשראי), וכן את הכנסות המימון מאשראי בעסקאות המבוצעות בכרטיסי אשראי חוץ בנקאיים. בנוסף, לבנק ולבנק מרכנתיל דיסקונט הכנסות הנובעות מתשלומים המועברים להם בגין כרטיסי אשראי שהונפקו על ידי כאל ביוזמת הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט, עבור לקוחותיהם.
- **פעילות בשוק ההון:** הפעילות בשוק ההון כוללת פעילות בתחום ניירות ערך (למעט נוסטרו), ניהול תיקים ומוצרים פנסיוניים. הפעילות כוללת את פעילות הבנק בתחום ניירות ערך, מערכים פנסיוניים, את פעילותה של חברת הבת המתמחה תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות ואת הפעילות בשוק ההון של בנק מרכנתיל דיסקונט.
- **פעילות בניה ונדל"ן:** בפעילות זו נכללים לקוחות החטיבות השונות בבנק אשר סיווגם הענפי הינו בתחומי הבניה והנדל"ן. כן כוללת הפעילות את פעילות מגזר בניה ונדל"ן בבנק מרכנתיל דיסקונט, באי די בי ניו יורק ובסניף לונדון.
- **פעילות המשכנתאות:** הפעילות כוללת את פעילות המשכנתאות בקבוצת דיסקונט בארץ. במסגרת מגזר זה נכללת פעילות מתן הלוואות לדיור (רכישה, בניה וכיו"ב) ומתן הלוואות לכל מטרה המובטחות במשכון דירת מגורים/נכס. המגזרים שתארו לעיל הינם המגזרים המוצגים בהתאם "להוראות הישנות". (ראו ביאור 1 ד' 20 לדוחות הכספיים). לפרטים נוספים, ראו "מגזרי פעילות" להלן, וביאור 29 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הוראה בעניין מגזרי פעילות פיקוחיים, אשר מיושמת חלקית החל מדוח שנתי זה, ראו ביאור 1 ג' 5 (7) וביאור 30 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר מגזרי פעילות ניהוליים שהבנק זיהה, ראו ביאור 30 ה' לדוחות הכספיים.

מידע כספי תמציתי על המצב הכספי ותוצאות הפעולות

רווחיות

שני באחוזים		לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
2014	2015	2013	2014	2015
לעומת	לעומת	במיליוני שקלים חדשים		
2013	2014			
(0.8)	0.2	4,250	4,218	4,225
(71.7)	14.0	580	164	187
(27.2)	72.3	(1,089)	(793)	1,366
0.7	109.6	(269)	(271)	568
(36.3)	52.9	(820)	(522)	798
(39.2)	48.5	(830)	(505)	750
(26.6)	(12.6)	(1,221)	(896)	783
2,728.1	(20.6)	(32)	(905)	719
		(0.79)	(0.48)	0.71
		(10.8)	(6.6)	10.3
		(8.2)	(4.4)	6.0
		(7.2)	(4.2)	5.8
		(7.2)	(7.4)	6.0

הערה:
(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים ובנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' (1) ו- (2) לדוחות הכספיים, בהתאמה.

רווחיות - בניטרול רכיבים מסויימים

שני		2014	2015
במיליוני שקלים חדשים	ביאור		
48.5	750	505	
	23 ז' ו-ח'	(19)	341
	15 ה'	14	50
(12.7)	783	896	
	6.0	7.4	
	12 יג'	-	65
	38 (9)	99	47
	38 (3)	-	26
(14.7)	882	1,034	
	6.8	8.5	

הערה:
(1) פיצויים מוגדלים לעובדי חברה מוחזקת בחו"ל שפעילותה נמכרה.

מאזן⁽²⁾

שיוני	ליום 31 בדצמבר	
	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים באחוזים		
סך-כל הנכסים	207,185 ⁽¹⁾	205,260
אשראי לציבור, נטו	120,123	127,216
ניירות ערך	37,353	38,935
פקדונות הציבור	152,903	157,404
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	12,599 ⁽¹⁾	13,288
סך-כל ההון	12,989 ⁽¹⁾	13,634

הערות:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים ובנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) ו- (2) לדוחות הכספיים, בהתאמה.

(2) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה - ראו ביאור 18א לדוחות הכספיים.

יחסים פיננסיים

שיוני	ליום 31 בדצמבר	
	2014	2015
באחוזים		
סך-כל ההון ביחס לסך-כל הנכסים	6.3 ⁽²⁾	6.6
הוצאות בגין הפסדי אשראי ביחס ליתרה הממוצעת של האשראי לציבור	0.14	0.15
אשראי לציבור, נטו ביחס לסך כל הנכסים	58.0 ⁽²⁾	62.0
אשראי לציבור, נטו ביחס לפקדונות הציבור	78.6	80.8
פקדונות הציבור ביחס לסך כל הנכסים	73.8 ⁽²⁾	76.7
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית ביחס להוצאות התפעוליות והאחרות	49.2 ⁽²⁾	53.3
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית ביחס להוצאות התפעוליות והאחרות - בניטרול הפסד ממכירת פעילות חברות מוחזקות בחו"ל ותוכניות פרישה	54.4 ⁽²⁾	53.7
ההוצאות התפעוליות והאחרות ביחס לסך כל ההכנסות	87.0 ⁽²⁾	78.7
ההוצאות התפעוליות והאחרות ביחס לסך כל ההכנסות - בניטרול הפסד ממכירת פעילות חברות מוחזקות בחו"ל ותוכניות פרישה	78.7 ⁽²⁾	78.1
תשואה מותאמת לנכסי סיכון ⁽¹⁾	4.3 ⁽²⁾	5.8
תשואה מותאמת לנכסי סיכון ⁽¹⁾ - בניטרול הפסד ממכירת פעילות חברות מוחזקות בחו"ל ותוכניות פרישה	7.6 ⁽²⁾	6.1
יחס המינוף ⁽³⁾		6.5
יחס כיסוי הנזילות ⁽³⁾		128.0

הערות:

(1) תשואה על ההון מחושבת על יתרה ממוצעת של נכסי סיכון בהתאם ליעד ההון המינימלי שקבע הבנק לתקופה הרלוונטית (31.12.2015 - 31.12.2014, 9.06% - 8.5%).

(2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים ובנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) ו- (2) לדוחות הכספיים, בהתאמה.

(3) הנתונים מוצגים בהתאם להוראה חדשה, בתוקף מיום 1 באפריל 2015, ולכן לא מוצגים נתוני השוואה. היחס מחושב בגין שלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015.

יחסי הון לרכיבי סיכון

באזל III		31.12.2014	31.12.2015
באחוזים			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון		9.4	9.5
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון		14.8 ⁽¹⁾	14.3

הערה:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים, וללא השפעת היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

התפתחות שער מניית דיסקונט

שיעור שינוי בשנת 2015 באחוזים	שער סגירה בסוף יום המסחר			
	31.12.2014	31.12.2015	23.2.2016	
13.0	625	706	642	מניית דיסקונט
7.3	1,249.51	1,340.17	1,275.05	מדד מניות הבנקים
4.4	1,464.99	1,528.74	1,430.23	מדד ת"א-25
13.0	6.59	7.44	6.77	שווי שוק דיסקונט (במיליארדי ש"ח)

תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים

סביבת הסיכון. סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, הנובע מגורמים ואירועים חיצוניים לקבוצה, בהם גורמים ואירועים כלכליים, פיננסיים, רגולטורים, חברתיים, פוליטיים, גיאופוליטיים ואיומי סייבר ומגורמים ואירועים פנימיים.

השפעה כוללת של סיכונים אשראי. סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מהרעה ביכולת הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם.

- **סיכון בגין איכות לווים ובטחונות.** סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מהרעה באיכות הלווים ו/או בשווי הביטחונות.

- **סיכון בגין ריכוזיות ענפית.** סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מהרעה בפעילות העסקית בענף משק מסוים.

- **סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים.** סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מחשיפה משמעותית ללווה בודד ו/או למספר לווים המשתייכים לקבוצה עסקית אחת שעשויים להוביל, במצב של שינוי במצב הכלכלי להחמרת הפגיעה הפוטנציאלית בתיק האשראי, בין היתר, עקב סיכון ההדבקה.

השפעה כוללת של סיכונים שוק. סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה משינויים בפרמטרים כלכליים בשווקים הפיננסיים ומהתנודתיות שלהם, המשפיעים הן על השווי הכלכלי והן על יחס ההון הרגולטורי.

- **סיכון ריבית.** הסיכון לפגיעה כאמור, כתוצאה מתזוזות מקבילות ולא מקבילות, בעקום התשואה, וההשפעה של האופציונליות הגלומה במכשירים פיננסיים שונים.

- **סיכון אינפלציה ושערי חליפין.** סיכון לפגיעה כאמור, כתוצאה מהשפעת שינויים באינפלציה או בשערי החליפין, לרבות השפעת נגזרים ועסקאות עתידיות על הפער שבין הנכסים לבין ההתחייבויות.

- **סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי בהחזקת ניירות ערך.** סיכון לפגיעה כאמור, כתוצאה משחיקת שווי של ניירות ערך בעלי סיכון אשראי ושוויון של ההשקעות הריאליות, לרבות קרנות, עקב תנודות מחירים.

סיכון מזילות. הסיכון ליציבות הקבוצה, הנובע מאי יכולתה לספק את צרכי הנזילות שלה וקושי לעמוד בהתחייבויותיה, בשל התפתחות בלתי צפויה, שכתוצאה ממנה תאלץ הקבוצה לגייס מקורות ו/או לממש נכסים באופן שיגרם לה הפסד מהותי.

סיכון תפעולי. סיכון להפסד, כתוצאה מאי נאותות, או מכשל של תהליכים פנימיים, כשלים במערכות הקבוצה, אירועים חיצוניים, לרבות אירועי המשכיות עסקית, טעויות אנוש, הונאות ומעילות או כתוצאה מהעדר תהליכי בקרה נאותים.

סיכון טכנולוגיות המידע. סיכונים תפעוליים החלים על מערכות מידע ביצור, בתהליכי טכנולוגיית מידע רוחביים ובפעילויות חדשות: סיכונים פרויקטים וסיכונים השקת מערכות לייצור. כמו כן, סיכון לפגיעה עסקית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מהעדר מוכנות טכנולוגית, לרבות במצבי המשכיות עסקית.

סיכונים אבטחת מידע וסייבר. סיכונים לנזק, כתוצאה מאירועים אשר במהלכם מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב, על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד).

סיכון משפטי ורגולטורי. סיכון משפטי הינו סיכון להפסד, בין היתר, כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, או מחשיפה להליכים משפטיים נגד הבנק, או כתוצאה מחשיפה לקנסות או צעדי עונשין, כתוצאה מפעילות פיקוחית כמו גם מהסדרים פרטניים ועוד. הסיכון המשפטי כולל בחובו גם סיכונים רגולטורים בעלי מאפיינים משפטיים הנובעים, בין היתר, מאי יישום, או יישום שגוי של הוראות רגולטוריות שונות, אשר מכוחן מוטלות חובות על הבנק.

סיכונים חוצי גבולות. סיכון להפסד, כתוצאה מסנקציה חוקית או רגולטורית, או פגיעה במוניטין, כתוצאה מאי ציות להוראות דין זר ורגולציה, החלים על פעילות חוצת גבולות של הקבוצה וכתוצאה מאחריות הקבוצה על פעילות חוצת גבולות של לקוחותיה, אשר נעשתה תוך שימוש בשירותי הבנק.

סיכוני ציות, הלבנת הון ומימון טרור. סיכון להפסד, כתוצאה מסנקציה חוקית או רגולטורית, או פגיעה במוניטין כתוצאה מאי ציות להוראות הדין והרגולציה, בתחום יחסי בנק-לקוח ו/או בתחום איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור.

סיכון מוניטין. סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מפגיעה תדמיתית בעקבות פרסומים, נכונים או שגויים, אירועים חיצוניים, לרבות אירועים בסביבת התחרות ו/או אירועים פנימיים, לרבות החלטות עסקיות שגויות, תקלות מחשב מהותיות, שביתות, מעילות, אירועי הפרה מהותיים בתחום סיכונים חוצי גבולות, סיכוני ציות והלבנת הון וכו'.

סיכון אסטרטגי. סיכון עסקי, בין במעשה, כגון החלטות עסקיות שגויות, או יישום לא נאות של החלטות עסקיות, ובין במחדל, כגון, העדר תגובה לשינויים בתחרות, שבהתממשותו עשוי להביא לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולתה להשיג את יעדיה.

לפרטים נוספים ראו להלן בפרק ג' לדוח הדירקטוריון וההנהלה - "סקירת הסיכונים" ובמסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים".

יעדים ואסטרטגיה עסקית

ביום 20 באוגוסט 2014, אישר הדירקטוריון את התוכנית האסטרטגית לקבוצת דיסקונט לשנים 2015-2019. התוכנית שגובשה מושתתת על ניתוח מעמיק ועבודת תכנון מפורטת שנערכה בבנק, בסיוע חברת ייעוץ בינלאומית. התוכנית מקיפה את כל תחומי הפעילות של קבוצת דיסקונט, מתוך ראייה של העוצמות והאתגרים של הקבוצה, כקבוצה פיננסית מגוונת ויציבה, הכוללת החזקות מהותיות ומרכזיות בישראל ובחו"ל, בעלת בסיס לקוחות ותיק ונאמן, רשת סניפים בפרסה רחבה, שירות המבוסס על יחס אישי ועובדים מסורים ומקצועיים.

התוכנית בנויה על שלושה נדבכים מרכזיים - התייעלות נרחבת, צמיחה במגזר הקמעונאי והטמעת תרבות ארגונית תומכת שינוי.

הנדבך הראשון מתמקד בהתייעלות וניהול קפדני של ההוצאות, ובכלל זה:

- הקטנת מצבת כוח האדם בקבוצת דיסקונט, בלמעלה מ-1,000 עובדים, מתוכם כ-700 עובדים עד סוף שנת 2017. יישום תוכנית הפרישה בסוף שנת 2014, ניהול מוקדם של מצבת כוח האדם בבנק וצמצום הפעילות בחו"ל, הביאו בשנים 2014-2015 לקיטון של 979 משרות בקבוצה, ירידה של 9.7%. בבנק נרשמה בשנים 2014-2015 ירידה של 628 עובדים, ירידה של 9.7%;
- התאמות במבנה הארגוני במטרה לייעל ולפשט תהליכים שונים ולקצר את זמן התגובה ללקוח;
- צמצום שטחי הנדל"ן של הקבוצה (בין היתר, לאור הקטנת מצבת כוח האדם). במסגרת זו צומצמו בשנת 2015 שטחי הנדל"ן ב-3,768 מ"ר. (בהמשך לצמצום של 6,186 מ"ר בשנת 2014);
- חיסכון בהוצאות רכש והוצאות אחרות.

הנדבך השני בתוכנית מתמקד בצמיחה וברווחיות לטווח הארוך:

- צמיחה במגזר הקמעונאי, תוך דגש על לקוחות פרטיים ועסקים קטנים, בבנק ובחברות הבת, מרכנתיל ואל. בשנת 2015, התמקד הבנק בהגדלת פעילותו באשראי הצרכני ובהמשך פיתוח מגזר משקי הבית והעסקים הקטנים. המהלך נתמך גם על ידי שיפור תשתיות ופיתוח מודלים שאפשרו את הגדלת התיק והנגשת האשראי לציבור. כך לדוגמה, בשנת 2015 צמח האשראי למשק בית, ללא אשראי לדיר, בשיעור של 9.7% בהשוואה לסוף השנה הקודמת.
- העמקת הקשר עם לקוחות הבנק באמצעות שדרוג הצעות ערך מתאימות ומועילות במגוון ערוצי ההפצה, תוך יישום שיפורים טכנולוגיים והעצמת חווית הלקוח. במסגרת זו הושקו שירותים דיגיטליים חדשניים וכן אתר אינטרנט חדש ללקוחות פרטיים;
- האצת המהלך להעברת הפעילות התפעולית מהסניפים למשרד אחורי, במטרה לאפשר לבנקאים להתמקד בשירות האישי ללקוחות. בשנת 2015 הוקם משרד אחורי חדש - "מרכז שירות בנקאי", לתמיכה בסניפים על ידי הוצאה של פעילויות תפעוליות וריכוז מומחיות שמטרתו ייעול תהליכים, קיצור זמן תגובה, חיסכון בעלויות ופינוי זמן בסניפים לפעילות בעלת ערך ללקוחות הבנק. בנוסף, מוטמעים בסניפים תהליכי עבודה מהירים ופשוטים יותר, על בסיס טכנולוגיות חדשות, במטרה לייעל את עבודת הבנקאים ולאפשר להם להתמקד בשירות האישי ללקוחות.

הנדבך השלישי הוא הטמעת תרבות ארגונית תומכת שינוי, ממוקדת לקוח, מבוססת על ביצועיות ומצוינות ועל פיתוח ההון האנושי וטיפוחו. במסגרת זו הוטמעו בבנק בשנת 2015 כלים לניהול על פי ביצועים: Balanced Scorecard לרמת הקבוצה והבנק, וכן יעדי ביצוע עיקריים (KPIs) לשכבת ההנהלה הבכירה, אחריהם מתבצע מעקב שוטף.

במקביל ליישום שלושת הנדבכים מוסיף הבנק למקד ולצמצם פעילויות מחוץ לליבת העסקים. במסגרת זו הבנק מכר את פעילות דיסקונט בנק לטין אמריקה ("DBLA"), חברת בת של אי די בי ניו יורק המאוגדת ופועלת באורוגוואי, מכר את פעילות אידיבי (סוויס) בנק, וסגר את סניף לונדון.

דגשים לקראת 2016

הטמעת התוכנית האסטרטגית. הטמעת התוכנית כוללת התנעה וביצוע של כ-30 פרויקטים אסטרטגיים. מינהלת השינוי שהוקמה בשנת 2014, ממשיכה להוביל את תיאום תוכניות השינוי, סיוע במימושן, מעקב ובקרה על ההתקדמות ודיווח להנהלה ולדירקטוריון. בשנת 2016 ימשיך הבנק ביישום התכנית האסטרטגית, עם מספר דגשים מרכזיים, כלהלן:

- האצת תכנית ההתייעלות;
- המשך הקטנת מצבת כח אדם בקבוצת דיסקונט, בהמשך לפרישה המוקדמת שבוצעה בסוף שנת 2014;
- סגירת סניפים ושלוחות נוספים וכן התייעלות נוספת בשטחי המטה בבנק;
- האצת תכנית ההתייעלות ברכש;
- המשך צמיחה תוך התמקדות בלקוחות דיסקונט;
- המשך שיפור יכולות המכירה והשירות, והשלמת העברת הפעילויות התפעוליות למרכז השרות הבנקאי מכל סניפי הבנק;
- שיפור הצעת הערך הדיגיטלית ובניית הצעת ערך ייחודית;
- היערכות לבנקאות עתידית;
- מיצוי פוטנציאל חברות הבת, לרבות האצת התוכניות הקיימות, הן בתחום ההתייעלות והן במינוף מנועי צמיחה;
- המשך חיזוק תרבות ארגונית מבוססת ביצועים;
- המשך בניית התשתיות (משאבי אנוש, מערכות מידע).

מידע צופה פני עתיד. עיקרי התוכנית האסטרטגית המובאים לעיל כוללים הערכות שהן בבחינת מידע צופה עתיד, כדוגמת הערכת הרווחיות, יעדי התייעלות וצמיחה שהוצבו ועוד. הערכות אלה מבוססות על המידע והאומדנים העדכניים שבידי הבנק במועד פרסום הדוחות. התוכנית האסטרטגית מבוססת על הנחות בדבר התפתחות המשק בשנים הקרובות, ויחזמות חקיקה ורגולציה הידועות היום, אשר ברמת סבירות גבוהה צפויות להתקבל. שינויים מהותיים במצב המשק וציבור הלקוחות, שינויי חקיקה ורגולציה בעלי השפעה מהותית, שינויים מהותיים במבנה התחרות ושינויים מהותיים במצב הבטחוני, עשויים להשפיע על מידת העמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית. גורם חוסר ודאות נוסף נובע מיכולת דיוק מוגבלת בחיזוי ההשלכות של חלק מהתהליכים העתידיים והשפעתם על הרווחיות.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות פעולותיו של הבנק בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מאלה שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים מאקרו-כלכליים, שינויים במצב הגיאוגרפי, שינויים רגולטוריים ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי-התממשות הערכות ו/או שינויים בתכניות העסקיות של הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים, כגון: "מאמץ", "צופה", "מעריך", "מתכוון", "נערך ל...", "יכול ש...", "יתכן" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "רצון", "צפי", "כוונה", "צפייה", "הערכה", "תחזית" וכיו"ב. ביטויים צופי פני עתיד אלה, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, הערכות לגבי מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחול, שיעורי האינפלציה וכיו"ב, וכן ביחס להשפעת הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון ובתחומים אחרים, שיש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים דוגמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון והכספים בארץ ובעולם.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק וחברות הבת שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק וחברות הבת שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה.

פרק ב' - הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

טיפול ההנהלה בנושאים שוטפים מהותיים

שנת 2015 הייתה שנת העבודה הראשונה ליישומה של התכנית האסטרטגית עליה הכריזה קבוצת דיסקונט בחודש אוגוסט 2014. מספר אתגרים וסוגיות מרכזיות, עמדו בפני הקבוצה השנה ואליהם הופנה קשב ניהולי רב:

יישום ללא פשרות של התוכנית האסטרטגית

קבוצת דיסקונט צמחה בשנת 2015, צמיחה ניכרת, בעיקר בתחום האשראי, בקרב אוכלוסיות היעד, שהוגדרו בתכנית האסטרטגית. ניהול ההון של הקבוצה הינו קפדני. הבסיס הפיננסי של הקבוצה התחזק. יחס הון עצמי לרובד 1 עומד על 9.5% יחס כיסוי הנזילות עומד על 128%. זוהי התשתית ההונית המאפשרת לקבוצה להמשיך ולצמוח.

כחלק מתפיסת המיקוד עסקי בתחומים המצויים בליבת העסקים והמיקודים האסטרטגיים, נרכשו זכויות המיעוט בדיינרס על ידי כאל והחל תהליך למיזוג דיסקונט חיתום והנפקות עם כלל פיננסים חיתום, ליצירת גוף חיתום מוביל בשוק. במקביל, יצא הבנק מפעילות שאינן בליבת העסקים - סגירת חברת תפעול קופות הגמל של הבנק ומכירת כל האחזקות בבנק הבינלאומי, באופן המקדים את המתווה שנקבע בשעתו;

בחול", הקבוצה מתמקדת ותתמקד בזרוע מרכזית אחת, הבנק בניו-יורק (IDBNY), אשר מציג צמיחה מרשימה ולמעשה זוהי שנת שיא בתוצאות העסקיות שלו. בהתאם, הפעילויות באירופה (אידיבי (סוויס) בנק וסניף לונדון) נסגרו והושלמה מכירת פעילות הבנק באורוגוואי (DBLA). הצוותים האסטרטגיים, בבנק ובחברות הבת, פעלו וממשיכים לפעול, במרץ רב, ליישום דווקני של הפרויקטים הרבים, הנגזרים מן התכנית האסטרטגית.

במהלך השנה יושמו שינויים רבים, ביניהם יישום תהליכי Lean והקמת המש"ב (מרכז השירות הבנקאי), אשר תורמים לצמיחה ולגידול בשורת ההכנסות, לצד תהליכי ההתייעלות וצמצום הוצאות בכלל והוצאות השכר בפרט. בנק דיסקונט התמודד השנה עם השפעות הפרישה המוקדמת של כ-500 עובדים, בסוף שנת 2014.

השנה הושם דגש רב על צמצום שטחי הנדל"ן בהם עושה הבנק שימוש. מספר סניפים מוזגו, מספר מבנים (ברשת הסניפים ובמטה) פונו וחלקם נמכרו. מהלכים אלו הובילו לחסכון ישיר בהוצאות הבנק. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק מתווה להקמתה של קרית דיסקונט, הצפויה, בשלב הראשון, לרכז את כל יחידות התפעול של הבנק, לרבות הקמתו של מתקן מחשב מרכזי חדש לבנק. המותג "דיסקונט זה טוב למשפחה", רוענן והבנק השיק שפה שיווקית חדשה, מבודלת, שנשענת על ערכי המשפחה ומתאימה לדרך שבה הבנק רואה את מערכת היחסים בינו ובין לקוחותיו.

בוצעו השקעות רבות בתשתיות ובשירותים טכנולוגיים. שירותי הדיגיטל ללקוחות הבנק, בסלולר ובאינטרנט (אפליקציה ואתר הפעולות), שודרגו והושקו מספר שירותים חדשניים, כגון וידג'ט (widget) לשוק ההון ושירות דיסקונט Touch (כניסה לחשבון הבנק באמצעות טביעת אצבע). הטמעתה של תרבות ארגונית תומכת שינוי הוסיפה להוות יעד מרכזי של הנהלת הבנק. שדרוג התשתיות בתחום משאבי אנוש צבר תאוצה והתקדם. החל מינואר 2015, לראשונה בבנק דיסקונט, הונהג שעון נוכחות, המהווה חלק מן השינוי התרבותי המתחולל בבנק. הוקמה תשתית חדשה לניהול תקשורת פנים ארגונית הכוללת פורטל ארגוני "פייסבנק" המקדם דיאלוג ושיח פומבי משותף. לצד זה התקיימו מפגשי "שולחנות עגולים", מפגשים עם חברי ההנהלה, בהם השתתפו למעלה מ-700 מעובדי הבנק.

סוגיות נוספות

- הן בבנק דיסקונט והן בחברת כאל נבחנו המשמעויות האפשריות של השינויים במערכת הפיננסית בעקבות מסקנות והמלצות הועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסים בישראל ("ועדת שטרומ").
- קשב רב ותשומת לב ניהולית רבים הושקעו במהלך השנה בהערכות ושדרוג התשתיות הנדרשות להתמודדות עם סיכוני הסייבר וסיכוני ה-Cross Border, כל זאת לצד המשך הנחלת והטמעת תרבות של ניהול סיכונים, ציות וצייתנות.
- ברקע הפעילות הרבה וההתמודדויות השונות, הפעילות העסקית הענפה השנה, מערכת יחסי העבודה בבנק מוסיפה להוות אתגר ניהולי מהותי. בחודש יולי 2015 הוכרז בבנק סכסוך עבודה, אשר מעת לעת הושבתו מכוחו יחידות ופעילויות בבנק.

- חברות הבת המרכזיות התמודדו אף הן עם אתגרים משמעותיים. במרכזתיל מונה מנכ"ל חדש, אשר נכנס לתפקידו בחודש אוגוסט 2015 והשלים את מהלך גיבוש המהלכים האסטרטגיים הצפויים במרכזתיל; בדש"ה בוצע רענון מהותי ומשמעותי של כח האדם בחברה, לרבות מינוי מנהלת כללית חדשה; בכאל, לצד בחינת משמעותיות אפשרויות של מסקנות והמלצות שטרם ורכישת זכויות המיעוט בדיינרס, כאמור לעיל, הקדישה הנהלת כאל תשומת לב ניהולית רבה לכתב החשדות שהוגש בקשר לפעילות העבר בחברת הבת כאל אינטרנשיונל ולמכירת מניות ויזה אירופה לויזה אינק.

התפתחויות כלכליות עיקריות

להלן התפתחויות כלכליות עיקריות שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פעל בשנת 2015 ענף הבנקאות בישראל, ובכלל זה הבנק. **צמיחה.** שנת 2015 התאפיינה בצמיחה גלובלית מתונה - 3.1%, ובתוך כך צמיחה של 1.9% בקרב המדינות המפותחות, ו-2.3% בישראל. להערכת קרן המטבע הבינלאומית, צפוי התוצר העולמי לצמוח ב-2016 ב-3.4%. להערכת הבנק, כלכלת ישראל תצמח בשיעור של 2.7%, וזאת בהנחה שתחול התאוששות ביצוא.

שערי חליפין. במהלך שנת 2015 התחזק הדולר מול רוב מטבעות העולם, בעוד השקל שמר על יציבות מול הדולר. במונחי שער החליפין האפקטיבי התחזק השקל בכ-7%. שערו של השקל יושפע במהלך שנת 2016 מעודף בחשבון הבסיסי של מאזן התשלומים מחד, ומשוקי המט"ח בעולם, מאידך.

אינפלציה. בשנת 2015 הסתכמה האינפלציה בשיעור שלילי של 1%, שנה שלישית ברציפות שבה האינפלציה נמצאת מתחת לגבול התחתון של היעד. האינפלציה השלילית בישראל היא תוצאה של אינפלציה גלובלית אפסית, הנובעת מעודפי היצע ומירידה במחירי הסחורות, בעיקר מחיר הנפט, שקל חזק והורדת מחירים אדמיניסטרטיבית בעלת אופי חד פעמי. על כן, סביבת האינפלציה הנמוכה אינה מצביעה על ירידה בביקושים במשק. להערכת הבנק, בשנת 2016 צפויה אינפלציה בשיעור של 0.5%.

מדיניות מוניטרית. שנת 2015 התאפיינה במדיניות מוניטארית מרחיבה ברחבי העולם, כאשר בחודש דצמבר העלתה ארה"ב את הריבית, לראשונה מאז פרוץ המשבר. מנגד, בגוש האירו חלה העמקה של המדיניות המוניטארית המרחיבה, כמו גם במדינות נוספות. בישראל, הופחתה הריבית לשפל היסטורי של 0.1%, ולהערכת הבנק, היא לא צפויה לעלות במהלך שנת 2016.

השווקים הפיננסיים. התנודתיות בשווקים הפיננסיים גברה, בעיקר, לנוכח הירידה הדרמטית במחירי הנפט, החשש מהאטה חריפה בסין והעלאת הריבית בארה"ב. בסיכום שנתי נשמרה יציבות בתשואות האג"ח הממשלתי האמריקאי, לצד ירידה בתשואות האג"ח השקלי, תוך פתיחת פער שלילי.

שנת 2016. שנת 2016 נפתחה עם ירידות חדות בשווקים, על רקע הירידה החדה במחיר הנפט, החלשות המטבע הסיני (היואן) והאטה בצמיחה בסין. במחצית השנייה של חודש ינואר, הציפויות להרחבה מוניטרית באירופה והורדת הריבית ביפן, הרגיעו את השווקים לזמן קצר בלבד, וכבר לקראת סוף החודש התנודתיות חזרה לשווקים. בתקופה הקרובה השווקים צפויים להמשיך להתאפיין בתנודתיות גבוהה.

מידע צופה פני עתיד. האמור לעיל כולל, בין היתר, הערכות של הבנק בדבר ההתפתחות העתידית של אינדיקטורים עיקריים, שהן בבחינת מידע צופה פני עתיד. האמור משקף את הערכת הנהלת הבנק, בשים לב למידע המצוי בידיה במועד הכנת הדוח השנתי, באשר למגמות במשק הישראלי ובכלכלה העולמית. האמור עשוי שלא להתממש במידה יוחל שינוי במגמות, בישראל ו/או בעולם, וכתוצאה מהתפתחויות שונות בתנאים המקרו כלכליים, שאינם בשליטת הבנק.

לפרטים נוספים, ראו "קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2015", בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

סיכונים מובילים ומתפתחים

להלן יובאו פרטים בדבר סיכונים מובילים ומתפתחים מהותיים ביותר.

סיכוני סייבר ואבטחת מידע. רמת הסיכון להתממשות איומי סייבר ואבטחת מידע. גוברת בשנים האחרונות בארץ ובעולם. גוברות רמתו של התחכום, מורכבות ההתקפה ומגוון השיטות והתחכום ומעורבות של גורמי פשע מאורגן ושלוחי ממשלות, האיום מחריף כי בשל התחרות העסקית והשאפייה להתייצב בחזית הטכנולוגית, התעצם היקף הפריסה של שירותים המבוססים על מחשוב שנחשפים לעולם הקיברנטי.

מתוך הבנת המשמעות של התממשות האיומים על פעילות הקבוצה, זמינות השירותים והמוניטין, מקצים הנהלת הבנק והדירקטוריון, את מירב המשאבים לצורך ההתמודדות, כולל מעורבותם הישירה.

עוצמת האיום וייחודיותו, הביאה השנה להגדרתו כקטגוריית סיכון נפרדת בתהליכי ניהול הסיכונים השוטפים, בתהליך ה-ICAAP ולצורך הדיווח במסגרת הדוח השנתי.

בתהליכי הערכת הסיכונים יושמה גישה מחמירה ובהתאם, רמת הסיכון השיורי הוערכה ברמה בינונית-גבוהה. גובשו, עודכנו ואושרו מסמכים של אסטרטגיה להגנת סייבר, ניהול טכנולוגיית מידע ומדיניות הגנת הסייבר ואבטחת מידע, מונה מנהל הגנת סייבר וגוייסו אנשי מקצוע ייעודיים.

נמשכת ההיערכות הקבוצתית לאסדרה בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים (כהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 361), על בסיס תוכנית עבודה רב שנתית, בדגש על שיפור הכלים לניטור ובקרת הסיכון.

סיכונים חוצי גבולות. פעילות הקבוצה בארץ ובח"ל מול לקוחות כרוכה בסיכונים הנובעים, בין היתר, מחשיפה לאחריות בגין התחמקות מי מלקוחות הקבוצה מדיווח ותשלום מס בארץ או בחו"ל, אשר נעשתה אגב שימוש בשירותי הבנק, וכן מהפרת הוראות הדין הזר החלות על שירותים ומוצרים שהקבוצה מעניקה ללקוחותיה.

בשנים האחרונות התעצמה משמעותית החשיפה לסיכונים חוצי גבולות, על רקע הוספת דרישות רגולטוריות, לצד הגברת אכיפה בארץ ובעולם, אל מול מוסדות פיננסיים ולקוחות, במסגרת מאמצים מוגברים של הרשויות במאבק בהעלמות מס.

להתממשות סיכון זה עלולות להיות השלכות משמעותיות על פעילותו ועל תדמיתו של הבנק. לפיכך, במסגרת ניהול הסיכונים השוטפים, הוגדר סיכון זה כקטגוריית סיכון נפרדת בתהליך ה-ICAAP ובמסגרת סקירת הסיכונים בדוח השנתי, ורמת הסיכון הוערכה כבינונית-גבוהה.

בהמשך לפעילות שנעשתה בבנק ובקבוצה בשנים האחרונות, בקשר ללקוחות אמריקאים וללקוחות תושבי חוץ אחרים, במקביל להתפתחות האסדרה והאכיפה בעניין סיכונים חוצי גבולות בארץ ובעולם, גובשה לעניין זה מדיניות קבוצתית, הוגדר תאבון לסיכון וכן נוספו תהליכי זיהוי, ניטור, בקרה ודיווח.

כמו כן, הפעילות לצמצום הנוכחות הבינלאומית של הקבוצה, אשר נעשתה במסגרת יישום התכנית האסטרטגית של הבנק, תרמה אף היא לצמצום החשיפה לסיכונים חוצי גבולות.

לפרטים נוספים ראו להלן בפרק ג' לדוח הדירקטוריון והנהלה - "סקירת הסיכונים" ובמסמך "גילויי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" העומד לעיון באתר מג"א של רשות ניירות ערך, באתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב ובאתר הבנק (להלן: "העומד לעיון באינטרנט").

יוזמות הנוגעות למערכת הבנקאית ופעילותה

הסכם קואליציוני לכינון הממשלה ה-34 למדינת ישראל - השלכות אפשריות על המערכת הבנקאית. ביום 29 באפריל 2015 נחתם הסכם קואליציוני אשר כולל מספר סעיפים הנוגעים למערכת הבנקאית ופעילותה, כמפורט להלן: הממשלה תפעל להגברת התחרות במערכת הפיננסית והבנקאית, להפחתת עלויות החיסכון לטווח ארוך ולהנגשת האשראי לצרכנים ובעלי עסקים קטנים ובינוניים; הממשלה תתמוך בהקמת מועצה עליונה ליציבות פיננסית או מבנה פיקוח אחר; תקודם הפרדת חברות כרטיסי האשראי מן הבנקים; יקודם יישום חוק שירותי תנוני אשראי וחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות; במטרה לפעול לצמצום ההון השחור הממשלה תתמוך בקידום חקיקתם של החוקים: חוק לצמצום השימוש במזומן ותיקון לחוק איסור הלבנת הון העוסק בהכרה בהעלמת מס חמורה כעבירת מקור; משרד האוצר יקים צוות שתפקידו לקדם תזכיר חוק להרחבת התחרות בשוק האשראי לצרכנים ולבעלי עסקים קטנים ובינוניים; הממשלה תפעל להקמת מערכות תשתית וזי הנחוצות לבנקים חדשים לשם הגברת התחרות; יוקם צוות לבחינת אופן יישום ביטוח פקדונות, היקפו ותחולתו; הממשלה תתמוך ברפורמה להקטנת עלויות חיסכון לטווח ארוך; הצדדים יפעלו להקמת ועדה מיוחדת בכנסת לקידום הנושא.

לנושאים האמורים עשויה להיות השפעה מהותית על המערכת הבנקאית ובכלל זה על הבנק. עם זאת, בשלב מוקדם זה, טרם שהתבררו מהות, אופי, היקף ועיתוי המהלכים שיינקטו, אם בכלל, לא ניתן להעריך את ההשפעות כאמור, לא במונחים של מהות ולא במונחים של כמות.

ועדת שטרם. ביום 3 ביוני 2015 מינו שר האוצר וגנדי בנק ישראל, ועדה להגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים ("ועדת שטרם"), בראשות הממונה על הגבלים עסקיים לשעבר, מר דרור שטרם. הוועדה התבקשה, בין היתר, להמליץ על הדרכים להכנסת שחקנים חדשים לתחרות באספקת שירותים פיננסיים נפוצים, לרבות באמצעות הפרדת הבעלות על חברות כרטיסי האשראי מן הבנקים. ביום 10 בינואר 2016 פורסם הנוסח הסופי של המלצות דוח הביניים. במסגרת דוח הביניים המליצה הוועדה, בין היתר, על הפרדת השליטה בחברות כרטיסי האשראי של הבנקים הגדולים (בנקים, להם פעילות קמעונאית באשראי למשקי בית של 20 אחוזים או יותר מסך האשראי למשקי בית, הניתן על ידי מערכת בנקים) בתוך 3 שנים, וחברות אלה יוכלו להציע למשקי בית ולעסקים קטנים אשראי מתחרה בנקים. בנוסף, בתוך 4 שנים תבדוק ועדת

היישום שתוקם, אם יש צורך בהפרדת כאל מבעלות הבנקים הבינוניים- הבנק והבנק הבינלאומי, וזאת בשים לב להתפתחות התחרות בשוק. לפרטים נוספים אודות המלצות ועדת שטרם ראו "הפעילות בתחום כרטיסי האשראי", בסעיף "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים" בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

תוספת המס שתדרש, אם יעלה ספק בדבר המשך החזקות הבנק ב-כאל, מחושבת בהתייחס לשווי החזקה ב-כאל בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2015, נאמדת בכ- 52 מיליון ש"ח.

לפרטים בדבר יוזמות חקיקה הנוגעות למערכת הבנקאית, ראו "חקיקה ופיקוח" בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

כאל - התפתחויות מהותיות

הודעות פרקליטות המדינה

רקע - אירועים בתחום סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי ובעניינים נוספים. במחצית השנייה של שנת 2009 ובתחילת שנת 2010, עמדה כאל בפני טענות של יזמה אירופה וארגון מאסטרקארד העולמי (להלן: "הארגונים הבינלאומיים") בדבר הפרות לכאורה של הכללים של ארגונים אלה בתחום סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי, בעסקאות שנשלחו על ידי חברה בת של כאל, כאל אינטרנשיונל (שמוחזגת בינתיים עם ולתוך כאל). במסגרת זו, הוטלו על כאל קנסות ופעילותה בתחום זה הוגבלה לתקופה של מספר חודשים. כמו כן, במסגרת זו הודיע ארגון יזמה אירופה לכאל אינטרנשיונל כי הוא מצפה לפעולה נמרצת וקפדנית לטיפול בחריגות וליישום תכנית הפחתת הסיכונים לה היא מחויבת בפרק זמן שהוקצב לכך ואלמלא כן, עלולה היתה להישקל שלילת רישיונה לסליקה בינלאומית ובמקרים קיצוניים ביותר, אף הפסקת חברותה בארגון. כאל פעלה מיידית ליישום תכנית הפחתה לצורך עמידה בדרישות הארגונים הבינלאומיים, אשר במסגרתה ננקטו על ידה צעדים שונים, ובכלל זה שינויים בהנהלת החברה, ביצוע הליכי ניטור מתקדמים לאכיפת דרישות הציות; שינויים ארגוניים שונים ועוד. כמו כן נקטה כאל צעדים לעמידה בכללי הציות של יזמה אירופה ומסטרקארד העולמית בנוסף להפסקת ההתקשרות עם מספר בתי עסק, אשר גרמו לעיקר החשיפה. בשלב מאוחר יותר אף הופסקה פעילות הסחר האלקטרוני הבינלאומי (פרטים נרחבים בעניין זה נמסרו על ידי כאל בדוחות השנתיים לשנים 2009 ו-2010). לאור הצעדים שנקטה כאל, הודיעה לה יזמה אירופה, במכתב מיום 15 במרס 2010, כי היא רשמה לפנייה את השיפור בעמידה בכללי הציות של הארגון והתירה לכאל לחזור ולגייס בתי עסק חדשים. במכתב נוסף מיום 17 בינואר 2011, חזר ארגון יזמה אירופה והביע שביעות רצון מהצעדים אותם נקטה כאל, והודיע לכאל כי הוא הסיר באופן מיידי את המגבלות שהושטו על פעילות הסחר הבינלאומי של כאל.

במכתב מיום 21 ביולי 2010, הודיעה מאסטרקארד לכאל כי היא מודעת לכל המאמצים המכוונים והברורים שנעשו על ידי כאל וכל הצעדים שננקטו על ידי כאל לתיקון הליקויים שהתגלו בפעילותה ומעריכה את האחריות שגילתה כאל, ובין היתר, מאמצים שהשקיעה מול בתי עסק להסדרת הליקויים. עוד הודיעה מאסטרקארד, בין היתר, כי לאור הצעדים שנוקטת כאל, לא יבדקו פעולות העבר שנעשו על ידי כאל בתקופת ההנהלה הקודמת ויופסקו הבדיקות שהחלו בנוגע לפעילויות אלה.

מספר בתי עסק ומאגדים העלו דרישות בגין העמסת הסנקציות הכספיות עליהם וצמצום פעילות סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי עימם, שהסבה להם, לטענתם, נזקים כבדים.

הודעות פרקליטות המדינה. בהמשך לחקירה שניהלה המשטרה, התקבלה בכאל ביום 3 בדצמבר 2014 הודעה מטעם המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה, לפיה תיק בו נחקרו חשדות כלפי כאל, הועבר לעיון הפרקליטות.

ביום 20 באפריל 2015, התקבלה בכאל הודעה מטעם פרקליטות המדינה אליה צורף "מכתב חשדות", לפיה הפרקליטות שוקלת להגיש כתב אישום כנגד כאל, בגין ביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות והלבנת הון.

ביום 20 באפריל 2015 הודיע המפקח על הבנקים לכאל, כי נוכח הודעת הפרקליטות כאמור ו"מכתב החשדות" שצורף לה, הוא מורה לכאל שלא לחלק דיבידנדים עד לסיום ההליך, התבררות תוצאותיו והשלכותיו על מצבה הפיננסי של כאל.

מכתב החשדות מפרט שתי פרשות בהן, לטענת התביעה, מעורבת כאל ביחד עם אחרים.

בפרשה הראשונה נטען כי במהלך השנים 2006 עד 2009 (להלן: "התקופה הרלבנטית"), כאל באמצעות מי שכיהן כמנכ"ל כאל בתקופה הרלוונטית ומנכ"ל כאל אינטרנשיונל בתקופה הרלבנטית (להלן ביחד ולחוד: "המנהלים"), ביחד עם אחרים, פעלו במרמה ביחס לקידוד כוח של עסקאות שסלקה כאל, וכן פעלו בניגוד לקבוע בחוק איסור הלבנת הון. בפרשה השנייה נטען כי כאל, באמצעות המנהלים וביחד עם גורמים אחרים, הציגה מצגים כוזבים ביחס לפיצול רישומי בתי עסק שסלקו באמצעות כאל, ובדרך זו קיבלו כספים והפיקו רווחים במרמה, וכן פעלו בניגוד לקבוע בחוק איסור הלבנת הון. מחזור הפעולות, שלפי הטענה מיוחס לכאל בהקשר לעבירות לכאורה הנוגעות כלפיה, הוא מיליארי ש"ח.

כאמור בהודעת הפרקליטות, לכאל ניתנה הזכות לפנות בבקשה להימנע מהגשת כתב אישום בין בכתב ובין בדרך של שימוע בעל פה.

בחודש מאי 2015 התקבל בידי בא כוחה של כאל העתק מליבת חומר החקירה בתיק. בא כח כאל למד את החומרים שהובאו לעיונו והכין את התייחסותו לגביהם. בהמשך לכך, התקיים שימוע בחודש אוקטובר 2015. להערכת יועציה המשפטיים, לכאל טענות טובות כנגד העמדתה לדין והיא העלתה אותן בשימוע שהתקיים. ההחלטה באם להגיש כתב אישום כנגד כאל, אם בכלל, וכן ההחלטה באילו עבירות ועל בסיס אלו עובדות יוגש כתב האישום, תתקבל לאחר שהפיקליטות תגבש עמדתה ביחס לכלל המעורבים בתיק. על פי הדין, לבית המשפט סמכות להטיל על כאל קנסות בגין העבירות הנטענות וכן להורות על חילוט כספים אשר לגביהם יוכח ויקבע שהם כספי עבירה. להערכת כאל והבנק, וכן בהתבסס על חוות דעת יועציהם המשפטיים, בשלב זה, טרם שהתקבלה ההחלטה אם להעמיד את כאל לדין, לא ניתן להעריך אם יוגש כתב אישום, ואם אכן יוגש, אזי באלו אישומים וכנגד אלו גורמים יוגש. כמו כן, לא ניתן להעריך מה תהייה תוצאות ההליך שיינקט, אם וככל שיינקט, והשלכותיו על כאל. היה והטענות המועלות בכתב החשדות תתקבלנה, הן עשויות לחשוף את כאל לסיכונים שונים נוספים, שאת חלקם לא ניתן להעריך. עם זאת, לכאל טענות טובות לגביהם. בין הסיכונים, השלכות שליליות על מערכת היחסים של כאל עם הארגונים הבינלאומיים, המהווה נדבך מרכזי בפעילותה של כאל. להערכת כאל והבנק, על בסיס הפעולות שנקטה כאל במרוצת השנים; ההתנהלות שבין כאל לבין הארגונים הבינלאומיים, ועל בסיס יתר הנתונים והעובדות הקיימים בפני כאל גם יחד, ההסתברות להתממשות סיכון זה נמוכה.

רכישת ויזה אירופה

ביום 2 בנובמבר 2015, הודיעו חברת Visa Inc. (להלן: "ויזה אינק") וחברת Visa Europe LTD. (להלן: "ויזה אירופה") על התקשרות בהסכם, על פיו תרכוש ויזה אינק את ויזה אירופה. העסקה כפופה לקבלת אישורים רגולטורים שונים ולשם השלמתה, מתכננת ויזה אינק לגייס הון במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016. בהתאם להודעה ראשונית שמסרה ויזה אירופה בחודש דצמבר 2015, בדבר אופן חלוקת התמורה בין החברים בויזה אירופה, ככל שתושלם העסקה, אומדן סכום התמורה הכוללת הצפוי להתקבל בגין חברות הבנק וכאל בויזה אירופה הינו כ-89 מיליון אירו (כ-66 מיליון אירו במזומן וכ-23 מיליון אירו מניות). כמו כן, צפויה להתקבל תמורה עתידית נוספת. הכל כמפורט בדוחות מיידיים מיום 3 בנובמבר 2015 ומיום 24 בדצמבר 2015 (מס' אסמכתא 147192-01-2015 ו-187911-01-2015), שהמידע המפורט בהם מובא כאן על דרך ההפניה. בהתאם להערכה ראשונית של כאל ושל הבנק, על בסיס העובדות הידועות כיום, רכישת ויזה אירופה בידי ויזה אינק, לכשתושלם הרכישה, לא צפויה להשפיע על מערכת היחסים בין כאל לבין ארגון ויזה. המידע כאמור, הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1969, המתבסס על מידע ראשוני והערכות ראשוניות ועשוי להשתנות, בין היתר, על פי החלטת ויזה אירופה, בכפוף להליכי ערעור אשר צפויים בסוף חודש פברואר 2016. עוד מובהר כי אין כל ודאות שהעסקה תושלם. לפרטים נוספים, ראו ביאור 36 ד' לדוחות הכספיים.

התייעלות המערכת הבנקאית – הציפייה הפיקוחית

מכתב המפקחת על הבנקים בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. ביום 12 בינואר 2016 הופץ מכתב המפקחת על הבנקים, על פיו נדרשים התאגידים הבנקאיים להתוות תכנית רב שנתית להתייעלות. בכוונת הפיקוח להגדיר מתכונת דיווח תקופתית לפיקוח על תכנית התייעלות. הפיקוח יאפשר לתאגידים הבנקאיים הקלות בתחום הלימות ההון, בגין עלויות מסוימות של תוכנית התייעלות, בכפוף לתנאים שנקבעו במכתב. ההקלות המפורטות במכתב יחולו על תכנית התייעלות שתאושרנה עד ליום 31 בדצמבר 2016. הבנק לומד את מכתב המפקחת על הבנקים והשלכותיו האפשריות ויבחן חלופות ליישום האמור בו. לאחר שיוגדר המתווה המיטבי, בכוונת הבנק לפנות ולבקש את אישור הפיקוח על הבנקים למתווה שיוגדר.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי של קבוצת דיסקונט בשנת 2015 הסתכם בסך של 750 מיליון ש"ח, לעומת 505 מיליון ש"ח בשנת 2014, עליה בשיעור של 48.5%. בניטרול הפסד ממכירת פעילות חברות מוחזקות בחו"ל ותכניות הפרישה, ראו טבלה לעיל, היה הרווח בשנת 2015 מסתכם בסך של 783 מיליון ש"ח, לעומת 896 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה בשיעור של 12.6%.

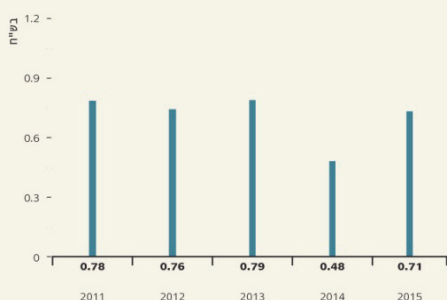
התשואה נטו להון המיוחס לבעלי המניות של הבנק הגיעה בשנת 2015 לשיעור של 5.8%, לעומת שיעור של 4.2% בשנת 2014. בניטרול הפסד ממכירת פעילות חברות מוחזקות בחו"ל ותכניות הפרישה, ראו טבלה לעיל, התשואה בשנת 2015 היתה מגיעה לשיעור של 6.0%, לעומת 7.4% בשנת 2014.

הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.ב. הסתכם בשנת 2015 בסך של 0.71 ש"ח, לעומת 0.48 ש"ח בשנת 2014.

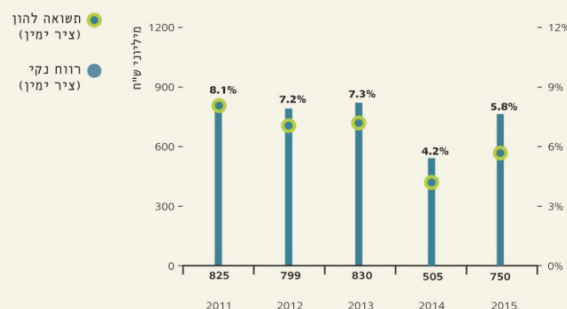
הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הקבוצה בשנת 2015, בהשוואה לשנת 2014:

- עליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, בסך של 23 מיליון ש"ח (14.0%).
- ירידה בסך כל ההכנסות שאינן מריבית בסך של 100 מיליון ש"ח (3.2%), שהושפעה בעיקר מירידה בסך של 186 מיליון ש"ח בהכנסות מימון שאינן מריבית (33.9%), בעיקר, ירידה ברווחים, נטו, מהשקעה במניות, בעיקר מניות הבנק הבינלאומי (ראו ביאור 3), מעליה בסך של 25 מיליון ש"ח בעמלות (1.0%), ומעליה בסך של 61 מיליון ש"ח בהכנסות אחרות (338.9%), שהושפעה מעליה ברווח הון ממכירת בניינים וצידוד ומהכנסות אחרות (ראו להלן "בניינים וצידוד").
- ירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות בסך של 689 מיליון ש"ח (10.7%), שהושפעה, בעיקר, מירידה בסך של 690 מיליון ש"ח במשכורות והוצאות נלוות (16.9%), מזה 548 מיליון ש"ח השפעת תוכניות הפרישה בשנת 2014, בבנק ובבנק מרכנתיל דיסקונט, עליה בסך של 4 מיליון ש"ח בהוצאות אחרות (0.3%).
- הפרשה למסים על הרווח בסך של 568 מיליון ש"ח בשנת 2015, לעומת 271 מיליון ש"ח בשנת 2014. ההפרשה למסים בשנת 2015 הושפעה, בעיקר, מהגידול ברווח לפני מסים ומהפרשות לירידת ערך שלא הוכרו לצורך מס.

רווח נקי למניה

רווח נקי ותשואה להון

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2015 בסך של 60 מיליון ש"ח, לעומת 168 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של השנה, ירידה בסך של 64.3%, ולעומת 4 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2014. בניטרול הפסד ממכירת פעילות חברות מוחזקות בחו"ל ותוכניות הפרישה, ראו טבלה לעיל, היה הרווח ברבעון הרביעי של שנת 2015 מסתכם בסך של 93 מיליון ש"ח והירידה, לעומת הרבעון הקודם היתה בשיעור של 44.6%.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הקבוצה ברבעון הרביעי של שנת 2015, בהשוואה לרבעון הקודם:

- ירידה בהכנסות ריבית, נטו, בסך של 24 מיליון ש"ח (2.2%).
- עליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, בסך של 13 מיליון ש"ח (15.3%).
- ירידה בהכנסות אחרות, בסך של 41 מיליון ש"ח (97.6%), שהושפעה מרווח הון ממכירת בניינים וצידוד ברבעון השלישי של שנת 2015.
- עליה בהוצאות התפעוליות והאחרות, בסך של 34 מיליון ש"ח (2.4%).
- ברבעון הרביעי של שנת 2015 נרשמה הפרשה למסים על הרווח בסך של 122 מיליון ש"ח, לעומת סך של 102 מיליון ש"ח ברבעון הקודם. הרווח הנקי ברבעון הרביעי של שנת 2015 הושפע, בין היתר, מהנושאים הבאים: הפרשה לירידת ערך בגין החזקות הבנק במניות הבנק הבינלאומי, בסך של 65 מיליון ש"ח, והפסד ממכירת פעילות חברות מוחזקות בחו"ל, בסך של 33 מיליון ש"ח. בנטרול ההשפעות כאמור, היה הרווח הנקי ברבעון הרביעי מסתכם בסך של 158 מיליון ש"ח (תשואה של 4.8%).

התפתחות ההכנסות וההוצאות

להלן ההתפתחויות בסעיפים תוצאתיים מסוימים בשנת 2015, לעומת שנת 2014:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
שינוי	2014	2015
באחוזים	במיליוני שקלים חדשים	
הכנסות ריבית	5,736	5,267
(8.2)		
הוצאות ריבית	1,518	1,042
(31.4)		
הכנסות ריבית, נטו	4,218	4,225
0.2		
הוצאות בגין הפסדי אשראי	164	187
14.0		
הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	4,054	4,038
(0.4)		
הכנסות שאינן מריבית		
הכנסות מימון שאינן מריבית	549	363
(33.9)		
עמלות	2,586	2,611
1.0		
הכנסות אחרות	⁽¹⁾ 18	79
338.9		
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית	3,153	3,053
(3.2)		
הוצאות תפעוליות ואחרות		
משכורות והוצאות נלוות	⁽¹⁾⁽²⁾ 4,086	3,396
(16.9)		
אחזקה ופחת בניינים וצידוד	⁽²⁾ 1,161	1,158
(0.3)		
הוצאות אחרות	⁽²⁾ 1,167	1,171
0.3		
סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	6,414	5,725
(10.7)		
רווח לפני מסים	793	1,366
72.3		
הפרשה למסים על הרווח	⁽¹⁾⁽²⁾ 271	568
109.6		
רווח לאחר מסים	522	798
52.9		
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס	27	9
(66.7)		
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	(44)	(57)
29.5		
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	505	750
48.5		
תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-%	4.2	5.8
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בניטרול הפסד ממכירת פעילות חברות מוחזקות בחו"ל ותוכניות פרישה	896⁽³⁾	783
(12.6)		
תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-% - בניטרול הפסד ממכירת פעילות חברות מוחזקות בחו"ל ותוכניות פרישה	⁽³⁾ 7.4	6.0

הערות:

- הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
- הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.
- לפרטים בדבר תוכניות פרישה, ראו ביאור 23 לדוחות הכספיים.

להלן ההתפתחויות בסעיפים תוצאתיים מסוימים, ברבעון הרביעי של שנת 2015, לעומת רבעון שלישי 2015 ולעומת רבעון רביעי 2014:

רבעון רביעי 2015		2014	2015		
לעומת רבעון רביעי 2014	לעומת רבעון שלישי 2015	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
שינוי באחוזים		במיליוני שקלים חדשים			
(8.7)	(11.9)	1,352	1,401	1,234	הכנסות ריבית
(39.0)	(42.8)	313	334	191	הוצאות ריבית
0.4	(2.2)	1,039	1,067	1,043	הכנסות ריבית, נטו
16.7	15.3	84	85	98	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1.0)	(3.8)	955	982	945	
הכנסות שאינן מריבית					
(71.8)	53.3	163	30	46	הכנסות מימון שאינן מריבית
(2.8)	(0.2)	668	650	649	עמלות
(50.0)	(97.6)	(2)	42	1	הכנסות אחרות
(16.4)	(3.6)	833	722	696	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
(20.0)	6.5	(3)(2)1,091	820	873	משכורות והוצאות נלוות
(2.0)	(1.7)	(3)295	294	289	אחזקה ופחת בניינים וציוד
(26.1)	(4.6)	(3)395	306	292	הוצאות אחרות
(18.4)	2.4	1,781	1,420	1,454	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,571.4	(34.2)	7	284	187	רווח לפני מסים
-	19.6	(3)(2)(4)	102	122	הפרשה למיסים (חיסכון במס) על הרווח
490.9	(64.3)	11	182	65	רווח לאחר מסים
-	33.3	4	3	4	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס
(18.2)	(47.1)	(11)	(17)	(9)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
(64.3)	4	168	60		רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
	0.1	5.2	1.8		תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-10%
(49.5)	(44.6)	(4)184	168	93	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בניטרול הפסד ממכירת פעילות חברות מוחזקות בחו"ל ותוכניות פרישה
		(4)6.0	5.2	2.8	תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-10% - ניטרול הפסד ממכירת פעילות חברות מוחזקות בחו"ל ותוכניות פרישה

הערות:

- (1) על בסיס שנתי.
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
- (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.
- (4) לפרטים בדבר תוכניות פרישה, ראו ביאור 23 לדוחות הכספיים.

להלן פרטים בדבר שינויים מהותיים בסעיפים תוצאתיים:

הכנסות ריבית, נטו. בשנת 2015, הסתכמו הכנסות ריבית, נטו, בסך של 4,225 מיליון ש"ח, לעומת 4,218 מיליון ש"ח בשנת 2014, עליה בשיעור של 0.2%. העליה בהכנסות מריבית, נטו, בסך של כ-7 מיליון ש"ח, מוסברת בהשפעת מחיר שלילית בסך של כ-235 מיליון ש"ח, ומהשפעת כמות חיובית בסך של כ-242 מיליון ש"ח (ראו "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית" בנספח מספר 1).

פער הריבית ללא השפעת נגזרים הגיע בשנת 2015 לשיעור של 2.13%, לעומת 2.22% בשנת 2014. היתרה הממוצעת של הנכסים נושאי הריבית עלתה בשיעור של כ-5.0%, מסך של 175,230 מיליון ש"ח לסך של 183,908 מיליון ש"ח והיתרה הממוצעת של ההתחייבויות נושאות הריבית ירדה בשיעור של כ-1.9%, מסך של 144,445 מיליון ש"ח לסך של 141,772 מיליון ש"ח.

הכנסות ריבית נטו לפי מגזרי הצמדה

להלן יובאו פרטים בדבר התפלגות היקף הפעילות בהתאם לנכסים נושאי הריבית, הכנסות הריבית נטו ופער הריבית בחוץ מגזרי הצמדה:

2014			2015		
פער ריבית ב-1%	הכנסות ריבית, נטו במיליוני ש"ח	היקף פעילות* ב-1%	פער ריבית ב-1%	הכנסות ריבית, נטו במיליוני ש"ח	היקף פעילות* ב-1%
2.85	2,966	56.6	2.69	3,036	59.2
(0.18)	116	13.2	0.04	117	10.7
2.06	1,136	30.2	1.81	1,072	30.1
2.22	4,218	100.0	2.13	4,225	100.0

* על פי היתרה הממוצעת של הנכסים נושאי ריבית.

במגזר השקלי הלא צמוד הסתכמו הכנסות הריבית נטו בשנת 2015 בסך של 3,036 מיליון ש"ח, לעומת 2,966 מיליון ש"ח בשנת 2014, עליה בשיעור של 2.4%, ומשקלן מסך כל הכנסות הריבית נטו עמד בשנת 2015 על 71.9%, לעומת 70.3% בשנת 2014.

היתרה הממוצעת של הנכסים במגזר זה עלתה בשנת 2015 בשיעור של 9.8% לעומת שנת 2014, והיקף הנכסים היווה בממוצע 59.2% מכלל הנכסים נושאי הריבית בשנת 2015, לעומת 56.6% בשנת 2014.

פער הריבית במגזר ירד משיעור של 2.85% בשנת 2014, לשיעור של 2.69% בשנת 2015. הגידול ברווח במגזר נבע מעליה בהיקף הנכסים, נטו, נושאי הריבית אשר קוזזה מירידה בפער הריבית על תשואת הנכסים, בעיקר של אשראי לציבור ואיגרות חוב, לעומת השפעה חלקית של ירידת שיעורי הריבית במשק על פיקדונות הציבור.

במגזר השקלי הצמוד למדד הסתכמו הכנסות הריבית נטו בשנת 2015 בסך של 117 מיליון ש"ח, לעומת 116 מיליון ש"ח בשנת 2014, עליה בשיעור של 0.9%, ומשקלן מכלל הכנסות הריבית נטו עמד בשנת 2015 על 2.8%, בדומה לשנת 2014.

היתרה הממוצעת של הנכסים במגזר זה בשנת 2015 ירדה בשיעור של 1.5% לעומת שנת 2014, והיקף הנכסים היווה בממוצע 10.7% מכלל הנכסים נושאי הריבית בשנת 2015, לעומת 13.2% בשנת 2014.

פער הריבית במגזר עלה משיעור שלילי של 0.18% בשנת 2014, לשיעור חיובי של 0.04% בשנת 2015. הגידול ברווח במגזר נבע בעיקר מעליה בפער הריבית על תשואת הנכסים, בעיקר אשראי לציבור, לעומת עלות המקורות אשר קוזזה מהשפעה שלילית של הפרשי הצמדה למדד על עודף הנכסים, נטו.

במגזר מטבע חוץ, הכולל את הפעילות במגזר השקלי הצמוד למטבע חוץ, הסתכמו הכנסות הריבית נטו בשנת 2015 בסך של 1,072 מיליון ש"ח, לעומת 1,136 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה בשיעור של 5.6%, ומשקלן מכלל הכנסות הריבית נטו עמד בשנת 2015 על 25.4%, לעומת 26.9% בשנת 2014.

היתרה הממוצעת של הנכסים במגזר זה בשנת 2015 עלתה בשיעור של 4.4% לעומת שנת 2014, והיקף הנכסים היווה בממוצע 30.1% מכלל הנכסים נושאי הריבית בשנת 2015, לעומת 30.2% בשנת 2014.

פער הריבית במגזר ירד משיעור של 2.06% בשנת 2014, לשיעור של 1.81% בשנת 2015. הקיטון ברווח במגזר נבע מירידה בפער הריבית על תשואת הנכסים, בעיקר של איגרות חוב, לעומת עלות המקורות, אשר קוזזה מעליה בהיקף הנכסים, נטו, נושאי הריבית.

הכנסות מימון שאינן מריבית. בשנת 2015, הסתכמו הכנסות מימון שאינן מריבית בסך של 363 מיליון ש"ח, לעומת 549 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה בשיעור של 33.9%.

הקיטון בהכנסות מימון שאינן מריבית נובע, בעיקר, מירידה ברווחים מהשקעה באיגרות חוב ובמניות (ראו ביאור 3 לדוחות הכספיים). בכלל האמור, הפסד מירידת ערך מניות הבנק הבינלאומי (ראו ביאור 38 לדוחות הכספיים).

הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות את השפעת הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול חשיפת הריבית וחשיפת הבסיס של הבנק. לפיכך, לצורך ניתוח הרווח המימוני מפעילות שוטפת יש לסכום את הכנסות הריבית, נטו, ואת הכנסות המימון שאינן מריבית.

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו:

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	שנתי	
במיליוני שקלים חדשים					
2015					
1,082	1,550	1,401	1,234	5,267	הכנסות ריבית
62	455	334	191	1,042	הוצאות ריבית
1,020	1,095	1,067	1,043	4,225	הכנסות ריבית, נטו
185	102	30	46	363	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,205	1,197	1,097	1,089	4,588	סך-כל הרווח המימוני, נטו
2014					
1,324	1,581	1,479	1,352	5,736	הכנסות ריבית
306	481	418	313	1,518	הוצאות ריבית
1,018	1,100	1,061	1,039	4,218	הכנסות ריבית, נטו
124	114	148	163	549	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,142	1,214	1,209	1,202	4,767	סך-כל הרווח המימוני, נטו

להלן ניתוח של סך הרווח המימוני, נטו:

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	שנתי	
במיליוני שקלים חדשים					
2015					
1,034	1,083	1,075	1,065	4,257	רווח מפעילות שוטפת
142	24	35	47	248	רווחים, נטו, מממוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
28	20	(38)	(62)	(52)	רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות
(32)	54	(22)	1	1	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
33	5	47	36	121	הפרשי שער, אופציות ונגזרים אחרים
-	11	-	2	13	רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו
1,205	1,197	1,097	1,089	4,588	סך-כל הרווח המימוני, נטו
2014					
1,017	1,072	1,047	1,059	4,195	רווח מפעילות שוטפת
105	52	72	78	307	רווחים, נטו, מממוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
18	63	11	(29)	63	רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות
(32)	(1)	11	20	(2)	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
34	28	67	75	204	הפרשי שער, אופציות ונגזרים אחרים
-	-	1	(1)	-	רווחים (הפסדים) נטו בגין הלוואות שנמכרו
1,142	1,214	1,209	1,202	4,767	סך-כל הרווח המימוני, נטו

הרווח המימוני, נטו הסתכם בשנת 2015 בסך של 4,588 מיליון ש"ח, לעומת סך של 4,767 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה בשיעור של 3.8%. הירידה ברווח המימוני נבעה, בעיקר, מירידה של 59 מיליון ש"ח ברווחים מהשקעה באגרות חוב, מירידה של 115 מיליון ש"ח ברווחים מהשקעה במניות ומירידה בסך של 83 מיליון ש"ח ברווחים מהפרשי שער ואופציות, אשר קוזזו בשל עליה בסך של 62 מיליון ש"ח ברווח מפעילות שוטפת. **שיעורי הכנסה והוצאה**. בנספחים לדוח השנתי - נספח 1, מוצגות הכנסות ריבית, נטו. לצורך הסבר פער הריבית של הבנק מפעילות שוטפת, יש להוסיף את השפעת הפעילות בנגזרי ALM (ללא התאמות לשווי הוגן, הפרשי שער ופעילות באופציות). **פער הריבית מפעילות שוטפת כולל נגזרי ALM** הגיע בשנת 2015 לשיעור של 1.09%, בדומה לשנת 2014.

הרווח המימוני, נטו הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2015 בסך של 1,089 מיליון ש"ח, לעומת סך של 1,202 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, ירידה בשיעור של 9.4% לעומת 1,097 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2015.

פער הריבית מפעילות שוטפת, כולל נגזרי ALM הגיע ברבעון הרביעי של שנת 2015 לשיעור של 1.08%, לעומת 1.11% ברבעון המקביל אשתקד ולעומת 1.12% ברבעון השלישי של שנת 2015.

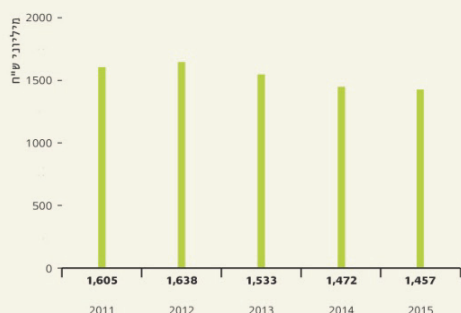
להלן נתונים על התפתחות הכנסות מריבית, נטו, לפי מגזרי פעילות¹:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים ב-%			
(2.7)	1,179 ⁽¹⁾	1,147	קמעונאי – מגזר משקי בית
6.1	797	846	קמעונאי – מגזר עסקים קטנים
(4.6)	893	852	מגזר בנקאות עסקית
4.5	579	605	מגזר בנקאות מסחרית
(0.3)	327 ⁽¹⁾	326	מגזר בנקאות פרטית
1.4	443	449	מגזר פיננסי
0.2	4,218	4,225	סך-הכל

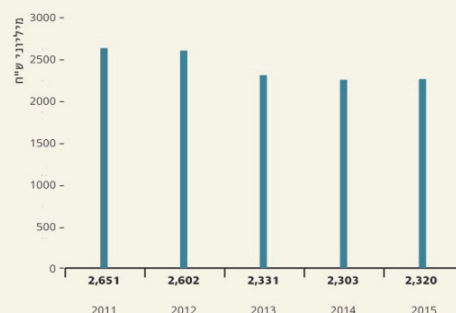
הערה:

(1) סווג מחדש – בעקבות בחינה מחדש של מכלול המרכיבים שוכללים במסגרת פעילות כרטיסי אשראי.

הכנסות ריבית, נטו, במגזרים העסקיים

הכנסות ריבית, נטו, במגזרים הקמעונאיים

הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בסך של 187 מיליון ש"ח בשנת 2015, לעומת סך של 164 מיליון ש"ח בשנת 2014, עליה בשיעור של 14.0%. בשנת 2015 היוו ההוצאות בגין הפסדי אשראי 4.4% מהכנסות ריבית, נטו, לעומת 3.9% בשנת 2014. העליה האמורה הושפעה, בעיקר, מעליה בהפרשה הפרטנית, שקוזה בחלקה מירידה בהפרשה הקבוצתית. העליה בהפרשה הפרטנית הושפעה, בעיקר, מהפרשה בגין לווה אחד, נוכח הרעה במצב חובו. הירידה בהפרשה הקבוצתית נבעה, בעיקר, מגביות, משינויים בהרכב האשראי ומשינויים בהרכב הממוצע הרב-שנתי של שיעורי ההפרשה.

לפרטים נוספים, ראו להלן "האשראי לציבור" וכן "סיכוני אשראי" בפרק ג' להלן. לפרטים בדבר מרכיבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי, ראו ביאור 31 לדוחות הכספיים.

1 ההכנסות מריבית מוצגות לפי החלוקה למגזרי פעילות בהתאם "להוראות הישנות" – ראו "כללי" בסעיף "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים – נתונים כמותיים עיקריים והתפתחויות עיקריות".

להלן ההתפתחות הרבעונית של ההוצאות בגין הפסדי אשראי:

2014				2015			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
במיליוני שקלים חדשים							
104	(75)	(34)	20	81	(26) ⁽²⁾	(14)	65
(29)	40	74	64	(49)	(54) ⁽²⁾	99	33
75	(35)	40	84	32	(28)	85	98

שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי ביחס ליתרה הממוצעת של אשראי לציבור:

0.25%	(0.12%)	0.13%	0.28%	0.10%	(0.09%)	0.27%	0.32%
0.25%	0.07%	0.09%	0.14%	0.10%	0.01%	0.10%	0.15%

הערות:

(1) על בסיס שנתי.

(2) סווג מחדש בעקבות טיוב בחישוב הנתונים.

לפרטים נוספים, ראו להלן "האשראי לציבור" ו-"סיכוני אשראי" בפרק ג' להלן.

העמלות הסתכמו בשנת 2015 בסך של 2,611 מיליון ש"ח, לעומת 2,586 מיליון ש"ח בשנת 2014, עליה בשיעור של 1.0%. העמלות הושפעו, בעיקר, מעליה בעמלות מכרטיסי אשראי ועמלות טיפול באשראי, שקוזה בחלקה בירידה בעמלות ניהול חשבון.

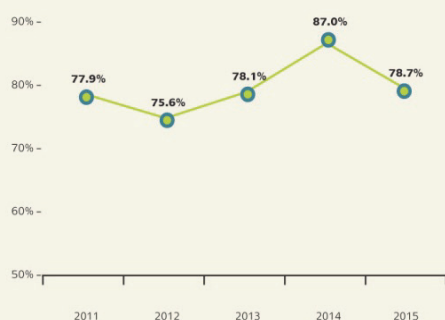
להלן התפלגות העמלות:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
שינוי	2014	2015
באחוזים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים
(8.4)	571	523
4.5	935	977
(1.8)	338	332
6.5	138	147
(53.3)	15	7
14.6	123	141
5.0	139	146
(2.0)	51	50
(31.3)	16	11
7.4	163	175
5.2	97	102
1.0	2,586	2,611

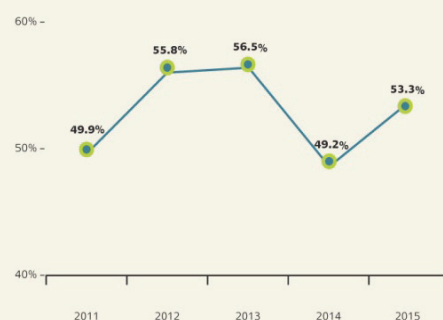
הוצאות משכורות והוצאות כליות הסתכמו בשנת 2015 בסך של 3,396 מיליון ש"ח, לעומת 4,086 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה בשיעור של 16.9%. (לפרטים נוספים אודות מרכיבי הסעיף, ראו ביאור 6 לדוחות הכספיים). הירידה נובעת, בעיקר, בגין תוכניות הפרישה (ראו ביאור 23 ז' ו-ח' לדוחות הכספיים).

בניטרול השפעת תוכניות הפרישה והשינוי במענקים, היתה נרשמת ירידה בשיעור של 5.8%. הירידה נובעת, בין היתר, מהשפעת הפרישה של עובדים במסגרת התוכנית לעידוד פרישה מוקדמת שהופעלה בשנת 2014.

יחס יעילות

יחס כיסוי

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע

ההוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע כוללות שכר עבודה ונלוות, מיקור חוץ, רכישות או רשיונות שימוש, פחת בגין ציוד ומבנים והוצאות אחרות - הוצאות תקשורת, הוצאות אחזקת מבנים וציוד וכיוצ"ב. סך ההוצאות מוצג בחלוקה בין תוכנה, חומרה ואחר - הכולל הוצאות מינהלה, אחזקה ושירותי מחשב, אבטחת מידע וכיוצ"ב.

יתרת נכסי מערך טכנולוגיות המידע מוצגת בחלוקה בין תוכנה, חומרה ואחר - בעיקר מבנים המשמשים את מערך טכנולוגיות המידע. הקצאת עלויות שכר עבודה ונלוות נעשתה בהתאם לשיוך ליחידות המשנה. הקצאת עלויות פחת מבנים והוצאות אחזקה נעשתה על פי יחס שטחים. לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית שיושמה בהיוון עלויות תוכנה, ראו ביאור 1 ד' 12 לדוחות הכספיים. ציון כי עצם הקצאת עלויות הרכישה ורשיונות השימוש בין תוכנה וחומרה נעשתה על פי אמדן, שכן במערכות החומרה משולבים מרכיבי תוכנה הנדרשים להפעלתן. עוד צוין כי הקצאת העלויות העקיפות והנלוות השונות לרכיבים העיקריים (תוכנה, חומרה ואחר) נעשתה על פי אמדן.

*2014				2015			
המאוחד							
תוכנה	חומרה	אחר	סך-הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים							
הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע כפי שנוכללו בדוח רווח והפסד:							
139	105	46	290	186	126	47	359
הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות							
108	3	-	111	103	4	-	107
הוצאות בגין רכישות או רשיונות שימוש שלא הוונו לנכסים							
36	19	11	66	32	18	7	57
הוצאות בגין מיקור חוץ							
286	79	9	374	316	80	9	405
הוצאות בגין פחת							
48	41	90	179	46	32	85	163
הוצאות אחרות							
617	247	156	1,020	683	260	148	1,091
סך-הכל							

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נזקפו כהוצאה:

77	-	-	77	92	-	-	92
עלויות בגין שכר עבודה ונלוות							
97	-	-	97	100	-	-	100
עלויות בגין מיקור חוץ							
44	7	-	51	52	5	-	57
עלויות רכישות או רשיונות שימוש							
38	79	4	121	33	31	3	67
עלות ציוד, בנינים ומקרקעין							
256	86	4	346	277	36	3	316

31 בדצמבר 2015				31 בדצמבר *2014			
יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע :							
695	165	177	1,037	762	159	140	1,061
סך- הכל עלות מופחתת							
453	-	-	453	494	-	-	494
מזה: בגין שכר עבודה ונלוות							

*הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה.

התפתחויות ברווח כולל אחר

להלן תמצית דוח על הרווח הכולל:

שינוי באחוזים	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר	
	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים		
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	750	505 ⁽²⁾⁽³⁾
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר, המיוחס לבעלי המניות של הבנק:		
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים ⁽¹⁾	(100)	494 ⁽²⁾
השפעת המס המתייחס	69	(94) ⁽²⁾
רווח (הפסד) כולל אחר, המיוחס לבעלי המניות של הבנק, לאחר מיסים	(31)	400
הרווח הכולל המיוחס לבעלי המניות של הבנק	719	905
	(20.6)	

הערות:

- (1) לפרטים בדבר מרכיבי השינוי ברווח כולל אחר, ראו ביאור 10 לדוחות הכספיים.
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
- (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא חיוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

התפתחות הנכסים וההתחייבויות

סך כל הנכסים הסתכם ביום 31 בדצמבר 2015 בסך של 205,260 מיליון ש"ח, לעומת 207,185 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014, ירידה בשיעור של 0.9%.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שיעור השינוי ב-1%	31 בדצמבר	
	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים		
נכסים		
מזומנים ופקדונות בבנקים	28,518	31,694
ניירות ערך	38,935	37,353
אשראי לציבור, נטו	127,216	120,123
התחייבויות		
פקדונות הציבור	157,404	152,903
פקדונות מבנקים	3,907	5,547
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	3,833	3,984
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	9,570	10,638
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	13,288	12,599 ⁽¹⁾
סך-כל ההון	13,634	12,989 ⁽¹⁾

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים ובנושא חיוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) ו-2) לדוחות הכספיים, בהתאמה.
- (2) לא כולל יתרות ששוונו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה - ראו ביאור 18א לדוחות הכספיים.

להלן יובאו פרטים בדבר האשראי לציבור, ניירות ערך ופקדונות הציבור.

האשראי לציבור

כללי. האשראי לציבור, נטו, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2015 בסך של 127,216 מיליון ש"ח, לעומת 120,123 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014, עליה בשיעור של 5.9%. חלקו של האשראי לציבור, נטו, מסך כל המאזן הגיע בסוף שנת 2015 לשיעור של 62.0%, לעומת 58.0% בסוף שנת 2014. לפרטים בדבר ניהול סיכונים האשראי ובכלל זה תיק האשראי לדיר בקבוצת דיסקונט, ראו "סיכונים אשראי" בפרק ג' להלן. לפרטים בדבר איכות האשראי, ראו ביאור 31 לדוחות הכספיים.

הרכב האשראי לציבור לפי מגזרי הצמדה

להלן נתונים על הרכב האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי הצמדה:

שיעור השינוי ב-%	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2015		
	מסך % האשראי לציבור	במיליון ש"ח	מסך % האשראי לציבור	במיליון ש"ח	
11.3	62.2	74,762	65.4	83,196	מטבע ישראלי לא צמוד
(3.0)	12.8	15,314	11.7	14,854	מטבע ישראלי צמוד למדד
(2.9)	25.0	30,047	22.9	29,166	מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
5.9	100.0	120,123	100.0	127,216	סך-הכל

האשראי לציבור במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ ירד בשיעור של 2.9% לעומת 31 בדצמבר 2014. במונחים דולרים ירד האשראי במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ בסך של 252 מיליון דולר לעומת 31 בדצמבר 2014, ירידה של 3.3%. סך כל האשראי לציבור, הכולל את האשראי במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ, כשהם מחושבים במונחים דולריים, עלה בשיעור של 5.9% לעומת 31 בדצמבר 2014.

הרכב האשראי לציבור לפי מגזרי פעילות

להלן נתונים אודות התפתחות היתרות של האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות²:

31.3.14	30.6.14	30.9.14	31.12.14	31.3.15	30.6.15	30.9.15	31.12.15	
במיליון שקלים חדשים								
38,902	39,445	40,577	40,889	41,254	42,140	43,214	44,408	קמעונאי - מגזר משקי בית
19,686	19,835	20,035	20,138	20,202	20,632	21,218	21,636	מזה - משכנתאות
13,423	13,555	13,857	14,255	14,539	14,819	15,155	15,216	קמעונאי - מגזר עסקים קטנים
40,421	38,440	39,409	39,105	39,581	37,784	39,419	41,444	מגזר בנקאות עסקית
19,582	20,136	21,415	21,953	22,477	21,742	22,419	23,226	מגזר בנקאות מסחרית
3,543	3,585	3,716	3,921	3,867	3,794	3,385	2,922	מגזר בנקאות פרטית
115,871	115,161	118,974	120,123	121,718	120,279	123,592	127,216	סך-הכל

הגידול באשראי לציבור בשנת 2015 משקף את האסטרטגיה של הבנק לצמוח במגזר משקי הבית ובעסקים הקטנים, לצד גידול מתון יותר בבנקאות העסקית והמסחרית. עמידה של הבנק ביעדי הלימות ההון אפשרו לבנק להאיץ את קצב צמיחת האשראי.

² יתרות האשראי מוצגות לפי החלוקה למגזרי פעילות בהתאם "להוראות הישנות" - ראו "כללי" בסעיף "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים - נתונים כמותיים עיקריים והתפתחויות עיקריות".

הרכב האשראי לציבור לפי ענפי משק

להלן התפתחות סיכון האשראי הכולל, לפי ענפי משק עיקריים:

ענף	31 בדצמבר 2015			31 בדצמבר 2014		
	סיכון אשראי כולל	שיעור מסך הכל	סיכון אשראי כולל	שיעור מסך הכל	שיעור השינוי	
	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	%	%-ב	
חקלאות	1,483	0.7	1,218	0.6	21.8	
כרייה וחציבה	923	0.4	475	0.2	94.3	
תעשייה	20,551	9.9	22,661	11.8	(9.3)	
בינוי ונדל"ן - בינוי	16,480	8.0	15,137	7.8	8.9	
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	21,142	10.2	19,484	10.0	8.5	
אספקת חשמל ומים	3,721	1.8	3,853	2.0	(3.4)	
מסחר	24,549	11.9	23,027	11.9	6.6	
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	2,485	1.2	2,778	1.4	(10.5)	
תחבורה ואחסנה	5,788	2.8	4,287	2.2	35.0	
מידע ותקשורת	3,800	1.8	2,542	1.3	49.5	
שירותים פיננסיים	19,781	9.6	20,420	10.5	(3.1)	
שירותים עסקיים אחרים	6,710	3.2	7,448	3.8	(9.9)	
שירותים ציבוריים וקהילתיים	7,396	3.6	5,381	2.8	37.4	
אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור	23,492	11.5	21,966	11.3	6.9	
אנשים פרטיים - אחר	48,301	23.4	43,458	22.4	11.1	
סך-הכל סיכון אשראי כולל לציבור	206,602	100.0	194,135	100.0	6.4	
בנקים	10,735		12,114			
ממשלות	25,176		23,225			
סך-הכל	242,513		229,474			

החל מהרבעון הראשון של שנת 2015, נתוני סיכון האשראי הכולל לציבור מוצגים לפי הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 2011 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אשר החליף את הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 1993. זאת, במסגרת ישום התיקון להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים משנת 2014, אשר נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2015. מספרי השוואה ליום 31 דצמבר 2014 מוצגים על פי הסיווג החדש. מהנתונים שהובאו לעיל עולה, כי בהשוואה לשנת 2014, סיכון האשראי הכולל לציבור גדל ב-6.4%. הגידול התמקד בעיקר באשראי לאנשים פרטיים, לדיוור ושאינו לדיוור, בהתאם לאסטרטגיית הבנק. כמו כן, חל גידול גם בענפי הנדל"ן, תחבורה ואחסנה, מידע ותקשורת, מסחר ושירותים ציבוריים וקהילתיים. בתוך כך, חלה ירידה בסיכון האשראי הכולל לציבור בעיקר בענפי התעשייה, שירותים פיננסיים, בתי מלון, שירותי אוכל והארחה ושירותים עסקיים אחרים.

התפתחות סיכון אשראי בעייתי

לפרטים בדבר "סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים", ראו "סיכונים אשראי" בפרק ג' להלן. להלן פרטים בדבר האשראי לציבור, כמפורט בביאור 31 לדוחות הכספיים: **אשראי פגום לציבור.** האשראי המאזני הפגום לציבור (צובר ריבית ושאינו צובר ריבית) עמד ביום 31 בדצמבר 2015 על כ-2,944 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,776 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014, עליה של 6.1%. **אשראי פגום לציבור שאינו צובר ריבית.** האשראי הפגום לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית, עמד ביום 31 בדצמבר 2015 על כ-2,492 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,467 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014, עליה בשיעור של 1.0%.

להלן שיעור החובות הבעייתיים מסך סיכון האשראי הכולל בענפי משק עיקריים:

ענף	31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2015		
	שיעור סיכון	מזה: סיכון אשראי	סיכון כולל	שיעור סיכון	מזה: סיכון אשראי	סיכון כולל
	בעייתי	בעייתי	במיליוני ש"ח	בעייתי	בעייתי	במיליוני ש"ח
תעשייה	5.6	1,269	22,661	1.8	368	20,551
בינוי ונדל"ן - בינוי	4.8	724	15,137	2.5	408	16,480
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	4.6	896	19,484	4.5	958	21,142
מסחר	4.8	1,102	23,027	3.8	938	24,549
שירותים פיננסיים	2.2	443	20,419	1.1	219	19,781
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	2.1	464	21,966	1.5	360	23,492
אנשים פרטיים - אחר	0.8	345	43,458	0.7	359	48,301
ענפים אחרים	5.0	1,408	27,983	4.7	1,511	32,306
סך-הכל ציבור	3.4	6,651	194,135	2.5	5,121	206,602
בנקים	1.0	122	12,114	1.0	102	10,735
מתשלות	0.1	30	23,225	0.1	27	25,176
סך-הכל	3.0	6,803	229,474	2.2	5,250	242,513

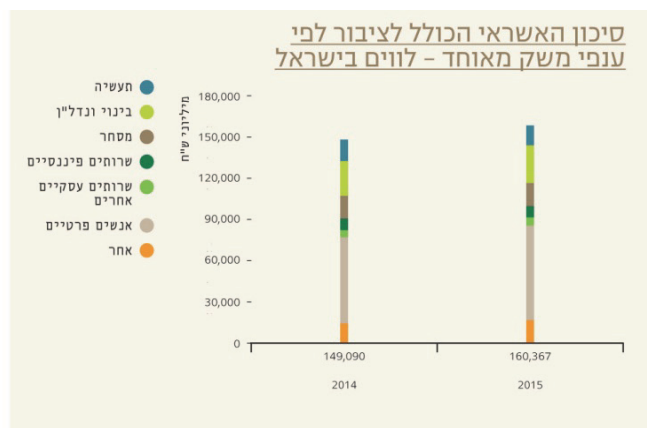
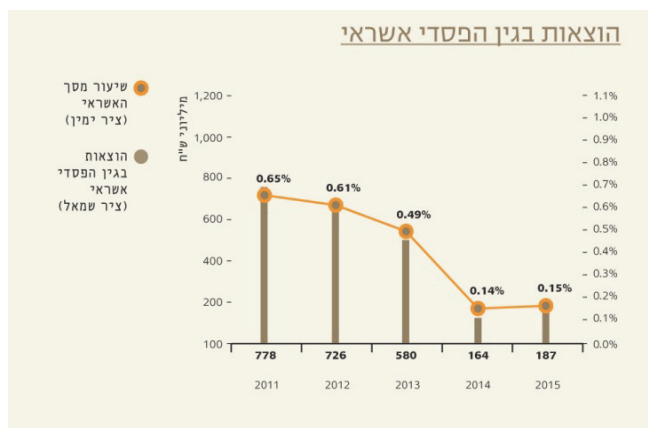
שנת 2015 נרשמה ירידה בשיעור סיכון האשראי הבעייתי, בהמשך למגמה בשנת 2014. הירידה התמקדה בענפי התעשייה, הבינוי, שירותים פיננסיים, מסחר ו-אנשים פרטיים - הלוואות לדיור.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי. יתרת ההפרשה להפסדי אשראי, הכוללת הפרשה על בסיס קבוצתי והפרשה על בסיס פרטני, לא כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני, הגיעה ביום 31 בדצמבר 2015, לסך של 2,052 מיליון ש"ח ומהווה 1.59% מהאשראי לציבור, לעומת יתרת הפרשה בסך של 2,049 מיליון ש"ח, שהיוותה 1.68% מהאשראי לציבור, ביום 31 בדצמבר 2014.

יתרת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי. יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי פגום לציבור אשר נבדק על בסיס פרטני עמדה ביום 31 בדצמבר 2015 על 463 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-307 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014. העליה בהפרשה הפרטנית הושפעה, בעיקר, מהפרשה בגין לווה אחד, נוכח הרעה במצב חובו.

יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, למעט הלוואות לדיור שההפרשה להפסדי אשראי בגין חושבה לפי עומק הפיגור, עמדה ביום 31 בדצמבר 2015 על 1,416 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,480 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014. המהווה קיטון בהפרשה השוטפת בסך של 64 מיליון ש"ח, שיעור של כ-4.5%. הירידה ביתרת ההפרשה הקבוצתית נבעה, בעיקר, מגביות, משינויים בהרכב האשראי ומשינויים בהרכב הממוצע הרב-שנתי של שיעורי ההפרשה, המשמש בחישוב שיעור ההחלטה.

מאפייני סיכון של תיק האשראי לציבור

להלן שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי בענפים מסויימים, ביחס ליתרת חובות בגין אשראי לציבור באותם ענפים:

2014	2015	
ב- %		ענף
0.1	(0.5) ⁽¹⁾	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
(0.4) ⁽¹⁾	0.7	מסחר
(0.1) ⁽¹⁾	(0.5) ⁽¹⁾	תעשייה
-	1.3	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
0.8	(0.4) ⁽¹⁾	תחבורה ואחסנה
6.7	9.4	מידע ותקשורת
(0.2) ⁽¹⁾	(1.1) ⁽¹⁾	שירותים פיננסיים
-	0.3	אנשים פרטיים - אחר
0.1	0.1	סך-הכל אשראי כולל לציבור

הערה:
(1) הקטנת הפרשה.

להלן התפלגות ההוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי בענפי המשק השונים:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
2014	2015	
הוצאה להפסדי אשראי		ענף
במיליוני ש"ח		
(5)	1	חקלאות
(7)	1	כרייה וחציבה
(10)	(60)	תעשייה
(2)	5	בינוי ונדל"ן - בינוי
12	(82)	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
-	3	אספקת חשמל ומים
(76)	132	מסחר
(1)	28	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
26	(21)	תחבורה ואחסנה
113	181	מידע ותקשורת
(12)	(79)	שירותים פיננסיים
(10)	(7)	שירותים עסקיים אחרים
2	13	שירותים ציבוריים וקהילתיים
19	5	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
113	69	אנשים פרטיים - אחר
162	189	סך-הכל ציבור
2	(2)	סך-הכל בנקים
-	-	סך-הכל ממשלות
164	187	סך-הכל

מהנתונים שהובאו לעיל עולה כי העליה בהוצאה בגין הפסדי אשראי בשנת 2015 התמקדה בעיקר בענפי המסחר, מידע ותקשורת ובתי מלון, שירותי הארחה ואוכל. מנגד, חלה ירידה בהוצאה (ביטול הוצאה) בענפי התעשייה, בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן, תחבורה ואחסנה, שירותים פיננסיים ו-אנשים פרטיים - אחר.

התפתחות האשראי לציבור, כולל סיכון אשראי חוץ מאזני, לפי גודל לווח (מאוחד)

כ-99.5% מהלווים קיבלו אשראי שאינו עולה על 1.2 מיליון ש"ח. האשראי שהועמד לקבוצה זו מהווה 36.0% מסך כל האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2015, לעומת 35.0% ביום 31 בדצמבר 2014. מדרגות האשראי שבין 1.2 מיליון ש"ח עד 200 מיליון ש"ח מהוות כ-49.0% מסך כל האשראי ליום 31 בדצמבר 2015, לעומת 48.6% ביום 31 בדצמבר 2014. ל-57 הלווים הגדולים ביותר, במדרגות האשראי שבין 200 מיליון ש"ח לבין 5,672 מיליון ש"ח, ניתן אשראי המהווה כ-15.0% מסך כל האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2015, לעומת 58 לוויים שהאשראי שניתן להם היווה 16.4% מסך האשראי ליום 31 בדצמבר 2014. לפרטים בדבר מדרגות אשראי מעל 800 מיליון ש"ח, ראו "נספחים לדוח השנתי" - נספח מס' 5, סעיף 3. לפרטים נוספים, ראו "סיכונים אשראי", בפרק ג' להלן, וכן "סיכון אשראי" במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" העומד לעיון באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך, באתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב ובאתר הבנק.

ניירות ערך

כללי. ניירות הערך בתיק הנוסטרו הסתכמו בסך של 38,935 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015, לעומת 37,353 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014, עליה בשיעור של 4.2%. מובהר כי בתיק הנוסטרו של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2015, לא היה נייר ערך שההשקעה בו היוותה שיעור של 5% או למעלה מזה מכלל התיק, פרט לנייר ערך מסוג "ממשלתית משתנה 520" ונייר ערך מסוג "ממשלתית משתנה 1121", שהגיעו לכ-7.3% ולכ-6.5% מכלל התיק, בהתאמה.

ליום 31 בדצמבר 2015, כ-59% מהתיק מושקע באיגרות חוב ממשלתיות, וכ-6% מהתיק מושקע באיגרות חוב של סוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב (GSE). לפרטים בדבר התפלגות ההשקעה באיגרות חוב ממשלתיות, לפי ממשלות עיקריות, ראו "נספחים לדוח השנתי" - נספח 5, סעיף 5.

מדיניות ניהול תיקי הנוסטרו. תיקי הנוסטרו של הבנק ושל חברות הבת משמשים ככלי מרכזי בניהול סיכונים הריבית והבסיס, ניהול כרית הנזילות ופיזור סיכונים אשראי לענפים ומדינות בהם רמת החשיפה של תיק האשראי הבנקאי נמוכה. התיקים מנוהלים בראיה כוללת של מאזן הבנק, במטרה למקסם את הכנסות הריבית, תחת מגבלות סיכון שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק והדירקטוריונים של חברות הבת.

הוועדה לניהול נכסים והתחייבויות היא הגורם המאשר את חשיפות הריבית והבסיס במאזן הבנק. השקעות בהן יש מרכיב של סיכון אשראי מנוהלות במסגרת מדיניות השקעות קבוצתית, שהציבה מטרות ומגבלות פיזור והגדירה תחומי התמחות לכל אחת מחברות הקבוצה.

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "הבנק הבינלאומי"). ראו ביאור 38 לדוחות הכספיים, לפרטים בעניינים הבאים: הסכם עם פיבי אחזקות, בענין החזקות הבנק במניות הבנק הבינלאומי; לוח הזמנים שקבעה הממונה על ההגבלים העסקיים לירידת החזקות בנק דיסקונט בבנק הבינלאומי; הפרשה לירידת ערך בגין החזקות הבנק במניות הבנק הבינלאומי; דיבידנד שחולק במספר מועדים, ונרשם כרווח; מכירת מניות במספר מועדים; הפסדים מירידת ערך שאינה זמנית (וזדט).

הרכב תיק ניירות הערך לפי מגזרי הצמדה

להלן הרכב תיק ניירות הערך לפי מגזרי הצמדה:

שיעור השינוי ב-1%	31 בדצמבר	
	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים		
13.5	14,782	16,776
(16.0)	4,817	4,048
4.6	16,062	16,808
(23.0)	1,692	1,303
4.2	37,353	38,935
סך-הכל		

מטבע ישראלי לא צמוד

מטבע ישראלי צמוד למדד

מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ

מניות - פריטים שאינם כספיים

ניירות ערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ עלו בשיעור של 4.6% לעומת 31 בדצמבר 2014. במונחים דולריים עלו ניירות הערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ בסך של 177 מיליון דולר, עליה של 4.3% לעומת 31 בדצמבר 2014. סך כל ניירות הערך, הכוללים את ניירות הערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ כשהם מחושבים במונחים דולריים, עלו בשיעור של 4.1% לעומת 31 בדצמבר 2014.

הרכב תיק ניירות הערך לפי הסיווג לתיקים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מסווגים ניירות הערך לשלושה תיקים: תיק איגרות חוב מוחזקות לפדיון, תיק ניירות ערך זמינים למכירה ותיק ניירות ערך למסחר.

להלן הרכב ההשקעות בניירות ערך על פי הסיווג האמור:

31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2015			
הערך במאזן	שווי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן	שווי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)
במיליוני שקלים חדשים					
איגרות חוב					
6,981	7,452	6,981	7,003	7,409	7,003
27,282	27,282	26,849	27,674	27,674	27,452
1,398	1,398	1,382	2,955	2,955	2,962
מניות					
1,681	1,681	1,737	1,296	1,296	1,294
11	11	13	7	7	8
37,353	37,824	36,962	38,935	39,341	38,719
סך-הכל ניירות ערך					

איגרות חוב קונצרניות. תיק ניירות ערך הזמינים למכירה של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2015 כולל השקעה באיגרות חוב קונצרניות בסכום של 3,892 מיליון ש"ח (סך של 414 מיליון ש"ח הוחזק באי די בי ניו יורק, סך של 511 מיליון ש"ח הוחזק בבנק מרכנתיל דיסקונט, סך של 100 מיליון ש"ח הוחזק ב-אידיבי (סוויס) בנק וסך של 2,867 מיליון ש"ח במישרין על ידי הבנק), לעומת 3,333 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014 (סך של 452 מיליון ש"ח הוחזק באי די בי ניו יורק, סך של 892 מיליון ש"ח המוחזק בבנק מרכנתיל דיסקונט, וסך של 1,989 מיליון ש"ח במישרין על ידי הבנק). לפרטים בדבר הפסדים שטרם מומשו הכוללים ביתרת איגרות החוב האמורות, ראו ביאור 12 לדוחות הכספיים.

נתונים לפי ענפי משק. לפרטים בדבר נתונים לפי ענפי משק של איגרות חוב זמינות למכירה, איגרות חוב מוחזקות לפדיון ואיגרות חוב למסחר, ראו "נספחים לדוח השנתי" - נספח 4, סעיף 5.

ירידת ערך של איגרות חוב מוחזקות לפדיון. לפרטים בדבר הפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של איגרות חוב מוחזקות לפדיון, אשר נמצאות בפוזיצית הפסד, ראו ביאור 12 ג' לדוחות הכספיים.

השקעות בניירות ערך מגובי משכנתאות ונכסים

כללי. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2015 כולל השקעה באיגרות חוב מגובות משכנתא בסכום של 2,211 מיליון דולר ארה"ב (8,627 מיליון ש"ח), אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק לעומת סך של 2,330 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2014 (9,059 מיליון ש"ח), ירידה של 5.1%. רוב איגרות החוב מגובות המשכנתא, מורכבות מאיגרות חוב של סוכנויות פדרליות שונות (Freddie Mac, Fannie Mae, Ginnie Mae) בדרוג AA+ בארצות הברית (הירידה בדירוג איגרות החוב האמורות, מ-AAA, נובעת מהורדת דירוג האשראי של ארה"ב). ההשקעה באיגרות החוב האמורות אינה כוללת חשיפה לשוק ה-Subprime.

ליום 31 בדצמבר 2015, כלל תיק ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) הפסדים שטרם מומשו נטו בסך של כ-12 מיליון דולר (48 מיליון ש"ח), לעומת כ-10 מיליון דולר (37 מיליון ש"ח) ביום 31 בדצמבר 2014.

הסוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב. פאני מיי ופרדי מאק הינן סוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב (GSE - Government Sponsored Enterprises) לפי צ'ארטר שניתן על ידי הקונגרס האמריקאי (להלן: "הסוכנויות"), ומטרתן היא להעניק מילות וציבות לשוקי הדיר

והמשכנתאות בארצות הברית. בכדי להשיג מטרה זו, סוכנויות אלה פועלות בשוק המשוני של המשכנתאות. במקום להעמיד הלוואות לדיור ישירות לצרכנים, סוכנויות אלה פועלות עם בנקים למשכנתאות, מתווכים ושותפויות אחרות הפועלים בשוק המשכנתאות הראשוני, בכדי להבטיח שיהיו להם מקורות למתן הלוואות לרוכשי דיור בשעור ריבית שיוכלו לעמוד בהם. הסוכנויות מממנות את השקעותיהן בשוק המשכנתאות בעיקר על ידי הנפקת איגרות חוב בשוק המקומי ובשוק הבינלאומי.

שוק ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) של הסוכנויות פעל תמיד בהנחה שלניירות ערך אלה יש ערבות משתמעת של ממשלת ארה"ב, ולכן הפעולה שננקטה על ידי הממשלה הפדרלית, להעמיד את הסוכנויות תחת אפטרופסות, נתקבלה באהדה על ידי השוק. פעולות אלה מוסיפות לציבות השוק בכך שהן מקנות ביטחון נוסף לבעלי החוב של הסוכנויות - הן חוב בכיר והן חוב נדחה - וגורמת למשכנתאות להיות יותר בהישג יד כלכלי באמצעות שיפור בטחון המשקיעים בניירות ערך מגובי משכנתאות של הסוכנויות. התחייבות זו מבטלת גם הפעלה מחויבת כלשהי של כינוס נכסים.

כל ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) של הסוכנויות המוחזקים בידי אי די בי ניו יורק עומדים בתנאים שלהם. בנוסף לפאני מיי ופרדי מאק, ה-Federal Home Loan Bank (FHLB) הינה סוכנות שלישית הפועלת בחסות ממשלת ארה"ב, שיעודה לספק נדילות וציבות לבנקים האמריקאיים החברים בה.

השקעה ישירה באיגרות חוב של סוכנויות פדרליות. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2014 כלל השקעה ישירה באיגרות חוב של FHLB (Federal Home Loan Bank), Freddie Mac-1 Fannie Mae (להלן: "הסוכנויות הפדרליות"), אשר הוחזקו בידי אי די בי ניו יורק, בסך של 25 מיליון דולר (97 מיליון ש"ח). במהלך הרבעון הראשון של שנת 2015 נפדו איגרות החוב האמורות.

CMBS. לפרטים בדבר חשיפה לניירות ערך מגובי משכנתאות למסחר (CMBS), בסכומים לא מהותיים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" העומד לעיון באינטרנט.

CL0. אי די בי ניו יורק מחזיק איגרות חוב מובטחות מסוג CLO, בסך כולל של כ-100 מיליון דולר. ניירות הערך כאמור מדורגים בדירוג AA-AAA, על ידי סוכנות דירוג אחת לפחות. לפרטים, ראו ב"אור 12 לדוחות הכספיים.

פרטים בדבר ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה

כללי. נקודת ההתייחסות לקביעת משך הזמן בו השקעה הייתה בפוזיציה מתמשכת של הפסד שטרם מומש היא תאריך המאזן של תקופת הדיווח שבמהלכה ארעה לראשונה ירידת הערך המתמשכת. שיעור הירידה בשווי ההון מתחת לעלות מחושב ליום הדיווח. זאת, גם אם במהלך התקופה שבה ההשקעה הייתה בפוזיציה מתמשכת של הפסד שטרם מומש, שיעור הירידה בשווי ההון מתחת לעלות היה שונה באופן משמעותי משיעור הירידה ליום הדיווח.

לפרטים בדבר בחינת ירידת ערך של ניירות ערך, ראו להלן "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים" וביאור 1 ד' 5 לדוחות הכספיים.

בהתבסס על בחינת ירידת הערך של ניירות הערך האמורים ליום 31 בדצמבר 2015, העריכה הנהלת הבנק, ובמקרים הרלבנטיים, בהתבסס על הערכת הנהלת חברת הבת הרלבנטית, כי ירידת הערך הינה זמנית.

ליום 31 בדצמבר 2015, ההפסדים שנצברו וטרם מומשו בגין מניות זמינות למכירה, הסתכמו בסך של 1 מיליון ש"ח, לעומת 64 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014.

לימים 31 בדצמבר 2015 ו-31 בדצמבר 2014, ההפסדים שנצברו וטרם מומשו בגין ניירות ערך מגובי משכנתאות זמינים למכירה, הסתכמו בסך כולל של 64 מיליון ש"ח ו-82 מיליון ש"ח, בהתאמה. לפרטים בדבר הפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך של ניירות ערך זמינים למכירה, אשר נמצאים בפוזיציה הפסד, ראו ב"אור 12 ד' לדוחות הכספיים.

הפסד מירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי. לפרטים בדבר הפסדים מירידת ערך שאינה זמנית (DUI) בגין חלק ממניות הבנק הבינלאומי שהחזיק הבנק בסך של 99 מיליון ש"ח (2014: 47 מיליון ש"ח), ראו ב"אור 38 לדוחות הכספיים (יצוין כי ההפסדים האמורים, בגובה הפער בין העלות בספרי הבנק לבין שווי המניות בשוק לתאריך המאזן, נכללו ממילא ב-"רווח כולל אחר", מעצם היות המניות מניות זמינות למכירה. ההכרה בהפסדים כאמור מהווה, הלכה למעשה, "מיון" מרווח כולל אחר לרווח והפסד).

הפרשה לירידת ערך של TRUPS (2014). החל מיום 1 בינואר 2015, חלים על אי די בי ניו יורק כללי באזל III, במסגרתם נחשבת ההשקעה באיגרות החוב מסוג TRUPS כ"השקעה בהון במוסדות פיננסיים, שאינה מהותית". בהתאם, עודף ההשקעה העולה על 10% מהון עצמי רובד 1 יופחת בהדרגה מההון, בהתאם להוראות המעבר. לאור ההשפעה שהייתה צפויה לעניין הלימות ההון, החליט אי די בי ניו יורק למכור את ניירות הערך כאמור ובשנת 2014 נמכרה מלוא ההשקעה ב-TRUPS. בדוחות הכספיים לשנת 2014 נרשם הפסד ממכירת איגרות חוב כאמור בסך של כ-30 מיליון דולר (105 מיליון ש"ח).

נכסי לקוחות

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכמו בסך של 157,404 מיליון ש"ח, לעומת סך של 152,903 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014, עליה בשיעור של 2.9%.

להלן נתונים על הרכב פקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה:

שיעור השינוי ב-%	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2015		
	מסך פקדונות הציבור במיליוני ש"ח	% מסך	מסך פקדונות הציבור במיליוני ש"ח	% מסך	
11.2	56.0	85,546	60.4	95,088	מטבע ישראלי לא צמוד
(22.1)	5.4	8,314	4.1	6,473	מטבע ישראלי צמוד למדד
(5.4)	38.6	59,043	35.5	55,843	מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
2.9	100.0	152,903	100.0	157,404	סך-הכל

פקדונות הציבור במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ ירדו בשיעור של 5.4% לעומת 31 בדצמבר 2014. במונחים דולריים ירדו פקדונות הציבור במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ בסך של 871 מיליון דולר, ירידה של 5.7% לעומת 31 בדצמבר 2014. סך כל פקדונות הציבור, הכוללים את הפקדונות במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ כשהם מחושבים במונחים דולריים, עלו בשיעור של 2.8% לעומת 31 בדצמבר 2014.

להלן פרטים אודות התפתחות היתרות של פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות³:

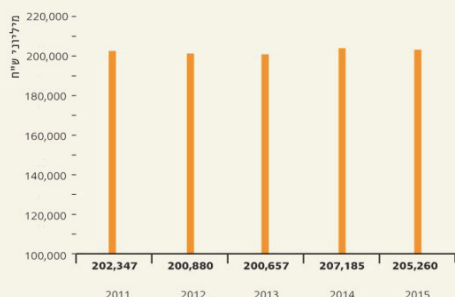
שיעור השינוי ב-%	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2015		
	מסך פקדונות הציבור במיליוני ש"ח	% מסך	מסך פקדונות הציבור במיליוני ש"ח	% מסך	
2.9	43.0	65,683	42.9	67,584	קמעונאי – מגזר משקי בית
14.0	10.8	16,517	12.0	18,824	קמעונאי – מגזר עסקים קטנים
(5.0)	14.3	21,975	13.3	20,886	מגזר בנקאות עסקית
16.5	7.6	11,604	8.6	13,514	מגזר בנקאות מסחרית
(1.4)	24.3	37,124	23.2	36,596	מגזר בנקאות פרטית
2.9	100.0	152,903	100.0	157,404	סך-הכל

ניירות ערך המוחזקים עבור לקוחות. ביום 31 בדצמבר 2015, עמדה יתרת ניירות ערך המוחזקים בבנק עבור לקוחות על סך של כ-164.4 מיליארד ש"ח, כולל סך של כ-4.6 מיליארד ש"ח ניירות ערך לא סחירים, לעומת סך של כ-151 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014, אשר כלל סך של כ-6.15 מיליארד ש"ח ניירות ערך לא סחירים, עליה של כ-8.9%. לפרטים בדבר הכנסות מפעילות בניירות ערך, ראו ביאור 4 לדוחות הכספיים.

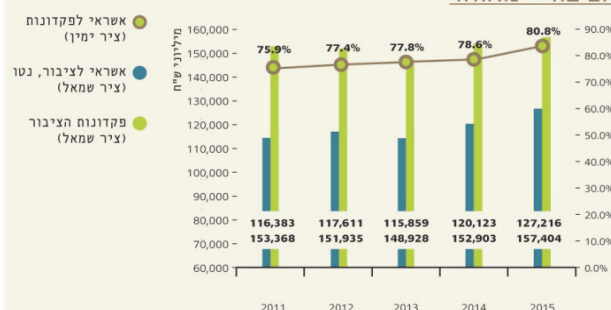
בנוסף, יתרת ניירות ערך שהוחזקו בבנק מרכנתיל דיסקונט עבור לקוחותיו עמדה ביום 31 בדצמבר 2015 על סך של 11.8 מיליארד ש"ח, לעומת 11.5 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014, עליה של 2.6%. סך כל האשראי לציבור, נטו ביחס לפקדונות הציבור היווה בסוף שנת 2015 כ-80.8%, לעומת 78.6% בסוף שנת 2014.

³ ההכנסות מרבית מוצגות לפי החלוקה למגזרי פעילות בהתאם "להוראות הישנות" – ראו "כללי" בסעיף "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים – נתונים כמותיים עיקריים והתפתחויות עיקריות".

התפתחות סך הנכסים - מאוחד

התפתחות אשראי ופקדונות הציבור - מאוחד

הון והלימות ההון

יישום באזל III בישראל

ההוראות. ההוראות בדבר "כללי באזל III", אשר חלות מיום 1 בינואר 2014, כוללות דרישה לעמידה ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% (החל מיום 1 בינואר 2015) וכן התייחסות מפורטת באשר להוראות המעבר.

מגבלות למתן הלוואות לדיור. לפרטים בדבר תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בדבר "מגבלות למתן הלוואות לדיור", במסגרתו נדרש התאגיד הבנקאי להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 והון כולל, ראו ביאור 1 ב' לדוחות הכספיים.

הנפקות עתידיות של מכשירי הון. מכשירי הון שיונפקו החל מיום 1 בינואר 2014, יכללו מנגנונים "לספיגת הפסדים" בין בהמרה למניות ובין במחיקה (חלקית או מלאה) של מכשירי הון.

השפעת הוראות המעבר בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 299 ("ההוראה"). בהוראה נקבעו, בין היתר הוראות מעבר ליישום, המאפשרות, בחלק מהנושאים, יישום מדורג על פני מספר שנים. להלן תובאנה השפעות אימוץ ההוראה לטווח קצר (שנה) וארוך (סיום ההוראות המעבר).

השפעת אימוץ ההוראה על יחס הון עצמי רובד 1 - השפעה לטווח קצר. ההוראות המעבר שנקבעו בהוראה, קובעות אימוץ מדורג של ההחמרות שנכללו בה. להערכת הבנק, אילו ההנחיות שבהוראה היו מיושמות ליום 31 בדצמבר 2015, על בסיס הנתונים למועד זה והוראות המעבר כפי שיחולו ביום 31 בדצמבר 2016, לרבות השפעת יישום ההוראה בענין זכויות עובדים (ראו ביאור 1 ג' 5 (1)), לרבות מכירת אידיבי (סוויס) בנק (ראו ביאור 15 ה' לדוחות הכספיים) ולרבות מכירת כל מניות הבנק הבינלאומי (ראו ביאור 38 לדוחות הכספיים), אך ללא התחשבות ברווחים שיצטברו במהלך התקופה, היה יחס הון עצמי רובד 1 קטן ב-0.1%.

השפעת אימוץ ההוראה על יחס הון עצמי רובד 1 - השפעה לטווח ארוך. להערכת הבנק, אילו ההנחיות בהוראה היו מיושמות במלואן ליום 31 בדצמבר 2015, על בסיס הנתונים למועד זה, ללא התחשבות בהוראות המעבר ולרבות ההנחות שצוינו לעיל (מצב שווה ערך למצב אשר ישרור בשנת 2018, בחלוף 5 שנים ממועד יישום ההוראה לראשונה, לרבות השפעת ההוראה בענין זכויות עובדים, אך ללא התחשבות ברווחים שיצטברו במהלך התקופה), היה יחס הון עצמי רובד 1 קטן ב-0.3%.

יודגש כי הנתונים שהובאו לעיל, כהערכה להשפעה לטווח קצר וארוך, הם בגדר אומדן בלבד. יתר על כן, האומדנים כאמור מניחים מצב סטטי של קיום הנתונים ליום 31 בדצמבר 2015, לאורך כל תקופת היישום, בעוד שבפועל במהלך תקופת היישום יחולו שינויים בהלימות ההון של הבנק הן כתוצאה מצבירת רווחים שוטפים והן כתוצאה מצעדי הערכות שתנקוט הנהלת הבנק, ככל שתנקוט. לאור כל האמור, ברי כי התוצאה בפועל לטווח קצר וארוך תהיה שונה מהאומדנים שהובאו לעיל.

היערכות הבנק. הבנק ערך תוכנית מפורטת לעמידה ביעדי הון, שהם לפחות ברמת ההון שנקבעה במדיניות המפקח על הבנקים ובלוחות הזמנים שפורסמו על ידו, והוא פועל ליישומה.

לפרטים נוספים, ראו "באזל III" במסמך "גילויי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", העומד לעיון באינטרנט.

יעד הון עצמי רובד 1

המדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון, המבטאת את התיאבון לסיכון של הבנק, הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף שהוגדר על ידי הפיקוח על הבנקים, וגבוהה מהשיעור הנדרש על פי תוצאת ה-ICAAP. הבנק אימץ מתווה הון לעליה מדורגת של יעד הון עצמי רובד 1 עד לרמה של 10% בסוף שנת 2019. לפרטים בדבר תכנון ההון, ראו "הלימות ההון" במסמך "גילויי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", העומד לעיון באינטרנט.

השפעת יישום ההוראה בעניין זכויות עובדים

החל מיום 1 בינואר 2015 הבנק מיישם את ההוראה החדשה בעניין זכויות עובדים. יישום ההוראה נעשה באופן של יישום למפרע של מספרי השוואה לתקופות שהתחילו ביום 1 בינואר 2013 ואילך. לפרטים נוספים אודות ההוראה והשפעת יישומה, ראו להלן וביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.

יצוין כי בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 299, בדבר "ההון הפיקוחי - הוראות מעבר", נקבע לענין חישובי הלימות הון, כי במידה שההון העצמי בדוחות הכספיים יכלול יתרת רווח או הפסד כולל אחר מצטבר בגין מדידות מחדש של התחייבות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים, יחולו על היתרה כאמור הוראות המעבר בענין התאמות פיקוחיות וניכויים מההון, לפיהן היא תנוכה בהדרגה מההון על פני תקופה של 4 שנים. בהתאמה, ביום 1 בינואר 2015 נוכה סך המהווה 40%, והיתרה תנוכה בחלקים שווים בשנים 2016-2018.

מרכיבי ההון

סך-כל ההון של הבנק ליום 31 בדצמבר 2015, הסתכם בסך של 13,634 מיליון ש"ח, לעומת 12,989 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014, עליה בשיעור של 5.0%.

ההון המיוחס לבעלי המניות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2015, הסתכם בסך של 13,288 מיליון ש"ח, לעומת 12,599 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014, עליה בשיעור של 5.5%.

השינוי בהון המיוחס לבעלי המניות של הבנק בשנת 2015 הושפע, בין היתר, מהרווח לשנת 2015, מירידה בסך של 99 מיליון ש"ח במרכיב של התאמות נטו בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, בניכוי השפעת המס, מעליה בסך 36 מיליון ש"ח בהתאמות מתרגום דוחות כספיים ומרווח אקטוארי, נטו, בסך של 28 מיליון ש"ח.

יחס סך-כל ההון, לסך כל הנכסים ליום 31 בדצמבר 2015, הגיע לשיעור של 6.6%, לעומת 6.3% ביום 31 בדצמבר 2014.

מרכיבי ההון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2015

כללי. כאמור, החל מיום 1 בינואר 2014 נכנסו לתוקף, בהדרגה, ההוראות החדשות בהתאם לכללי באזל III. הנתונים להלן משקפים הפחתות, בהתאם להוראות המעבר.

יישום ההוראה בעניין זכויות עובדים. יצוין כי בהוראות המעבר להוראה האמורה, הפיקוח על הבנקים קבע שלא נדרש להציג מחדש את נתוני הלימות ההון לתקופות קודמות בגין אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הטבות לעובדים (ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים). בהתאם, מספרי ההשוואה המוצגים להלן לא הוצגו מחדש. לעומת זאת, מספרי ההשוואה המוצגים להלן, הוצגו מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה (ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים).

יחס הון עצמי רובד 1 (יחס הון ליבה במונחי באזל II) ליום 31 בדצמבר 2015, הגיע לשיעור של 9.5%, לעומת 9.4% ליום 31 בדצמבר 2014. **יחס ההון הכולל** ליום 31 בדצמבר 2015, הגיע לשיעור של 14.3%, לעומת 14.8% ליום 31 בדצמבר 2014.

31 בדצמבר		
2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים		
		1. הון לצורך חישוב יחס ההון
13,284 ⁽²⁾	13,549	הון עצמי רובד 1, לאחר ניכויים
1,425	1,247	הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
14,709	14,796	הון רובד 1
6,285 ⁽²⁾	5,610	הון רובד 2
20,994	20,406	סך-כל ההון הכולל
		2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
125,516 ⁽²⁾	126,907	סיכון אשראי
2,629	2,435	סיכון שוק
1,200	788	סיכון CVA
12,345	12,330	סיכון תפעולי
141,690	142,460	סך-הכל יתרות משוקללות
		3. יחס ההון לרכיבי הסיכון
9.4	9.5	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.8 ⁽²⁾	14.3	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
		יחס ההון המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
9.0	9.1 ⁽¹⁾	יחס הון עצמי רובד 1
12.5	12.6 ⁽¹⁾	יחס ההון הכולל

הערות:

- (1) בתוספת כ-0.06%, בהתאם לדרישות הון נוספות בגין הלוואות לדיור - ראו ביאור 25 (ב) לדוחות הכספיים.
 (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

גיוס מקורות

הנפקות הון רובד 2. בשנים 2013-2014 לא גויס הון רובד 2.

גריעת מכשירי הון פיקוחיים בשנת 2015. שטרי הון נדחים, אשר תחת הוראות באזל II הוכרו כהון ראשוני מורכב או כהון משני עליון, אינם כשירים בהתאם להוראות באזל III, אך בהתאם להוראות המעבר הם יוכרו כהון רובד 1 נוסף ויבוטלו בהדרגה בשנים 2014-2021. כמו כן, כתבי התחייבות נדחים, אשר תחת הוראות באזל II הוכרו כהון רובד 2, אינם כשירים בהתאם להוראות באזל III, אך בהתאם להוראות המעבר הם יוכרו כהון רובד 2 ויבוטלו בהדרגה בשנים 2014-2021. מכשירי הון פיקוחי אשר ייגרעו בהתאם להוראות המעבר במהלך שנת 2016, מסתכמים בסך של 742 מיליון ש"ח (כל הסכום היה נגרע גם בהתאם להוראות באזל II).

למרות גריעת מכשירי הון פיקוחי (הון רובד 2) כאמור, בהתאם לתוכנית העבודה של הבנק לשנת 2016, לא נדרש גיוס הון רובד 2 על מנת לעמוד ביעדי ההון הכולל לשנת 2016.

חלוקת דיבידנדים

הבנק לא חילק דיבידנד לבעלי מניותיו מאז שנת 1996, למעט חלוקת דיבידנד בחודש אוקטובר 2008, בסך של 250 מיליון ש"ח, ולמעט הדיבידנד על מניות הבכורה הצוברות של הבנק, בסכום של כ-24 אלף לירות סטרלינג לשנה (ראו ביאור 24 ב' ו-ה' (3) לדוחות הכספיים), אותו הבנק מחלק מדי שנה. המגבלה העיקרית שהשפיעה על יכולת הבנק לחלק דיבידנד בשנים האחרונות הייתה מגבלת בסיס ההון. לפרטים בדבר מגבלות שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים, ראו ביאור 24 ה' (2) לדוחות הכספיים.

חלוקת דיבידנד. להערכת הנהלת הבנק, לא ניתן יהיה לחלק דיבידנד בשנת 2016.

גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל

במסגרת המסמך "גילויים פיקוחיים נוספים" מובא תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו. במסגרת המסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" מובא גילוי על ההון הרגולטורי וניהולו ובכלל זה הרכב ההון הפיקוחי. המסמכים עומדים לעיון באתר מגנא של רשות ניירות ערך, באתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ובאתר הבנק.

פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים – נתונים כמותיים עיקריים והתפתחויות עיקריות

כללי

מגזרי פעילות פיקוחיים. נוכח העובדה שיישום ההוראה החדשה בדבר מגזרי פעילות פיקוחיים מיושמת באופן חלקי בדוח שנתי 2015, הגילוי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ניתן בדוח זה בהתייחס למגזרי הפעילות המוצגים בהתאם "להוראות הישנות" (ראו ביאור 1 ד' 20 לדוחות הכספיים). לפרטים בדבר תיקון הוראות הדיווח לציבור וקובץ שאלות ותשובות בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים, ראו ביאור 1 ג' 5 (8) לדוחות הכספיים. בהתאם לתיקון, דרישות הגילוי בדוח הדירקטוריון וההנהלה יתייחסו לגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים החל מרבעון ראשון 2016.

הפרטים בדבר המגזרים השונים. בסעיף זה להלן יובאו, בעיקר, נתונים כמותיים עיקריים אודות כל מגזר, וההתפתחויות העיקריות שחלו במגזר. פרטים נוספים אודות כל מגזר ומגזר יובאו להלן, בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם". נתונים מרכזיים אודות הפעילות במגזרים השונים מובאים בביאור 29 ו-30 לדוחות הכספיים, עמ' 257-267 להלן.

תאור תמציתי של מגזרי הפעילות, ובכלל זה הקריטריונים לשיוך הלקוחות על פי מגזרי הפעילות, בדרך כלל, הובאו לעיל ב-"מגזרי הפעילות של קבוצת דיסקונט - תיאור תמציתי" בפרק "קבוצת דיסקונט - תאור תמציתי ותחומי הפעילות העיקריים". פרטים בדבר התפלגות ההון האנושי בקבוצה לפי מגזרי פעילות, מובאים בפרק "ההון האנושי" להלן. לפרטים בדבר עיקרי ההנחות, האומדנים ועקרונות הדיווח אשר שימשו בהכנת הנתונים, ראו ביאור 29 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר ההבדלים העיקריים בין מתכונת הדיווחים הניהוליים לבין מתכונת הדיווח לציבור, ראו "נספחים לדוח השנתי" - נספח 5, סעיף 4.

מבנה ניהולי

קבוצת הבנק פועלת בארץ ובחו"ל באמצעות הבנק, חברות בת, סניפים ונציגויות בכל תחומי הבנקאות והשירותים הפיננסיים. פעילותו העסקית של הבנק התבצעה בשנת 2015 באמצעות 4 חטיבות: החטיבה הבנקאית, החטיבה העסקית, חטיבת שווקים פיננסיים והחטיבה לנכסי לקוחות.

החטיבה הבנקאית אחראית לפעילות בקרב משקי בית, ובכלל זה לקוחות אח"מ, וכן עסקים קטנים וחברות בינוניות (Middle market) ולקוחות הבנקאות הישירה. החטיבה אחראית להפעלתם של יעצי ההשקעות, הפועלים בסניפים ומרכזי ההשקעות, על הערוצים הישירים ועל פעילות המשכנתאות.

החטיבה העסקית אחראית לפעילות בקרב תאגידיים עסקיים גדולים, כמו גם חברות בניה (ליווי פרויקטים בתחום הנדל"ן) ותשתיות, פעילים גדולים בשוק ההון ולקוחות סניף בורסת היהלומים. בנוסף, החטיבה פועלת באמצעות יחידת סינדיקציה ומכירת סיכון אשראי וכן באמצעות יחידת מימון סחר חוץ מורכב. לחטיבה העסקית סניף ראשי בתל אביב ואגף סחר חוץ האחראים על מתן שירותים תפעוליים.

חטיבת שווקים פיננסיים אחראית על הניהול הפיננסי של הבנק והקבוצה, ובכלל זה ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול חדרי עסקאות, ניהול סיכוני השוק, ניהול מחירי העברה, ניהול ההון, ניהול נוסטרו וניהול הקשר עם מוסדות פיננסיים זרים. כמו כן, החטיבה אחראית על חברות הבת בית למד דלת בע"מ, דיסקונט מנפיקים בע"מ ודיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ.

החטיבה לנכסי לקוחות אחראית על השירות בבנק ללקוחות ישראלים בבנקאות הפרטית, וכן ללקוחות תושבי חוץ בסניפים ובמרכז הבנקאות הפרטית המשוויך לחטיבה. כן אחראית החטיבה על הייעוץ בבנק - ייעוץ פנסיוני וייעוץ השקעות ועל ייזום, פיתוח וניהול המוצרים הפיננסיים לכל מגזרי הלקוחות. בנוסף, החטיבה אחראית על ניהול תיקים (באמצעות "תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות") ושירותי נאמנות (באמצעות "דיסקונט נאמנות").

המגזר הקמעונאי - כללי

לפרטים כלליים אודות המגזר הקמעונאי, ובכלל זה פרטים בדבר התוכנית "דיסקונט הבנק למשפחה", סינוף, הערוצים הישירים בבנק, מהלך "מפתח דיסקונט" ומהלך ההתייעלות התפעולית בסניפים, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

בנקאות קמעונאית - מגזר משקי הבית

כללי

מגזר משקי הבית מספק שירותים ומוצרים פיננסיים מגוונים ללקוחות הקבוצה הפרטיים, הן בבנק דיסקונט והן בבנק מרכנתיל דיסקונט, באמצעות רשת של כ-200 סניפים הפרושים ברחבי הארץ, בנוסף למגוון ערוצים ישירים. הלקוחות מפולחים למספר מגזרי לקוחות על פי גילם, עושרם הפיננסי ופרמטרים נוספים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בשנת 2015 המשיך הבנק ליישם את התוכנית האסטרטגית הקבוצתית שאושרה בשנת 2014, אשר הגדירה את מגזר משקי הבית כאחד המגזרים במיקוד, שבהם תתמקד הקבוצה בשנים הבאות, כמנוע צמיחה מרכזי. האסטרטגיה נשענת על שלושה נדבכים עיקריים: מיקוד בהעמקת הקשר עם לקוחות הקבוצה הקיימים; התמקדות במוצרי צמיחה - אשראי פרטי, ובמגזרי צמיחה - אמידים (בדיסקונט), לקוחות מהמגזר הערבי ומהמגזר חרדי (במרכנתיל); ושיפור התשתית הקמעונאית, הכוללת בין היתר את שיפור מודל השירות וחווית הלקוח.

בשנת 2015 בוצעו מספר מהלכים להשגת היעדים הרב שנתיים:

- בוצעה היערכות מקיפה להוצאות פעילות תפעולית וייעול תהליכי עבודה בסניפים במטרה לפנות זמן שיועד לשיפור השירות והמכירה ללקוחות;
- הגדלת היקף היוזמה והמכירה מול הלקוחות על בסיס מהלך הדרכתי מקיף לעובדי מערך הסניפים, שיפור מערכות המכירה המבוססות על צרכי לקוח ומערכות אימון ממוחשבות;
- מיצוב הטלבנק כמרכז שירות ומכירות ארצי - מיקוד בשיפור זמן המענה לכלל הלקוחות, שילוב הצעות ערך ומכירות לשיחות נכנסות, והפעלת מוקד מכירות באמצעות שיחות יוזמות לכלל לקוחות הבנק;
- מיצוי פוטנציאל הלקוחות - באמצעות בניית אסטרטגית מגעים מבוססת על התאמת השירות והצעות הערך ללקוח.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

כללי. רוב ההכנסות מפעילות ההנפקה של כרטיסי אשראי משוייכות למגזר משקי הבית. **ההפסד** של המגזר הסתכם בשנת 2015 בסך של 310 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 382 מיליון ש"ח בשנת 2014. ההפסד בשנת 2014 הושפע מתוכניות פרישה, בסך של כ-180 מיליון ש"ח, נטו. **ההוצאות בגין הפסדי האשראי** הסתכמו בסך של 63 מיליון ש"ח בשנת 2015, לעומת 128 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה של 50.8%. הגידול בהוצאות בשנת 2014, נבע, בעיקר, מגידול בהפרשה הקבוצתית במגזר זה, בהתאם להוראה של הפיקוח על הבנקים בדבר "הפרשה קבוצתית בגין אנשים פרטיים".

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר משקי בית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
פעילות בינלאומית:	פעילות מקומית				כרטיסי אשראי	בנקאות ופינוסים
	בנקאות ופינוסים	סך-הכל	משכנתאות	שוק ההון		
סך-הכל						
במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו						
- מחיצוניים	481	304	-	484	1,269	— ⁽¹⁾
- בינמגזרי	264	(26)	-	(360)	(122)	— ⁽¹⁾
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	745	278	-	124	1,147	— ⁽¹⁾
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	9	7	-	16	— ⁽¹⁾
עמלות והכנסות אחרות	312	865	264	20	1,461	— ⁽¹⁾
סך-הכל הכנסות	1,057	1,152	271	144	2,624	— ⁽¹⁾
הוצאות בגין הפסדי אשראי	30	29	-	4	63	— ⁽¹⁾
הוצאות תפעוליות ואחרות	1,742	944	169	109	2,964	— ⁽¹⁾
רווח (הפסד) לפני מסים	(715)	179	102	31	(403)	— ⁽¹⁾
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	(246)	67	41	12	(126)	— ⁽¹⁾
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	(469)	79	61	19	(310)	— ⁽¹⁾
תשואה להון (אחוזים)	(44.6)	9.0	-	2.1	(10.5)	-
יתרה ממוצעת של נכסים	12,328	9,751	-	20,937	43,016	4
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	12,328	9,751	-	20,937	43,016	4
יתרה ממוצעת של התחייבויות	65,887	3,551	-	50	69,488	4
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	65,887	16	-	50	65,953	4
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	11,584	9,760	459	10,430	32,233	2
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	45,453	-	45,453	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	976	-	3,770	678	5,424	-
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:						
מרווח מפעילות מתן אשראי	581	278	-	124	983	— ⁽¹⁾
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	164	-	-	-	164	— ⁽¹⁾
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	745	278	-	124	1,147	— ⁽¹⁾

נתונים עיקריים אודות מגזר משקי בית (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
פעילות בינלאומית:	פעילות מקומית					
	בנקאות ופינוסים	סך-הכל	משכנתאות	שוק ההון	כרטיסי אשראי ⁽⁵⁾	בנקאות ופינוסים ⁽⁵⁾
במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו						
- מחיצוניים	311	268	-	584	1,163	(1)-
- בינמגזרי	516	(26)	-	(474)	16	(1)-
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	827	242	-	110	1,179	(1)-
הכנסות מימון שאינו מריבית	-	8	7	-	15	(1)-
עמלות והכנסות אחרות ⁽²⁾	353	856	254	26	1,489	(1)-
סך-הכל הכנסות	1,180	1,106	261	136	2,683	(1)-
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	81	29	-	19	128	(1)
הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	2,064	893	217	101	3,278	3
רווח (הפסד) לפני מסים ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	(965)	184	44	16	(723)	(2)
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	(439)	57	10	3	(369)	(1)-
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	(526)	99	34	13	(382)	(2)
תשואה להון (אחוזים) ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	(59.6)	13.0	94.4	1.4	(15.1)	(94.3)
יתרה ממוצעת של נכסים	10,481	9,055	-	20,290	39,852	26
מזה יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	10,481	9,055	-	20,290	39,852	26
יתרה ממוצעת של התחייבויות	64,866	3,128	-	44	68,079	41
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	64,866	13	-	44	64,964	41
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽⁴⁾	10,409	8,965	432	9,939	29,766	21
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	44,557	-	44,557	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	1,277	-	3,259	871	5,407	-
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:						
מרווח מפעילות מתן אשראי	521	242	-	110	873	(1)-
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	306	-	-	-	306	(1)-
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	827	242	-	110	1,179	(1)-

הערות:

- (1) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
- (3) הוצג מחדש, ראו ביאור 29 ב' לדוחות הכספיים.
- (4) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.
- (5) סווג מחדש - בעקבות בחינה מחדש של מכלול המרכיבים שנכללים במסגרת פעילות כרטיסי אשראי.

לפרטים נוספים אודות מגזר משקי הבית, ובכלל זה יעדים ואסטרטגיה עסקית ו-"שירות", ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

בנקאות קמעונאית - מגזר עסקים קטנים

כללי

מגזר העסקים הקטנים מספק שירותים ומוצרים פיננסיים מגוונים ללקוחות העסקיים הקטנים, הן בבנק דיסקונט והן בבנק מרכנתיל דיסקונט, באמצעות רשת של כ-200 סניפים הפרושים ברחבי הארץ, בנוסף למגוון ערוצים ישירים.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשנת 2015 בסך של 138 מיליון ש"ח, לעומת 114 מיליון ש"ח בשנת 2014, עליה בשיעור של 21.1%. הרווח בשנת 2014 הושפע, בין היתר, מתוכנית פרישה, בסך של כ-58 מיליון ש"ח, נטו.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 98 מיליון ש"ח בשנת 2015, לעומת 39 מיליון ש"ח בשנת 2014, עליה בשיעור של 151.3%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר עסקים קטנים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015					
פעילות מקומית					
בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	משכנתאות	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים					
הכנסות ריבית, נטו					
- מחיצוניים	744	30	-	104	890
- בינמגזרי	(3)	(9)	-	(88)	(44)
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	741	21	-	16	846
הכנסות מימון שאינן מריבית	5	2	2	-	9
עמלות והכנסות אחרות	275	58	42	18	394
סך-הכל הכנסות	1,021	81	44	86	1,249
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	101	4	-	17	98
הוצאות תפעוליות ואחרות	807	35	25	28	903
רווח לפני מסים	113	42	19	41	248
הפרשה למסים על הרווח	53	13	7	16	102
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	60	21	12	25	138
תשואה להון (אחוזים)	5.8	27.5	-	18.8	10.6
יתרה ממוצעת של נכסים	12,205	518	-	1,531	14,990
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	12,205	518	-	1,531	14,990
יתרה ממוצעת של התחייבויות	16,315	602	-	1,328	18,250
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	16,315	-	-	1,328	17,648
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	11,186	854	73	1,496	14,257
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	8,590	-	8,590
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	-	-	819	-	819
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:					
מרווח מפעילות מתן אשראי	702	21	-	66	805
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	39	-	-	2	41
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	741	21	-	68	846

נתונים אודות מגזר עסקים קטנים (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
פעילות מקומית					
סך-הכל	משכנתאות	בניה ונדל"ן	שוק ההון	כרטיסי אשראי ⁽⁴⁾	בנקאות ופיננסים ⁽⁴⁾
במיליוני שקלים חדשים					
הכנסות ריבית, נטו					
834	114	6	–	27	687
– מחיצוניים					
(37)	(98)	55	–	(7)	13
– בימגזרי					
797	16	61	–	20	700
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו					
6	–	–	1	1	4
הכנסות מימון שאינן מריבית					
378	1	18	44	38	277
עמלות והכנסות אחרות ⁽¹⁾					
1,181	17	79	45	59	981
סך-הכל הכנסות					
39	(32)	18	–	(5)	53
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי					
987	7	28	28	39	885
הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽³⁾⁽²⁾⁽¹⁾					
155	42	33	17	20	43
רווח לפני מסים					
36	15	12	5	6	(2)
הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח ⁽³⁾⁽²⁾⁽¹⁾					
114	27	21	12	9	45
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק⁽³⁾⁽²⁾⁽¹⁾					
11.0	38.8	22.8	–	14.6	5.7
תשואה להון (אחוזים) ⁽³⁾⁽²⁾⁽¹⁾					
13,624	893	1,329	–	482	10,920
יתרה ממוצעת של נכסים					
13,624	893	1,329	–	482	10,920
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור					
16,088	3	951	–	708	14,426
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
15,380	3	951	–	–	14,426
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור					
12,342	779	1,147	75	780	9,561
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽³⁾					
8,449	–	–	8,449	–	–
יתרה ממוצעת של ניירות ערך					
611	–	–	611	–	–
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול					
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:					
729	16	57	–	20	636
מרווח מפעילות מתן אשראי					
68	–	4	–	–	64
מרווח מפעילות קבלת פקדונות					
797	16	61	–	20	700
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו					

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
- (2) הוצג מחדש, ראו ביאור 29 ב' לדוחות הכספיים.
- (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.
- (4) סווג מחדש – בעקבות בחינה מחדש של מכלול המרכיבים שנכללים במסגרת פעילות כרטיסי אשראי.
- (5) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

לפרטים נוספים אודות מגזר עסקים קטנים, ובכלל זה פרטים בדבר יעדים ואסטרטגיה עסקית והשירות ללקוחות המגזר, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 21 מיליון ש"ח בשנת 2015, לעומת ביטול הוצאות בסך 60 מיליון ש"ח בשנת 2014. **ההוצאות הנקי** של המגזר הסתכם בשנת 2015 בסך של 444 מיליון ש"ח, לעומת 415 מיליון ש"ח בשנת 2014, עליה בשיעור של 7.0%. בשנת 2014 הרווח הנקי הושפע, בין היתר, מתוכנית פרישה, בסך של כ-42 מיליון ש"ח, נטו.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות המגזר העסקי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015								
פעילות מקומית					פעילות בינלאומית			
בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	סך-הכל	בנקאות ופיננסים	בניה ונדל"ן	סך-הכל	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים								
הכנסות ריבית, נטו	544	15	-	272	831	241	68	309
- מחיצוניים	(97)	-	-	(82)	(179)	(85)	(24)	(109)
- בימגזרי	447	15	-	190	652	156	44	200
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	55	2	3	1	61	-	-	61
הכנסות מימון שאינן מריבית	122	35	53	107	317	27	10	37
עמלות והכנסות אחרות	624	52	56	298	1,030	183	54	237
סך-הכל הכנסות								
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	100	2	-	(97)	5	10	6	16
הוצאות תפעוליות ואחרות	271	12	59	22	364	112	42	154
רווח (הפסד) לפני מסים	253	38	(3)	373	661	61	6	67
הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח	91	13	(2)	140	242	27	5	32
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	162	15	(1)	233	409	34	1	35
תשואה להון (אחוזים)	7.1	40.3	-	17.5	11.3	5.8	1.0	4.7
יתרה ממוצעת של נכסים	19,336	366	31	8,986	28,719	7,414	2,106	9,520
מזה יתרה ממוצעת של הנכסים								
מזה יתרה ממוצעת של הנכסים	19,336	366	31	8,986	28,719	7,414	2,106	9,520
מזה יתרה ממוצעת של הנכסים	16,560	525	5	1,917	19,007	1,846	642	2,488
מזה יתרה ממוצעת של הנכסים								
מזה יתרה ממוצעת של הנכסים	16,560	-	-	1,917	18,477	1,846	642	2,488
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	24,383	456	102	14,657	39,598	6,698	2,069	8,767
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	81,229	-	81,229	-	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים	-	-	529	-	529	-	-	-
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:								
מרווח מפעילות מתן אשראי	421	15	-	195	631	107	30	137
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	26	-	-	(5)	21	49	14	63
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	447	15	-	190	652	156	44	200

נתונים עיקריים אודות המגזר העסקי (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014								
פעילות בינלאומית			פעילות מקומית					
סך-הכל	סך-הכל	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים	סך-הכל	בניה ונדל"ן	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
במיליוני שקלים חדשים								
הכנסות ריבית, נטו								
1,139	237	42	195	902	290	–	15	597
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
893	162	27	135	731	194	–	15	522
38	–	–	–	38	1	2	1	34
343	49	8	41	294	87	59	29	119
1,274	211	35	176	1,063	282	61	45	675
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי								
(60)	72	58	14	(132)	13	–	(4)	(145)
660	122	27	95	538	40	65	15	418
674	17	(50)	67	657	229	(4)	30	402
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח								
253	24	(7)	31	229	87	(5)	11	136
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק (אחוזים) (3)(2)(1)								
415	(7)	(43)	36	422	142	1	13	266
10.2	(1.1)	(30.6)	6.6	12.6	11.5	–	32.8	12.9
38,799	8,335	1,841	6,494	30,464	8,415	28	350	21,671
38,799	8,335	1,841	6,494	30,464	8,415	28	350	21,671
20,792	2,393	509	1,884	18,399	1,821	6	676	15,896
20,110	2,393	509	1,884	17,717	1,821	–	–	15,896
47,623	8,233	1,709	6,524	39,390	14,712	113	435	24,130
79,061	–	–	–	79,061	–	79,061	–	–
648	–	–	–	648	–	648	–	–
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:								
809	117	18	99	692	190	–	15	487
84	45	9	36	39	4	–	–	35
893	162	27	135	731	194	–	15	522

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
- (2) הוצג מחדש, ראו ביאור 29 ב' לדוחות הכספיים.
- (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.
- (4) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.
- (5) סווג מחדש.

התפתחויות במגזר

הנפקת כתבי התחייבות צמודי אשראי. במהלך שנת 2015, הבנק הנפיק כתבי התחייבות צמודי אשראי CLN (credit linked note), שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2015 כ-345 מיליון ש"ח, המוצגים במסגרת "איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים".

שטר חוב צמוד אשראי הינו מכשיר פיננסי המקושר לנכס חוב קיים בבנק, של ישות משפטית צד ג' ונושא את סיכון האשראי של אותה ישות. רוכש השטר מקבל על עצמו את הסיכון הגלום בנכס החוב. הבנק מתחייב לפרוע את סכום ההתחייבות (וכן ריבית על פי תנאי השטר), כשהתחייבות הבנק מותנית באי התממשות הסיכון הגלום בנכס החוב. התשלום על ידי הבנק לרוכש השטר לא יבוצע אם נכס הבסיס אליו הוא מוצמד יהיה במצב של אי תשלום, והפרעון למחזיק השטר יהיה רק בגין סכומים שהצליח לגבות בגין נכס החוב.

המוצר נחשב לביטחון המותר בניכוי בחישוב חבות לקוח לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313. כמו כן, הוא נחשב לביטחון פיננסי כשיר בהתאם לסעיפים 145 עד 147 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203. לפרטים נוספים אודות המגזר העסקי, ובכלל זה פרטים בדבר התפתחויות בשוקי המגזר, יעדים ואסטרטגיה עסקית, פעילות סחר חוץ והשירות ללקוחות המגזר, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

מגזר הבנקאות המסחרית

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשנת 2015 בסך של 138 מיליון ש"ח, לעומת 84 מיליון ש"ח בשנת 2014, עליה בשיעור של 64.3%. הרווח בשנת 2014 הושפע, בין היתר, מתוכנית פרישה, בסך של כ-29 מיליון ש"ח, נטו. **ההוצאות בגין הפסדי האשראי** הסתכמו בסך של 6 מיליון ש"ח בשנת 2015, לעומת 63 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה בשיעור של 90.5%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות המסחרית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015										
פעילות מקומית					פעילות בינלאומית					
בנקאות וכרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	משכנתאות סך-הכל ופיננסים	בנקאות ונדל"ן	בניה	משכנתאות סך-הכל ופיננסים	בנקאות ונדל"ן	סך-הכל סך-הכל	סך-הכל סך-הכל	סך-הכל סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים										
הכנסות ריבית, נטו										
278	8	-	128	10	424	182	137	319	743	- מחיצוניים
(15)	-	-	(15)	(1)	(31)	(61)	(46)	(107)	(138)	- בינמזרי
263	8	-	113	9	393	121	91	212	605	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
13	1	-	-	-	14	-	-	-	14	הכנסות מימון שאינן מריבית
56	20	10	31	-	117	22	15	37	154	עמלות והכנסות אחרות
332	29	10	144	9	524	143	106	249	773	סך-הכל הכנסות
27	1	-	(16)	2	14	(3)	(5)	(8)	6	הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי
333	6	4	41	4	388	84	64	148	536	הוצאות תפעוליות ואחרות
(28)	22	6	119	3	122	62	47	109	231	רווח (הפסד) לפני מסים
(6)	7	2	46	1	50	21	17	38	88	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק										
(22)	10	4	73	2	67	41	30	71	138	
(3.1)	31.5	-	15.2	4.4	5.2	8.4	5.3	6.7	5.9	תשואה להון (אחוזים)
8,437	184	-	4,001	376	12,998	5,378	4,033	9,411	22,409	יתרה ממוצעת של נכסים
8,437	184	-	4,001	376	12,998	5,378	4,033	9,411	22,409	מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור
8,144	269	-	1,098	1	9,512	1,373	1,074	2,447	11,959	יתרה ממוצעת של התחייבויות
8,144	-	-	1,098	1	9,243	1,373	1,074	2,447	11,690	מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
7,846	335	16	5,245	516	13,958	5,364	6,554	11,918	25,876	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	-	6,504	-	-	6,504	-	-	-	6,504	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
295	-	391	-	-	686	-	-	-	686	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:										
251	8	-	111	9	379	86	63	149	528	מרווח מפעילות מתן אשראי
12	-	-	2	-	14	35	28	63	77	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
263	8	-	113	9	393	121	91	212	605	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות המסחרית (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014										
פעילות מקומית					פעילות בינלאומית					
בנקאות כרטיסי אשראי	שוק ההון	בניה ונדל"ן	משכנתאות סך-הכל ופיננסים	בנקאות בניה ונדל"ן	סך-הכל סך-הכל	בניה ונדל"ן	בנקאות בניה ונדל"ן	בנקאות בניה ונדל"ן	בנקאות בניה ונדל"ן	בנקאות בניה ונדל"ן
במיליוני שקלים חדשים										
הכנסות ריבית, נטו										
297	8	-	123	12	440	154	133	287	727	- מחיצוניים
(46)	-	-	(17)	(2)	(65)	(49)	(34)	(83)	(148)	- בימגזרי
251	8	-	106	10	375	105	99	204	579	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
8	-	-	-	-	8	-	-	-	8	הכנסות מימון שאינו מריבית
58	14	10	28	-	110	20	20	40	150	עמלות והכנסות אחרות ⁽¹⁾
317	22	10	134	10	493	125	119	244	737	סך-הכל הכנסות
43	(4)	-	26	-	69	4	(10)	(6)	63	הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי
378	8	6	39	3	434	66	61	127	561	הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾
(104)	14	4	69	7	(10)	55	68	123	113	רווח (הפסד) לפני מסים
(47)	6	1	24	3	(13)	18	21	39	26	הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾
(57)	5	3	45	4	-	37	47	84	84	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾
(8.1)	22.8	-	10.5	8.4	-	8.3	10.1	9.3	4.2	תשואה להון (אחוזים) ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾
176	8,140	-	3,797	373	12,486	4,439	4,019	8,458	20,944	יתרה ממוצעת של נכסים
176	8,140	-	3,797	373	12,486	4,439	4,019	8,458	20,944	מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור
346	7,656	-	960	1	8,963	1,391	927	2,318	11,281	יתרה ממוצעת של התחייבויות
-	7,656	-	960	1	8,617	1,391	927	2,318	10,935	מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
316	7,619	16	4,863	492	13,306	4,629	5,534	10,163	23,469	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽³⁾
-	-	7,308	-	-	7,308	-	-	-	7,308	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
493	-	350	-	-	843	-	-	-	843	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:										
236	8	-	102	10	356	76	79	155	511	מרווח מפעילות מתן אשראי
15	-	-	4	-	19	29	20	49	68	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
251	8	-	106	10	375	105	99	204	579	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
- (2) הוצג מחדש, ראו ביאור 29 ב' לדוחות הכספיים.
- (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.
- (4) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.
- (5) סווג מחדש.

לפרטים נוספים אודות מגזר הבנקאות המסחרית, ובכלל זה פרטים בדבר יעדים ודגשים לשנת 2016 והשירותים ללקוחות המגזר, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות הפרטית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
פעילות בינלאומית			פעילות מקומית			
סך-הכל	סך-הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	סך-הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים
במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו						
144	66	1	65	78	-	78
- מחיצוניים						
182	197	-	197	(15)	-	(15)
- בינמגזרי						
326	263	1	262	63	-	63
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו						
6	3	-	3	3	1	2
הכנסות מימון שאינן מריבית						
254	162	53	109	92	59	33
עמלות והכנסות אחרות						
586	428	54	374	158	60	98
סך-הכל הכנסות						
(3)	1	-	1	(4)	-	(4)
ביטול הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי						
559	394	39	355	165	33	132
הוצאות תפעוליות ואחרות						
30	33	15	18	(3)	27	(30)
רווח (הפסד) לפני מסים						
31	32	-	32	(1)	10	(11)
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח						
(1)	1	15	(14)	(2)	17	(19)
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק						
(0.3)	0.9	-	(4.4)	(2.3)	-	(13.6)
תשואה להון (אחוזים)						
5,007	3,818	-	3,818	1,189	-	1,189
יתרה ממוצעת של נכסים						
3,666	2,477	-	2,477	1,189	-	1,189
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור						
36,950	20,217	-	20,217	16,733	-	16,733
יתרה ממוצעת של התחייבויות						
36,950	20,217	-	20,217	16,733	-	16,733
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור						
4,980	2,989	-	2,989	1,991	194	1,797
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון						
34,474	13,280	13,280	-	21,194	21,194	-
יתרה ממוצעת של ניירות ערך						
3,368	2,394	2,079	315	974	974	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול						
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:						
67	49	1	48	18	-	18
מרווח מפעילות מתן אשראי						
259	214	-	214	45	-	45
מרווח מפעילות קבלת פקדונות						
326	263	1	262	63	-	63
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו						

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
פעילות מקומית			פעילות בינלאומית			
בנקאות ופיננסים ⁽⁴⁾	שוק ההון	בנקאות	בנקאות ופיננסים ⁽⁴⁾	שוק ההון	בנקאות	שוק ההון
סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו						
-	(75)	-	(75)	105	1	106
-	154	-	154	142	-	142
-	79	-	79	247	1	248
-	4	-	4	5	-	5
-	31	55	86	123	60	183
-	114	55	169	375	61	436
-	13	-	13	3	-	3
-	164	35	199	366	40	406
-	(63)	20	(43)	6	21	27
-	(28)	7	-	14	1	15
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾						
-	(22.3)	-	(11.9)	(2.9)	-	3.4
-	1,165	-	1,165	3,824	-	3,824
-	1,165	-	1,165	2,520	-	2,520
-	16,257	-	16,257	18,931	-	18,931
-	16,257	-	16,257	18,931	-	18,931
-	1,864	191	2,055	3,617	-	3,617
-	-	19,735	19,735	-	14,115	14,115
-	663	663	663	391	2,150	2,541
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:						
-	21	-	21	53	1	54
-	58	-	58	194	-	194
-	79	-	79	247	1	248

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
- (2) הוצג מחדש, ראו ביאור 29 ב' לדוחות הכספיים.
- (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.
- (4) סווג מחדש – בעקבות בחינה מחדש של מכלול המרכיבים שנכללים במסגרת פעילות כרטיסי אשראי.

בשנת 2015 המשיך הבנק במהלכים להעמקת הפעילות בקרב לקוחות הבנקאות הפרטית.

הבנקאות הפרטית התמקדה בגיוס לקוחות חדשים, באמצעות 4 מרכזי השירות בהרצליה, בחיפה, בירושלים ובת"א, כמו גם, בהעמקת פעילות עם לקוחות קיימים והמשך שיוך לקוחות קיימים מקרב לקוחות הבנק, העונים על פרופיל לקוח בנקאות פרטית. במקביל, המשיכו להתבצע באגף תהליכים שוטפים, של העברת לקוחות שאינם בפרופיל בנקאות פרטית למערכי שירות אחרים, מתאימים יותר, בבנק.

כחלק מהאסטרטגיה שהוגדרה, פועלים המרכזים בתפיסת שירות יעודית ללקוחות הבנקאות הפרטית ובמעטפת שירות רחבה המותאמת ללקוחות המגזר. כחלק מתפיסת השירות, נערכו גם השנה מפגשים ממוקדים עם לקוחות המרכזים בנושאים כלכליים ונושאי אקטואליה שונים בהשתתפות ההנהלה הבכירה של הבנק.

הבנקאות הבינלאומית, התמקדה בהעמקת הפעילות מול לקוחות קיימים תוך המשך יישום דווקני של מדיניות תושבי החוץ שאומצה בבנק וליישום הוראות המפקח לעניין החתמת תושבי חוץ וניהול סיכונים חוצי גבולות.

כמו כן, המשיך פרויקט מקיף של טיוב חשבונות תושבי חוץ, הכולל סגירת חשבונות וטיוב מסמכים.

בנוסף, כחלק מניהול הסיכונים, מתבצע מהלך של ריכוז לקוחות הבנק בעלי יתרונות פאסיבי של 1 מיליון דולר ומעלה במרכז הבנקאות הפרטית הבינלאומית. לפרטים בדבר מדיניות קבלת תושבי חוץ ויישום הוראת המפקח לעניין החתמת תושבי חוץ, ראו "חשיפה לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ" במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" העומד לעיון באינטרנט. ביום 28 בדצמבר 2015 עבר סניף מאפו למשכנו החדש ובכך הביא לידי ביטוי תוכנית התייעלות בשטחים ושיפור חווית לקוח. לפרטים נוספים אודות מגזר הבנקאות הפרטית, ובכלל זה פרטים בדבר דגשים אסטרטגיים והשירות ללקוחות, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

מגזר הניהול הפיננסי

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר, ללא הפעילות של תת מגזר החברות הריאליות, הסתכם בשנת 2015 בסך של 265 מיליון ש"ח, לעומת 206 מיליון ש"ח בשנת 2014. העליה ברווחי המגזר הושפעה, בין היתר, מתוכנית פרישה, בסך של כ-77 מיליון ש"ח בשנת 2014. **סך כל ההכנסות**, ללא הפעילות של תת מגזר חברות ריאליות, הסתכמו בשנת 2015 בסך של 688 מיליון ש"ח מזה 559 מיליון ש"ח מפעילות מקומית, לעומת 806 מיליון ש"ח בשנת 2014, מזה 685 מיליון ש"ח מפעילות מקומית, והן כוללות שלושה מרכיבים עיקריים:

1. רווחים מפעילות מקומית של הנוסטרו בסך של 343 מיליון ש"ח, מהם 114 מיליון ש"ח רווחים ממכירה של ניירות ערך ומהתאמות לשווי הוגן. זאת לעומת רווחים מפעילות נוסטרו בסך של 352 מיליון ש"ח בשנת 2014, מהם 313 מיליון ש"ח מרווחים ממכירה של ניירות ערך ומהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר.
2. רווח נטו, מניהול נכסים והתחייבויות (ניהול הפוזיציות וממסחר ותווך במטבעות ובנגזרים פיננסיים) בסך של 345 מיליון ש"ח בשנת 2015, לעומת רווח בסך של 357 מיליון ש"ח בשנת 2014.
3. ההכנסות מפעילות בינלאומית בסך של 129 מיליון ש"ח, לעומת 121 מיליון ש"ח בשנת 2014.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הניהול הפיננסי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2015			2014		
פעילות מקומית	פעילות בינלאומית	סך-הכל	פעילות מקומית	פעילות בינלאומית	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים					
הכנסות ריבית, נטו	329	120	449	272	170
הכנסות מימון שאינן מריבית	167	3	170	410	(19)
עמלות והכנסות אחרות	63	6	69	(3)	(27)
סך-הכל הכנסות	559	129	688	685	121
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	-	2	2	(13)	(9)
הוצאות תפעוליות ואחרות	157	80	237	167	(1)
רווח (הפסד) לפני מסים	402	47	449	531	(19)
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	233	32	265	191	15
תשואה להון (אחוזים)	17.6	19.7	17.8	11.4	5.6
יתרה ממוצעת של נכסים	64,628	16,309	80,937	62,719	15,663
יתרה ממוצעת של התחייבויות	24,621	9,918	34,539	25,284	8,830
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	13,141	1,790	14,931	15,697	3,136

הערות:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.

(2) הוצג מחדש, ראו ביאור 29 ב' לדוחות הכספיים.

(3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

התפתחויות עיקריות במגזר

סביבת ריבית שלילית. ברבעון השני, בעקבות המעבר לסביבת ריבית שלילית, במטבעות הפרנק השוויצרי והאירו, הודיע הבנק ללקוחות מוסדיים על גביית ריבית על יתרות עו"ש בזכות במטבעות אלה. הבנק ימשיך לשקול את צעדיו בהתאם להתפתחויות בשערי הריביות בארץ ובעולם.

תיק הנוסטרו. לפרטים בדבר תיק הנוסטרו של הבנק והתפתחויות שחלו בו, ראו לעיל "ניירות ערך" בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות", נספח 4 וביאור 12 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות מגזר הניהול הפיננסי, ובכלל זה פרטים בדבר פעילות חדר עסקות, ניהול נכסים והתחייבויות ו-GT, Global Treasury, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

תת מגזר החברות הריאליות

היקף הפעילות של תת המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של תת המגזר הסתכם בשנת 2015 בסך של 76 מיליון ש"ח, לעומת 78 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה של 2.6%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות תת מגזר החברות הריאליות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014
במיליוני שקלים חדשים		
הכנסות ריבית, נטו	-	1
הכנסות מימון שאינן מריבית	87	82
עמלות והכנסות אחרות	4	2
סך-הכל הכנסות	91	85
הוצאות תפעוליות ואחרות	8	7
רווח לפני מסים	83	78
הפרשה למסים על הרווח	10	2
חלקו של הבנק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות	3	2
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	76	78
תשואה להון (אחוזים)	57.1	63.3
יתרה ממוצעת של נכסים	1,066	1,023
יתרה ממוצעת של התחייבויות	-	-
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	1,469	1,448 ⁽¹⁾

הערה:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות תת מגזר החברות הריאליות, ובכלל זה פרטים תחומי הפעילות וההשקעות, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים – נתונים כמותיים עיקריים והתפתחויות עיקריות

הפעילות בתחום כרטיסי האשראי

היקף הפעילות והרווח הנקי

כללי. היקף העסקאות המבוצעות בכרטיסי אשראי עולה באופן עקבי מידי שנה. הגידול בשימוש בכרטיסי אשראי נובע הן מגידול בהיקף העסקאות (הנובע מגידול באוכלוסיה ומכניסת אוכלוסיה צעירה אשר רגילה לעשות שימוש בכרטיסי אשראי כחלק מתרבות הצריכה) והן מגידול הבא על חשבון עסקאות באמצעי תשלום אחרים.

ההכנסות מפעילות הסליקה של כרטיסי האשראי משויכות למגזר בנקאות עסקית, למגזר עסקים קטנים ולמגזר בנקאות מסחרית.

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשנת 2015 בסך של 125 מיליון ש"ח, לעומת 126 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה בשיעור של 0.8%.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 36 מיליון ש"ח בשנת 2015, לעומת 29 מיליון ש"ח בשנת 2014, עליה בשיעור של 24.1%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות תחום כרטיסי האשראי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
מסקי בית	עסקים קטנים	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים				
הכנסות ריבית, נטו				
304	30	15	8	357
(26)	(9)	–	–	(35)
– מחיצוניים				
– בינמגזרי				
278	21	15	8	322
9	2	2	1	14
הכנסות מימון שאינן מריבית				
865	58	35	20	978
עמלות והכנסות אחרות				
1,152	81	52	29	1,314
סך-הכל הכנסות				
29	4	2	1	36
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
944	35	12	6	997
הוצאות תפעוליות ואחרות				
179	42	38	22	281
רווח לפני מסים				
67	13	13	7	100
הפרשה למסים על הרווח				
79	21	15	10	125
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
9.0	27.5	40.3	31.5	12.1
תשואה להון (אחוזים)				
9,751	518	366	184	10,819
יתרה ממוצעת של נכסים				
3,551	602	525	269	4,947
יתרה ממוצעת של התחייבויות				
9,760	854	456	335	11,405
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון				
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:				
278	21	15	8	322
מרווח מפעילות מתן אשראי				
–	–	–	–	–
מרווח מפעילות קבלת פקדונות				
278	21	15	8	322
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו				

נתונים עיקריים אודות פעילות תחום כרטיסי אשראי (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
משקי בית ⁽⁴⁾	קטנים ⁽⁴⁾	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים				
הכנסות ריבית, נטו				
268	27	15	8	318
(26)	(7)	–	–	(33)
– מחיצוניים				
242	20	15	8	285
8	1	1	–	10
הכנסות מימון שאינו מריבית				
856	38	29	14	937
עמלות והכנסות אחרות ⁽¹⁾				
1,106	59	45	22	1,232
סך-הכל הכנסות				
29	(5)	(5)	(5)	29
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
893	39	15	8	955
הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾				
184	20	30	14	248
רווח לפני מסים				
57	6	11	6	80
הפרשה למסים על הרווח ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾				
99	9	13	5	126
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾				
13.0	14.6	32.8	22.8	14.1
תשואה להון (אחוזים) ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾				
9,055	482	350	176	10,063
יתרה ממוצעת של נכסים				
3,128	708	676	346	4,858
יתרה ממוצעת של התחייבויות				
8,965	780	435	316	10,496
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽³⁾				
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:				
242	20	15	8	285
מרווח מפעילות מתן אשראי				
–	–	–	–	–
מרווח מפעילות קבלת פקדונות				
242	20	15	8	285
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו				

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
- (2) הוצג מחדש, ראו ביאור 29 ב' לדוחות הכספיים.
- (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.
- (4) סווג מחדש – בעקבות בחינה מחדש של מכלול המרכיבים שנכללים במסגרת פעילות כרטיסי אשראי.
- (5) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

התפתחויות במגזר בשנת 2015

רכישת מניות המיעוט בדיינרס. לפרטים, ראו ביאור 36 א' לדוחות הכספיים.

רכישת ויזה אירופה. לפרטים בדבר המהלך לרכישת ויזה אירופה בידי ויזה אינק והתמורה שעשויים לקבל כאל והבנק אם וכאשר יושלם מהלך זה, ראו לעיל בפרק ב' "כאל - התפתחויות מהותיות" ובביאור 36 ד' לדוחות הכספיים.

הסכם עם בנק אוצר החייל ועם בנק אגוד. לפרטים בדבר ההסכמים, שנחתמו בחודש מרס 2015, ובחודש אוקטובר 2015, בהתאמה, ראו ביאור 36 לדוחות הכספיים.

הסכם לשיתוף פעולה עם חברת מימון ישיר. ביום 18 באוקטובר 2015 חתמו כאל ומימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ ("מימון ישיר") על הסכם לשיתוף פעולה, על פיו הצדדים ישתפו פעולה בהעמדת הלוואות על ידי כאל ללקוחות להם תציע מימון ישיר אשראי. תקופת ההסכם למשך 12 חודשים ממועד חתימתו והוא יתחדש באופן אוטומטי לתקופות בנות 12 חודשים כל אחת, אלא אם התקיימו נסיבות שפורטו בהסכם.

לפרטים בדבר חקירת משטרה ותפיסת מסמכים והעברת תיק החקירה לפרקליטות והודעת הפרקליטות לפיה הפרקליטות שוקלת להגיש כתב אישום כנגד כאל, ראו "כאל - התפתחויות מהותיות" בסעיף "מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים" בדוח הדירקטוריון והנהלה. לפרטים נוספים אודות הפעילות בתחום כרטיסי אשראי, ובכלל זה פרטים בדבר ההסכמים מהותיים, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

פעילות בשוק ההון

היקף הפעילות והרווח הנקי

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשנת 2015 בסך של 111 מיליון ש"ח, לעומת 83 מיליון ש"ח בשנת 2014, עליה בשיעור של 33.7%. הרווח בשנת 2014 הושפע, בין היתר, מתוכנית פרישה, בסך של כ-20 מיליון ש"ח, נטו.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות בשוק ההון:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015									
פעילות בינלאומית:	פעילות מקומית							עסקים משקי בית	
	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פיננסי	סך-הכל	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית		
סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים									
הכנסות ריבית, נטו									
- מחיצוניים	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- בינמגזרי	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הכנסות ריבית, נטו	1	1	-	-	-	-	-	-	-
הכנסות מימון שאינן מריבית	13	-	13	-	1	-	3	2	7
עמלות והכנסות אחרות	480	53	427	(1)	59	10	53	42	264
סך-הכל הכנסות	494	54	440	(1)	60	10	56	44	271
הוצאות תפעוליות ואחרות	327	39	288	(2)	33	4	59	25	169
רווח (הפסד) לפני מסים	167	15	152	1	27	6	(3)	19	102
הפרשה למסים על הרווח	56	-	56	(2)	10	2	(2)	7	41
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	111	15	96	3	17	4	(1)	12	61
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	176,250	13,280	162,970	-	21,194	6,504	81,229	8,590	45,453
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	8,562	2,079	6,483	-	974	391	529	819	3,770

נתונים עיקריים אודות הפעילות בשוק ההון (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014									
פעילות בינלאומית:	פעילות מקומית						עסקים		
	בנקאות פרטית	בנקאות סק-הכל	פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	קטנים	משקי בית	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים									
הכנסות ריבית, נטו									
- מחיצוניים	1	-	-	-	-	-	-	-	1
- בינמגזרי	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הכנסות ריבית, נטו	1	-	-	-	-	-	-	-	1
הכנסות מימון שאינן מריבית	10	10	-	-	-	2	1	7	10
עמלות והכנסות אחרות ⁽¹⁾	483	60	423	1	55	10	59	44	254
סך-הכל הכנסות	494	61	433	1	55	10	61	45	261
הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾	392	40	352	1	35	6	65	28	217
רווח (הפסד) לפני מסים	102	21	81	-	20	4	(4)	17	44
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾	18	1	17	(1)	7	1	(5)	5	10
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾	83	20	63	-	13	3	1	12	34
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	173,225	14,115	159,110	-	19,735	7,308	79,061	8,449	44,557
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים	7,681	2,150	5,531	-	663	350	648	611	3,259
הערות:									

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.

(2) הוצג מחדש, ראו ביאור 29 ב' לדוחות הכספיים.

(3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

התפתחויות בפעילות

מתן שירותי ניירות ערך ללקוחות אמריקאיים. הנוהל בעניין איסור מתן שירותי ניירות ערך לתושבי ארה"ב, משנת 2010, עודכן, בין היתר לגבי חריגים להגדרת "תושב ארה"ב", בהמשך לעדכונים שהתקבלו מיועצים חיצוניים בארה"ב. כמו כן, במסגרת ניהול הסיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות, מורחבת הגבלת שירותי ניירות ערך גם לתושבי חוץ ממדינות נוספות.

פעילות בתחום שירותי תפעול. החל מיום 1 ביולי 2015, הופסק מתן שירותי התפעול לכלל פנסיה וגמל בע"מ ובכך בא לידי סיום הסכם התפעול בין הצדדים. הצדדים ממשיכים בהשלמת אבני הדרך בקשר עם הפסקת השירותים וההיפרדות. במקביל הופסק מתן שירותי התפעול לקופת העובדים ולקופה המרכזית לפיצויים של הבנק. בכך חדל הבנק מלעסוק בתחום שירותי התפעול לקופות גמל.

נתונים אודות היקפי הפעילות בתחומים השונים

ניירות ערך. לפרטים בדבר יתרת ניירות ערך המוחזקים עבור לקוחות, ראו לעיל "נכסי לקוחות".

ניהול תיקי השקעות. ביום 31 בדצמבר 2015, ניהלה תפנית תיקי השקעות בשווי כספי כולל של כ-6,637 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-6,100 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014. נתונים אלה מצביעים על עליה של 8.8% בהיקף הכספי של התיקים שבניהול.

ייעוץ פנסיוני. הצבירה הכוללת בגין כל הלקוחות המיועצים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכמה בכ-13.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-13.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014, עליה של כ-4.5% (הרבעון האחרון של שנת 2015 התאפיין בירידות שערים חדות במדדים השונים בבורסה. הירידות כאמור השפיעו באופן שלילי על הצבירה הכוללת).

עד ליום 31 בדצמבר 2015 חתמו כ-27,000 לקוחות מיועצים על טופס "הרשאה מתמשכת לקבלת מידע והעברת בקשות לביצוע פעולות (נספח ב)". סך הצבירה של לקוחות אלה מסתכמת בסך של כ-7.5 מיליארד ש"ח, סכום המהווה כ-55% מסך הצבירה הכוללת בגין כל הלקוחות המיועצים של הבנק. (לפרטים נוספים בדבר חובת ההחתמה כאמור, ראו "פעילות בשוק ההון" בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם").

פעילות בניה ונדל"ן

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות בניה ונדל"ן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015							
פעילות מקומית				פעילות בינלאומית			
עסקים קטנים	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי	סך-הכל	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו							
12	272	128	412	137	68	205	617
56	(82)	(15)	(41)	(46)	(24)	(70)	(111)
68	190	113	371	91	44	135	506
–	1	–	1	–	–	–	1
18	107	31	156	15	10	25	181
86	298	144	528	106	54	160	688
17	(97)	(16)	(96)	(5)	6	1	(95)
28	22	41	91	64	42	106	197
41	373	119	533	47	6	53	586
16	140	46	202	17	5	22	224
25	233	73	331	30	1	31	362
18.8	17.5	15.2	23.4	5.3	1.0	5.3	13.3
1,531	8,986	4,001	14,518	4,033	2,106	6,139	20,657
1,328	1,917	1,098	4,343	1,074	642	1,716	6,059
1,496	14,657	5,245	21,398	6,554	2,069	8,623	30,021
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:							
66	195	111	372	63	30	93	465
2	(5)	2	(1)	28	14	42	41
68	190	113	371	91	44	135	506

נתונים עיקריים אודות פעילות בניה ונדל"ן (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
פעילות מקומית				פעילות בינלאומית			
עסקים קטנים	מגזר עסקי	מסחרית	בנקאות	מסחרית	מגזר עסקי	סך-הכל	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו							
6	290	123	419	133	42	175	594
55	(96)	(17)	(58)	(34)	(15)	(49)	(107)
- בימגזרי							
61	194	106	361	99	27	126	487
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו							
-	1	-	1	-	-	-	1
הכנסות מימון שאינן מריבית							
18	87	28	133	20	8	28	161
עמלות והכנסות אחרות ⁽¹⁾							
79	282	134	495	119	35	154	649
סך-הכל הכנסות							
18	13	26	57	(10)	58	48	105
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי							
28	40	39	107	61	27	88	195
הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾							
33	229	69	331	68	(50)	18	349
רווח (הפסד) לפני מסים							
12	87	24	123	21	(7)	14	137
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾							
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾							
21	142	45	208	47	(43)	4	212
תשואה להון (אחוזים) ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾							
22.8	11.5	10.5	16.0	10.1	(30.6)	0.9	8.9
1,329	8,415	3,797	13,541	4,019	1,841	5,860	19,401
951	1,821	960	3,732	927	509	1,436	5,168
1,147	14,712	4,863	20,722	5,534	1,709	7,243	27,965
יתרה ממוצעת של נכסים							
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽³⁾							
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:							
57	190	102	349	79	18	97	446
מרווח מפעילות מתן אשראי							
4	4	4	12	20	9	29	41
מרווח מפעילות קבלת פקדונות							
61	194	106	361	99	27	126	487
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו							

הערות:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.

(2) הוצג מחדש, ראו ביאור 29 ב' לדוחות הכספיים.

(3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

התפתחויות בפעילות

רכישת פוליסה לביטוח סיכוני אשראי בערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע. בחודש אוגוסט 2015 השלים הבנק רכישה של פוליסה לביטוח סיכוני אשראי בערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע, שהוצאו במסגרת פרויקטים של ליווי פיננסי, המתייחסת לתיק סיכוני אשראי בסך של כ-5.8 מיליארד ש"ח.

במסגרת הפוליסה מעביר הבנק 80% מסיכון האשראי בערבויות חוק מכר ובהתחייבויות להוצאת ערבויות שכאלו לקונסורציום בינלאומי של מבטחי משנה. העסקה מאפשרת לבנק, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203, להקטין את נכסי הסיכון, בדרך של הקטנת משקל הסיכון של החשיפות, ולהעמידו על משקל סיכון של 20%, בהתאמה לדירוג הבינלאומי של מבטחי המשנה.

לפרטים נוספים אודות פעילות בניה ונדל"ן, ובכלל זה פרטים בדבר התפתחויות בשווקי הפעילות והשירותים ללקוחות המגזר, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

פעילות המשכנתאות

היקף הפעילות והרווח הנקי

להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים:

2014	2015	
במיליוני ש"ח		
2,997	4,557	מכספי בנק ⁽¹⁾
7	5	מכספי האוצר ⁽²⁾
3,004	4,562	סך-הכל הלוואות חדשות
981	1,230	הלוואות שמוחזרו
3,985	5,792	סך-הכל ביצועים

הערות:

(1) כולל ביצועי הלוואות חדשות שניתנו במשכון דירת מגורים בסך של 144 מיליון ש"ח בשנת 2015, לעומת 195 מיליון ש"ח בשנת 2014.

(2) כולל הלוואות עומדות בסך 2 מיליון ש"ח בשנת 2015 לעומת 4 מיליון ש"ח בשנת 2014.

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשנת 2015 בסך של 41 מיליון ש"ח, לעומת 44 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה בשיעור של 6.8%. **ההוצאות בגין הפסדי אשראי**. בשנת 2015 נרשם ביטול הוצאות בסך של 18 מיליון ש"ח, לעומת ביטול הוצאות בסך של 13 מיליון ש"ח בשנת 2014.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות המשכנתאות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
פעילות מקומית				
סך-הכל	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית	
במיליוני שקלים חדשים				
הכנסות ריבית, נטו				
598	10	104	484	- מחיצוניים
(449)	(1)	(88)	(360)	- בינמגזרי
149	9	16	124	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
21	-	1	20	עמלות והכנסות אחרות
170	9	17	144	סך-הכל הכנסות
(18)	2	(24)	4	הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי
121	4	8	109	הוצאות תפעוליות ואחרות
67	3	33	31	רווח לפני מסים
26	1	13	12	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח
41	2	20	19	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
3.9	4.4	33.5	2.1	תשואה להון (אחוזים)
22,049	376	736	20,937	יתרה ממוצעת של נכסים
56	1	5	50	יתרה ממוצעת של התחייבויות
11,594	516	648	10,430	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
678	-	-	678	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:
149	9	16	124	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
149	9	16	124	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

נתונים עיקריים אודות פעילות המשכנתאות (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
פעילות מקומית			
סך-הכל	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית
במיליוני שקלים חדשים			
הכנסות ריבית, נטו			
710	12	114	584
– מחיצוניים			
(574)	(2)	(98)	(474)
– בינמגזרי			
136	10	16	110
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו			
–	–	–	–
הכנסות מימון שאינן מריבית			
27	–	1	26
עמלות והכנסות אחרות ⁽¹⁾			
163	10	17	136
סך-הכל הכנסות			
(13)	–	(32)	19
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי			
111	3	7	101
הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾			
65	7	42	16
רווח לפני מסים			
21	3	15	3
הפרשה למסים על הרווח ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾			
44	4	27	13
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾			
4.6	8.4	38.8	1.4
תשואה להון (אחוזים) ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾			
21,556	373	893	20,290
יתרה ממוצעת של נכסים			
48	1	3	44
יתרה ממוצעת של התחייבויות			
11,210	492	779	9,939
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽³⁾			
871	–	–	871
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול			
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:			
136	10	16	110
מרווח מפעילות מתן אשראי			
–	–	–	–
מרווח מפעילות קבלת פקדונות			
136	10	16	110
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו			

הערות:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.

(2) סווג מחדש, ראו ביאור ב' 29 ב' לדוחות הכספיים.

(3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות פעילות המשכנתאות, ובכלל זה פרטים בדבר התפתחויות בשוק המשכנתאות, אסטרטגיה עסקית והשירות, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

הפעילות הבינלאומית – נתונים כמותיים עיקריים והתפתחויות עיקריות

כללי

פעילות קבוצת דיסקונט בחו"ל מתבצעת בעיקר באמצעות חברת הבת בארה"ב (לפרטים בדבר סגירה או מכירת פעילות של חלק מהשלוחות, ראו להלן).

היקף הפעילות והרווח הנקי

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשנת 2015 בסך של 139 מיליון ש"ח, לעומת 102 מיליון ש"ח בשנת 2014, עליה בשיעור של 36.3%. העליה ברווחי המגזר הושפעה, בין היתר, מהפסד ממכירת פעילות DBLA בסך של 50 מיליון ש"ח, נטו, שנרשם בשנת 2014.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 11 מיליון ש"ח בשנת 2015, לעומת 59 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה של 81.4%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות הבינלאומית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015					
משקי בית	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	ניהול פיננסי	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים					
הכנסות ריבית, נטו	200	212	263	120	795
הכנסות מימון שאינן מריבית	–	–	3	3	6
עמלות והכנסות אחרות	37	37	162	6	242
סך-הכל הכנסות	237	249	428	129	1,043
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	16	(8)	1	2	11
הוצאות תפעוליות ואחרות	154	148	394	80	776
רווח לפני מסים	67	109	33	47	256
הפרשה למסים על הרווח	32	38	32	15	117
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	35	71	1	32	139
תשואה להון (אחוזים)	–	4.7	6.7	0.9	6.0
יתרה ממוצעת של נכסים	4	9,520	9,411	3,818	16,309
יתרה ממוצעת של התחייבויות	4	2,488	2,447	9,918	35,074
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	2	8,767	11,918	2,989	1,790

הערה:
(1) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות הבינלאומית (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
משקי בית	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	ניהול פיננסי	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים					
הכנסות ריבית, נטו	162	204	248	170	784
הכנסות מימון שאינן מריבית	–	–	5	(19)	(14)
עמלות והכנסות אחרות	49	40	183	(30)	242
סך-הכל הכנסות	211	244	436	121	1,012
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	(1)	72	(6)	(9)	59
הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	3	122	406	149	807
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מסים	(2)	17	123	(19)	146
הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח מפעולות רגילות ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	–	24	39	(34)	44
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	(2)	(7)	84	15	102
תשואה להון (אחוזים) ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	(94.3)	(1.1)	9.3	3.4	4.8
יתרה ממוצעת של נכסים	26	8,335	8,458	3,824	15,663
יתרה ממוצעת של התחייבויות	41	2,393	2,318	18,931	8,830
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	21	8,233	10,163	3,617	3,136

הערות:
(1) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.
(2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
(3) סווג מחדש, ראו ביאור 29 ב' לדוחות הכספיים.
(4) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

התפתחויות במגזר

מכירת פעילות DBL. לפרטים בדבר מכירת פעילות DBL, ראו ביאור 15 ד' לדוחות הכספיים.

אידיבי (סוויס) בנק. לפרטים בדבר מכירת פעילות אידיבי (סוויס) בנק, ראו ביאור 15 ה' לדוחות הכספיים.

סניף לונדון. הנהלת הבנק השלימה את סגירת הסניף בלונדון, בהתאם להחלטות הדירקטוריון. ביום 29 בינואר 2016 התקבל אישור הרגולטור האנגלי לבקשת הסניף לביטול היתר הפעילות מתאריך משלוח האישור ואילך.

הסכם בין הרשויות בשווייץ לבין משרד המשפטים האמריקאי. לפרטים, ראו להלן "חשיפה לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ" וביאור 26 ג' 15 לדוחות הכספיים.

אידיבי (סוויס) בנק. לפרטים בדבר תביעות שהגיש נושא משרה בכירה לשעבר ב-אידיבי (סוויס) בנק, ראו "הליכים משפטיים נוספים" בסעיף "הליכים משפטיים" להלן.

לפרטים נוספים אודות הפעילות הבינלאומית, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

חברות מוחזקות עיקריות

כללי

קבוצת הבנק פועלת באמצעות בנקים מסחריים בארץ ובחו"ל וחברות לשירותים פיננסיים. ההשקעה בחברות מוחזקות הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2015 ב- 8.2 מיליארד ש"ח, לעומת סך של 7.7 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014, עליה של 6.3%.

להלן התפלגות הרווח הנקי לפי מבנה הקבוצה:

תרומה לרווח הקבוצה		תרומה לרווח בניטרול ⁽¹⁾	
2015	2014	2015	2014
במיליוני שקלים חדשים			
פעילות בנקאית:			
בנקים מסחריים:			
207	54	207	375
בארץ - הבנק (כולל סניפים בחו"ל)			
210	147	167	210
- בנק מרכזי דיסקונט			
-	12	-	12
- הבנק הבינלאומי הראשון			
149	88	138	182
בחו"ל - שלוחות הבנק			
פעילות אחרת:			
95	93	93	93
כרטיסי אשראי לישראל			
81	93	93	81
דיסקונט שוקי הון			
8	18	18	8
שירותים פיננסיים אחרים			
רווח נקי	750	505	896
783			

הערות:

- (1) בניטרול רכיבים מסויימים, ראו טבלה בפרק "נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים המאוחדים" לעיל.
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים ובנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) ו- (2) לדוחות הכספיים, בהתאמה.

18.67% מסך כל הנכסים במאזן המאוחד בסוף שנת 2015 הינם נכסי חברות מאוחדות בארץ וכ-18.64% מסך כל הנכסים במאזן המאוחד הינם של חברות מאוחדות וסניפים בחו"ל. התרומה לרווח הנקי של החברות המאוחדות בארץ הסתכמה בשנת 2015 ב-389 מיליון ש"ח (341 מיליון ש"ח בשנת 2014). התרומה לרווח הנקי של חברות מאוחדות בחו"ל הסתכמה בשנת 2015 ב-149 מיליון ש"ח (88 מיליון ש"ח בשנת 2014), התרומה לרווח הנקי של חברות כלולות הסתכמה בשנת 2015 ב-5 מיליון ש"ח (22 מיליון ש"ח בשנת 2014). סך התרומה של החברות המוחזקות, בארץ ובחו"ל, לרווח הנקי של הבנק בשנת 2015 הסתכמה ב-543 מיליון ש"ח, לעומת סך של 451 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה בשיעור של 20.4%. להלן יובאו עיקרי ההתפתחויות בחברות המוחזקות העיקריות. החל מיום 13 במרס 2014, ההשקעה בבנק הבינלאומי אינה מוצגת עוד לפי שיטת השווי המאזני (לפרטים, ראו ביאור 38 לדוחות הכספיים).

דיסקונט בנקורפ אינק.

דיסקונט בנקורפ אינק. הינה חברת בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק. דיסקונט בנקורפ אינק. היא חברת החזקות בנקאיות שהתאגדה על פי חוקי מדינת דלאוור. בנקורפ מחזיקה במלוא הבעלות והשליטה ב-אי די בי ניו יורק, שהוא הגדול בין הבנקים הישראליים הפועלים בחו"ל. בהתאם למסמכי היסוד של בנקורפ, אי די בי ניו-יורק לא ימכר על ידי בנקורפ, אלא אם ניתנה לכך הסכמה מראש של בנק דיסקונט. הנתונים המובאים בסעיף זה להלן נלקחו מהדוחות הכספיים המבוקרים של בנקורפ.

שינוי ב-1%	במיליוני דולר		נתונים מאזניים
	31.12.2014	31.12.2015	
(4.7)	9,783	9,322	סך-כל הנכסים
9.6	4,924	5,397	סך-כל האשראי
10.7	6,595	7,301	סך-כל הפקדונות
7.1	784	840	סך-כל ההון
	12.9%	13.9%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

		נתונים תוצאתיים לשנת	
		2014	2015
172.7	22	60	הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות
	2.8%	7.3%	התשואה להון

הגידול ברווח בשנת 2015, נבע, בעיקר, מעליה בהכנסות מימון שאינן מריבית, שנבעה בעיקר מהעובדה שבתקופה המקבילה בשנת 2014 נרשמו הפסדים מירידת ערך שאינה זמנית (OTTI).

לפרטים בדבר השקעות אי די בי ניו יורק באגרות חוב מגובות משכנתא, ראו "התפתחות נכסים והתחייבויות" לעיל וביאור 12 לדוחות הכספיים להלן.

חלוקת דיבידנד. בשנת 2015, חילק בנקורפ דיבידנד לבנק דיסקונט, בסכום כולל של 15 מיליון דולר (2014 - 75 מיליון דולר).

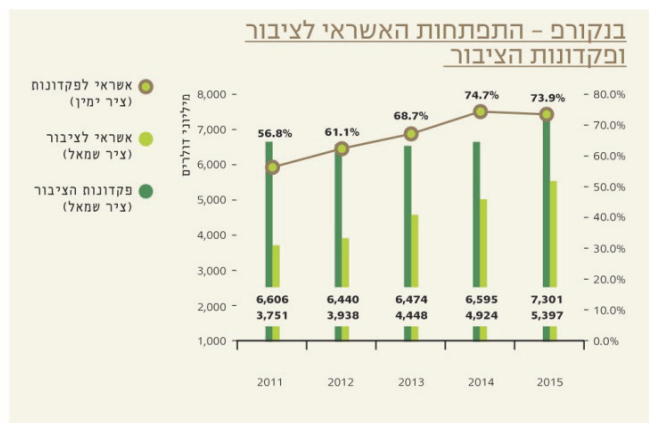
מכירת הפעילות של DBL. לפרטים, ראו ביאור 15 ד' לדוחות הכספיים.

התוצאות של בנקורפ בשנת 2014 הושפעו מההחלטה על מכירת ניירות ערך מסוג TRUPS ומהחתימה על הסכם למכירת פעילות DBL. לפרטים נוספים, ראו "ניירות ערך" לעיל וביאור 18 לדוחות הכספיים. בנטרול ההפסד שרשמה בנקורפ כתוצאה מהאמור לעיל, הרווח שלה בשנת 2014 היה מסתכם בכ-58 מיליון דולר.

התרומה של בנקורפ לתוצאות העסקיות של הבנק הגיעה בשנת 2015 לרווח בסך של 190 מיליון ש"ח (לאחר ניכוי הפרשה למס בסך של 28 מיליון ש"ח), לעומת 86 מיליון ש"ח בשנת 2014 (לאחר ניכוי הפרשה למס בסך של 25 מיליון ש"ח).

חולשה מהותית. חולשה מהותית היא ליקוי, או שילוב של ליקויים, בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, כך שיש אפשרות סבירה כי הצגה מוטעית מהותית של הדוחות הכספיים של החברה לא תימנע, או תזוהה ותתוקן בזמן. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2015, זוהתה חולשה מהותית המתייחסת לבקורת על הערכה ואומדן של אי די בי ניו יורק לגבי הלימות הפרשות ספציפיות על הלוואות פגומות, ובכלל זה הבקרה על השלמות והדיוק של המידע המשמש למדידת הפרשות ספציפיות. חולשה מהותית זו לא הביאה להצגה מוטעית מהותית של הדוחות הכספיים המאוחדים של אי די בי ניו יורק במי מהתקופות המוצגות.

הנהלת הבנק בחנה את מהותיות הממצאים והגיעה לכלל דעה שאין הם מהותיים בהתייחס לדוחות הכספיים המאוחדים, ולפיכך אין חולשה מהותית ברמת הקבוצה.

בנק מרכזי דיסקונט בע"מ

בנק מרכזי דיסקונט הינו חברה בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק. בסוף שנת 2015 פעל בנק מרכזי דיסקונט באמצעות 79 סניפים, בהשוואה ל-80 סניפים בסוף שנת 2014.

שינוי	במיליוני שקלים חדשים		נתונים מאזניים
	31.12.2014	31.12.2015	
5.3	⁽¹⁾ 28,570	30,076	סך-כל הנכסים
7.9	18,915	20,417	סך-כל האשראי לציבור, נטו
5.5	24,060	25,388	סך-כל פקדונות הציבור
9.8	⁽¹⁾ 1,916	2,103	סך-כל ההון
	⁽²⁾ 14.5%	14.0%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	נתונים תוצאתיים לשנת		
	2014	2015	
42.9	⁽¹⁾ 147	210	הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות
	⁽¹⁾ 7.8%	10.4%	התשואה להון

הערות:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים ובנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 5 (1) ו- (2) לדוחות הכספיים, בהתאמה.

(2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.

יחס ההון לרכיבי סיכון. ביום 28 בינואר 2014, קבע דירקטוריון בנק מרכזי דיסקונט כי יחס ההון הכולל של בנק זה לא יפחת משיעור של 12.5%.

הגורמים העיקריים אשר השפיעו על התוצאות העסקיות העליה ברווח בשנת 2015, הושפעה, בין היתר, מעליה בסך של 72 מיליון ש"ח בהכנסות הריבית; מעליה בסך של 52 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי; מעליה בסך של 32 מיליון ש"ח בהכנסות האחרות, בגין רווחי הון שנזקפו בתקופת הדוח (ראו להלן "רכוש קבוע ומתקנים"); ומירידה בסך של 61 מיליון ש"ח בהוצאות התפעוליות והאחרות, שנבעה, בעיקר, מירידה בהוצאות משכורת והוצאות נלוות, בשיעור של 11.5%, שנבעה, בעיקר, מהוצאה חריגה לפיצויי פרישה, בסך של 33 מיליון ש"ח, שנרשמו בתקופה המקבילה בשנת 2014 בגין תוכנית לפרישה מוקדמת של עובדים ומהתאמות להסכם שנחתם בבנק לאומי (ראו משאבי אנוש" להלן).

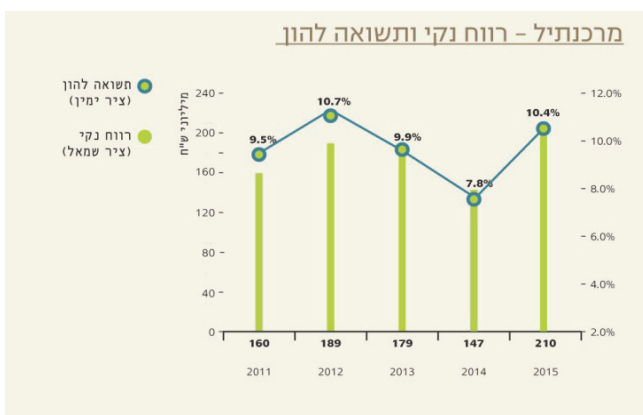
חלוקת דיבידנד. בשנת 2015 בנק מרכזי דיסקונט לא חילק דיבידנד. (2014: 45 מיליון ש"ח).

התוכנית האסטרטגית. בחודש אוגוסט 2015 אישר דירקטוריון בנק מרכזי דיסקונט תוכנית אסטרטגית לשנים 2016-2020. התוכנית כוללת שני כיווני פעולה עיקריים: האחד, הרחבת הפעילות הקמעונאית (משקי בית ועסקים קטנים), במסגרתה בכוונת בנק מרכזי דיסקונט להתמקד בפלחי אוכלוסיה ספציפיים, שנצברה בגינם התמחות רבת שנים למתן שירותים בנקאיים התואמים את צוריהם היחודיים. השני, התייעלות תפעולית באמצעות ניהול קפדני של ההוצאות התפעוליות ושיפור מבנה ההכנסות.

פרוייקטים עיקריים לביצוע. ביצוע התוכנית האסטרטגית כאמור, כרוך ביישום שינויים מבנים ושינויים בתהליכי העבודה, המוטמעים בבנק מרכזית דיסקונט במסגרת פרויקטים, ובכללם:

- "מתודת הסניפים" - במסגרתה מיושמים תהליכי עבודה וחלוקה ארגונית אחידים בסניפי הבנק, בשילוב תהליכים ותפישות עבודה שנועדו לשיפור השירות ללקוחות.
 - "הרחבת פעילות יחידת התפעול העורפי" - במסגרתה מוסטות פעילויות תפעוליות מסוימות מהסניפים למרכזי תפעול עורפיים, במטרה להגדיל את משאבי הסניפים העומדים למתן שירות ללקוחות.
- חילופי מנכ"ל.** מר אורי ברוך סיים את כהונתו כמנכ"ל בנק מרכזית דיסקונט ביום 16 באוגוסט 2015. ביום 17 באוגוסט 2015 נכנס מר שוקי בורשטיין לתפקידו כמנכ"ל.

לפרטים בדבר תובענות ובקשות לאשר אותן כתובענות ייצוגיות, בעניין: העלאת ריבית חד-צדדית על אשראי שנלקח במסגרת שאושרה וגביית עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח מט"ח, ראו ביאור 26 ג', סעיפים 12.8 ו-12.10 לדוחות הכספיים, בהתאמה.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ

כרטיסי אשראי לישראל (להלן: "כאל") הינה חברה בת של הבנק. ליום 31 בדצמבר 2015 הבנק החזיק 71.8% מזכויות ההון ו-79.0% מזכויות הצבעה בכאל. הבנק הבינלאומי הראשון החזיק במועד זה ביתרת הזכויות בכאל.

מסמך הבנות בין בעלי המניות בכאל. הבנק הבינלאומי והבנק גיבשו מסמך הבנות ביניהם כבעלי מניות בכאל, אשר מסדיר מספר נושאים ובכלל זה: חלוקת דיבידנדים על ידי כאל, חתימת הסכמי הנפקה חדשים, פעולות להגדלת מצבת כרטיסי האשראי וסיוע למהלכי מימוש אחזקות הבנק הבינלאומי בכאל, אם וככל שהבנק הבינלאומי יבקש לנקוט במהלכים כאלה.

נתונים מאזניים	במיליוני שקלים חדשים		שינוי ב-%
	31.12.2014	31.12.2015	
סך-כל הנכסים	10,081 ⁽¹⁾	10,991	9.0
סך-כל ההון	1,192 ⁽¹⁾	1,225	2.8
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	16.3% ⁽¹⁾	15.4%	

נתונים תוצאתיים לשנת			שינוי ב-%
	2014	2015	
סך-כל ההכנסות	1,148	1,240	8.0
הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות	139 ⁽¹⁾	149	7.2
התרומה לתוצאות העסקיות של הבנק	95 ⁽¹⁾	93	(2.1)
התשואה להון	12.7% ⁽¹⁾	12.6%	

הערה:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.

התוצאות העסקיות של כאל בתקופת הדוח הושפעו, בעיקר, מעליה בהכנסות מעסקאות כרטיסי אשראי (50 מיליון ש"ח) ומעליה בהכנסות ריבית (37 מיליון ש"ח) ומנגד, מעליה בהוצאות תפעול (24 מיליון ש"ח) ומעליה בהוצאות מכירה ושיווק (20 מיליון ש"ח), שנבעה בעיקר מגידול בהטבות למחזיקי כרטיס Flycard.

יחס ההון לרכיבי סיכון. ביום 27 בפברואר 2011 אימץ דירקטוריון כאל מדיניות לפיה יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון של החברה לא יפחת משיעור של 15%.

חלוקת דיבידנד. במהלך שנת 2015 לא חילקה כאל דיבידנדים. (2014: 60 מיליון ש"ח).

חלוקה נוספת של דיבידנד. בחודש דצמבר 2014, הודיע הפיקוח על הבנקים לכאל, כי חלוקה נוספת של דיבידנד תיעשה בתיאום מוקדם עם הפיקוח.

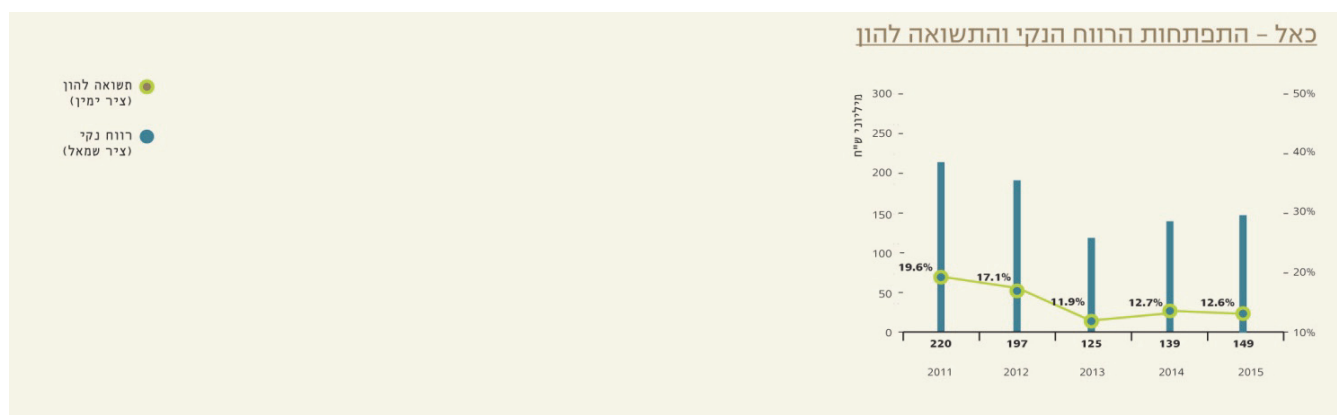
אימוץ תכנית אסטרטגית לשנים 2015-2017. ביום 10 בדצמבר 2014 אישר דירקטוריון כאל את התוכנית האסטרטגית לשנים 2015-2017. התוכנית מבוססת על שני נדבכים מרכזיים - צמיחה בתחום האשראי והפחתת עלויות, לצד שימור היכולות התחרותיות בעולם התשלומים. יישום התוכנית יוביל למודל הפעלה שיתמוך בהשגת יעדיה, ובכלל זה: התבססות על פלטפורמות דיגיטליות וטכנולוגיות מתקדמות על מנת לתמוך במימוש המהלכים העסקיים, ניהול סיכונים מושכל במסגרת תיאבון הסיכון וכן פיתוח הון אנושי ותרבות ארגונית שיתמכו באסטרטגיה. להערכת הנהלת כאל, יישום התוכנית יוביל לצמיחה ברווחי קבוצת כאל, ויאפשר לה להתמודד בצורה מיטבית אל מול אתגרי השוק הפיננסי בישראל בשנים הקרובות.

הטמעת התוכנית האסטרטגית. לשם הטמעת התוכנית האסטרטגית הוקמו בכאל צוותים מאגפים שונים, להנעה ויישום התוכניות שיובילו לשינוי בכל נושא מיקוד. בנוסף, הוקמה מנהלת אסטרטגיה, שתפקידה העיקריים הם תיאום תוכניות השינוי, סיוע במימושו, מעקב ובקרה אחר ההתקדמות ודיווח להנהלה ולדירקטוריון.

לפרטים בדבר חקירת משטרה ותפיסת מסמכים וחומר מחשב בכאל, העברת תיק החקירה לפרקליטות והודעת הפרקליטות שהיא שוקלת להעמיד את כאל לדין, בכפוף לשימוע, ראו ביאור 36 ג' לדוחות הכספיים וכן "כאל - התפתחויות מהותיות" בסעיף "מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים" לעיל.

לפרטים בדבר הפעילות בתחום כרטיסי אשראי, ראו "הפעילות בתחום כרטיסי אשראי" לעיל ובפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם" להלן וביאור 36 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר תובענות ובקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, שהוגשו כנגד כאל בעניינים הבאים: שיווק כרטיסי מתנה, העמדת אשראי באמצעות כרטיס "אקטיב", טענה להסדר כובל בתחום כרטיסי החיוב המיידי ("דביט"), ראו ביאור 26 ג' לדוחות הכספיים, סעיפים 12.5, 12.9, ו-12.12, בהתאמה.

דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ

חברת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (להלן: "דש"ה") הינה חברה בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק, הפועלת בתחום ההשקעות בחברות, בקרנות השקעה פרטיות ובקרנות הון סיכון, בתחום הבנקאות להשקעות ובתחום חיתום להנפקות וניהולן (באמצעות חברה בת).

שינוי	במיליוני שקלים חדשים		נתונים מאזניים
	31.12.2014	31.12.2015	
ב-%			
5.8	1,076.9	1,139.1	סך-כל הנכסים
19.0	345.0	410.6	סך-כל ההון
		נתונים תוצאתיים לשנת	
	2014	2015	
(42.1)	114.9	66.5	הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות
(13.0)	93.0	80.9	התרומה לתוצאות העסקיות של הבנק ⁽¹⁾

הערה:

⁽¹⁾ הפער בין הרווח הנקי לבין התרומה לתוצאות העסקיות של הבנק נובע מההבדלים ביישום כללי חשבונאות.

הרווח בשנים 2015-2014, הושפע, בעיקר, ממימושים שונים - ראו "תת מגזר החברות הריאליות" לעיל.
בשנת 2015, השתתפה דש"ה, באמצעות חברה בת, ב-29 הנפקות לציבור מתוכן אחת עם חיתום וב-3 הנפקות פרטיות (מזה הנפקה פרטית אחת עבור הבנק), בהיקף כולל של כ-17 מיליארד ש"ח (בשנת 2014 - 50 הנפקות לציבור ו-8 הנפקות פרטיות, בהיקף של כ-23 מיליארד ש"ח) וב-3 עסקאות תיווך (2013 - 8 עסקאות תיווך).
מיוזג של דיסקונט חיתום והנפקות בע"מ. לפרטים בדבר הסכם למיזוג כלל פיננסים חיתום בע"מ עם ולתוך דיסקונט חיתום בע"מ, ראו ביאור 26 ג' 20 לדוחות הכספיים.

פרק ג' - סקירת הסיכונים

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

פרופיל הסיכון של קבוצת דיסקונט - סביבת הסיכון

- קבוצת דיסקונט פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות הכרוכות בנטילת סיכונים. הפיזור הגיאוגרפי והעסקי של הקבוצה וגודלן של חברות הבת בארץ ובחול" ביחס לפעילות חברת האם, חושף את הקבוצה לסביבה בעלת מאפיינים עסקיים ורגולטורים שונים ומגוונים. ההשפעות החיצוניות העיקריות להן חשופה הקבוצה:
- **דרישות ההון מהמערכת הבנקאית.** דרישות ההון הדיפרנציאליות של הפיקוח, מהוות אתגר למערכת הבנקאית. בשנים האחרונות, שיפחה קבוצת דיסקונט, באופן משמעותי, את יחסי ההון שלה ביחס למערכת;
 - **התפתחות בשווקים הכלכליים.** עליה בתנודתיות ובסיכון של השווקים הפיננסיים בעולם בעקבות חששות מהאטה בכלכלה העולמית ובפרט, האטה חדה בסין, ירידה במחירי הסחורות וסיכונים גיאופוליטיים;
 - **הגברת התחרות, סיכונים רווחיות והמודל העסקי.** סביבת הריבית הנמוכה, הגברת הפיקוח הרגולטורי על הכנסות, שינויים מבניים צפויים במערכת הבנקאית והורדת חסמי כניסה למתחרים חדשים (בעיקר בתחום האשראי והדיגיטל), מובילים להמשך הגברת התחרות במערכת הבנקאית, להעברת פעילות בנקאית לגופים פיננסיים שאינם בנקים וכפועל יוצא, לשחיקת מקורות ההכנסה של המערכת הבנקאית ובעלי פוטנציאל להגדלת התיאבון לסיכון, בחיפוש אחר מנועי צמיחה נוספים. הקבוצה פועלת לצמיחה במיקוד קמעונאי ונערכת להרחבת שירותים דיגיטליים והצעות ערך ללקוחות;
 - **רמת המינוף של משקי הבית.** נמשכת מגמת העליה ברמת המינוף של משקי הבית, אשר בשילוב עם הגברת התחרות, סביבת הריבית הנמוכה וכניסת מתחרים חוץ בנקאיים עלולה להוביל להקלות בקריטריוני החיתום ולהשפיע על המשק בכלל, וכנגזרת גם על הקבוצה;

- **שוק הנדל"ן המקומי.** ענף הנדל"ן הינו בעל שיעור החשיפה הגדול ביותר בגין פעילות לוויים בארץ. הקבוצה פועלת לשינוי תמהיל התיק באמצעות הרחבת הפעילות בסגמנטים בעלי מאפייני סיכון נמוכים יותר (באשראי לתחום ליווי המגורים), ובמקביל, צמצום החשיפה לסגמנטים ולוויים בעלי מאפייני סיכון גבוהים;
- **שינויים רגולטוריים.** נמשכת המגמה של ריבוי והקשחת הדרישות הרגולטוריות, בארץ ובעולם, בעיקר סיכונים חוצי גבולות, איסור הלבנת הון והגברת דרישות הציות וההתנהלות העסקית ההוגנת כלפי לקוחות, המגבירים את חובות הגילוי והדיווח של התאגידים הבנקאיים ומחייבים היערכות תשתיתית והטמעה של השינויים בקרב העובדים. לצד השינויים הרגולטוריים השונים, ניכרת מגמה של הגברת האכיפה בתחומים שונים (סיכונים חוצי גבולות, ייעוץ להשקעות, דיני עבודה, הגבלים עסקיים, הגנת הפרטיות, נגישות ועוד) ופוטנציאל להקשחת האחריות האישית. הקבוצה פועלת באופן מתמשך לשיפור התרבות הארגונית בכלל, ותרבות הציות בפרט;
- **דרישות התייעלות מהמערכת הבנקאית** - יחסי היעילות הנמוכים של המערכת הבנקאית בישראל בכלל וקבוצת דיסקונט בפרט, ביחס למדינות מתקדמות אחרות, הובילו לקידום מהלכי התייעלות רב-שנתיים על ידי המפקחת על הבנקים, במטרה לתרום ליציבות ארוכת טווח של המערכת הבנקאית. שיפור יחסי היעילות התפעולית נמנה על יעדיה המרכזיים של הקבוצה, ומהווה ציר מרכזי בתוכנית האסטרטגית. נוכח מאמצי התייעלות בכלל המערכת ותמיכת הפיקוח, צפויה הקבוצה להעמיק את תוכניות התייעלות ולתרום בכך לשיפור הגמישות הניהולית;
- **סיכונים קיברנטיים.** התעצמות הסיכונים הטכנולוגיים ובכללם עליה באמצעים, בתחכום ובמורכבות של תקיפות הסייבר בארץ ובעולם מובילה להתעצמותם של הסיכונים הקיברנטיים ולמיקוד של רגולטורים ורשויות פיקוח, בארץ ובעולם חליגת מידע מפנים ומחוץ, להסדרת איזמים אלו ופיקוח עליהם, כאיזמים חוצי ארגון, אשר בנוסף לסיכון הטכנולוגי, עלולים להוות גם סיכון אסטרטגי עסקי;
- **המשכיות עסקית.** המצב הגיאופוליטי האזורי והתגברות האיזמים הקיברנטיים מחייבים את הבנק בהיערכות להתמודדות עם תרחישי קיצון וחיזוק התהליכים להמשכיות עסקית. הקבוצה ממשיכה בהיערכות, בהתאם לדרישות הרגולציה ומקיימת מעת לעת תרגולים עסקיים, טכנולוגיים ופיננסיים לבחינת מוכנות הבנק והקבוצה לאירועי תרחיש שונים. במסגרת זו, הקבוצה נערכת להעתקת אתר המחשוב המשני שלה לאתר מארח (Hosting), במהלך שנת 2016;
- בנוסף להשפעות החיצוניות אליהן חשופה הקבוצה וכלל המערכת הבנקאית בטבלת גורמי הסיכון להלן, מובאים השינויים העיקריים שחלו בפרופיל הסיכון של הקבוצה.
- לפרטים בדבר חקירת משטרה ותפיסת מסמכים והעברת תיק החקירה לפרקליטות והודעת הפרקליטות לפיה הפרקליטות שוקלת להגיש כתב אישום כנגד כאל, ראו "כאל" - התפתחויות מהותיות" בסעיף "מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים" בדוח הדירקטוריון והנהלה.

עקרונות ניהול הסיכונים

- נשמרת המגמה העולמית להכרה בתחום ניהול הסיכונים כרכיב חיוני בפעילות התאגיד הבנקאי, ולחידוד הצורך בביסוס תפיסת ניהול הסיכונים והטמעתה בפעילות השוטפת ובתהליכי קבלת החלטות עסקיות.
- הבנק בוחר את הסיכונים השונים אליהם חשופה הקבוצה בראיה קבוצתית וצופה פני עתיד.
- הדירקטוריון והנהלה מקנים חשיבות רבה להיבטי ניהול סיכונים ולהטמעת תרבות ניהול סיכונים נאותה בבנק ובחברות הבת, תוך הקצאת המשאבים הנדרשים לשם כך וקביעת מיקודים בתחומים אלו כחלק מהיעדים הקבוצתיים.
- עקרונות העל לניהול סיכונים בקבוצת דיסקונט:
- ניהול הסיכונים מבוצע בראיה משולבת קבוצתית, חוצת ארגון, לאורך שדרת הניהול ולרוחב היחידות העסקיות, תוך שימוש במתודולוגיות ומינחים עקביים ותוך התייחסות למכלול סוגי הסיכונים להם חשופה הקבוצה.
- ממשל תאגידי קבוצתי אשר תומך בקיום שרשרת פיקוח אפקטיבית על פעילותה של הקבוצה, בכפוף להוראות הדין.
- האחריות לניהול הסיכונים הינה היררכית, כאשר כל דרג ניהולי נושא באחריות לסיכונים במרחב הפעילות שלו, באופן שמובטחת מצרפיות (אגרגציה) של ניהול הסיכונים בכל דרגי הניהול, עד לחבר הנהלה האחראי לקו העסקים, לרבות קיום תהליכים נאותים של זיהוי, מדידה, הערכה, בקרה, ניטור ודיווח על סיכונים.
- על כל אחד מהסיכונים המהותיים אליהם חשופה הקבוצה, ממונה נושא משרה בכיר, במעמד של חבר הנהלה, אשר נושא באחריות העל (Accountability) ביחס לניהול הסיכון בקו הראשון.
- תפיסת ניהול הסיכונים תומכת באפשרויות ושיפור תהליכי קבלת החלטות והצפת ערך בראייה ארוכת טווח.
- התרבות הארגונית מעודדת שקיפות ותקשורת פנים-ארגונית אפקטיבית, תוך זרימת מידע נאותה, לרבות ביחס לאירועי הפרה/כשל, לכל הגורמים המעורבים בטיפול בסיכונים.
- הסיכונים מנוהלים תוך שמירה על הפרדת תפקידים ובקורות בין קווי ההגנה המעורבים בניהול הסיכון.

- תפיסת ניהול הסיכונים דינאמית ומתפתחת לאורך זמן, בהתאם לשינויים בצרכי הבנק והקבוצה, הוראות האסדרה, פרקטיקה מקובלת בארץ ובעולם ותנאי הסביבה החיצונית והפנימית.
- ניהול הסיכונים מבוצע על בסיס מתמשך, בראיה צופה פני עתיד, הכולל תהליכי זיהוי, מדידה, הערכה, ניטור, בקרה ודיווח שוטפים של החשיפות לסיכונים וניהולן והשלכותיהן על פרופיל הסיכון, לצד זיהוי סיכונים מתהווים וחדשים.
- תהליכי ניהול הסיכונים כוללים פעילות פרואקטיבית לניהול הסיכונים ולמינוח של תרבות ארגונית אפקטיבית והטמעת תרבות בקרה.

תיאבון הסיכון

מערך ניהול סיכונים אחראי על עדכון תקופתי של התיאבון לסיכון, בהלימה לתהליך תכנון ההון, התכנון האסטרטגי ותכנון הנדלית, באופן שתהליכים אלו יהיו שלובים, משלימים זה את זה ומנוהלים באופן מקביל ואינטראקטיבי, במטרה להוביל להשאת התשואה של הקבוצה ולשמור על יציבותה בראיה ארוכת טווח.

הצהרת התיאבון בקבוצה דיסקונט נמצאת בהלימה לדרישות הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 310 והיא משקפת את טעמי הסיכון של הדירקטוריון, תוך קביעת מגבלות והגדרת "גבולות גזרה", ברורים וניתנים להטמעה, לפעילות ולכיוונים העסקיים ולהבטחת עמידה בדרישות ובמגבלות הרגולטוריות. ההצהרה כוללת היגדים כמותיים ואיכותיים, המתייחסים לכל אחד מתחומי הסיכון המנוהלים, ואלו מהווים בסיס לקביעת מסמכי תיאבון לסיכון בתחומי הסיכון הפרטניים הכוללים מגבלות, יעדים וספי התראה המתווים את קביעת המדיניות העסקית הקבוצתית. מגבלות ההצהרה נקבעות, בין היתר, על בסיס שימוש בתרחישים ובתרחישי קיצון שונים, אשר מהווים כלי מרכזי וחשוב בהערכת הסיכונים והשפעתם האפשרית על הון הקבוצה. וההצהרה כוללת היגדים ומגבלות המתייחסים למצב עסקים רגיל ולמצב קיצון, ובראיה צופה פני עתיד. הצהרת התיאבון ומסמכי התיאבון הפרטניים שנקבעו מכוחה, מהווים את אחד הכלים המרכזיים של הדירקטוריון לפיקוח על התאמת פרופיל הסיכון של התאגיד לתיאבון שנקבע, ואלו מנוטרים באופן שוטף ומדווחים באופן תקופתי לדירקטוריון. בהתאם להצהרה, חריגה ממגבלות אלה תדווח לדירקטוריון, או לאחת מועדותיו, תוך קביעת מתווה לירידה ברמת הסיכון ולעמידה במגבלות. הצהרות התיאבון של חברות הקבוצה הינן בהלימה להצהרה הקבוצתית ומתואמת עימה.

בחודש דצמבר 2015 אישר הדירקטוריון את הצהרת תיאבון הסיכון של קבוצת דיסקונט ובמהלך שנת 2015 לא חלו חריגות מהמגבלות שקבע הדירקטוריון בנושא זה.

מדיניות וכלים בניהול סיכונים

תפישת ניהול הסיכונים של הקבוצה מעוגנת בסדרה של מסמכי מדיניות לניהול הסיכונים השונים, אשר אושרו על ידי דירקטוריון הבנק ומטרתם להתוות את התשתית הכוללת לניהול הסיכונים בבנק ובקבוצה. תפישה זו כוללת התייחסות נרחבת להיבטי הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, לרבות הגדרת סמכות ואחריות של הגורמים המשתתפים בתהליכי ניהול הסיכונים הגדרת הכלים, המתודולוגיות והמודלים המשמשים לזיהוי, מדידה, הערכה, בקרה, ניטור ודיווח על החשיפה לסיכונים, לרבות התיאבון לסיכון ותרחישי קיצון. מסמכי מדיניות ניהול הסיכונים עקביים עם הרגולציה המתפתחת בתחום ניהול הסיכונים, בסביבה העסקית הנתונה, ומועברים לאימוץ, בהתאמות המחויבות, לחברות הבת העיקריות. לפרטים נוספים אודות הכלים השונים המשמשים בניהול הסיכונים ועל הטמעת תרבות הסיכונים, ראו "כלים לניהול סיכונים" ו-"תרבות הסיכונים והטמעת שימושיות תהליכי ניהול הסיכונים" במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" העומד לעיון באינטרנט.

הערכת פרופיל הסיכון

הקבוצה מבצעת מעקב שוטף אחר שינויים בפרופיל הסיכון של הבנק וחברות הקבוצה, בהתבסס על הכלים והמתודולוגיות הקבוצתיים שפותחו בתמיכה למעקב אחר שינויים בפרופיל הסיכון ובכלל זה יישום תהליכי זיהוי, מדידה, הערכה, ניטור, בקרה ודיווח, הכוללים גם מעקב אחר מגבלות, אינדיקטורים וספי התראה שונים, לרבות בהשוואה למערכת הבנקאית.

מסמך הסיכונים הרבעוני מרכז שינויים מהותיים שחלו בפרופיל הסיכון הקבוצתי, בהתייחס לתחומי הסיכונים השונים, ומהווה כלי מסייע לדירקטוריון ולהנהלה, לניטור התפתחות פרופיל הסיכון, בהלימה לתיאבון הסיכון וליעדים ארוכי הטווח של הקבוצה, תוך ידואל שימור הנאותות ההונית לאורך זמן.

במסגרת זו נבחנו גם שינויים מהותיים באיכות ניהול הסיכונים, לרבות השפעתם של איכות ואפקטיביות תהליכי ניהול הסיכונים ומוצפים נושאים וסוגיות, המאפשרים מיקוד הדיון וקבלת החלטות מבוססות סיכון.

תרחישי קיצון

אחד הכלים המרכזיים בהערכת הסיכונים ובהשפעתם האפשרית על ההון ועל התיאבון לסיכון הינו שימוש בתרחישי קיצון צופי פני עתיד ככלי משלים לתהליכי ניהול הסיכונים.

השימוש בתרחישי הקיצון נועד להתריע בפני ההנהלה על תוצאות חמורות בלתי צפויות הקשורות למגוון הסיכונים, ולספק אינדיקציה באשר להון שיידרש לספיגת הפסדים במקרה של זעזועים גדולים. כמו כן, חשיבות תרחישי הקיצון באה לידי ביטוי באתגור תהליכי תכנון ההון, ובקביעת תיאבון לסיכון לאזורי הפגיעות שזוהו בתרחישים.

הקבוצה פועלת במסגרת מתודולוגית סדורה, המתפתחת באופן עיתי, והמיושמת בבנק ובחברות הקבוצה להערכת השפעת תרחישי הקיצון על סיכוני אשראי, סיכוני שוק ורכיבים מסויימים בדוח רווח והפסד באמצעות מודלים פנימיים המאפשרים לבחון את השפעותיהם של שינויים בפרמטרים מקרו כלכליים, על סעיפי דוח רווח והפסד ועל ההון ועל אזורי פגיעות/מוקדי סיכון ספציפיים שזוהו. ניכרת העלאת השימושיות של תוצאות התרחישים ותרחישי הקיצון ככלי, בידי הגורמים העסקיים ומערך ניהול הסיכונים, בקביעת מגבלות פרטניות, בהגדרת התיאבון לסיכון ובגיבוש תוכניות מגירה למצבים בהם יתממש הסיכון.

גילויים בהתאם לנדבך השלישי של באזל

הוראות באזל מרחיבות את דרישות הגילוי, האיכות והכמות, בנושא ניהול החשיפות לסיכוני אשראי, סיכוני שוק והסיכון התפעולי. גילוי איכותי וכמותי אודות הסיכונים השונים מובא לעיל ולהלן בפרק זה, וכן במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים". המסמך עומד לעיון יחד עם הדוח השנתי של הבנק לשנת 2015 (דוח זה) באתר הבנק, באתר מגנא של רשות ניירות ערך, ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ והוא מהווה חלק בלתי נפרד מהדוח השנתי של הבנק לשנת 2015.

סיכוני אשראי

סיכוני האשראי ואופן ניהולם

תפיסת ניהול סיכוני האשראי בבנק ובקבוצה מכוונת להבטיח איזון נאות בין הגורמים העסקיים היוצרים באופן ישיר את החשיפה לסיכון אשראי ומנהלים אותה, לבין הגורמים העוסקים בפיקוח, בקרה והערכת סיכונים בלתי תלויה, והגורמים העוסקים בבקורת.

מסמכי מדיניות אשראי

מסמכי הליבה בתחום האשראי, כוללים את מסמך תיאבון סיכון ומדיניות האשראי של קבוצת דיסקונט, מסמך מדיניות לניהול סיכון אשראי, ומסמכי מדיניות האשראי של כל חברה בת המהווים תשתית לניהול סיכוני האשראי בבנק ובקבוצה וכן את הנהלים והמתודולוגיות בתחום האשראי, המהווים חלק בלתי נפרד מהמסגרת לניהול ומתן האשראי ואשר על פיהן יש לפעול.

מידה ודיווח על סיכוני אשראי

קבוצת דיסקונט מבססת את תפיסת סיכוני האשראי בהתאם לשיטות המתקדמות המקובלות בעולם, באמצעות מודלים סטטיסטיים ואיכותיים המתבססים על רכיבי הסיכון לאמידת איכות הלווה (הסתברות לכשל - PD) ולאיכות והיקף הביטחויות (הפסד בהינתן כשל LGD). בבנק נעשה שימוש במספר מערכות מדידה ודיווח התומכות בניהול סיכוני אשראי.

המבנה והארגון של פונקציות ניהול סיכוני האשראי

המבנה הארגוני באמצעותו מנוהל סיכון האשראי מורכב משלושה קווי הגנה. **קו ההגנה הראשון.** היחידות עסקיות מבצעות באופן שוטף תהליכים להפחתת סיכון האשראי באמצעות ניתוח כלכלי ועסקי של בקשות האשראי, להערכת סיכון האשראי בפעילות הלווה, דירוג האשראי ומעקב ובקרה שוטפים אחר האשראי הניתן ואיכות הלווה.

יחידות הבקרה אחראיות על ניהול סיכוני האשראי בפעילות החטיבות העסקיות וכן על ביצוע תהליכי ניטור ובקרה שוטפים ועל כתיבה ועדכון מתודולוגיות ונהלים בתחום האשראי. בין יחידות אלו נמנים אגף ניהול סיכוני אשראי בחטיבה העסקית, ואגף בקרה גביה וציות ויחידת ניהול האשראי בחטיבה הבנקאית.

ועדות האשראי דנות ומקבלות החלטות בנושאי אשראי, הן בבקשות אשראי חדשות והן בחביונות קיימות.

קו ההגנה השני. מערך ניהול סיכונים אחראי על גיבוש ועדכון מסמכי הליבה בתחום האשראי, הערכה שוטפת של פרופיל סיכון האשראי של הקבוצה, פיתוח ויישום מודלים פנימיים לדירוג אשראי ומתודולוגיות קבוצתיות בניהול סיכון האשראי. בנוסף, אחראי המערך על בדיקה בדיעבד של אופן ניהול סיכון האשראי על כל שלביו, מתן הערכה של איכות אשראי ספציפי ואיכות תיק האשראי בכללותו ומתן חוות דעת לעסקאות אשראי ובפרט אישור חשיפות, קביעת דירוגים, סיווגים והפרשות.

קו ההגנה השלישי. הביקורת הפנימית מבצעת בדיקות מדגמיות של תיקי אשראי, תהליכי אישור מתן אשראי וניהולו ובוחנת האם תהליכי העבודה עולים בקנה אחד עם נהלי הבנק, ועורכת ביקורות רוחב בנושאי אשראי.

איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים

31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2015		
סיכון אשראי					
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני
במיליוני שקלים חדשים					
סיכון אשראי בעייתי ⁽¹⁾ :					
2,838	42	⁽³⁾ 2,796	3,042	73	⁽³⁾ 2,969
סיכון אשראי פגום					
928	6	922	524	3	521
סיכון אשראי נחות ⁽²⁾					
3,037	667	⁽⁴⁾ 2,370	1,684	414	⁽⁴⁾ 1,270
6,803	715	6,088	5,250	490	4,760
סך-הכל סיכון אשראי בעייתי					
506			412		
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾					
נכסים שאינם מבצעים:					
2,487			2,517		
חובות פגומים – שאינם צוברים הכנסות ריבית					
2			2		
נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו					
2,489			2,519		
סך-הכל נכסים שאינם מבצעים					

הערות:

- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (2) לרבות הלוואות לדירוג שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירוג שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) לרבות איגרות חוב קונצרניות לא צוברות בסך של 25 מיליון ש"ח (31.12.2014 – 20 מיליון ש"ח).
- (4) כולל איגרות חוב מסחריות צוברות בסך של 36 מיליון ש"ח, איגרות חוב בנקים צוברות בסך של 102 מיליון ש"ח ואיגרות חוב ממשלות זרות צוברות בסך של 27 מיליון ש"ח (ליום 31.12.2014: 122 מיליון ש"ח איגרות חוב בנקים צוברות ו-30 מיליון ש"ח איגרות חוב ממשלות זרות צוברות).

שינויים ביתרות של חובות פגומים

הפרשה להפסדי אשראי	2014			הפרשה להפסדי אשראי	2015			
	יתרה רשומה חובות פגומים				יתרה רשומה חובות פגומים			
	סך-הכל	אחרים	שאורגנו מחדש		סך-הכל	אחרים	שאורגנו מחדש	
במיליוני שקלים חדשים								
459	3,852	2,203	1,649	307	2,776	1,472	1,304	יתרה לתחילת השנה
158	700	314	386	239	1,185	281	904	חובות שנוספו בשנת הדוח
(122)	(1,149)	(617)	(532)	(109)	(888)	(466)	(422)	גביות
(188)	(627)	(428)	(199)	26	(129)	(75)	(54)	שינויים אחרים
307	2,776	1,472	1,304	463	2,944	1,212	1,732	יתרה לסוף השנה

הלן יחסים פיננסיים מסוימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי:

31.12.2014	31.12.2015	
2.3%	2.3%	שיעור יתרת אשראי פגום לציבור מיתרת האשראי לציבור
0.4%	0.3%	שיעור יתרת אשראי שאינו פגום לציבור, שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר, מיתרת האשראי לציבור
1.7%	1.6%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת האשראי לציבור
73.8%	69.7%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי פגום לציבור
3.4%	2.5%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור, מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.14%	0.15%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי, מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.2%	0.1%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור, מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
14.1%	7.4%	שיעור המחיקות נטו, בגין אשראי לציבור, מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור
62.5%	61.1%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי פגום לציבור בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר בפיגור של 90 ימים או יותר

הירידה בשיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי פגום לציבור נובעת, בעיקר, מעליה ביתרת האשראי הפגום בהשוואה לשנת 2014.

הירידה בשיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, נובעת בעיקר מירידה במחיקות נטו.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2015										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
ההוצאה מחיקות יתרת	התקופתית חשבונאיות הפרשה	בגין הפסדי נטו	לתקופה	אשראי	מזה:	סך-הכל	דירוג ביצוע	סך-הכל	אשראי	סך-הכל
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	פגום	סך-הכל	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי
במיליוני שקלים חדשים										
פעילות לווים בישראל										
22	-	2	9	24	928	1,450	24	1,408	1,450	חקלאות
1	-	1	-	-	442	565	1	564	565	כרייה וחציבה
217	13	(91)	114	225	9,660	14,367	225	13,793	14,476	תעשייה
130	23	12	128	409	6,554	16,326 ⁽⁶⁾	408	15,519	16,344 ⁽⁶⁾	בינוי ונדל"ן - בינוי
158	(62)	(45)	279	592	9,288	11,338	613	10,593	11,431	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
5	-	3	9	89	1,916	2,954	89	3,214	3,307	אספקת חשמל ומים
399	48	127	634	745	13,809	16,948	746	16,061	17,008	מסחר
18	16	18	188	200	1,462	1,754	200	1,443	1,768	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
66	(32)	(18)	177	214	3,971	4,702	219	4,438	4,716	תחבורה ואחסנה
177	37	181	704	775	1,564	2,862	775	2,093	2,933	מידע ותקשורת
94	(39)	(67)	127	130	5,723	7,213	130	8,075	8,249	שירותים פיננסיים
59	6	5	43	77	4,250	6,074	77	5,881	6,079	שירותים עסקיים אחרים
8	2	1	4	12	1,827	2,532	11	2,485	2,533	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,354	12	129	2,416	3,492	61,394	89,085	3,518	85,567	90,859	סך-הכל מסחרי
175	92	4	-	355	21,657	23,336	355	22,684	23,336	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
393	75	75	64	358	22,611	46,153	358	45,534	46,172	אנשים פרטיים - אחר
1,922	179	208	2,480	4,205	105,662	158,574	4,231	153,785	160,367	סך-הכל ציבור
1	-	-	-	-	405	806	-	1,642	1,643	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	502	1,750	-	23,116	23,117	ממשלת ישראל
1,923	179	208	2,480	4,205	106,569	161,130	4,231	178,543	185,127	סך-הכל פעילות בישראל

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2015										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾			מזה:				דירוג ביצוע		סך-הכל ⁽⁹⁾	
ההוצאה מחיקות יתרת	התקופתית חשבונאיות הפרשה	בגין הפסדי נטו	אשראי	לתקופה	אשראי	פגום	סך-הכל	חובות ⁽¹¹⁾⁽²⁾	בעייתי ⁽⁵⁾	אשראי ⁽¹⁰⁾ בעייתי ⁽⁵⁾
במיליוני שקלים חדשים										
פעילות לוויים בחו"ל										
–	–	(1)	–	–	33	33	–	33	33	חקלאות
–	–	–	–	–	6	123	–	322	358	כרייה וחציבה
41	29	31	33	109	2,989	5,597	143	5,642	6,075	תעשייה
1	2	(7)	–	–	78	136	–	136	136	בינוי ונדל"ן – בינוי
106	(47)	(37)	282	345	7,643	9,640	345	9,246	9,711	בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן
–	–	–	–	–	31	370	–	414	414	אספקת חשמל ומים
70	(7)	5	33	192	4,831	7,435	192	7,349	7,541	מסחר
17	–	10	71	71	663	717	71	646	717	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
7	–	(3)	6	6	709	1,060	18	1,044	1,072	תחבורה ואחסנה
23	–	–	26	26	359	414	26	826	867	מידע ותקשורת
24	(3)	(12)	88	89	1,698	2,838	89	11,396	11,532	שירותים פיננסיים
–	–	–	–	–	–	–	–	8,183	8,183	מזה: סוכנויות פדרליות בארה"ב ⁽⁷⁾
7	–	(12)	–	–	391	618	–	631	631	שירותים עסקיים אחרים
25	–	12	–	–	2,643	2,966	–	4,828	4,863 ⁽⁸⁾	שירותים ציבוריים וקהילתיים
321	(26)	(14)	539	838	22,074	31,947	884	42,513	43,950	סך-הכל מסחרי
1	–	1	–	5	151	156	5	143	156	אנשים פרטיים – הלוואות לדירור
14	(2)	(6)	–	1	1,381	2,126	1	2,129	2,129	אנשים פרטיים – אחר
336	(28)	(19)	539	844	23,606	34,229	890	44,785	46,235	סך-הכל ציבור
2	–	(2)	–	–	5,349	5,469	102	9,092	9,092	בנקים בחו"ל
–	–	–	–	–	14	14	27	2,059	2,059	ממשלות חו"ל
338	(28)	(21)	539	844	28,969	39,712	1,019	55,936	57,386	סך-הכל פעילות בחו"ל
2,261	151	187	3,019	5,049	135,538	200,842	5,250	234,479	242,513	סך-הכל
לא כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה –										
–	–	–	–	–	400	400	–	403	403	ראו ביאור 18 א'

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות בסך 135,538, 37,632, 279, 3,208 ו-65,856 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל קבוצות רכישה בסך של 331 מיליון ש"ח.
- (7) כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 5,672 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA ובסך 2,511 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FNMA ו-FHLMC.
- (8) כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.
- (9) כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 5,118 מיליון ש"ח.
- (10) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (11) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדירור בסך 236 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לוויים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרייקטים שהן בנות מצויים בהליכי בניה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2014									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾		
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾									
ההוצאה השנתית	מחיקות	בגין הפסדי	מזה:				דירוג ביצוע	סך-	
יתרת הפרשה	חשבונאיות נטו לשנה	אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	חובות ⁽¹¹⁾	סך-הכל	אשראי ⁽¹⁰⁾	הכל ⁽⁹⁾	
במיליוני שקלים חדשים									
פעילות לווים בישראל									
20	(1)	(3)	15	27	884	1,123	27	1,084	1,125
חקלאות									
1	(4)	(6)	1	1	319	415	1	420	420
כרייה וחציבה									
311	97	1	463	1,177	9,884	15,185	1,178	14,249	15,511
תעשייה									
143	(38)	(56)	125	459	5,608	14,424 ⁽⁶⁾	460	13,908	14,443 ⁽⁶⁾
בינוי ונדל"ן - בינוי									
141	30	24	471	570	9,310	11,007	578	10,468	11,064
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן									
6	1	1	9	11	2,092	3,181	11	3,682	3,725
אספקת חשמל ומים									
317	12	30	297	1,075	13,381	16,458	1,075	15,437	16,579
מסחר									
16	3	2	231	240	1,594	1,886	241	1,547	1,902
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל									
52	10	29	126	174	2,382	3,017	180	2,858	3,072
תחבורה ואחסנה									
36	(18)	(20)	117	707	1,490	2,058	708	1,529	2,242
מידע ותקשורת									
124	1	(7)	169	313	5,666	7,062	314	8,114	8,435
שירותים פיננסיים									
60	11	5	63	107	3,474	5,194	107	5,032	5,229
שירותים עסקיים אחרים									
9	-	(3)	8	17	1,610	2,262	16	2,236	2,268
שירותים ציבוריים וקהילתיים									
1,236	104	(3)	2,095	4,878	57,694	83,272	4,896	80,564	86,015
סך-הכל מסחרי									
262	11	19	-	458	20,273 ⁽¹²⁾	21,834 ⁽¹²⁾	458	21,242 ⁽¹²⁾	21,834 ⁽¹²⁾
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור									
394	49	102	83	344	20,350	41,141	344	40,443	41,202
אנשים פרטיים - אחר									
1,892	164	118	2,178	5,680	98,317	146,247	5,698	142,249	149,051
סך-הכל ציבור									
2	-	1	-	-	604	648	-	2,067	2,067
בנקים בישראל									
-	-	-	-	-	1,510	1,770	-	21,179	21,179
ממשלת ישראל									
1,894	164	119	2,178	5,680	100,431	148,665	5,698	165,495	172,297
סך-הכל פעילות בישראל									

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2014										
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)						סיכון אשראי כולל (1)				
הפסדי אשראי (4)										
יתרת	ההוצאה השנתית	מחיקות בגין הפסדי חשבונאיות להפסדי אשראי	נטו לשנה	מזה:	סך-הכל	מזה:	סך-הכל	דירוג ביצוע אשראי (10)	בעייתי (5)	סך-הכל (9)
במיליוני שקלים חדשים										
פעילות לווים בחו"ל										
1	-	(2)	-	-	93	93	-	93	93	חקלאות
-	-	(1)	-	-	9	51	-	55	55	כרייה וחציבה
44	-	(11)	-	91	4,142	7,044	91	7,059	7,150	תעשייה
11	94	54	264	264	644	693	264	429	694	בינוי ונדל"ן - בינוי
97	(31)	(12)	152	318	6,508	8,356	318	7,988	8,420	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
1	-	(1)	-	-	115	116	-	128	128	אספקת חשמל ומים
57	(110)	(106)	-	26	4,422	6,442	27	6,424	6,448	מסחר
5	(1)	(3)	-	-	820	876	-	876	876	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
10	29	(3)	7	7	928	1,193	15	1,200	1,215	תחבורה ואחסנה
23	123	133	87	90	203	275	89	209	300	מידע ותקשורת
29	16	(5)	128	129	1,927	2,852	129	11,821	11,985	שירותים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	-	-	8,612	8,612	מזה: סוכנויות פרדליות בארה"ב (7)
19	(3)	(15)	-	14	1,507	2,193	13	2,204	2,219	שירותים עסקיים אחרים
12	-	5	-	-	1,024	1,098	-	3,112	3,113 (8)	שירותים ציבוריים וקהילתיים
309	117	33	638	939	22,342	31,282	946	41,598	42,696	סך-הכל מסחרי
1	-	-	-	6	(12) 125	(12) 132	6	(12) 126	(12) 132	אנשים פרטיים- הלוואות לדיוור
17	7	11	1	1	1,388	2,248	1	2,253	2,256	אנשים פרטיים - אחר
327	124	44	639	946	23,855	33,662	953	43,977	45,084	סך-הכל ציבור
3	-	1	-	-	5,359	5,752	122	10,047	10,047	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	23	23	30	2,046	2,046	ממשלות חו"ל
330	124	45	639	946	29,237	39,437	1,105	56,070	57,177	סך-הכל פעילות בחו"ל
2,224	288	164	2,817	6,626	129,668	188,102	6,803	221,565	229,474	סך-הכל
לא כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה - ראו										
7	-	-	3	3	2,690	2,815	3	4,876	4,879	ביאור 18

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות בסך 129,668, 35,661, 466, 596,466 ו-59,083 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל קבוצות רכישה בסך של 480 מיליון ש"ח.
- (7) כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 3,976 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA ובסך 4,636 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FNMA ו-FHLMC.
- (8) כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.
- (9) כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 4,798 מיליון ש"ח.
- (10) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (11) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך 331 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחויות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרייקטים שהן בונות מצויים בהליכי בניה.
- (12) סוג מחדש בעקבות שינוי בנתוני חברה מאוחדת.

חשיפות למדינות זרות – מאוחד

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך – 2015

31 בדצמבר 2015			
חשיפה מאזנית ⁽²⁾			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
המדינה	לממשלות ⁽⁴⁾	לבנקים	לאחרים
במיליוני שקלים חדשים			
ארצות הברית	1,546	1,740	1,127
בריטניה	–	2,314	401
ארצות ה-PIIGS ⁽⁵⁾	–	9	16
אחרות	302	3,410	2,149
סך-כל החשיפות למדינות זרות	1,848	7,473	3,693
מזה: סך החשיפות למדינות LDC	108	204	588

הערות:

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה אליהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך

ליום 31 בדצמבר 2015, לא היתה לבנק חשיפה כאמור.

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

1. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות

ליום 31 בדצמבר 2015, לא היתה לבנק חשיפה כאמור.

2. מידע בדבר חשיפות מאזניות שעברו ארגון מחדש

ליום 31 בדצמבר 2015, לא הייתה לבנק חשיפה כאמור.

31 בדצמבר 2015									
חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)		חשיפה חוץ מאזנית (3)(2)		חשיפה מאזנית (2)					
		חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים		חשיפה מאזנית נטו		סך-כל החשיפה המאזנית		חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות	
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	סך-כל החשיפה המאזנית	לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות
במיליוני שקלים חדשים									
2,010	2,403	9	9,420	244	477	17,186	12,773	21,207	33,980
843	1,872	–	25	107	107	2,715	–	–	–
13	12	–	9	–	1	25	–	–	–
2,873	2,988	4	521	60	62	5,868	7	271	278
5,739	7,275	13	9,975	411	647	25,794	12,780	21,478	34,258
423	477	2	163	–	2	900	–	–	–

שורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר הפרשה נוספת לחובות מסופקים.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

חשיפות למדינות זרות – מאוחד (המשך)

ד. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך – 2014

31 בדצמבר 2014			
חשיפה מאזנית ⁽²⁾			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
המדינה	לממשלות ⁽⁴⁾	לבנקים	לאחרים
במיליוני שקלים חדשים			
ארצות הברית	2,566 ⁽⁶⁾	2,878	523
בריטניה	–	2,596	133
שווייץ	–	795	525
ארצות ה-PIIGS ⁽⁵⁾	–	6	13
אחרות	444 ⁽⁶⁾	4,079	2,953
סך-כל החשיפות למדינות זרות	3,010	10,354	4,147
מזה: סך החשיפות למדינות LDC	135 ⁽⁶⁾	863	634

הערות:

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.
- (6) סווג מחדש – הוספת איגרות חוב של ממשלות זרות, בעיקר איגרות חוב של ממשלת ארה"ב.

31 בדצמבר 2014									
חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾					חשיפה מאזנית ⁽²⁾				
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾					חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים				
					חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות				
					חשיפה מאזנית נטו				
					לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות				
					ניכוי בגין התחייבויות מקומיות				
					סך-כל החשיפה המאזנית				
					סיכון אשראי מאזני בעייתי				
					חובות פגומים				
					מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי				
					סך חשיפה חוץ מאזנית				
					לפרעון עד שנה				
					לפרעון מעל שנה				
במיליוני שקלים חדשים									
167	5,800 ⁽⁶⁾	1	8,044	131	428	16,072	10,105	19,945	30,050
665	2,064	–	31	191	269	3,492	763	49	812
228	1,092	–	72	17	17	2,351	1,031	277	1,308
13	6	–	9	2	2	19	–	–	–
2,570 ⁽⁶⁾	4,906	1	622	52	55	7,477	1	2,314	2,315
3,643	13,868	2	8,778	393	771	29,411	11,900	22,585	34,485
609 ⁽⁶⁾	1,023	–	162	–	2	1,632	–	–	–

שורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפות אליהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך

ליום 31 בדצמבר 2014 לא היתה לבנק חשיפה כאמור.

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

1. מידע בדבר חשיפות מאזניות למדינות זרות

ליום 31 בדצמבר 2014, לא היתה לבנק חשיפה כאמור.

2. מידע בדבר חשיפות מאזניות שעברו ארגון מחדש

ליום 31 בדצמבר 2014, לא היתה לבנק חשיפה כאמור.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

כללי. הגדרת מוסדות פיננסיים זרים כוללת בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים האמורים.

בשונה מהגדרת ענף משק "שירותים פיננסיים", לצורך הגילוי בסקירת הנהלה של "סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק", החשיפה בגין מוסדות פיננסיים זרים המוצגת בטבלה שלהלן כוללת חשיפות לבנקים זרים ולבנקים להשקעות זרים שאינם נכללים באשראי לציבור מחד, ומאידך אינה כוללת חשיפות בגין השקעות בניירות ערך מגובי נכסים ובגין חשיפה חוץ מאזנית פוטנציאלית.

התפתחויות בשוקי העולם. בשנת 2015 צמח גוש האירו בקצב מתון, של 1.5% בהובלת גרמניה וספרד. מנגד, איטליה מדשדשת אחר שאר מדינות הגוש. במקביל, סביבת האינפלציה, נותרה נמוכה ועמדה על 0.2%, לאור ירידת מחיר הנפט והפעילות האיטית בגוש. לאור סביבת האינפלציה הנמוכה והירידה בציפיות האינפלציה, הפחית הבנק המרכזי את הריבית על פיקדונות הבנקים בבנק המרכזי ל-0.3% והאריך את תוקף תכנית ההרחבה הכמותית.

מתחילת שנת 2016 חלו ירידות בשווקים ועליה בתודעיות, בין היתר, על רקע חשש מהרעה במצב הבנקים, בעיקר בגוש האירו. בהתאם למדיניות הבנק, חשיפות הקבוצה למוסדות פיננסיים במדינות ה-PIIGS (פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד), הינן ברמה זניחה. הבנק מקיים מדיניות אשראי זהירה ועוקב באופן שוטף וברמה קבוצתית, במסגרת פורום בינחטיבתי, אחר ההתפתחויות והיקפי החשיפות בשוקי מפתח ובמדינות בסיכון. חדר העסקאות של הבנק עוקב אחר השווקים לקבלת תמונה מקיפה ומנטר בזמן אמת את סיכוני המטבע בהתאמה לפרופיל הסיכון של כל לקוח ולמסגרות המאושרות. כמו כן, החטיבות העסקיות מבצעות באופן שוטף בדיקה מקיפה לגבי לקוחות שעלולים להיפגע מהמשבר באירופה.

כעולה מהנתונים שהובאו לעיל, בדבר "חשיפה למדינות זרות", החשיפה הישירה של הקבוצה למדינות האמורות אינה מהותית ובמגמת ירידה. עם זאת, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה העקיפה, בפרט אם יתפתח משבר גלובלי בעקבות המשבר במדינות האמורות.

אופן ניהול חשיפת האשראי הנובעת ממוסדות פיננסיים זרים. מדיניות הבנק בדבר החשיפות השונות לבנקים ומוסדות פיננסיים זרים עברה בחינה מחודשת ובאה לידי ביטוי בנושאים הבאים:

- הבנק קבע מדיניות שמרנית בתחום ניהול החשיפות לבנקים ומוסדות פיננסיים זרים;
 - הקצאת הקווים לבנקים זרים מבוצעת בצורה קפדנית ושמרנית יותר, תוך שימוש בכלי עזר מתמטיים שנבחנו מחדש ותוקפו בתקופה האחרונה;
 - הפקדות הבנק מבוצעות באופן בררני, בבנקים המדורגים בדירוג "BBB+" לפחות, בעיקר בארה"ב ובבריטניה;
 - ניהול צמוד של היקף הפקדות המט"ח בחו"ל;
 - הבנק אימץ מדיניות לפיה חשיפה בנמרים פיננסיים מחייבת חתימה על הסכם ISDA עם כל מוסד פיננסי עימו מתבצעות עסקאות מסוג זה;
 - המסגרות לסיכוני סליקה נבחנות בצורה פרטנית, תוך מגמה ברורה לצמצם משמעותית את סיכוני הסליקה, ותוך שימוש בכלי ה-CLS, המהווה כלי מרכזי לסליקה דו-צדדית הדדית;
 - נקבעה מדיניות לחשיפות למדינות פחות מפותחות (LDC). המדיניות מגדירה חשיפה בסכומים נמוכים ולטווחים קצרים יחסית;
 - ניהול שיטתי וצמוד תוך שידרוג מערכות מעקב פיקוח ובקרה, בשיתוף כל הגורמים המעורבים בבנק ובקבוצה;
 - מערכת מידע המסייעת בקבלת תמונה על בסיס קבוצתי בדבר חשיפות המתייחסות לבנקים ולמוסדות פיננסיים זרים.
- בהתייחס לניהול החשיפה למוסדות פיננסיים זרים, ראוי לציין כי:
- הורדת דירוג, שינוי בנתוני שוק ו/או הרעה בנתונים הפיננסיים של בנק זר משוקללים במודלים ובמידת הצורך, הבנק מקטין את הקו בהתאם;
 - היחידה למוסדות פיננסיים בחטיבת שווקים פיננסיים מקצה את קווי האשראי שאושרו על ידי הדירקטוריון בין מרכיבי הקבוצה, לבין היחידות השונות בבנק, לרבות לחדר עסקות של הבנק שבאחריות חטיבת שווקים פיננסיים.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים. חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים הינה ברובה לבנקים ולבנקים להשקעות. כעולה מהנתונים שיובאו להלן, כ-94% מהחשיפה ליום 31 בדצמבר 2015 הינה למוסדות פיננסיים בדירוג "A" ומעלה.

המדינות בגינן קיימת חשיפת אשראי כאמור ליום 31 בדצמבר 2015 כוללות, בין היתר, את ארה"ב, בריטניה, גרמניה וצרפת.

בשנת 2015 לא נכללו בגין החשיפה למוסדות פיננסיים הפסדים בגין ירידת ערך של ניירות ערך.

בשנת 2014 נכלל סך של 105 מיליון ש"ח הפסד בגין מכירת ניירות ערך והפרשה להפסד בגין ירידת ערך של ניירות ערך של מוסדות פיננסיים. ההפסד וההפרשה הינם בגין איגרות חוב מסוג TRUPS, והם נובעים ממכירתן, במסגרת ההיערכות ליישום הוראות באזל III בארה"ב, החל מיום 1 בינואר 2015 (ראו ביאור 12 לדוחות הכספיים).

להלן נתונים על חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾, על בסיס מאוחד:

חשיפת אשראי (4) נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי(3)(4)	סיכון אשראי מאזני(2)(4)(5)
במיליוני שקלים חדשים		
31 בדצמבר 2015		
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים ⁽⁶⁾		
דירוג אשראי חיצוני ⁽⁷⁾		
2,957	608	2,349
AAA עד AA-		
3,999	102	3,897
A+ עד A-		
274	14	260
BBB+ עד BBB-		
19	3	16
BB+ עד B-		
166	96	70
ללא דירוג ⁽⁸⁾		
7,415	823	6,592
סך-הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים		
102	-	102
יתרת איגרות חוב בעייתיים		
31 בדצמבר 2014		
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים ⁽⁶⁾		
דירוג אשראי חיצוני ⁽⁷⁾		
2,951	518	2,433
AAA עד AA-		
5,693	182	5,511
A+ עד A-		
1,338	22	1,316
BBB+ עד BBB-		
195	2	193
BB+ עד B-		
234	108	126
ללא דירוג ⁽⁸⁾		
10,411	832	9,579
סך-הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים		
122	-	122
יתרת איגרות חוב בעייתיים		

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים האמורים.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) חשיפות האשראי וסיכון האשראי הבעייתי מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני הניכויים כהגדרתם בסעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313.
- (5) למידע נוסף אודות הרכב חשיפות האשראי שנכללו בטבלה בגין מכשירים נגזרים מול בנקים/דילרים/ברוקרים, ראו ביאור 28 לדוחות הכספיים.
- (6) חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. (לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך מגובי נכסים, ראו ביאור 12 לדוחות הכספיים).
- (7) לפי דירוג Moody's ובהעדרו, דירוג Fitch או S&P.
- (8) סיכון אשראי חוץ מאזני ללא דירוג, מרביתו בגין ערבויות מבנקים שוויצרים פרטיים ומבנקים שוויצרים בבעלות בנקים במערב אירופה שדירוגם הינו A1 ומעלה.

בנוסף לחשיפה המוצגת בטבלה לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 קיימת חשיפת אשראי חוץ מאזנית פוטנציאלית לבנקים זרים בגין מכשירים נגזרים (כהגדרתה בסעיף (4)(א) להגדרת חבות בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה בודד ושל קבוצת לווים") דהיינו, אחוז משתנה מיתרת עסקה עתידית בסך של 116 מיליון ש"ח ו-160 מיליון ש"ח, בהתאמה.

סיכוני אשראי בהלוואות לדיור

כללי. פעילות העמדת הלוואות לדיור על ידי הבנק מוצגת עם הפעילות המתבצעת על ידי בנק מרכנתיל דיסקונט (והם יכוננו להלן, לשם הנוחות, "הקבוצה").

התפתחויות בתחום ההלוואות לדיור. בשנים האחרונות נרשם גידול בביקושים ובהיקף הביצוע של הלוואות לדיור, שנגרמו בעקבות התגברות הביקושים בשוק הדיור ועלויות המחירים שנגרמו כתוצאה מהמחסור בהיצע הדירות ביחס לביקושים כאמור. העליה שנרשמה בהיקף ההלוואות לדיור (ובכלל זה עליה בהיקף הכספי הממוצע של הלוואות אלה), חורגת משיעורי הצמיחה במשק ומשיעורי העליה ברמת החיים ובהכנסות משקי הבית. לפיכך, עולה חשש מסוים שתהליכים אלו עלולים לפגוע באיכות תיק האשראי לדיור ולהגדיל את חשיפת המערכת הבנקאית לסיכוני אשראי.

הצעדים שננקטו על ידי הקבוצה. מדיניות האשראי מגדירה את הקריטריונים הנדרשים להבטחת איכות האשראי והקטנת הסיכונים הנובעים ממנו, לרבות הכללים לבחינת יכולת החזר של הלווים והערבים לחוב, מדרג הסמכויות, סוגי הבטחות שישמשו להבטחת האשראי, תימחור האשראי וכן עקרונות לניהול, מעקב ובקרה אחר האשראי והבטיחות. כמו כן, נקבעו ספים ומגבלות לפעילות בקשר עם יחס ההחזר, שיעור המימון, דירוג העסקה, הלוואות גישור והתפלגות גיאוגרפית. נקבעו גם מגבלות צולבות בגין חלק מהפרמטרים האמורים. בנוסף, מבוצעות הפעולות הבאות:

- הקבוצה מפעילה בקרת איכות אשראי עוד בטרם העמדתו באמצעות מערך עורפי הכולל יחידת חיתום אשראי, חיתום משפטי ויחידת בחינה. אישורי משכנתאות בפרופיל סיכון גבוה ניתנים באמצעות מרכז אישורים מתמחה;
 - שימוש ב"מקדמי בטחון" (מבחני עמידות) בתהליך אישור מסגרת ההלוואה. בטרם אישור מסגרת ההלוואה, בוחנת הקבוצה את ההשלכות הצפויות בגין שינויים תיאורטיים של משתני השוק (בעיקר עליה בשיעור של 2-3 נקודות האחוז בשיעור הריבית השנתי) - על כושר ההחזר של הלווה;
 - צמצום היקף האשראי הניתן במסלולי הלוואה בהן שיעור הריבית משתנה, בהתאם למגבלות שקבע המפקח על הבנקים;
 - קביעת מדיניות חשיפה למגזרים מיוחדים: קבוצות רכישה, תושבי חוץ, הלוואות לכל מטרה וכיוצ"ב. בהלוואות למימון רכישת נכסי יוקרה, הבנק מפעיל מדרג סמכויות מחמיר;
 - שימוש שוטף בתרחישים תיאורטיים, לרבות תרחישי קיצון, לצורך ניתוח רגישות לגבי השינויים הצפויים בחשיפת הבנק לסיכוני אשראי - כנגזרת מהשינויים בפרמטרים הנבדקים;
 - קיום מעקב אחר אינדיקטורים מצביעי סיכון (KRI), לרבות לעניין התפתחויות בשוק הדיור, שוק העבודה והיקף הפיגורים בהלוואות בבנק ובמערכת;
 - עריכת הסדרים נקודתיים ללקוחות המתקשים לעמוד בהחזרים התקופתיים הנגזרים מהסכמי ההלוואות המקוריים;
 - יישום מודל דירוג בקשות של אשראי למשכנתאות.
- היקף תיק ההלוואות לדיור של הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכם ב-22,044 מיליון ש"ח (31.12.2014 - 20,729 מיליון ש"ח).

להלן נתונים, לגבי מאפייני סיכון מסויימים של תיק ההלוואות לדיור של הקבוצה:

ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 בדצמבר 2014	
%	%	
5.9	7.9	שיעור ההלוואות לדיור שמימנו למעלה מ-75% משווי הנכס
15.0	18.1	שיעור ההלוואות לדיור, שהחזר החודשי, בכל אחת מהן, עולה על 35% מהכנסות הלווה
61.1	64.8	שיעור ההלוואות לדיור בריבית משתנה, מסך תיק ההלוואות לדיור ⁽¹⁾

הערה:

(1) בחישוב היחס נכללו גם הלוואות בהן תדירות שינוי הריבית עולה על חמש שנים.

הנתונים המוצגים להלן מתייחסים לכלל פעילות הקבוצה בתחום זה: הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט ו-אי די בי ניו יורק. יצוין עם זאת שהנתונים המתייחסים ל-אי די בי ניו יורק הינם זניחים (אשראי לדיור בסך של 54 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015 ו-43 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014).

להלן נתונים על סכום הלוואה ושיעורי מימון ממוצעים:

2014	2015	
644	694	סכום הלוואה ממוצעת (באלפי ש"ח)
52.7	54.9	שיעור מימון ממוצע לדיור (באחוזים)
36.8	36.4	שיעור מימון ממוצע לכל מטרה (באחוזים)

להלן התפלגות יתרות האשראי לדיור לפי גודל האשראי ללווה:

ליום 31 בדצמבר			
2014	2015		
מסך % האשראי לדיור	מסך % האשראי לדיור	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
83.4	82.2	17,075	17,970
14.7	16.0	3,013	3,496
1.9	1.8	380	403
100.0	100.0	20,468 ⁽²⁾	21,869 ⁽¹⁾

הערות:

(1) ליום 31 בדצמבר 2015 יתרת האשראי כוללת סך של 54 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שניתנו בחו"ל (31.12.2014: 43 מיליון ש"ח).

(2) יתרת האשראי הינה לאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

להלן נתונים על היקף החוב הבעייתי בהלוואות לדיור:

יתרת אשראי לציבור ⁽¹⁾	יתרת אשראי בעייתי ⁽¹⁾	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾	שיעור החוב הבעייתי
במיליוני שקלים חדשים			
22,044	360 ⁽⁴⁾	95 ⁽⁴⁾	1.5
20,729	466 ⁽⁵⁾	190	2.1

הערות:

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) ליום 31 בדצמבר 2015 יתרת ההפרשה כוללת הפרשה לפי עומק פיגור בסך של 92 מיליון ש"ח, וכן הפרשה מעבר לעומק הפיגור בסך של 3 מיליון ש"ח.

(3) לא כולל הפרשה קבוצתית בשיעור של 0.35% מיתרת האשראי אשר בגינה לא בוצעה הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור, בסך של 79 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015 (31.12.2014: 73 מיליון ש"ח).

(4) בהתאם להבהרה שהתקבלה מהפיקוח על הבנקים, רשם הבנק, לראשונה ברבעון הראשון של שנת 2015, מחיקות חשבונאיות בסך של 92 מיליון ש"ח, בגין הלוואות לדיור שלגביהן הייתה קיימת הפרשה מלאה.

(5) כולל סך של 33 מיליון ש"ח המוגדר כאשראי בעייתי, שאינו בפיגור (31.12.2014: 37 מיליון ש"ח).

להלן התפלגות ביצועי אשראי לדיור שניתן בפילוח לפי שיעורי מימון וכשיעור ממתן האשראי:

2014	2015		
מסך % הביצועים	מסך % הביצועים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
31.2	25.4	933	1,151
38.2	38.0	1,146	1,727
30.6	36.6	918	1,679
100.0	100.0	2,997	4,557

הערה:

(1) שיעור המימון (LTV) מחושב ביחס לנכס הנרכש ולא כולל בטוחות נוספים, באם ניתנו.

בשנת 2015 נרשמה עליה בשיעור ההלוואות שניתנו בשיעור מימון של מעל 60% משווי הנכס. יצוין כי מרכיב הלוואות אלו בבנק אינו עולה על מרכיב פעילות זה בכלל המערכת הבנקאית.

להלן נתונים על התפתחות יתרות האשראי לדיור לפי מגזרי הצמדה:

אשראי לא צמוד ⁽²⁾		אשראי צמוד מדד ⁽²⁾		אשראי צמוד מט"ח ⁽²⁾					
ריבית קבועה	ריבית משתנה	ריבית קבועה	ריבית משתנה	ריבית קבועה	ריבית משתנה	מסך	% מסך	מסך	% מסך
במיליוני ש"ח	לדיור	במיליוני ש"ח	לדיור	במיליוני ש"ח	לדיור	האשראי	האשראי	האשראי	האשראי
31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		לדיור ⁽¹⁾⁽²⁾	לדיור ⁽¹⁾⁽²⁾	לדיור ⁽¹⁾⁽²⁾	לדיור ⁽¹⁾⁽²⁾
2015	3,692	8,573	56.0	4,263	4,978	42.3	1	362	1.7
2014	1,877	7,782	47.2	4,974	5,374	50.6	3	458	2.2

הערות:

(1) מזה כ-331 מיליון ש"ח הלוואות לדיור שניתנו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בניה.

(2) יתרת האשראי הינה לאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

החל משנת 2013 ניכרת מגמת הסטה מסוימת מהלוואות הניתנות במגזר צמוד המדד לזה שאינו צמוד.

עיקר ההלוואות ניתנות לתקופה מקורית של עד 25 שנה.

יתרת תיק האשראי לדיור לפי תקופה נוכחית לפירעון של מעל 20 שנה ליום 31 בדצמבר 2015 עומדת על סך של 1,716 מיליון ש"ח ומהוות 7.8% מסך תיק האשראי לדיור (ליום 31 בדצמבר 2014 עמדה היתרה על סך של 1,365 מיליון ש"ח והוותה 6.7% מסך תיק האשראי לדיור).

להלן נתונים על הרכב ביצוע אשראי למטרת מגורים בפילוח לפי שיעור החזר מההכנסה:

2015		2014		שיעור החזר מהכנסה ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח	% מסך הביצועים	במיליוני ש"ח	% מסך הביצועים	
4,042	98.3	2,464	94.7	עד 40%
70	1.7	139	5.3	מעל 40%
4,112	100.0	2,603	100.0	סך-הכל

הערה:

(1) סכומי הביצוע אינם כוללים הלוואות במשכון דירת מגורים, הלוואות בולט והלוואות בלון.

עד שנת 2013 נרשמה עליה בהיקף האשראי שניתן מעל ליחס החזר של 40%. לעניין זה יצויין כי בבנק פועל מודל דירוג המביא בחשבון פרמטרים נוספים המשלימים את תמונת כושר החזר ושאינו מסתמך בלעדית על יחס החזר בלבד. על רקע ההוראות הרגולטוריות לעניין הגבלת יחס החזר ל-50% והגדלת הקצאת ההון בהלוואות ביחס החזר גבוה מ-40%, חלה ירידה משמעותית בשיעור האשראי שניתן ביחס החזר של מעל 40% בשנת 2015, והוא היווה כ-1.7%.

סיכוני אשראי בגין מימון ממונף (Leveraged Finance)

הגדרת מימון ממונף. מימון ממונף מוגדר כאשראי למימון עסקאות הוניות בתאגידים ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמת מינוף פיננסי העולה באופן משמעותי על הנורמות המקובלות בענף הפעילות.

לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 327, נקבעה ההגדרה להלוואות ממונפות הכוללת, בין היתר, עסקאות רכישת תאגיד אחר, פעילות רכישה עצמית של מניות וחלוקת הון.

סיכוני אשראי בגין מימון ממונף. מדיניות האשראי של הבנק קובעת הנחיות מחמירות לחיתום ומגבלות על היקף החשיפה למימון ממונף. בנוסף, התפתחות המימון הממונף והעמידה במגבלות שנקבעו מדווחים להנהלת הבנק ולדירקטוריון אחת לרבעון, לצורך מעקב אחר הסיכונים הגלומים במימון זה.

בהוראות ניהול בנקאי תקין נקבעו מגבלות ביחס למימון רכישת אמצעי שליטה, אשר הבנק עומד בהן.

להלן יובאו נתונים אודות סיכוני האשראי בגין מימון ממונף ליום 31 בדצמבר 2015. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין עסקאות ממונפות שכל אחת מהן עולה על סך של 75 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014: 50 מיליון ש"ח).

חשיפות הבנק בגין מימון ממומן לפי ענפי משק של התאגיד הנרכש:

אשראי מאזני ליום		
31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2015	
הענף		במיליוני שקלים חדשים
תעשייה	739	919
בינוי ונדל"ן	917	806
מסחר	133	349
תחבורה ואחסנה	-	134
תקשורת ושירותי מחשב	-	282
שירותים פיננסיים	110	137
סך-הכל	1,899	2,627

החשיפה בגין מימון ממומן ליום 31 בדצמבר 2015, הסתכמה ב-1,899 מיליון ש"ח לעומת 2,627 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014, ירידה בשיעור של 27.7%. הירידה כאמור נבעה, בעיקר, מעליה בסך הדיווח.

יתרת החשיפה המוצגת בטבלה לעיל הינה לאחר מחיקות חשבונאיות בהתאם להוראת חובות פגומים.

החשיפה החוץ מאזנית בגין עסקאות מימון ממומן ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכמה ב-412 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014 - 499 מיליון ש"ח).

לפרטים נוספים, ראו "סיכון אשראי" במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" העומד לעיון באתר מג"א של רשות ניירות ערך, באתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב ובאתר הבנק.

סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון לפגיעה בהון הבנק וברווחיותו הנובע משינויים בשווקים הפיננסיים ובתנודתיות של גורמי סיכון שוק אלו המשפיעים על הערך החשבונאי או הכלכלי של נכסי הבנק והתחייבויותיו (מאזניים וחוב מאזניים) והוא כולל מספר תתי סיכון כמפורט להלן:

סיכון ריבית - הסיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. נהוג לבחון את סיכון הריבית באמצעות מס' רכיבים: סיכון עקום התשואה, סיכון תמחור מחדש, סיכון בסיסי ריבית וסיכון אופציונאליות של הריבית.

סיכון בסיס הצמדה - הסיכון לפגיעה בשווי הכלכלי או החשבונאי של ההון שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בשערי החליפין או במדד המחירים לצרכן, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות כולל הפעילות החוץ מאזנית;

סיכון מניות, סחורות והשקעות ריאליות - סיכון לפגיעה בשווי הבנק וברווחיותו הנובע משינויים במחירי המניות, סחורות ושווי ההחזקות הריאליות;

סיכון אופציות - סיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויין של אופציות, לרבות אופציות גלומות ומכשירים פיננסיים נגזרים, תוך לקיחה בחשבון של התנודתיות במחירי נכסי הבסיס.

סיכוני השוק מוצגים בסקירה זו על בסיס קבוצתי הכולל את הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט, אי די בי ניו יורק, כאל והקופה לפיצויים של עובדי הבנק (להלן בסעיף זה: "הקבוצה"). חברות הקבוצה האחרות אינן בעלות סיכון שוק מהותי.

אסטרטגיה ומדיניות

מסמך המדיניות לניהול סיכוני שוק מהווה מסגרת לניהול סיכוני השוק בבנק ובקבוצה ולהגדרת האחריות והסמכות של הגורמים המעורבים בתהליכי ניהול סיכוני השוק אותם נוטלת הקבוצה.

ניהול הסיכון מכוון למזער, ככל האפשר, את התממשותם של סיכונים בלתי צפויים ונזקים שמקורם בנטילת סיכונים בלתי מבוקרת.

המדיניות והעקרונות במסמך המדיניות הינם על בסיס קבוצתי, כאשר חברות הבת התאימו, כל אחת בפני עצמה, את המדיניות למבנה הניהולי שלהן, לרגולציה המקומית והסביבה העסקית שלהן. הסיכונים מנוהלים תוך ראייה משולבת קבוצתית ובמתכונת של הנחיה מקצועית מחייבת.

במהלך שנת 2015 בוצע עדכון משמעותי של מסמך המדיניות ובהם שינויים מהותיים באופן ניהול סיכון השוק של מס' רכיבים במאזן ועדכון של מודלים התנהגותיים מסויימים. כפועל יוצא משינויים אלו וכן לאור בחינת אפקטיביות המגבלות עודכנו רוב המגבלות הכמותיות ונקבעו מגבלות חדשות על פעילויות ספציפיות.

תיאבון סיכון

התיאבון לסיכונים שוק כפי שהוגדר במדיניות משקף את רצונם של הבנק וחברות הבת בקבוצה ליטול סיכונים שוק במטרה להשיג את יעדיהם האסטרטגיים. התפיסה העקרונית לניהול הסיכון היא כי המאזן ינוהל במטרה למקסם את ההון הכלכלי בראיה ארוכת טווח בהינתן התיאבון לסיכון ובכפוף לשיקולים חשבונאיים ושיקולים המשפיעים על תכנון ההון.

מבנה ותהליכים

מדיניות ניהול סיכונים שוק מגדירה מבנה ארגוני לניהול הסיכונים, המבטיח איזון נאות ואי תלות בין הגופים המעורבים בניהול הסיכונים. שלושת קווי הגנה המוגדרים ביחס לסיכונים השוק, מבטיחים איזון זה, כלהלן:

קו ההגנה הראשון. ניהול הסיכון המצרפי הקבוצתי מבוצע באמצעות ה-Global Treasury, שאחראי לניהול הפיננסי הקבוצתי של כלל נוטלי סיכון השוק בקבוצה ובהם יחידות הנ"ה, ההשקעות וחדרי העסקות בבנק ב-אי די בי ניו יורק ובבנק מרכנתיל דיסקונט. במסגרת קו ההגנה הראשון פועלות יחידות מדידה, בקרה ותפעול, שאמונות על פעילויות אלו ופועלות באופן בלתי תלוי בנוטלי הסיכון.

קו ההגנה השני. פונקציות ניהול הסיכונים הינה פונקציה בלתי תלויה ותפקידה הוא להשלים את פעילות ניהול הסיכונים המבוצעת על ידי קווי העסקים. לפונקציה זו מעמד וסמכות המאפשרים לה להשפיע על החלטות המשליכות על החשיפה לסיכון, לרבות מעורבות בתהליכים אסטרטגיים מרכזיים בעלי השפעה על תיאבון הסיכון, זיהוי הסיכונים, הנחייה מקצועית מחייבת מול חברות הבת, עדכונים במדיניות ותיקוף המולדים המרכזיים המשמשים בניהול.

קו ההגנה השלישי. הביקורת הפנימית בבנק ובחברות הקבוצה, אחראית למתן הערכה עצמאית ובלתי תלויה, על מידת האפקטיביות של יישום תהליכי ניהול סיכונים בבנק ובחברות מקבוצת הבנק, על בסיס ממצאי ביקורת הנערכת על פי תוכנית עבודה מאושרת בדירקטוריונים של חברות קבוצת הבנק.

פיקוח ההנהלה. הניהול והפיקוח השוטפים בתחום ניהול סיכונים השוק מתבצעים, בין היתר, על ידי הוועדות הבאות (מעבר לפעילות ההנהלה כאורגן) ועדה לניהול נכסים והתחייבויות (ועדת נ"ה), ועדה קבוצתית לניהול נכסים והתחייבויות. והפורום הפיננסי.

מנגנונים המאפשרים תגובה מיידית להתפתחויות חריגות בשווקים

הדירקטוריון אישר את התכנית לחיזוק הלימות ההון בעת משבר והתכנית לטיפול במשבר נזילות. התוכנית כוללת הן את המבנה הארגוני ותהליכי המעקב בעת עליה ברמת הסיכון והן את דרכי הפעולה האפשריות.

מדידה ודווח

מידת החשיפה לסיכונים שוק ונזילות, לרבות חישוב אומדני הסיכון השונים, מבוצעת על ידי קו ההגנה הראשון בבנק בתדירות שבועית, באמצעות מערכת ייעודית לניהול סיכונים שוק.

ניהול הסיכונים מבקר את החשיפות לסיכונים השוק באמצעות חישוב עצמאי של תרחישי קיצון. המערכות המשמשות כבסיס מידע לנתונים פיננסיים, בו מרוכז המידע הפיננסי ביחס למגוון המכשירים הפיננסיים בהם פועלים הבנק וחברות הבת. במהלך שנת 2015 עסקו הבנק וחברות הבת בהחלפת המערכות. הפרויקטים צפויים להסתיים במחצית השנייה של שנת 2016.

מודלים ומדדי סיכון

ניהול סיכוני השוק מבוצע באמצעות מספר מודלים ומדדים פנימיים אשר בהם מובאים בחשבון גורמים נוספים על אלו המשמשים לצורך הגילוי בדוחות הכספיים. הדירקטוריון הגדיר מדדים ראשיים לניהול, המשמשים לניהול השוטף ומדדים נוספים. בהיות המודלים תלויי הנחות ומגבלות, ניהול זהיר שלהם, בכדי להבטיח שימוש נאות במודלים, מחייב ממשל תאגידי ומסגרת לניהול סיכון המודל, לרבות תהליכי איתגור ותיקוף המודלים. המדדים הראשיים בניהול כוללים מדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים בריבית. וכן מדד רגישות השווי החשבונאי בתרחישי ביניים. המדדים והמודלים נוספים כוללים את הערך הנתון לסיכון Value at Risk (VaR). ניתוח הפסדים בתרחישי קיצון (Stress Tests). ניתוח הכנסות הריבית הצפויות ה-NII (Net Interest Income) וה-EaR (Earning at Risk). בנוסף, הוגדרו מודלים התנהגותיים כלכליים המביאים לידי ביטוי הנחות התנהגותיות לגבי חלק מסעיפי המאזן בהם היתרה המאזנית אינה מייצגת נכונה את החשיפה לסיכון. ובהם מודל פריסת יתרות זכותיות ללא מועד פרעון, מודלים לכימות סיכון פירעון מוקדם (Prepayment Risk) של נכסים ומודלים לשבירת פיקדונות. בשנת 2015, הן בעקבות שינויים רגולטוריים וחשבונאיים והן כפועל יוצא של ניהול החשיפה, צומצמה השפעת החשיפות על יחסי ההון.

ניהול פוזיציות בחיק למסחר

הקבוצה מבחינה בין חשיפות הנוצרות במהלך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין החשיפה למסחר. ככלל, חשיפות מסחר קיימות בחברת האם בלבד ומרוכזות ברובן בחדר העסקות כחלק מפעילות הבנק כ"עושה שוק" והניהול הדינמי של תיק הנכסים הפיננסיים הנזילים. בחברות הבת מתקיימות מעט לעת חשיפות מסחר בהיקפים לא מהותיים. פעילות המסחר מכוונת ליצירת הכנסות תוך לקיחת חשיפות בטווח הסיכון המותר לפעילות ותוך קיום מעקב ובקרה יומיים ותוך-יומיים. הדירקטוריון קבע מערכת מגבלות נפרדת לפעילות המסחר ולפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות. המגבלות על פעילויות המסחר השונות נקבעו הן במונחים של היקף הפעילות, והן במונחי רגישות לגורמי סיכון בהן הערך בסיכון (VaR) וההפסד התיאורטי בתרחישים, לרבות תרחישי קיצון. בשנת 2015 לא נרשמו חריגות מהותיות ממגבלות הדירקטוריון.

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית - מאוחד

31 בדצמבר 2015						
עם דרישה עד חודש	מל חודש עד 3 חודשים	מל 3 חודשים עד שנה	מל שנה עד 3 שנים	מל 3 עד 5 שנים	מל 5 עד 10 שנים	במיליוני שקלים חדשים
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים						
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾	91,280	9,478	8,236	5,331	5,026	2,798
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	15,353	28,739	11,329	13,316	4,786	4,639
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	333	191	360	277	104	34
סך-הכל שווי הוגן	106,966	38,408	19,925	18,924	9,916	7,471
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים						
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	83,209	9,103	7,659	5,718	1,110	383
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	19,879	29,131	15,387	14,228	5,025	5,707
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	330	135	310	97	2	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	-	-	-	-	-	-
סך-כל השווי ההוגן	103,418	38,369	23,356	20,043	6,137	6,090
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	3,548	39	(3,431)	(1,119)	3,779	1,381
החשיפה המצטברת במגזר	3,548	3,587	156	(963)	2,816	4,197
מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים						
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾	550	543	2,903	6,686	4,813	3,417
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	167	140	815	1,249	627	1,137
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	12	49	79	2	1
סך-כל השווי ההוגן	717	695	3,767	8,014	5,442	4,555
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים						
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	247	1,022	2,479	3,986	3,308	3,797
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	41	1,282	1,062	1,890	1,153	831
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	20	14	90	228	79	15
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	-	-	-	-	-	-
סך-כל השווי ההוגן	308	2,318	3,631	6,104	4,540	4,643
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	409	(1,623)	136	1,910	902	(88)
החשיפה המצטברת במגזר	409	(1,214)	(1,078)	832	1,734	1,646

הערות:

- (1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".
- (4) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2015					
משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך-כל השווי ההוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך-כל השווי ההוגן	ללא תקופת פרעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה
במיליוני שקלים חדשים								
0.45	2.65%	116,282	0.59	2.62%	123,419	381	45	844
1.12		79,415	1.17		78,194	–	–	32
0.01		2,130	0.01		1,300	–	–	1
(2)0.72		197,827	(2)0.81		202,913	381	45	877
0.26	0.31%	99,936	0.25	0.24%	107,370	–	–	188
1.05		93,527	1.15		89,437	–	–	80
0.01		1,951	0.01		874	–	–	–
0.01		8	–		–	–	–	–
(2)0.76		195,422	(2)0.76		197,681	–	–	268
		2,405			5,232	381	45	609
						5,232	4,851	4,806
3.39	1.61%	22,409	3.55	1.73%	19,834	17	81	824
2.57		3,732	3.54		4,160	–	–	25
0.01		43	0.01		143	–	–	–
(2)3.26		26,184	(2)3.52		24,137	17	81	849
3.53	0.82%	18,549	3.42	1.15%	15,204	–	–	365
2.05		4,524	2.28		6,259	–	–	–
0.01		15	0.01		446	–	–	–
0.73		6	–		–	–	–	–
(2)3.24		23,094	(2)3.03		21,909	–	–	365
		3,090			2,228	17	81	484
						2,228	2,211	2,130

הערות כלליות:

- (א) בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעור הריבית שמנכה אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראו ביאור 34 א-ג.
- (ב) שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן המוצג בגינו בביאור 34 א.
- (ג) משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- (ד) נתונים מלאים על החשיפות לשינויים בשיעור הריבית בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית - מאוחד

31 בדצמבר 2015						
עם דרישה עד חודש	מל חודש עד 3 חודשים	מל 3 חודשים עד שנה	מל שנה עד 3 שנים	מל 3 עד 5 שנים	מל 5 עד 10 שנים	במיליוני שקלים חדשים
מטבע חוץ⁽⁴⁾						
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים						
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾	27,631	7,055	3,438	5,489	3,262	5,517
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	25,863	32,828	17,951	8,973	3,068	3,945
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	731	329	1,438	60	-	-
סך-כל השווי ההוגן	54,225	40,212	22,827	14,522	6,330	9,462
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים						
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	43,198	5,753	8,262	5,539	1,539	50
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	18,682	32,573	12,963	4,801	3,975	6,589
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	722	382	1,445	86	22	16
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	-	-	-	-	-	-
סך-כל השווי ההוגן	62,602	38,708	22,670	10,426	5,536	6,655
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(8,377)	1,504	157	4,096	794	2,807
החשיפה המצטברת במגזר	(8,377)	(6,873)	(6,716)	(2,620)	(1,826)	981
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית						
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים						
נכסים פיננסיים ^{(1),(3)}	119,520	17,076	14,577	17,506	13,101	11,732
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	41,383	61,707	30,095	23,538	8,481	9,721
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	1,064	532	1,847	416	106	35
סך-כל השווי ההוגן	161,967	79,315	46,519	41,460	21,688	21,488
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים						
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	126,713	15,878	18,400	15,243	5,957	4,230
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	38,602	62,986	29,412	20,919	10,153	13,127
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	1,072	531	1,845	411	103	31
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	-	-	50	-	-	-
סך-כל השווי ההוגן	166,387	79,395	49,707	36,573	16,213	17,388
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(4,420)	(80)	(3,188)	4,887	5,475	4,100
החשיפה המצטברת במגזר	(4,420)	(4,500)	(7,688)	(2,801)	2,674	6,774

הערות:

- (1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".
- (4) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

31 בדצמבר 2014								
מסך חיים		סך-כל השווי ההוגן	מסך חיים		סך-כל השווי ההוגן	ללא תקופת פרעון	מסך 20 שנה	מסך 10 עד 20 שנה
שיעור תשואה ממוצע אפקטיבי בשנים	פנימי באחוזים		שיעור תשואה ממוצע אפקטיבי בשנים	פנימי באחוזים				
במיליוני שקלים חדשים								
1.43	2.25%	58,812	1.62	2.38%	54,044	380	-	1,272
0.70		87,259	0.79		92,692	-	-	64
0.01		7,576	0.01		2,558	-	-	-
0.94 ⁽²⁾		153,647	1.07 ⁽²⁾		149,294	380	-	1,336
0.44	0.56%	70,933	0.39	0.67%	64,359	-	-	18
0.94		72,215	1.12		79,647	-	-	64
0.01		7,701	0.01		2,675	1	-	1
0.67		1	-		-	-	-	-
0.66 ⁽²⁾		150,850	0.68 ⁽²⁾		146,681	1	-	83
		2,797			2,613	379	-	1,253
						2,613	2,234	2,234
1.08	2.41%	199,204	1.17	2.46%	198,659	2,081	126	2,940
0.94		170,406	1.02		175,046	-	-	121
0.01		9,749	0.01		4,001	-	-	1
0.99 ⁽²⁾		379,359	1.09 ⁽²⁾		377,706	2,081	126	3,062
0.65	0.45%	189,427	0.56	0.46%	186,992	-	-	571
1.03		170,266	1.18		175,343	-	-	144
0.01		9,667	0.01		3,995	1	-	1
0.08		62	0.08		66	16	-	-
0.81 ⁽²⁾		369,422	0.85 ⁽²⁾		366,396	17	-	716
		9,937			11,310	2,064	126	2,346
						11,310	9,246	9,120

הערות כלליות:

- (א) בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעור הריבית שמנחה אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראו ביאור 34 א-ג.
- (ב) שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנחה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן המוצג בגינו בביאור 34 א.
- (ג) מסך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- (ד) נתונים מלאים על החשיפות לשינויים בשיעור הריבית בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

לפרטים נוספים, כמותיים ואיכותיים, על סיכוני הריבית, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנא של רשות ניירות ערך ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ.

סיכוני שער חליפין

(1) חשיפת בסיס

החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בשערי החליפין או במדד המחירים לצרכן, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות והשפעתן של האופציות הגלומות. החשיפה לסיכון בסיס נמדדת במגזר הצמוד למדד המחירים ובמגזר מטבע חוץ (לרבות בשקלים צמודים למטבע חוץ).
לפרטים בדבר נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה, ראו ביאור 32 לדוחות הכספיים.

סיכון מחיר מניות

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

אסטרטגיות ותהליכים

במסגרת מדיניות גיוון ההשקעות פועל הבנק בשני תחומים עיקריים:
- קרנות השקעה פרטיות, קרנות הון סיכון וקרן של קרנות גידור;
- השקעה ישירה בחברות שההשקעה בהן נחשבת השקעה ריאלית.
לפרטים בדבר מדיניות ההשקעות ובדבר הישיות בהן משקיע הבנק, ראו "תת מגזר חברות ריאליות" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים" בדוח שנתי 2014 ובדוח רבעון שלישי 2015.

להלן נתונים לגבי השקעות במניות:

31 בדצמבר	
2014	2015
במיליוני שקלים חדשים	
השקעות במניות של חברות כלולות⁽¹⁾:	
142	144
מניות בתיק הזמין למכירה:	
916	493
765	803
1,681	1,296
1,823	1,440

הערה:

(1) למידע נוסף, ראו ביאור 15 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015.

דרישת ההון בגין פחיציות במניות⁽¹⁾

31 בדצמבר		
2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים		
112	143	בגין השקעות בקרנות הון סיכון, בקרנות השקעה פרטיות ובקרן של קרנות גידור ⁽²⁾
280	102	בגין השקעה במניות אחרות ⁽³⁾
(5)	(5)	בגין הלוואות בעלים ⁽³⁾
392	245	סך-הכל דרישת ההון בגין פחיציות במניות
(65) ⁽⁶⁾	–	השקעות שנוכו מההון ⁽⁴⁾

הערות:

- (1) דרישת ההון חושבה לפי 12.6% בשנת 2015 (2014 – 12.5%) והיא אינה כוללת דרישת הון בגין השקעה במניות בתיק למסחר.
- (2) השקעות אלו משוקללות במשקל סיכון 150%.
- (3) השקעות אלו משוקללות במשקל סיכון 100%-250%.
- (4) כולל בגין ההשקעה בבנק הבינלאומי.
- (5) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.
- (6) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים, כמותיים ואיכותיים, על סיכון מחיר מניות, ראו במסמך "גילויי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנא של רשות ניירות ערך ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ.

סיכוני נזילות ומימון

סיכון הנזילות הוא הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל התפתחות בלתי צפויה, ויאלץ לגייס מקורות באופן שיגרום לו הפסד מהותי. כיוון שמדובר במצב של אי וודאות, שבו סיכון הנזילות קיים תמיד, הבנק קבע מגבלות חשיפה מקסימלית לסיכון נזילות. סיכון הנזילות נתפס כאחד הסיכונים המהותיים למוסד פיננסי כלשהוא. המטרה בניהול סיכון זה היא להימנע ממצב בו הבנק תקשה לעמוד בהתחייבויותיו כתוצאה מחוסר זמינות של מקורות נזילים. הנחת היסוד היא כי התממשות סיכון הנזילות, במרבית המקרים, תגרום הפסדים כתוצאה מהצורך לגייס מקורות במחירים גבוהים או לממש נכסים לא נזילים בהפסד. בהתאם, קבוצת דיסקונט גיבשה מדיניות לניהול סיכון הנזילות, העונה בין השאר על דרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 342 (מודל הנזילות הפנימי) ומס' 221 (יחס כיסוי נזילות). מסמך "מדיניות ניהול סיכון הנזילות" מתעדכן ומאושר אחת לשנה על ידי ההנהלה והדירקטוריון.

במסגרת המדיניות הסדיר הבנק את כלל הטיפול בניהול סיכון הנזילות ובתוך כך נקבעים: התיאבון לסיכון הנזילות, המבנה הארגוני המנהל את הסיכון, תהליכי הליבה ומתכונת היישום של המדיניות (כולל סט של מגבלות שונות) בשגרה ובעת אירוע נזילות. במסגרת הניהול השוטף, סיכון הנזילות נאמד באמצעות מודל פנימי לתקופות שונות, בין יום עד שנה. המודל הפנימי מחשב את יחס הנזילות ופערי הנזילות בתרחישים שונים, המעמידים בלחץ את סעיפי המקורות והשימושים של הבנק. תרחישים אלו מדמים אירועי נזילות ספציפיים לבנק/לקבוצה ואירועים מערכתיים שונים. בנוסף, נמדד סיכון הנזילות באמצעות המודל הרגולטורי האחיד (LCR). המודל הפנימי, על תרחישיו השונים, מהווה כאמור את הליבה במסגרת ניהול הנזילות, אולם הבנק משתמש במדדים נוספים למעקב אחר סיכון הנזילות:

- כחלק מניהול סיכון הנזילות נבחנים פרמטרים נוספים המתייחסים לתמהיל וריכוזיות המקורות (לשם ההמחשה הגבלת ההסתמכות על מקור נזילות בודד או הגבלת ההסתמכות על סוג מקורות כגון "פיקדונות פיננסיים"), תמהיל וריכוזיות הנכסים, תרחישים משלימים למודל הפנימי (תחזית התפתחות פער הנזילות תחת הנחות תכנית העבודה ופער נזילות קבוצתי) והשוואה לבנקים אחרים.
- אינדיקטורים שונים לזיהוי מגמות בסיכון הנזילות (KRI's) נמצאים בתהליך גיבוש, על מנת שישמשו לזיהוי והתרעה על מגמות (לעיתים ארוכות טווח) בסיכון הנזילות ("אורות אדומים") ויהוו כלי נוסף לזיהוי מגמות במצב הנזילות.

התוכנית לטיפול במשבר נזילות

- במסגרת אישור המדיניות, מאושר גם מסמך המפרט את ה-"תוכנית לטיפול באירוע/משבר נזילות". מטרת התכנית היא לקבוע את האסטרטגיה להתמודדות עם משבר נזילות באופן שיאפשר ניהול הולם של מקורות הנזילות בבנק. התוכנית כוללת הגדרות ואופן ל:
- זיהוי והגדרת מגוון צעדי מימון מעשיים שניתן לצלם בשעת חירום ובאופן גמיש תוך הגדרת נהלי תעדוף ברורים;
 - התווית קווי מדיניות לניהול מגוון של סביבות מצוקה ויצירת מסגרת, לרבות הגדרת תחומי אחריות שתאפשר תהליך קבלת החלטות ברור לצורך תעדוף הפעולות שיש לנקוט, עיתוין ומדרג הסמכויות לקבלתן;
 - קביעת התהליכים לזיהוי ודיווח, לרבות מפרטי הדיווח להנהלה ולדירקטוריון.
- התכנית המפורטת מתייחסת לבנק דיסקונט המנהל את הנזילות הקבוצתית. חברות הבת המהותיות מאשרות תכניות פעולה ברמת החברה במתודולוגיה דומה לזו של הבנק.
- הדגשים המרכזיים בניהול הנזילות בעת עליה בלחץ או משבר כוללים:
- זיהוי והכרזה על משבר נזילות - כולל כינוס של פורומים שונים בהתאם לרמת הסיכון העולה, אבחנה בין אירוע ספציפי או מערכתי;
 - צעדים לשיפור רמת הנזילות - גם בהקשר להגדרת "מצב הנזילות המנוהל". הבנק הגדיר מספר מצבי מנוהלים שונים (עליה בסיכון/משבר, אירוע ספציפי/מערכתי) ולכל אחד מוגדרים כלי תגובה שונים;
 - מדידה וניטור של רמת הנזילות;
 - הסברה - פנים ארגונית או ציבורית בהתאם לאירוע המנוהל;
 - ניהול קבוצתי.
- דיווח - בתוכנית מפורטים חובות הדיווח השונות לאורגני הניהול והפיקוח השונים, בהתאם לאירוע המנוהל.

ניהול קבוצתי

מסמך המדיניות מסדיר גם את אופן הניהול של סיכון הנזילות הקבוצתי. ככלל, העיקרון המנחה הינו שחברות הבת המהותיות של הקבוצה ינהלו באופן עצמאי את סיכון הנזילות שלהן תחת הנחיה מקצועית מחייבת ועל פי מודלים שאושרו על ידי חברת האם. המודל הפנימי בחברת האם מחייב שמירת נזילות במידה והמודלים בחברות הבת חורגים מספים שהוגדרו במסמך המדיניות. אין במודל הסתמכות על העברת נזילות מחברות הבת לחברת האם. כיום מרבית עודפי הנזילות בקבוצה מרוכזים בחברת האם, כך שקיימת גמישות טובה בהעברת נזילות.

דיווח

יומי - מדידת סיכון הנזילות מתבצעת על בסיס יומי באמצעות המערכת לניהול סיכונים השוק של הבנק. תוצאות המדידה מדווחות למנהלי הסיכון וגורמי הבקרה.

שבועי - פורום נזילות ייעודי מתכנס אחת לשבוע ודן בנושאי נזילות שוטפים. השפעות מהותיות מדווחות אחת לשבוע לפורום הפיננסי, בראשות ראש חטיבת שווקים פיננסיים.

חודשי - הנהלת הבנק מדווחת במסגרת וועדת נ"ה על מצב הנזילות של הבנק, חברות הבת וסך הקבוצה.

רבעוני - הנהלות הבנק וחברות הבת מדווחות לוועדת הנ"ה הקבוצתית (GALCO) אחת לרבעון על מצב הנזילות של כל חברה וכן על מגמות ותמונת הנזילות הקבוצתית.

יחס כיסוי הנזילות

יחס כיסוי הנזילות של קבוצת דיסקונט עמד ביום 31 בדצמבר 2015 על 128.0%, מעבר לדרישות המינימום בהוראות החדשות. יצוין כי מדובר בהוראה מורכבת, אשר בסוגיות לא מעטות הצריכה פרשנות בדבר כוונת ההוראה והיישום הנגזר ממנה. בקביעת הפרשנויות כאמור, הבנק נקט גישה זהירה ככל הניתן. עם זאת, ייתכן שבהמשך, לאור נסיון שיצטבר, או לאור הבהרות שיפרסם הפיקוח על הבנקים, יעלה הצורך בשינוי הטיפול שננקט.

לפרטים נוספים, ראו ביאור 25 לדוחות הכספיים.

מצב הנזילות וגיוס מקורות בנק**כללי**

במהלך שנת 2015, נרשמה עליה חדה, בשיעור של כ-40%, במצרך הכסף M1 (מזומן בידי הציבור ופקדונות עו"ש בשקלים), מתוך זה בפקדונות העו"ש נרשם גידול של כ-49%, בעוד שהמזומן גדל ב-14%. הגידול במצרך הכסף M2 (M1 בתוספת פקדונות לא צמודים עד שנה), היה מתון יותר - כ-12%.

מגמות אלו התרחשו במקביל להורדת הריבית והתגברות אי הוודאות בשווקים. אלו הובילו למעבר מפקדונות בבנקים, על רקע הריבית הנמוכה, לנזילות ולשוק ההון.

יצוין כי בשנת 2014 עלו מצרפי הכסף M1 ו-M2, ב-30% ו-8%, בהתאמה.

בשנת 2015 נרשם גידול של 8.4 מיליארד ש"ח בבסיס הכסף, לעומת 11.7 מיליארד בשנת 2014. הגידול האמור נובע מהזרמה של בנק ישראל אל מול ספיגה של הממשלה. הזרמת בנק ישראל בוצעה באמצעות המרת מט"ח ופעולות בשוק הפתוח (עודף פדיונות מק"מ על פני גיוסים), כאשר עודפי הנזילות נספגו על ידי מכרזים לפיקדונות השקליים.

להלן מקורות לשינויים בבסיס הכסף:

שינוי ב-%	2014	2015	
במיליארדי שקלים חדשים			
	(3.2)	14.1	פעולות בשוק הפתוח
117.1	(12.3)	(26.7)	מכרז לפקדונות שקליים
37.4	24.6	33.8	המרת מט"ח
	1.2	(14.0)	פעילות הממשלה

הבנק

עבירות נזילות בקבוצה. העברת נזילות בין חברות הקבוצה לבנק מתבצעת על בסיס מנגנון מחירי כסף שנקבע בבנק. כאמור, חברות הבת אינן רשאיות להסתמך על העברת נזילות מבלי שהוגדרה מסגרת נזילות שנקלחת בחשבון במודל הנזילות בצד הנגדי.

במהלך שנת 2015, הבנק שמר על נכסים נזילים בהיקף גדול מסך ההתחייבויות הנזילות ומודל הנזילות הפנימי של הבנק הראה עודפי נזילות ניכרים. במהלך השנה נצפו המגמות הבאות:

- עליה של כ-4.7 מיליארד ש"ח בהיקף הפקדונות השקליים הלא צמודים והמדד, אשר מהווה שיעור של כ-5.9%. עליה בפקדונות הקמעונאיים בסך של כ-5.5 מיליארד ש"ח, עליה בפיקדונות תאגידים של כ-400 מיליון ש"ח. מנגד, פרעון של כתבי התחייבות, שהונפקו על ידי דיסקונט מנפיקים והופקדו בבנק, בסך של כ-1.2 מיליארד ש"ח;
- מעבר של נזילות מפקדונות לעו"ש, בהיקף של כ-10 מיליארד ש"ח במגזר השקלי, כתוצאה מסביבת הריבית הנמוכה;
- בנטרול השפעת שער חליפין, פקדונות מט"ח ירדו בכ-630 מיליון דולר. ירידה של כ-560 מיליון דולר בפקדונות קמעונאיים ו-כ-70 מיליון דולר בתאגידים. פקדונות מט"ח כולל השפעת שער חליפין קטנו בכ-2.9 מיליארד ש"ח.

פקדונות הציבור

שינוי לעומת 31.12.14	31.12.14	31.12.15	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
9.8	6,946	70,618	77,564
(23.4)	(2,207)	9,415	7,208
(9.5)	(2,940)	30,947	28,007
1.6	1,799	110,980	112,779
(9.8)	(780)	7,958	7,178

מטבע ישראלי לא צמוד

מטבע ישראלי צמוד למדד

מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ

סך-הכל

מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ – במיליוני דולרים

פקדונות מבנקים

שינוי לעומת			
31.12.14	31.12.14	31.12.15	
במיליוני			
ב-%	ש"ח	במיליוני ש"ח	
(61.3)	(1,432)	2,334	902
(78.9)	(229)	290	61
(16.4)	(139)	849	710
(51.8)	(1,800)	3,473	1,673

גילוי על פקדונות

פיקדונות הציבור של שלושת קבוצות המפקידים הגדולות, הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2015, בסך של 6,661 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014: 4,886 מיליון ש"ח).

לפרטים נוספים אודות סיכונים הנזילות ודרכי ניהולם, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנא של רשות ניירות ערך ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, וכן ביאור 33 שעניינו נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופות לפרעון.

לפרטים נוספים אודות סיכון המימון, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנא של רשות ניירות ערך ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ.

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי הוא הסיכון להפסד כתוצאה ממאי נאותות/או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הסיכון התפעולי שלוב בכל קווי העסקים, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בבנק. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל רמות התפקיד.

מסגרת ניהול הסיכון התפעולי כוללת את מסמך המדיניות לניהול הסיכון, אשר מאושר אחת לשנה בהנהלה ובדירקטוריון ומאומץ על ידי חברות הבת ואת הצהרת הסובלנות לסיכון, אשר קובעת מגבלות איכותיות וכמותיות בגין הסיכונים המהותיים המתקיימים בקבוצת הבנק. הקבוצה הטמיעה מערכת ממוכנת לניהול הסיכון ובה מתבצעת מדידה והערכה של מכלול הסיכונים התפעוליים ודיווח אירועי הכשל התפעוליים של כל מוקדי הסיכון.

הסיכונים התפעוליים מנוהלים על בסיס זיהוי שוטף של תהליכים, סיכונים ובקורות ועל בסיס מאגר דיווחי אירועי הכשל, ניטורם, הפקת הלקחים בגינם וזיהוי גורמי הכשל. כמו כן, הסיכונים המהותיים מופחתים באמצעות גיבוש בקורות מומלצות, ניטור או העברה לצד ג' (באמצעות רכישת פוליסות ביטוח שונות).

אחת לשלוש שנים (או במהלך שלוש שנים) מתקיים סקר סיכונים תפעוליים מקיף הכולל, בין היתר, התייחסות לסיכונים מעילות והונאות ולסיכונים המשכיות עסקית.

במהלך שנת 2015 לא נצפו שינויים מהותיים, בכמות דיווחי התמששות הסיכונים ובסכומי הנזק בגינם, היכולים להשפיע על פרופיל הסיכון התפעולי הכולל.

שנת 2015 אופיינה במגמת עליה בניסיונות הונאה והתחזות גם בערוצים המסורתיים וגם בערוצים הישירים. כמו כן, מתחזקת מגמת יישום שינויים בתהליכי העבודה הנובעים ממימוש התוכנית האסטרטגית. כל אלו מגבירים סיכון, חלקם לטווח הקצר וחלקם מגמות מתמשכות. במקביל איכות הניהול משתפרת על ידי קידום סקר הסיכונים התפעוליים, הגברת והטמעת המודעות לדיווח אירועים וחיוק הממשקים והבקורות.

במהלך השנה לא נרשמו חריגות ממגבלות הסיכון התפעולי ונרשמה ירידה ברוב הפוזיציות בבנק לעומת שנים קודמות.

תחום סיכון ההמשכיות העסקית מנוהל באמצעות האסטרטגיה לניהול המשכיות עסקית, המגדירה את תפיסת הפתרון להתמודדות עם משבר ובאמצעות תוכנית ניהול המשכיות עסקית (BCM), שנועדה להבטיח את המשך תפקודו הסדיר של הבנק בתהליכים עסקיים ובשירותים המוגדרים כחיוניים.

בבסיס ההערכות להמשכיות עסקית עומד הגיבוי לתשתיות טכנולוגיות חיוניות שהקים הבנק והעמדת מערכים ושירותים תומכים לרשות הלקוחות. מיפוי הסיכונים להמשכיות עסקית, הערכתם וניטורם, מתבצע כחלק מזיהוי והערכת הסיכונים התפעוליים, מנוהל במערכת לניהול סיכונים תפעוליים. מערכת נוספת התומכת בתהליך הינה מערכת לניהול משברים.

לפרטים נוספים אודות הסיכונים התפעוליים ואופן ניהולם, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנא של רשות ניירות ערך ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ.

סיכונים אחרים

סיכונים חוצי גבולות

פעילות הקבוצה בארץ ובחו"ל מול לקוחות כרוכה בסיכונים הנובעים, בין היתר, מחשיפה לאחריות בגין התחמקות מי מלקוחות הקבוצה מדיווח ותשלום מס בארץ או בחו"ל, אשר נעשתה אגב שימוש בשירותי הבנק, וכן מהפרת הוראות הדין הזר החלות על שירותים ומוצרים שהקבוצה מעניקה ללקוחותיה.

בשנים האחרונות התעצמה משמעותית החשיפה לסיכונים חוצי גבולות, על רקע הוספת דרישות רגולטוריות, לצד הגברת אכיפה בארץ ובעולם, אל מול מוסדות פיננסיים ולקוחות, במסגרת מאמצים מוגברים של הרשויות במאבק בהעלמות מס.

להתממשות סיכון זה עלולות להיות השלכות משמעותיות על פעילותו ועל תדמיתו של הבנק. לפיכך, במסגרת ניהול הסיכונים השוטפים, הוגדר סיכון זה כקטגוריית סיכון נפרדת בתהליך ה-ICAAP ובמסגרת סקירת הסיכונים בדוח השנתי, ורמת הסיכון הוערכה כבינונית-גבוהה.

בהמשך לפעילות שנעשתה בבנק ובקבוצה בשנים האחרונות, בקשר ללקוחות אמריקאים וללקוחות תושבי חוץ אחרים, במקביל להתפתחות האסדרה והאכיפה בעניין סיכונים חוצי גבולות בארץ ובעולם, גובשה לעניין זה מדיניות קבוצתית, הוגדר תאבון לסיכון וכן נוספו תהליכי זיהוי, ניטור, בקרה ודיווח.

כמו כן, הפעילות לצמצום הנוכחות הבינלאומית של הקבוצה, אשר נעשתה במסגרת יישום התכנית האסטרטגית של הבנק, תרמה אף היא לצמצום החשיפה לסיכונים חוצי גבולות.

בנוסף, נוכח מגמת החמרת האסדרה והאכיפה, בהובלת רשות המיסים, בנוגע לכספים של לקוחות תושבי ישראל, אשר יתכן שמקורם בהתחמקות מתשלום מס, או שמקורם בהכנסות שלא דווחו לרשות המיסים בארץ, כנדרש, וכן לצורך הפחתת סיכונים איסור הלבנת הון גם בנסיבות של הליך גילוי מרצון, פועלת הקבוצה להטמעת גישה מבוססת סיכון, לזיהוי וניטור חשבוניות ופעילויות לקוחות תושבי ישראל, במענה לאמור.

סיכונים טכנולוגיים המידע

מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של תאגיד בנקאי, לאור היותו של המידע, על כל היבטיו והשלכותיו, בעל השפעה מכרעת על יציבות התאגיד והתפתחותו. סיכונים טכנולוגיים המידע הינם סיכונים הנובעים משימוש או מהעדר שימוש של תאגיד בטכנולוגיות מידע ו/או מתלות של תאגיד בהן.

תהליכי הליבה לניהול הסיכונים. תהליכי הליבה מבוססים על עקרונות ניהול הסיכונים, בהתאמות הנדרשות לעולם טכנולוגיית המידע, במטרה לאפשר מיקוד יעיל בתחומים ובמערכות שזוהו כבעלי הסיכון הגבוה יותר לשיבוש הפעילות העסקית, בניית תוכנית עבודה רב שנתית וכן התאמה מהירה של אסטרטגיית ניהול הסיכון ומפת הסיכונים, בהתאם לשינויים שמתרחשים בבנק ו/או בסביבת הפעילות שלו.

סיכון אסטרטגי

הסיכון האסטרטגי, מנוהל בקבוצת דיסקונט, בהתאם לתפיסת ניהול הסיכונים, ב-3 קווי הגנה ומנהל הסיכון הינו ראש חטיבת תכנון, אסטרטגיה וכספים. אתגרי סביבת התחרות, התפתחות הבנקאות הדיגיטלית וחוסר הוודאות הרגולטורי ביחס לשינויים מבניים במערכת הבנקאית, מהווים אתגר בניהול הסיכון. הבנק ממשיך בקידומה של תוכנית אסטרטגית רב שנתית, אשר צפויה לתת מענה לאתגרים העיקריים.

סיכון מוניטין

סיכון המוניטין, מנוהל בקבוצת דיסקונט, בהתאם לתפיסת ניהול הסיכונים, ב-3 קווי הגנה. בשל חשיבותו ומורכבותו, הסיכון מנוהל על ידי הדרגים הבכירים ביותר בארגון. המנהלת הכללית אחראית על ניהול הסיכון בעיתות משבר וראש חטיבת תכנון, אסטרטגיה וכספים, אחראי לניהול בשגרה. זאת, בנוסף לאחריות החלה על כל חבר הנהלה, בתחומי אחריותו. במהלך שנת 2015 החל לפעול פורום מוניטין תקופתי על בסיס קבוצתי, הכולל דיון בסוגיות סיכון פנימיות וחיצוניות והמבצע ניטור אחר מדדים ואינדיקטורים, בתחומי סיכון שונים, שהינם בעלי זיקה אפשרית לסיכון המוניטין.

סיכונים סביבתיים

במסגרת מדיניות ומתודולוגית האשראי של הבנק בנושא סיכונים סביבתיים, הוגדר תהליך הערכה של רמת הסיכון הסביבתי ושל איכות ניהול הסיכון של הלקוחות העסקיים בעת מתן אשראי ובעת ההערכה התקופתית של איכות הלקוחות, תוך התייחסות נפרדת ללקוחות בעלי פוטנציאל גבוה לסיכון סביבתי. ניטור סיכון האשראי החשוף לסיכונים סביבתיים מהותיים מבוצע באופן שוטף במהלך השנה. כחלק מתהליך הטמעת ניהול הסיכונים הסביבתיים לגורמים העסקיים, בוצעו הדרכות על ידי מומחים חיצוניים.

סיכונים משפטיים ורגולטוריים

על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 350, הסיכון המשפטי הינו חלק מהסיכון התפעולי, המוגדר שם כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. גורמי הסיכון העיקריים הם: אי ידיעת הדין, המקומי או הזר, החל על פעילות הבנק והקבוצה, ייעוץ משפטי שגוי, פעילות עסקית ללא לזוי משפטי, אי התאמת מסמכים סטנדרטים ונהלים לשינויים בדין, אי קיום הוראות דין ו/או אסדרה. סיכון רגולציה הינו חלק מהסיכון המשפטי, והוגדר על ידי הבנק כסיכון להפסד הנובע מאי עמידה בהוראות רגולטוריות שונות, לרבות דרישות הרגולציה הזרה, החלות על הבנק והקבוצה. פעילותו של הבנק מוסדרת בהוראות רגולטוריות שונות, המוטלות על הבנק מצד רשויות הפיקוח השונות להן הוא כפוף ולרבות הוראות חקיקה, תקנות וכללים כמו גם הוראות ניהול בנקאי תקין המטילות חובות החלות על הבנק מתוקף מעמדו כ"תאגיד בנקאי". פעולה בניגוד להוראות אלה, או אי יישומן, עשויים לחשוף את הבנק לסיכון רגולציה. היועצת המשפטית הראשית הינה מנהלת הסיכונים המשפטיים והאחראית על ניהול הסיכון המשפטי והרגולטורי בבנק ובקבוצה. לבנק מדיניות ניהול סיכונים משפטיים קבוצתית, שעודכנה ואושררה על ידי דירקטוריון הבנק בשנת 2014. המדיניות אומצה על ידי חברות הבת העיקריות בארץ ועל ידי שלוחות חו"ל, בשינויים המחוייבים.

סיכוני ציות

סיכון ציות הוא סיכון בחשיפת התאגיד הבנקאי לסנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי, או פגיעה במוניטין, כתוצאה מכשלון בציות להוראות חוק ורגולציה.

סיכון הציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את החוקים, התקנות, הוראות האסדרה, הנהלים הפנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות.

התפתחויות מרכזיות בשנת 2015

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308 בדבר "ציות ופונקצית הציות בתאגיד הבנקאי". ביום 3 ביוני 2015 פורסם התיקון להוראה, אשר מתבסס על הנחיות ועדת באזל, מקורות בינלאומיים רלבנטיים והוראות מתחום ניהול סיכונים וממשל תאגידי. ההוראה כוללת, בין היתר, גם את התיקונים הבאים: הרחבת הגדרת הוראות הציות לכלל הוראות הרגולציה אשר חלות על תאגיד בנקאי, נהלים שנקבעו לצורך יישום הוראות חקיקה ורגולציה והקוד האתי; הדגשת אחריות הדירקטוריון לפיקוח על ניהול סיכון הציות ואחריות ההנהלה הבכירה לניהול האפקטיבי שלו; הגדרת תחומים אשר ינהלו אצל פונקצית הציות, עיגון החובה לבצע בקורות, קביעה כי בראש פונקצית הציות יעמוד קצין ציות ראשי, אשר לא ימלא תפקיד נוסף בתאגיד הבנקאי.

מועד התחילה של התיקון הינו 1 בינואר 2016. הבנק נערך ליישום התיקון להוראה. כחלק מובנה מדרישות ההוראה, הקבוצה פעלה לעדכון מסמך מדיניות קבוצתי לניהול סיכון הציות. מסמך המדינות אושר בדירקטוריון הבנק, ונשלח לחברות הבת המהותיות לצורך יישומו בשינויים המחויבים. המסמך מגדיר את המבנה של מעגלי הבקרה התומכים בניהול סיכון הציות ואת תחומי אחריותם, מתודולוגיה להערכת סיכון הציות במובנו הרחב והכלים שיועמדו לרשות העובדים, מפרט את תהליכי הליבה העיקריים בפעילות קצין הציות והממשקים השונים, וכן את הכללים לניהול סיכונים קבוצתי. כמו כן, כחלק מההערכות ליישום ההוראה, בוצע מיפוי של כלל הוראות הרגולציה החלות על הבנק, וכן ניתוח ראשוני של החשיפות הפוטנציאליות הנובעות מהפרת הוראות אלה.

טבלת גורמי סיכון

במסגרת תהליכי ניהול סיכונים בקבוצת דיסקונט ובהתאם לדרישות רגולטוריות בנושא, מתבצעים תהליכי זיהוי, ניתוח והערכה של סיכונים אליהם חשופה הקבוצה, בהתאם למתודולוגיה הקבוצתית להערכת פרופיל הסיכון.

התאגידים הבנקאיים בישראל נדרשים להציג את גורמי הסיכון, במסגרת הדוח השנתי, ולדרג בקטגוריות את השפעתם על עסקי התאגיד הבנקאי, ככל שניתן לגבי כל גורם סיכון: השפעה גדולה, בינונית וקטנה.

ההערכה המוצגת בטבלה שלהלן הינה הערכה עצמית של הנהלת הבנק, לגורמי הסיכון המהותיים ולהשפעתם, בהתאם למאפייני הפעילות הייחודיים לקבוצת דיסקונט. ההערכה הכוללת מבוססת על זיהוי ומיפוי של אזורי הפגיעות של הקבוצה, הערכת איכות הניהול של מערכי הבקרה, בבנק ובחברות הבת, ראייה צופה פני עתיד להתפתחויות בקבוצה ובסביבת הסיכון ועוד.

כל אלה וכן, המתודולוגיה שגובשה לתהליך הערכת הנאותות ההונית מהווים, בין היתר, בסיס להערכת דרישות ההון, בהלימה לפרופיל הסיכון הייחודי של הקבוצה.

עקב מורכבות הסיכונים המתוארים, כמו גם היכולת להעריך את השפעתם, משתמשת הקבוצה בכלי הערכה שונים, לרבות הערכת מומחה, כרטיסי סיכון, מודלים ותרשימי קיצון, הכוללים הנחות שונות בדבר השפעת החשיפות, עוצמת אירועים עתידיים וההסתברות שאירועים אלה יתממשו. עם זאת, לא קיים מדרג אובייקטיבי אחיד, להמרה של התוצאות המתקבלות משימוש בכלי ההערכה, כאמור, לקטגוריות בהן נעשה שימוש בטבלה.

לאור האמור לעיל, יודגש כי הערכת ההשפעה של כל גורם סיכון הינה הערכה סובייקטיבית של הנהלת הבנק ועל כן יש לנקוט משנה זהירות בבחינת הערכת ההשפעה של גורמי הסיכון, כמוצג בטבלה, ובעריכת השוואות בעניין זה בין הבנקים.

טבלת גורמי סיכון

גורם הסיכון	השפעת הסיכון	תיאור הסיכון
1. סביבת הסיכון	בינונית-גדולה	סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, הנובע מגורמים ואירועים חיצוניים לקבוצה, בהם גורמים ואירועים כלכליים, פיננסיים, רגולטורים, חברתיים, פוליטיים גיאופוליטיים ואיומי סייבר ומגורמים ואירועים פנימיים. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית-גדולה", לאור סביבת התחרות, תנודתיות השווקים והמצב הגיאופוליטי, הדרישות הרגולטוריות ומורכבותן, וחשיפה לסיכונים מתגברים, בהם איומי הסייבר וסיכונים חוצי גבולות. זאת, לצד אתגרי התוכנית האסטרטגית והטכנולוגית והמשך יישום צעדי התייעלות. מאידך, שיפור יחסי ההון, התקדמות התוכנית האסטרטגית בהתאם למתווה תורמים למיתון אי הוודאות הנובעת מסביבת הסיכון בטווח הארוך.
2. השפעה כוללת של סיכונים אשראי	בינונית	סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מהרעה ביכולת של לווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק, בחלקן או במלואן. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", לאור שיפור תמהיל תיק האשראי ושיפור מתמשך במדדי איכות התיק, ריכוזיות הלווים ומוקדי הסיכון. צפי לעליה בהשפעת הסיכון על רקע תחרותיות גוברת במערכת הבנקאית ומצד גופים מוסדיים. הובלת גיבוש מדיניות האשראי על ידי מערך ניהול סיכונים תורמת ליצירת שפה אחידה בקבוצה בתהליך יישומה ובעת בחינת אפקטיביות המדיניות, שימוש בתמחור והערכת הביצועים מותאמי סיכון, תוך שיפור יישומות המודלים ותרחישי קיצון, שתורמים לשיפור באיכות ניהול הסיכון.
2.1 סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	בינונית	סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מהרעה באיכות הלווים ו/או בשווי הביטחונות. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", לאור אתגרי סביבת התחרות. זאת, על אף השיפור המתמשך במדדי איכות תיק האשראי, התקדמות בפיתוח מודלים מבוססי סיכון ושיפורים בתהליכי ניהול וניטור האשראי.
2.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית	בינונית	סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מחשיפה גבוהה ללווים המשותפים לענף משק מסוים, שעשויים להיפגע בעקבות זעזוע בענף. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", לאור החשיפה לענף הנדל"ן, אם כי הקבוצה עומדת במגבלות הרגולטוריות.
2.3 סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	בינונית	סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מחשיפה משמעותית ללווה בודד ו/או למספר לווים המשותפים לקבוצה עסקית אחת שעשויים להוביל, במצב של שינוי במצב הכלכלי להחמרת הפגיעה הפוטנציאלית בתיק האשראי, בין היתר, עקב סיכון ההדבקה. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", למרות המשך שיפור במדדי ריכוזיות ועמידה במגבלות הרגולטוריות. הבנק נערך ליישום עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313, בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים בהתאם להוראות המעבר. בהתבסס על החשיפות הקיימות ובהתאם למתווה שנקבע, לא צפויה חריגה מהמגבלות.
3. השפעה כוללת של סיכונים שוק	קטנה-בינונית	סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה משינויים בפרמטרים כלכליים בשווקים הפיננסיים ומהתנודתיות שלהם, המשפיעים הן על השווי הכלכלי והן על יחס ההון הרגולטורי. הערכת השפעת הסיכון ירדה מ-"בינונית", ל-"קטנה-בינונית", לאור צמצום החשיפות, המשתקף גם בתוצאות מבחני הרגישות והקיצון שהקבוצה מבצעת. לצד זאת, ניכר שיפור מתמשך באיכות ניהול הסיכונים, בייחוד נוכח יישום ניהול פיננסי קבוצתי (Global Treasury).
3.1 סיכון ריבית	קטנה-בינונית	סיכון לפגיעה כאמור, כתוצאה מתזוזות מקבילות ולא מקבילות, בעקום התשואה, וההשפעה של האופציונליות הגלומה במכשירים פיננסיים שונים. הערכת השפעת הסיכון ירדה מ-"בינונית" ל-"קטנה-בינונית", על רקע צמצום החשיפות ואיכות ניהול הסיכון.
3.2 סיכון אינפלציה ושערי חליפין	קטנה	סיכון לפגיעה כאמור, כתוצאה מהשפעת שינויים באינפלציה או בשערי החליפין, לרבות השפעת גזרים ועסקאות עתידיות על הפער שבין הנכסים לבין ההתחייבויות. הערכת השפעת הסיכון נותרה "קטנה", לאור שמירה על היקף נמוך של חשיפה, לצד ניטור קפדני של השפעתה. יחד עם זאת, החשיפה לשינויים במדד המחירים עלתה עקב הכללת העתודה לפיצויים כהתחייבות כספית, אך השפעתה אינה גבוהה, גם בשל שינויים מינורים במדד.

טבלת גורמי סיכון (המשך)

גורם הסיכון	השפעת הסיכון	תיאור הסיכון
3.3 סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי בהחזקת ניירות ערך	קטנה	סיכון לפגיעה כאמור, כתוצאה משחיקת שווי של ניירות ערך בעלי סיכון אשראי ושוויין של ההשקעות הריאליות, לרבות קרנות, עקב תנודות מחירים. הערכת השפעת הסיכון ירדה מ"קטנה-בינונית" ל"קטנה", על רקע מכירת ההחזקות במניות הבנק הבינלאומי, על רקע צמצום היקף תיק ההשקעות בעל רכיב סיכון אשראי ושיפור בתמהיל ובמדדי פיזור התיק. עם זאת, ישנו צפי לעליה בחשיפות ההשקעות הריאליות, לצד המשך הקפדה על איכות ניהול הסיכון בהשקעות אלה.
4. סיכון נזילות	קטנה	הסיכון ליציבות הקבוצה, הנובע מאי יכולתה לספק את צרכי הנזילות שלה וקושי לעמוד בהתחייבויותיה, בשל התפתחות בלתי צפויה, שכתוצאה ממנה תאלץ הקבוצה לגייס מקורות ו/או לממש נכסים באופן שיגרם לה הפסד מהותי. הערכת השפעת הסיכון נותרה "קטנה", בעיקר לאור רמת הנזילות הגבוהה בשווקים ובקבוצה, לרבות בהשוואה למערכת ולאור איכות הניהול הנאותה בניטור ובקרת הסיכון. עם זאת, קיים צפי לצמצום חלק מעודפי הנזילות, עקב התכנון לצמיחת האשראי בבנק ובחברות הבת בקבוצה.
5. סיכון תפעולי	בינונית	סיכון להפסד, כתוצאה מאי נאותות, או מכשל של תהליכים פנימיים, כשלים במערכות הקבוצה, אירועים חיצוניים, לרבות אירועי המשכיות עסקית, טעויות אנוש, הונאות ומעילות או כתוצאה מהעדר תהליכי בקרה נאותים. הערכת השפעת הסיכון ירדה מ-"בינונית-גדולה" ל-"בינונית", על רקע התקדמות במיכון תהליכים ובקורות, חיזוק המוכנות להמשכיות עסקית והפרדת ההתייחסות לסיכונים טכנולוגיות המידע, אבטחת מידע וסייבר (ראו להלן). אתגר יישום התוכנית האסטרטגית, לצד מורכבות יחסי העבודה ויישום צעדי התייעלות, מעלים את הסיכון בטווח ההיערכות. חוסר הוודאות במצב הגיאופוליטי, מוביל לעליה של סיכונים המשכיות עסקית. מאידך, חלו שיפורים באיכות ניהול הסיכון, מבוצע סקר סיכונים עצמאי קבוצתי, הוטמעה מערכת לניהול הסיכון בקבוצת הבנק וישנה היערכות להעתקת אתר המחשוב המשני למתקן חדש. כמו כן, קיים ניטור הדוק של סיכונים התוכנית האסטרטגית, לרבות שילוב תהליכי בקרה מובנים ביישום הפרויקטים.
6. סיכון טכנולוגיות המידע	בינונית	סיכונים תפעוליים החלים על מערכות מידע ביצור, בתהליכי טכנולוגיית מידע רוחביים ובפעילויות חדשות: סיכונים פרויקטים וסיכונים השקת מערכות לייצור. כמו כן, סיכון לפגיעה עסקית בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מהעדר מוכנות טכנולוגית, לרבות במצבי המשכיות עסקית. סיכון זה מוצג לראשונה כקטגוריה נפרדת והשפעתו מוערכת כ-"בינונית", בעיקר לאור התלות של הפעילות העסקית במערך המחשוב, על רקע סביבת התחרות והגברת הדרישות הרגולטוריות. מאידך, קיים שיפור מתמשך של איכות ניהול הסיכון, לרבות ניהול תוכנית מחשוב רב שנתית, בהלימה לאסטרטגיה ושיפור התשתיות וכלי הניטור והבקרה התומכים.
7. סיכונים אבטחת מידע וסייבר	בינונית-גדולה	סיכונים לנזק, כתוצאה מאירועים אשר במהלכם מתבצעת תקיפת מערכות מחשוב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב, על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד). סיכון זה מוצג לראשונה כקטגוריה נפרדת והשפעתו מוערכת כ-"בינונית-גדולה", על רקע סיכונים מערכתיים הנובעים מהגברת האיומים והעליה בעוצמה וברמת הסבירות שלהם. עם זאת, הקבוצה מקצה משאבים להתמודדות עם הסיכונים ומשפרת את איכות ניהול הסיכון, לרבות יישום דרישות הרגולציה, הסדרת מדיניות ונהלים וחיזוק הכלים לניטור ולבקרת הסיכון.
8. סיכון משפטי ורגולטורי	בינונית	סיכון משפטי הינו סיכון להפסד, בין היתר, כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, או מחשיפה להליכים משפטיים נגד הבנק, או כתוצאה מחשיפה לקנסות או צעדי עונשין, כתוצאה מפעילות פיקוחית כמו גם מהסדרים פרטיים ועוד. הסיכון המשפטי כולל בחובו גם סיכונים רגולטורים בעלי מאפיינים משפטיים הנובעים, בין היתר, מאי יישום, או יישום שגוי של הוראות רגולטוריות שונות, אשר מכוחן מוטלות חובות על הבנק. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", לאור המשך הקשחה וריבוי דרישות רגולטוריות, לצד הגברת האכיפה בארץ ובעולם וזאת, בהינתן איכות ניהול גבוהה והאמצעים הננקטים לניטור ולבקרת הסיכון.

טבלת גורמי סיכון (המשך)

גורם הסיכון	השפעת הסיכון	תיאור הסיכון
9. סיכונים חוצי גבולות	בינונית-גדולה	סיכון להפסד, כתוצאה מסנקציה חוקית או רגולטורית, או פגיעה במוניטין, כתוצאה מאי ציות להוראות דין זר ורגולציה, החלים על פעילות חוצת גבולות של הקבוצה וכתוצאה מאחריות הקבוצה על פעילות חוצת גבולות של לקוחותיה, אשר נעשתה תוך שימוש בשירותי הבנק. סיכון זה מוצג לראשונה והשפעתו מוערכת כ- "בינונית-גדולה", המשקף את רמת הסיכון המערכתית לאור מגמות, בארץ ובעולם, להגברת הרגולציה והאכיפה לרבות הסכמים לחילופי מידע וחשיפת קבוצות בנקאיות לבדיקה ולחקירה של רשויות זרות. הקבוצה צמצמה את הנוכחות הבינלאומית שלה והקצתה משאבים לניהול סיכונים אלה, לרבות מיסוד תהליכי זיהוי, ניטור, בקרה ודיווח. מאידך, הקבוצה נדרשת עדיין לביסוס התהליכים ולהשלמת הסדרה ומיכון.
10. סיכונים ציות, הלבנת בינונית הון ומימון טרור	בינונית	סיכון להפסד, כתוצאה מסנקציה חוקית או רגולטורית, או פגיעה במוניטין כתוצאה מאי ציות להוראות הדין והרגולציה, בתחום יחסי בנק-לקוח ו/או בתחום איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור. הערכת השפעת הסיכון ירדה מ- "בינונית-גדולה" ל- "בינונית", בעיקר לאור הערכה נפרדת של השפעת סיכונים חוצי גבולות וכן, לאור ביסוס תהליכי ניהול הסיכון, לרבות פעולות להטמעת תרבות הציות ושיפורים מתמשכים במערכות ובתשתיות תומכות.
11. סיכון מוניטין	בינונית	סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולת להשיג את יעדיה, כתוצאה מפגיעה תדמיתית בעקבות פרסומים, נכונים או שגויים, אירועים חיצוניים, לרבות אירועים בסביבת התחרות ו/או אירועים פנימיים, לרבות החלטות עסקיות שגויות, תקלות מחשב מהותיות, שביתות, מעילות, אירועי הפרה מהותיים בתחום סיכונים חוצי גבולות, סיכונים ציות והלבנת הון וכו'. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", לאור אתגרי ביצועיות התוכנית האסטרטגית, אתגרי סביבת התחרות והגברת הסנקציות והאכיפה של רשויות בארץ ובחו"ל, לרבות בגין אירועי עבר. זאת, לצד שיפור בניהול הסיכון וביסוס תהליכים לניטור.
12. סיכון אסטרטגי	בינונית	סיכון עסקי, בין במעשה, כגון החלטות עסקיות שגויות, או יישום לא נאות של החלטות עסקיות, ובין במחדל, כגון, העדר תגובה לשינויים בתחרות, שבהתממשותו עשוי להביא לפגיעה בשווי הקבוצה וביכולתה להשיג את יעדיה. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", לאור אתגרי הרווחיות בסביבת התחרות וחוסר וודאות ביחס להשפעת רגולציה מתהווה על שינויים מבניים במערכת הפיננסית בישראל. עם זאת, ניכרת ההתקדמות ביישום התוכנית האסטרטגית בהתאם למתווה, והיא צפויה לתת מענה לאתגרים בעולם הבנקאות והטכנולוגיה.

פרק ד' - מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים (שהעיקריים בהם פורטו בביאור 1 לדוחות הכספיים) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. רמת ההסדרה של הדיווח הכספי של תאגידים בנקאיים הינה מהגבוהות בתחומי הדיווח הכספי בישראל. הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו הינן מקיפות, מפורטות, ומגיעות לעיתים עד כדי הכתבת הנוסחים שתאגיד בנקאי מחויב לנקוט בהם. עם זאת, ישנם תחומים בהם יישום המדיניות החשבונאית כרוך במידה גבוהה של הערכה ואומדן, אשר נערכים על ידי הנהלת התאגיד הבנקאי במהלך עריכת הדוחות הכספיים. יישומם של כללי החשבונאות המקובלים והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו על ידי הנהלת הבנק, כרוך איפוא לעיתים בהנחות, הערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, לרבות התחייבויות תלויות, ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק. ייתכן שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים. חלק מהאומדנים ומההערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשתנותם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושקול דעתה המקצועי. להלן מובאת סקירה תמציתית של הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים "קריטיים".

הפרשות להפסדי אשראי

הבנק מיישם את ההוראה בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" ובהתאם קבע נהלים לסיווג האשראי ולמדידת הפרשה להפסדי אשראי, כדי לקיים הפרשה ברמה נאותה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים. הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים בסיווגים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מתבססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי של הלווה וכושר הפירעון שלו, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם ישנם, ומחויבותם לתמוך בחוב, ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'. ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים, מוערכת באחד משני מסלולים, הפרשה פרטנית או הפרשה קבוצתית. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום, והיא מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. לצורך בחינה פרטנית, הבנק בחר לזהות חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל מיליון ש"ח. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במימוש הביטחון.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי משקפת הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי שאינם מזוהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים, ולמעט הלוואות לדיור, בגין מחושבת הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור (ראו להלן). שיעור ההפרשה מתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח (להלן: "שיעור הפסד העבר"). בנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות מתחשב הבנק גם בגורמים סביבתיים רלוונטיים לסיכויי הגביה, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי (להלן: "התאמה בגין גורמים סביבתיים").

שיעור ההתאמה בגין הגורמים הסביבתיים בגין אשראי לאנשים פרטיים, הינו לפחות 0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי בכל מועד דיווח, למעט אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים, ללא חיוב ריבית.

ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

בגין הלוואות לדיור מחושבת הפרשה מזערית, לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, המתחשבת, בין היתר, בעומק הפיגור ובאופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. כאשר לדעת ההנהלה ההפרשות האמורות אינן מספקות, בהתחשב בהערכת השווי של הנכס המשועבד, מבוצעת הפרשה מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור. כמו כן, על יתרת הלוואות לדיור שבגין לא נדרשה הפרשה לפי עומק הפיגור, מתבצעת הפרשה קבוצתית בשיעור של 0.35% לפחות.

הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמיושמות לקביעת ההפרשה.

תהליך הערכת ההפסד הגלום בתיק האשראי, כמתואר לעיל, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי ודאות ועל הערכות סובייקטיביות. לשינוי באומדנים או בהערכות שתוארו כאמור לעיל, עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.

לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית, ראו ביאור 1 ד' 4 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר האשראי הכלול, שבאחריות הקבוצה, בגין לווים בעייתיים, ראו לעיל בפרק "התפתחות נכסים והתחייבויות". לפרטים בדבר ניהול סיכונים האשראי בבנק, ראו לעיל "סיכונים אשראי" בפרק ג' "סקירת הסיכונים" וכן במסמך "גילויי לפי נדבך 3 של באול ומידע נוסף על סיכונים" העומד לעיון באינטרנט.

התחייבויות תלויות

נגד הבנק ונגד בנקים וחברות בקבוצה תלויות ועומדות תובענות בנושאים שונים, ובכלל זה תובענות ייצוגיות ובקשות להכיר בתובענות כתובענות ייצוגיות.

הטיפול החשבונאי בהתחייבויות תלויות מתבצע בהתאם לכלל האמריקאי FAS-5 - Accounting for Contingencies, והוראות הנלוות אליו ובהתאם להנחיות והבהרות של הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות דיווח לציבור בעניין "טיפול חשבונאי בתביעות תלויות". בהערכת ההפרשה הנדרשת יש צורך לבחון את ההסתברות להפסד ולאמוד את סכומו. להערכות האמורות יש השלכה הן על עצם החובה לערוך הפרשה בגין התביעה והן על אופן הגילוי בדוחות הכספיים והיקפו.

הכלל האמריקאי קובע כי אם אין אפשרות להעריך את הסיכון, אין לערוך הפרשה בגינו, אך יש לתת לגביו גילוי אם הוא עלול להיות מהותי. לצורך הערכת ההפסדים האפשריים בגין התביעות המוגשות נגד הבנק, מתבססות הנהלת הבנק, והנהלות של בנקים וחברות אחרות בקבוצה, על חוות דעתם של היועצים המשפטיים המייצגים אותן בתביעות אלה. מטבע הדברים, חוות דעת אלה הן סובייקטיביות, ומתמודדות עם קשיי הערכה אובייקטיביים. קשיים אלה גדלים לאין שיעור ככל שמדובר בתובענות ייצוגיות וזאת, מהטעמים שיפורטו להלן.

על פי הדין הישראלי, בקשה לאשר תובענה כייצוגית מהווה, למעשה, מהלך מקדמי שבמהלכו בוחן בית המשפט מספר מבחנים כדי להחליט בבקשה. בין היתר בוחן בית המשפט האם מדובר בתובע ראויה והולם, הוא בוחן את תום ליבו של התובע, האם הדרך של תביעה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לבירור העניין, האם התובענה מגלה שאלות משותפות של עובדה ומשפט, וכן בוחן בית המשפט את סיכויי התביעה. עוד קובע בית המשפט, באותה החלטה, מהי הקבוצה אותה יהיה התובע רשאי לייצג ובאיזה עילות תוגש התביעה. מהאמור לעיל עולה כי רוב הפרמטרים הינו אקסוגני לסיכוי התביעה עצמה והם מתבררים בדרך כלל במהלך הדיון (שיכול להמשך מספר שנים).

על החלטה, כשזו מתקבלת, מוגשת בדרך כלל בקשת רשות ערעור, שגם היא מתבררת במשך תקופה ארוכה. רק לאחר מכן, אם נדחתה בקשת רשות הערעור, נדונה התובענה הייצוגית בבית המשפט מתחילה, במגבלות שנקבעו בהליך המקדמי.

אמנם הכלל החשבונאי הנקוט בידי תאגידים בנקאיים בישראל הוא הכלל האמריקאי אולם חיוני, בהקשר זה, להביא בחשבון את השוני במאפייני המציאות האמריקאית בהשוואה למציאות הישראלית, ואת הקשיים שעולים כתוצאה משוני זה.

בארה"ב קיים ניסיון רב שנים (עשרות שנים) בנושא התובענות הייצוגיות וקיימים לגבינו נתונים מוכרים ובדוקים, לרבות לגבי שיעור הפשרות וסכומי הפשרות ששולמו בתיקים כאלה. ניסיון כזה חסר לחלוטין בדין הישראלי ובפרקטיקה בארץ. גם אופן ניהול ההליכים המשפטיים בארה"ב שונה מזה שבישראל ומאפשר לצדדים לבחון את עדי הצד שכנגד עוד לפני הדיון בבית המשפט, ולהעריך את סיכויי התביעה בשלב מוקדם יותר. האמור לעיל מעורר קשיי הערכה מיוחדים בכל הקשור להתייחסות לבקשות לאשר תובענות כתובענות ייצוגיות ולתובענות ייצוגיות.

כאמור, הנהלת הבנק והנהלות של בנקים וחברות אחרות בקבוצה מתבססות על חוות דעתם של יועציהן המשפטיים. חוות דעת אלה הינן סובייקטיביות ומתמודדות עם קשיי הערכה אובייקטיבים. לפיכך, ייתכן שהתוצאות בפועל של חלק מהתביעות, תהינה שונות מאלה שהוערכו בחוות דעתם של היועצים המשפטיים. לאור היקף התביעות התלויות כנגד הבנק ובנקים וחברות אחרות בקבוצה, ייתכן שלאי התממשות ההערכות כאמור, תהיה השפעה משמעותית על התוצאות הכספיות של קבוצת דיסקונט.

הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים, כמו גם הנהלות היועצים המשפטיים של בנקים וחברות אחרות בקבוצה, בוחנים את התביעות אחת לרבעון ומעדכנים במידת הצורך את ההפרשות בגינן, על פי ההתפתחויות.

הבנק חשוף לטענות או תביעות משפטיות שטרם הוגשו (unasserted claims). בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמך הבנק על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים והנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה, את הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש ותשלומים בפשרה ככל שיהיו כאלה. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות דומות ועל הניתוח של הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני שבו מצוי ברור הטענה המשפטית, קיימים קשיים אובייקטיביים, אשר עשויים לגרום לכך שלא ניתן לבצע הערכה. גם אם בוצעה הערכה, התוצאה בפועל עשויה להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה.

בהוראת הדיווח לציבור בענין "טיפול חשבונאי בתביעות תלויות" נקבע כי בהערכת התביעות המשפטיות התלויות תתבסס הנהלת התאגיד הבנקאי על חוות דעת יועציה המשפטיים, אשר תקבענה את ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בתביעות תלויות. התביעות סווגו בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפות לסיכון, כמפורט בביאור 1 ד' 17 לדוחות הכספיים. בדוחות הכספיים נכללות הפרשות מתאימות בשל תביעות שתחום ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בגינן הוערך כ"צפוי".

בדוחות הכספיים, ניתן גילוי להליכים משפטיים מהותיים המתנהלים כנגד הבנק וחברות הקבוצה לפי הקריטריונים שפורטו בביאור 1 ד' 17 לדוחות הכספיים. בנוסף, בביאור 26 ג' לדוחות הכספיים ניתן גילוי אודות סך החשיפה בגין תביעות שהוערכו, כולן או חלקן (בגין החלק הרלבנטי), כ- "אפשרי" (Reasonably Possible). יצוין כי במקרים בהם הבנק הינו אחד מהנתבעים בתיק, והתובעים לא ייחסו בתביעתם סכום לכל אחד מהנתבעים, הערכת סכום התביעה שרלבנטי לבנק מתבצעת כמיטב היכולת, בשים לב לכך שהתחשבות בסכום הכולל עשויה להטעות ואין היא נכונה בנסיבות העניין, וההערכה אינה מייצגת בהכרח את החלוקה כפי שתקבע בסופו של דבר בידי בית המשפט.

לפרטים אודות תובענות משפטיות מהותיות שתלויות ועומדות נגד הבנק ונגד חברות אחרות בקבוצה, ראו ביאור 26 ג' לדוחות הכספיים. לפרטים אודות הליכים נוספים ותביעות שהסתיימו בשנת הדוח, ראו "הליכים משפטיים" להלן בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה

על פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו וכללי החשבונאות המקובלים החלים על תאגידים בנקאיים, רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה, בניכוי השפעת המס, נזקפים ישירות לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר ומועברים לדוח רווח והפסד במקרים מסויימים, לרבות בעת מימוש. הפסדים שטרם מומשו, שנזקפים לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, הינם הפסדים בעלי אופי זמני בלבד. הפסדים בעלי אופי שאינו זמני (סדט) נזקפים מיידית לדוח רווח והפסד.

הנהלת הבנק נדרשת איפוא לבחון ולהעריך מה אופי ההפסדים שנצברו בגין ניירות ערך כאמור.

לצורך קבלת ההחלטה לגבי אופי ההפסדים שנצברו בגין ניירות ערך כאמור, מתבססות הנהלת הבנק ו/או חברות הבת הרלבנטיות, על מאפיינים שונים של נייר הערך שבינו נצברו ההפסדים ושל החברה שהנפיקה אותו, כגון: שיעור ההפסד ביחס לעלות/לעלות מופחתת, התקופה שבה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו, דירוג האשראי של הנייר ושינויים שחלו בדירוגו ויחוס ירידת הערך לשינוי לרעה במצב המנפיק או לשינוי במצב השוק בכללותו ועוד. לפרטים נוספים, ובכלל זה התבחינים שבהתקיימם תתחייב הכרה בירידת ערך שאינה זמנית, ראו ביאור 1 ד' 5.7 לדוחות הכספיים.

ההערכות והמאפיינים האמורים נתונים במידה רבה לשיקול דעת סובייקטיבי ולפיכך, לשינויים בהערכות ובהנחות ובמאפיינים שביסודן עשויה להיות השפעה משמעותית על הדוחות הכספיים.

מדידת מכשירים פיננסיים על פי שווי ההוגן

הוראות המפקח על הבנקים. הבנק מיישם את ההוראה של הפיקוח על הבנקים בדבר מדידת שווי ההוגן המבוססת על תקן חשבונאי FAS 157 האמריקאי. שווי ההוגן מוגדר כסכום אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה בין מוכר מוצון לקונה מוצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי ההוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע זמין בשוק, המתקבל ממקורות בלתי תלויים, ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי ההוגן לפי רמות: 1, 2 ו-3. לפרטים נוספים, ראו ביאור 1 ד' 7. הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי ההוגן. העדכון קובע תיקונים ל-FAS 157 (ASC 820) הנדרשים לקביעת הגדרה אחידה של מדידת השווי ההוגן בתקני חשבונאות מקובלים בארה"ב (U.S. GAAP) ובתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS). בהתאם לעדכון, הנחת היסוד "בשימוש" (in-use) אינה מיושמת לגבי מכשירים פיננסיים. עם זאת, נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוחזקים והמנוהלים במסגרת פורטפוליו נמדדים, בתנאים מסוימים, לפי שווי ההוגן תוך שימוש במחיר שהיה מתקבל או משולם אילו פוזיציה נטו בקבוצות של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות כאמור הייתה נמכרת או מועברת. בנוסף, בהתאם לעדכון, מדידת שווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים בכל הרמות.

בנוסף, בעקביות למדידת שווי ההוגן של התחייבויות פיננסיות, נמדד השווי ההוגן של הפריטים המסווגים בהון תוך שימוש במחירים מצוטטים של הפריטים כאמור (או של מכשירים דומים) אשר נסחרים כנכסים. קביעת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים המשתייכים לרמה 2 ולרמה 3, מבוססת על הערכות והנחות שנשענות, בין היתר, על שיקול דעת סובייקטיבי. לפיכך, סטיה אפשרית בהערכות ובהנחות כאמור עלולה להטות את שווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים. לפרטים נוספים בדבר התפלגות השווי ההוגן של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות שנמדדים לפי שווי ההוגן, לפי מדרג האיות שנקבע בתקן, ראו ביאור 34 לדוחות הכספיים.

ההנחות לפיהן סיווג הבנק נכסים או התחייבויות לקבוצות האיות השונות, כמפורט לעיל, כללו:

- בקבוצת האיות הגבוהה (רמה 1), נכללים מכשירים פיננסיים ומכשירים פיננסיים נגזרים, הנסחרים בשוק פעיל (המתאפיין במספר רב של משתתפים ומחזורי מסחר גבוהים), ששערי המסחר בו משקפים את מחירי השוק בפועל;
- בקבוצת איות הביניים (רמה 2), נכללים מכשירים פיננסיים שאינם נסחרים בשוק פעיל, וקביעת שווי ההוגן מבוססת על ציטוטים המתקבלים מגופים בלתי תלויים (להלן: מכשירים ששוויים ההוגן נקבע באמצעות "שירותי תמחור") ומודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הם נצפים בשוק ונתמכים על ידי נתוני שוק נצפים. המכשירים הפיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים) ששוויים ההוגן נקבע באמצעות "שירותי תמחור" כוללים ניירות ערך לא סחירים במטבע ישראלי ואיגרות חוב של מוסדות פיננסיים, תאגידים וממשלות בחו"ל;
- בקבוצת האיות הנמוכה (רמה 3), נכללים מכשירים פיננסיים נגזרים שקביעת שוויים ההוגן מבוססת על נתונים לא נצפים משמעותיים הנכללים במודל ההערכה.

לפרטים בדבר העברות בין רמות בהיררכיות השווי ההוגן, ראו ביאור 34 ד' לדוחות הכספיים. כעולה מהנתונים שהובאו בביאור 34 ה' 1 לדוחות הכספיים, שיעור סך המכשירים שסווגו ברמה 3, מתוך סך הנכסים וההתחייבויות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, עמד על 15.4% ביום 31 בדצמבר 2015, לעומת 13.9% ביום 31 בדצמבר 2014. ההכנסה מנכסים והתחייבויות הנמדדים על בסיס שווי ההוגן חוזר ונשנה, שנכללו ברמה 3 בביאור 34 ו' (1), הגיעה לסך של 438 מיליון ש"ח בשנת 2015, לעומת 542 מיליון ש"ח בשנת 2014.

אמזן השווי ההוגן של ניירות ערך. ניירות ערך, למעט איגרות חוב מוחזקות לפדיון, מוצגים במאזן לפי שווי ההוגן, למעט מניות וכתבי אופציות שלא מתקיים לגביהן שווי ההוגן זמין ומוצגים לפי עלות. ההפרשים בין השווי ההוגן לעלות בספרים של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה, נזקפים לקרן הון.

שווי השוק של ניירות ערך שנסחרים בשוק פעיל ויש להם שווי שוק, מייצג את השווי ההוגן. השווי ההוגן המוצג, שמתייחס לניירות ערך אשר אינם נסחרים בשוק פעיל ואין להם שווי שוק, הינו שווי ההוגן מחושב, כמפורט להלן. השווי ההוגן של איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בחו"ל מתבסס על ציטוטי מחירים של ספקי מחירים בינלאומיים חיצוניים לבנק, אשר הינם בלתי תלויים בגופים המנפיקים ובלתי תלויים בגופים וממשלות המשווקים. ספקים אלה הינם חברות בינלאומיות מובילות, אשר מספקות שירותי ציטוט ושערוך למאות מוסדות פיננסיים מובילים בעולם. לצרכי בקרה מבצע ה-Middle Office הצלבה של שערי ניירות הערך, כפי שהתקבלו

מהספק, לשערים המצוטטים במערכת הבלומברג (מערכת מידע פיננסי) ולפי העניין גם לציטוטים ברוקרים אשר אינם מנפיקי נייר הערך (במקרה של שינוי מהותי ברמה חודשית), אשר מהווים אינדיקציה למחיר ביצוע העסקה. כאשר נמצאים הפרשים בין שיעור הספק לבין שערים המצוטטים מברוקרים, מובאים ניירות הערך לדיון בוועדת הבקרה, להחלטה ביחס לקביעת השווי ההוגן.

חישוב השווי ההוגן בגין ניירות ערך לא סחירים במטבע ישראלי מבוצע בשיטת ערך נוכחי של תזרימי מזומן עתידיים על בסיס הריבית להיוון המתקבלת מחברה מצטטת (שנבחרה על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר). לצורך בקרה עורך ה-Middle Office, במידת האפשר, בדיקה לעומת ניירות ערך סחירים של אותו מנפיק או ניירות ערך דומים בשוק. כמו כן, מבוצעת בדיקה לסבירות השינויים בשווי ההוגן, לרבות ביחס לשערי עסקאות אחרונות ידועות.

אמדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים. הבנק פועל בהיקפים משמעותיים בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה. כאשר המכשירים הפיננסיים הנגזרים נסחרים בשוק פעיל ויש להם שווי שוק, אזי שווי השוק מייצג את השווי ההוגן.

אם המכשירים הפיננסיים הנגזרים אינם נסחרים בשוק פעיל ואין להם שווי שוק, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור ושערך, אשר מביאים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר, כגון: ערך נוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים להתקבל מהמכשיר, מודל Black and Scholes וכיוצא ב.

חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, בגין המרכיב המט"חי שלהם, מתבססים על הריביות והמחירים בשוקי הכספים הבינלאומיים, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי ריבית לא צמודה וריבית צמודת מדד, אשר נקבעים על ידי המחלקה לניהול נכסים והתחייבויות של הבנק ועל ידי חדר העסקאות של הבנק, לפי העניין, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי. המרווח בין ריבית המכירה לריבית הקניה מהווה גורם סובייקטיבי אשר משפיע על חישובי השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים.

השווי ההוגן של אופציות מתבסס, ברובו הגדול, על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה (סטיות תקן) בשער החליפין, הריבית והמחירים הרלבנטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ומט"ח-מט"ח נקבעים על ידי חדר עסקאות של הבנק בהתאם לשוקי הכספים ומבוקרים על ידי ה-Middle Office, תוך השוואתם למספר מקורות מידע.

קביעת המודל שישמש לחישוב השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, מתודולוגית התמחור וחישוב ערכי השווי ההוגן, מתבצעים באחריות ה-Middle Office, המהווה גורם בלתי תלוי ביחידות העסקיות המבצעות את העסקאות (להלן: "הגורם האחראי על קביעת השווי ההוגן"), באמצעות מערכות ייעודיות (להלן: "תהליך קביעת השווי ההוגן"). עבור מכשירים פיננסיים נגזרים שהיקף הפעילות בהם הינו מהותי, תהליך קביעת השווי ההוגן מתוקף ומאומת על ידי המחלקה להערכת סיכונים שוק ונזילות באגף ניהול סיכונים, שהינה פונקציה בעלת רמה מקצועית נאותה ומהווה גורם בלתי תלוי בגורם האחראי על קביעת השווי ההוגן. הליך התיקוף כולל בדיקה ביחס לתאימות המודל לסוג המכשיר, נאותות וסבירות הפרמטרים ששימשו בקביעת השווי ההוגן, סבירות ערכי השווי ההוגן המתקבלים בפועל, בדיקות חישוב מדגמיות וכיוצא ב. תיקוף המודלים המשמשים לחישוב השווי ההוגן מתבצע לפחות אחת לשנה, או בקרות שינוי מהותי בתהליך קביעת השווי ההוגן. תהליך האימות, אשר כולל בעיקרו את בדיקות הסבירות ובדיקות חישוב מדגמיות, מבוצע אחת לרבעון. בנוסף לתהליך האימות והתיקוף, ננקטים מהלכי בקרה במערך החשבות להבטחת תקינות ונאותות ערכי השווי ההוגן של כלל המכשירים הפיננסיים הנגזרים.

קיים ממשק להעברת תוצאות תהליך התיקוף והאימות בין ה-Middle Office, לבין המחלקה להערכת סיכונים שוק ונזילות. במידה ויתעוררו חילוקי דעות בין הגורמים האמורים, העניין יובא לדיון בוועדת הבקרה (ועדה במעקר ניהול הסיכונים בה נוטלים חלק גם נציגי מערך החשבות).

כמו כן, הבנק מקיים על בסיס שוטף הערכה ובדיקה של הסיכונים הקיימים בהליך קביעת השווי ההוגן. במסגרת אותה תוכנית הבנק הגדיר מגבלה על פיה הוא לא יתקשר בסוג חדש של מכשיר פיננסי בסכום מהותי, וכן לא יגדיל סוג קיים, אם לא קיים לגביו הליך מובנה לקביעת השווי ההוגן ברמה סבירה של ביטחון (להלן: "המכשירים החורגים"). יצוין כי, דרך כלל, הבנק אינו מתקשר בעסקאות במכשירים שלגביהם לא קיימת נזילות מספקת בשווקים, פרט לעסקאות שהן בכיסוי מלא (back to back).

בביאור 28 ו-34 לדוחות הכספיים ניתן מידע מקיף על פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים וכן מידע בדבר השווי ההוגן של מכשירים אלו, לפי סוגי מכשירים.

סיכון האשראי. במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן, הבנק משקף סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע. לפרטים נוספים בדבר אופן הערכת סיכון אשראי, ראו ביאור 1 ד' 7 לדוחות הכספיים.

כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית את המכשיר הנגזר ברמת ודאות משפטית גבוהה, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.

הבנק מבצע בדיקות סבירות בהתייחס להערכת סיכון האשראי, הכוללות גם בדיקה של שיעורים חריגים. התאמת סיכון האשראי של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים גרמה בשנת 2015 לרווח בסך של 1 מיליון ש"ח, לעומת הפסד של 5 מיליון ש"ח בשנת 2014.

להלן נתונים בדבר ההתאמה של הנכסים וההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, כאמור לעיל:

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2015	
במיליוני שקלים חדשים		
4,623	3,236	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(11)	(10)	התאמה בגין סיכון האשראי של נכסים בגין מכשירים נגזרים
4,510	3,508	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(6)	(6)	התאמה בגין סיכון האשראי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

בנוסף, הבנק מבצע בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע את ההתאמות המתחייבות, לפי העניין.

זכויות עובדים

החל מיום 1 בינואר 2015 הבנק מיישם את כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים. במסגרת זו, בין היתר, הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתכניות פנסיה ופיצויים ותכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, כמפורט להלן. לפרטים נוספים בדבר הוראה בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).

חישוב מקדם ההיוון בהתאם להוראה החדשה. בהוראה החדשה צוין כי הפיקוח על הבנקים הגיע למסקנה שבישראל לא קיים שוק עמוק לאיגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בהתאם, שיעור ההיוון להטבות לעובדים יחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכול במועד הדיווח.

היבטים מסויימים ביישום המדיניות החשבונאית החדשה. השימוש בחישובים אקטואריים כרוך בשימוש בכלים סטטיסטיים והערכות לגבי העתיד והוא מבוסס על נסיון העבר ועל המגבלות שקבעה הנהלת הבנק בנושא.

המגבלות שקבעה הנהלה, אשר יושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2011, מובאות בביאור 1 ד' 15.3 לדוחות הכספיים. המגבלות שקבעה הנהלת הבנק, אשר יושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2014, מפורטות בביאור 1 ד' 15.3 לדוחות הכספיים.

החישוב האקטוארי מבוסס על מספר פרמטרים ובכללם, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לנמלאות, שיעור עליית השכר הריאלי הצפויה - 1.8% לשנה, ושיעור היוון. פרמטרים אלו נקבעו, בין היתר, על פי תצפיות שערך האקטואר והניסיון שנצבר בבנק. החישוב האקטוארי נערך לפי שיעור היוון מחושב, כמפורט לעיל. החישוב מתבסס גם על שיעורי העזיבה הממוצעים, לפי שכבות גיל, בהתאם לשיעורי הפרישה בפועל בעבר. הונח כי פרט למקרים חריגים, לא תהיה פרישה מרצון עד שנת 2017. כמו כן, הונח ששיעורי הפרישה מרצון בשנים 2017-2028 יעמדו לכל היותר על 2% בשנה.

בנוסף, יישום המדיניות החשבונאית החדשה כרוך באמדנים ובשיקול דעת בעניינים הבאים:

- הגדרת התשואה לפדיון של איגרות חוב ממשלתיות בישראל הרלבנטיות לקביעת שיעור ההיוון, בשים לב, בין היתר, למח"מ ההתחייבות בגינה נערך החישוב האקטוארי;
- הגדרת המרווח שיתווסף לתשואה הבסיסית כאמור, כאומדן לשיעור הסיכון, בהתבסס על נתוני ניירות ערך אמריקאיים רלבנטיים, כפי שהוגדר בהוראה (ראו לעיל);
- מדי שנה נדרש להעריך את התשואה החזויה בנכסי התוכנית בשנה הקרובה. ההפרש בין התחשיב המתבסס על התשואה שהונחה לאחרונה לבין זה המתבסס על התשואה בפועל בתקופת הדיווח, ייכלל ברווח כולל אחר ויזקף לרווח והפסד בהתאם לאמדתן תקופת השירות הממוצעת. (יציין בהקשר זה, כי מתכונת טיפול זו עשויה לגרום לתנודתיות מסויימת ברווח השנתי המדווח, לרבות בגין שינויים באמדתן תקופת השירות הממוצעת).

מענקי יובל והטבות לאחר פרישה. חלק מעובדי הבנק ועובדי בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ זכאים למענקי יובלות בגובה של מספר חודשי משכורת ומספר ימי חופשה נוספים, בתום 20, 30 ו-40 שנות עבודה בבנק. כמו כן זכאים עובדי הבנק לקבלת הטבות מסוימות לאחר צאתם לגמלאות. התחייבויות אלו תלויות במספר תנאים שיתממשו בעתיד.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, נדרש הבנק לחשב עתודה בגין ההתחייבות הנייל על בסיס אקטוארי ולהציגה בערך נוכחי. החישוב האקטוארי מבוסס על הפרמטרים שצוינו לעיל.

העמדת חוות דעת האקטואר לעיון. חוות דעת האקטואר עומדת לעיון, בהסכמת נותנה, באתר מגא של רשות ניירות ערך ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, יחד עם הדוח השנתי של הבנק לשנת 2015 (דוח זה).

השפעה אפשרית של שינויים בפרמטרים ובהנחות. לפרטים בדבר ההשפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת, בשיעור ההיוון, בשיעור העזיבה ובשיעור הגידול בתגמול, על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת המס, ראו ביאור 23 לדוחות הכספיים, סעיף 3.2.

מיסים נדחים

מיסים נדחים נרשמים בגין הפרשים זמניים בין ערכם של נכסים והתחייבויות במאזן לבין ערכם לצרכי מס. מיסים נדחים לקבל בגין הפרשי עיתוי נרשמים רק במידה שקרוב לוודאי שיווצר לגביהם חסכון במס במועד ההיפוך ואילו מיסים נדחים לקבל בגין הפסדים מועברים לצרכי מס נרשמים אך ורק במידה שמימוש נכס המס בעתיד הנראה לעין הינו צפוי. לפיכך, בעת רישום מיסים נדחים לקבל נדרש הבנק לבצע הערכות ואומדנים לגבי אפשרויות ועיתוי מימוש נכסי המס בעתיד. לפרטים נוספים ראו ביאורים 1 ד' 18 ו-8 לדוחות הכספיים.

בחינת ירידת ערכם של נכסים לא פיננסיים

הנהלת הבנק בוחנת מעת לעת אם מתקיימות נסיבות שמצריכות הפרשה לירידת ערך נכסים לא פיננסיים שבבעלות הבנק. הערכה כאמור, על פי טיבה, כרוכה בהנחות ובאומדנים שיכולים להתברר בדיעבד כמוטים. **ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב.** בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב-IAS 36, "ירידת ערך נכסים", בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. לפרטים נוספים בדבר הסממנים כאמור, ראו בביאור 1 ד' 13 לדוחות הכספיים. היתרה המופחתת של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2015 בסך של 600 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014: 590 מיליון ש"ח).

בקורות ונהלים

בקורות ונהלים לגבי הגילוי. ברוח דרישות סעיף 302 לחוק סרבנס-אוקסלי (Sarbanes-Oxley Act of 2002), והוראות שפירסמה על פיו רשות ניירות ערך האמריקאית (SEC), קבע המפקח על הבנקים הוראה בעניין הצהרה לגבי גילוי בדוחות רבעוניים ושנתיים של תאגידים בנקאיים. במטרה לבסס הצהרות אלה, בחן הבנק, בסיוע חיצוני, את התהליכים העיקריים של הפקת והעברת מידע הקשור לדוחות הכספיים ביחידות השונות של הבנק ונבחנו הבקורות המיושמות בתהליכים אלה. במסגרת בחינה זו מופו תהליכי העברת המידע ותועדו במפורט, לרבות הבקורות המיושמות בהליכים, וגובשו בקורות חדשות, נוספות, שהוטמעו בתהליכי העבודה.

הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 309. ביום 28 בספטמבר 2008 פרסם בנק ישראל את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 309, ברוח דרישות סעיף 404 לחוק סרבנס-אוקסלי (Sarbanes-Oxley Act of 2002), המחייבת את הנהלת הבנק לעמוד בדרישות הבאות: הבטחת קיומן של בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי; הערכת האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי בסוף כל רבעון; הערכת הבקרה הפנימית על דיווח כספי בתום כל השנה, וכן להעריך בתום כל רבעון את השינויים בבקרה הפנימית שארעו במהלך הרבעון, שהייתה להם, או שהייתה אמורה להיות להם, השפעה מהותית על הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

במהלך שנת 2015 התבצע תהליך של תיקוף ועדכון תהליכים קיימים והוספת תהליכים חדשים ובדיקות אפקטיביות למערך הבקרה הפנימית על דיווח כספי, באמצעות יחידת SOX שפועלת במסגרת מערך החשבות.

בהסתמך על הממצאים שעלו בבדיקת אפקטיביות הבקרה הפנימית, כאמור, העריכה הנהלת הבנק בשיתוף המנהלת הכללית והחשבונאי הראשי, את האפקטיביות של הבקורות בתקופה המכוסה בדוח לגבי הדיווח הכספי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהלת הכללית והחשבונאי הראשי של הבנק, הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות ונהלים לגבי הדיווח הכספי של הבנק הינן אפקטיביות כדי: לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע הכלול בדוחות הכספיים השנתיים, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינוי מודל ה-COSO. הבקרה הפנימית על דיווח כספי התבססה על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של ה-COSO משנת 1992. בחודש דצמבר 2014 עודכן מודל ה-COSO למודל 2013 COSO.

הבנק כאל ובנק מרכנתיל דיסקונט השלימו את ההיערכות לאימוץ של מודל ה-COSO החדש וברבעון הראשון של שנת 2016 תיבדק האפקטיביות של הבקורות שעודכנו בהקשר זה. אי די בי ניו יורק צפוי להשלים את האימוץ וההטמעה עד לסוף שנת 2016.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון הרביעי שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2015, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או שסביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

הדירקטוריון מודה למנהלת הכללית, לחברי ההנהלה, לעובדי הבנק ולעובדי חברות הקבוצה והנהלותיהן, על פועלם לקידום הבנק והקבוצה.

לילך אשר-טופילסקי
המנהלת הכללית

ד"ר יוסי בכר
יו"ר הדירקטוריון

28 בפברואר 2016

בקרה פנימית על דיווח כספי

119	הצהרת המנהלת הכללית
120	הצהרת החשבונאי הראשי
121	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, לילך אשר-טופילסקי, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2015 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים השנתיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

לילך אשר-טופילסקי
המנהלת הכללית

28 בפברואר 2016

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, יוסף ברסי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2015 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים השנתיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יוסף ברסי, סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

28 בפברואר 2016

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק דיסקונט לישראל בע"מ ("להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להוראות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) משנת 1992. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2015, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית. האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק ה"ה זיו האפט וסומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 125 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015.

יוסף ברסי,
סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

לילך אשר-טופילסקי
המנהלת הכללית

ד"ר יוסי בכר
יו"ר הדירקטוריון

28 בפברואר 2016

דוחות כספיים

125	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - בקרה פנימית על דיווח כספי
126	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים
127	דוח רווח והפסד מאוחד
128	דוח רווח והפסד בנק
129	דוח מאוחד על הרווח הכולל
130	מאזן מאוחד והבנק
131	דוח על השינויים בהון העצמי
132	דוח על תזרימי מזומנים - מאוחד והבנק
134	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO 1992"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה בלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO 1992.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאזנים - לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאזנים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015, והדוח שלנו, מיום 28 בפברואר 2016, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בביאור 26 ג' סעיפים 12.9 ו-13 בדבר בקשות לאשר תובענות מסוימות כתובענות ייצוגיות ובדבר תובענות אחרות נגד הבנק וחברות מוחזקות, ולאמור בביאור 36 ג' (2) בקשר עם הודעת פרקליטות המדינה, לפיה תיק בו נחקר חשדות נגד כאל, הועבר לעיון הפרקליטות. בהתאם לביאור האמור, בשלב זה, אין בידי הנהלות כאל והבנק יכולת להעריך מה תהיינה תוצאות ההליך שיינקט, ככל שיינקט, והשלכותיו על כאל.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

28 בפברואר 2016

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקורנו את המאזנים המצורפים של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"ל-1973, ותקני ביקורת מסויימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק, וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמיוחד - לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמיוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 26 ג' סעיפים 12.9 ו-13 בדבר בקשות לאשר תובענות מסויימות כתובענות ייצוגיות ובדבר תובענות אחרות נגד הבנק וחברות מוחזקות, ולאמור בביאור 36 ג' (2) בקשר עם הודעת פרקליטות המדינה, לפיה תיק בו נחקרו חשדות נגד כאל, הועבר לעיון הפרקליטות. בהתאם לביאור האמור, בשלב זה, אין בידי הנהלות כאל והבנק יכולת להעריך מה תהיינה תוצאות ההליך שיינקט, ככל שיינקט, והשלכותיו על כאל.

ביקורנו גם, בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO 1992), והדוח שלנו מיום 28 בפברואר 2016, כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

28 בפברואר 2016

דוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

מאוחד			
2013	2014	ביאור 2015	
במיליוני שקלים חדשים			
6,822	5,736	5,267 הכנסות ריבית	
2,572	1,518	1,042 הוצאות ריבית	
4,250	4,218	2	4,225 הכנסות ריבית, נטו
580	164	187	13,31 הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,670	4,054	4,038 הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	
הכנסות שאינן מריבית			
632	549	363	3 הכנסות מימון שאינן מריבית
2,704	2,586	2,611	4 עמלות
(1)20	(1)18	79	5 הכנסות אחרות
3,356	3,153	3,053 סך-כל ההכנסות שאינן מריבית	
הוצאות תפעוליות ואחרות			
(2)(1)3,609	(2)(1)4,086	3,396	6 משכורות והוצאות נלוות
(2)1,182	(2)1,161	1,158	16 אחזקה ופחת בניינים וציוד
(2)1,146	(2)1,167	1,171	7 הוצאות אחרות
5,937	6,414	5,725 סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	
1,089	793	1,366 רווח לפני מסים	
(2)(1)269	(2)(1)271	568	8 הפרשה למסים על הרווח
820	522	798 רווח לאחר מסים	
45	27	9	15 חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס
רווח נקי:			
865	549	807 לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
(2)(35)	(44)	(57) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
830	505	750 רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	
רווח למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)			
(2)(1)0.79	(2)(1)0.48	0.71 9,24 רווח נקי למניה, המיוחס לבעלי המניות של הבנק	

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

יוסף ברסי,
סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

לילך אשר-טופילסקי
המנהלת הכללית

ד"ר יוסי בכר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
28 בפברואר 2016

דוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

הבנק			
2013	2014	2015	ביאור
במיליוני שקלים חדשים			
4,494	3,448	2,912	הכנסות ריבית
1,855	1,023	640	הוצאות ריבית
2,639	2,425	2,272	הכנסות ריבית, נטו
426	99	75	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,213	2,326	2,197	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית			
379	427	221	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,312	1,224	1,209	עמלות
(1)69	(1)68	82	הכנסות אחרות
1,760	1,719	1,512	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות			
(2)(1)2,333	(2)(1)2,742	2,064	משכורות והוצאות נלוות
(2)849	(2)818	809	אחזקה ופחת בניינים וציוד
447	391	422	הוצאות אחרות
3,629	3,951	3,295	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
344	94	414	רווח לפני מסים
(2)(1)63	(2)(1)40	207	הפרשה למסים על הרווח
281	54	207	רווח לאחר מסים
(2)(1)549	(2)(1)451	543	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס
830	505	750	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2). הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר⁽¹⁾

2013	2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים			
(4)(3)865	(4)(3)549	807	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(4)(35)	(44)	(57)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
830	505	750	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:			
(407)	190	(192)	התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(3)(225)	336	36	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו
(5)(3)(547)	(3)(37)	50	התאמות של ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים ⁽²⁾
7	5	5	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
(1,172)	494	(101)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
(5)(3)374	(3)(94)	69	השפעת המס המתייחס
(798)	400	(32)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים
-	-	(1)	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(798)	400	(31)	רווח (הפסד) כולל אחר, המיוחס לבעלי המניות של הבנק, לאחר מיסים
67	949	775	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(4)(35)	(44)	(56)	הרווח הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
32	905	719	הרווח הכולל המיוחס לבעלי המניות של הבנק

הערות:

(1) ראו ביאור 10.

(2) משקף בעיקר התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

(3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).

(4) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).

(5) הסכום כולל גם יתרת התאמות, לאחר הצגה מחדש, בגין שנים קודמות.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן ליום 31 בדצמבר

הבנק		המאוחד			
2014	2015	2014	2015	ביאור	
במיליוני שקלים חדשים					
נכסים					
25,266	21,824	31,694	28,518	11,27	מזומנים ופקדונות בבנקים
20,891	22,793	37,353	38,935	12,27	ניירות ערך (מזה: בהתאמה, 4,030, 3,863, 5,099, 4,725 שועבדו למלווים)
466	279	466	279		ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
78,301	81,532	122,172	129,268	13,31	אשראי לציבור
(1,359)	(1,311)	(2,049)	(2,052)	13,31	הפרשה להפסדי אשראי
76,942	80,221	120,123	127,216		אשראי לציבור, נטו
1,510	502	1,533	515	14	אשראי לממשלות
(3)(2)7,711	8,193	142	144	15	השקעות בחברות מוחזקות (במאוחד-כלולות)
(3)1,677	1,574	(4)(3)2,291	2,175	16	בניינים וציוד
-	-	142	142	17	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
4,383	3,068	4,596	3,208	28	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(3)(2)2,305	2,170	(3)(2)3,890	3,696	18	נכסים אחרים
2	21	(4)4,955	432	א18	נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה
141,153	140,645	207,185	205,260		סך-כל הנכסים
התחייבויות והון					
110,980	112,779	152,903	157,404	19	פקדונות הציבור
3,473	1,673	5,547	3,907	20	פקדונות מבנקים
148	97	872	777		פקדונות הממשלה
-	-	3,984	3,833		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
3,402	3,598	10,638	9,570	21	כתבי התחייבות נדחים
4,230	3,274	4,475	3,475	28	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(3)(2)6,321	5,936	(3)(2)11,126	10,985	22	התחייבויות אחרות (1)
-	-	4,651	1,675	א18	התחייבויות המוחזקות למכירה
128,554	127,357	194,196	191,626		סך-כל ההתחייבויות
(3)(2)12,599	13,288	(3)(2)12,599	13,288	24	הון עצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
-	-	(3)390	346		זכויות שאינן מקנות שליטה
12,599	13,288	12,989	13,634		סך-כל ההון העצמי
141,153	140,645	207,185	205,260		סך-כל ההתחייבויות וההון

הערות:

- (1) מזה הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים לימים 31.12.2015 ו-31.12.2014 במאוחד, בסך 206 מיליון ש"ח ו-170 מיליון ש"ח ובבנק, בסך 159 מיליון ש"ח ו-135 מיליון ש"ח, בהתאמה. ראו גם ביאור 31 ה'.
 - (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
 - (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).
 - (4) סוג מחדש - מיון פריטים מבניים וציוד לנכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה.
- הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון העצמי

קרנות הון									
הון המניות הנפרע מפרמיה אחרות ההון	הון הנפרע כולל וקרנות אחר	הון רווח המניות (הפסד) הנפרע כולל	הון המיוחס לבעלי זכויות המניות שאינן של הבנק	הון המניות הנפרע מפרמיה אחרות ההון	הון הנפרע כולל וקרנות אחר	הון רווח המניות (הפסד) הנפרע כולל	הון המיוחס לבעלי זכויות המניות שאינן של הבנק	הון המניות הנפרע מפרמיה אחרות ההון	הון הנפרע כולל וקרנות אחר
במיליוני שקלים חדשים									
665	3,434	212	4,311	324	7,078 ⁽²⁾	11,713	290 ⁽²⁾	12,003	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
-	-	-	-	(403)	(20)	(423)	-	(423)	השפעת האימוץ לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים ליום 1.1.13 ⁽¹⁾
665	3,434	212	4,311	(79)	7,058	11,290	290	11,580	יתרה ליום 1 בינואר 2013, לאחר יישום הכללים החדשים ⁽¹⁾
שינויים בשנת 2013:									
-	-	-	-	-	(830) ⁽²⁾	830	35 ⁽²⁾	865	רווח נקי לשנת החשבון
-	-	-	-	-	(23)	(23)	-	(23)	הפרשה למס על ההשקעה בחברה כלולה בגין סעיפים שנרשמו בהון
-	-	-	-	-	-	-	(28)	(28)	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	(395) ⁽¹⁾	-	(395)	-	(395)	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
665	3,434	212	4,311	(474)	7,865	11,702	297	11,999	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
-	-	-	-	-	(505) ⁽²⁾	505	44	549	רווח נקי לשנת החשבון
-	-	-	-	-	(8)	(8)	91	83	מכירת מניות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	-	(42)	(42)	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	(400) ⁽¹⁾	-	400	-	400	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
665	3,434	212	4,311	(74)	8,362	12,599	390	12,989	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
שינויים בשנת 2015:									
-	-	-	-	-	750	750	57	807	רווח נקי בתקופה
-	-	-	-	-	(30)	(30)	(100)	(130)	רכישת זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽³⁾
-	-	-	-	(31)	-	(31)	(1)	(32)	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
665	3,434	212	4,311	(105)	9,082	13,288	346	13,634	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
 (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).
 (3) ראו ביאור 36 א'.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

הבנק			המאוחד		
2013	2014	2015	2013	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים					
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
(2)(1)830	(2)(1)505	750	(2)(1)865	(2)(1)549	807
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות					
ההתאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת:					
חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות (במאחד – כלולות)					
(2)(1)(681)	(2)(1)(457)	(584)	(159)	(27)	(9)
(2)(1)392	(2)(1)360	341	(2)(1)554	(2)527	512
3	67	102	33	122	108
719	568	519	1,036	807	780
(28)	–	(14)	(30)	–	(13)
(327)	(297)	(149)	(511)	(388)	(284)
רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר, נטו					
(7)	(32)	(12)	(10)	(37)	(14)
185	–	–	185	–	–
–	–	–	(23)	–	–
(1)	(5)	(17)	–	(5)	(50)
(2)(1)(115)	(2)(1)(88)	147	(2)(1)(223)	(2)(1)(28)	173
(1)55	(1)97	43	(1)23	(1)144	78
שינוי נטו בנכסים שוטפים:					
(143)	228	(130)	(401)	(1,127)	2,291
2,309	426	(5,297)	496	(5,314)	(10,478)
(192)	296	1,008	(163)	302	1,018
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
285	(364)	187	285	(364)	187
(491)	(371)	1,315	(353)	(516)	1,388
756	778	(760)	773	804	(1,554)
(416)	(182)	52	(282)	(1,094)	4
–	–	–	(977)	–	–
נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה					
(180)	334	(76)	(185)	262	(99)
384	(218)	148	1,828	(1,218)	218
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים					
הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון					
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:					
(781)	1,136	(1,800)	508	1,332	(1,640)
(1,407)	(183)	2,383	90	3,990	6,757
(7)	(68)	(51)	(33)	(100)	(95)
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
–	–	–	(1,808)	340	(151)
438	(461)	(956)	197	(420)	(998)
(2)(1)150	(1)480	(430)	(1)41	(1)1,339	(97)
התחייבויות אחרות					
התאמות בגין הפרשי שער בנכסים והתחייבויות שוטפים					
–	–	–	(73)	67	(11)
1,730	2,549	(3,281)	1,683	(53)	(1,172)
מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת					

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) .
 (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) .
 הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

המאוחד			הבנק		
2015	2014	2013	2015	2014	2013
במיליוני שקלים חדשים					
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה					
רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון	(738)	(102)	(1,125)	(738)	(480)
תמורה מפדיון איגרות חוב מוחזקות לפדיון	539	579	658	226	–
רכישת ניירות ערך זמינים למכירה	(17,836)	(12,697)	(21,960)	(8,219)	(11,771)
תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	12,019	11,627	14,083	7,129	8,366
תמורה ממכירת תיק אשראי	1,290	123	547	115	509
תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה	6,064	7,157	8,819	3,783	4,316
תוספת השקעה בחברות מוחזקות	–	–	(24)	–	12
תמורה מממוש השקעות בחברות מוחזקות ודיבידנד	6	40	53	491	330
רכישת בניינים וציוד	(395)	(329) ⁽¹⁾	(368) ⁽¹⁾	(187) ⁽¹⁾	(220) ⁽¹⁾
תמורה מממוש בניינים וציוד	101	11	4	11	1
מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) השקעה	1,050	6,409	687	3,349	1,063
תזרימי מזומנים מפעילות מימון					
רכישת מניות בחברות מאוחדות	(130)	–	–	–	–
הנפקת כתבי התחייבות	407	–	–	407	–
פדיון כתבי התחייבות	(1,428)	(1,066)	(884)	(267)	(465)
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	–	(42)	(28)	–	–
מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) מימון	(1,151)	(1,108)	(912)	(267)	(465)
גידול (קיטון) במזומנים	(1,273)	5,248	1,458	5,631	2,328
יתרת מזומנים לתחילת התקופה	29,013	23,765	22,265	19,338	16,830
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרת מזומנים ושווי מזומנים	146	–	42	(334)	180
יתרת מזומנים לסוף התקופה	27,886	29,013	23,765	24,635	19,338
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו					
ריבית שהתקבלה	5,653	6,372	6,944	3,961	4,694
ריבית ששולמה	(1,503)	(2,191)	(2,763)	(1,546)	(2,082)
דיבידנדים שהתקבלו	32	107	80	441	338
מסים על הכנסה ששולמו	(439)	(440)	(474)	(290)	(296)

הערה:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).

נספח - פעולות בנכסים והתחייבויות שלא במזומן בתקופת הדוח:

2013			2014			2015		
במיליוני שקלים חדשים								
הבנק:								
רכישת רכוש קבוע			15			11		
השאלת ניירות ערך			(614)			(7)		
המאוחד:								
רכישת רכוש קבוע			21			15		
השאלת ניירות ערך			927			(121)		

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

רשימת הביאורים:	עמוד
1 עיקרי המדיניות החשבונאית	135
2 הכנסות והוצאות ריבית	162
3 הכנסות מימון שאינן מריבית	163
4 עמלות	164
5 הכנסות אחרות	164
6 משכורות והוצאות נלוות	165
7 הוצאות אחרות	165
8 הפרשה למסים על הרווח	166
9 רווח למניה רגילה	172
10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	172
11 מזומנים ופקדונות בבנקים	174
12 ניירות ערך	174
13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	189
14 אשראי לממשלות	195
15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה	195
16 בניינים וציוד	201
17 נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	204
18 נכסים אחרים	204
18א נכסים המוחזקים למכירה	205
19 פקדונות הציבור	206
20 פקדונות מבנקים	207
21 איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	207
22 התחייבויות אחרות	208
23 הטבות לעובדים	208
24 הון, מניות בכורה, עסקאות תשלום מבוסס מניות ודיבידנדים	222
25 הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים	225
26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	234
27 שיעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות	246
28 פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון	249
29 מגזרי פעילות ("ההוראה הישנה")	257
30 מגזרי פעילות פיקוחיים, מגזרי פעילות ניהוליים ואיזורים גיאוגרפיים	263
31 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	268
32 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	286
33 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופת פרעון	290
34 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים	294
35 בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו	303
36 פעילות בתחום כרטיסי אשראי	311
37 יוזמות חקיקה	315
38 ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (הבנק "הבינלאומי")	316
39 מידע על בסיס נתונים נומינליים לצרכי מס – בבנק	318

1. עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

- (1) בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד בנקאי אשר התאגד בישראל.
- (2) הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי.
- (3) הביאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק והחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים בהם צויין בביאור כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד.
- (4) הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 28 בפברואר 2016.
- (5) בדוחות כספיים אלה יושמו לראשונה ההוראות החדשות של המפקח על הבנקים בעניין מבנה הדוח השנתי לציבור. לפרטים נוספים, ראו סעיף 5 ג' (5) להלן.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה –

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") – תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב – כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ניירות ערך בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות פיננסית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 168 (ASC 105-10), "הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות פיננסית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים". בנוסף לכך, הפיקוח על הבנקים הבהיר, כי למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, תחשב ככלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

"בעל ענין" – כמשמעותו בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

"צד קשור" – כמשמעותו בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

"חברות מאוחדות" – חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

"חברות כלולות" – חברות, למעט חברות מאוחדות, ולרבות שותפויות, שההשקעה בהן כלולה בדוחות הכספיים, במישרין או בעקיפין, על בסיס השווי המאזני.

"חברות מוחזקות" – חברות מאוחדות וחברות כלולות.

"מדד" – מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

"סכומים מותאמים" – סכומים נומינליים היסטוריים שהותאמו למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי החשבון בישראל.

"דיווח כספי מותאם" – דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

"סכומים מדווחים" – סכומים מותאמים למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), כהגדרתו בתקן חשבונאות מס' 12 "הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים" (כפי שתוקן) של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

"עלות" – עלות בסכומים מדווחים.

"שלוחות בחו"ל" – חברות מאוחדות וסניפים בחו"ל.

"מטבע הפעילות" – המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה התאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

"מטבע ההצגה" – המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

"שווי הוגן" – המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה (orderly) בין משתתפים בשוק במועד המדידה. ראו גם סעיף ד' 7 להלן.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. לפרטים בדבר מטבע הפעילות של שלוחות בנקאיות בחו"ל, ראו סעיף ד' 1.2 להלן.

3. בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- התחייבות בגין תשלום מבוסס מניות אשר יסולק במזומן;
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
- נכסים והתחייבויות מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

4. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים נדרשות הנהלות הבנק והחברות המוחזקות להפעיל שיקול דעת, ולעשות שימוש בהערכות, אומדנים והנחות, אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על נסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיזוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

5. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים

- דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הטבות לעובדים (ראו סעיף 1 להלן);
- הנחיות בדבר היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה (ראו סעיף 2 להלן);
- דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון (ראו סעיף 4 להלן);
- גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים (ראו סעיף 5 להלן);
- עדכון מבנה הדוח לציבור (ראו סעיף 6 להלן);

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- קובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים (ראו סעיף 7 להלן).
- מגזרי פעילות פיקוחיים (ראו סעיף 8 להלן).

להלן תיאור השינויים במדיניות החשבונאית שננקטה בדוחות כספיים אלה ותיאור של השפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

(1) אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא הטבות לעובדים

(א) עיקרי ההוראות החדשות ביום 10 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא זה. החוזר מעדכן את דרישות ההכרה,

המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. החוזר קובע כי התיקונים להוראות הדיווח לציבור יחולו מיום 1 בינואר 2015, כאשר בעת היישום לראשונה תאגיד בנקאי יתקן למפרע את מספרי ההשוואה לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013 ואילך כדי לעמוד בדרישות הכללים כאמור.

ביום 12 בינואר 2015 פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא, אשר כולל, בין היתר, דוגמאות לאופן הטיפול בהטבות שכיחות במערכת הבנקאית בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.

כמו כן, ביום 11 בינואר 2015 פורסם תיקון להוראות הדיווח לציבור בדבר "זכויות עובדים – שיעור ההיוון, מתכונת גילוי והוראות מעבר ליישום לראשונה" ("החוזר"). החוזר מעדכן את דרישות הגילוי בנושא זכויות עובדים ובנושא תשלומים מבוססי מניות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

בחוזר צויין כי הפיקוח על הבנקים הגיע למסקנה שבישראל לא קיים שוק עמוק לאיגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בהתאם, שיעור ההיוון להטבות לעובדים יחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש הממוצע בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכול במועד הדיווח. בנק הסבור ששינויים במרווח המתקבל לעיל בתקופה מסוימת נובעים מתנודות חריגות בשווקים, באופן שהמרווחים המתקבלים על פיהן אינם מתאימים לשמש להיוון כאמור, יפנה לקבל הנחיה מקדמית מהפיקוח על הבנקים. בהתאם לחוזר, דוגמאות למצבים אלה יכולים לכלול, בין היתר, שינויים בגנים המרווח המתקבל יהיה גבוה מהמרווח על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (מקומי) בישראל.

כאמור, תאגיד בנקאי נדרש לתקן למפרע מספרי השוואה לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ואילך. באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים שנרשמו ברווח כולל אחר כתוצאה משינויים בשיעורי ההיוון נקבע:

- ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן, שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%), לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי הכללים החדשים כאמור לעיל ("ההפסד"), יכלול במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר;
- רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור, עד שיתרה זו תתאפס;
- הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התכנית, למעט במצבים מסוימים חריגים;
- רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1 בינואר 2013, ובתקופות לאחר מכן, ייכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ויופחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התוכנית, למעט במצבים מסוימים חריגים;
- השפעת היישום לראשונה על הטבות אחרות לעובדים, אשר כל השינויים בהן נזקפים באופן שוטף לרווח והפסד (כגון מענקי יובל), נזקפה לעודפים.

(ב) הוראות מעבר לעניין השפעות על הלימות ההון. למרות ההשפעה המהותית לרעה על ההון העצמי של הבנק, לצורך חישוב

דרישות הון בהתאם להוראות באזל III, בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת רווח או הפסד כולל אחר מצטבר הנובעת מהתאמות בגין הטבות לעובדים (לרבות הפסדים שנקפו ישירות ליתרת עודפים ליום 1 בינואר 2013) לא תובא בחשבון באופן מיידי, אלא תהיה כפופה להוראות מעבר, כך שהשפעתה תיפרס בשיעורים של 40% החל מיום 1 בינואר 2015, ושיעורים שווים של 20% לשנה מיום 1 בינואר 2016 ועד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(ג) **יישום המדיניות החדשה בבנק.** במסגרת האמור, נכללו הנושאים העיקריים הבאים:

1. הוגדר תהליך לקביעת שיעור הוון על בסיס איגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד בישראל, בהתאם למשך החיים הממוצע של החבות המוערכת, בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב. התהליך כולל היבטי בקרה לתקינות בחירת איגרות החוב, תיקוף שיעור ההוון המתקבל ובחינת סבירות השינויים בשיעור ההוון.
 2. נקבע מנגנון להגדרת התשואה החזויה על נכסי התכנית. הפרמטרים המשתתפים בקביעת התשואה החזויה הינם, בעיקר, הרכב נכסי התכנית בפועל ובעבר, שינויים אפשריים בהרכב הנכסים בהתאם למדיניות ההשקעה שהוגדרה, תשואות העבר של הקופה, תשואות הנכסים ומשקלם בתיק הכולל, ובניכוי הוצאות תפעול ועמלות. המנגנון כולל גם בדיקת הצורך בעדכון התשואה החזויה במהלך תקופת הדיווח.
 3. שונתה שיטת המדידה בהערכת חבות הבנק בגין הטבות לגימלאים ביחס לאוכלוסיית העובדים הפעילים ובוצע מעבר לחישוב החבות במועד המוקדם ביותר בו קיימת מחויבות לתשלום פיצויי פרישה לעובדים. זאת, במקום חישוב שהניח שיעורי עזיבה לפני גיל 67 וזקיפה יחסית בהתאם.
 4. הוגדר תהליך עבודה לטיפול ברווחים והפסדים אקטואריים, במסגרתו קיימת הבחנה בין:
 - ההפסד האקטוארי שנוצר בגין השינוי בשיעור ההוון ליום 1 בינואר 2013;
 - רווחים אקטואריים בגין שינויים בשיעור הוון לאחר מועד היישום לראשונה;
 - הפסדים אקטואריים בגין שינויים בשיעורי הוון ומרכיבים אחרים, לאחר מועד היישום לראשונה;
 - רווחים/הפסדים אקטואריים בגין הפער שבין התשואה הצפויה על נכסי תכנית לתשואה שהושגה בפועל.
- התהליך כולל התייחסות לסבירות הרווח/ההפסד האקטוארי שמתקבל, הרישומים החשבונאיים, מנגנון ההפחתה של הרווחים/הפסדים וקביעת תקופת ההפחתה.

(ד) **המדיניות החשבונאית המעודכנת של הבנק**

- **הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תוכניות להטבה מוגדרת**
 - הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתכניות פנסיה ופיצויים ותכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי הוון, תמותה, שיעורי פרישה מוקדמת, שיעור תשואה חזוי לטווח ארוך על נכסי תכנית, גידול בתגמול ותחלופה;
 - הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס תקופתי ומעדכן הנחות אלה בעת הצורך. הערכה אקטוארית נערכת, דרך כלל, אחת לשנה, אלא אם בתקופת ביניים חלו שינויים מהותיים בהנחות האקטואריות המשפיעים באופן מהותי על ההתחייבויות האקטואריות או על נכסי התוכנית. הבנק החליט לערוך הערכה אקטוארית בגין פיצויים מדי רבעון;
 - שינויים בהנחות מוכרים ככלל, בכפוף להוראות שפורטו לעיל, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות;
 - התחייבות נצברת לאורך התקופה הרלבנטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה;
 - הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.
- **הטבות לאחר פרישה - תכנית להפקדה מוגדרת**
 - תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית שלפיה הבנק משלם תשלומים קבועים לישות נפרדת מבלי שתהיה לו מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים. מחויבויות הבנק להפקיד בתכנית הפקדה מוגדרת, נזקפת כהוצאה לרווח והפסד בתקופות שבמהלכן סיפקו העובדים שירותים קשורים.
- **הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים: מענקי יובל**
 - התחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה;
 - לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון שיעורי הוון והנחות אקטואריות;
 - כל מרכיב עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים מיידית לדוח רווח והפסד.
- **היעדרויות מזכות בפיצוי - חופשה ומחלה**
 - ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי הוון ובהנחות אקטואריות;
 - הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה שינוצלו במהלך השירות השוטף;

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- **תוכנית פרישה 2014.** במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2015–2019, שאושרה בחודש אוגוסט 2014, הוצעה לעובדים תוכנית לפרישה מוקדמת אשר, נוכח מאפייניה ונסיבותיה, היוותה שינוי מבני. העלויות שהיו כרוכות ביישומה טופלו בהתאם.

(ה) המדיניות החשבונאית שננקטה בעבר (עד שנת 2014)

- שיעור ההיוון בחישובים האקטואריים היה 4%, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים;
- רווחים והפסדים אקטואריים נזקפו מיידית לדוח רווח והפסד;
- בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, התחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין הוצגה בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבות המחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שתיגרם בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבות המחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הותק שלו, בהתאם לגילוי דעת מס' 20 של לשכת רואי חשבון בישראל;
- מידע נוסף באשר למדיניות החשבונאית שיישם הבנק בנושא זכויות עובדים, הובא בסעיף 15 להלן ובביאור 23.

(ו) הוראות מסוימות לעניין היישום לראשונה

בדוחות הכספיים ניתן גילוי על השפעת האימוץ לראשונה ליום 1 בינואר 2013 בשורה נפרדת בדוח על השינויים בהון העצמי ובביאור 10 על רווח כולל אחר מצטבר. שורה זו מבהירה, בין היתר, את ההשפעה המצטברת על העודפים ואת ההשפעה המצטברת שנרשמה ברווח כולל אחר מצטבר במסגרת "התאמות בגין הטבות לעובדים". לצורך הצגת מספרי השוואה לשנים 2013 ו-2014 בנק רשאי, משקולים פרקטיים, להשתמש בשיעורי התשואה בפועל בשנים אלה במקום קביעת שיעורי התשואה החזויים (הבנק בחר לעשות שימוש בהקלה האמורה). פרטים בדבר השפעת היישום לראשונה של הכללים החדשים מובאים בסעיף 3 להלן.

(2) הנחיות בדבר היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה.

- ונוכח מהותיות סכום עלויות התוכנה שהונו, קבע הפיקוח על הבנקים לבנק הנחיות בנושא היוון עלויות תוכנה, כלהלן:
- ייקבע סף מהותיות לכל פרוייקט פיתוח תוכנה בגינו מהוונות עלויות תוכנה, אשר ינוע בטווח שבין 450 אלף ש"ח לבין 600 אלף ש"ח. כל פרוייקט פיתוח תוכנה אשר סף עלויותיו נמוכות מסך המהותיות כאמור, ייזקף כהוצאה בדוח רווח והפסד (ספי המהותיות שקבע הבנק: סף עלויות לפרויקט – 600 אלף ש"ח, סף עלויות לשיפורים ושדרוגים – 450 אלף ש"ח);
 - תקופת ההפחתה של עלויות פיתוח תוכנה לא תעלה על 5 שנים;
 - ייקבעו מקדמי היוון לשעות עבודה, שנמוכים מ-1, כך שיובאו בחשבון הפוטנציאל לסטיה בחישוב שעות עבודה ולחוסר יעילות כלכלי;
 - דרג העובדים שעלויותיהם מהוונות לנכסים יוגבל, כך שהדרג העליון יהיה לכל היותר מנהל, אשר ניתן להראות כי רוב הזמן שלו עוסק בפיתוח בפועל, הוא אחראי על מספר מועט של עובדים, וניתן למדוד באופן מדויק את כמות השעות אשר השקיע בפועל בכל פרוייקט פיתוח;
 - עלויות אשר לא שויכו לפרויקט לפי דיווח שעות ספציפי, שבו העובד הצהיר, על בסיס דיווח יומי, כי השקיע עלויות אלה ספציפית בפרויקט, ירשמו כהוצאה.
- בנוסף, המפקח קבע כי תיערך בחינה מקיפה לירידת ערך כל אחד מהנכסים שפיתוחם הושלם ולירידת ערך כל אחד מהנכסים שנמצאים בפיתוח, שתראה האם מתקיים סממן כלשהו מהסממנים לירידת ערך שצויינו בהוראות והאם קיים צורך ברישום ירידת ערך. שינוי המדיניות החשבונאית בהתאם להנחיות כאמור יושם החל מהדוחות הכספיים ביניים ליום 30 ביוני 2015, בדרך של יישום למפרע. מספרי ההשוואה הוצגו מחדש.
- יצוין כי, למיטב ידיעת הבנק, הנחיות דומות נקבעו לתאגידים בנקאיים נוספים בישראל.
- היישום לראשונה והשפעתו.** יישום הקביעות שנכללו בהנחיות, השפיע בסכום של 87 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס – הקטנת ההון (ליום 31 בדצמבר 2014).

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(3) השפעת היישום לראשונה של כללים חדשים ליום 31 בדצמבר 2014 וליום 31 בדצמבר 2013 ולשנים שהסתיימו באותם מועדים

להלן יבואו פרטים בדבר ההשפעה של היישום למפרע של ההוראה בדבר זכויות עובדים ושל ההוראה בדבר היות עלויות פיתוח תוכנה:

31 בדצמבר 2013				31 בדצמבר 2014			
השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע
לפני היישום	לפני היישום	לפני היישום	לפני היישום	לפני היישום	לפני היישום	לפני היישום	לפני היישום
במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים
2,528	(168)	-	2,696	2,354	(146)	-	2,500
3,595	57	261	3,277	3,890	49	336	3,505
10,408	(2)	691	9,719	11,126	(2)	893	10,235
7,865	(101)	(88)	8,054	8,362	(87)	(193)	8,642
(474)	-	(342)	(132)	(74)	-	(364)	290
11,702	(101)	(430)	12,233	12,599	(87)	(557)	13,243
297	(8)	-	305	390	(8)	-	398
14.1%	(0.1%)	-	14.2%	14.8%	(0.1%)	-	14.9%

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע	השפעת היישום למפרע
לפני היישום	לפני היישום	לפני היישום	לפני היישום	לפני היישום	לפני היישום	לפני היישום	לפני היישום
במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים	במיליוני שקלים חדשים
20	-	(163)	183	18	-	(101)	119
3,609	34	(44)	3,619	4,086	33	65	3,988
1,182	(65)	-	1,247	1,161	(51)	-	1,212
1,146	(6)	-	1,152	1,167	(4)	-	1,171
269	15	(51)	305	271	8	(61)	324
865	22	(68)	911	549	14	(105)	640
(35)	2	-	(37)	(44)	(1)	-	(44)
830	24	(68)	874	505	14	(105)	596
0.79	0.03	(0.07)	0.83	0.48	0.01	(0.10)	0.57
(547)	-	(547)	-	(37)	-	(37)	-
(225)	(2)	(223)	-	-	-	-	-
374	-	207	167	(94)	-	15	(109)
(798)	-	(342)	(456)	400	-	(22)	422
32	24	(410)	418	905	14	(127)	1,018

הערה:

(1) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

(4) דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון. ביום 6 באוקטובר 2014 פרסם המפקח על

הבנקים הוראה בנושא דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון. זאת, בהמשך למדיניות הפיקוח על הבנקים, לאמץ בנושאים מהותיים את מערך הדיווח הכספי שחל על בנקים בארה"ב. בהתאם להוראה, נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא סיווג כהון או כהתחייבות של מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים מורכבים. לצורך כך נדרש ליישם, בין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי, שנקבעו במסגרת הנושאים הבאים בקודיפיקציה:

- נושא 480, בדבר "הבחנה בין התחייבות והון";
- נושא 20-470, בדבר "חוב עם אפשרות להמרה ואפשרויות אחרות"; וכן
- נושא 30-505, בדבר "מניות באוצר".

בנוסף, ביישום ההבחנה בין התחייבויות והון, נדרש להתייחס להוראות הדיווח לציבור בענין נגזרים משובצים. במקביל, הפיקוח על הבנקים פרסם קובץ שאלות ותשובות בנושא זה, במסגרתו הובהר כי יש לסווג מכשירי חוב קיימים עם רכיב המרה מותנה למניות (אשר נכלל בהון עצמי רובד 1 לפי הוראות באזל II ולפי הוראות המעבר עונה על הגדרת מכשיר הון מורכב, או שנכלל כרכיב הון פיקוחי בהתאם להוראות באזל III) כהתחייבות שתומך לפי עלות מופחתת, מבלי להפריד נגזר משובץ. הבנק מיישם את הכללים האמורים החל מיום 1 בינואר 2015.

ליישום ההוראה לא היתה השפעה מהותית.

(5) גילוי על בעלי ענין וצדדים קשורים. ביום 14 ביוני 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר "גילוי על בעלי ענין וצדדים קשורים".

החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור העוסקות בגילוי בנושא זה לשינויים בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 312 בדבר "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". כמו כן, לאור חשיבות הגילוי על בעלי ענין וצדדים קשורים, הוחלט להתאים את הגילוי בנושא זה לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, המפורטים בנושא 850 בקודיפיקציה.

לאחר התיקון, המידע בנושא זה בדוח לציבור יינתן לגבי כל בעל ענין לפי תקנות ניירות ערך, איש קשור לפי הוראה 312 וכל צד קשור אחר לפי כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

הבנק מיישם את ההוראות החל מיום 1 בינואר 2015.

הנתונים בהתאם להוראה החדשה מוצגים החל מדוח שנתי 2015. לא נדרש להציג למפרע מספרי השוואה, כיוון שהמידע אינו קיים ביד הבנק.

היישום לראשונה והשפעתו. ליישום ההוראה היתה השפעה הצגתית, בין היתר נוכח השינויים באוכלוסייה המוגדרת כבעלי ענין וצדדים קשורים.

(6) עדכון מבנה הדוח לציבור. ביום 28 באפריל 2015 פורסם חוזר בדבר עדכון מבנה הדוח השנתי לציבור של תאגיד בנקאי. החוזר

מתייחס בין השאר לשינוי סדר ההצגה בדוחות הכספיים: הצגת דוח רווח והפסד לפני המאזן; הצגת ביאורים תוצאתיים לפני ביאורים מאזניים; פיצול ביאור 4 בדבר "סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי" לתמצית ברמת סך הכל לפי סוגי אשראי עיקריים, ומידע רחב יותר שייכלל בנפרד.

הבנק מיישם את הוראות החוזר החל מדוח שנתי 2015 (דוח זה). ליישום החוזר לא הייתה השפעה, למעט השפעה הצגתית של עדכון מבנה הדוחות הכספיים, כאמור לעיל.

(7) קובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים. ביום 16 בספטמבר 2015 פורסם קובץ שאלות ותשובות מעודכן בדבר יישום הוראות

הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. בקובץ הובהרו הדרישות לקביעת הרף לצורך ביצוע בחינה פרטית לירידת ערך וכן הובהר כי לא ניתן לשנות את אופן בחינת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חוב מסוים, למעט בנסיבות של ארגון מחדש של חוב בעייתי. בנוסף, נקבעו הכללים לביצוע מחיקה חשבונאית בגין חוב בעייתי בארגון מחדש שכשל.

היישום לראשונה והשפעתו. הבנק יישם את ההוראות באופן של מכאן והבא. ליישום השינויים שנקבעו בקובץ לא היתה השפעה מהותית.

(8) מגזרי פעילות פיקוחיים. ביום 6 בנובמבר 2014 פורסם תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. התיקונים

להוראות נועדו לחייב דיווח על מגזרי פעילות בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים.

השינויים העיקריים:

- נוספה דרישה לגילוי על "מגזרי פעילות פיקוחיים", בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים. מתכונת הגילוי על מגזרי הפעילות הפיקוחיים כוללת את המגזרים הבאים: בנקאות פרטית, משקי בית, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי;

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- נוספו הגדרות המבהירות אלו לקוחות יכללו בכל מגזר;
- נוספה דרישה לגילוי נפרד על מגזר "ניהול פיננסי".
- בנוסף, ביום 6 בנובמבר 2014, הופץ קובץ שאלות ותשובות בנושא זה.
- בחזר נקבע כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב- ASC 280), ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.
- הכללים החדשים יחולו מהדוחות הכספיים לשנת 2015 ואילך, כלהלן:
- בדוחות לשנת 2015 תחול דרישת הגילוי בקשר לנתונים מאזניים ביחס למגזרי פעילות פיקוחיים כמוגדר בהוראות החדשות. בהתאם להוראות החדשות ניתן שלא לתת גילוי למספרי השוואה לנתונים המאזניים על מגזרי הפעילות הפיקוחיים, אלא לכלול מספרי השוואה בהתאם להוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף ערב כניסת החוזר לתוקף. כמו כן, לא נדרש גילוי על מגזר ניהול פיננסי;
- החל מהדוח הכספי לרבעון הראשון של שנת 2016 נדרש גילוי מלא לפי הכללים החדשים, למעט הגילוי על מגזר ניהול פיננסי. מספר השוואה יותאמו למפרע. ניתן להציג בדוחות השנתיים לשנת 2016 מספרי השוואה של שנה אחת בלבד בהתייחס לביאור על מגזרי פעילות פיקוחיים. לצורך הצגת מספרי ההשוואה ניתן יהיה להסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016;
- החל מהדוחות לרבעון הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן.
- ישום ההוראות החדשות אינו צפוי להביא להשפעה מהותית למעט אופן ההצגה והגילוי. ביאורים 29 ו-30 הותאמו כדי לכלול את הגילוי הנדרש, בכפוף להוראות המעבר כמפורט לעיל.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1. מטבע-חוץ והצמדה

1.1 נכסים (למעט השקעות בחברות מוחזקות, בניינים וציוד) והתחייבויות, כלולים במאזן כלהלן:

- אלה במטבע-חוץ או הצמודים אליו, מוצגים לפי השערים היציגים המתפרסמים על ידי בנק ישראל לתאריך המאזן, או לתאריך אחר, בהתאם לתנאי העסקות.
- אלה הצמודים למדד המחירים לצרכן או למדדים אחרים, מוצגים במאזן לפי המדד הידוע בתאריך המאזן.
- אלה הצמודים לפי ברירה, מוצגים במאזן לפי התנאים הקובעים ליום המאזן.

1.2 השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ

עסקות במטבע חוץ. עסקות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק ושלוחותיו לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם הפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים אשר מוכרים ברווח כולל אחר, הנובעים מתרגום של מכשירים פיננסיים הוניים מסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרים של ירידת ערך, שאז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר, מסווגים מחדש לרווח והפסד), גידור תזרים מזומנים, בגין החלק האפקטיבי בגידור ופעילות חוץ.

פעילות חוץ. הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקות.

הפרשי שער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל אחר, ומוצגים במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים".

בעת מימוש פעילות חוץ, הסכום המצטבר של הפרשי שער המתייחסים לאותה פעילות חוץ, אשר הוכרו ברווח כולל אחר, מסווגים מחדש לדוח רווח והפסד בתקופה בה הוכר הרווח או ההפסד ממימוש פעילות החוץ.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

שלוחות בנקאיות בחו"ל. עד שנת 1994 סווגו שלוחות בנקאיות מסוימות בחו"ל כיחידות אוטונומיות והפרשי השער בגין התרגום נזקפו ישירות להון, כחלק מקרן תרגום. החל משנת 1995, על פי הנחיות המפקח על הבנקים, סווגו שלוחות בנקאיות בחו"ל כזרוע ארוכה (פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק).

עם אימוץ תקני IFRS, מטבע הפעילות של שלוחה בנקאית בחו"ל נקבע בהתאם ל-IAS21. בהתאם לתקן זה, כדי לקבוע את מטבע הפעילות, על התאגיד הבנקאי לשקול, בין היתר, את הגורמים הבאים:

- המטבע אשר משפיע בעיקר על מחירי המכירה של הסחורות והשירותים (בדרך כלל יהיה זה המטבע שבו נקובים ומסולקים מחירי המכירה של הסחורות והשירותים) והמטבע של המדינה אשר הכוחות התחרותיים והפיקוח (רגולציה) שלה קובעים בעיקר את מחירי המכירה של הסחורות והשירותים;
 - המטבע אשר משפיע בעיקר על עלויות העבודה, החומרים ועלויות אחרות להספקת סחורות או שירותים (בדרך כלל, יהיה זה המטבע שבו נקובות ומסולקות עלויות אלה);
 - גורמים נוספים היכולים לספק ראיה למטבע הפעילות של הישות, כגון: המטבע בו מופקים מקורות כספיים מפעילויות מימון והמטבע בו בדרך כלל מוחזקים תקבולים מפעילות שוטפת;
 - יחסיה של השלוחה עם התאגיד הבנקאי – אם יש לפעילות החוץ מידה ניכרת של עצמאות, אם עסקות של השלוחה עם התאגיד הבנקאי מהוות שיעור גבוה או נמוך מפעילות החוץ, אם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ משפיעים באופן ישיר על תזרימי המזומנים של התאגיד הבנקאי והם זמינים בנקל להעברה אליה ואם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ מספיקים למימון התחייבויותיה הקיימות והחזויות באופן רגיל של הישות, ללא העמדת מקורות על ידי התאגיד הבנקאי.
- בהתבסס על בחינה של קריטריונים אלו, נקבע כי מטבע הפעילות של שלוחות בנקאיות מסוימות אינו זהה לשקל. עם זאת, שינוי הסיווג של שלוחה בנקאית בחו"ל כשלוחה שמטבע הפעילות שלה שונה משקל היה מותנה בקבלת הנחיה מקדמית מהפיקוח על הבנקים. עד לקבלת הנחיה מקדמית כאמור המשיך הבנק לטפל בשלוחות הבנקאיות בחו"ל ככפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה זהה לשקל.

ביום 14 בפברואר 2012, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "מטבע פעילות של שלוחות הפועלות בחו"ל", אשר כולל קריטריונים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים לצורך קביעת מטבע הפעילות של שלוחה בנקאית בחו"ל. בקביעת מטבע הפעילות שאינו שקל נדרש התאגיד הבנקאי לבחון קיום/אי קיום של כל אחד מהקריטריונים המפורטים להלן ולתעד את תוצאות הבחינה:

- הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ואילו פעילות השלוחה בשקלים הינה שולית;
 - גיוס אוטונומי של הלקוחות על ידי השלוחה – פעילות השלוחה מול לקוחות התאגיד הבנקאי ו/או צדדים קרובים אליהם ו/או צדדים שהופנו לשלוחה על ידי התאגיד הבנקאי אינה משמעותית;
 - פעילות השלוחה מול התאגיד הבנקאי ו/או מול הצדדים הקשורים לו אינה משמעותית. כמו כן, אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהתאגיד הבנקאי ו/או הצדדים הקשורים לו;
 - פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו כן, השלוחה מבצעת את הפעילויות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיות.
- כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק (לדוגמה: העסקות של השלוחה המבוצעות עם לקוחות התאגיד הבנקאי הן משמעותיות עד כדי כך שהן מהוות את רוב העסקות של השלוחה) הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים.
- הבנק בחן מחדש את הסיווג של השלוחות הבנקאיות שלו בחו"ל בהתאם לקריטריונים החדשים. לאור הבחינה המחודשת השלוחה בנקורפ. סווגה החל מיום 1 בינואר 2012 כפעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה משקל. שינוי הסיווג טופל באופן של מכאן ולהבא כשינוי של מטבע הפעילות של השלוחה כך שהפרשי שער בגין התרגום הוכרו החל מיום 1 בינואר 2012 ברווח כולל אחר והוצגו במסגרת "התאמות מתרגום".

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1.3 להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין היציגים ושיעורי השינויים בהם:

שיעור השינוי בשנת					
2013	2014	2015	2013	2014	2015
מדד המחירים לצרכן (בנקודות):					
1.9	(0.1)	(0.9)	107.5	107.4	106.4
הידוע בחודש המאזן					
שער חליפין היציג (בש"ח) לתאריך המאזן של:					
(7.0)	12.0	0.3	3.471	3.889	3.902
דולר ארה"ב					
(2.8)	(1.2)	(10.1)	4.782	4.725	4.247
אירו					

2. עקרונות באיחוד ויישום שיטת השווי המאזני

2.1 צירופי עסקים. צירוף עסקים הינו עסקה או אירוע אחר, שבהם רוכש משיג שליטה על עסק אחר או על מספר עסקים. הבנק

מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method).

מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכש משיג שליטה על הישות הנרכשת. שליטה היא הכוח לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של חברה כדי להשיג הטבות מפעילויותיה. הרוכש שולט בישות הנרכשת כאשר הוא חשוף, או בעל זכויות, לתשומות משתנות ממעורבותו בנרכשת ויש לו את היכולת להשפיע על תשומות אלה באמצעות כח ההשפעה שלו בנרכשת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על ידי הרוכש ועל ידי אחרים.

צירופי עסקים שאירעו לפני 1 בינואר 2011. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, הבנק אימץ את ההקלה שנקבעה בסעיפים C4-1 ל-IFRS 1, "אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים". בהתאם, הבנק לא יישם את IFRS 3 (2008) למפרע לגבי צירופי עסקים, רכישות של חברות כלולות ורכישות של זכויות שאינן מקנות שליטה שהתרחשו לפני 1 בינואר 2011. לפיכך, עבור רכישות אשר אירעו לפני 1 בינואר 2011 המוניתין שהוכר ועודפי העלות שנוצרו מייצגים את הסכומים שהוכרו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

חברות בת. חברות בת הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות הבת מאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

המדיניות החשבונאית של חברות הבת שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הבנק. **זכויות שאינן מקנות שליטה.** זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון בחברה בת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם וכוללות בתוכן מרכיבים נוספים, ככל שאלה קיימים.

זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהווה והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק (לדוגמה: מניות רגילות), נמדדות במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. מכשירים אחרים העומדים בהגדרה של זכויות שאינן מקנות שליטה (לדוגמה: אופציות למניות רגילות) נמדדים בשווי הוגן או לפי הוראות תקני IFRS רלוונטיים אחרים.

הקצאת פריטי הרווח והרווח הכולל האחר בין בעלי המניות. רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של חברה בת ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הכל רווח ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של חברה בת ולזכויות שאינן מקנות שליטה. גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקות עם זכויות שאינן מקנות שליטה, תוך שימור שליטה. עסקות עם זכויות שאינן מקנות שליטה תוך שימור שליטה, מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לשינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות נזקק ישירות להון.

כמו כן, בעת שינויים בשיעור ההחזקה בחברה בת, תוך שימור שליטה, הבנק מייחס מחדש את הסכומים המצטברים שהוכרו ברווח כולל אחר, בין הבעלים של הבנק לבין הזכויות שאינן מקנות שליטה.

2.2 אופציות מכר (PUT) לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה. בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 18 במרס 2012, בנושא

"טיפול באופציות מכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה", הבנק יישם את הנחיות IFRS בנושא. לפיכך, אופציות מכר שהונפקו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המסולקות במזמן או במכשיר פיננסי אחר (לרבות האופציות שהונפקו לפני 1 בינואר 2012) הוכרו כהתחייבות בגובה הערך הנוכחי של תוספת המימוש. בתקופות עוקבות, שינויים בערך האופציה הוכרו בדוח רווח והפסד לפי שיטת הריבית האפקטיבית. כמו כן, חלק הקבוצה ברווחי החברה המוחזקת כלל את חלקם של בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה, להם הנפיקה הקבוצה אופציות מכר.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

במכתב המפקח נכללה הקלה לפיה, לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון, תאגיד בנקאי יזקוף לבסיס ההון את השינוי בהון העצמי שנובע מיישום לראשונה של ההנחיות הכלולות במכתב, לא יאוחר ממועד הסיום של ההתקשרויות הקיימות. בחודש פברואר 2014 הודיע הפיקוח לכאל, כי ניתן לפרוס את ההפחתה מההון בגין אופציית המכר עד ינואר 2018, לפי הטיפול שנקבע לניכויים מההון בהוראות המעבר של באזל III.

לפרטים בדבר שינוי הטיפול החשבונאי בזכויות שאינן מקנות שליטה בדינרס, ראו ביאור 36 א'.

2.3 השקעה בחברות כלולות. חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה.

השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית. יובהר, כי הבנק לא מבצע תיאומים למדיניות חשבונאית המתייחסת לנושאים בליבת העסק הבנקאי (נושאים שבהם טרם אומצו בהוראות הדיווח לציבור תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים) שיושמה על ידי חברה כלולה ריאלית ולמדיניות החשבונאית בכללותה שיושמה על ידי תאגיד בנקאי שהיה חברה כלולה של הבנק עד ליום 13 במרס 2014.

אובדן השפעה מהותית. הבנק מפסיק להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מהמועד בו איבד את ההשפעה המהותית ומטפל בהשקעה כנכס פיננסי.

במועד זה, הבנק מודד בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותרה בחברה הכלולה לשעבר ומכיר ברווח או הפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית – רווחים או הפסדים מהשקעות במניות", כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר, בכל הפרש בין השווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי ממימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה.

הסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווגים מחדש לדוח רווח והפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

2.4 עסקאות שבוטלו באיחוד. יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות, בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בחברות הכלולות. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה קיימת ראייה לירידת ערך.

2.5 הטיפול בדוחות הכספיים הנפרדים של הבנק. בעריכת הדוחות הכספיים הנפרדים, הבנק מטפל בחברות המוחזקות לפי שיטת השווי המאזני. זאת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדוחות הכספיים של הבנק בלבד כוללים את הדוחות הכספיים של חברות נכסים ושירות, בבעלות מלאה של הבנק, אשר מרבית נכסיהן בשימוש הבנק.

3. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

3.1 הכנסות והוצאות מימון נכללות על בסיס צבירה, למעט ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים, שמוכרת על בסיס מזומן, כאשר לא קיים ספק בדבר גביית היתרה הרשומה הנוותרת של חוב פגום. כאשר קיים ספק כאמור, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיוור מוכרת על בסיס הגביה בפועל.

3.2 הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות, כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים, מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

3.3 במכשירי הון מורכבים, הכוללים תמריץ מובנה לפדיון (step-up), שיעורי הריבית המשמשת בחישוב הוצאות הריבית הינם שיעורי הריבית שבתוקף טרם ה-step-up, בהתבסס על הערכת ההנהלה שהמכשירים ייפדו במועד העלאת הריבית.

3.4 לעניין ניירות ערך ראו ס.ק. 5 להלן; לעניין מכשירים נגזרים ראו ס.ק. 6 להלן.

3.5 בתקופות עוקבות לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, הכנסות ריבית מהשקעות במכשירי חוב מוכרות בתקופת דיווח בהתבסס על עודף תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב (סכום הבסיס של מכשיר החוב במועד ירידת הערך בעלת אופי אחר מזמני הינו שוויו ההוגן).

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

3.6 הכנסות והוצאות אחרות מוכרות על בסיס צבירה.

3.7 עסקות מכירה וחכירה חוזרת הוצגו בדוחות הכספיים בהתאם ל-IAS-17.

3.8 מדידת הכנסות ריבית (FAS91):

עמלות יצירת אשראי. עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.

עמלות הקצאת אשראי. עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה, הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבויות אינה קלושה.

שינוי בתנאי חוב. במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים, או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה. במקרים כאמור, ההלוואה שמומנה מחדש מטופלת כהלוואה חדשה, ובהתאם העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פרעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות מיידית ברווח והפסד. אחרת העמלות האמורות נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

עמלות פרעון מוקדם. עמלות פרעון מוקדם שחויבו בגין פרעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פרעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

4. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

4.1 כללי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים, בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי", מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל ה-SEC, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר "טיפול בחובות בעייתיים". כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2013, הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי".

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות, לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וכו'), מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה (ראו סעיף 5.7 להלן).

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את החובות הבעייתיים ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום הביטחונות ומצבם, המצב הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גביה. לצורך כך, הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות איגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפרעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד כדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב מטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (להלן: "חוב שאינו מבצע"). כמו כן, כל חוב, שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, מסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 314 בדבר "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות".

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פרעון של הקרן הנוותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החזרה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
 - כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה.
- כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור אינם חלים על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפרעון לפי התנאים החדשים. הערכה מבוססת על ביצועי הפרעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי (לפחות 20%) את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר את ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות לשינוי בתנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת שיעורי ריבית או סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפרעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע את החוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש.

חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם החייב מצוי בקשיים פיננסיים והאם במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן את קיומן של אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;
- לגבי חובות של מועד ההסדר אינם בפיגור, הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפרעון הנוכחית קיימת סבירות, שבעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
- החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי;

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק מקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל. הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:
 - כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה) בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים;
 - שווי הוגן עדכני של הבטחון לגבי חובות מותנים בבטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על העדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
 - לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.
- בנוסף, הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפרעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחיה בתשלומים אינה מהותית.
- חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, מסווגים כחוב פגום ומוערכים על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפגע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים. למרות, האמור לעיל, לגבי החובות שנבחנו על בסיס קבוצתי שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר כשל, נבחן הצורך במחיקה חשבונאית מיידית. בכל מקרה, לגבי חובות כאמור מבוצעת מחיקה חשבונאית לא יאוחר מהמועד שבו החוב הופך לחוב בפיגור של 60 ימים או יותר.
- הבחינה כאמור לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות, בהתאם לרף הכמותי ומדיניות ניהול האשראי של הבנק, ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה הפרטנית לבין מסלול הבחינה על בסיס קבוצתי במהלך חיי החוב, אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות). ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות ששך יתרתם החוזית, מקובצת ברמת לקוח, הינה מעל 1 מיליון ש"ח (בחברה מאוחדת אחת בגין חובות מעל 50 אלף ש"ח, ובחברת כרטיסי אשראי מאוחדת, בגין חובות בשל כרטיסי אשראי מעל 500 אלף ש"ח ובגין חובות בתי עסק בכל סכום). הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור, בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 314 בדבר "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות".

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הבטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בבטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהבטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי. מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-ASC 450 (FAS 5), "טיפול חשבונאי בתלויות", ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלבנטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית, אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלוונטיים. בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים, שיעור ההתאמה בין הגורמים הסביבתיים לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי בכל מועד דיווח בהתייחס לממוצע שיעורי הפסד בטווח השנים. מהאמור מוחרג אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק אינו נדרש להחזיק הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום יתרת ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום יתרת ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממס.

ההפרשה הנדרשת בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים – מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-ASC 450 (FAS 5). ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי (CCF), כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203, "מדידה והלימות הון – סיכון אשראי – הגישה הסטנדרטית".

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור – מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור חל על כלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעל אופי עסקי.

בנוסף, הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 329 בדבר "מגבלות למתן הלוואות לדיור". בהתאם, הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות וכי החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטי, שנחשב כחוב שאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בבטחון, הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של חלק היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הבטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

למרות האמור לעיל, לגבי חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי, נבחן הצורך במחיקה מיידי. מכל מקום, חובות כאמור נמחקים חשבונאית לא יאוחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום, הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו והוכרו כהכנסה ברווח והפסד אך טרם נגבו. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגבי הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים בטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפרטים בדבר הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים, ראו סעיף 3.1 לעיל.

הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית בגין חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר. חובות אלה כפופים לשיטת הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחה שהרווח של הבנק אינו מוטא כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

4.2 דרישות הגילוי

הבנק מיישם את דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20. בהתאם לעדכון האמור נדרש לכלול גילוי רחב בקשר ליתרות חוב, תנועות ביתרות ההפרשה להפסדי אשראי, אינדיקציות לאיכות האשראי ורכישות ומכירות מהותיות של חובות במהלך התקופה. כמו כן, החל מדוח שנתי 2015, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בדבר שינוי מבנה הדוחות הכספיים, הבנק מציג ריכוז מידע עיקרי בדבר סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (ראו ביאור 13) ומידע נוסף על סיכון אשראי כאמור (ראו ביאור 31).

4.3 קובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים. לפרטים, ראו סעיף ג' 5 (7) לעיל.

5. ניירות ערך

5.1 ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, לשלושה תיקים כלהלן:

(א) איגרות חוב מוחזקות לפדיון – איגרות חוב שלבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת, כך שהבנק לא יסטה במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. איגרות החוב מוצגות לפי העלות בתוספת הפרשי הצמדה או הפרשי שער וריבית שנצטברו, וכן מרכיב הנכיון או הפרמיה, שנוצר בעת הרכישה ושטרם הופחת, ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני. העברה או מכירה של איגרות חוב מהתיק המוחזק לפדיון מותרת בגין שינויי נסיבות מסוימים, שבהתקיימם המכירה או ההעברה לא ייחשבו כסותרים את מיונה מלכתחילה של איגרת החוב, ובכלל זה ראייה להידרדרות מהותית בכושר הפרעון של המנפיק.

(ב) ניירות ערך למסחר – ניירות ערך המוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי שווי הוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים בגין התאמות לשווי ההוגן, נזקפים לדוח רווח והפסד.

(ג) ניירות ערך זמינים למכירה – ניירות ערך אשר לא סווגו בשתי הקטגוריות הקודמות. ניירות ערך הזמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן, למעט מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני אשר נזקפת לדוח רווח והפסד. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מההתאמה לשווי ההוגן, בניכוי השפעת המס, נזקפים ישירות לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר.

5.2 עלות ניירות ערך שמומשו נזקפת לדוח רווח והפסד על בסיס "ממוצע נע".

5.3 הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.

5.4 הכנסות ריבית בגין זכויות מוטב שנרכשו (כגון: מכשירים פיננסיים מגובי נכסים מסוג CDO, CLO, CMO), למעט זכויות מוטב באיכות אשראי גבוהה (high credit quality), מוכרות לפי שיטת הריבית הפרוספקטיבית, תוך התאמת שיעור הריבית אשר משמש להכרה בהכנסות ריבית לשינויים באומדן תזרימי מזומנים עתידיים. לעניין זה, זכויות מוטב באיכות אשראי גבוהה הן זכויות מוטב שהונפקו בערבות ממשלת ארה"ב או על ידי סוכנויות של ממשלת ארה"ב, וכן ניירות ערך מגובי נכסים שדירוג האשראי שלהם היו לפחות AA.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- 5.5** השקעות בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- 5.6** לעניין הטיפול בעסקאות של העברת נכסים פיננסיים (כגון: עסקאות רכש חוזר, השאלה של ניירות ערך וכו'), ראו ס.ק. 9 להלן. לעניין חישוב שווי הוגן – ראו ס.ק. 7 להלן.
- 5.7** הבנק וחברות הבת הרלבנטיות בוחנים בכל תקופת דיווח, בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים החלים על תאגידים בנקאיים, אם ירידת ערכם של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי שאינו זמני (Other than temporary).
- הבחינה מבוססת על השיקולים הבאים:
- שיעור ההפסד ביחס לעלות/לעלות המופחתת (תוך בחינת התפתחויות לאחר תאריך המאזן);
 - התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
 - שיעור התשואה לפדיון במקרה של איגרות חוב;
 - דירוג האשראי של הנייר, לרבות שינויים שחלו בדירוגו;
 - במקרה של מניות – אירועים של הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטולה;
 - במקרה של איגרות חוב – אירועים של אי ביצוע תשלומי ריבית תקופתיים בהתאם לתנאי האיגרת, צפי לשינויים בתזרימי המזומנים הצפויים מהאיגרת;
 - ייחוס ירידת הערך לשינוי לרעה במצב המנפיק, או לשינוי במצב השוק בכללותו;
 - הכוונה והיכולת של הבנק או חברת הבת הרלבנטית להחזיק בניירות הערך לתקופת זמן מספקת עד שתחול עליה צפויה בשווי ההוגן של נייר הערך, או עד לפדיונו;
 - מידע רלבנטי בדבר מצבו הפיננסי של המנפיק ושינויים בו, ניתוח אירועים ספציפיים שעשויים להשפיע על פעילותו של המנפיק ורווחיותו וניתוח מצב הענף והמדינה בהם פועל המנפיק.
- הבנק מכיר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני לכל הפחות, בכל אחד מהמקרים הבאים:
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמון למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי איגרות חוב – העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
- “נמוך בשיעור משמעותי” –
- באיגרת חוב – כאשר השווי ההוגן שלה נמוך מעלותה המופחתת בשיעור של 40% ומעלה ושיעור התשואה לפדיון הינו 20% ומעלה, אלא אם התקיימו נסיבות מיוחדות;
 - במניה – כאשר השווי ההוגן שלה נמוך מעלותה בשיעור של 20% ומעלה והמניה נמצאת בפוזיציה של הפסד במשך תקופה של 6 חודשים ומעלה, אלא אם התקיימו נסיבות מיוחדות;
 - נסיבות מיוחדות – נסיבות שנומקו ותועדו לרבות: שינוי בשווי שוק שניתן לייחס את רובו לשינוי בשיעור הריבית בשוק, נייר ערך שהנפיקה ממשלה (ממשלת ישראל או ממשלה במדינת OECD) במטבע מקומי, הלאמה;
 - נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה;
 - נייר ערך אשר סמון למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, יש כוונה למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
 - איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח לתקופה (ירידה משמעותית בדירוג – כאשר הדירוג נמוך מדירוג השקעה והוא ירד בלפחות 4 דרגות – notches – מהדירוג במועד הרכישה);
 - איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
 - איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס העלות החדש).

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

6. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

הבנק מכיר בכל הנגזרים, כנכסים או כהתחייבויות במאזן ומודד אותם לפי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של מכשיר נגזר ידווח בדוח רווח והפסד או יכלול בהון העצמי כמרכיב של רווח כולל אחר (other comprehensive income), בהתאם לאופן הייעוד של המכשיר הנגזר. השינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס או התחייבות, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר. הטיפול החשבונאי בשינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מנכס או מהתחייבות: החלק האפקטיבי של השינוי בשווי הוגן של נגזר, המיועד לגידור תזרים מזומנים, מדווח תחילה בהון העצמי (מחוץ לדוח רווח והפסד) כמרכיב של רווח כולל אחר, ואחר כך, כאשר תזרימי המזומנים משפיעים על דוח רווח והפסד, הוא מסווג מחדש לדוח רווח והפסד. לפריטים נוספים ראו ביאור 28 להלן.

7. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011, הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 157 (ASC 820-10), אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, הבנק מיישם את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא "מדידת שווי הוגן", המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית 04-2011 ASU בנושא "מדידת שווי הוגן (ASU 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-U.S. GAAP וב-IFRS".

שווי הוגן מוגדר כסכום אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע זמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר נגישים לבנק במועד המדידה;
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1;
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

ניירות ערך. השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק הפעיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת השווי ההוגן אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים. מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק היעיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט, ראו בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים. לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע. התקן דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראו ביאור 34 להלן, בדבר יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות. Fair Value Option 825-10 ASC (FAS159) מתיר לתאגיד הבנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים, אשר בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. חלופת השווי ההוגן ניתנת ליישום לגבי כל מכשיר בנפרד, אולם מרגע שהתאגיד הבנקאי בחר ליישם אותה עבור פריט מסוים, היא אינה ניתנת לביטול. שינויים בשווי הוגן של פריטים שלגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן מוכרים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים אלה מוכרות בדוח רווח והפסד במועד התהוותן.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, התאגיד הבנקאי רשאי ליישם את חלופת השווי ההוגן רק עבור פריטים לגביהם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה, כך שמהימנות מדידת השווי ההוגן של הפריט תהיה ברמה גבוהה.

למידע בדבר פריטים שהבנק בחר ליישם לגביהם את חלופת השווי ההוגן, ראו ביאור 34.

8. קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012, אשר תיקן את הוראות הדיווח לציבור בדבר "קיזוז נכסים והתחייבויות". החוזר נועד להתאים את הוראות הדיווח לציבור בנושא זה לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם לחוזר, בנוגע לקיזוז מכשירים נגזרים, תאגיד בנקאי יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויצג במאזן את יתרם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים: (1) בגין אותן ההתחייבויות, יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים; (2) בכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית; (3) גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים זה לזה סכומים הניתנים לקביעה.

כאשר נכסים והתחייבויות נובעים משני צדדים נגדיים שונים, הם מוצגים במאזן בסכום נטו, בהתקיים כל התנאים שפורטו לעיל ובתנאי שיטת הסכם בין שלושת הצדדים, המעגן באופן ברור את זכותו של הבנק לקיזוז בגין אותן התחייבויות. הבנק בוחן האם זכות הקיזוז תהיה תקפה גם במקרה של פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר וכן שוקל קיומן של מגבלות משפטיות בכדי לקבוע כי זכות הקיזוז היא בת אכיפה.

על רקע ההוראה ואגב יישומה לראשונה, החליט הבנק לחדול מקיזוז החשיפות בגין מכשירים נגזרים במאזן. בנוגע לעסקאות רכש חוזר, תאגיד בנקאי יהיה רשאי לקזז בין "ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר" לבין "ניירות ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר", אם מתקיימים תנאים מסוימים שנקבעו בנושא זה בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. הבנק מקזז פקדונות שפרעונום למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאינו לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

9. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), "העברות ושירות של נכסים פיננסיים ולסילוק של התחייבויות", כפי שתוקן על ידי FAS 166, "העברות ושירות של נכסים פיננסיים" (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבל הינו ישות שכל יעודה הוא לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים, אשר מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה – כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

החל מיום 1 בינואר 2012, הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא "בחניה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקות רכש חוזר", שמהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860). בהתאם לעדכון, הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר, וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הבטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל.

בעסקות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; וכן
- ההסכם נערך בעת ובטווח אחת עם ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. ההפרשים בין התמורה שהתקבלה לבין סכום הנכסים שנגרעו מוכר ברווח והפסד. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

עסקות השאלה או שאלה של ניירות ערך, שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי והבטחונות הכללים של השואל, ההשאלה או השאלה מטופלות כאשראי או כפיקדון, אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלה נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמניים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר אם התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות; או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

חברה בת בחו"ל מבצעת עסקות של מכירת ניירות ערך בתנאי רכישה חוזרת (Repurchase agreements) ושל רכישה ניירות ערך בתנאי מכירה חוזרת. ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת בהם לא אבדה השליטה על הנכס המועבר, מטופלים כקבלת חוב מובטח, כך שניירות הערך שנמכרו לא נגרעים מהמאזן ומוצגים בסעיף ניירות ערך וכנגדם, הפקדון שלהבטחת השבתו שועבדו ניירות הערך, מוצג בסעיף "ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר". ניירות ערך שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, מטופלים כהענקת חוב מובטח, כך שניירות הערך שנרכשו מהווים בטחון לחוב ואינם נכללים במאזן. האשראי שניתן מוצג בסעיף "ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר".

10. רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה. פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור, הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהווננו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה ראו סעיף 1 ג' 5 לעיל.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות. עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת. פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ששיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקע בבעלות אינה מופחתת.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש מעת לעת ומותאמים בעת הצורך.

לפרטים בדבר שיטת הפחת בתקופה השוטפת ובתקופות ההשוואה, ראו ביאור 16 להלן.

11. חכירות. חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממנהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושאת הקבוצה באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים ומוכרת התחייבות בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימליים העתידיים. תשלומים עתידיים לשימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר שהם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הקבוצה. הבנק מכיר בתשלומי החכירה בגין חכירה תפעולית כהוצאה בדוח רווח והפסד על בסיס קו ישר לאורך תקופת החכירה, לרבות תקופת האופציה שבמועד ההתקשרות בחכירה וודאי באופן סביר שתמומש.

כאשר חכירה כוללת מרכיבי קרקע ומבנים, הבנק מעריך את הסיווג של כל מרכיב כחכירה תפעולית או כחכירה מימונית בנפרד בהתאם להוראות הסיווג ב-17 IAS. בקביעה אם מרכיב הקרקע מהווה חכירה תפעולית או חכירה מימונית, הבנק מביא בחשבון שלקרקע יש באופן רגיל אורך חיים כלכליים לא מוגדר.

12. נכסים בלתי מוחשיים

מוניטין. לפרטים בדבר מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראו סעיף 2.1 לעיל. בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות תוכנה. תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר מוכרות כהוצאה עם התהוותן. (עלויות תוכנה מוצגות במסגרת רכוש קבוע. ראו סעיף 10 לעיל).

הפחתה. הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי התוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי, אלא נבחנים אחת לשנה לצורך בחינת ירידת ערך.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, בנכסים בלתי מוחשיים אלה נבחנת ירידת ערך, אחת לשנה, עד למועד בו הם הופכים להיות זמינים לשימוש.

עלויות עוקבות. עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או למותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

הנחיות בדבר היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה. לפרטים בדבר הנחיות בנושא היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה, ראו סעיף ג' 5 (2) לעיל.

13. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים. הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. בתקופות העוקבות למועד ההכרה הראשונה, מבוצעת אחת לשנה, בתאריך קבוע עבור כל נכס, הערכה של סכום בר ההשבה של מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או שאינם זמינים לשימוש, או באופן תכוף יותר, אם קיימים סימנים לירידת ערך. הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים היוו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

הפסד מירידת ערך מוניטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב. בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב-36 IAS, "ירידת ערך נכסים", בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. ASC 350-40 (SOP 98-1: Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use):

- (1) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- (2) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- (3) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- (4) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
- (5) לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.

באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב-36 IAS, "ירידת ערך נכסים".

השקעות בחברות כלולות. השקעה בחברה כלולה נבחנה לירידת ערך, כאשר היתה קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך בהתאם ל-39 IAS "מכשירים פיננסיים הכרה ומדידה", ובהתאם להחלטת רשות ניירות ערך 4-1 "קווים מנחים לבחינת הצורך בהפחתת השקעות קבע". ירידת הערך נבחנה ביחס להשקעה בכללותה. במידה והיתה קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על כך שיתכן שנפגם ערכה של ההשקעה, הבנק ביצע הערכה של הסכום בר ההשבה של ההשקעה שהינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו שלה.

14. נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה. נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) שצפוי כי ימומשו בדרך של מכירה או חלוקה ולא בדרך של שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו בגין חובות פגומים), מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה, אם צפוי ברמה גבוהה שיושבו בעיקר באמצעות עסקת מכירה ולא באמצעות שימוש מתמשך. כך גם כאשר הבנק מחויב לתכנן מכירה אשר כרוכה באיבוד שליטה על חברה בת, ללא קשר אם לבנק יישארו זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות בחברה הבת לשעבר לאחר המכירה.

מיד לפני סיווגם כמוחזקים למכירה או לחלוקה, נמדדים הנכסים (או המרכיבים של קבוצות המיועדות לסילוק) על פי המדיניות החשבונאית של הבנק. לאחר מכן נמדדים הנכסים (או הקבוצה המיועדת לסילוק), לפי הנמוך מבין הערך בספרים והשווי ההוגן, בניכוי עלויות מכירה.

בתקופות עוקבות, נכסים בני פחת המסווגים כמוחזקים למכירה או לחלוקה אינם מופחתים הפחתה תקופתית, והשקעות בחברות כלולות המסווגות כמוחזקות למכירה אינן מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

15. הטבות לעובדים

15.1 התחייבויות בגין זכויות עובדים מכוסות בהפרשות מתאימות. לפרטים נוספים ראו ביאור 23 להלן.

15.2 חברת הבת אי די בי ניו יורק אימצה, בתוקף מיום 1 בינואר 2008, את EITF 06-04 בנושא "הטיפול החשבונאי בהיבטים של פיצויים נדחים ושל הטבות שלאחר פרישה בהקשר להסדרי ביטוח חיים מסוג Endorsement Split-Dollar". ה-EITF הגיע להסכמה שלצורך הסדר ביטוח חיים מסוג Endorsement Split-Dollar, על המעביד להכיר בהתחייבות להטבות עתידיות, בהתאם ל-FAS 106 (אם במהות קיימת תוכנית הטבות שלאחר פרישה) או בהתאם ל-Opinion 12 (אם ההסדר מהווה במהות הסכם אישי לפיצויים נדחים), הנשען על חוזה מבסס עם העובד.

15.3 ההנחיות והבהרות בדבר "חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים". ההנחיות מחודש מרס 2011, מתייחסות בעיקר להיבטים של חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זה. ואולם, בהיבט אחד ההנחיות מהוות הנחיה חשבונאית – תוכניות פרישה מרצון ומענקי פרישה לא חוזיים. תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצות עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון, במסגרת החישוב האקטוארי, את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. בהנחיות נקבעו אמות מידה כמותיות, שבהתקיימן התאגיד הבנקאי ידרש להביא בחשבון את תוספת העלות בעניין זה, בהתבסס על חישוב אקטוארי.

חישוב ההפרשות בגין התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה על בסיס אקטוארי, כרוך בשימוש בכלים סטטיסטיים והערכות לגבי העתיד, והוא מבוסס על נסיון העבר ועל המגבלות שקבעה הנהלת הבנק בנושא (ראו להלן).

החישוב מתבסס גם על שיעורי העזיבה הממוצעים, לפי שכבות גיל, בהתאם לשיעורי הפרישה בפועל בשנים 2004–2010. לאור היקפי הפרישה הטבעית הצפויים בשנים 2017–2028, הונח ששיעורי הפרישה מרצון בשנים אלה יעמדו על 2% לשנה מגיל 50. החישוב המתבסס על שיעורי עזיבה יושם למפרע.

המגבלות שקבעה ההנהלה, בקשר עם תוכנית פרישה 2011, אשר יושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2011, הן אלה:

- בחמש השנים שלאחר הפעלת תוכנית פרישה 2011, לא תתאפשר פרישת עובדים בתנאים מועדפים, פרט למקרים חריגים (ראו להלן);
- גיל מינימלי לפרישה בתנאים מועדפים – 50;
- יצירת קרן מיוחדת עבור מקרי פרישה חריגים, עבור עובדים שבהתאם למגבלות שנקבעו, לא יהיו זכאים לפרישה בתנאים מועדפים.
- המגבלות שקבעה הנהלת הבנק, במסגרת אישור תוכנית הפרישה בחודש אוגוסט 2014, אשר יושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2014:
- בשנים 2015–2016 לא תתאפשר פרישת עובדים בתנאים מועדפים, פרט למקרים חריגים;
- גיל מינימלי לפרישה בתנאים מועדפים – 50;
- הקרן המיוחדת עבור מקרי פרישה חריגים, שנוצרה בעבר, שיתרתה 19 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015 (35 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014), תשמש לפרישת עובדים במקרים חריגים בשנים 2015–2016.
- לפרטים בדבר תוכנית הפרישה ראו ביאור 23 ז' להלן. לפרטים בדבר אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זה, ראו סעיף ג' 5 (1) לעיל.

16. תשלום מבוסס מניות

עסקות תשלום מבוסס מניות עם עובדי הבנק מטופלות בהתאם לקודיפיקציה 718 Stock Compensation (ASC - Compensation). עסקות אלו כוללות קבלת שירותים מהעובדים בתמורה להנפקת מניות התאגיד הבנקאי, אופציות למניות או מכשירים הוניים אחרים. עסקות אלו כוללות גם התחייבויות לעובדים, בהתקיים אחד משני התנאים הבאים: (1) הסכום מבוסס, לפחות בחלקו, על מחיר המניה של התאגיד הבנקאי, או על מכשיר הוני אחר של התאגיד הבנקאי. (2) המענק דורש, או עשוי לדרוש, סילוק באמצעות הנפקת מניות התאגיד הבנקאי, או מכשירים הוניים אחרים של התאגיד הבנקאי.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות המסווגות כמענקים הוניים, שווי ההטבה נמדד במועד ההענקה בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. השווי ההוגן מתבסס, בין היתר, על מחיר המניה וגורמים נוספים כגון תנודתיות צפויה. שווי ההטבה מוכר ברווח והפסד כהוצאות שכר, אלא אם ההוצאה הוונה כחלק מעלות של נכס, כנגד גידול מקביל בהון על פני תקופת ההבשלה (vesting). הסכום שמוכר כהוצאה מותאם מידי תקופה לתנאי שירות ו/או לתנאי ביצוע שאינו תנאי שוק, זאת על ידי התאמת מספר המכשירים ההוניים, החזויים להבשיל, בסופו של דבר. במידה וקיימים תנאי הבשלה שהם תנאי שוק הם מובאים בחשבון בעת אמידת השווי ההוגן במועד ההענקה. לפיכך, הוצאות השכר מוכרות על פני תקופת ההבשלה ללא תלות בקיומם של תנאי שוק. מענקים התחייבוניים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה. התאגיד הבנקאי מודד מחדש את השווי ההוגן של ההתחייבות בסוף כל תקופת דיווח ובמועד הסילוק, כאשר שינויים כלשהם בשווי ההוגן מוכרים ברווח והפסד לתקופה כנגד ההתחייבות

17. התחייבויות תלויות

הטיפול החשבונאי בתביעות משפטיות תלויות נעשה בהתאם להוראות התקן האמריקאי: Accounting for Contingencies SFAS-5 וההוראות הנלוות אליו ובהתאם להנחיות והבהרות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראת דיווח לציבור בענין "טיפול חשבונאי בתביעות תלויות".

בהערכת התביעות המשפטיות התלויות מתבססות הנהלת הבנק והנהלות חברות הבת על חוות דעת יועציהן המשפטיים, אשר קובעות את ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בתביעות תלויות.

התביעות סווגו בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפות לסיכון, כמפורט להלן:

(1) צפוי (Probable) – ההסתברות מעל ל-70%.

(2) אפשרי (Reasonably Possible) – ההסתברות מעל ל-20% וקטנה או שווה ל-70%.

(3) קלוש (Remote) – ההסתברות קטנה או שווה ל-20%.

בדוחות הכספיים נכללות הפרשות מתאימות בשל תביעות שתחום ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון ביגין הוערך כ"צפוי".

בהתאם להוראה, רק במקרים נדירים רשאי תאגיד בנקאי לקבוע בדוחות הכספיים שלא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ותביעה שאושרה כייצוגית, וכן בארבעה דוחות כספיים (כולל דוח שנתי אחד) שיפורסמו לאחר שתוגש תובענה עם בקשה להכיר בה כייצוגית, כאשר במנין תקופה זו לא תיכלל תקופה שבה עוכבו הליכים לפי החלטה של בית המשפט. בביאור 26 הוצגו בנפרד תביעות תלויות אשר לגביהן אין אפשרות של אומדן סביר של החשיפה.

הבנק תאר הליכים משפטיים מהותיים המתנהלים כנגד הבנק וחברות הקבוצה. לעניין זה קבע הבנק כי דרך כלל, יתואר הליך משפטי שהסכום הנתבע בו עולה על 0.5% מההון העצמי של הבנק אם לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון ועל 1% מההון העצמי אם סבירות התממשות הסיכון הינה אפשרית, או קלושה.

יצוין עוד כי במקרים בהם הבנק הינו אחד מהנתבעים בתיק, והנתבעים לא ייחסו בתביעתם סכום לכל אחד מהנתבעים, הערכת סכום התביעה שרלבנטי לבנק בוצעה, כמיטב היכולת, בשים לב לכך שהתחשבות בסכום הכולל עשויה להטעות ואין היא נכונה בנסיבות העניין, וההערכה אינה מייצגת בהכרח את החלוקה כפי שתיקבע בסופו של דבר בידי בית המשפט.

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, בהתאם להערכות הנהלת הבנק והחברות המאוחדות שלו, בהתבסס על חוות דעת היועצים המשפטיים שלהן.

הבנק חשף לטענות או תביעות משפטיות שטרם הוגשו (unasserted claims) וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת הבנק במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות או תלונות של צדדים שלישיים אל גורמים בבנק. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמך הבנק על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים והנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה, את הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש ותשלומים בפשרה ככל שיהיו כאלה. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות דומות ועל הניתוח של הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני שבו מצוי ברור הטענה המשפטית, קיימים קשיים אובייקטיביים, אשר עשויים לגרום לכך שלא ניתן לבצע הערכה. גם אם בוצעה הערכה, התוצאה בפועל עשויה להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה.

18. מסים על ההכנסה

הבנק והחברות המאוחדות שלו נוקטים בשיטה של ייחוס מסים בשל הפרשים בעיתוי זקיפת הכנסות והוצאות מסוימות לצרכי מס. המסים הנדחים חושבו לפי שיטת "ההתחייבות", בהתאם לשיעורי המס הצפויים בתקופה בה צפוי מימוש המסים הנדחים ועל-פי החוקים הקיימים בתאריך המאזן.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מימושם של המסים הנדחים לקבל מותנה בקיום רווחים חייבים במס בעתיד. להערכת ההנהלה יהיו מסים נדחים אלה ניתנים למימוש בעתיד.

הרווח ממימוש בעתיד של ההשקעות במניות בחברות מוחזקות עלול להתחייב במס נוסף. ההפרשה למסים נדחים אינה כוללת מסים בגין מימוש החזקות בחברות מוחזקות, כל עוד מתקיימת ההנחה של החזקה מתמשכת בהשקעה.

ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח ומס שחר שנכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מסים על הכנסה כוללים מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המסים נובעים מצירוף עסקים, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.

נכס מס נדחה, בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, מוכר בספרים כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חיובית, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתחייבות תתממשנה, הם מופחתים.

פוזיציות מס לא ודאיות. הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי ששבירות התממשות עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים. הבנק מקזז נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיצוז של נכסים והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה ישות נישומה.

עסקאות בינחברתיות. מס נדחה בגין עסקאות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת. **תוספת מס בגין חלוקת דיבידנד.** הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים על ידי חברות מאוחדות. תוספת מס זו לא נכללת בדוחות הכספיים, כאשר נקבעת מדיניות בחברה המוחזקת שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס, מוגדלת העתודה למס בגין תוספת המס שעשויה לחול בגין חלוקת הדיבידנד.

19. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

20. דיווח על מגזרי פעילות

ההוראות הישנות – מגזר פעילות מוגדר בתקנים בינלאומיים כמרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. החלוקה למגזרים ומתכונת הדיווח המתייחסת, נקבעו בהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. לפרטים נוספים, ראו ביאור 29 להלן. הוראה חדשה בעניין "מגזרי פעילות פיקוחיים" – לפרטים, ראו סעיף ג' 5 (8) לעיל.

21. הפחתת הוצאות נדחות

הוצאות הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, מופחתות באופן יחסי ליתרת הקרן.

22. חייבים זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי

במועד ביצוע העסקה נוצר לחברת כרטיסי אשראי הסולקת את העסקה, נכס בגין חוב של מנפיק הכרטיס או מחזיק הכרטיס ובמקביל התחייבות לבית העסק. כמו כן, לחברת כרטיסי אשראי כמנפיקה, נוצר נכס בגין חוב של מחזיק הכרטיס או של הבנק המנפיק ובמקביל התחייבות כלפי חברת כרטיסי אשראי הסולקת. יתרות חייבים זכאים בגין פעילויות בכרטיסי אשראי מייצגות תנועות שעובדו עד ליום העסקים שקדם ליום הדיווח.

23. גילויים בהקשר לצד קשור

הגילויים בקשר לצדדים קשורים ניתן עד וכולל שנת 2014 בהתאם ל-24 IAS, אשר קובע את דרישות הגילוי בדבר היחסים עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בנוסף נדרש מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוונה ושליטה עליה במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו.

לפרטים בדבר הוראה חדשה בנושא זה, המיושמת החל מיום 1 בינואר 2015, ראו סעיף ג' 5 (4) לעיל.

24. עסקאות עם בעלי שליטה. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק, בהתאם להוראות, את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה". זאת, בעקבות לעקרונות אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי.

הלוואות, לרבות פיקדונות. במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים לפי שוויים ההוגן ככנס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון.

בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפיקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים הם מוצגים בשווי הוגן.

25. דוח על תזרימי מזומנים

הדוח על תזרימי מזומנים ערוך בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ותקן חשבונאות בינלאומי IAS 7 בדבר "הדוח על תזרימי מזומנים". סעיף המזומנים כולל מזומנים, פיקדונות בבנקים, תעודות פיקדון סחירות ופיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

ההשפעה של שינויים בשער חליפין על מזומנים ושווי מזומנים המוחזקים במטבע חוץ או העומדים לפירעון במטבע חוץ מוצגת בנפרד מיתר השינויים במזומנים ושווי מזומנים.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות. ביום 14 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאיים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר תוך יישום מודל בן חמישה שלבים, הכוללים, בין היתר, כללים לזיהוי חוזה עם לקוח ולקביעת מחיר העסקה, כללים המגדירים כיצד יש להפריד את החוזה למרכיביו השונים ולאופן בו יש לייחס את מחיר העסקה הכולל לכל מרכיב מזוהה ונפרד.

כמו כן, בהתאם להוראות התקן, יש להכיר בהכנסה בגין כל מרכיב מזוהה בנפרד, זאת בהתאם לכללים שקובע התקן לגבי עיתוי ההכרה בהכנסה – במועד ספציפי או על פני זמן.

בהתאם לחוזר, תחילת התיקונים בהוראות תהיה מיום 1 בינואר 2017 בהוראות המעבר לשנת 2015 נדחה מועד התחילה ליום 1 בינואר 2018. בהתאם להוראות המעבר בחוזר, בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע בדרך של הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום מכאן ולהבא בדרך של רישום של ההשפעה המצטברת (cumulative effect) של יישום התקן לראשונה, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת, שתוכר במועד היישום לראשונה, להון. ביום 9 ביולי 2015 החליט ה-FASB לדחות את מועד תחילת התקן ליום 1 בינואר 2018.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה.

הבנק טרם החל לבחון את ההשפעה של התקן על דוחותיו הכספיים, וטרם בחר בחלופה ליישום הוראות המעבר.

2. צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות. ביום 14 ביוני 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות". בהתאם לחוזר, נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים אלו בהתאם לקודיפיקציה: נושא 805 בדבר "צירופי עסקים"; נושא 810 בדבר "איחוד"; נושא 20-350 בדבר "נכסים בלתי מוחשיים – מוניטין ונכסים אחרים" בענין הטיפול החשבונאי בירידת ערך מוניטין שנרכש בצירוף עסקים; ונושא 323 בדבר "השקעות – שיטת השווי המאזני ועסקאות משותפות".

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

במסגרת החוזר בוטלה הוראת המעבר שאפשרה לא לבצע תיאומים למדיניות חשבונאית המתייחסת לנושאים בליבת העסק הבנקאי, שיושמה על ידי חברה כלולה ריאלית, שנדרש כדי שהמדיניות החשבונאית של החברה הכלולה בנושאים אלה תהיה תואמת לזו של התאגיד הבנקאי. במקומה נוספה הוראת מעבר שמאפשרת לתאגיד הבנקאי לא לבצע, בשנים 2016–2017, תיאומים למדיניות חשבונאית שמיושמת על ידי חברה כלולה ריאלית, העורכת את דוחותיה הכספיים בהתאם לתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים. תחילת החוזר מיום 1 בינואר 2016 ואילך. בעת היישום לראשונה נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בשינויים המחוייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה. ההוראות בנושא pushdown accounting יחולו על צירופי עסקים שיבוצעו החל מיום 1 בינואר 2016.

הבנק מיישם כיום בנושאים האמורים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS), בכפוף להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הפיקוח על הבנקים אישר לבנק הקלה בהתייחס לצירופי עסקים ישנים ודחיה בשנתיים של יישום ההוראה החדשה בהתייחס להשקעות בשותפויות.

3. נכסים בלתי מוחשיים. ביום 25 באוקטובר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים". בהתאם לחוזר, תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים, לרבות עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 350 בקודיפיקציה. בהקשר זה, הטיפול החשבונאי במוניטין, לרבות בחינת ירידת הערך שלו, עודכן בהתאם לחוזר המתואר בסעיף 2 לעיל.

תחילת ההוראה תהיה מיום 1 בינואר 2016 ואילך. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים, בשינויים המחוייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה. הבנק מיישם כיום בנושא האמור את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS), בשילוב הוראות מתוך כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בכפוף להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. להערכת הבנק, לאימוץ החוזר כאמור לא תהיה השפעה מהותית.

4. מסים על ההכנסה. ביום 25 באוקטובר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מסים על ההכנסה". בהתאם לחוזר, תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מסים על ההכנסה, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מסים על ההכנסה" ובנושא 740–830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ – מסים על ההכנסה". תחילת ההוראה תהיה מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים, בשינויים המחוייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה. הבנק מיישם כיום בנושא האמור את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS), בכפוף להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הבנק לומד את הוראות החוזר והשלכותיו האפשריות על הבנק.

5. טיוטה בנושא עסקאות רכש חוזר לפדיון ועסקאות רכש חוזר במימון. ביום 23 ביולי 2015 הובאה לדיון בוועדה המייעצת בבנק ישראל טיוטה בדבר אימוץ תיקון מס' 11–2014 לקודיפיקציה, אותו פרסם ה-FASB ביום 12 ביוני 2014. בין היתר, התיקון מבהיר כי עסקאות רכש חוזר לפדיון יטופלו מבחינה חשבונאית כחוב מובטח, בעקביות לטיפול החשבונאי בעסקאות רכש חוזר אחרות. בנוסף, התיקון מבהיר את הטיפול החשבונאי בעסקאות רכש חוזר במימון, בהן צד אחד מעביר לצד נגדי נכס פיננסי, ובו זמנית מתקשר עם הצד הנגדי בהסכם לרכישה ומכירה חוזרת של הנכס הפיננסי, וכן כולל דרישות גילוי מסויימות. בהתאם לטיוטה, תחילת ההוראה תהיה מיום 1 בינואר 2016 ואילך. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארה"ב, בשינויים המחוייבים. להערכת הבנק, לאימוץ התיקון כאמור לא תהיה השפעה מהותית.

2. הכנסות והוצאות ריבית

הבנק			מאוחד		
2013	2014	2015	2013	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים					
א. הכנסות ריבית^(א)					
3,610	2,958	2,628	5,372	4,744	4,598
38	12	16	41	15	18
154	70	21	175	88	29
26	13	13	53	36	25
4	2	–	4	2	–
648	392	234	1,143	825	576
14	1	(5)–	34	26	21
4,494	3,448	2,912	6,822	5,736	5,267
ב. הוצאות ריבית					
(1,530)	(816)	(470)	(1,522)	(765)	(424)
(1)	(1)	(1)	(10)	(8)	(7)
(36)	(17)	(4)	(66)	(46)	(30)
–	–	–	(164)	(143)	(149)
(281)	(185)	(161)	(802)	(552)	(427)
(7)	(4)	(4)	(8)	(4)	(5)
(1,855)	(1,023)	(640)	(2,572)	(1,518)	(1,042)
2,639	2,425	2,272	4,250	4,218	4,225

ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית:

60	(100)	(23)	60	(100)	(23)
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב:					
136	113	98	270	235	216
441	261	136	796	567	357
71	18	(5)–	77	23	3
648	392	234	1,143	825	576

הערות:

(1) הכנסות המימון מניירות ערך מגובי משכנתא (MBS) – במיליוני דולר

הכנסות המימון מניירות ערך מגובי משכנתא (MBS) – במיליוני ש"ח

(2) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(3) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיף משנה א.

(4) החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (FAS 91). היישום נעשה בדרך של "מכאן ולהבא" ולפיכך, נפגמה ההשוואה לנתוני שנת 2013.

(5) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

3. הכנסות מימון שאינן מריבית

מאוחד						הבנק	
						2013	2014
						2015	2014
						2013	2014
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר							
1. מפעילות במכשירים נגזרים							
הכנסות (הוצאות) נטו, בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽⁴⁾							
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים						(589)	743
2. מהשקעה באיגרות חוב⁽³⁾:							
רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה							
הפסדים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה						(14)	(57)
הפרשה לירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה						(4)	(68)
סך הכל מהשקעה באיגרות חוב						225	262
3. הפרשי שער, נטו						504	(675)
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות:							
רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾							
הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽⁸⁾⁽³⁾						(38)	(6)
הפרשה לירידת ערך של מניות זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁹⁾						(104)	(54)
דיבידנד ממניות זמינות למכירה						24	67
רווח ממכירת מניות ופעילות של חברות מוחזקות						-	-
הפסד ממכירת פעילות של חברות מוחזקות						(27)	-
סך הכל מהשקעה במניות						(52)	71
5. רווחים, נטו בגין הלוואות שנמכרו						13	(7)-
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר						312	479
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר⁽⁵⁾:							
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים							
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾							
הפסדים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾							
סך הכל מפעילויות מסחר⁽⁶⁾						51	70
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר, לפי חשיפת סיכון:							
חשיפת ריבית							
חשיפת מטבע חוץ						14	13
חשיפה למניות							
סך הכל לפי חשיפת סיכון						51	70
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית						363	549

הערות:

- (1) מזה, חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאיגרות חוב למסחר שעדין מוחזקות ליום המאזן
- (2) מזה, חלק ההפסדים הקשורים למניות למסחר שעדין מוחזקות ליום המאזן
- (3) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר, ראו ביאור 10:
- מזה, רווחים, נטו מהשקעה באגרות חוב
- מזה, מהשקעה במניות
- (4) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (5) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
- (6) להכנסות ריבית מהשקעה באגרות חוב למסחר, ראו ביאור 2 לעיל.
- (7) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.
- (8) כולל סך של 34 מיליון ש"ח החזר ריבית הפרה, ששילמו הבנק ובנק מרכזי דסקונט בשנת 2015 (בעקבות פסק דין בתובענה של לקוח מסוים), אשר סווג לסעיף זה בהתאם להנחיה של הפיקוח על הבנקים. זאת, בהלימה להנחיה של המפקח על הבנקים, משנת 2003, לפיה נדרשו הבנק ובנק מרכזי דסקונט לסווג את יתרת החוב של הלווה כ"נייר ערך" במסגרת התיק הזמין למכירה, על פי שווי השוק של חלקם היחסי בבטוחה (מניות של תאגיד מסוים).
- (9) בעיקר בגין מניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 38 (8) ו- (9).

4. עמלות

הבנק			המאוחד		
2013	2014	2015	2013	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים					
353	335	300	591	571	523
136	136	131	917	935	977
191	216	218	305	338	332
109	128	134	116	138	147
–	–	–	17	15	7
190	90	104	288	123	141
101	109	114	129	139	146
43	41	40	53	51	50
14	14	9	17	16	11
125	109	115	180	163	175
50	46	44	91	97	102
1,312	1,224	1,209	2,704	2,586	2,611

הערה:

(1) החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את כללי החשבונואות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (FAS 91). היישום נעשה בדרך של "מכאן ולהבא" ולפיכך, נפגמה ההשוואה לנתוני שנת 2013.

5. הכנסות אחרות

הבנק			המאוחד		
2013	2014	2015	2013	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים					
8	6	6	–	–	–
1	5	17	5	5	50
–	–	–	(5)	–	–
2	–	–	2	–	–
58	57	59	18	13	29
(1)69	(1)68	82	(1)20	(1)18	79

הערה:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור ג' 5 (1).

6. משכורות והוצאות נלוות

המאוחד			הבנק		
2015	2014 ⁽¹⁾	2013 ⁽¹⁾	2015	2014 ⁽¹⁾	2013 ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים					
משכורות	2,313	2,378	2,481	1,442	1,558
הקטנת הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾	(5)–	(2)	(3)	(2)	(3)
הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה	145	142	162	66	84
הטבות לזמן ארוך	(20)	18	35	(4)	18
ביטוח לאומי ומס שכר	534	573	577	426	437
הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים) ⁽³⁾ :					
הטבה מוגדרת	154	220	117	156	60
הפקדה מוגדרת	144	149	138	113	104
הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה ⁽³⁾	48	61	36	57	32
הטבות מיוחדות בגין פיטורין	24 ⁽⁴⁾	481 ⁽³⁾	–	448 ⁽³⁾	–
הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים	54	66	66	40	43
סך-כל המשכורות וההוצאות הנלוות	3,396	4,086	3,609	2,742	2,333
מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל	514	463	438	16	14

הערות:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).

(2) ראו ביאור 24.

(3) ראו ביאור 23.

(4) פיצויים מוגדלים לעובדי חברה מוחזקת בחו"ל שפעילותה נמכרה.

(5) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

7. הוצאות אחרות

המאוחד			הבנק		
2015	2014	2013	2015	2014	2013
במיליוני שקלים חדשים					
פרסום	190	202	235 ⁽²⁾	53	68
תקשורת	125	121	121	64	65
מחשב	133	122 ⁽¹⁾	100 ⁽¹⁾	59	43
משרדיות	30	32	32	18	19
ביטוח	55	49	50	7	6
שירותים מקצועיים	139	151	133	70	61
שכר חברי דירקטוריון	13	14	14	5	6
הדרכה והשתלמויות	11	9	14	5	10
עמלות	195	160	157	28	29
אחרות	280 ⁽³⁾	307 ⁽³⁾	290 ⁽²⁾	82	140
סך-כל ההוצאות האחרות	1,171	1,167	1,146	391	447

הערות:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).

(2) סווג מחדש, בתוך הביאור.

(3) כולל הפרשה (קיטון הפרשה) להפסד ממכירת פעילות DBLA: בשנת 2015 – (21) מיליון ש"ח; בשנת 2014 – 66 מיליון ש"ח.

8. הפרשה למסים על הרווח

א. הרכב הסעיף

המאוחד			הבנק		
2015	2014	2013	2015	2014	2013
במיליוני שקלים חדשים					
מסים שוטפים בגין שנת החשבון ⁽²⁾	462	453	501	193	235
מסים שוטפים בגין שנים קודמות	(61)	(160)	(141)	(59)	(140)
סך-כל המסים השוטפים	401	293	360	134	95
בתוספת (בניכוי):					
מסים נדחים בגין שנת החשבון	79	(220) ⁽⁴⁾	(212) ⁽³⁾	44	(183) ⁽⁴⁾
מסים נדחים בגין שנים קודמות	88	198	121	84	115
סך-כל המסים הנדחים⁽¹⁾	167	(22)	(91)	128	(94)
סך-כל ההפרשה למסים על הרווח	568	271	269	40	63
מזה : הפרשה למסים בחו"ל	119	60 ⁽³⁾	49 ⁽³⁾	1	7

הערות:

(1) תנועה במסים נדחים:

המאוחד			הבנק		
2015	2014	2013	2015	2014	2013
במיליוני שקלים חדשים					
יצירה והיפוך של הפרשים זמניים	137	1 ⁽⁴⁾	(54) ⁽⁴⁾	115	(95) ⁽⁴⁾
שינוי בשיעור המס	21	-	(60)	16	-
מסים נדחים שסווגו מחדש מהון לרווח והפסד	9	(23)	23	(3)	1
סך-כל המסים הנדחים	167	(22)	(91)	128	(94)

(2) מתוכם סכום הטבה הנובע מהפסד לצורך מס, זיכוי מס או הפרש זמני מתקופה

קודמת שלא הוכר בעבר ואשר שימש להפחתת הוצאות מסים שוטפים

(3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1)

(4) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2)

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטורי החל על תאגיד בנקאי בישראל, לבין ההפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

המאוחד			הבנק		
2015	2014	2013	2015	2014	2013
שיעור המס החל על בנק בישראל					
37.58%	37.71%	36.22%	37.58%	37.71%	36.22%
במיליוני שקלים חדשים					
סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטטורי	513	298 ⁽²⁾	394 ⁽²⁾	155	123 ⁽²⁾
מס (חיסכון במס) בגין:					
הכנסות חברות בת בחו"ל	2	(5) ⁽¹⁾	(11) ⁽¹⁾	(6)	-
הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל	(8)	(56)	(4)	(5)	8
הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון	29	22	1	32	22
הוצאות אחרות לא מוכרות	6	4	14	4	14
הפסדים והפרשי עיתוי (ניצול), נטו שלא נרשם בגינם מסים נדחים	(5)	(17)	(10)	-	-
שינוי יתרת מסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס	21	-	(72)	16	(57)
מסים בגין שנים קודמות	11	22	(32)	-	(34)
סכומים נוספים לשלם על חובות בעייתיים	16	16	12	12	9
הכנסות של חברות בת בישראל	(17)	(13)	(23)	(1)	(1)
הפרשה למסים על הרווח	568	271	269	40	63

הערות:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1)

(2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2)

8. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

- ג. (1) לבנק הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2012. בגין השנים 2010–2012 הוצאו לבנק שומות בהסכמה, למעט נושא אחד שלגביו הוסכם שהבנק יגיש השגה. שומות ניכויים סופיות הוצאו לבנק עד וכולל שנת המס 2010.
- (2) עקב סגירת שומת המס לשנים 2009–2010, בוטלו בשנת 2013 הפרשות עודפות למס, בסך של 31 מיליון ש"ח.
- (3) לחברות המאוחדות העיקריות שומות סופיות, או כאלה שנחשבות כסופיות, לשנים בין 2010 ועד 2013.
- ד. יתרת ההפסדים והניכויים המועברים לצרכי מס והפרשי עיתוי, שלא נרשמו בגינם מסים נדחים לקבל, נטו ליום 31 בדצמבר 2015 במאוחד 96 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014 – 113 מיליון ש"ח; הסכום ברמת הבנק אינו מהותי).
- ה. ביום 9 בפברואר 2000 הועברו מניות הבנק בחברת אי די בי ניו יורק לדיסקונט בנקורפ אינק. (להלן: "בנקורפ") חברת אחזקות בבעלות ושליטה מלאה של הבנק, שהוקמה במדינת דלאוור בארה"ב. העברת המניות לבנקורפ נעשתה לפי ערכן בספרי הבנק בתמורה להקצאת מניות בבנקורפ. העברת המניות נעשתה בהתאם להוראות סעיף 104 א' לפקודת מס הכנסה. הבנק התחייב לשלם מס בישראל בגין מכירת מניות אי די בי ניו יורק שהועברו לבנקורפ, אם וכאשר תימכרנה. הבנק המציא לנציבות מס הכנסה כתב ערבות לתשלום המס כאמור.
- ו. **התחייבויות מסים נדחים שלא הוכרו**
- ליום 31 בדצמבר 2015, לא נכללו התחייבויות מסים נדחים, בסך של 338 מיליון ש"ח, בגין הפרשים זמניים, בסך של 1,822 מיליון ש"ח, המתייחסים להשקעה בחברות בת, מאחר ואין בכוונת הבנק לממשן בעתיד הנראה לעין. (31 בדצמבר 2014 – 453 מיליון ש"ח ו-1,831 מיליון ש"ח, בהתאמה).

ז. פריטים שבגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים לא הוכרו בגין הפריטים הבאים:

המאוחד		הבנק	
31 בדצמבר			
2014	2015	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים			
–	–	1	–
1	1	29	25
1	1	30	25

8. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ח. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים:

1. המאוחד

עתודה למסים נדחים				מסים נדחים לקבל			
שיעור מס ממוצע		יתרה		שיעור מס ממוצע		יתרה	
2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
במיליוני שקלים				במיליוני שקלים			
באחוזים		חדשים		באחוזים		חדשים	
-	-	-	-	37.7	37.2	631	539
-	-	-	-	37.6	37.1	(1)655	569
-	-	-	-	37.6	37.2	(1)375	390
-	-	-	-	26.5	26.5	41	24
-	-	-	-	42.1	39.5	157	161
30.4	37.1	(3)5	2	-	-	-	-
(2)30.0	29.8	(2)105	112	-	-	-	-
-	-	-	-	33.2	32.8	(3)53	71
11.4	11.5	11	23	-	-	-	-
(2)26.1	23.6	121	137	(1)37.5	36.9	1,912	1,754

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור ג' 5 (1)
 (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 5 (2)
 (3) סווג מחדש, בתוך הביאור.

2. הבנק

עתודה למסים נדחים				מסים נדחים לקבל			
שיעור מס ממוצע		יתרה		שיעור מס ממוצע		יתרה	
2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
במיליוני שקלים				במיליוני שקלים			
באחוזים		חדשים		באחוזים		חדשים	
-	-	-	-	37.7	37.2	468	378
-	-	-	-	37.7	37.2	(1)568	507
-	-	-	-	37.7	37.2	(1)265	278
-	-	-	-	26.5	26.5	41	24
(2)29.3	29.4	(2)99	89	-	-	-	-
-	-	-	-	37.7	37.2	37	47
11.2	11.1	10	22	-	-	-	-
(2)25.5	22.2	109	111	(1)37.2	36.9	1,379	1,234

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור ג' 5 (1)
 (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 5 (2)

8. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ט. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים (המשך):

התנועה בנכסים והתחייבויות המסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים:

1. המאוחד

הפרשה להפסדי אשראי	ניירות ערך	השקעות בחברות מוחזקות	פעילות בחו"ל	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	הפרשה לחופשה ומענקים	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	הטבות לעובדים על נכסי התוכנית	ניכויים מועברים לצורך מס אחרים	סך הכל
במיליוני שקלים חדשים									
631	(5)	(11)	157	(105)(2)	655(1)	375(1)	41	53	1,791
(84)	(15)	(12)	19	(8)	(58)	11	(17)	18	(146)
(8)	(1)	-	-	1	(9)	(5)	-	-	(22)
-	19	-	(8)	-	(19)	9	-	-	1
-	-	-	(7)	-	-	-	-	-	(7)
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2015									
539	(2)	(23)	161	(112)	569	390	24	71	1,617
539	-	-	161	-	569	390	24	71	1,754
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015									
-	-	(1)	-	(17)	-	-	-	-	(18)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015									
679	(9)(3)	(5)	337	(118)(2)	572(1)	298(1)	57	52(3)	1,863
(48)	(7)	(6)	(81)(1)	13(2)	77(1)	89(1)	(16)	1	22
-	11	-	(118)(1)	-	6(1)	(12)(1)	-	-	(113)
התאמות מתרגום דוחות כספיים									
העברה לקבוצת נכסים מיועדים למימוש									
מזה: נכס מס נדחה									
631	(5)	(11)	157	(105)	655	375	41	53	1,791
631	-	-	157	-	655(1)	375(1)	41	53	1,912
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-	-	-	(20)
מזה: התחייבות מס נדחה									
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
מזה: נכס מס נדחה									
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז									
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014									
-	(1)	(1)	-	(18)(2)	-	-</			

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור ג' 5 (1)
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 5 (2)
- (3) סווג מחדש, בתוך הביאור.

8. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ט. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים (המשך):

התנועה בנכסים והתחייבויות המסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים (המשך):

2. הבנק

סך הכל	לצורך מס אחרים	ניכויים מועברים	הטבות לעובדים על נכסי התוכנית	התאמת נכסים לא חופשה ומענקים	השקעות בחברות מוחזקות	הפרשה להפסדי אשראי	הפרשה להפסדי אשראי
במיליוני שקלים חדשים							
1,270	37	41	(265) ⁽¹⁾	(568) ⁽¹⁾	(99) ⁽²⁾	(10)	468
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2015							
(124)	11	(17)	6	(38)	9	(12)	(83)
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד							
(18)	(1)	–	(3)	(8)	1	–	(7)
השפעת השינוי בשיעור המס							
(5)	–	–	10	(15)	–	–	–
שינויים אשר נזקפו להון							
1,123	47	24	278	507	(89)	(22)	378
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015							
1,234	47	24	278	507	–	–	378
מזה: נכס מס נדחה							
(94)							
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז							
1,140							
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015							
(17)	–	–	–	–	(17)	–	–
מזה: התחייבות מס נדחה							
(17)							
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015							
1,202	40	57	(222) ⁽¹⁾	(490) ⁽¹⁾	(109) ⁽²⁾	(4)	506
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2014							
88	(3)	(16)	(68) ⁽¹⁾	(73) ⁽¹⁾	10 ⁽²⁾	(6)	(38)
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד							
(20)	–	–	(25) ⁽¹⁾	(5) ⁽¹⁾	–	–	–
שינויים אשר נזקפו להון							
1,270	37	41	265	568	(99)	(10)	468
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014							
1,379	37	41	(265) ⁽¹⁾	(568) ⁽¹⁾	–	–	468
מזה: נכס מס נדחה							
(91)							
מזה: יתרות הניתנות לקיזוז							
1,288							
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014							
(18)	–	–	–	–	(18) ⁽²⁾	–	–
מזה: התחייבות מס נדחה							
(18)							
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014							

הערות:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1)

(2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היזון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2)

8. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

י. שינויי חקיקה בתחום המסים

שנת 2013. ביום 27 במאי 2013 חתם שר האוצר על צו מס ערך מוסף (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין)(תיקון), התשע"ג-2013, לפיו שיעור המע"מ יהיה 18% החל מיום 2 ביוני 2013. ביום 2 ביוני 2013 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים)(תיקון), התשע"ג-2013. בהתאם לצו, מס שער עלה לשיעור של 18% והוא חל על שכר ששולם בעד עבודה בחודש יוני 2013 ואילך. בנוסף, מס רווח יעלה לשיעור של 18% והוא חל על החלק היחסי של הרווחים בשנת 2013. ביום 30 ביולי 2013 אישרה הכנסת את החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013, במסגרתו הועלה מס החברות ל-26.5%, מיום 1 בינואר 2014.

בעקבות העלאת שיעורי המס כאמור, עלה שיעור המס הסטטוטורי בשנת 2013 משיעור של 35.89% לשיעור של 36.22%. מתחילת שנת 2014 עלה שיעור המס הסטטוטורי לשיעור של 37.71%.

בעקבות העליה בשיעור מס שער, חישוב הבנק מחדש את התחייבויותיו לתשלום זכויות עובדים מסוימות. עדכון החישוב כאמור, הגדיל את הפרשות הבנק ובנק מרכזית דיסקונט ליום 30 ביוני 2013, בגין התחייבויות אלה, בסך של כ-13 מיליון ש"ח. במקביל, נוכח הגידול בשיעור המס הסטטוטורי בשנת 2013, עדכנו הבנק ובנק מרכזית דיסקונט את שיעורי המס לפיהם מחושבות ההפרשות למסים נדחים. עדכון ההפרשות כאמור הקטין את הוצאות המס ליום 30 ביוני 2013 בסך של כ-22 מיליון ש"ח.

השינוי בשיעור מס חברות, הגדיל את יתרת מסים נדחים לקבל ליום 30 בספטמבר 2013, בסכום של כ-45 מיליון ש"ח, ובאותו סכום את הרווח לרבעון השלישי של השנה (מחושב על היתרות ליום 30 ביוני 2013).

שנת 2015. ביום 24 בספטמבר 2015 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין)(תיקון), התשע"ו-2015, לפיו שיעור המע"מ יהיה 17% החל מיום 1 באוקטובר 2015.

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים)(תיקון), התשע"ו-2015. בהתאם לצו, מס שער ירד לשיעור של 17% והוא יחול על שכר ששולם בעד עבודה בחודש אוקטובר 2015 ואילך. בנוסף, מס רווח ירד לשיעור של 17% והוא יחול על החלק היחסי של הרווחים בשנת 2015.

תיקוני החקיקה צפויים להקטין את תשלומי המס השוטפים של הבנק ושל חברות הבת בארץ, באופן מיידי (מס שער, מס רווח ומע"מ בגין רכישת שירותים ומוצרים).

בעקבות הפחתת שיעורי המס כאמור, ירד שיעור המס הסטטוטורי בשנת 2015 משיעור של 37.71% לשיעור של 37.58%. מתחילת שנת 2016 ירד שיעור המס הסטטוטורי לשיעור של 37.18%.

הירידה בשיעור מס שער הקטינה את התחייבויות הבנק ובנק מרכזית דיסקונט לתשלום זכויות עובדים מסוימות. כמו כן, הירידה בשיעור מס רווח הקטינה את יתרת המסים הנדחים של הבנק ושל בנק מרכזית דיסקונט. השפעת השינויים האמורים, על בסיס היתרות ליום 30 בספטמבר 2015, הסתכמה בסך של 10 מיליון ש"ח (הקטנת הרווח).

ביום 5 בינואר 2016 פורסם חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 216), התשע"ו-2016, במסגרתו, בין היתר, הופחת שיעור מס חברות מ-26.5% ל-25%, בתוקף מיום 1 בינואר 2016. בעקבות הורדת שיעור המס כאמור ירד שיעור המס הסטטוטורי לשנת 2016 מ-37.18% ל-35.9%.

הירידה בשיעור המס צפויה להקטין את יתרת המסים הנדחים של הבנק ושל בנק מרכזית דיסקונט. השפעת השינוי האמור, על בסיס היתרות ליום 31 בדצמבר 2015, נאמדת בסך של 50 מיליון ש"ח (הקטנת הרווח).

יא. מיזוג בין הבנק לבין בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (בדמ"ש)

החלטת רשות המסים. ביום 10 במאי 2012, נחתמה החלטת רשות המסים ("החלטת המיסוי"), בענין מיזוג בדמ"ש לתוך הבנק – מיזוג לפי סעיף 103 לפקודה (דהיינו, מיזוג פטור), לפיה, בכפוף להתקיימות התנאים המפורטים בפקודה ובהחלטת המיסוי, פריט תוכנית המיזוג, כפי שנמסרו בבקשה שהוגשה לרשות המסים, עומדים בתנאים הקבועים בסעיפים 103ג(1) ו-7 לפקודה, ומועד המיזוג יהיה ביום 31 בדצמבר 2011.

בהחלטת המיסוי נקבע, בין היתר, כי מקדמות בשל הוצאות עודפות שהיו בידי הבנק ערב המיזוג, תהיינה ניתנות לקיזוז כנגד מס או מס שבח בבנק (לאחר המיזוג) בחלקים שווים לאורך תקופה של 5 שנים שתחל במועד המיזוג (20% כל שנה).

יב. **מיסוי חברות הבת הבנקאיות בחו"ל.** על פי הסכם עם רשויות המס בישראל, הכנסות חברות הבת הבנקאיות בחו"ל מתווספות להכנסה החייבת של הבנק, באופן שהבנק משלים את המס ששולם בחו"ל על הרווח החשבונאי לפני מס של חברות הבת בחו"ל, לסכום המס שהיה משולם בארץ בהתאם לשיעור המס שחל על הבנק בארץ.

יג. לפרטים בדבר מסים על הכנסה שהוכרו לרווח כולל אחר, ראו ביאור 10 ב' להלן.

9. רווח למניה רגילה

המאוחד			
2013	2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים			
(2)(1)830	(2)(1)505	750	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
1,053,869	1,053,869	1,053,869	מספר משוקלל של מניות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב, ששימש לחישוב הרווח למניה (באלפים)
רווח בסיסי למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)			
(2)(1)0.79	(2)(1)0.48	0.71	סך-הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
 (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא חיוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).

10. רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר, לאחר השפעת המס

רווח כולל אחר	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
רווח כולל אחר	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך התאמות זמינים למכירה לפי שווי הוגן	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים	התאמות נטו בגין הטבות לעובדים	סך-הכל	במיליוני שקלים חדשים
324	-	324	-	(10)	(81)	415
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012						
השפעת האימוץ לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים ליום 1.1.13 ⁽²⁾						
(403)	-	(403)	(403)	-	-	-
(79)	-	(79)	(403)	(10)	(81)	415
יתרה ליום 1 בינואר 2013, לאחר יישום הכללים החדשים ⁽²⁾						
(395)	-	(395)	(2)63	4	(226)	(236)
שינוי נטו במהלך השנה						
(474)	-	(474)	(2)(340)	(6)	(2)(307)	179
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013						
400	-	400	(22)	3	337	82
שינוי נטו במהלך השנה						
(74)	-	(74)	(362)	(3)	30	261
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014						
(31)	(1)	(32)	28	3	36	(99)
שינוי נטו במהלך השנה						
(105)	(1)	(106)	(334)	(3)-	66	162
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015						

הערות:

- (1) כולל התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברה מאוחדת - דיסקונט בנקורפ אינק, אשר מטבע פעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
 (3) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

10. רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. שינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת המס ואחרי השפעת המס

2015			2014			2013		
לפני מס	השפעת המס	לאחר מס	לפני מס	השפעת המס	לאחר מס	לפני מס	השפעת המס	לאחר מס
במיליוני שקלים חדשים								
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן								
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן								
(63)	8	(55)	436	(222)	214	27	10	37
הפסדים (רווחים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾								
(129)	85	(44)	(246)	114	(132)	(434)	161	(273)
(192)	93	(99)	190	(108)	82	(407)	171	(236)
שינוי נטו במהלך התקופה								
התאמות מתרגום								
התאמות מתרגום דוחות כספיים ⁽¹⁾								
36	–	36	336	1	337	(229) ⁽³⁾	–	(229)
–	–	–	–	–	–	4	(1)	3
36	–	36	336	1	337	(225)	(1)	(226)
שינוי נטו במהלך התקופה								
גידור תזרימי מזומנים								
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים								
(2)	1	(1)	(2) ⁽⁶⁾	1 ⁽⁶⁾	(1)	1	–	1
הפסדים (רווחים) נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד								
7	(3)	4	7 ⁽⁶⁾	(3) ⁽⁶⁾	4	6	(3)	3
5	(2)	3	5	(2)	3	7	(3)	4
שינוי נטו במהלך התקופה								
הטבות לעובדים ⁽³⁾								
השפעת האימוץ לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים								
–	–	–	–	–	–	(637) ⁽⁶⁾	(234) ⁽⁶⁾	(403)
ליום 1.1.13								
30	(13)	17	(33)	14	(19)	88	(26)	62
רווח (הפסד) אקטוארי נטו								
הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽⁴⁾								
20	(9)	11	(4)	1	(3)	2	(1)	1
50	(22)	28	(37)	15	(22)	(547)	207	(340)
(101)	69	(32)	494	(94)	400	(1,172)	374	(798)
סך-כל השינוי נטו במהלך התקופה								
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
(1)	(5)–	(1)	–	–	–	–	–	–
סך-כל השינוי נטו במהלך התקופה								
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק:								
(100)	69	(31)	494	(94)	400	(1,172)	374	(798)
סך-כל השינוי נטו במהלך התקופה								

הערות:

- (1) כולל התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברה מאוחדת – דיסקונט בנקופ אינק., אשר מטבע פעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
- (2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה בביאור על הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (3) לפרטים בדבר ההצגה מחדש ראו בביאור 1 ג' 5 (1).
- (4) הסכום לפני מס סווג בביאור משכורות והוצאות נלוות.
- (5) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.
- (6) סווג מחדש, בתוך הביאור.

11. מזומנים ופקדונות בבנקים⁽¹⁾

הבנק		המאוחד	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2014	2015	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים			
21,631	17,675	27,442	25,510
3,635	4,149	4,252	3,008
25,266	21,824	31,694 ⁽²⁾	28,518
24,635	21,063	29,013	27,886

מזומנים ופקדונות בבנקים מרכזיים

פקדונות בבנקים מסחריים

סך-הכל מזומנים ופקדונות בבנקים בניכוי הפרשה להפסדי אשראי

מזה: מזומנים, פקדונות בבנקים ופקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים

הערות:

(1) שעבודים, ראו ביאור 27 ג, ד, ה, ז, ח, י, יא.

(2) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה בסך של 2,152 מיליון ש"ח - ראו ביאור 18א.

12. ניירות ערך⁽¹⁾

א. הרכב הסעיף - מאוחד

31 בדצמבר 2015				
רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן		הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן		הערך במאזן
שווי הוגן ⁽²⁾		שווי הוגן		
עלות מופחתת				
במיליוני שקלים חדשים				
(1) איגרות חוב המוחזקות לפדיון				
איגרות חוב ומלוות:				
4,324	–	315	4,009	4,009
20	–	–	20	20
90	–	6	84	84
34	1	–	35	35
1,036	13	12	1,037	1,037
1,905	1	88	1,818	1,818
7,409	15	421	7,003 ⁽³⁾	7,003

סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון⁽⁹⁾

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

12. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

א. הרכב הסעיף – מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2015				
רווח כולל אחר מצטבר				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות:				
15,341	15,079	269	7	15,341
912	920	— ⁽¹⁰⁾	8	912
269	269	3	3	269
1,866	1,864	17	15	1,866
7,529	7,575	18	64	7,529
452	439	15	2	452
1,305	1,306	7	8	1,305
27,674	27,452	329	107	27,674 ⁽³⁾
1,296	1,294	3	1	1,296 ⁽⁵⁾
28,970	28,746	332 ⁽⁴⁾	108 ⁽⁴⁾	28,970
121	121	— ⁽¹⁰⁾	— ⁽¹⁰⁾	121
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה				
* מזה: איגרות חוב מגובות בערבות מדינה				
31 בדצמבר 2015				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב ומלוות:				
2,008	2,014	— ⁽¹⁰⁾	6	2,008
835	835	—	—	835
1	1	—	—	1
61	62	— ⁽¹⁰⁾	1	61
30	30	— ⁽¹⁰⁾	— ⁽¹⁰⁾	30
20	20	— ⁽¹⁰⁾	—	20
2,955	2,962	—	7	2,955
7	8	1	2	7
2,962	2,970	1 ⁽⁶⁾	9 ⁽⁶⁾	2,962
38,935	38,719	754	132	39,341
סך-הכל ניירות ערך למסחר				

הערות:

- (1) שעבודים, ראו ביאור 27.
- (2) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (3) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת בחברה מאוחדת בחו"ל, מהתיק לפידיון בעלות מופחתת של 756 מיליון ש"ח (כ-194 מיליון דולר) ומהתיק הזמין בשווי שוק של 3,667 מיליון ש"ח (כ-940 מיליון דולר).
- (4) כלולים "ברווח כולל אחר מצטבר".
- (5) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בסך של 803 מיליון ש"ח.
- (6) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (7) כולל סוכנויות של ממשלת ארה"ב ואיגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב, בסך של 1,817 מיליון ש"ח (ערך במאזן).
- (8) כולל סוכנויות של ממשלת ארה"ב, בסך של 70 מיליון ש"ח (ערך במאזן).
- (9) לפרטים בדבר העברה מתיק איגרות חוב מוחזקות לפידיון לתיק הזמין למכירה, ראו סעיף יד' להלן.
- (10) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

12. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

א. הרכב הסעיף – מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(1) איגרות חוב המוחזקות לפדיון				
איגרות חוב ומלוות:				
3,476	3,476	364	–	3,840
19	19	–	–	19
85	85	8	–	93
81	81	– ⁽¹⁰⁾	1	80
1,225	1,225	17	18	1,224
2,095	2,095	105	4	2,196
6,981	6,981⁽³⁾	494	23	7,452
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון				
31 בדצמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות:				
14,637	14,223	420	6	14,637
1,538	1,536	3	1	1,538
546	537	9	– ⁽¹⁰⁾	546
1,919	1,886	39	6	1,919
7,774	7,810	46	82	7,774
759	747	18	6	759
109	110	– ⁽¹⁰⁾	1	109
27,282	26,849	535	102	27,282⁽³⁾
1,681	1,737	8	64	1,681⁽⁵⁾
28,963	28,586	543⁽⁴⁾	166⁽⁴⁾	28,963
308	307	2	1	308
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה				
* מזה: איגרות חוב מגובות בערבות מדינה				
הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.				

12. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

א. הרכב הסעיף – מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב ומלוות:				
1,278	1,262	19	3	1,278
של ממשלת ישראל				
3	3	–	–	3
של מוסדות פיננסיים בישראל				
5	5	–	–	5
של מוסדות פיננסיים זרים				
60	60	– ⁽¹⁰⁾	– ⁽¹⁰⁾	60
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
50	50	– ⁽¹⁰⁾	– ⁽¹⁰⁾	50
של אחרים בישראל				
2	2	–	–	2
של אחרים זרים				
1,398	1,382	19	3	1,398
סך-הכל איגרות חוב				
11	13	–	2	11
מניות				
1,409	1,395	19 ⁽⁶⁾	5 ⁽⁶⁾	1,409
סך-הכל ניירות ערך למסחר				
37,353	36,962	1,056	194	37,824
סך-הכל ניירות ערך⁽⁹⁾				

הערות:

- (1) שעבודים, ראו ביאור 27.
- (2) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (3) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת בחברה מאוחדת בח"ל, מהתיק לפידיון בעלות מופחתת של 848 מיליון ש"ח (כ-218 מיליון דולר) ומהתיק הזמין בשווי שוק של 3,810 מיליון ש"ח (כ-980 מיליון דולר).
- (4) כלולים "ברוח כולל אחר מצטבר".
- (5) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בסך של 765 מיליון ש"ח.
- (6) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (7) כולל סוכנויות של ממשלת ארה"ב ואיגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב, בסך של 2,026 מיליון ש"ח (ערך במאזן).
- (8) כולל סוכנויות של ממשלת ארה"ב, בסך של 67 מיליון ש"ח (ערך במאזן).
- (9) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה – ראו ביאור 18.
- (10) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב ובמניות, ראו ביאורים 2 ו-3.

ב. הרכב הסעיף – הבנק

31 בדצמבר 2015				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון				
איגרות חוב ומלוות:				
3,803	3,803	289	–	4,092
של ממשלת ישראל				
3,803	3,803	289	–	4,092
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפידיון				

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

12. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

ב. הרכב הסעיף – הבנק (המשך)

31 בדצמבר 2015				
רווח כולל אחר מצטבר				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות:				
12,782	12,553	235	6	12,782
של ממשלת ישראל				
834	842	(6)	8	834
של ממשלות זרות				
65	62	3	(6)	65
של מוסדות פיננסיים בישראל				
1,479	1,473	16	10	1,479
של מוסדות פיננסיים זרים				
161	159	4	2	161
של אחרים בישראל*				
1,162	1,163	7	8	1,162
של אחרים זרים				
16,483	16,252	265	34	16,483
סך-הכל איגרות חוב				
477	477	1	1	477 ⁽⁴⁾
מניות				
16,960	16,729	266 ⁽³⁾	35 ⁽³⁾	16,960
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה				
14	14	–	(6)	14
* מזה: איגרות חוב מגובות בערבות מדינה				
31 בדצמבר 2015				
רווחים שטרם מומשו				
הפסדים שטרם מומשו				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב ומלוות:				
1,990	1,996	(6)	6	1,990
של ממשלת ישראל				
21	21	(6)	(6)	21
של אחרים בישראל				
18	18	(6)	–	18
של אחרים זרים				
2,029	2,035	–	6	2,029
סך-הכל איגרות חוב				
1	2	1	2	1
מניות				
2,030	2,037	1 ⁽⁵⁾	8 ⁽⁵⁾	2,030
סך-הכל ניירות ערך למסחר				
22,793	22,569	556	43	23,082
סך-הכל ניירות ערך				

הערות:

- (1) שעבודים, ראו ביאור 27.
- (2) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (3) כלולים "ברווח כולל אחר מצטבר".
- (4) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בסך של כ-6 מיליון ש"ח.
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (6) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

12. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

ב. הרכב הסעיף – הבנק (המשך)

31 בדצמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(1) איגרות חוב המוחזקות לפדיון				
איגרות חוב ומלוות:				
של ממשלת ישראל	3,267	338	–	3,605
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון	3,267	338	–	3,605
31 בדצמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות:				
של ממשלת ישראל	11,983	351	3	11,983
של ממשלות זרות	1,539	3	1	1,539
של מוסדות פיננסיים בישראל	92	5	(6)–	92
של מוסדות פיננסיים זרים	1,526	38	2	1,526
של אחרים בישראל*	332	6	2	332
של אחרים זרים	39	(6)–	(6)–	39
סך-הכל איגרות חוב מניות	15,511	403	8	15,511
	843	906	63	(4)843
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה	16,354	403	71	16,354
* מזה: איגרות חוב מגובות בערבות מדינה	115	(6)–	1	115

הערות נוספות לטבלה ראו בעמוד הבא.

12. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

ב. הרכב הסעיף – הבנק (המשך)

31 בדצמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן ⁽²⁾
ההתאמות לשווי הוגן				
במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב ומלוות:				
1,224	1,208	19	3	1,224
46	46	(6)–	(6)–	46
1,270	1,254	19	3	1,270
–	2	(6)–	2	–
1,270	1,256	19⁽⁵⁾	5⁽⁵⁾	1,270
20,891	20,545	760	76	21,229

הערות:

- (1) שעבודים, ראו ביאור 27.
- (2) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (3) כלולים "ברווז כולל אחר מצטבר".
- (4) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בסך של כ-9 מיליון ש"ח.
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (6) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב ובמניות, ראו ביאורים 2 ו-3.

12. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

ג. עלות מופחתת והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של איגרות חוב מוחזקות לפדיון אשר נמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש – מאוחד

31 בדצמבר 2015							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן				הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן			
עלות מופחתת		עלות מופחתת		עלות מופחתת		עלות מופחתת	
0-20%	20-40%	סך-הכל	0-20%	20-40%	סך-הכל	0-20%	20-40%
במיליוני שקלים חדשים							
איגרות חוב מוחזקות לפדיון							
איגרות חוב ומלוות:							
של מוסדות פיננסיים זרים							
1	-	1	35	-	-	-	-
10	-	10	427	3	-	3	386
1	-	1	40	(1)-	-	(1)-	14
12	-	12	502	3	-	3	400
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון							
31 בדצמבר 2014							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן				הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן			
עלות מופחתת		עלות מופחתת		עלות מופחתת		עלות מופחתת	
0-20%	20-40%	סך-הכל	0-20%	20-40%	סך-הכל	0-20%	20-40%
במיליוני שקלים חדשים							
איגרות חוב מוחזקות לפדיון							
איגרות חוב ומלוות:							
של מוסדות פיננסיים זרים							
1	-	1	35	-	-	-	-
17	-	17	803	1	-	1	129
4	-	4	351	-	-	-	-
22	-	22	1,189	1	-	1	129
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון							

הערה:

(1) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

12. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

ד. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה אשר נמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש – מאוחד

31 בדצמבר 2015							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו			
סך-הכל	20-40%	0-20%	שווי הוגן	סך-הכל	20-40%	0-20%	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים							
ניירות ערך זמינים למכירה							
איגרות חוב ומלוות:							
-	-	-	-	7	-	7	5,062
1	-	1	27	7	-	7	758
-	-	-	-	3	-	3	216
3	-	3	135	12	-	12	503
30	-	30	1,186	34	-	34	3,972
-	-	-	-	2	-	2	83
(1)-	-	(1)-	8	8	-	8	427
34	-	34	1,356	73	-	73	11,021
(1)-	-	(1)-	17	1	-	1	18
34	-	34	1,373	74	-	74	11,039
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה							
31 בדצמבר 2014							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו			
סך-הכל	20-40%	0-20%	שווי הוגן	סך-הכל	20-40%	0-20%	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים							
ניירות ערך זמינים למכירה							
איגרות חוב ומלוות:							
-	-	-	-	6	-	6	1,003
-	-	-	-	1	-	1	214
4	-	4	171	2	-	2	228
77	-	77	3,165	5	-	5	757
-	-	-	-	6	-	6	300
1	-	1	67	(1)-	-	(1)-	20
82	-	82	3,403	20	-	20	2,522
(1)-	-	(1)-	17	64	-	64	843
82	-	82	3,420	84	-	84	3,365
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה							

הערה:

(1) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

12. ניירות ערך (המשך)

ה. **פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים.** תיק ניירות הערך של הבנק ליום 31 בדצמבר 2015 כולל השקעה בניירות ערך מגובי נכסים, בעיקר איגרות חוב מגובות משכנתא (MBS) אשר מוחזקות בעיקר בידי אי די בי ניו יורק.

נייר ערך המגובה במשכנתא MBS. סוג של נייר ערך מגובה בנכסים (ABS), המגובה במשכנתא או במאגר של משכנתאות ושבינו משתלמים תשלומים תקופתיים של קרן וריבית. נייר ערך זה ידוע גם כנייר ערך המתייחס למשכנתא או העובר דרך משכנתא.

בהתאם למדיניות של אי די בי ניו יורק, ההשקעה באיגרות חוב מגובות משכנתא (MBS's) מוגבלת ל-75% מכלל תיק ההשקעות, פרט ל-Ginnie Mae. טרם רכישתם, נעשית הערכה של סיכוני השוק של ניירות ערך אלה, כדי לקבוע את התאמתם להיכלל בתיק ניירות הערך. יתר על כן, נאסרה רכישתן של רצועות מסוימות, בעלות סיכון גבוה.

ניירות ערך מסוג העבר באמצעות Mortgage Pass-Through. נייר ערך המונפק על ידי גוף פיננסי, המהווה אחזקה בחלק יחסי על תיק הלוואות משכנתא של לווים פרטיים. כאשר ההנפקה מתבצעת על ידי Ginnie Mae, סוכנות של ממשלת ארה"ב (להלן: "GNMA"), קיימת ערבות של ממשלת ארה"ב. כאשר ההנפקה מתבצעת על ידי Fannie Mae או Freddie Mac, סוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב (Government Sponsored Enterprises; להלן: "GSE"), קיימת ערבות של המנפיק לכל הפסד בתיק הלוואות שמגבה את האגרת. כאשר ההנפקה מתבצעת על ידי גופים פיננסיים אחרים, אגרת החוב מגובה על ידי המשכנתאות בלבד. המנפיקים הגדולים של הנכסים המאוגחים הינם GSE's, אשר להן דירוג אשראי גבוה. ה-GSE's פועלות בחסות ממשלת ארה"ב והן מפוקחות על ידה, אולם לא קיימת ערבות מוצהרת של ממשלת ארה"ב ל-GSE's.

בהלוואות משכנתא יש זכות בידי הלווה הפרטי לבצע פירעון מוקדם של המשכנתא בכל עת. כתוצאה מכך, קיימת למשקיע חשיפת ריבית (פרעונות מוקדמים), כמו גם חשיפות למצב שוק הנדל"ן ולכלכלה באופן כללי.

התחייבויות משכנתא מובטחות - Collateralized Mortgage Obligation CMO. אגרת חוב מובנית, המגובה על ידי תיק של הלוואות משכנתא של לווים פרטיים בארה"ב. ה-CMO מחולק לרצועות. כל רצועה היא אגרת חוב, הזכאית לקבל תשלומי קרן וריבית לפני או אחרי איגרות אחרות ב-CMO, כך שכל אגרת משקפת משך חיים אחר וסיכון ריבית אחר.

כאשר ה-CMO מונפק על ידי GNMA או GSE's קיימת ערבות של המנפיק לכל הפסד במאגר הלוואות שמגבה את האגרת. כאשר ה-CMO מונפק על ידי גופים פיננסיים אחרים, אגרת החוב מגובה על ידי המשכנתאות בלבד, וקיימת קדימות כללית לאגרות חוב בדירוג גבוה בקבלת הקרן והריבית על פני איגרות חוב, המדורגות נמוך יותר.

CLO. (Collateralized Loan Obligation): איגרת חוב המגובה בתיק הלוואות.

FNMA. (Fannie Mae): חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זו ערבות של ממשלת ארה"ב).

FHLMC. (Freddie Mac): סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זו ערבות של ממשלת ארה"ב).

GNMA. (Ginnie Mae): חברה פדרלית למשכנתאות. איגרות החוב המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).

12. ניירות ערך (המשך)

1. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

31 בדצמבר 2015			
עלות מופחתת	לשווי הוגן ⁽¹⁾	לשווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות
שווי הוגן	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו
במיליוני שקלים חדשים			
1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
ניירות ערך זמינים למכירה			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
1,753	14	3	1,764
GNMA ניירות ערך בערבות			
785	3	5	783
FHLMC ו־ע"י FNMA ניירות ערך שהונפקו			
2,538	17	8	2,547
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו־STRIPPED MBS):			
4,584	44	10	4,618
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם			
18	2	–	20
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
4,602	46	10	4,638
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים			
7,140	63	18	7,185
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מוחזקים לפידיון			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
39	–	2	37
GNMA ניירות ערך בערבות			
28	–	2	26
FHLMC ו־ע"י FNMA ניירות ערך שהונפקו			
67	–	4	63
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו־STRIPPED MBS):			
926	13	3	936
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם			
43	–	5	38
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
969	13	8	974
סך-הכל ניירות ערך לפידיון מגובי משכנתאות אחרים			
1,036	13	12	1,037
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך למסחר			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
1	–	(2)–	1
FHLMC ו־ע"י FNMA ניירות ערך שהונפקו			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו־STRIPPED MBS):			
60	1	(2)–	61
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם			
61	1	–	62
סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)			
8,237	77	30	8,284
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS):			
389	1	(2)–	390
אגרות חוב מובטחות מסוג CLO			
389	1	–	390
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
8,626	78	30	8,674
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

הערות:

(1) בניירות ערך זמינים למכירה – רווח כולל אחר מצטבר.

(2) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

12. ניירות ערך (המשך)

ו. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר 2014			
עלות מופחתת	לשווי הוגן ⁽¹⁾	לשווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
ניירות ערך זמינים למכירה			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
1,704	1	15	1,690
ניירות ערך בערבות GNMA			
1,959	13	22	1,950
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
3,663	14	37	3,640
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):			
3,704	65	9	3,760
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם			
19	1	–	20
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
3,723	66	9	3,780
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים			
7,386	80	46	7,420
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מוחזקים לפידיון			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
50	–	3	47
ניירות ערך בערבות GNMA			
38	–	3	35
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
88	–	6	82
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):			
1,088	18	3	1,103
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם			
48	–	8	40
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
1,136	18	11	1,143
סך-הכל ניירות ערך לפידיון מגובי משכנתאות אחרים			
1,224	18	17	1,225
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך למסחר			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Through Mortgage Pass):			
1	–	(2)–	1
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC CMO ו-STRIPPED MBS):			
59	(2)–	–	59
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם			
60	(2)–	–	60
סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)			
8,670	98	63	8,705
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
388	2	–	390
אגרות חוב מובטחות מסוג CLO			
388	2	–	390
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
9,058	100	63	9,095
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות, מגובי נכסים			

הערות:

(1) בניירות ערך זמינים למכירה – רווח כולל אחר מצטבר.

(2) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

12. ניירות ערך (המשך)

ז. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2015			
פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
הפסדים שטרם שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו
במיליוני שקלים חדשים			
1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
ניירות ערך זמינים למכירה			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
1	63	13	1,464
GNMA בערבות			
-	-	3	224
FHLMC ו־FNMA ע"י FHLMC			
1	63	16	1,688
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו־STRIPPED MBS):			
27	985	17	2,112
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA ו־FHLMC או GNMA או בערבותם			
2	18	-	-
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
29	1,003	17	2,112
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
30	1,066	33	3,800
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מוחזקים לפידיון			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו־STRIPPED MBS):			
10	417	3	383
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA ו־FHLMC או GNMA או בערבותם			
10	417	3	383
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
10	417	3	383
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך למסחר			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו־STRIPPED MBS):			
(1)-	1	1	48
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA ו־FHLMC או GNMA או בערבותם			
-	1	1	48
סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)			
40	1,484	37	4,231
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
(1)-	120	1	172
אגרות חוב מסוג CLO			
-	120	1	172
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
40	1,604	38	4,403
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

הערה:

(1) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

12. ניירות ערך (המשך)

ז. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש (המשך)

31 בדצמבר 2014			
פחות מ- 12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
הפסדים שטרם שווי הוגן	הפסדים שטרם שווי הוגן	הפסדים שטרם שווי הוגן	הפסדים שטרם שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
ניירות ערך זמינים למכירה			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
87	1	55	(1)–
GNMA ניירות ערך בערבות			
–	–	758	13
FHLMC ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
87	1	813	13
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-STRIPPED MBS):			
497	2	2,332	63
GNMA או FHLMC ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י GNMA או בערבותם			
–	–	20	1
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
497	2	2,352	64
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
584	3	3,165	77
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מוחזקים לפידיון			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-STRIPPED MBS):			
127	1	786	17
GNMA או FHLMC ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י GNMA או בערבותם			
127	1	786	17
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
127	1	786	17
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך למסחר			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-STRIPPED MBS):			
28	(1)–	14	(1)–
GNMA או FHLMC ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י GNMA או בערבותם			
28	(1)–	14	(1)–
סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)			
739	4	3,965	94
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
173	2	–	–
CLO אגרות חוב מסוג			
173	2	–	–
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
912	6	3,965	94
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

הערה:

(1) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

ה. בתיק הזמין למכירה נכללו איגרות חוב קונצרניות, לרבות איגרות חוב של בנקים, בהיקף כולל של כ-3,892 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014: 3,333 מיליון ש"ח). יתרת איגרות החוב האמורות כללה, ליום 31 בדצמבר 2015, הפסדים שטרם מומשו בסך של כ-28 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014: כ-13 מיליון ש"ח).

ט. מרבית ההפסדים שטרם מומשו ליום 31 בדצמבר 2015 נובעים מניירות ערך המדורגים כ-"דירוג השקעה", והם מיוחסים למספר גורמים, לרבות שינויים בשיעור ריבית השוק לאחר מועד הרכישה, גידול במרווחים שחל בשוק האשראי לגבי סוגים דומים של ניירות ערך, השפעת השווקים הלא פעילים ושינויים בדירוג ניירות הערך. באשר לניירות ערך המייצגים חוב, אין כאלה שעברו זמן פרעונם או כאלה שלגביהם הבנק ו/או חברות הבת הרלבנטיות מעריכים כיום שאין סבירות שיצליחו לגבות את כל הסכומים המגיעים להם בהתאם לתנאים של חוזה ההשקעה.

12. ניירות ערך (המשך)

כיוון שלבנק ולחברות הבת הרלבנטיות יש את היכולת והכוונה להמשיך ולהחזיק בניירות הערך בעלי הפסד שלא מומש עד להתאוששות במחיר השוק (כאשר לגבי איגרות חוב הדבר יכול לקרות רק בעת מועד פדיונם), הבנק וחברות הבת הרלבנטיות אינם רואים בירידת הערך של השקעות אלה ליום 31 בדצמבר 2015, ירידה בעלת אופי אחר מאשר זמני, פרט לניירות ערך מסויימים, שבגינם נערכה הפרשה לירידת ערך.

בשנת 2015 נרשמו הפסדים ממכירה והפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני לגבי מספר ניירות ערך בסך של 160 מיליון ש"ח (2014: 185 מיליון ש"ח). לפרטים בדבר ההפרשה שנערכה על רקע סיווג ניירות הערך של DBLA כנכסים המסווגים כמוחזקים למכירה, ראו ביאור 18א להלן. לפרטים בדבר הפסד מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, בגין מניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 38 להלן.

י. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2014 כלל השקעה ישירה באיגרות חוב של Fannie Mae (FHLB), Freddie Mac-1 Mae (להלן: "הסוכנויות הפדרליות"), אשר הוחזקו בידי אי די בי ניו יורק, בסך של 25 מיליון דולר (97 מיליון ש"ח). במהלך הרבעון הראשון של שנת 2015 נפדו איגרות החוב האמורות.

יא. **הצגה בשווי הוגן.** ביתרת ניירות ערך לימים 31 בדצמבר 2015 ו-31 בדצמבר 2014, נכללו ניירות ערך בסך של 31,129 מיליון ש"ח, ו-29,597 מיליון ש"ח, בהתאמה, שהוצגו בשווי הוגן.

יב. מידע לגבי איגרות חוב פגומות – מאוחד

31 בדצמבר 2015	31 בדצמבר 2014
במיליוני שקלים חדשים	
25	20

יג. **הפרשה לירידת ערך של TRUPS (2014).** החל מיום 1 בינואר 2015, חלים על אי די בי ניו יורק כללי באזל III, במסגרתם נחשבת ההשקעה באיגרות החוב מסוג TRUPS כ"השקעה בהון במוסדות פיננסיים, שאינה מהותית". בהתאם, עודף ההשקעה העולה על 10% מהון עצמי רובד 1 יופחת בהדרגה מההון, בהתאם להוראות המעבר. לאור ההשפעה הצפויה לעניין הלימות ההון, החליט אי די בי ניו יורק למכור את ניירות הערך כאמור. בשנת 2014 נמכרה מלוא ההשקעה ב-TRUPS. בדוחות הכספיים נרשם הפסד ממכירת איגרות חוב כאמור בסך של כ-30 מיליון דולר (105 מיליון ש"ח).

יד. איגרות חוב שהוחזקו בתיק המוחזק לפדיון של אידי בי (סוויט) בנק, שערכן במאזן ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכם בסך של 100 מיליון ש"ח, הועברו לתיק הזמין למכירה עקב מכירת פעילות החברה והכוונה למכור את יתרת הנכסים שיוותרו בה לאחר מכירת הפעילות. כתוצאה מההעברה נוצר הפסד בסכום זניח.

13. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

כללי. חובות – בביאור זה: אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר. יצוין כי בביאור 31 מובאים הפרטים הכלולים בביאור זה, והרחבה שלהם.

1. חובות, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי – מאוחד

אשראי לציבור					
מסחרי	לדיור	אנשים פרטיים – הלוואות	אנשים פרטיים – אחר	סך-הכל	בנקים וממשלות
סך-הכל					
במיליוני שקלים חדשים					
31 בדצמבר 2015					
יתרת חוב רשומה של חובות:					
60,604	–	2,988	63,592	3,168	66,760
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
231 ⁽³⁾	21,759	–	21,990	–	21,990
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
22,633 ⁽³⁾	49	21,004	43,686	3,102	46,788
קבוצתי אחר					
83,468	21,808	23,992	129,268	6,270	135,538
סך-הכל חובות*					
מזה:					
1,681	–	51	1,732	–	1,732
חובות בארגון מחדש					
1,199	–	13	1,212	–	1,212
חובות פגומים אחרים					
2,880	–	64	2,944	–	2,944
סך הכל חובות פגומים					
29	327	56	412	–	412
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
944	33	237	1,214	–	1,214
חובות בעיתיים אחרים					
3,853	360	357	4,570	–	4,570
סך הכל חובות בעיתיים					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:					
1,211	–	47	1,258	1	1,259
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
2	173 ⁽¹⁾	–	175	–	175
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
292	–	327	619	2	621
קבוצתי אחר					
1,505	173	374	2,052	3	2,055
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
458	–	5	463	–	463
מזה: בגין חובות פגומים					

הערות:

- (1) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 3 מיליון ש"ח ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 79 מיליון ש"ח.
- (2) לרבות אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום בסך 63,816 מיליון ש"ח וההפרשה בגינו בסך 796 מיליון ש"ח חושבה על בסיס קבוצתי.
- (3) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 236 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לוויים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרוייקטים שהן בונות מצויים בהליכי בנייה.

13. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי – מאוחד (המשך)

אשראי לציבור					
מסחרי	לדיוור	הלוואות פרטיים – אנשים	אנשים		
			אחר	סך-הכל	בנקים וממשלות
סך-הכל					
במיליוני שקלים חדשים					
31 בדצמבר 2014					
יתרת חוב רשומה של חובות:					
59,467	–	3,057 ⁽⁴⁾	62,524	5,849	68,373
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
331 ⁽³⁾	20,361	–	20,692	–	20,692
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
20,238	37	18,681 ⁽⁴⁾	38,956	1,647	40,603
קבוצתי אחר					
80,036	20,398	21,738	122,172	7,496	129,668
סך-הכל חובות*					
מזה:					
1,241	–	63	1,304	–	1,304
חובות בארגון מחדש					
1,451	–	21	1,472	–	1,472
חובות פגומים אחרים					
2,692	–	84	2,776	–	2,776
סך הכל חובות פגומים					
32	427	47	506	–	506
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
2,386	37	211	2,634	–	2,634
חובות בעיתיים אחרים					
5,110	464	342	5,916	–	5,916
סך הכל חובות בעיתיים					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:					
1,111	–	73	1,184	2	1,186
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
1	260 ⁽¹⁾	–	261	–	261
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
299	–	305	604	3	607
קבוצתי אחר					
1,411	260	378	2,049	5	2,054
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
300	–	7	307	–	307
מזה: בגין חובות פגומים					

הערות:

- (1) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 26 מיליון ש"ח ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 73 מיליון ש"ח.
- (2) לרבות אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום בסך 65,597 מיליון ש"ח וההפרשה בגינו בסך 879 מיליון ש"ח חושבה על בסיס קבוצתי.
- (3) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך 331 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרוייקטים שהן בוונות מצויים בהליכי בנייה.
- (4) סווג מחדש, עקב טיוב הסיווג לפי מסלולי בחינה.

13. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי – הבנק

אשראי לציבור					
מסחרי	אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	אנשים פרטיים – אחר	סך-הכל	בנקים וממשלות	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים					
31 בדצמבר 2015					
יתרת חוב רשומה של חובות:					
45,760	–	460	46,220	4,653	50,873
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
143	18,449	–	18,592	–	18,592
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
4,708	–	12,012	16,720	–	16,720
קבוצתי אחר					
50,611	18,449	12,472	81,532	4,653	86,185
סך-הכל חובות*					
*מזה:					
1,488	–	26	1,514	–	1,514
חובות בארגון מחדש					
834	–	2	836	–	836
חובות פגומים אחרים					
2,322	–	28	2,350	–	2,350
סך הכל חובות פגומים					
28	303	49	380	–	380
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
530	–	40	570	–	570
חובות בעיתיים אחרים					
2,880	303	117	3,300	–	3,300
סך הכל חובות בעיתיים					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:					
898	–	8	906	–	906
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
2	157 ⁽¹⁾	–	159	–	159
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
70	–	176	246	– ⁽³⁾	246
קבוצתי אחר					
970	157	184	1,311	– ⁽³⁾	1,311
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
363	–	1	364	–	364
מזה: בגין חובות פגומים					

הערות:

- (1) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 2 מיליון ש"ח ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 67 מיליון ש"ח.
- (2) לרבות אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום בסך 48,523 מיליון ש"ח וההפרשה בגינו בסך 542 מיליון ש"ח חושבה על בסיס קבוצתי.
- (3) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

13. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי – הבנק (המשך)

אשראי לציבור						
מסחרי	לדיור	אנשים פרטיים – הלוואות	אנשים פרטיים – אחר	סך-הכל	בנקים וממשלות	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים						
31 בדצמבר 2014						
יתרת חוב רשומה של חובות:						
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾						
45,341	–	534 ⁽³⁾	45,875	5,145	51,020	
שנבדקו על בסיס קבוצתי:						
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור						
237	17,376	–	17,613	–	17,613	
4,080	–	10,733 ⁽³⁾	14,813	–	14,813	
49,658	17,376	11,267	78,301	5,145	83,446	סך-הכל חובות*
*מזה:						
חובות בארגון מחדש						
1,078	–	34	1,112	–	1,112	
חובות פגומים אחרים						
1,167	–	4	1,171	–	1,171	
2,245	–	38	2,283	–	2,283	סך הכל חובות פגומים
חובות בפיגור 90 ימים או יותר						
31	415	41	487	–	487	
חובות בעיתיים אחרים						
4,194	415	132	4,741	–	4,741	סך הכל חובות בעיתיים
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾						
837	–	33	870	–	870	
שנבדקו על בסיס קבוצתי:						
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור						
1	248 ⁽¹⁾	–	249	–	249	
81	–	159	240	– ⁽⁴⁾	240	
919	248	192	1,359	– ⁽⁴⁾	1,359	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
218	–	1	219	–	219	מזה: בגין חובות פגומים

הערות:

- (1) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 25 מיליון ש"ח ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 63 מיליון ש"ח.
- (2) לרבות אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום בסך 48,737 מיליון ש"ח וההפרשה בגינו בסך 651 מיליון ש"ח חושבה על בסיס קבוצתי.
- (3) סווג מחדש, עקב טיוב הסיווג לפי מסלולי בחינה.
- (4) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

13. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - מאוחד

אשראי לציבור					
מסחרי	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	אנשים פרטיים - אחר	סך-הכל	בנקים וממשלות	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים					
1,636	225	395	2,256	5	2,261
538	31	13	582	(2)	580
(690)	(1)	(261)	(952)	-	(952)
249	-	207	456	-	456
(441)	(1)	(54)	(496)	-	(496)
(19)	-	-	(19)	-	(19)
(5)	-	-	(5)	-	(5)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013⁽¹⁾					
1,709	255	354	2,318	3	2,321
30	19	113	162	2	164
(662)	(11)	(259)	(932)	-	(932)
441	-	203	644	-	644
(221)	(11)	(56)	(288)	-	(288)
27	-	-	27	-	27
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014⁽¹⁾					
1,545	263	411	2,219	5	2,224
115	5	69	189	(2)	187
(390)	(92)	(262)	(744)	-	(744)
404	-	189	593	-	593
14	(92)	(73)	(151)	-	(151)
1	-	-	1	-	1
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015⁽¹⁾					
1,675	176	407	2,258	3	2,261
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
153	1	30	184	-	184
134	3	33	170	-	170
170	3	33	206	-	206

הערה:

(1) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה - ראו ביאור 18א.

13. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי – הבנק

מסחרי	אנשים פרטיים – הלוואות לדיוור	אנשים פרטיים – אחר	אשראי לציבור		בנקים וממשלות סך-הכל
			סך-הכל	במיליוני שקלים חדשים	
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2012	1,109	216	184	1,509	(1)– 1,509
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	406	26	(6)	426	– 426
מחיקות חשבונאיות	(505)	(1)	(132)	(638)	– (638)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	184	–	109	293	– 293
מחיקות חשבונאיות, נטו	(321)	(1)	(23)	(345)	– (345)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(1)	–	–	(1)	– (1)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013	1,193	241	155	1,589	(1)– 1,589
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(3)	20	82	99	– 99
מחיקות חשבונאיות	(516)	(10)	(137)	(663)	– (663)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	365	–	104	469	– 469
מחיקות חשבונאיות, נטו	(151)	(10)	(33)	(194)	– (194)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014	1,039	251	204	1,494	(1)– 1,494
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי	35	1	39	75	– 75
מחיקות חשבונאיות	(301)	(92)	(150)	(543)	– (543)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	339	–	105	444	– 444
מחיקות חשבונאיות, נטו	38	(92)	(45)	(99)	– (99)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015	1,112	160	198	1,470	(1)– 1,470
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
ליום 31 בדצמבר 2013	139	1	13	153	– 153
ליום 31 בדצמבר 2014	120	3	12	135	– 135
ליום 31 בדצמבר 2015	142	3	14	159	– 159

הערה:

(1) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

14. אשראי לממשלות

המאוחד		הבנק	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2015	2014	2015	2014
במיליוני שקלים חדשים			
–	1,218	–	1,218
502	292	502	292
13	23	–	–
515	1,533 ⁽¹⁾	502	1,510
סך-הכל אשראי לממשלות			

הערה:

(1) לא כולל יתרות שסוגו כנכסים מוחזקים למכירה – ראו ביאור 18א.

15. השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

א. המאוחד

31 בדצמבר 2015			31 בדצמבר 2014		
חברות כלולות	חברות מאוחדות	סך-הכל	חברות כלולות	חברות מאוחדות	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים					
142	–	142	140	–	140
השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני (לרבות מוניטין) ⁽¹⁾					
2	–	2	2	–	2
144	–	144	142	–	142
סך-כל ההשקעות					
מזה:					
87	–	87	84	–	84
רווחים שנצברו מ-1 בינואר 1992					
סעיפים שנצברו בהון מ-1 בינואר 1992:					
(4)	–	(4)	(3)	–	(3)
(1)	–	(1)	–	–	–
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
התאמות מהטבות לעובדים					
פרטים בדבר מוניטין:					
–	283	283	–	283	283
–	142	142	–	142	142
ערך בספרים⁽²⁾					

הערות:

(1) כולל רווחים והתאמות מתרגום השקעות ביחידות בעלות מטבע פעילות שונה ממטבע הדיווח (הוגדרו בעבר כ"יחידות אוטונומיות") שנצברו ממועד הרכישה ועד ליום 31 בדצמבר 1991.

(2) יתרות מוניטין בגין חברות מאוחדות מוצגות בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".

15. השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ב. הבנק

31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2015		
סך-הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות	סך-הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות
במיליוני שקלים חדשים					
6,779	(3)(2)6,707	72	7,262	7,187	75
השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני (לרבות מוניטין) ⁽¹⁾					
השקעות אחרות:					
932	932	–	931	931	–
בכתבי התחייבות נדחים ובשטרי הון					
7,711	7,639	72	8,193	8,118	75
סך-כל ההשקעות					
מזה:					
3,898	(3)(2)3,829	69	4,371	4,299	73
רווחים שנצברו מ-1 בינואר 1992					
סעיפים שנצברו בהון מ-1 בינואר 1992:					
51	51	–	(1)	(1)	–
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו					
29	(2)29	–	65	65	–
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
32	32	–	32	32	–
מענק המדינה לעובדים (הפרטה)					
(4)	(4)	–	(1)	(1)	–
התאמות נטו גידורי תזרים מזומנים					
(107)	(2)(107)	–	(85)	(84)	(1)
התאמות נטו הטבות לעובדים					
פרטים בדבר מוניטין:					
282	282	–	282	282	–
הסכום המקורי					
142	142	–	142	142	–
ערך בספרים					

הערות:

- (1) כולל רווחים והתאמות מתרגום השקעות ביחידות בעלות מטבע פעילות שונה ממטבע הדיווח (הוגדרו בעבר כ"יחידות אוטונומיות") שנצברו ממועד הרכישה ועד ליום 31 בדצמבר 1991.
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
- (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).

15. השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

חלק של הבנק ברווחים או הפסדים של חברות מוחזקות

הבנק			המאוחד		
2013	2014	2015	2013	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים					
חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות (במאוחד - כלולות)					
(3)(2)681	(6)(3)(2)508	583	159	(6)53	9
הפסדים מירידת ערך של חברות מוחזקות					
(5)(185)	(5)(26)	–	(5)(185)	(5)(26)	–
496	482	583	(26)	27	9
הפרשה למסים (חיסכון במסים):					
מסים שוטפים ⁽¹⁾					
30	25	28	–	–	–
מסים נדחים					
(4)(83)	6	12	(71)	–	–
(53)	31	40	(71)	–	–
סך-כל ההפרשה למסים (חיסכון במסים)					
חלקו של הבנק ברווחים לאחר השפעת המס של חברות מוחזקות (במאוחד - כלולות)					
549	451	543	45	27	9

הערות:

- (1) מסים שוטפים בגין אי די בי ניו יורק, בהתאם להסכם עם רשויות המס – ראו ביאור 8 יב' להלן.
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
- (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).
- (4) כולל הקטנת עתודה למס בגין חלק הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי: 2013 – 72 מיליון ש"ח.
- (5) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 38 (3).
- (6) לפרטים בדבר ביטול חלק הבנק בקרנות של הבנק הבינלאומי, שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר, ראו ביאור 38 (4).

15. השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

שם החברה	פרטים על החברה	חלק בהון המקנה					
		זכות לקבלת רווחים		חלק בזכויות ההצבעה		ההשקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽¹⁾	
		2015	2014	2015	2014	2015	2014
במיליוני שקלים							
באחוזים				חדשים			
1. חברות בת מאוחדות							
Discount Bancorp, Inc ⁽²⁾	חברת אחזקות, ארה"ב	100.00	100.00	100.00	100.00	24	23
Bank of New York Israel Discount ⁽³⁾	בנק מסחרי, ארה"ב	100.00	100.00	100.00	100.00	3,253	3,054
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ	בנק מסחרי	100.00	100.00	100.00	100.00	2,103	1,916 ⁽¹⁰⁾ ⁽¹⁸⁾
כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ⁽⁴⁾	שירות כרטיסי אשראי	71.83 ⁽¹⁵⁾	71.83 ⁽¹⁵⁾	79.00	79.00	772	802 ⁽¹⁸⁾
דיסקונט ליסינג בע"מ	החכרת ציוד	100.00	100.00	100.00	100.00	113	113
דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ	חברה לחיתום והשקעות	100.00	100.00	100.00	100.00	380	305
דיסקונט מנפיקים בע"מ	הנפקת ניירות ערך	100.00	100.00	100.00	100.00	62	64
IDB (Swiss) Bank Ltd ⁽¹⁶⁾ ⁽¹⁷⁾	בנק מסחרי, שוויץ	100.00	100.00	100.00	100.00	165	206
חברות המוחזקות על ידי Israel Discount Bank of New York:							
Discount Bank (Latin America) ⁽¹⁴⁾ ⁽⁵⁾	בנק מסחרי, אורוגוואי	100.00	100.00	100.00	100.00	248	243
IDB NY Realty (Delaware), Inc ⁽⁵⁾	חברת אחזקות, ארה"ב	100.00	100.00	100.00	100.00	2,941	2,885
IDB Realty LLC ⁽⁶⁾	חברת השקעות, ארה"ב	100.00	100.00	100.00	100.00	6,157	6,078
חברות המוחזקות על ידי כרטיסי אשראי לישראל בע"מ:							
דיינרס (קלוב) ישראל בע"מ ⁽¹³⁾	שירות כרטיסי אשראי	100.00	100.00	51.00	100.00	157	73
כאל (מימון) בע"מ	מתן אשראי	100.00	100.00	100.00	100.00	92	69
2. חברות כלולות							
הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ⁽⁷⁾		-	-	-	-	-	-
בנק מסחרי		-	-	-	-	-	-

הערות:

- (1) לרבות יתרות עודפי עלות מיוחסים ומוניטין.
- (2) חברת אחזקות בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק המחזיקה במניות של Israel Discount Bank of New York ובעלות ובשליטה מלאים.
- (3) החברה מוחזקת על ידי Discount Bancorp, Inc.
- (4) לפרטים בדבר ערבות בלתי מוגבלת בסכום לטובת ויזה אירופה, למילוי כל התחייבויותיה של כאל, ראו ביאור 26 ג' 10 להלן.
- (5) כלול בדוחות הכספיים של Israel Discount Bank of New York. ההשקעה בחברה זו ותרומתה לרווח הנקי אינן מנוכות מההשקעה ומהתרומה לרווח של Bank of New York Israel Discount.
- (6) כלול בדוחות הכספיים של IDB NY Realty (Delaware), Inc. ההשקעה בחברה זו ותרומתה לרווח הנקי אינן מנוכות מההשקעה ומהתרומה לרווח של IDB NY Realty (Delaware), Inc.

(7) לפרטים בדבר הסכם עם פ.ב.י. השקעות בדבר המשך החזקת הבנק בבנק הבינלאומי, בדבר מתווה לירידה בהחזקות ובדבר הפקדת חלק מהמניות בידי נאמן, ראו ביאור 38 (1).

(8) לפרוט הסעיפים, ראו ביאור 10 א'.

(9) מוניטין.

(10) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) .

(11) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 38 (3).

(12) בגין התקופה שעד למועד אבדן ההשפעה המהותית בבנק הבינלאומי, ראו ביאור 38 (4).

(13) לפרטים בדבר החזקת אמצעי שליטה בדיינרס, ראו ביאור 36 א' להלן.

(14) לפרטים בדבר הסכם למכירת פעילות החברה ובדבר ההפסד שנרשם בגין מכירה זו, ראו ד' להלן.

(15) היתרה מוחזקת בידי הבנק הבינלאומי.

(16) לפרטים בדבר הסכם בין הרשויות בשווייץ לבין משרד המשפטים האמריקאי, ראו ביאור 26 ג' 15 להלן.

(17) לפרטים בדבר הסכם למכירת פעילות החברה, ראו ה' להלן.

(18) הוצג מחדש. בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה. ראו ביאור 1 ג' 5 (2).

15. השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

- ד. דיסקונט בנק לטין אמריקה (להלן: "DBLA").** ביום 18 בדצמבר 2014, נחתם הסכם למכירת פעילות DBLA. ביום 1 בנובמבר 2015 הושלמה העסקה, לאחר שהתקיימו התנאים המתלים, ובכלל זה קבלת אישורים רגולטורים שונים. התמורה בגין העסקה התקבלה. עם השלמת העסקה החל הליך פירוק הישות המשפטית שנותרה לאחר העסקה. לאחר השלמת העסקה נותרו בישות המשפטית נכסים והתחייבויות בהיקף זניח והשלמת מכירתם ו/או סילוקם, לפי העניין, מתוכננת עד סוף הרבעון הראשון של שנת 2016. כתוצאה מההסכם נרשם בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 הפסד, בסך של כ-17 מיליון דולר (66 מיליון ש"ח), סך של 50 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס.
- כמו כן, במסגרת ההחלטה לסווג את הנכסים וההתחייבויות של DBLA כמוחזקים למכירה, נרשמה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 הפרשה לירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה של DBLA, בסך של 5.8 מיליון דולר, נטו (כ-23 מיליון ש"ח) (31 בדצמבר 2013: סך של 3.1 מיליון דולר, נטו, כ-11 מיליון ש"ח). ההסכם כולל מתן שיפויים לקונה בגין מצגים.
- ה. אידיבי (סוויס) בנק.** ביום 23 בנובמבר 2015 התקשר אידיבי (סוויס) בנק, חברה בת של הבנק, בהסכם על פיו ימכור את פעילות הלקוחות, כפי שהוגדרה בהסכם. התמורה תיפרע בתשלומים, כפי שנקבע בהסכם, וסכומה הסופי כפוף להתאמות שיגזרו משווי הנכסים הנמכרים במועדים שנקבעו בהסכם. השלמת העסקה כפופה לאישורים רגולטורים. ביום 26 בפברואר 2016 הושלמה העסקה. במעמד ההשלמה שולם על פי ההסכם סך של 5.4 מיליון פרנקים שווייצריים, המהווה כ-60% מהסכום שנקבע בהסכם. לאחר השלמת העסקה יפעל הבנק לסגירת חברה הבת.
- נוכח המהלך למכירת אידיבי (סוויס) בנק, הנכסים וההתחייבויות של אידיבי (סוויס) בנק ליום 30 בספטמבר 2015 (ומאז), הקשורים לפעילות מול הלקוחות, סווגו כמוחזקים למכירה.
- כתוצאה מהמהלך נרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015 הוצאות והפרשה להוצאות, בסך של כ-10 מיליון פרנקים שווייצריים (41 מיליון ש"ח), סך של 33 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס. חלק מתמורת המכירה ירשם ברבעון ראשון 2016. יתרת התמורה תתקבל בעתיד, בכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם. העסקה כוללת מתן שיפויים לקונה, מוגבלים לתקופה ולסכום, בגין מצגים שונים.

16. בניינים וציוד

א. הרכב הסעיף

המאוחד				
בנינים ומקרקעין ⁽²⁾	ציוד, ריהוט וכלי רכב	מחשבים	תוכנה ⁽¹⁾	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים				
עלות נכסים:				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	2,288	846	927	3,220
7,281				
תוספות	24	25	40	257
346				
סווג לנכסים המוחזקים למכירה	(80) ⁽⁴⁾	-	-	-
(80)				
התאמות מתרגום דוחות כספיים	10	4	4	10
28				
גריעות	(6)	(32)	(65)	(29)
(132)				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	2,236	843	906	3,458
7,443				
תוספות	42	37	85	223
387				
סווג לנכסים המוחזקים למכירה	(48)	-	-	-
(48)				
גריעות	(2)	(38)	(17)	(28)
(85)				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	2,228	842	974	3,653
7,697				
פחת והפסדים מירידת ערך:				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	1,064	566	731	2,394
4,755				
פחת לשנה	67	42	81	316
506				
הפסד מירידת ערך	1	-	-	-
1				
ביטול הפסד מירידת ערך	(2)	-	-	-
(2)				
סווג לנכסים המוחזקים למכירה	(16) ⁽⁴⁾	-	-	-
(16)				
התאמות מתרגום דוחות כספיים	10	6	1	2
19				
גריעות	(5)	(30)	(65)	(11)
(111)				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	1,119	584	748	2,701
5,152				
פחת לשנה ⁽³⁾	71	45	79	286
481				
סווג לנכסים המוחזקים למכירה	(27)	-	-	-
(27)				
גריעות	(2)	(37)	(17)	(28)
(84)				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	1,161	592	810	2,959
5,522				
הערך בספרים:				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	1,224	280	196	826
2,526				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	1,117	259	158	757
2,291				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	1,067	250	164	694
2,175				
שיעור פחת ממוצע משוקלל בשנת 2014	3.8%	9.6%	21.0%	20.1%
12.2%				
שיעור פחת ממוצע משוקלל בשנת 2015	4.1%	9.7%	20.5%	20.0%
12.0%				

הערות:

- (1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).
- (2) לרבות התקנות ושיפורים במושכר.
- (3) בנטרול 4 מיליון ש"ח המתייחסים לנכסים שסווגו בעבר כמוחזקים למכירה.
- (4) סווג מחדש - מיון פריטים מבנינים וציוד לנכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה.

16. בניינים וציוד (המשך)

א. הרכב הסעיף (המשך)

הבנק					
סך-הכל	תוכנה ⁽¹⁾	מחשבים	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין ⁽²⁾	
במיליוני שקלים חדשים					
					עלות נכסים:
5,283	2,425	695	473	1,690	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
198	160	24	10	4	תוספות
(1)	–	–	–	(1)	סווג לנכסים המוחזקים למכירה
(101)	(6)	(65)	(30)	–	גריעות
5,379	2,579	654	453	1,693	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
260	156	69	20	15	תוספות
(48)	–	–	–	(48)	סווג לנכסים המוחזקים למכירה
(52)	–	(13)	(37)	(2)	גריעות
5,539	2,735	710	436	1,658	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
					פחת והפסדים מירידת ערך:
3,443	1,812	543	286	802	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
362	233	55	28	46	פחת לשנה
(2)	–	–	–	(2)	ביטול הפסד מירידת ערך
(101)	(6)	(65)	(29)	(1)	גריעות
3,702	2,039	533	285	845	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
341	209	60	27	45	פחת לשנה
(27)	–	–	–	(27)	סווג לנכסים המוחזקים למכירה
(51)	–	(13)	(36)	(2)	גריעות
3,965	2,248	580	276	861	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
					הערך בספרים:
1,840	613	152	187	888	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
1,677	540	121	168	848	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
1,574	487	130	160	797	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
12.0%	19.7%	19.6%	9.1%	3.4%	שיעור פחת ממוצע משוקלל בשנת 2014
11.4%	19.7%	19.6%	9.1%	3.5%	שיעור פחת ממוצע משוקלל בשנת 2015

הערות:

- (1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).
- (2) לרבות התקנות ושיפורים במושכר.

ב. הבנק וחברה מאוחדת הם בעלי זכויות חכירה לתקופות המסתיימות בשנים שבין 2015 עד 2058.

16. בניינים וציוד (המשך)

המאוחד		הבנק	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2015	2014	2015	2014
במיליוני שקלים חדשים			
ג. יתרה מופחתת של בניינים ומקרקעין כוללת:			
127	129	38	44
יתרה מופחתת של התקנות ושיפורים במושכר			
4	4	1	1
ד. זכויות בחכירה מימונית:			
10	13	7	9
יתרת זכויות בחכירה בלתי מהוונת			
183	178	99	98
ה. יתרה מופחתת של בניינים שטרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין			
165	223	58	59
ו. יתרה מופחתת של בניינים שאינם בשימוש הבנק ומושכרים ברובם לצדדים אחרים			
20	20	17	6
ז. יתרה מופחתת של בניינים וציוד המוחזקים למכירה (ביאור 18א')			
29	65 ⁽⁴⁾	21	2
ביטולי הפסדים לירידת ערך במהלך השנה			
2	2	-	2
ח. עלות פיתוח עצמי של תוכנה: ⁽¹⁾			
2,711	2,562 ⁽¹⁾	2,397	2,297 ⁽¹⁾
עלות תוכנות שהופעלו			
(2,163)	(2,026) ⁽¹⁾	(1,935)	(1,837) ⁽¹⁾
פחת שנצבר			
548	536 ⁽¹⁾	462	460 ⁽¹⁾
יתרה להפחתה			
52	54 ⁽¹⁾	18	16
עלויות שנצברו על תוכנות בשלבי פיתוח			
600	590 ⁽¹⁾	480	476 ⁽¹⁾
סך-הכל עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב			
2,507	2,117	1,764	1,443
ט. הערך ברוטו של פריטי רכוש קבוע שהופחתו במלואם ועדיין בשימוש			
י. עלויות שהוכרו בספרים של פריטי רכוש קבוע הנמצאים בשלבי הקמה:			
7	1	7	1
עלות מקרקעין			
46	19	46	19
עלות ציוד			

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2014	2013
במיליוני שקלים חדשים		
יא. פרטים לגבי הסכמי חכירה תפעולית ⁽²⁾		
דמי שכירות שהוכרו כהוצאה ⁽³⁾		
140	141	136
במאוחד		
91	95	91
בבנק		

הערות:

- (1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).
- (2) בדבר פרטים לגבי תשלומים עתידיים שאינם ניתנים לביטול, ראו ביאור 26 ג' 1.
- (3) כולל דמי חכירה מינימליים ודמי שכירות מותנים.
- (4) סווג מחדש – מיון פריטים מבניינים וציוד לנכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה.

17. נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

המאוחד			
מוניטין ⁽¹⁾ קשרי לקוחות סך-הכל			
במיליוני שקלים חדשים			
עלות			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013 – 2014			
283	78	361	
מכירת פעילות ⁽²⁾			
–	(78)	(78)	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015			
283	–	283	
הפחתות והפרשה לירידת ערך			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013 – 2014			
141	78	219	
מכירת פעילות ⁽²⁾			
–	(78)	(78)	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015			
141	–	141	
הערך בספרים			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013, 2014 – 2015			
142	–	142	

הערות:

- (1) מוניטין שהוכר בצירוף עסקים (מוניטין שהוכר בעת רכישת השקעה בחברה כלולה, נכלל בסעיף השקעות בחברות כלולות).
 (2) לפרטים בדבר הסכם למכירת פעילות בחברה מוחזקת, ראו ביאור 15 ה'.

18. נכסים אחרים

המאוחד		הבנק	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2014	2015	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים			
1,288 ⁽³⁾⁽²⁾	1,140	1,811 ⁽³⁾⁽²⁾	1,635
מסים נדחים לקבל, נטו (ראו ביאור 8 ט')			
320	299	393	342
עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות			
–	–	–	4
עודף נכסי התכנית על ההתחייבות בגין הטבות לעובדים (ראו ביאור 23 ב')			
20	15	16	26
הוצאות הנפקה ונכיון של כתבי התחייבות נדחים			
85	91	152	168
הכנסות לקבל			
–	–	684	706
ערך פדיון של פוליסות ביטוח חיים בבעלות חברה מאוחדת			
9	59	9	59
נכסים בגין פעילות בשוק המעוף			
458	393	458	393
פקדון זהב			
125	173	367	363
חייבים אחרים ויתרות חובה			
2,305	2,170	3,890 ⁽¹⁾	3,696
סך-כל הנכסים האחרים			

הערות:

- (1) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה – ראו ביאור 18א.
 (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
 (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).

18א. נכסים המוחזקים למכירה

- א. **דיסקונט בנק לטין אמריקה.** הנכסים וההתחייבויות של DBLA ליום 31 בדצמבר 2013 (ומאז) סווגו כמוחזקים למכירה. לפרטים בדבר ההסכם למכירת פעילות DBLA, ראו ביאור 15 ד' לעיל.
- ב. **אידיבי (סוויס) בנק.** הנכסים וההתחייבויות של אידיבי (סוויס) בנק ליום 30 בספטמבר 2015 (ומאז), הקשורים לפעילות מול הלקוחות, סווגו כמוחזקים למכירה. לפרטים בדבר ההסכם למכירת פעילות אידיבי (סוויס) בנק, ראו ביאור 15 ה' לעיל.

להלן יובאו נתונים בדבר נכסים והתחייבויות המסווגים כמוחזקים למכירה (אשר כוללים גם נכסים של הבנק בסכום זניח).

המאוחד		הבנק	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2015	2014	2015	2014
במיליוני שקלים חדשים			
נכסים המסווגים כמוחזקים למכירה			
–	2,152	–	–
מזומנים ופקדונות בבנקים			
–	2,064	–	–
ניירות ערך			
–	638	400	–
אשראי לציבור נטו			
–	22	–	–
אשראי לממשלות			
2	65 ⁽¹⁾	21	29
בניינים וציוד			
–	–	–	3
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
–	14	–	–
נכסים אחרים			
2	4,955	21	432
סך-הכל			
התחייבויות המסווגות כמוחזקות למכירה			
–	4,586	–	1,672
פקדונות הציבור			
–	16	–	–
פקדונות מבנקים			
–	–	–	3
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
–	49	–	–
התחייבויות אחרות			
–	4,651	–	1,675
סך-הכל			
–	123	–	–
ערבויות ומסגרות אשראי שלא נוצלו			

הערה:

(1) סווג מחדש – מיון פריטים מבניינים וציוד לנכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה.

19. פקדונות הציבור

א. סוגי פקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

המאוחד		הבנק	
31 בדצמבר			
2015	2014	2015	2014
במיליוני שקלים חדשים			
בישראל			
לפי דרישה:			
30,726	22,552	25,584	20,438
26,195	21,772	24,705	18,247
56,921	44,324	50,289	38,685
75,332	83,153	62,490	71,792
132,253	127,477	112,779	110,477
סך-הכל פקדונות בישראל*			
* מזה:			
79,163	(4)(3)74,897	67,355	(4)63,503
11,735	(3)(2)12,962	7,246	(2)8,971
41,355	(4)(3)(2)39,618	38,178	(4)(2)38,003
מחוץ לישראל ^א			
לפי דרישה:			
4,069	4,993	-	62
13,956	13,572	-	91
18,025	18,565	-	153
7,126	6,861	-	350
25,151	25,426	-	503
157,404	152,903	112,779	110,980
סך-הכל פקדונות מחוץ לישראל			
סך-הכל פקדונות הציבור			

הערות:

- (1) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה - ראו ביאור 18א.
 (2) סווג מחדש - בעקבות בדיקה חוזרת של תחולת הגדרת "גוף מוסדי" על גופים מסויימים.
 (3) סווג מחדש - בעקבות סיווג בחברה בת.
 (4) סווג מחדש - מיון מאנשים פרטיים לתאגידים.

ב. פקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד

31 בדצמבר	
2015	2014
במיליוני שקלים חדשים	
תקרת הפקדון	
יתרה	
עד 1	58,183
מעל 1 עד 10	44,764
מעל 10 עד 100	23,299
מעל 100 עד 500	15,390
מעל 500	11,267
סך-הכל	152,903

20. פקדונות מבנקים

המאחד		הבנק	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2015	2014	2015	2014
במיליוני שקלים חדשים			
בישראל			
בנקים מסחריים:			
1,480	1,315	460	272
252	469	61	530
מחוץ לישראל			
בנקים מסחריים:			
1,133	888	904	803
622	2,473	56	1,723
263	203	192	145
בנקים מרכזיים:			
157	199	–	–
3,907	5,547 ⁽¹⁾	1,673	3,473
סך-הכל פקדונות מבנקים			

הערה:

(1) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה מחוץ לישראל – ראו ביאור 18א.

21. איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

המאחד						הבנק	
				שיעור תשואה פנימי ⁽¹⁾	משך חיים ממוצע ⁽¹⁾		
31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2015		%	שנים		
במיליוני שקלים חדשים							
כתבי התחייבות שאינם ניתנים להמרה במניות ⁽³⁾⁽⁴⁾ :							
327	608	2,639	2,384	5.20	2.45	במטבע ישראלי לא צמוד	
1,266	1,133	6,190	5,329	5.20	4.65	במטבע ישראלי צמוד למדד	
–	64	–	64	3.35	2.50	במטבע חוץ אירו	
כתבי התחייבות נדחים הניתנים להמרה במניות:							
1,809	1,793	1,809	1,793	5.71	6.09	במטבע ישראלי צמוד למדד ⁽²⁾	
3,402	3,598	10,638	9,570			סך-כל כתבי ההתחייבות	

הערות:

- (1) שיעור תשואה פנימי, הינו שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי של היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי. משך חיים ממוצע, הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי. נתוני שיעור התשואה הפנימי ומשך החיים הממוצע הם ליום 31 בדצמבר 2015 ומתייחסים למאחד.
- (2) שטרי הון נדחים נדחים המוכרים, בהתאם להוראות המעבר של "באזל III", כהון רובד 1 נוסף.
- (3) מזה: במאחד רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב 7,617 מיליון ש"ח (בשנת 2014: 8,825 מיליון ש"ח).
- (4) מזה: במאחד כתבי התחייבות נדחים בסך 7,432 מיליון ש"ח (בשנת 2014: 8,829 מיליון ש"ח).

22. התחייבויות אחרות

הבנק		המאוחד	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2014	2015	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים			
(2)18	17	(2)20	18
-	-	20	11
(1)1,869	1,882	(1)2,529	2,474
87	75	142	131
2,900	2,978	5,657	5,930
135	159	170	206
640	274	977	618
9	59	9	59
224	179	224	179
(1)439	313	(1)1,378	1,359
6,321	5,936	11,126	10,985

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור ג' 5 (1).
 (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 5 (2).

23. הטבות לעובדים

כללי - סיווג מחדש. החל בתקופה שהחלה ביום 1 בינואר 2015, הבנק מיישם את הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראו ביאור ג' 5 (1). בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2015 הוצגו נתונים ליום 31 בדצמבר 2014 במתכונת שנקבעה בהנחיות. במהלך עריכת הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015, טויבה הצגת הנתונים ונערכו סיווגים מחדש של מספרי ההשוואה, ככל שנדרש.

א. להלן תאור ההטבות העיקריות הניתנות לעובדי הקבוצה:

- (1) התחייבות הבנק והחברות המאוחדות שלו לתשלום פיצויי פרישה לעובדים, המבוססת על משכורת חודשית אחת לכל שנת עבודה, כמקובל, מכוסה במלואה על ידי הפקדות בקופות הפיצויים, על ידי פוליסות ביטוח וקרנות פנסיה ועל ידי עתודה הרשומה בספרי הבנק. הסכומים שנצברו בפוליסות הביטוח וקרנות הפנסיה, אינם כלולים במאזן מאחר ואלה אינן בשליטתם של הבנק והחברות המאוחדות שלו.
- (2) חברי ההנהלה של הבנק זכאים לקבל פיצויים רגילים וחלקם זכאים גם למענק הסתגלות בגובה של בין 4 ל-8 חודשי משכורת בעת פרישתם, וזאת על פי תנאי החוזים האישיים עליהם הם חתומים, ובגין נערכו הפרשות מתאימות (ראו סעיף ו' להלן, בענין מדיניות תגמול שאושרה). התחייבות החברות המאוחדות בחו"ל לתשלום פנסיה על בסיס חישוב אקטוארי, מכוסה על ידי הפקדות שוטפות בקופת פנסיה מוכרת בחו"ל.
- (3) בחברה בנקאית מאוחדת, זכאים מספר עובדים בכירים למענקי הסתגלות של בין 6 ל-9 משכורות חודשיות, ובגין נערכו הפרשות מתאימות.
- (4) הבנק והחברות המאוחדות שלו אינם רשאים למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.
- (5) חלק מעובדי הבנק והחברות המאוחדות הבנקאיות שלו בישראל זכאים למענקי יובלות בגובה של מספר חודשי משכורת ומספר ימי חופשה נוספים, בתום 20, 30 ו-40 שנות עבודה בבנק. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מחושבת העתודה בגין התחייבות זו על בסיס אקטוארי ומוצגת בערך נוכחי. גורם עלית השכר העתידי, המשמש בחישוב ההתחייבות לזכויות העובדים, בגין עובדי הבנק, הינו 1.8% לשנה.
- בשנת 2007 נחתם עם נציגות העובדים הסכם בדבר "חופשת יובלות", על פיו, בין היתר, בוטלה הזכות לחופשת יובלות ביחס לעובדים חדשים. בשנת 2011 נחתם עם נציגות העובדים הסכם "דרגות ושלבים" על פיו, בין היתר, עובדים חדשים, שיתקבלו או יוסבו למעמד של עובדים מן המניין, החל מיום 1 בינואר 2012, לא יהיו זכאים למענק יובל.
- (6) עובדי הבנק והחברות המאוחדות שלו בישראל זכאים לחופשה שנתית לפי הסכמי העבודה הקיימים, ובכפוף להוראות חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951. החבות בגין חופשה מוכרת במהלך תקופת העבודה בה נצברת הזכאות לחופשה. החבות נקבעת על בסיס שכר אחרון בתקופת הדיווח בתוספת תשלומים נלווים.

23. הטבות לעובדים (המשך)

- (7) עובדי הבנק והחברות המאוחדות שלו זכאים להטבות מסוימות לאחר צאתם לגימלאות. ההתחייבות האמורה מחושבת על בסיס אקטוארי. בנוסף, חלק מהעובדים שפרשו בפרישה מוקדמת, המירו את מענק הפרישה בקצבה לתקופה מוגדרת.
- יצוין שבהסכם "דירוג ושלבים", שנחתם בשנת 2011, צומצמו ההטבות לגמלאים שהתקבלו או הוסבו למעמד של עובדים מן המניין לאחר יום 1 בינואר 2012, והן עומדות בהתאמה לתנאי העובדים בהסכם זה, על מתנות לחגים והחזר הוצאות רפואיות.
- (8) חלק מהחברות המאוחדות אימצו תוכניות לתגמול עובדים, על פיהן זכאים המנהלים הכלליים ו/או עובדים בחברות האמורות למענק שסכומו נקבע בהתאם לתוצאות העסקיות של אותן חברות. בדוחות הכספיים נכללו ההפרשות הנדרשות בשל המענקים האמורים.
- (9) **תוכנית פרישה 2011.** חלק מהפורשים במסגרת תוכנית פרישה 2011, בחרו במסלול קצבה חודשית. ההתחייבות כאמור מכוסה במלואה ביתרת העתודה לפיצויים.
- תנאי הקצבה החודשית הם אלה:
- קצבה חודשית למשך כל חיי הפורש, ממועד הפרישה, צמודה למדד;
 - סכומי הקצבה החודשית נקבעו במועד הפרישה על פי תחשיב כלכלי שביצע הבנק, אשר נגזר מסכום יתרת קרן הפיצויים שהומרה לקצבה;
 - העובד יכל לבחור במסלול קצבה עם או בלי שארים;
 - לעובד ניתנה האפשרות לבחור מספר תשלומי קצבה מובטחים, בהתאם לגילו.
- בגין תשלומי קצבאות המגיעים לפורש ו/או לבן/בת זוגו בהגיעם לגיל 85 (הכל על פי המסלול שבחר הפורש), רכש הבנק כיסוי ביטוחי אשר יבטיח את תשלום הקצבה כאמור ואשר תשולם ישירות על ידי חברת הביטוח.
- (10) **תוכנית פרישה 2014.** חלק מהפורשים במסגרת תוכנית פרישה 2014, בחרו במסלול קצבה חודשית, למשך כל חיי העובד ו/או בן/בת הזוג, או במסלול משולב של קצבה חודשית וקבלת סכום הוני (חד פעמי).
- בגין תשלומי קצבאות המגיעים לפורש שבמועד הפרישה היה בן 60 ומעלה, או בהגיעו לגיל 60, רכש הבנק (או ירכוש בהגיע העובד לגיל 60) כיסוי ביטוחי אשר יבטיח את תשלום הקצבה כאמור, אשר תשולם ישירות על ידי חברת הביטוח. תשלומי הקצבה עד הגיע הפורש לגיל 60, ישולמו במישרין על ידי הבנק.
- תנאי הקצבה החודשית הם אלה:
- קצבה חודשית למשך כל חיי הפורש, ממועד הפרישה, צמוד למדד עד הגיע העובד לגיל 60, וצמוד לתנאי הפוליסה לאחר גיל 60;
 - העובד יכל לבחור במסלול קצבה, עם או בלי שארים;
 - לעובד ניתנה אפשרות לבחור במסלול קצבה, עם או בלי הבטחת מינימום של 240 חודשי תשלום, בתוספת החודשים שעד גיל 60 (לעובד שבמועד הפרישה טרם מלאו לו 60 שנה).
- התשלום ההוני, תשלומי הקצבה על ידי הבנק ועלות רכישת הפוליסה הוגבלו בסכום שהיה עומד לרשות הפורש אילו היה בוחר במסלול הוני מלא.
- (11) לאי די בי ניו יורק התחייבות לתשלומי פנסיה לעובדיה, בגינה הקימה קרן פנסיה בה מופקדים כספי העובדים והמעסיק. ההפקדות השנתיות בקרן מתבססות על תחשיבים שמכין יועץ אקטוארי בלתי תלוי.

23. הטבות לעובדים (המשך)

להלן פרטים עיקריים אודות ההתחייבות האמורה:

31 בדצמבר		
2014	2015	
במיליוני דולר של ארה"ב		
60	55	סכום ההתחייבות
39	38	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
21	17	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית נכלל בסעיף התחייבויות אחרות
%	%	
3.89	4.23	שיעור היוון שנתי
6.57	6.20	שיעור תשואה שנתי צפוי בגין נכסי הקרן
4.00	4.00	שיעור הגידול השנתי בשכר העובדים

ב. פירוט הטבות:

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר				
2014	2015	2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים				
פיצויים:				
2,564	2,538	3,464	3,420	סכום ההתחייבות
1,863	1,794	2,393	2,307	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
701	744	1,071	1,113	עודף ההתחייבויות על נכסי התוכנית
701	744	1,071	1,117	עודף ההתחייבויות שנכלל בסעיף התחייבויות אחרות
-	-	-	4	עודף נכסי התוכנית שנכלל בסעיף נכסים אחרים
סכומים שנכללו בסעיף התחייבויות אחרות:				
340	349	487	439	מענקי יובלות
704	681	808	762	הטבות לגימלאים לאחר פרישה
124	108	163	149	חופשה
-	-	-	7	מחלה
1,869	1,882	2,529	2,474	סך-כל עודף ההתחייבויות שנכלל בסעיף התחייבויות אחרות (ביאור 22)
-	-	125	106	מזה - בגין הטבות לעובדים בחו"ל
-	-	-	4	עודף נכסי התוכנית שנכלל בסעיף נכסים אחרים (ביאור 18)

2.3. הטבות לעובדים (המשך)

ג. תוכניות להטבה מוגדרת – מאוחד

1. מחויבות ומצב המימון

1.1 שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2014	2015
הטבות לגימלאים לאחר פרישה		פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה	
במיליוני שקלים חדשים			
750	808	3,422	3,464
מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת שנה			
29	15	204	136
עלות שירות			
35	32	134	118
עלות ריבית			
24	(45)	9	(72)
הפסד (רווח) אקטוארי			
4	(2)–	19	1
שינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ			
(33)	(32)	(805)	(227)
הטבות ששולמו			
(1)	(16)	481	–
צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין, לרבות שינויים מבניים			
808	762	3,464	3,420
מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף השנה			
808	762	2,846	2,883
מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה ^(א)			

הערות:

(1) המחויבות בגין הטבה מצטברת שונה מהמחויבות בגין הטבה חזויה בכך שהיא אינה כוללת הנחות כלשהן בדבר רמות התגמול העתידיות.

(2) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

1.2 שינוי בשווי הוגן של נכסי התוכנית ומצב המימון של התוכנית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	
פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה		
במיליוני שקלים חדשים		
2,601	2,393	שווי הוגן של נכסי התוכנית לתחילת השנה
116	24	תשואה בפועל על נכסי התוכנית
14	1	שינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ
46	38	הפקדות לתוכנית
(384)	(149)	הטבות ששולמו
2,393	2,307	שווי הוגן של נכסי התוכנית לסוף השנה
(1,071)	(1,113)	מצב המימון – התחייבות נטו שהוכרה בסוף השנה

1.3 סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר			
2014	2015	2014	2015
הטבות לגימלאים לאחר פרישה		פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה	
במיליוני שקלים חדשים			
-	-	-	4
(808)	(762)	(1,071)	(1,117)
(808)	(762)	(1,071)	(1,113)

נכס (התחייבות) נטו שהוכר בסוף השנה

23. הטבות לעובדים (המשך)

ג. תוכניות להטבה מוגדרת – מאוחד (המשך)

1. מחויבות ומצב המימון (המשך)

1.4 סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר לפני השפעת המס

31 בדצמבר			
2014	2015	2014	2015
הטבות לגימלאים לאחר פרישה		פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה	
במיליוני שקלים חדשים			
(30)	(105)	2	(298)
(141)	(10)	(420)	(125)
8	7	(3)	(2)
(163)	(108)	(421)	(425)

הערה:

(1) נובע מהשינוי בשיעור ההיוון המשמש בחישוב העתודות בגין זכויות עובדים, ראו ביאור ג' 5 (1).

1.5 תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת והטבה חזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר		
2014	2015	
פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה		
במיליוני שקלים חדשים		
3,464	3,297	מחויבות בגין הטבה חזויה
2,846	2,778	מחויבות בגין הטבה מצטברת
2,393	2,180	שווי הוגן של נכסי התוכנית

23. הטבות לעובדים (המשך)

ג. תוכניות להטבה מוגדרת – מאוחד (המשך)

2. הוצאה לתקופה

2.1 רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד בגין תוכניות פנסיה להטבה מוגדרת ולהפקדה מוגדרת

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים			
פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה			
150	204	136	עלות שירות
141	134	118	עלות ריבית
(178)	(116)	(111)	תשואה חזויה על נכסי התכנית
הפחתה של סכומים שלא הוכרו:			
3	(3)	10	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
1	1	1	עלות שירות קודם
4	(2)	11	סך-כל ההפחתות של סכומים שלא הוכרו
–	481	–	אחר, לרבות הפסד מצימצום או סילוק, לרבות שינויים מבניים
117	701	154	סך-כל עלות ההטבה נטו
138	149	144	סך-כל ההוצאה בגין תוכניות פנסיה להפקדה מוגדרת
255	850	298	סך-כל ההוצאות בגין פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה
הטבות לגימלאים לאחר פרישה			
4	29	15	עלות שירות
34	35	32	עלות ריבית
הפחתה של סכומים שלא הוכרו:			
(1)	(1)	6	הפסד אקטוארי נטו
(2)	(2)	(1)	עלות שירות קודם
(2)	(2)	5	סך-כל ההפחתות של סכומים שלא הוכרו
–	(1)	(4)	אחר, לרבות רווח מצימצום או סילוק, לרבות שינויים מבניים
36	61	48	סך-כל עלות ההטבה נטו
291	911	346	סך-כל ההוצאות שנכללו במשכורות והוצאות גלויות

הערה:

(1) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

23. הטבות לעובדים (המשך)

ג. תוכניות להטבה מוגדרת - מאוחד (המשך)

2. הוצאה לתקופה (המשך)

2.2 שינויים בנכסי התוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת המס

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר					
2013	2014	2015	2013	2014	2015
פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה					
הטבות לגימלאים לאחר פרישה					
במיליוני שקלים חדשים					
310	26	(78)	86	24	(1)–
(9)	3	(3)	(11)	(1)–	(1)–
(1)	(1)	(1)	1	2	2
(295)	(17)	–	(131)	–	(1)
(1)	(1)–	1	(1)–	(1)–	(1)–
–	–	–	–	(1)–	(10)
4	11	(81)	(55)	26	(9)
154	701	117	48	61	36
סך-הכל הוכר בעלות ההטבה נטו וברווח כולל					
158	712	36	(7)	87	27
אחר					

הערות:

(1) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

(2) ראו סעיף 2.1 לעיל.

2.3 אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2016 לפני השפעת המס

פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה	הטבות לגימלאים לאחר פרישה
במיליוני שקלים חדשים	
18	7
1	(1)
19	6

הפסד אקטוארי נטו

עלות נטו בגין שירות קודם

סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר

23. הטבות לעובדים (המשך)

ג. תוכניות להטבה מוגדרת – מאוחד (המשך)

3. הנחות

3.1 ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

3.1.1 ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר			
2014	2015	2014	2015
פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה			
1.46% – 2.43%	1.45% – 2.59%	1.80% – 2.34%	1.76% – 2.49%
שיעור היוון		0.24% – 19.14%	0.18% – 19.17%
שיעור העזיבה		2.36%	2.32%
שיעור גידול בתגמול			

3.1.2 ההנחות העיקריות המשמשות למידת עלות ההטבה נטו לתקופה

31 בדצמבר					
2013	2014	2015	2013	2014	2015
פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה					
1.93% – 3.32%	2.09% – 3.17%	1.46% – 2.43%	2.68% – 3.00%	2.42% – 2.57%	1.80% – 2.51%
שיעור היוון					
תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי					
התכנית					
שיעור גידול בתגמול					

3.2 השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת המס

קישון בנקודת אחוז אחת				גידול בנקודת אחוז אחת				
הטבות לגימלאים לאחר פרישה		פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה		הטבות לגימלאים לאחר פרישה		פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה		
31 בדצמבר								
2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים								
71	84	293	336	(71)	(83)	(289)	(321)	שיעור הייוון
1	1	(46)	(49)	(1)	(1)	46	49	שיעור העזיבה
-	(1)	(292)	(294)	-	2	311	313	שיעור גידול בתגמול

23. הטבות לעובדים (המשך)

ג. תוכניות להטבה מוגדרת – מאוחד (המשך)

4. נכסי התוכנית

4.1 הרכב השווי ההוגן של נכסי התוכנית

31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2015		
סך-הכל	רמה 2	רמה 1	סך-הכל	רמה 2	רמה 1
במיליוני שקלים חדשים					
סוג הנכס					
80	–	80	97	8	89
מזומנים ופקדונות מבנקים					
646	7	639	601	17	584
מניות					
איגרות חוב:					
770	18	752	780	15	765
ממשלתיות					
833	165	668	782	133	649
קונצרניות					
1,603	183	1,420	1,562	148	1,414
סך-הכל איגרות חוב					
64	34	30	47	40	7
אחר					
2,393	224	2,169	2,307	213	2,094
סך-הכל					

4.2 השווי ההוגן של נכסי התוכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2016

% מנכסי התוכנית		יעד הקצאה ב- %
31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
סוג הנכס		
3.3%	4.2%	0.5% – 9.6%
מזומנים ופקדונות מבנקים		
27.0%	26.0%	25.1% – 35.7%
מניות		
איגרות חוב:		
32.1%	33.8%	22.5% – 30.3%
ממשלתיות		
34.8%	33.9%	33.2% – 42.2%
קונצרניות		
66.9%	67.7%	55.7% – 72.6%
סך-הכל איגרות חוב		
2.8%	2.1%	0.3% – 1.9%
אחר		
100.0%	100.0%	
סך-הכל		

23. הטבות לעובדים (המשך)

ג. תוכניות להטבה מוגדרת – מאוחד (המשך)

5. תזרימי מזומנים

5.1 הפקדות

תחזית ⁽¹⁾	הפקדות בפועל	
לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
2016	2015	2014
פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה במיליוני שקלים חדשים		
41	38	46

הפקדות

הערה:

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2016.

5.2 הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה במיליוני שקלים חדשים
2016	94
2017	304
2018	221
2019	238
2020	198
2021–2025	986
2026 ואילך	1,940
סך-הכל	3,981

ד. תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק (2011–2013)

1. כללי

ביום 31 באוגוסט 2011 החליט דירקטוריון הבנק לאשר תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי של הבנק, אשר כוללת מענק שנתי ומענק לזמן ארוך. תוכנית התגמול היתה לשלוש שנים, בגין השנים 2011–2013. בתוכנית התגמול נקבע, כי עקרונותיה ייושמו, בשינויים המחויבים, גם במסגרת תוכניות תגמול לבכירים בחברות בת של הבנק, בכפוף לקבלת האישורים המתאימים באורגנים המוסמכים של אותן חברות. ואכן, חברות הבת העיקריות בישראל קבעו תגמול על פי אותם עקרונות, בשינויים המחויבים.

2. מענק שנתי לחברי ההנהלה (למעט מנהל הסיכונים הראשי, המבקר הפנימי והחשבונאי הראשי)

המענק השנתי היה מורכב ממענק לפי נוסחה, אשר חושב בהתאם לעמידה במדדים כמותיים, וממענק נוסף אשר חולק על פי שיקול דעתו של מנכ"ל הבנק. המדדים שעל בסיסם נקבע המענק השנתי התבססו על היעדים בתוכניות העבודה של הבנק לשנים 2011–2013. המענק השנתי האמור אושר בכל שנה, בכפוף לכל דין, על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון.

פריסת המענק השנתי לתשלומים. תשלום המענק השנתי בגין שנה קלנדרית מסוימת בוצע ב-3 מנות: סכום בשיעור של 60% מהמענק השנתי שולם לא יאחר מ-30 ימים לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק. שני תשלומי מענק נדחים, בשיעור של 20% כל אחד, שולמו לאחר פרסום הדוחות של כל אחת משתי השנים העוקבות לשנת המענק (כשהם צמודים למדד).

3. מענק שנתי למבקר הפנימי למנהל הסיכונים הראשי ולחשבונאי הראשי

המענק השנתי למבקר הפנימי למנהל הסיכונים הראשי (CRO) ולחשבונאי הראשי נקבע על פי מגוון שונה, אשר נקבע, בין היתר, בהתאם להוראות חוזר המפקח, על מנת לתת ביטוי לחשיבות ורגישות התפקידים שהם ממלאים. תשלום המענק השנתי למבקר הפנימי, למנהל הסיכונים הראשי ולחשבונאי הראשי בגין שנה מסוימת נפרס לתשלומים במתכונת שנקבעה לגבי כלל חברי ההנהלה.

23. הטבות לעובדים (המשך)

4. מענק לזמן ארוך

חברי ההנהלה, לרבות מנהל הסיכונים והחשבונאי הראשי וכן המבקר הפנימי היו זכאים לקבלת מענק זמן ארוך אשר חושב כתלות בהשגת יעדי רווח נקי מצטבר של הבנק לאורך תקופת תכנית התגמול (בשנים 2011 עד 2013). בתחילת כל שנה מהשנים 2011, 2012 ו-2013, נקבע יעד הרווח הנקי במסגרת התקציב השנתי של הבנק, אשר אושר על ידי הדירקטוריון.

5. **מענק שנתי בגין שנת 2011.** בשנת 2013 קמה הזכאות לתשלום הנדחה השני של המענק בגין שנת 2011, בסך של 800 אלף ש"ח, נוכח העמידה בתנאי הסף שנקבעו לחברי הנהלת הבנק, המבקר הפנימי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי.

6. **סכום המענק השנתי בגין שנת 2013.** חברי הנהלת הבנק, המבקר הפנימי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי, היו זכאים לבונוס שנתי בגין שנת 2013 בסכום כולל של כ-5.2 מיליון ש"ח. בהתאם לתנאי התוכנית, מתוך הסכום האמור סך של כ-3.1 מיליון ש"ח שולם בחודש אפריל 2014, והיתרה התחלקה לשני תשלומים נדחים, שתשלומם כפוף לקיום תנאי הסף בגין השנים 2014 ו-2015, בהתאמה. הסכום האמור הינו לאחר הפחתה בשיעור של 20% מהבונוס השנתי ואי הענקת הבונוס שבשיקול דעת. תנאי הסף בגין שנת 2014 התקיימו, וקמה הזכאות לתשלום המנה הנדחית הראשונה. תנאי הסף בגין שנת 2015 התקיימו, וקמה הזכאות לתשלום המנה הנדחית השנייה.

7. **מענק לזמן ארוך בגין השנים 2011-2013.** חברי הנהלת הבנק, המבקר הפנימי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי זכאים למענק לזמן ארוך בגין השנים 2011-2013, בסכום כולל של כ-5.1 מיליון ש"ח, ששולם כולו בחודש אפריל 2014. הסכום האמור הינו לאחר ביטול החלק היחסי מהמענק לזמן ארוך בגין שנת 2012, והפחתה בשיעור של 20% מהיתרה בגין השנים 2011 ו-2013.

8. **המענק השנתי בגין שנת 2014.** דירקטוריון הבנק החליט כי בשנת 2014 לא ישולמו מענקים לנושאי משרה בבנק.

ה. **מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק (2014-2016).** ביום 17 בפברואר 2014, אישרה אסיפה מיוחדת של הבנק, מדיניות תגמול לנושאי

משרה בבנק, בהתאם לסעיף 267א לחוק החברות, התשנ"ט-1999, לאחר שאושרה על ידי הדירקטוריון, בהמלצת ועדת התגמול. התוכנית כוללת, בין היתר, את המרכיבים הבאים: תקרת המשכורת החודשית והשיקולים בקביעתה; היקף פיצויי פיטורין, אשר ככלל יהיה בשיעור של 100% מהמשכורת החודשית; תקופת הודעה מוקדמת, שלא תעלה על ארבעה חודשים; מענק הסתגלות בסך של עד שש משכורות חודשיות, אם ההעסקה תסתיים בתקופה של עד שנתיים ממועד תחילת ההעסקה, ועד ארבע משכורות חודשיות לאחר תום שנתיים כאמור; תשלום תנאי פרישה משתנים, אשר יהיו כפופים להסדרי דחיית תשלומים; תשלום מענק גיוס במקרים מיוחדים; תנאים נלווים ומגבלות על היקפם; תוכנית לתשלום מענקים שנתיים לנושאי משרה, בכפוף לעמידה ביעדי סף שנקבעו. היקף המענק השנתי לנושאי המשרה יתבסס על עמידה במדדים קבוצתיים ומדדים אישיים המשקפים את תרומת נושא המשרה להשגת יעדי הבנק, על רכיב מענק בסיסי ועל רכיב מענק בשיקול דעת. במסגרת המדיניות נקבעו הוראות מיוחדות בדבר תגמול נושאי משרה העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת. במסגרת המדיניות נקבעה תקרת סך המענקים לכלל נושאי המשרה ולמי מנושאי המשרה, וכן נכללה האפשרות לחלוקת מענקים מיוחדים: מענק עבור רווחים או הפסדים מיוחדים (מענק חיובי או שלילי), מענק עבור תרומה מיוחדת ומענק בנסיבות מיוחדות. במסגרת המדיניות נקבעו הסדרים לפריסת המענק השנתי, ובכלל זה – תשלום 50% מסך המענקים בגין שנת מענק במזומן, בסמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק, ודחיית 50% הנוותרים, אשר יידחו וייפרסו בשלוש מנות שוות, על פני שלוש השנים העוקבות למועד הזכאות, ויהיו צמודים לשינויים במחיר מניית הבנק; הוראות בדבר תנאי כהונה והעסקה של יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל. העקרונות שפורטו בתוכנית התגמול יחולו על תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק, שיאושרו החל ממועד אישור מדיניות התגמול. אין במדיניות התגמול כדי לפגוע בהתקשרויות ו/או בזכויות אחרות של נושאי המשרה בקשר עם כהונתם והעסקתם בבנק, הקיימות במועד אישור המדיניות.

מדיניות התגמול שאושרה לא תוחל במישרין על תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בחברות הבת של הבנק. עם זאת, עקרונות מדיניות התגמול של הבנק יאומצו כחלק ממדיניות תגמול קבוצתית, אשר תחול על נושאי המשרה בחברות הבת של הבנק בישראל, תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות.

1. תוכנית מענקים לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (2015-2016)

1. כללי

ביום 2 בפברואר 2015, קיבל דירקטוריון הבנק את המלצת ועדת התגמול ואישר את תוכנית המענקים לחברי הנהלת הבנק והמבקר הפנימי לשנים 2015-2016 ("התוכנית"). הדירקטוריון קיבל את המלצת ועדת התגמול ואישר גם את היעדים לצורך מענקים בבנק בשנים האמורות. ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לבחון מעת לעת את מרכיבי התוכנית ולערך שינויים או התאמות בתוכנית או במדדים שנקבעו.

התוכנית כפופה לתיקונים שיחולו מעת לעת בדין ובהוראות החלות על הבנק.

בתוכנית נקבעו הוראות לענין החישוב בנסיבות של תחילת כהונה וסיומה.

23. הטבות לעובדים (המשך)

2. המענק השנתי לסמנכ"לים

- (א) כללי. המענק השנתי לסמנכ"לים (לרבות המבקר הפנימי) יכלול ארבעה מרכיבים:
- מענק, אשר יחושב בהתאם למדדים המבוססים על תוצאות הבנק ("המענק הקבוצתי");
 - מענק אשר יחושב בהתאם לעמידת הסמנכ"ל במדדים האישיים שנקבעו לו ("המענק האישי");
 - מענק נוסף, אשר יחולק על פי המלצת מנכ"ל הבנק ("המענק האיכותי") מתוך תקציב מענקים שנתי ("התקציב למענק האיכותי");
 - מענק בגובה משכורת אחת המותנה בעמידה בתנאי זכאות ("המענק הבסיסי");
- המענק השנתי יאושר בכל שנה בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון.
- (ב) תנאי סף לקבלת המענק השנתי. זכאות הסמנכ"לים למענק שנתי בגין שנת מענק מסוימת תהיה מותנית בכך שבאותה שנת מענק יתקיימו במצטבר כל תנאי הסף הבאים:
- (1) שיעור התשואה להון לא יפחת מהגובה מבין 7% או התשואה להון המשוקללת (מחושבת בהתאם להוראות שנקבעו בתוכנית) בארבעת הבנקים הגדולים האחרים בשנת המענק, בניכוי 2%.
 - (2) יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה של הבנק, על פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים של הבנק לשנת המענק, לא יפחתו מהיחסים המינימליים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים.
 - (3) יחס היעילות לא יעלה על 78%.
 - (4) הוענק לסמנכ"ל ציון "עובר" במדד האיכותי, אשר יכלול את תרומת הסמנכ"ל ליישום תהליכים בתחומים של מנהל תאגידי, עמידה ביעדים כלליים של הבנק בתחומי ניהול הסיכונים, ציות לחוקים, הוראות רגולטוריות ונהלי הבנק.

3. המענק הקבוצתי

- המענק הקבוצתי השנתי לכל סמנכ"ל יהיה מוגבל לסכום שלא יעלה על שש משכורות חודשיות של הסמנכ"ל ("תקרת המענק הקבוצתי").
- המדדים הקבוצתיים.** המענק הקבוצתי יחושב על בסיס תוצאות חמישה מדדים המבוססים על יחסים מדידים, הנגזרים מביצועי הבנק, על בסיס הדוחות הכספיים המאוחדים ודוחות הסולו של הבנק (האחוזים בסוגריים להלן הם משקל כל מדד מתוך תקרת המענק הקבוצתי):
- (1) תשואה להון (25%);
 - (2) יחס יעילות (25%) – מחושב בהתאם לאופן בו היחס נמדד ומדווח בדוחות הכספיים לשנת המענק, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים;
 - (3) הוצאות תפעוליות ואחרות (25%) – מחושב על פי סך ההוצאות התפעוליות והאחרות, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים והפרשות חד-פעמיות, בשנת המענק ועל פי הדוחות הכספיים סולו של הבנק לאותה שנה;
 - (4) יחס הון ליבה (10%);
 - (5) הכנסות מעמלות (15%) – מחושב על פי סך ההכנסות מעמלות, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים, בשנת המענק, על פי הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לאותה שנה.
- ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים לבחון, בתחילת שנת המענק, האם נדרשת התאמה של היעדים כאמור או לקבוע מדדים אחרים. לכל מדד ייקבע יעד מטרה על פי היעד שאושר למדד זה, אשר לפיו יחושבו יעד מינימום ויעד מקסימום לאותו מדד. עמידה ביעד המינימום, ביעד המטרה, וביעד המקסימום בשנת מענק מסוימת, תזכה את הסמנכ"לים ב-30%, 80%-100%, בהתאמה, ממשקל המדד מתקרת המענק הקבוצתי.
- כל תוצאה שבין יעד המינימום לבין יעד המטרה וכל תוצאה שבין יעד המטרה ליעד המקסימום, תזכה את הסמנכ"לים בחלק יחסי אשר יחושב לינארית (בטווח שבין 30%-80% ובטווח שבין 80%-100%, בהתאמה).

4. המענק האישי

- המענק האישי השנתי לכל סמנכ"ל יהיה מוגבל לסכום שלא יעלה על שלוש משכורות חודשיות לכל סמנכ"ל.
- המענק האישי לכל סמנכ"ל יחושב על בסיס המדדים המתמקדים ביעדים העומדים בפני החטיבה עליה אמון הסמנכ"ל בשנה האמורה. בסמוך לתחילת כל שנת מענק ימליץ מנכ"ל הבנק ביחס לכל סמנכ"ל בנפרד, על המדדים האישיים המרכיבים את המענק האישי, יעדים לחישוב ומשקלם. ההמלצות יובאו לאישור ועדת תגמול והדירקטוריון.

23. הטבות לעובדים (המשך)

ההמלצות בהתייחס למבקר הפנימי, למנהל הסיכונים הראשי ולחשבונאי הראשי ("סמנכ"ל פיקוח ובקרה") תיעשנה על ידי הגורמים הבאים ("הממונים הרלבנטיים"): עבור המבקר הפנימי של הבנק – על ידי ועדת הביקורת; עבור מנהל הסיכונים הראשי – על ידי ועדת ניהול הסיכונים, בהתייעצות עם סמנכ"ל הבנק; עבור החשבונאי הראשי של הבנק – על ידי סמנכ"ל הבנק. עבור כל מדד אישי המבוסס על קריטריונים הניתנים למדידה, ייקבעו יעדי מינימום, מטרות ומקסימום וייקבע משקלו של המדד מסך המדדים האישיים המשמשים לחישוב המענק האישי (בדומה למתכונת חישוב המדדים הקבוצתיים).

5. המענק האיכותי והתקציב למענק האיכותי

(א) תקרת התקציב למענק האיכותי. התקציב למענק האיכותי בגין כל שנת מענק לא יעלה על 1/6 מסך המענק הקבוצתי בפועל לכלל הסמנכ"לים בגין אותה שנת מענק.

בשנת המענק בגינה כל הסמנכ"לים לא יהיו זכאים למענק קבוצתי כלשהו, לא יהיה תקציב למענק האיכותי והסמנכ"לים לא יהיו זכאים למענק איכותי בגין אותה שנה.

(ב) אופן חלוקת התקציב למענק האיכותי. סכום התקציב למענק האיכותי יהיה ניתן לחלוקה בין הסמנכ"לים הזכאים למענק שנתי, בהתאם לשיקול דעת סמנכ"ל הבנק (ולענין סמנכ"ל פיקוח ובקרה בהתאם לשיקול הדעת של הממונים הרלבנטיים), ובלבד שהמענק האיכותי לסמנכ"ל יחיד לא יעלה על 2 משכורות חודשיות.

חלוקת התקציב למענק האיכותי תיעשה בכפוף לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון. בבואם לחלק את התקציב למענק האיכותי בין הסמנכ"לים השונים יתחשבו המנכ"ל והממונים הרלבנטיים, בין היתר, בשיקולים הבאים: התרומה לתכנון האסטרטגי של הבנק וכן יישום, ביצוע וקידום תוכניות ויעדים אסטרטגיים; הובלת תוכניות התייעלות ועמידה ביעדים הנגזרים מהן; יישום וקידום תוכניות השקעה ו/או רכישות מהותיות (לרבות רכישות אשר עלולות להקטין את הרווחיות השוטפת); עמידה ביעדים כלליים של הבנק בתחום ניהול הסיכונים; עמידה ביעדים כלליים של הבנק בתחום הציות לחוקים (לרבות אכיפה פנימית בתחום ניירות ערך ו/או תחומים אחרים), להוראות רגולטוריות ולנהלי הבנק; הליכים משפטיים (ובכלל זה הליכים מנהליים) המתנהלים או שהתנהלו כנגד הסמנכ"ל; דוחות רשויות רגולטוריות הנוגעים לעבודת הסמנכ"ל; התרומה לפעילות ולתוצאות העסקיות השוטפות; יישום וקידום פרויקטים בקשר עם שמירה על הבטיחות; ממצאים מהותיים של דוחות ביקורת פנימית.

6. המענק הבסיסי

המענק הבסיסי יהיה בשווי של משכורת חודשית אחת של הסמנכ"ל.

תנאי הזכאות למענק הבסיסי. הזכאות למענק הבסיסי בגין שנת מענק מסוימת מותנית בכך שבאותה שנת מענק יתקיימו, במצטבר, כל תנאי הזכאות המפורטים להלן:

- (1) יחס הלימות הון הליבה, על פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים של הבנק לשנת המענק, לא פחת מהיחס שנקבע בתוכנית העבודה של הבנק לשנה זו;
- (2) יחס היעילות בפועל, כפי שחושב על בסיס הדוחות הכספיים סולו של הבנק לשנת המענק, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים, לא עלה על יעד אותו יחס יעילות סולו, אשר יקבע על ידי הדירקטוריון בתחילת שנת המענק, בהתאם לתוכנית העבודה של הבנק;
- (3) הוענק לסמנכ"ל ציון "עובר" במדד האיכותי, אשר יכלול את תרומת הסמנכ"ל ליישום תהליכים בתחומים של ממשל תאגידי.

7. מענק קבוע ומענק עודף לסמנכ"ל פיקוח ובקרה

סמנכ"ל פיקוח ובקרה יהיה זכאי למענק במזומן בגובה משכורת חודשית אחת, אשר ישולם לו בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים של שנת המענק ("המענק הקבוע"), ובתנאי שהתקיימו תנאי הסף כמפורט בסעיף 2 (ב) לעיל.

בשנת מענק בה שווי הזכאות של סמנכ"ל פיקוח ובקרה למענק השנתי (כמפורט בסעיף 2 לעיל), גבוה מהמענק הקבוע, יקבל סמנכ"ל פיקוח ובקרה את הפער החיובי ("המענק העודף"), בנוסף למענק שנתי, לפי הענין.

הסכום הכולל של המענק הקבוע, המענק העודף והמענק המיוחד (ככל שרלבנטי) לסמנכ"ל פיקוח ובקרה לא יעלה על תקרה בסך שתיים עשרה משכורות חודשיות של אותו סמנכ"ל.

לענין אופן הענקת, פריסת ותשלום המענק העודף והמענק המיוחד (ככל שרלבנטי) יחולו הוראות סעיף 10 להלן.

23. הטבות לעובדים (המשך)

8. מענקים מיוחדים

(א) מענק עבור רווחים או הפסדים מיוחדים. ועדת התגמול והדירקטוריון של הבנק יהיו רשאים לקבוע לכלל הסמנכ"לים או למי מהם, מענק מיוחד חיובי או שלילי עבור רווחים או הפסדים מיוחדים ("מענק עבור רווחים או הפסדים מיוחדים"). המענק לסמנכ"ל יחושב כהפרש שבין המענק השנתי לשנת המענק לבין המענק השנתי, כפי שהיה מחושב אילו לא נוטרלו רווחים או הפסדים מיוחדים לצורך חישוב המדדים הקבוצתיים (לרבות כל חבות מס הצפויה בגינם), בתוספת של עד 20% מההפרש האמור. אף על פי כן, סכום המענק החיובי לסמנכ"ל יחיד בגין רווחים או הפסדים מיוחדים לא יעלה על שש משכורות חודשיות וסכום המענק השלילי לסמנכ"ל יחיד לא יעלה על גובה הזכאות למענק השנתי לענין סמנכ"לים שאינם סמנכ"ל בקרה ופיקוח, או על גובה המענק העודף לענין סמנכ"לי פיקוח ובקרה.

(ב) מענק עבור תרומה מיוחדת. ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק לכל הסמנכ"לים או למי מהם מענק מיוחד, עבור ביצועים יוצאי דופן או תרומה מיוחדת להשגת יעדי הבנק, לרבות בשל עמידה בקריטריונים הניתנים למדידה שנקבעו מראש על ידי הדירקטוריון, ובלבד שסך המענקים עבור תרומה מיוחדת לא יעלה על 500 אלף ש"ח ובכפוף לתקרת המענקים שנקבעה.

(ג) מענק בנסיבות מיוחדות. ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק מענק שנתי בסך כספי מצטבר שלא יעלה על מכפלת מספר הסמנכ"לים בסכום של משכורת חודשית אחת ממוצעת של סמנכ"ל, אם הבנק לא עמד בכל תנאי הסף לתשלום מענק שנתי, ובלבד שהתקיימו התנאים המצטברים הבאים ("מענק בנסיבות מיוחדות"):

- (1) ועדת התגמול והדירקטוריון מצאו כי באותה שנה התקיימו נסיבות מיוחדות בבנק עצמו או במערכת הבנקאית בישראל או במצב המקרו כלכלי;
- (2) יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה של הבנק, על פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים של הבנק לשנת המענק, לא פחתו מהיחסים המינימאליים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים, בתוספת 0.15%;
- (3) סך המענק השנתי האמור שיינתן לסמנכ"ל יחיד לא יעלה על שתי משכורות חודשיות של אותו סמנכ"ל.

9. תקרת המענקים

סך המענקים לכלל הסמנכ"לים, בתוספת המענקים הקבועים (כהגדרתם בסעיף 7 לעיל) לסמנכ"לי פיקוח ובקרה, לא יעלה על סכום כספי השווה למכפלת מספר הסמנכ"לים הזכאים למענק השנתי (בהתאם לסעיף 2 לעיל) באחת עשרה משכורות חודשיות ממוצעות של אותם הסמנכ"לים.

בהתאם למדיניות התגמול, סך המענקים לכלל נושאי המשרה (לרבות יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל) בגין שנת המענק לא יעלה על 2.5% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק, לפי הדוחות הכספיים השנתיים לשנת המענק. סך המענקים בגין שנת מענק לסמנכ"ל שאינו סמנכ"ל בקרה, לא יעלה על שלוש עשרה משכורות חודשיות. סך המענק העודף, המענק הקבוע והמענק המיוחד בגין שנת מענק לסמנכ"ל פיקוח ובקרה לא יעלה על שתיים עשרה משכורות חודשיות.

10. הענקת, פריסת ותשלום סך המענקים

המועד לחישוב הזכאות של סך המענקים לפי התוכנית, בגין שנת המענק, יעשה ביום 31 במרס בשנה העוקבת לשנת המענק ("מועד הזכאות לסך המענקים").

סך התגמול המשנתה בשנת מענק לא יעלה על גובה התגמול הקבוע של הסמנכ"ל בשנת המענק. 50% מסך המענקים לשנת המענק ישולמו במזומן, לא יאוחר מ-45 ימי עסקים לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לאותה שנה. 50% מסך המענקים לשנת המענק יהיו צמודים לשינויים במחיר מניית הבנק, יידחו וייפרסו לשלוש מנות שוות ("מנת המענק הנדחה"), שישולמו בשלוש השנים העוקבות למועד הזכאות לסך המענקים, כלהלן:

- מנת המענק הנדחה הראשונה תשולם בסמוך לאחר חלוף 12 חודשים ממועד הזכאות לסך המענקים;
- מנת המענק הנדחה השנייה תשולם בסמוך לאחר חלוף 24 חודשים ממועד הזכאות לסך המענקים;
- מנת המענק הנדחה השלישית תשולם בסמוך לאחר חלוף 36 חודשים ממועד הזכאות לסך המענקים.

תמורת מנת המענק הנדחה אשר תשולם לסמנכ"ל ("תמורת מנת המענק הנדחה") תחושב לפי שווי מנת המענק הנדחה במועד הזכאות לסך המענקים, צמוד לשינויים במחיר מניית הבנק ממועד הזכאות כאמור ועד למועד התשלום.

בכל מקרה תמורת מנת המענק הנדחה לא תעלה על פי שניים משווי מנת המענק הנדחה במועד הזכאות לסך המענקים.

23. הטבות לעובדים (המשך)

תשלום תמורת מנת המענק הנדחה יותר בשיעור התשואה להון בשנת המענק שקדמה למועד תשלום מלוא תמורת מנת המענק הנדחה, כלהלן: בשיעור תשואה להון של 6% ומעלה תשלום מלוא תמורת מנת המענק הנדחה. בשיעור תשואה להון של 4% ומטה תבוטל מנת המענק הנדחה ולא תשולם. בשיעור תשואה להון בטווח שבין 4% ל-6% תשלום תמורת מנת המענק הנדחה באופן יחסי על בסיס לינארי.

במקרה שלא תשלום מנת מענק נדחה, או תשלום באופן חלקי, יתר מנות המענק הנדחה, אשר אמורות להשתלם במועדים עוקבים, לא תבוטלנה ותהיינה כפופות לעמידה בתנאים המנויים לעיל בשנים לאחר מכן.

על אף האמור לעיל אם בשנת מענק כלשהי לא עלו סך המענקים להם זכאי הסמנכ"ל בגין אותה שנה על 1/6 מהתגמול הקבוע לסמנכ"ל, ישולמו במזומן 100% מסך המענקים בגין שנת המענק, לא יאוחר מ-45 ימי עסקים לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לאותה שנה, והוראות פריסת התשלומים לא תחולנה.

בתוכנית נקבעו הוראות לביצוע התאמות בתשלום מנת המענק הנדחה, בנסיבות מסוימות שהוגדרו בה. כן נקבעו הוראות לענין מענקים נדחים שטרם שולמו במועד סיום הכהונה.

11. סמכות הדירקטוריון להפחתת סך המענקים. הדירקטוריון יהיה רשאי, מטעמים מיוחדים, להפחית את סך המענקים של כלל הסמנכ"לים או של סמנכ"ל מסוים, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול והתייעצות במנכ"ל הבנק.

בתוכנית נקבעו גם הוראות בגין תיקון והשבת מענקים ששולמו בחסר או ביתר.

12. מענקים בגין שנת 2015. בגין שנת 2015 לא קמה זכאות למענקים. ועדת התגמול והדירקטוריון החליטו להעניק ל-5 חברי הנהלה מענק עבור תרומה מיוחדת בגין שנת 2015, בסכום כולל של 500 אלף ש"ח (ראו סעיף 8 (ב) לעיל).

ז. תוכנית פרישה. בחודש אוגוסט 2014 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית אסטרטגית לשנים 2015-2019, במסגרתה, כחלק מצעדי ההתייעלות, אושרה עקרונית תוכנית פרישה, המיועדת לכ-250 עובדים. הבנק פנה לעובדים אשר עומדים באמות מידה שהוגדרו (גיל ווותק) והציע להם פרישה מוקדמת בתנאים מועדפים. נוכח הביקוש הרב מצד העובדים להיכלל בתוכנית, החליט דירקטוריון הבנק להרחיב את התוכנית ולאפשר לכ-130 עובדים נוספים להצטרף אליה.

עלות התוכנית הסתכמה בכ-515 מיליון ש"ח (לא כולל פיצויים על פי דין) – הגדלת העתודה לזכויות עובדים בגין התוכנית, סך של 321 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס.

ח. תוכנית פרישה מרצון בבנק מרכנתיל דיסקונט. בחודש בנובמבר 2014, אישר דירקטוריון בנק מרכנתיל דיסקונט, מסגרת לתוכנית פרישה מרצון שגובשה על ידי הנהלת בנק זה, אשר כרוכה בתשלום פיצויי פרישה מוגדלים לעובדים שייכללו בתוכנית. בדוחות הכספיים לשנת 2014 נכללה הפרשה בגין ההתחייבות הנוספת הצפויה בגין יישום התוכנית, בסך של 33 מיליון ש"ח לפני השפעת המס, סך של 20 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס.

24. הון, מניות בכורה, עסקאות תשלום מבוסס מניות ודיבידנדים

א. ההון הרשום, המונפק והנפרע, נומינלי (בשקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2015 ו-2014			
רשום	מונפק ונפרע		
225,515,000	105,386,930	מניות רגילות א' בנות ע.ג. של 0.1 ש"ח כל אחת	
202	202	6% מניות בכורה צוברות בנות 0.00504 ש"ח כל אחת (שווה ערך ל-10 לירות שטרלינג כל אחת)	
225,515,202	105,387,132	סך-כל ההון	

מניות רגילות א' הן ע"ש ונסחרות בבורסה לניירות ערך בת"א.

ב. 6% מניות בכורה צוברות ע"ש:

הדיבידנד והזכויות של בעלי מניות אלה צמודים לשער החליפין היציג של השקל החדש ללירה שטרלינג במועד כל תשלום. לתאריך המאזן זכאי כל בעל מניות בכורה אחת שערכה הנקוב שווה ערך ל-10 לירות שטרלינג, לדיבידנד שנתי בסך של 3.47 שקלים חדשים, ולחלק בזמן פירוק בסך של 57.84 שקלים חדשים. בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל אין לכלול מניות בכורה שאינן משתתפות כחלק מההון, ולפיכך הן הוצגו בסעיף התחייבויות אחרות.

24. הון, מניות בכורה, עסקאות תשלום מבוסס מניות ודיבידנדים (המשך)

ג. (1) הגדלת הון רשום בשנים 2006-2008 – יצירת מאגר מניות לצורך "אירועי המרה כפויה" של שטרי הון נדחים סדרות א' ו-ב'.

באסיפות כלליות מיוחדות מהימים 26 בדצמבר 2006 ו-22 בספטמבר 2008, הוחלט להגדיל את הון המניות הרשום של הבנק, בסכום כולל של 820 מיליון מניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת. המניות שנוצרו בהגדלות האמורות נועדו לשמש לצורך הקצאתן למשקיעים בשטרי ההון הנדחים (סדרה א') בהיקף כולל של 2 מיליארד ש"ח, במקרים של המרה כפויה של קרן ו/או ריבית, בהתקיים תנאים מסויימים אשר נקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים (להלן: "אירועי המרה כפויה"); לפרטים נוספים ראו ביאור 25 להלן).

בחודשים דצמבר 2006, מאי 2007 ו-ספטמבר 2008 הנפיק הבנק כ-1,147 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה א') (ראו ביאור 25 י' (2) להלן). בגין שטרי ההון האמורים שמר הבנק בהונו הרשום מאגר של כ-470 מיליון מניות רגילות א' (הכמות האמורה כפופה להתאמתה למרכיב ההטבה בהנפקת הזכויות מחודש דצמבר 2010).

בחודש מרס 2009 הנפיק הבנק כ-350 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה ב') (ראו ביאור 25 י' (3) להלן). בגין שטרי ההון האמורים שמר הבנק בהונו הרשום מאגר של כ-267 מיליון מניות, אשר ישמשו, אם יעלה בכך הצורך, בקורות אירועי המרה כפויה (הכמות האמורה כפופה להתאמתה למרכיב ההטבה בהנפקת הזכויות מחודש דצמבר 2010).

(2) הגדלת הון רשום בשנת 2009 – הגדלה לצורך גיוס הון ראשוני

באסיפה כללית מיוחדת מיום 15 בדצמבר 2009, הוחלט להגדיל את הון המניות הרשום של הבנק ב-111 מיליון מניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת. המניות שנוצרו בהגדלה האמורה נועדו לקדם מהלך של גיוס הון ראשוני. הבנק התחייב כלפי מדינת ישראל, שהחזיקה באותו מועד 20% מהון מניות הבנק, כי המניות בהון הרשום של הבנק שתיווצרנה עקב הגדלת ההון האמורה, תשמשנה אך ורק לצורך האמור, ולא תשמשנה למטרות אחרות.

בחודש דצמבר 2010 השלים הבנק מהלך של הנפקה לציבור והנפקת זכויות.

(3) הגדלת הון רשום בחודש פברואר 2014

באסיפה כללית מיוחדת מיום 17 בפברואר 2014, הוחלט להגדיל את הון המניות הרשום של הבנק ב-294.15 מיליון מניות רגילות א'.

ד. עסקאות תשלום מבוסס מניות – תוכנית אופציות לנושאי משרה בבנק

(1) תוכנית פאנטום ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל לשעבר

במסגרת תוכנית התגמול שאושרה ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל שכיהן עד ליום 19 בפברואר 2014 (להלן: "המנכ"ל לשעבר") (ראו ביאור 35 ז') נקבע כי יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל לשעבר יהיו זכאים לתגמול מסוג פאנטום, אשר יהיה תלוי בביצועי מניית הבנק. הבנק העניק ליו"ר הדירקטוריון כמות של 6,511,628 זכויות פאנטום ולמנכ"ל לשעבר כמות של 4,878,049 זכויות פאנטום (להלן: "זכויות הפאנטום"). זכויות הפאנטום אינן מקנות זכויות למניות של הבנק ו/או זכויות כלשהן הנובעות מהחזקה במניות הבנק, למעט התאמות מסויימות. זכויות הפאנטום יבשילו בחמש מנות שנתיות שוות, כך שכל אחת תכלול חמישית מכמות זכויות הפאנטום, באופן שמדי שנה תבשיל מנה שנתית אחת. המנה השנתית הראשונה של יו"ר הדירקטוריון הבשילה ביום 1 בינואר 2011 והמנה השנתית האחרונה שלו הבשילה ביום 1 בינואר 2015. המנה השנתית הראשונה של המנכ"ל לשעבר הבשילה ביום 1 בינואר 2011 והמנה השנתית האחרונה שלו הבשילה ביום 1 בינואר 2015.

כל מנה שנתית של זכויות פאנטום ניתנת למימוש, כולה או חלקה, במשך שנתיים ממועד הבשלתה ואז תפקע ולא תקנה עוד זכות כלשהי (להלן: "תקופת המימוש"). המנה השנתית הראשונה, השנייה, השלישית והרביעית של יו"ר הדירקטוריון פקעו בימים 1 בינואר 2013, 1 בינואר 2014, 1 בינואר 2015 ו-1 בינואר 2016, בהתאמה. המנה השנתית הראשונה, השנייה והשלישית של המנכ"ל לשעבר פקעו בימים 1 בינואר 2014, 1 בינואר 2015 ו-1 בינואר 2016, בהתאמה.

בתכנית הוגדרו הנסיבות שבהתקיימן יידחה מועד ההבשלה של כל מנה שנתית של זכויות הפאנטום או תפקע מנה שנתית: הפסד נקי מפעולות רגילות בדוחות הכספיים הרבעוניים האחרונים של הבנק, בחישוב מצטבר על פני ארבעת הרבעונים שקדמו למועד ההבשלה, שיפורסמו לפני מועד ההבשלה של המנה השנתית הרלבנטית; חריגה מהותית מיחס הלימות ההון הכולל הנדרש בדוחות הכספיים הרבעוניים האחרונים של הבנק, שיפורסמו לפני מועד ההבשלה של המנה השנתית הרלבנטית. לענין זה, חריגה מהותית תחשב חריגה בשיעור העולה על 20% מיחס הלימות ההון הכולל הנדרש; אירוע ההמרה של היתרה הבלתי מסולקת של הקרן והריבית של שטרי הון נדחים (מסדרה כלשהי) שהונפקו על ידי הבנק.

בתוכנית נקבעו הוראות בדבר התאמת התוכנית בנסיבות מסויימות.

בגין כל הודעת מימוש ישלם הבנק סכום השווה להפרש בין שער הנעילה בבורסה, של מניה רגילה א' של הבנק, לבין מחיר הבסיס, כשהוא מוכפל במספר זכויות הפאנטום שביחס אליהן ניתנה הודעת המימוש.

24. הון, מניות בכורה, עסקאות תשלום מבוסס מניות ודיבידנדים (המשך)

לענין זה, "מחיר הבסיס" הינו שער הנעילה האחרון של מניה רגילה א' של הבנק בבורסה ביום המסחר שקדם ליום אישור דירקטוריון הבנק את תוכנית הפאנטום, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, לפי שיעור עלייתו בין המדד הידוע ביום אישור הדירקטוריון לבין המדד הידוע ביום המימוש.

השווי ההוגן הכולל (לחמש שנים), מחושב על פי מודל Black & Scholes היה 14 מיליון ש"ח בגין זכויות הפאנטום שהוענקו ליו"ר הדירקטוריון ו-12 מיליון ש"ח בגין זכויות הפאנטום שהוענקו למנכ"ל לשעבר. השווי ההוגן כאמור חושב על בסיס ההנחה שכל אופציות הפאנטום ימומשו ביום האחרון של תקופת המימוש שנקבעה לגביהן, על בסיס שער הנעילה של מניה רגילה של הבנק בבורסה ביום 19 בדצמבר 2010 (8.092 ש"ח), סטיית תקן לצורך חישוב של 32.9% ושיעור ריבית חסרת סיכון של בין 0% לבין 1.5% (בהתאם לתקופה). מודגש כי החישוב דלעיל מהווה אינדיקציה בלבד לעלות מענק הפאנטום, וכי העלות בפועל עשויה להשתנות מאחר והיא מושפעת מהשינויים במחיר המניה במהלך תקופת התוכנית.

ההוצאה בגין המנות השונות נפרסת על פני התקופה עד למועד הזכאות שלהן. עד למימוש אופציות הפאנטום נערך, בכל מועד דיווח, חישוב השווי ההוגן של התוכנית, בהתאם לתנאי השוק באותו מועד, והפער ייזקף לדוח רווח והפסד.

בהתאם לתנאי התוכנית, אם המנכ"ל לשעבר מסיים את כהונתו ביוזמתו, אזי בנוסף למנות השנתיות שהבשילו עד תום תקופת ההודעה המוקדמת, יבשילו במועד תום תקופת ההודעה המוקדמת, חלק יחסי מזכויות הפאנטום הוכללות במנה השנתית בגין אותה שנה, לפי החלק היחסי של התקופה המתחילה במועד ההבשלה האחרון של מנה שנתית במסגרת התוכנית (1 בינואר 2014) ועד לתום תקופת ההודעה המוקדמת (1 באפריל 2014).

בהתאם לתנאי התוכנית, את החלק היחסי כאמור, יהיה המנכ"ל לשעבר רשאי לממש, במהלך תקופה של שנתיים, שתחולנה במועד תום תקופת ההודעה המוקדמת. שאר זכויות הפאנטום של המנכ"ל לשעבר יהיו ניתנות למימוש במשך תקופה של שנתיים ממועד הבשלתן המקורי.

זכויות הפאנטום שהמנכ"ל לשעבר יכול היה לממש לאחר פרישתו הסתכמו ב-2,195,122 זכויות, מהם פקעו 1,951,220 אופציות עד ליום 1 בינואר 2016.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013, נזקפה הקטנת הוצאה בסך של כ-1.18 מיליון ש"ח בגין יו"ר הדירקטוריון ובסך של כ-1.93 מיליון ש"ח בגין המנכ"ל לשעבר. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 נזקפה הקטנת הוצאה בסך של כ-1.5 מיליון ש"ח בגין יו"ר הדירקטוריון ובסך של כ-0.7 מיליון ש"ח בגין המנכ"ל לשעבר. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015 נזקפה הוצאה בסך של כ-44 אלף ש"ח בגין יו"ר הדירקטוריון והקטנת הוצאה בסך של כ-14 אלף ש"ח בגין המנכ"ל לשעבר (כל הסכומים שצוינו לעיל כוללים מס שחר).

לפרטים נוספים, ראו סעיף (3) להלן.

(2) מענקים שתשלומם צמוד למחיר מניית הבנק

לפרטים בדבר מענקים נדחים, שתשלומם צמוד למחיר מניית הבנק, ראו ביאור 23 ו'.

(3) התחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות – תוכנית פאנטום – נתונים כמותיים

תוכנית פאנטום ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל לשעבר		
31 בדצמבר		
	2015	2014
באלפי שקלים חדשים		
סך ההתחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות	247	217
השווי הפנימי של התחייבויות שבגין זכות הצד שכנגד למזומן הבשילה עד תום השנה	-	-
סך הוצאה (ביטול הוצאה) שנזקפה לרווח והפסד	30	(2,206)

24. הון, מניות בכורה, עסקאות תשלום מבוסס מניות ודיבידנדים (המשך)

ה. דיבידנדים

(1) כללי

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין, לרבות הגבלות הנובעות מהוראות המפקח על הבנקים.

(2) מגבלות שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים

בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 331 נקבעו מגבלות על חלוקת דיבידנד. במכתבי המפקח על הבנקים בנושא "מדיניות הון לתקופת ביניים" ובנושא "מסגרת באזל III – יחסי הון ליבה מינימאליים", נדרשו התאגידים הבנקאיים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד, אם בעטייה הם עלולים שלא לעמוד ביעדי ההון שנקבעו במכתבים האמורים.

(3) חלוקת דיבידנד בגין מניות בכורה

ביום 2 בדצמבר 2015, החליטה האסיפה השנתית של הבנק לאשר כדיבידנד סופי לשנת 2014, דיבידנד ביניים בשיעור של 6% ששולם ביום 29 בדצמבר 2014, לבעלים של 40,000, 6% מניות בכורה צוברות בנות 0.00504 ש"ח ע.נ. כל אחת, בסכום כולל של 24,000 ליש"ט. כן החליטה האסיפה האמורה לאשר דיבידנד כאמור בגין שנת 2015, אשר שולם ביום 31 בדצמבר 2015.

25. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

1. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים – מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות ההון".

א. אימוץ הוראות באזל III. ביום 3 ביוני 2013, פרסם המפקח על הבנקים תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין, בכדי להתאימן להנחיות באזל III. התיקונים האמורים נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, באופן מדורג, בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 299 בדבר "מדידה והלימות הון – ההון הפיקוחי – הוראות מעבר". הנתונים להלן (לימים 31 בדצמבר 2015 ו-31 בדצמבר 2014) משקפים הפחתות, בהתאם להוראות המעבר. בהנחיות נקבעו, בין היתר, דרישות מחמירות לרכיבים הכשירים להכללה בהון הפיקוחי והתאמות פיקוחיות (ניכויים מההון). בהתאם להוראות, החל מיום 1 בינואר 2015, יחס ההון הכולל המזערי שהבנק נדרש לעמוד בו הינו 12.5% (לפרטים בדבר תוספת נדרשת בגין הלוואות לדיור, ראו להלן).

הבנק ערך תוכנית מפורטת לעמידה ביעדי הון, והוא פועל ליישומה.

ב. מגבלות למתן הלוואות לדיור. ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, במסגרתו נדרש התאגיד הבנקאי להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 ויעד ההון הכולל בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור. הדרישה תיושם בהדרגה במשך שמונה רבעונים רצופים, בגידול בשיעור רבעוני קבוע, החל מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

הדרישה כאמור תגדיל את סך דרישת ההון העצמי המינימלי וההון הכולל בכ-0.15% (לכל התקופה).

ג. יישום ההוראה בעניין זכויות עובדים. יצוין כי בהוראות המעבר, הפיקוח על הבנקים קבע שלא נדרש להציג מחדש את נתוני הלימות ההון לתקופות קודמות בגין אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הטבות לעובדים (ראו ביאור 1 ג' 5 לעיל). בהתאם, מספרי ההשוואה המוצגים להלן לא הוצגו מחדש.

ד. הון לצורך חישוב יחס הון

31 בדצמבר		
2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים		
13,284 ⁽¹⁾	13,549	הון עצמי רובד 1, לאחר ניכויים
1,425	1,247	הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
14,709	14,796	הון רובד 1
6,285 ⁽¹⁾	5,610	הון רובד 2 לאחר ניכויים
20,994	20,406	סך-כל ההון הכולל

25. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ה. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

31 בדצמבר		
2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים		
125,516 ⁽¹⁾	126,907	סיכון אשראי
2,629	2,435	סיכון שוק
1,200	788	סיכון CVA
12,345	12,330	סיכון תפעולי
141,690	142,460	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

הערה:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) .

ו. יחס ההון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר		
2014	2015	
באחוזים		
		(א) במאוחד
9.4	9.5	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.8 ⁽⁵⁾	14.3	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.1 ⁽⁴⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
12.5	12.6 ⁽⁴⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
		(ב) חברות בת משמעותיות
		1. בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ וחברות מאוחדות שלו
10.6 ⁽⁵⁾	10.6	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.5 ⁽⁵⁾	14.0	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.1 ⁽⁴⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
12.5	12.6 ⁽⁴⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
		2. דיסקונט בנקורפ אינק
-	12.8	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
12.9	13.9	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
-	4.5 ⁽²⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לאסדרה המקומית
8.0 ⁽²⁾	8.0 ⁽²⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לאסדרה המקומית
		3. כרטיסי אשראי לישראל בע"מ
14.2 ⁽⁵⁾	13.7	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
16.3 ⁽⁵⁾	15.4	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.0	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
12.5 ⁽³⁾	12.5 ⁽³⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

הערות:

(1) הנתונים בסעיף זה חושבו בהתאם לכללים המחייבים בארה"ב.

(2) החל מיום 1 בינואר 2015, אי די בי ניו יורק כפופה לכללי ההון החדשים של באזל III, המבוססים על הכללים הסופיים שפורסמו על ידי ה-FRB. יחסי ההון המזעריים ליום 1 בינואר 2015, הינם כלהלן: 4.5% הון עצמי רובד 1 (CET1) לנכסי סיכון; 6% הון רובד 1 לנכסי סיכון; ו-8% הון כולל לנכסי סיכון.

(3) נוכח פניית הפיקוח על הבנקים, נדרשת כאל לעמוד ביחס הון כולל שלא יפחת מ-15%, החל מיום 31 בדצמבר 2010.

(4) בתוספת כ-0.06%, בהתאם לדרישות הון נוספות בגין הלוואות לדיר - ראו סעיף 1(ב) לעיל.

(5) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) .

25. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ז. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס הון

31 בדצמבר		
2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים		
		א. הון עצמי רובד 1
		הון עצמי
12,989 ⁽¹⁾	13,634	הבדלים בין ההון העצמי לבין הון עצמי רובד 1
525	168	סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
13,514	13,802	התאמות פיקוחיות וניכויים
		מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
142	142	מיסים נדחים לקבל
48 ⁽¹⁾	108	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור
39 ⁽¹⁾	–	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים
1	3	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים
230	253	סך הכל הון עצמי רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
13,284	13,549	
		ב. הון רובד 1 נוסף
		הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים
1,425	1,247	סך הכל הון רובד 1 נוסף לאחר ניכויים
1,425	1,247	
		ג. הון רובד 2
		מכשירים לפני ניכויים
4,727	4,053	הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
1,586	1,557	סך הון רובד 2 לפני ניכויים
6,313	5,610	ניכויים
		סך הכל ניכויים
28 ⁽¹⁾	–	סך הכל הון רובד 2
6,285	5,610	

הערה:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 5 (2).

ח. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר		
2014	2015	
באחוזים		
		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299
8.4 ⁽¹⁾	9.2	השפעת הוראות המעבר
1.0 ⁽²⁾	0.3	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299
9.4 ⁽³⁾	9.5	

הערות:

(1) לרבות יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים.

(2) הוצג מחדש על מנת לכלול את השפעת הוראות המעבר בגין זכויות עובדים.

(3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 5 (2).

ט. הבהרות בעניין מכשירי הון מורכבים

(1) הבהרה בעניין ההכרה במכשירי הון מורכבים שהונפקו טרם כניסת כללי באזל ו לתוקף

במכתב מיום 3 במרס 2010 הבהיר המפקח על הבנקים, לבקשת הבנק, כי כל עוד לא נקבע אחרת, התנאים הספציפיים שנקבעו להכרה במכשירי הון מורכבים, כמפורט באישורים שנתן לגבי כל הנפקה של מכשיר כאמור, ממשיכים לחול בהתייחס לאותה הנפקה, גם לאחר כניסתם לתוקף של כללי באזל ו.

25. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

עוד הבהיר המפקח, למען הסר ספק, כי מקום בו הבנק נדרש לשמור על יחסי הלימות הון (כולל, ראשוני, מקורי או אחר), לרבות כתנאי להכרה במכשירי הון היברידיים כחלק מבסיס ההון של הבנק, לא ישתנו יחסים אלה, על אף השינוי המתבצע מעת לעת בקריטריוני ההנפקה, וכי יחושבו על פי שיטת החישוב הנהוגה באותה עת. האמור מתייחס להנפקות שביצע הבנק, כמפורט בסעיפים י' ו-יא' להלן.

(2) ביום 25 בדצמבר 2013, אישר המפקח על הבנקים את הסרת התנאי לאי הכרה במכשירי הון מורכבים (ראשוני מורכב ומשני עליון) כאשר יחס ההון הראשוני המקורי יפחת מ-6.5%.

י. הנפקת הון ראשוני מורכב

(1) כללי

שטרי ההון הנדחים שהבנק הנפיק בשנים 2006–2009, כמפורט בסעיפים (2) ו-(3) להלן, הוכרו תחת כללי באזל II כהון ראשוני מורכב. שטרי ההון האמורים אינם כשירים בהתאם להוראות באזל III, אך בהתאם להוראות המעבר הם יוכרו בתקופת המעבר כהון רובד 1 נוסף, ויבוטלו בהדרגה בשנים 2014–2021.

(2) הנפקת הון ראשוני מורכב – סדרה א'

הנפקת הון ראשוני מורכב בשנים 2006–2007. ביום 31 בדצמבר 2006 הוקצו שטרי הון נדחים בסך של כ-750 מיליון ש"ח למשקיעים בהנפקה פרטית וביום 13 במאי 2007 הוקצו למשקיעים בהנפקה פרטית נוספת 250 מיליון ש"ח נוספים. נגיד בנק ישראל אישר כי שטרי ההון הנדחים האמורים ייחשבו כמכשירי הון מורכבים ויוכרו כחלק מההון הראשוני של הבנק (ראו סעיף (1) "כללי" לעיל). ביום 31 במאי 2007 פרסם הבנק תשקיף לרישום למסחר של שטרי ההון האמורים.

הנפקת הון ראשוני מורכב בשנת 2008. ביום 25 בספטמבר 2008 הנפיק הבנק שטרי הון נדחים (סדרה א'), בדרך של הרחבת סדרה קיימת שנרשמה למסחר על פי תשקיף מיום 30 במאי 2007, בערך נקוב של כ-147 מיליון ש"ח, במסגרת של הצעה פרטית למשקיעים מסווגים (כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (אופן הצעת ניירות ערך לציבור), התשס"ז-2007).

ביום 22 בספטמבר 2008 ניתן אישור המפקח על הבנקים לפיו שטרי ההון האמורים יחשבו כמכשירי הון מורכבים ויוכרו כחלק מההון הראשוני של הבנק (ראו סעיף (1) "כללי" לעיל), כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 – "יחס הון מזערי" (כנוסחו באותו מועד), בכפוף לתנאים הבאים:

א. שטרי ההון יוקצו בתנאים זהים לתנאי שטרי ההון שהונפקו במסגרת הסדרה הקיימת;

ב. שיעור ההון הראשוני המורכב לא יעלה על 15% מסך ההון הראשוני של הבנק;

ג. שטרי ההון אינם ולא יהיו משועבדים לבנק או לחברות בנות שלו.

הבנק עומד בתנאים האמורים.

תנאי שטרי ההון הנדחים סדרה א'. שטרי ההון הנדחים הונפקו לתקופה של 99 שנים וקרן שטרי ההון הנדחים תשולם בתשלום אחד ביום 1 בינואר 2106. הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים צמודים למדד המחירים לצרכן וישאו ריבית שנתית. הריבית על שטרי ההון תשולם ארבע פעמים בשנה.

הבנק יהיה רשאי להודיע, על פי שיקול דעתו, על פדיון מוקדם של קרן שטרי ההון הנדחים, לאחר שחלפו לפחות 15 שנים מיום הנפקתם, בכפוף לתנאים המפורטים בשטר ובכפוף לאישור המפקח על הבנקים.

שטרי ההון הנדחים ישאו ריבית צמודה בשיעור של 5.10%. במידה ולא יתבצע פדיון מוקדם לאחר 15 שנים, ישאו שטרי ההון הנדחים ריבית בשיעור משתנה שייקבע מראש בגין כל תקופה של חמש שנים, בתוספת ריבית נוספת (step-up) בשיעור של 1% מעל המרווח המקורי שנקבע ל-15 השנים הראשונות (דהיינו, 2.495%).

שטרי ההון הנדחים כוללים הוראות מיוחדות, שיפורטו להלן, שעיקרן המרה כפויה של קרן ו/או ריבית למניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.ג. של הבנק, בהתקיים תנאים מסויימים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים. במקרה של המרת מלוא קרן שטרי ההון והקצאת מניות חלף ריבית בגין מלוא המניות שיועדו לכך בהון הרשום של הבנק, יוקצו בסך הכל בגין שטרי ההון שהונפקו כאמור לעיל 398.5 מיליון מניות רגילות א' של הבנק.

שטרי ההון הנדחים לא יבטחו בשעבוד כלשהו על נכסי הבנק או בבטוחה אחרת כלשהי. התחייבויות הבנק לתשלום הקרן והריבית של שטרי ההון תהיינה נדחות מפני כל התחייבויותיו האחרות של הבנק לנושים מכל סוג שהוא, לרבות כלפי המחזיקים של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו או שיונפקו בעתיד על ידי הבנק ו/או חברות בנות שלו ותהיינה עדיפות אך ורק על זכויותיהם של בעלי המניות להשבת עודף נכסי הבנק בעת פירוקו. התחייבויות הבנק לתשלום קרן שטרי ההון והריבית בגינה תעמוד בדרגה שווה, פרי פסו, עם כתבי התחייבות נוספים ו/או ניירות ערך נוספים שיונפקו על ידי הבנק או על ידי חברות בנות שלו ואשר יאושרו על ידי המפקח על הבנקים כמכשירי הון ראשוני.

25. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ההכרה בשטרי ההון כהון ראשוני עליון. נגיד בנק ישראל אישר לבנק לכלול את שטרי ההון כהון ראשוני עליון (ראו סעיף (1) "כללי" לעיל).

להלן פירוט התנאים הבסיסיים להכרה בשטרי ההון כהון ראשוני עליון:

- (1) יחס ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מ-10% במועד הנפקת מכשיר ההון המורכב.
- (2) הון ראשוני מורכב חייב לעמוד בתנאים שנקבעו למכשירי הון מורכבים, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, הנכללים בהון המשני.
- (3) מבנה ההנפקה – ההנפקה תבוצע במישרין אך ורק על ידי הבנק.
- (4) מגבלה כמותית – שיעור ההון הראשוני המורכב לא יעלה על 15% מסך ההון הראשוני כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, כולל ההון הראשוני המורכב (להלן: "הון ראשוני כולל").
- (5) נפרעות – רק שטרי ההון ששולמו במלואם במזומן ייחשבו להון ראשוני מורכב.
- (6) העדר צבירות – לא ישולמו תשלומי ריבית אשר במועד הקבוע לסילוקם שוררות "נסיבות מיוחדות", כהגדרתן להלן, וזכאותם של המחזיקים בשטרי ההון לתשלומי ריבית אלה תפקע. ריבית שלא שולמה בשל קיומן של הנסיבות המיוחדות לא תיצבר ובחלוף המועד שנקבע לסילוקה היא תמחק. הנסיבות המיוחדות תהיינה כל אחד מהאירועים המפורטים להלן:
 - (א) דירקטוריון הבנק קבע כי אין לבנק יכולת לפרוע, במועדן, את התחייבויותיו שדרגת הקדימות שלהן הינה גבוהה מזו של שטרי ההון הנדחים (סדרה א') או שווה לה, או שרואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, לפי העניין, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר העדרה של יכולת הפרעון כאמור לעיל;
 - (ב) דירקטוריון הבנק קבע כי קיים חשש סביר כי ביצוע תשלום הריבית יביא למצב בו לא יהיה בידי הבנק לסלק את התחייבויותיו הקיימות ו/או הצפויות, או שרואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, לפי העניין, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר קיומו של חשש סביר כאמור;
 - (ג) בתקופה של ששה רבעונים רצופים, אשר הדוח הכספי בגין האחרון שבהם התפרסם טרם המועד הקבוע לתשלום הריבית, לא דיווח הבנק על רווח נקי מצטבר (כלומר אם הסכום הפשוט של הסכומים הרבעוניים של רווח נקי או של הפסד שהוצגו בדוחותיו הכספיים של הבנק, בגין ששה רבעונים רצופים, הינו שלילי);
 - (ד) על פי הדוחות הכספיים של הבנק שפורסמו לאחרונה ערב המועד לתשלום הריבית, אין לבנק עודפים ראויים לחלוקה.
- (7) הקצאת מניות כנגד ריבית – במקרה של מחיקת ריבית, כאמור בסעיף 6 לעיל, יהיה הבנק רשאי להקצות למחזיקי שטרי ההון הנדחים מניות כנגד הריבית שנמחקה. הקצאת המניות תתאפשר רק במקום ריבית שלא שולמה באותה שנה, ולא ניתן יהיה להקצות מניות בגין שנים קודמות.
- (8) ספיגת הפסדים – הבנק יהיה חייב להמיר את כל היתרה הבלתי מסולקת של הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים למניות רגילות א' של הבנק, בהתקיים מקרים מסויימים כלהלן:
 - (א) אם יחס ההון הראשוני הכולל לרכיבי סיכון של הבנק, כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ-6%, ולא עלה חזרה, בתוך 90 יום ממועד פרסום הדוחות הכספיים האמורים, לשיעור של 6% לפחות, תתבצע המרה מיידית כאמור;
 - (ב) אם יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון של הבנק, ללא הון ראשוני מורכב (להלן: "הון ראשוני מקורי"), כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ-5.5%, ולא עלה חזרה, עד למועד פרסום הדוח הכספי ברבעון שלאחריו, לשיעור של 5.5% לפחות (וזאת אפילו אם יחס ההון הראשוני הכולל יהיה באותה עת מעל 6%), תתבצע המרה מיידית כאמור;
 - (ג) אם יחס ההון הראשוני המקורי לרכיבי סיכון של הבנק, כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ-6%, אך לא פחת מ-5.5%, ולא עלה חזרה, לשיעור של 6% לפחות, עד תום שני הרבעונים שלאחר אותו רבעון מסויים, כמופיע בדוחות הכספיים ביניים של הבנק, תתבצע המרה מיידית (וזאת, אפילו אם יחס ההון הראשוני הכולל יהיה באותה עת מעל 6%), אלא אם כן המפקח על הבנקים אישר אחרת;
 - (ד) אם יחס ההון הראשוני המקורי, כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק, אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ-5%, תתבצע המרה מיידית חלקית, בסכום שיחזיר את יחס ההון הראשוני המקורי של הבנק לאותו רבעון שפורסם, ל-5% לפחות;

25. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

- (ה) על פי הדוחות הכספיים של הבנק, יתרת העודפים של הבנק הפכה לשלילית;
- (ו) רואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר ספקות משמעותיים הקיימים בדבר המשך קיומו של הבנק כעסק חי.
- (9) שינוי תנאים, פדיון מוקדם ו/או העלאת ריבית – שטרי ההון הנדחים יונפקו לתקופה של 99 שנים ויהיו ניתנים לפדיון ביוזמת המנפיק ובאישור המפקח מראש ובכתב לאחר מינימום של 15 שנים. כמו כן, גם שאר תנאי שטרי ההון הנדחים לא יהיו ניתנים לשינוי, אלא באישור מראש ובכתב של המפקח.
- מבלי לגרוע מתנאי זה, יתאפשר ביצוע step-up אחד בריבית, לאחר 15 שנים לפחות ממועד ההנפקה, בעליה בריבית של עד 100 נקודות בסיס מעל המרווח המקורי שנקבע ל-15 השנים הראשונות.
- (10) נדחות – פרט לזכויות של נושים על פי מכשירי הון דומים, שטרי ההון יהיו נדחים מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים, לרבות שטרי הון שהונפקו כהון משני.
- (11) בטוחות – ההתחייבות על פי שטרי ההון לא תהיה מובטחת בבטחונות.
- (12) הקצאה לגופים קשורים – הבנק לא יקצה (עד כמה שהדבר תלוי בו בהקצאה הראשונית) את שטרי ההון הנדחים לקופות גמל ו/או לקרנות נאמנות שבשליטת ו/או ניהול הבנק.
- (13) שקיפות – תנאי ההנפקה יהיו ברורים וגלויים. בהקשר זה, יהיה גם גילוי מלא של כל תנאי ההון הראשוני המורכב בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק, המתפרסמים לציבור, שיכלול, בין השאר, את הפרטים הבאים על ההון המורכב: סכום, מרכיב, חלקו כאחוז בסך ההון הראשוני הכולל ומאפייניו העיקריים.
- בקשר להכרה בשטרי ההון כהון ראשוני עליון, אימץ דירקטוריון הבנק מדיניות הלימות הון על פיה ישמור הבנק על יחס הלימות הון ראשוני מקורי (ללא הון ראשוני מורכב) בשיעור של 6.5% לפחות בכל עת.

(3) הנפקת הון ראשוני מורכב – סדרה ב'

הנפקת הון ראשוני מורכב בחודש מרס 2009. הבנק התקשר עם מגדל חברה לביטוח בע"מ (משתתף ברווחים), מגדל חברה לביטוח בע"מ (נוסטרו) ומגדל מקפת ניהול קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, כל אחת מהן לחוד על פי חלקה, לביצוע הנפקה פרטית של 350 מיליון ש"ח ערך נקוב שטרי הון נדחים (סדרה ב') של הבנק בתמורה כוללת של 350 מיליון ש"ח.

ביום 26 במרס 2009 ניתן אישור המפקח על הבנקים לכיוו שטרי ההון האמורים יחשבו כמכשירי הון מורכבים ויוכרו כחלק מההון הראשוני של הבנק (ראו סעיף (1) "כללי" לעיל), כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 – "יחס הון מזערי" (כנוסחו באותו מועד), בכפוף לתנאים הבאים:

- שיעור ההון הראשוני המורכב לא יעלה על 15% מסך ההון הראשוני של הבנק;
- יחס ההון הראשוני המקורי לא יפחת בכל עת מ-6.5% (ראו סעיף 7 ב' לעיל).
- שטרי ההון אינם ולא יהיו משועבדים לבנק או לחברות בנות שלו.

הבנק עומד בתנאים האמורים.

תנאי שטרי ההון הנדחים – סדרה ב'. קרן שטרי ההון הנדחים תשולם בתשלום אחד ביום 1 בינואר 2106. הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים צמודים למדד המחירים לצרכן וישאו ריבית שנתית. הריבית על שטרי ההון תשולם ארבע פעמים בשנה. הבנק יהיה רשאי להודיע, על פי שיקול דעתו, על פדיון מוקדם של קרן שטרי ההון הנדחים ושל הפרשי ההצמדה והריבית שנצברו עד לביצועו בפועל של הפדיון המוקדם, בכפוף לתנאים שנקבעו בשטר ובכפוף לאישור מוקדם של המפקח על הבנקים. שטרי ההון הנדחים ישאו בתקופה שממועד הנפקתם ועד ליום 31 בדצמבר 2021 (להלן: "תקופת הריבית הראשונית") ריבית צמודה בשיעור של 8.7%. במידה ולא יתבצע פדיון מוקדם ביום 31 בדצמבר 2021, ישאו שטרי ההון הנדחים ריבית בשיעור משתנה שייקבע מראש בגין כל תקופה של חמש שנים, בתוספת ריבית נוספת (step-up) בשיעור של 1% מעל המרווח המקורי שנקבע לתקופת הריבית הראשונית (דהיינו, 7.13%).

שטרי ההון הנדחים כוללים הוראות מיוחדות, שיפורטו להלן, שעיקרן המרה כפויה של קרן ו/או ריבית למניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.ג. של הבנק, בהתקיים תנאים מסויימים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים. במקרה של המרת מלוא קרן שטרי ההון והקצאת מניות חלף ריבית בגין מלוא המניות שיועדו לכך בהון הרשום של הבנק, יוקצו בסך הכל בגין שטרי ההון שהונפקו כאמור לעיל 267 מיליון מניות רגילות א' של הבנק.

25. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

שטרי ההון הנדחים לא יובטחו בשעבוד כלשהו על נכסי הבנק או בבטוחה אחרת כלשהי. התחייבויות הבנק לתשלום הקרן והריבית של שטרי ההון תהיינה נדחות מפני כל התחייבויותיו האחרות של הבנק לנושים מכל סוג שהוא, לרבות כלפי המחזיקים של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו או שיונפקו בעתיד על ידי הבנק ו/או חברות בנות שלו ותהיינה עדיפות אך ורק על זכויותיהם של בעלי המניות להשבת עודף נכסי הבנק בעת פירוקו. התחייבויות הבנק לתשלום קרן שטרי ההון והריבית בגינה תעמוד בדרגה שווה, פרי פסו, עם כתבי התחייבות נוספים ו/או ניירות ערך נוספים שיונפקו על ידי הבנק או על ידי חברות בנות שלו ואשר יאושרו על ידי המפקח על הבנקים כמכשירי הון ראשוני.

התנאים להכרה בשטרי ההון הנדחים (סדרה ב') כהון ראשוני מורכב. התנאים הבסיסיים שקבע המפקח על הבנקים להכרה בשטרי ההון הנדחים כהון ראשוני עליון (ראו סעיף א' "כללי" לעיל) הם כתנאים שנקבעו לסדרה א' (כמפורט בסעיף א' לעיל), בשינויים הבאים:

- בהגדרת "נסיבות מיוחדות" נמחק האירוע של שישה רבעונים רצופים של הפסד (סעיף קטן (6) ג').
 - בהגדרת "נסיבות מיוחדות" נוסף אירוע כלהלן: המפקח הורה על מחיקת תשלומי הריבית לאחר שנוכח כי יש חשש ממשי שתשלום הריבית יביא למצב בו לא יהיה בידי הבנק לעמוד בהתחייבויותיו.
 - במסגרת הגדרת האירועים שבהתקיימם תתבצע המרה מיידיית של היתרה הבלתי מסולקת של הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים למניות רגילות א', שונה התנאי המתייחס לירידה של יחס ההון הראשוני המקורי מתחת ל-5% (סעיף (8) (ד)), כלהלן: אם יחס ההון הראשוני המקורי, כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק, אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ-5%, תתבצע המרה מיידיית כאמור.
- לפריטים בדבר הבהרות בענין מכשירי הון מורכבים, ראו סעיף ט' לעיל.

יא. הנפקת הון משני עליון

כללי. שטרי ההון הנדחים שהבנק הנפיק בשנת 2009, כמפורט להלן, הוכרו תחת כללי באזל II כהון משני עליון. שטרי ההון הנדחים האמורים אינם כשירים בהתאם להוראות באזל III, אך בהתאם להוראות המעבר הם יוכרו בתקופת המעבר כהון רובד 1 נוסף, ויבטלו בהדרגה בשנים 2021-2014.

הנפקת הון משני עליון בשנת 2009. בשנת 2009 הנפיקה דיסקונט מנפיקים 1,252 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה 1), אשר שימשו כהון משני עליון (ראו "כללי" לעיל).

תנאי שטרי ההון הנדחים שישמשו כהון משני עליון. שטרי ההון הנדחים יונפקו לתקופה של 49 שנים וקרן שטרי ההון הנדחים תשולם בתשלום אחד, במועד שייקבע בדוח הצעת המדף הראשון של אותה סדרה. הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים צמודים למדד המחירים לצרכן. הריבית על שטרי ההון הנדחים תשולם ארבע פעמים בשנה.

הבנק יהיה רשאי להודיע, על פי שיקול דעתו, על פדיון מוקדם של קרן שטרי ההון הנדחים, החל מתום תקופה אשר תיקבע בדוח הצעת המדף ואשר בכל מקרה לא תפחת מ-10 שנים (להלן: "התקופה הראשונית"). בכפוף לתנאים המפורטים בשטר ובכפוף לאישור המפקח על הבנקים. שטרי ההון ישאו, עד לתום התקופה הראשונית, ריבית צמודה בשיעור שיקבע במכרז. במידה ולא יתבצע פדיון מוקדם בתום התקופה הראשונית, ישאו שטרי ההון, בתקופה שתחילתה בתום התקופה הראשונית, ריבית בשיעור משתנה שתקבע מראש בגין כל תקופה של חמש שנים, בתוספת ריבית נוספת (step-up) בשיעור שיקבע בדוח הצעת המדף הראשון כאמור.

זכויותיהם של מחזיקי שטרי ההון הנדחים תהינה נדחות מפני תביעותיהם של כל יתר נושי דיסקונט מנפיקים והבנק מכל סוג שהוא, למעט מחזיקי שטרי ההון אשר מהווים ו/או יהוו, מעת לעת, הון ראשוני מורכב שהנפיק הבנק.

התנאים להכרה בשטרי ההון הנדחים כהון משני עליון. להלן פירוט התנאים הבסיסיים שקבע המפקח על הבנקים להכרה בשטרי ההון הנדחים כהון משני עליון (ראו "כללי" לעיל):

1. הלימות הון במועד ההנפקה - יחס ההון לרכיבי הסיכון של הבנק לא יפחת מ-10%, במועד הנפקת מכשירי ההון המורכב.
2. יחס הון ראשוני מקורי - יחס ההון הראשוני המקורי לא יפחת בכל עת מ-6.5% (ראו סעיף ט (2) לעיל).
3. הוראה 311 - הון משני מורכב חייב לעמוד בתנאים שנקבעו למכשירי הון מורכבים כהגדרתם בסעיף ג' (הגדרות) לנספח א' להוראת ניהול בנקאי תקין 311 - יחס הון מזערי, הנכללים בהון המשני.
4. ב-5 השנים האחרונות לפני הפרעון הסופי, יכללו מכשירי ההון המורכבים בהון המשני כאילו היו כתבי התחייבות נדחים, בהתאם לסעיף 2(ב) (2) לנספח א' בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 - "יחס הון מזערי".
5. מבנה ההנפקה - ההנפקה תבוצע על ידי הבנק או חברה בת שלו.
6. מגבלה כמותית - ההון המשני יכול להוות עד 100% מההון הראשוני וכתבי התחייבות נדחים עד 50% מההון הראשוני, שלא הוקצה כנגד סיכונים שוק. המשמעות היא שההון המשני העליון יכול להיות עד 100% מההון הראשוני, אך בפועל הפוטנציאל להנפקת הון משני עליון נע בטווח שבין סך ההון הראשוני להיקף כתבי ההתחייבות.

25. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

7. נפרעות – רק שטרי ההון ששולמו במלואם במזומן ייחשבו להון משני עליון.
8. בטוחות – ההתחייבות על פי שטרי ההון לא תהיה מובטחת בבטחונות.
9. שעבוד שטרי ההון – שטרי ההון לא ימומנו ולא ישועבדו כבטחון להלוואה שניתנה על ידי הבנק או חברה בת שלו.
10. השעיית תשלומי ריבית – לא ישולמו תשלומי ריבית אשר במועד הקבוע לסילוקם שוררות "נסיבות משעות", כהגדרת המונח להלן, וסילוקם יידחה, לתקופות בלתי מסויימות. הנסיבות המשעות יהיו כלהלן:
 - א. דירקטוריון הבנק קבע כי אין לבנק יכולת לפרוע, במועדן, את התחייבויותיו שדרגת הקדימות שלהן הינה גבוהה מזו של שטרי ההון הנדחים או שווה לה, או שרואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, לפי העניין, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר היעדרה של יכולת הפרעון כאמור לעיל.
 - ב. דירקטוריון הבנק קבע כי קיים חשש סביר כי ביצוע תשלום הריבית יביא למצב בו לא יהיה בידי הבנק לסלק את התחייבויותיו הקיימות ו/או הצפויות, או שרואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, לפי העניין, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר קיומו של חשש סביר כאמור.
 - ג. על פי הדוחות הכספיים של הבנק, שפורסמו לאחרונה ערב המועד לתשלום הריבית, אין לבנק עודפים ראויים לחלוקה.
 - ד. המפקח על הבנקים הורה על השעיית תשלומי הריבית לאחר שנכח כי יש חשש ממשי שתשלום הריבית יביא למצב בו לא יהיה בידי הבנק לעמוד בהתחייבויותיו.
11. סילוקם של תשלומי ריבית שהושעו – אם בעת המועד שנקבע לסילוקו של איזה מתשלומי הריבית, יתברר כי חל שינוי באיתנותו הפיננסית של הבנק, באופן ששוררות באותו מועד נסיבות משעות כמפורט בסעיף 10, אזי יידחה אותו תשלום ריבית עד למועד בו התקיימו תנאי אחד או יותר מהתנאים המפורטים להלן, ובלבד שאף אחת מהנסיבות המשעות אינה קיימת עוד ו/או חדלה להתקיים. אלה הנסיבות שבהתקיימה לראשונה של איזו מהן, ובכפוף לכך כי דירקטוריון הבנק יקבע כי אין חלות באותה שעה נסיבות משעות, יבוצעו תשלומי הריבית שסילוקם נדחה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית בגינם:
 - א. הבנק הכריז על תשלום דיבידנד לבעלי סוג כלשהו של מניותיו.
 - ב. הבנק הודיע על פדיון מוקדם, מלא או חלקי, של קרן שטרי ההון הנדחים או פרע את קרן שטרי ההון הנדחים, כולה או חלקה.
 - ג. ניתן צו פירוק כנגד הבנק, אולם, במקרה כזה יהיה סילוק הריבית המושעה כפוף לסילוק כל התחייבויות הבנק שהינן עדיפות בדרגה על הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים, או להסדר אחר שנושי הבנק העדיפים על מחזיקי שטרי ההון הנדחים יהיו צד לו.
12. אי חלוקת דיבידנד – הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות ובין אם הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור.
13. פדיון מוקדם על ידי המחזיק – לא יתאפשר פדיון מוקדם על ידי המחזיק.
14. פדיון מוקדם על ידי הבנק – בכפוף למגבלות המפורטות להלן, יהיה הבנק רשאי להחליט, על פי שיקול דעתו וללא מתן זכות ברירה למחזיקים בשטרי ההון הנדחים, על פדיון מוקדם של קרן שטרי ההון הנדחים, כולה או מקצתה, לפי העניין, ושל הפרשי הצמדה והריבית שנצברו עד לביצועו בפועל של הפדיון המוקדם בגין קרן שטרי ההון הנדחים, וזאת בהתקיים כל התנאים הבאים במצטבר:
 - א. חלפו לפחות 10 שנים מיום הנפקת שטרי ההון הנדחים ועד למועד ביצועו בפועל של הפדיון המוקדם.
 - ב. פדיון מוקדם יתאפשר רק לאחר קבלת אישור מראש של המפקח על הבנקים ובתנאי שהמכשיר יוחלף בהון אחר בעל איכות זהה או עדיפה, אלא אם המפקח קבע שהלימות ההון של התאגיד נאותה ביחס לסיכונים.
 - ג. אין בביצוע הפדיון המוקדם כדי ליצור מצב בו תתקיים איזו מהנסיבות המשעות כהגדרתן בסעיף 10 לעיל, מיד לאחר ביצוע ההחלטה על הפדיון המוקדם ודירקטוריון הבנק קבע כי אינו צופה, גם בהתחשב בפדיון מוקדם, כי יוצרו נסיבות משעות כאמור במהלך שנים עשר החודשים שלאחריו.
15. שינוי תנאים, פדיון מוקדם, ו/או קביעת מנגנון ריבית – שטרי ההון יונפקו לתקופה של 49 שנים. שטרי ההון לא יהיו ניתנים לשינוי, אלא באישור מראש ובכתב של המפקח. מבלי לגרוע מתנאי זה, ולאחר 10 שנים לפחות ממועד ההנפקה (להלן: "התקופה הראשונה"), יתאפשר ביצוע step up בריבית פעם אחת במהלך חיי המכשיר. שיעור הגדלת הריבית לא יעלה על 100 נקודות בסיס פחות מרווח ההחלף (swap spread) בין מדד הבסיס הראשוני (initial index basis) לבין מדד הבסיס המוגדל (stepped up index basis), או 50% ממרווח האשראי הראשוני, פחות מרווח ההחלף בין מדד הבסיס הראשוני ומדד הבסיס המוגדל. לאחר תום התקופה הראשונה, ואם לא ייפדו בפדיון מוקדם בתום התקופה הראשונית, ישא שטרי ההון ריבית בשיעור משתנה, בהתאם לעוגן קבוע ומוגדר מראש שייקבע על ידי הנאמן.

25. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

16. נדחות – התחייבות הבנק לתשלום הקרן והריבית של שטרי ההון תהיינה נדחות מפני כל התחייבויותיו האחרות של הבנק לנושים מכל סוג שהוא, לרבות כלפי המחזיקים של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו או יונפקו בעתיד על ידי הבנק, ותהיינה עדיפות אך ורק על זכויותיהם של בעלי המניות להשבת עודף נכס הבנק לעת פירוקו, ועל זכויותיהם של מחזיקים בניירות ערך אחרים שהתחייבות הבנק בינם תוכר כהון ראשוני של הבנק, אם וכאשר ינפיק הבנק ניירות ערך כאלה. במעמדן של התחייבויות הבנק כאמור לעיל, לא יחול שינוי עקב כך ששטרי ההון יחדלו להיחשב כהון משני של הבנק מכל סיבה שהיא. התחייבויות הבנק לתשלום קרן שטרי ההון והריבית בגינה תעמוד בדרגה שווה (pari passu) עם כתבי התחייבות נוספים ו/או ניירות ערך נוספים שיונפקו על ידי הבנק או על ידי חברות בנות שלו ויאושרו על ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים".

17. הקצאה לגופים קשורים – הבנק לא יקצה (עד כמה שהדבר תלוי בו בהקצאה הראשונית) את שטרי ההון המורכב לקופות גמל ו/או לקרנות נאמנות שבשליטת ו/או ניהול הבנק.

18. שקיפות – תנאי ההנפקה יהיו ברורים וגלויים. בהקשר זה, יהיה גם גילוי מלא של תנאי ההון המשני המורכב בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק, המתפרסמים לציבור, שיכלול, בין השאר, את הפרטים הבאים על ההון המורכב: סכומו, מרכיביו, חלקו כאחוז בסך ההון הראשוני הכולל ומאפייניו העיקריים. לפרטים בדבר הבהרות בענין מכשירי הון מורכבים, ראו סעיף ט' לעיל.

2. יחס המינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים⁽¹⁾ – מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218 בדבר יחס מינוף.

כללי. בהתאם לתיקון להוראות הדיווח לציבור, החל מהדוח לרבעון שני 2015, נדרשים תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לכלול בדוחותיהם גילוי בדבר יחס המינוף. במקביל, הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218, בדבר "יחס המינוף", נכנסה לתוקף ביום 1 באפריל 2015. תחילת ההוראה תהיה מיום 1 בינואר 2018. למרות האמור לעיל, תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עמד ביחס המינוף המזערי, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.

31 בדצמבר 2015 במיליוני שקלים חדשים	
א.בנתוני מאוחד	
14,796	הון רובד 1
225,950	סך החשיפות
ב.אחוזים	
6.5	יחס המינוף
5.0	יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
ב.חברות בת משמעותיות	
1. בנק מרכזי דסקונט בע"מ וחברות מאוחדות שלו	
6.6	יחס המינוף
5.0	יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
2. דסקונט בנקורפ אינק	
9.2	יחס המינוף
4.0	יחס המינוף המזערי הנדרש בהתאם לאסדרה המקומית
3. כרטיסי אשראי לישראל בע"מ	
9.2	יחס המינוף
5	יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

הערה:

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראה חדשה, בתוקף מיום 1 באפריל 2015, ולכן לא מוצגים נתוני השוואה.

25. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

3. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים⁽¹⁾ – מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 221 בדבר יחס כיסוי נזילות. **כללי.** החל מהדוח לרבעון שני 2015, נדרשים תאגידים בנקאיים בישראל לכלול בדוחותיהם גילוי בדבר יחס כיסוי נזילות. במקביל, הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בדבר "יחס כיסוי נזילות", נכנסה לתוקף ביום 1 באפריל 2015. בהתאם להוראה, הדרישה המזערית עומדת על 60%, ותגדל ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ול-100% ביום 1 בינואר 2017. בהוראות המעבר ציין הפיקוח, כי מצופה שתאגיד בנקאי שעומד ביחס כיסוי נזילות של 100% כבר במועד תחילת יישום ההוראה, לא ירד מיחס זה במהלך תקופת המעבר. החישוב מתבצע על בסיס ממוצע תצפיות יומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח (פרט ל-אידיבי (סוויס) בנק ו-כאל, לגביהן החישוב התבצע על בסיס ממוצע תצפיות חודשיות).

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015	באחוזים
א. בנתוני המאוחד⁽²⁾	
יחס כיסוי הנזילות	128.0
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	100.0 ⁽⁴⁾
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי	
יחס כיסוי הנזילות	153.4
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	100.0 ⁽⁴⁾
ג. חברות בת משמעותיות⁽³⁾	
בנק מרכזי דיסקונט בע"מ וחברות מאוחדות שלו	
יחס כיסוי הנזילות	120.4
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	100.0 ⁽⁴⁾

הערות:

- (1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראה חדשה, בתוקף מיום 1 באפריל 2015, ולכן לא מוצגים מספרי השוואה.
- (2) ההוראה החדשה אינה חלה על חברות כרטיסי אשראי ולפיכך, לא מובאים נתונים המתייחסים לכאל. כמו כן, ההוראה אינה חלה על אידיבי ניו יורק.
- (3) הנתונים אינם כוללים את נתוני DBLA נוכח ההסכם למכירת פעילותה, ראו ביאור 18.
- (4) יחס כיסוי הנזילות הנדרש לתאריך הדוח הינו 60%, אולם בהוראות המעבר ציין הפיקוח כי מצופה שתאגיד בנקאי שעומד ביחס כיסוי נזילות של 100% כבר במועד תחילת יישום ההוראה, לא ירד מיחס זה במהלך תקופת המעבר.

26. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה⁽¹⁾ לסוף השנה

המאוחד		הבנק	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2015	2014	2015	2014
במיליוני שקלים חדשים			
יורת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה⁽²⁾			
מטבע ישראלי לא צמוד	967	1,425	1,425
מטבע ישראלי צמוד למדד	569	778	752
מטבע חוץ	112	175	175
סך-הכל	1,648	2,378	2,352

הערות:

- (1) אשראים ופקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי (או הפקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
- (2) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 7 מיליון ש"ח, (2014: 8 מיליון ש"ח), לא נכללו בלוח זה.

26. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. תזרימים בגין עמלות גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת הגביה – מאוחד

31 בדצמבר							
2014				2015			
		מל 20 שנה	מל 10 שנה	מל 5 שנה	מל 3 שנה	מל שנה	עד שנה
סך-הכל		סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל
במגזר השקלי הלא צמוד							
תזרימים חוזיים עתידיים		8	6	-	3	2	-
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים		8	6	-	3	2	-
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים ⁽¹⁾		6	5	-	2	2	-
במגזר הצמוד למדד							
תזרימים חוזיים עתידיים		44	33	-	2	7	9
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים		32	23	-	1	3	6
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים ⁽²⁾		32	22	-	-	3	6
במגזר מטבע חוץ							
תזרימים חוזיים עתידיים		1	1	-	-	-	-
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים		1	1	-	-	-	-
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים ⁽³⁾		1	1	-	-	-	-

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות – מאוחד

31 בדצמבר		
2014	2015	
2	1	הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה
3	2	הלוואות עומדות

הערות:

(1) ההיוון בוצע לפי שיעור משוקלל 2.30% (2014: 2.66%).

(2) ההיוון בוצע לפי שיעור משוקלל 0.64% (2014: 0.56%).

(3) ההיוון בוצע לפי שיעור משוקלל 0.65% (2014: 0.29%).

26. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

בנק		מאוחד	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2014	2015	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים			
1. חוזי שכירות לזמן ארוך – דמי שכירות לתשלום בשנים הבאות:			
58	50	119	117
שנה ראשונה			
50	50	105	108
שנה שנייה			
45	42	95	92
שנה שלישית			
38	29	84	73
שנה רביעית			
24	23	57	61
שנה חמישית			
113	113	297	286
שנה שישית ואילך			
328	307	757	737
סך-הכל			
57	58	106	117
2. התקשרויות לרכישת בניינים וציוד			
-	-	293	196
3. התחייבויות להשקעה בקרנות פרטיות וקרנות הון סיכון			

4. הבנק ובנק מרכזי דיסקונט הנמנים עם החברים במסלוקת מעו"ף בע"מ, אחראים ביחד עם חברי מסלוקת המעו"ף כלפי המסלוקה, לכל חבות כספית המתחייבת מעסקאות באופציות המתבצעות בבורסה. לצורך כך הקימה מסלוקת מעו"ף קרן סיכונים. חלקו של הבנק בקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2015 מסתכם בסך של כ-40 מיליון ש"ח שהם 2.88% מסך קרן הסיכונים באותו מועד. חלקו של בנק מרכזי דיסקונט בקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2015 מסתכם בסך של כ-5 מיליון ש"ח, שהם 0.14% מסך קרן הסיכונים באותו מועד. שני הבנקים נדרשו להעמיד לטובת מסלוקת מעו"ף בטוחות (איגרות חוב ממשלתיות) בסכום שיבטיח את חבותם האפשרית בגין חלקם בקרן הסיכונים כאמור וסכום נוסף הנגזר מהיקף פעילות כל אחד מהבנקים בתחום זה (ראו ביאור 27 ה'). כמו כן התחייב כל אחד מהבנקים כלפי מסלוקת מעו"ף לשלם כל חיוב כספי העשוי לנובע מפעילות ומפעילות לקוחותיו בגין כתיבת אופציות הנסחרות במסגרת המסלוקה.
5. בהתאם לתקנון הבורסה וחוקי העזר של מסלוקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב, החברים מחוייבים כלפי המסלוקה לכסות כל סכום הנובע מהתחייבויותיהם עבור עצמם או עבור לקוחותיהם וכן עבור חברי בורסה אחרים שאינם חברי מסלוקה ולקוחותיהם, בגין עסקאות שבוצעו באמצעות המסלוקה. כן אחראי כל חבר לחלקו בקרן הסיכונים, שהוקמה לצורך כך, לפי יחס מחזורי הסליקה של החברים. להבטחת התחייבויותיהם כלפי המסלוקה שעבדו הבנק ובנק מרכזי דיסקונט את זכויותיהם בחשבונות המתנהלים במסלוקה (בהם מופקדים ניירות ערך) ובבנק אחר (בהם מופקדים מזומנים). (ראו ביאור 27 ה').
6. תפנית התחייבה כלפי תכלית דולר עולמי בע"מ, חברה בה החזיקה תפנית 20%, וכלפי סינרגטיקה בע"מ, שהחזיקה כ-80% מתכלית דולר עולמי בע"מ, להעביר לתכלית דולר עולמי בע"מ, שהינה חברה המנפיקה תעודות סל, כספים בסכום שלא יעלה במצטבר על 1 מיליון דולר, לשם כיסוי הוצאות התפעול השוטף שלה ולקיום התחייבויותיה כלפי מחזיקי תעודות ההתחייבות שהנפיקה. להבטחת התחייבותה זו של תפנית ניתן לה שיפוי על ידי הבנק. שיפוי דומה, בסכום זהה, נתן הבנק גם בקשר עם תכלית תעודות סל בע"מ. השיפויים שנתן הבנק כאמור פקעו עם השלמת העסקה למכירת פעילות תעודות הסל (בחודש מרס 2011), שלאחריה הבנק אינו מחזיק עוד (בעקיפין) אמצעי שליטה בחברות תכלית דולר עולמי בע"מ ו-תכלית תעודות סל בע"מ.
- כן יצוין, בכל הנוגע להתחייבות תפנית כלפי תכלית דולר עולמי בע"מ וסינרגטיקה בע"מ, כמפורט לעיל בס"ק זה, כי במסגרת העסקה למכירת פעילות תעודות הסל, נחתם על ידי הצדדים כתב המחאה לפיו כל ההתחייבויות והזכויות הנובעות מפעילות תעודות הסל הומחו באופן בלתי חוזר לסינרגטיקה בע"מ, תוך התייחסות ספציפית לכך שסינרגטיקה בע"מ מתחייבת כלפי תפנית בהתחייבות ההשקעה שנתנה תפנית לשתי חברות תעודות הסל (כולל תכלית דולר עולמי בע"מ). נכון להיום, כל עוד לא בוטלה ההתחייבות של תפנית מול חברות תעודות הסל, סינרגטיקה בע"מ מחויבת לשפות את תפנית במקרה של מימוש ההתחייבות האמורה לעיל.
7. חברות מאוחדות של הבנק עוסקות במתן מכלול שירותי נאמנות ומשמשות, בין היתר, כנאמנות לאיגרות חוב מסויימות שהונפקו לציבור על פי תשקיף והנסחרות בבורסה.

26. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

8. (א) בנוסח הקודם של תקנון הבנק, אשר תוקן בחודש מרס 2002, נקבע כי, הבנק ישפה את מי שמכהן או כיהן כנציג הבנק או על פי בקשתו כדירקטור בחברה אחרת שלבנק עניין בה, על ההוצאות שהיו לו בקשר להליך משפטי שהוגש נגדו בקשר לפעולה או למחדל במילוי תפקידו כדירקטור באותה חברה אחרת, ועל סכום שחוייב לשלם על-פי פסק דין שניתן באותו הליך משפטי, לרבות על-פי הסדר פשרה שהבנק הסכים לו, אלא אם הרשות השיפוטית באותו הליך מצאה שפעולותיו או מחדליו כאמור נעשו שלא בתום לב. הבנק רשאי להוציא כתב שיפוי לכל דירקטור בחברה אחרת כאמור, לרבות לדירקטור של הבנק המכהן כדירקטור בחברה האחרת, בתנאים ובנוסח שאושרו על-ידי הדירקטוריון. בהתאם לכך הוציא הבנק בשעתו כתבי שיפוי, בלתי מוגבלים בסכום, לדירקטורים המכהנים או שכינה לבקשת הבנק בחברות אחרות המוחזקות על ידי הבנק במישרין ובעקיפין (ראו להלן).
- (ב) בתקנון הבנק נקבע כי, כל עובד או פקיד של הבנק שאינו נושא משרה בבנק, ישופה מתוך כספי הבנק בעד כל אחריות שנתחייב בה בתור עובד או פקיד של הבנק בהתגוננו בכל משא ומתן משפטי, בין אזרחי ובין פלילי, שבו ניתן פסק דין לטובתו או שבו זוכה, והבנק רשאי לשפותו על כל חבות כספית שהוטלה עליו לטובת אדם אחר בשל פעולה שעשה בתוקף היותו עובד או פקיד של הבנק.
- (ג) תקנות ההתאגדות של חברות מאוחדות מסויימות מאפשרות שיפוי של נושאי משרה בתנאים מסויימים, בכפוף להוראות הדין. שיפויים כאמור ניתנו במקרים מסויימים באותן חברות.
- (ד) דיסקונט מנפיקים בע"מ ("מנפיקים"), חברה בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק, נתנה בחודש ספטמבר 2006 שיפוי לדירקטורים ולמנכ"ל שלה, בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, בקשר עם תשקיף מדף להנפקה ורישום למסחר של כתבי התחייבות נדחים, מחודש ספטמבר 2006, וזאת בתנאים המפורטים בנוסח כתב השיפוי. בכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר ינתן לכל הדירקטורים והמנכ"ל ביחד על התמורה ברוטו שהתקבלה מן ההנפקה ובכל מקרה לא יותר מ-1.5 מיליארד ש"ח. בחודש ספטמבר 2007 אישרה דיסקונט מנפיקים בע"מ מתן שיפוי זהה למנכ"ל החברה, שמונתה לאחר פרסום תשקיף המדף, בקשר עם דוחות הצעת מדף שפורסמו, לאחר מועד ההחלטה, על פי תשקיף המדף האמור.
- (ה) מנפיקים נתנה בחודש פברואר 2008 שיפוי לדירקטורים ולמנכ"ל שלה, בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, בקשר עם תשקיף מדף להנפקה ורישום למסחר של כתבי התחייבות נדחים, מחודש פברואר 2008, וזאת בתנאים המפורטים בנוסח כתב השיפוי. בכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר ינתן לכל הדירקטורים והמנכ"ל ביחד על התמורה ברוטו שהתקבלה מן ההנפקה ובכל מקרה לא יותר מ-2 מיליארד ש"ח.
- (ו) מנפיקים נתנה בחודש פברואר 2009 שיפוי לדירקטורים ולמנכ"ל שלה, בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, בקשר עם הנפקת שטרי הון נדחים בהתאם לתיקון לתשקיף המדף מיום 24 בדצמבר 2008, וזאת בתנאים המפורטים בכתב השיפוי. בכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר ינתן לכל הדירקטורים והמנכ"ל ביחד על התמורה ברוטו שהתקבלה מן ההנפקה ובכל מקרה לא יותר מ-3 מיליארד ש"ח.
- (ז) ביום 31 באוקטובר 2012, נתנה מנפיקים שיפוי לדירקטורים, למנכ"ל ולחשב החברה, בקשר עם תשקיף מדף להודעה על קבלת התחייבות במסגרת מיזוג מיום 31 במאי 2012 בין בדמ"ש הנפקות בע"מ לבין מנפיקים ("תשקיף המיזוג"), בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, בקשר עם תשקיף המיזוג והמיזוג על כל הנובע מהם ו/או הקשור בהם, במישרין או בעקיפין, ובלבד שבכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר ינתן לכל מקבלי השיפוי במצטבר על סך של 200 מיליון ש"ח. בגין השיפויים שנתנה מנפיקים לנושאי המשרה במנפיקים, בגין פרסום התשקיפים כמפורט בסעיפים ד' עד ו' לעיל, נתן הבנק שיפויים למנפיקים.
- (ח) בחודש אפריל 2013 החליט דירקטוריון הבנק על מתן התחייבות כללית לשיפוי שתיתן על ידי הבנק לנושאי משרה במנפיקים. נוסח ההתחייבות לשיפוי יתבסס על נוסח כתב השיפוי שאושר על ידי הבנק עבור נושאי משרה בבנק ובחברות הבת, הכולל מגבלה לעניין תקרת השיפוי.
- (ט) בד בבד עם אישור ההתקשרות בהסכם למכירת הפעילות בתחום ניהול קופות הגמל, החליט הבנק לתת התחייבות לשיפוי דיסקונט גמל בע"מ ונושאי משרה בה, לרבות מי שהינם/היו גם נושאי משרה בבנק, בתנאים ובנסיבות בהם רשאי הבנק לשפותם בהתאם להוראות חוק החברות, וזאת בהתייחס לפעילותם כנושאי משרה בחברה בכל הקשור באישור הסכם המכר וביצוע המכירה על פיו, לרבות כל חבות כספית, הוצאות, התייעצות עם עורכי דין ומומחים אחרים, ככל שיידרש, והוצאות התדיינות סבירות, ובלבד שהסכום המצטבר שיידרש הבנק לשלם לא יעלה על התמורה שתתקבל על פי הסכם המכר ומימוש השיפוי לא יפגע ביחס ההון המזערי הנדרש של הבנק על פי הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 311, והכל בתנאים המפורטים בנוסח כתב השיפוי.

26. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- (י) **ביטוח אחריות נושאי משרה.** ביום 31 במרס 2015, אישרה האסיפה הכללית את התקשרות הבנק לרכישת פוליסה שעניינה ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים, לרבות המנהלת הכללית והמבקר הפנימי, אשר מכהנים כיום ואשר כיהנו בעבר ו/או יכהנו, בבנק, בחברות שהבנק מחזיק בהן במישרין או בעקיפין 50% או יותר בהון או בזכויות ההצבעה וכן נושאי משרה אחרים שמונו או ימונו על ידי הבנק לכהן בחברה בה מחזיק הבנק פחות מ-50% בהון או בזכויות ההצבעה, וזאת לתקופה של 18 חודשים, שתחילתה ביום 1 באוקטובר 2014. בהתאם לתקנות וא(1) ו-ב(5) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי ענין), התש"ס-2000, אישרו ועדת תגמול ודירקטוריון הבנק, כי תנאי הפוליסה החלים על המנהלת הכללית זהים לתנאי הפוליסה של הדירקטורים ונושאי המשרה האחרים, ושהפוליסה הינה בתנאי שוק ואינה עשויה להשפיע על רווחיות הבנק, רכושו או התחייבויותיו.
- הפוליסה הינה לתקופה המתחילה ביום 1 באוקטובר 2014 ומסתיימת ביום 31 במרס 2016 וגבולות האחריות לפיה יהיו 150 מיליון דולר ארה"ב לתביעה ולתקופת הביטוח. הפרמיה השנתית שתשולם בגין קבוצת הבנק עבור הפוליסה, הינה בסך של כ-479 אלף דולר, פרמיה של כ-718 אלף דולר לכל תקופת הביטוח. חלקו של הבנק (ללא חברות הבת) בפרמיה האמורה, לא יעלה על סך של כ-343 אלף דולר על בסיס שנתי ופרמיה של כ-515 אלף דולר לכל תקופת הביטוח. במקרה של תביעות נגד מי מנושאי המשרה לא תחול כל השתתפות עצמית של נושאי המשרה עצמם. הבנק ישא בהשתתפות של 50 אלף דולר לאירוע.
- ביום 2 בדצמבר 2015, החליטה אסיפה כללית שנתית של הבנק לאשר מראש לבנק לרכוש פוליסת ביטוח בגין אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים, כפי שהיו ויהיו מעת לעת, בבנק ובקבוצת הבנק, מתוקף כהונתם בבנק, לרבות בגין כהונתם, מטעם הבנק, כנושאי משרה בחברה אחרת כלשהי שהבנק מחזיק בה, במישרין או בעקיפין, ולתקן בהתאם את מדיניות התגמול של הבנק.
- בין תנאי ההתקשרות העיקריים: התקשרות הבנק בפוליסות ביטוח לדירקטורים ולנושאי המשרה אחרים תעשה לתקופות ביטוח אשר הראשונה בהן תחל בתום תקופת פוליסת הביטוח הקיימת וסיומן בתום תקופת הפוליסה אשר תחודש בשנת 2019; רכישת הפוליסה הקבוצתית יכול שתיעשה על דרך של הארכת הפוליסה או חידושה או רכישת פוליסה חדשה במקרה הצורך; גבול אחריות הפוליסה הקבוצתית לא יעלה על סך של 250 מיליון דולר למקרה ולתקופת ביטוח; הפרמיה השנתית בגין הפוליסה הקבוצתית לא תעלה על 1 מיליון דולר בתוספת של עד 20% מדי שנה; במקרה של תביעה כנגד מי מנושאי המשרה לא תחול עליהם כל השתתפות עצמית. הבנק יישא בהשתתפות עצמית בסך שייקבע בפוליסה הקבוצתית, ואשר לא יעלה על 250 אלף דולר לאירוע; התקשרות ברכישת פוליסה קבוצתית כאמור מעת לעת תהיה כפופה לאישור ועדת תגמול ודירקטוריון הבנק, ובכלל זאת הם יאשרו, כי הפוליסה הקבוצתית הינה בהתאם למדיניות התגמול של הבנק אשר תהיה בתוקף במועד אישור הפוליסה ו/או בהתאם לתנאי החלטה שהוצעה לאסיפה האמורה, כי הרכישה היא לטובת הבנק, וכי תנאי הפוליסה הינם סבירים, בהתחשב בחשיפות נושאי המשרה והבנק, היקף הכיסוי ותנאי השוק במועד קבלת החלטתם.
- (א) **פטור מראש והתחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק.** ביום 26 ביוני 2007, אישרה האסיפה הכללית מתן פטור מראש מאחריות לדירקטורים ולנושאי המשרה האחרים בבנק וכן למי שהיו דירקטורים ונושאי משרה בבנק (על פי רשימה שמית), בכפוף לסייגים שפורטו בהחלטה, הנובעים מהוראות תקנון הבנק בדבר פטור אחריות.
- כמו כן, אישרה האסיפה הכללית האמורה מתן התחייבות לשיפוי לדירקטורים ולנושאי המשרה האחרים המכהנים בבנק במועד החלטה זו (כמפורט ברשימה אשר צורפה להודעה על זימון האסיפה), בגין חבות כספית שתוטל עליהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, והכל בקשר עם מהלך לגיוס הון ראשוני שהבנק ביצע בחודשים דצמבר 2006 ומאי 2007.
- ביום 27 באוגוסט 2009 אישרה האסיפה הכללית מתן שיפוי ופטור לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים שהתמנו לאחר יוני 2007 (המועד בו אישרה האסיפה הכללית של הבנק שיפוי ופטור לנושאי משרה המכהנים ולאלו שכיהנו בעבר) ולדירקטורים ולנושאי משרה אחרים בעתיד, למעט בעלי שליטה שלגביהם תידרש החלטה ספציפית. במסגרת זו אושרו תיקונים מסויימים לנוסח כתב השיפוי אשר יחול גם על דירקטורים ונושאי משרה שאושר להם כתב שיפוי בחודש יוני 2007.
- (ב) באסיפה כללית שהתקיימה ביום 9 בספטמבר 2013 הוחלט על תיקון ההתחייבות מראש לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק, לרבות דירקטורים או נושאי משרה אחרים כפי שיהיו מעת לעת, בין היתר, בהתאם לחוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 וחוק הגבלים עסקיים (תיקון מס' 13), התשע"ב-2012.
- (ג) ביום 2 בדצמבר 2015, החליטה אסיפה כללית שנתית של הבנק לאשר עדכון להחלטה בדבר מתן התחייבות לשיפוי לדירקטורים ולנושאי משרה המכהנים בבנק, לרבות אלו אשר יכהנו בבנק מעת לעת, ולתקן את תקנון הבנק ואת מדיניות התגמול בהתאם.

26. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

התיקונים העיקריים בהתחייבויות לשיפוי: תיקון הגדרת "נושא משרה" כך שתחול על כל מי שמוגדר כ-"נושא משרה" לפי חוק החברות, וכן על מזכיר הבנק והמפקח הפנימי; קביעת מנגנון לפיו הבחינה תעשה לפי הון עצמי חשבוני במקום לפי הון עצמי פיקוחי והעמדת תקרת סכום השיפוי על 25% מההון העצמי של הבנק לפי המשתקף בדוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו לפני מועד השיפוי בפועל; ביטול התנאי לפיו מימוש השיפוי לא יפגע ביחס ההון המזערי הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים; מגבלת סכום השיפוי המרבי, וכן הדרישה כי השיפוי יינתן בקשר עם האירועים כמפורט בנספח להתחייבויות לשיפוי, יחולו רק בגין חבות כספית שתוטל על נושאי המשרה ולא בגין הוצאות התדיינות סבירות; התחייבויות לשיפוי בנוסחה המתוקן תגבר על ההתחייבויות הקודמות או על הסכמות קודמות אחרות בין הבנק לבין נושאי המשרה, ואולם, אם תנאיה של התחייבות זו מרעים את תנאי השיפוי עבור נושא המשרה, או אם התחייבות זו לא תהא תקפה, יחולו ההתחייבויות הקודמות או ההסכמה הקודמת; תיקון רשימת האירועים אשר לדעת הבנק הינם אירועים צפויים לאור פעילותו בפועל בעת מתן ההתחייבויות לשיפוי והמפורטים בנספח להתחייבויות.

(ד) **פטור והתחייבויות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה בבנק מרכנתיל דיסקונט.** ביום 29 בנובמבר 2009 אישרה האסיפה הכללית של בנק מרכנתיל דיסקונט מתן התחייבויות לשיפוי ופטור לדירקטורים ונושאי משרה אחרים, בבנק מרכנתיל דיסקונט ומתן התחייבויות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברות בת מסוימות שלו, שניהנו בבנק מרכנתיל דיסקונט ובאותן חברות החל משנת 2002 ואילך. ההתחייבויות לשיפוי והפטור האמורים הוענקו בהתאם לעקרונות ומגבלות קבוצתיים, שאישר דירקטוריון הבנק בחודש יולי 2009. בעקבות תיקון תקנון בנק מרכנתיל דיסקונט, כמתואר לעיל, אישרה האסיפה הכללית של בנק זה, ביום 31 באוקטובר 2012 וביום 24 במרץ 2013, תיקונים בסעיפי ההתחייבויות לשיפוי שניתנה לנושאי המשרה בו, כאמור לעיל, על מנת להוסיף שיפוי בגין הליכי אכיפה מנהליים על פי דינים שונים, כמפורט בתקנון, הניתנים לשיפוי על פי דין.

(ט) **פטור והתחייבויות לשיפוי בכאל ובדיינרס.** בחודש אוגוסט 2011 אישרו האסיפות הכלליות של כאל ושל דיינרס, בהתאמה, מתן התחייבויות לשיפוי ופטור לדירקטורים ונושאי משרה, שניהנו בכאל ובדיינרס, בהתאמה, החל משנת 2011. ההתחייבויות לשיפוי והפטור האמורים הוענקו בהתאם לעקרונות ומגבלות קבוצתיים, שאישר דירקטוריון הבנק בחודש יולי 2009.

(טז) בהתאם להחלטת מדיניות בנושא שיפוי נושאי משרה בחברות הבת בקבוצת דיסקונט, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק בחודש יולי 2009, ניתנה על ידי הבנק התחייבויות לשיפוי נושאי משרה המכהנים בחברות דיסקונט נאמנות, תפנית, דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות ו-דיסקונט חיתום והנפקות בע"מ, בתנאים מקבילים לתנאים שניתנו לנושאי משרה בבנק, לפיהם נקבע, בין היתר, כי ההתחייבויות לשיפוי לא תעלה על 10% מההון הפיקוחי של הבנק.

(יז) **שיפוי נושאי משרה בדש"ה.** בחודש אפריל 2013 אישר דירקטוריון הבנק מתן התחייבויות לשיפוי נושאי משרה בדש"ה, כפי שיכהנו בה מעת לעת, בהתאם לנוסח כתב ההתחייבויות לשיפוי המקובל בבנק, כפי שיהיה מעת לעת, בשינויים המחויבים. ההתחייבויות לשיפוי כאמור לא תחול לגבי מי שמכהן גם כנושא משרה בדיסקונט חיתום והנפקות בע"מ ו/או בבנק, לו ניתן שיפוי על ידי הבנק.

(יח) **שיפוי נושאי משרה בחברת דיסקונט חיתום.** ביום 10 באפריל 2013 אישר דירקטוריון הבנק מתן התחייבויות לשיפוי נושאי משרה בחברת דיסקונט חיתום, כפי שיכהנו בה מעת לעת, בהתאם לנוסח כתב ההתחייבויות לשיפוי המקובל בבנק, כפי שיהיה מעת לעת, בשינויים המחויבים. ההתחייבויות לשיפוי כאמור לא תחול לגבי מי שמכהן גם כנושא משרה בדיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ ו/או בבנק, לו ניתן שיפוי על ידי הבנק.

(יט) לפרטים בדבר שיפוי שניתן לרוכשים של פעילות DBLA, ראו ביאור 15 ד' לעיל.

(כ) לפרטים בדבר שיפוי שניתן לרוכשים של פעילות אידיבי (סוויס) בנק, ראו ביאור 15 ה' לעיל.

9. הבנק נוהג לתת מעת לעת, בתנאים ובנסיבות המקובלים בעסקי הבנקאות, כתבי התחייבויות ושיפוי מוגבלים בסכום ושאנים כאלה, מוגבלים בתקופה ושאנים מוגבלים, והכל במהלך העסקים הרגיל של הבנק. בין היתר ניתנים כתבי שיפוי כאלה במסגרת דיני המסלוקה בגין אבדן שיקים, ניתן שיפוי לכונסי נכסים ומפרקים, ניתן שיפוי בגין תביעות רשלנות לנותני שירותים שונים, לרבות מערכי שווי, מנהלי פרויקטים וכו', ניתנים שיפויים ללקוחות שפנקסי שקים שלהם אבדו, כתבי שיפוי לחברות כרטיסי האשראי במסגרת ההתחשבות עימן, או שיפוי הניתן כחלק מהתחייבויות הסכמית. בכלל זה, שיפוי דומה שנתן הבנק למעריך שווי, בגין כל נזק שייגרם לו, כתוצאה מהגשת חוות דעת, פרט למקרה בו ייקבע כי פעל ברשלנות חמורה או בזדון, ושיפוי דומה שנתן הבנק למומחה שהגיש לבנק חוות דעת כלכלית.

10. (א) להבטחת פעילות כאל ערב הבנק, ללא הגבלת סכום, כלפי ארגון ויזה הבינלאומי. כאל חתומה על כתב שיפוי מול הבנק, כנגד אותה ערבות.

(ב) הבנק חתם על ערבות בסכום של כ-3 מיליון דולר לטובת ארגון מסטרקארד הבינלאומי, להבטחת פעילות כאל במסגרת הארגון.

26. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- ג) כאל העניקה שיפוי לכל התחייבויותיהן של חברות הבת שלה: כאל מימון, כאל פקדונות ויציל פיננסים. דיינרס העניקה שיפוי לכל התחייבויותיה של דיינרס מימון.
11. במסגרת ההיתרים שניתנו לבנק לבניית בנין, ברחוב הרצל 156 בתל-אביב, התחייב הבנק כלפי עיריית תל-אביב לשאת בהוצאות פינוי דיירים מהמגרש. למיטב ידיעת הבנק, לתאריך הדוחות הכספיים טרם הוחל בפינוי הדיירים מן המגרש על ידי העירייה, ואין באפשרותו של הבנק להעריך את עלות השתתפותו בפינוי, כאמור.
12. **תובענות שונות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו**
- כנגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות תובענות שונות, ובכלל זה תובענות ייצוגיות ובקשות להכיר בתובענות כתובענות ייצוגיות. בין היתר, עולות בתובענות אלה טענות בדבר חיובי ריבית שלא כדין ו/או שלא על-פי המוסכם, התניית שירות בשירות, אי ביצוע הוראות, בקשות לאישורי עיקולים בגין עיקולים שהגישו צדדים שלישיים על נכסי חייבים המוחזקים לטענתם בבנק, חיוב חשבונות שלא כדין, טעויות בימי ערך, אי תקפות בטוחות ומימושן, בקשות לצווי מניעה המורים לבנק להימנע מפרעון ערבויות בנקאיות או אשראים דוקומנטריים, וכן טענות הנוגעות לניירות ערך, ליווי פרויקטים, בקשות להסרת הגבלת חשבון על פי חוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות, ו/או על עמדתן של הנהלות החברות המאוחדות שלו, אשר נסמכות על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין בהתאמה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, אם נדרשו. סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably Possible) הסתכם ליום 31 בדצמבר 2015 בכ-2,041 מיליון ש"ח.
- 12.1 ביום 2 בנובמבר 1997 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית, נגד בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (ביום 28 ביוני 2012 מוזג בנק דיסקונט למשכנתאות עם ולתוך הבנק) ונגד שלושה בנקים אחרים למשכנתאות, בקשר עם גביית עמלות בגין ביטוחי חיים וביטוחי דירות של לווים (ביום 28 ביוני 2012 מוזג בנק דיסקונט למשכנתאות עם ולתוך הבנק). הסכום הכולל שנוקב בתובענה הייצוגית הוא 500 מיליון ש"ח. אין בתביעה ייחוס נפרד לכל בנק.
- הואיל ולגבי בקשה אחרת להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית, בנושא כמעט זהה, ניתנה כבר החלטה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב, והוגש עליה ערעור, החליט בית המשפט, כי התיק ישמע רק לאחר שבית המשפט העליון יתן החלטה בערעור האמור. ביום 5 בדצמבר 2011, נתן בית המשפט הדין בבקשה האחרת, החלטה אשר נותנת תוקף של פסק דין להסכם פשרה בין הצדדים.
- 12.2 ביום 12 בספטמבר 2006 הוגשה תביעה נגד הבנק, בנק לאומי ובנק הפועלים, ובקשה לאשר אותה כתובעת ייצוגית. התובעת טענה, כי הבנקים הנתבעים מרכזים בידיהם את רוב האשראי לציבור, וכי הם תיאמו ביניהם את המחירים של חמישה פרמטרים בכל הנוגע לאשראי. התובעת אמדה את סכום התביעה בסך של 7 מיליארד ש"ח לכלל הבנקים הנתבעים.
- ביום 25 בפברואר 2016 הגישו הצדדים לבית המשפט הסכם פשרה מתוקן ובקשה לאישורו. דיון קבוע ליום 29 בפברואר 2016. החלק הארי של התשלום בהתאם להסכם הפשרה, אם וכאשר יאושר, ישולם מהכספים שהועברו בהתאם לצו המוסכם, ראו סעיף 14 להלן.
- 12.3 ביום 23 בנובמבר 2006 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים ובנק לאומי. התובעים טוענים בכתב התביעה כי הבנקים הנתבעים גובים ממגזר משקי הבית ריבית בשיעור מופרז, הגבוה בהרבה מזה הנגבה מהמגזר המסחרי ומהמגזר העסקי, וזאת ללא הצדקה כלכלית ומסחרית, ותוך קיום לכאורה של הסדר כובל בין הבנקים. התובעים אומדים את סכום התביעה בסך של 5.2-5.6 מיליארד ש"ח, לכלל הבנקים הנתבעים.
- ביום 25 בפברואר 2016 הגישו הצדדים לבית המשפט הסכם פשרה מתוקן ובקשה לאישורו. דיון קבוע ליום 29 בפברואר 2016. החלק הארי של התשלום בהתאם להסכם הפשרה, אם וכאשר יאושר, ישולם מהכספים שהועברו בהתאם לצו המוסכם, ראו סעיף 14 להלן.
- 12.4 ביום 11 באוקטובר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה נגד הבנק, הבנק הבינלאומי הראשון, בנק לאומי, ובנק מזרחי ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית.
- עניינה של התביעה הינו יום הערך המיוחס על ידי הבנקים לתשלומים ששולמו על ידי חייבים ישירות בתיק חובם המתנהל בלשכת ההוצאה לפועל. לטענת התובעים, הבנקים נוהגים לקבוע כיום ערך לתשלומים אלו, את היום בו התקבלו בבנק התשלומים מלשכת ההוצאה לפועל. בגין ימים אלו מחוייב הלקוח בריבית פיגורים.
- התובעים טוענים כי לא ניתן להעריך בשלב זה את סכום התביעה, שכן לצורך בחינת הנזק יהא צורך בבדיקות פרטניות של הבנקים.

26. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ביום 20 בדצמבר 2015 הגישו הבנקים בקשה להגשת הודעת צד ג' נגד רשות האכיפה והגביה וכן הסכמה למינוי מומחה בכפוף להגדרת השאלות שתועברנה למומחה. בדיון שהתקיים ביום 30 בדצמבר 2015 נקבע כי רשות האכיפה והגביה תגיב לבקשה למתן רשות להגיש הודעת צד ג' וכן כתב תשובה לבקשה לאישור עד ליום 1 באפריל 2016. התיק נקבע לדיון קדם משפט נוסף ליום 3 במאי 2016.

12.5 ביום 17 באפריל 2013 הוגשו בבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד כאל ונגד חברת קסטרו מודל בע"מ (להלן: "המשיבות").

הבקשה עניינה שיווק כרטיסי המתנה Wish you card. לטענת המבקש שיווק כרטיסי המתנה נעשה תוך שהמשיבות מציגות מצגים מטעים וקובעות תנאים אסורים, בניגוד להוראות חוק הגנת הצרכן התשמ"א-1981 ותקנותיו. לטענת המבקש, מעשים אלה הטעו אותו ומנעו ממנו לבצע פעולות שהיה זכאי להן בדיון.

המבקש העמיד את סכום התביעה לכלל חברי הקבוצה על סך של 213.5 מיליון ש"ח, וזאת בהנחה שקבוצת הלקוחות מונה כחצי מיליון לקוחות. בתיק מתקיימים הליכי גישור בין המבקש לבין קסטרו (כאל אינה צד להליכי הגישור). ביום 17 בפברואר 2015 הודיע בא כוח המבקש כי הליך הגישור אשר התנהל בין הצדדים כשל, והתיק קבוע לשמיעת הוכחות לחודשים פברואר ומרס 2016.

12.6 ביום 31 ביולי 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. טענת התובע היא כי הבנק נוהג לפתוח חשבונות מט"ח, אשר נלווים לחשבון העו"ש העיקרי, ללא ידיעת הלקוחות, ומבלי שמובאים לידיעתם תנאי ההתקשרות, לרבות העלויות הכרוכות בניהולם של חשבונות אלו ונוהג לחייב את חשבונות המט"ח האמורים בעמלת מינימום גם כשלא מבוצעות בו פעולות, בריבית חובה, וכשנוצרת יתרת חובה בחשבונות. התובעים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה על סך של 170 מיליון ש"ח.

ביום 1 בינואר 2015 הפנתה השופטת למפקח על הבנקים את השאלה האם קבלת סכום במט"ח, לצורך החזקתו במט"ח, מחייבת פתיחת חשבון עו"ש נוסף במט"ח. ביום 15 ביוני 2015 הוגשה עמדת המפקח, לפיה אופן קבלת הכספים תלוי בפעילות שבדעת הלקוח לבצע.

ביום 26 באוקטובר 2015 הודיעו הצדדים כי בכוונתם לפנות להליכי גישור. דיון ההוכחות נדחה ליום 20 בספטמבר 2016.

12.7 ביום 28 באוגוסט 2013, הוגשו בבית משפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד הבנק, בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק מזרחי טפחות, הבנק הבינלאומי והמנהלים הכלליים של הבנקים האמורים. לטענת המבקשים, הבנקים המשיבים, גובים עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח של מט"ח שלא כדין וללא מתן גילוי נאות ללקוחות. המבקשים טוענים, בין היתר, כי בפעילות זו הבנקים המשיבים מקיימים ביניהם הסדר כובל בניגוד להוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

המבקשים העמידו את סכום תביעתם לכלל הנתבעים, על סך של כ-10.5 מיליארד ש"ח.

ביום 26 בינואר 2014 אישר בית המשפט את הבקשות המקדמיות שהוגשו בתיק, ובכלל זה בקשת המבקשים להסתלקות מהתביעה נגד המנהלים הכלליים של הבנקים.

ביום 4 במאי 2014, החליט בית המשפט כי בקשה זו תידון יחד עם הבקשה המתוארת בסעיף 12.10 להלן.

בהתאם להחלטת בית המשפט הגיש המבקש, ביום 23 באפריל 2015, בקשה מקוצרת לאישור התובענה כייצוגית והעמיד את סכום התביעה לכלל הבנקים הנתבעים על סך של 7.7 מיליארד ש"ח, מזה החלק המיוחס לבנק הינו 929 מיליון ש"ח. ביום 18 באוקטובר 2015 הוגשה תגובת הבנקים לבקשה המקוצרת.

בקדם משפט אשר התקיים ביום 25 באוקטובר 2015, החליט בית המשפט לאחד את הדיון בהליך זה עם בקשות דומות שהוגשו נגד חברות כרטיסי אשראי ובנק הדואר ונקבעו מועדים להוכחות במהלך חודש מרס 2016.

12.8 ביום 5 בינואר 2014, הוגשו בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תביעה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד בנק מרכנתיל דיסקונט.

לטענת המבקשת, בעקבות כניסת הוראת נוהל בנקאי תקין מספר 325 לתוקף, העלה בנק מרכנתיל, באופן חד צדדי, את הריבית על האשראי הניתן ללקוחותיו בתוך גבולות מסגרת האשראי המאושרת אשר סוכמה עם הלקוחות, ולאחר שהלקוח כבר לקח אשראי מבנק מרכנתיל דיסקונט, בהתאם למסגרת האשראי אשר הוקצתה לו ובהסתמך עליה.

המבקשת העמידה את סכום תביעתה על סך של 139 מיליון ש"ח.

לאחרונה חודש הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים, ובהתאם דיון ההוכחות נדחה ליום 4 ביולי 2016.

26. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- 12.9 ביום 30 בינואר 2014 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה נגד הבנק, ונגד כאל. לטענת המבקש, כאל מחייבת מדי חודש את חשבון מחזיקי כרטיס "אקטיב" בגין חיובים שנצברו באמצעות הכרטיס, בסכום מזערי בלבד שנקבע על ידה. יתרת החיובים הופכת להיות הלוואה נושאת ריבית בשיעורים גבוהים במיוחד. עוד נטען כי בעת שיווק התוכנית, נמנעה כאל להדגיש בפני הלקוחות שביטול האשראי כרוך במתן דרישה מפורשת מהלקוח וכן מהו מחיר האשראי שניתן. לטענת המבקש, הפעלת מנגנון אשראי מתגלגל על הלקוחות וחיובם בריבית, נעשה ללא בסיס חוזי תקף ותוך פגיעה באוטונומיה של הלקוחות.
- המבקש העמיד את סכום תביעתו לכלל חברי הקבוצה על סך של 2,225 מיליון ש"ח.
- ביום 19 באוגוסט 2014 ניתנה החלטה המורה על סילוק התביעה נגד הבנק. ביום 20 בינואר 2016, דחה בית המשפט העליון את ערעור המבקש, והותיר על כנה את החלטת בית המשפט המחוזי, למחוק על הסף את הבקשה נגד הבנק. ההליך נגד כאל ימשך.
- 12.10 ביום 2 במרס 2014 הוגשו בבית משפט המחוזי בתל אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד בנק מרכנל דיסקונט ובנקים נוספים. לטענת המבקשים, הבנקים המשיבים, גובים עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח של מט"ח שלא כדין וללא מתן גילוי נאות ללקוחות. המבקשים טוענים, בין היתר, כי בפעילות זו הבנקים המשיבים מקיימים ביניהם הסדר כובל בניגוד להוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.
- המבקשים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה, לכלל הנתבעים, על סך של כ-2.07 מיליארד ש"ח.
- בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב, בקשה זו תידון יחד עם הבקשה המתוארת בסעיף 12.7 לעיל. התיק קבוע להוכחות לחודש מרס 2016.
- 12.11 ביום 4 במרס 2014, הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה נגד הבנק, יחד עם בקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית. לטענת המבקש, הבנק מאפשר ללקוחותיו לחרוג ממסגרת האשראי המאושרת בניגוד להוראת נוהל בנקאי תקין מספר 325, ובכך גורם ללקוחות לשלם ריבית גבוהה ומקסימלית בגין החריגה ממסגרת האשראי המאושרת. עוד טוען המבקש, כי הבנק מחייב את חשבון הלקוח בעמלה בגין התראה על חריגה ו/או מכתב התראה על חריגה זו.
- המבקש מצוין כי אינו יכול לנקוב בסכום הנזק המדויק אך להערכתו מדובר בסכום של מאות מיליוני ש"ח.
- המבקש הגיש תובענות ייצוגיות נוספות בעילה דומה ובהתאם להחלטת בית המשפט מיום 12 ביוני 2014, יידונו התובענות הנוספות ביחד עם התביעה המתוארת בסעיף זה.
- דיון קדם משפט מורחב, הכולל חקירות ראשוניות, קבוע ליום 18 באפריל 2016.
- 12.12 ביום 28 באפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז תובענה נגד כאל ואחרים ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית. עניינה של הבקשה הינה טענה לשני הסדרים כובלים בתחום כרטיסי החיוב המידי ("דביט") וכרטיסי תשלום נטענים מראש ("pre paid"), העולים, לטענת המבקשים, כדי "הונאה שיטתית ומתמשכת" של לקוחות חברות כרטיסי האשראי. ההסדר הכובל הראשון, לטענת המבקשים, היוו ההסדר לגביית עמלה צולבת בגין עסקאות המבוצעות בכרטיס "דביט" pre paid-1. ההסדר הכובל השני, לטענת המבקשים, היוו עיכוב, שלא כדין, של כספים המגיעים לבתי עסק, בגין עסקאות המבוצעות בכרטיס דביט וכרטיס pre paid, לתקופה של כ-20 יום, לאחר שהכסף נלקח על ידי חברות כרטיסי האשראי.
- המבקשים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה, ביחס לכלל הנתבעים, על סך של 1,736 מיליון ש"ח.
- ביום 24 בפברואר 2015, הוגשה בקשת הסתלקות מהתביעה. ביום 19 באפריל 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה להורות על החלפת מבקשי ההסתלקות ובאי כוחם במבקש ובאי כוחו ולהורות על המשך ההליך באמצעות המבקש ובאי כוחו. ביום 1 ביולי 2015 אישר בית המשפט את בקשת ההסתלקות. במקביל, אישר בית המשפט איתור מבקש ובא כוח חליפיים, אשר יטלו עליהם את ניהול ההליך בשם הקבוצה.
- במהלך חודש ספטמבר 2015 הוגשו לבית המשפט שתי בקשות למינוי מבקשים ובאי כוחם כמייצגים בתובענה. בדיון שהתקיים ביום 20 באוקטובר 2015, התבקשה כל אחת מהקבוצות להגיש עד ליום 17 בנובמבר 2015, הודעות שתכלולנה פרטים נוספים בהתאם לבקשת בית המשפט. לאחר שיוגשו ההודעות תינתן החלטה ביחס לזהות המבקשים, וייקבע מועד להגשת בקשת אישור מתוקנת. בית המשפט טרם מינה באי כוח חדשים.
- 12.13 ביום 14 ביוני 2015 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד הבנק. עניינה של הבקשה הינה טענה לגביה מופרזת של ריבית פיגורים בהלוואות צמודות מדד. לטענת המבקשת, הבנק גובה ריבית פיגורים בשיעור העולה על הריבית ההסכמית, ובניגוד לקבוע בצו הריבית (קביעת שיעור הריבית המכסימלי), תש"ל-1970. עילות התביעה הן הפרת הסכם, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט ורשלנות.

26. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

המבקשת העמידה סכום תביעתה עבור כלל חברי הקבוצה על סך של 155 מיליון ש"ח.

תגובת הבנק תוגש עד ליום 15 במרס 2016.

13. בקשות לאשר תובענות מסוימות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו כתובענות ייצוגיות ותובענות אחרות שלא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן:

נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות תובענות ייצוגיות ובקשות לאשר תובענות מסוימות כייצוגיות ותובענות אחרות, אשר לדעת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, ו/או על עמדת ההנהלות של החברות המאוחדות אשר נסמכת על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין בהתאמה, לא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן ולפיכך לא נערכה בגין הפרשה.

13.1 ביום 19 ביוני 2000 הגישו שניים מלווי בנק דיסקונט למשכנתאות (ביום 28 ביוני 2012 מוזג בנק דיסקונט למשכנתאות עם ולתוך הבנק) בקשה לבית המשפט המחוזי לאשר תובענה כתובענה ייצוגית נגד בנק דיסקונט למשכנתאות ונגד הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ ("הפניקס"), בה מבוטחים נכסי הלווים. סכום התובענה הינו 105 מיליון ש"ח.

בין היתר טוענים הלווים כי בנק דיסקונט למשכנתאות ביטח את נכסיהם בסכום העולה על סכום הכינון של הנכסים, כיוון שסכומי הביטוח כללו את מרכיב הקרקע, וכי סכום הביטוח הועלה מעבר לעליית המדד.

ביום 25 בדצמבר 2000 החליט בית המשפט כי הטענות בתובענה זו דומות לטענות שהוגשו בתביעות הייצוגיות המפורטות בסעיף 12.1 לעיל. על כן החליט בית המשפט לדחות את הדיון בתובענה האמורה עד למועד קבלת החלטות בתובענות הנ"ל. בקשת רשות ערעור שהגישו התובעים על החלטה זו נדחתה על ידי בית המשפט העליון ביום 4 באפריל 2001.

ביום 5 בדצמבר 2011, נתן בית המשפט הדין בבקשה האחרת החלטה אשר נותנת תוקף של פסק דין להסכם פשרה בין הצדדים.

13.2 ביום 19 באוקטובר 2014 הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תביעה נגד הבנק ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית.

המבקשת טוענת כי הבנק גובה מלקוחותיו עמלת פרעון מוקדם בגין הלוואות שאינן לדיור באופן מופרז ובניגוד לדין. לטענת המבקשת, הבנק פועל בניגוד להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 454.

המבקשת ציינה כי אינה יכולה להעריך את סכום הנזק.

ביום 5 בנובמבר 2015 התקיים דיון ובהסכמת הצדדים התקבל נוסח הבקשה המתוקנת לאישור. ביום 27 בנובמבר 2015 הורה בית המשפט הורה על העברת התיק לדיון בפני השופט אשר בפניו נדונות שתי בקשות לאישור נוספות המעוררות שאלות דומות של עובדה ומשפט.

ביום 17 בפברואר 2016 ניתנה לבנק ארכה להגשת תגובה לבקשה לאישור עד ליום 15 במאי 2016. התיק נקבע לדיון בחודש יולי 2016.

13.3 ביום 23 באוגוסט 2015 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה נגד בנק דיסקונט ובנק הפועלים ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית.

לטענת התובע, הבנקים נתנו שירותי ייעוץ השקעות ללקוחותיהם בקשר לרכישת ו/או מכירת תעודות סל וזאת מבלי שהיו ברשותם מערכות ממוכנות וכלים מקצועיים התומכים במתן הייעוץ. התובע טוען כי מתן ייעוץ כאמור מהווה הפרה בוטה של החובות המוטלות על יועצי השקעות.

התובע העמיד את סכום התביעה עבור כלל חברי הקבוצה על סך של כ-160 מיליון ש"ח ולחילופין סך של 368 מיליון ש"ח. חלק הבנק כ-49 מיליון ש"ח ולחילופין כ-73 מיליון ש"ח. ביום 2 בפברואר 2016 הורה בית המשפט על איחוד הדיון בבקשה זו עם בקשה נוספת נגד הבנק הבינלאומי, בעניין דומה.

על הבנק להגיש את תגובתו עד ליום 31 במאי 2016. התיק נקבע לקדם משפט ליום 27 בספטמבר 2016.

13.4 ביום 26 בינואר 2016, הוגשו בבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד הבנק.

עניינה של הבקשה הינו טענה לרישומים שגויים ואי תיקונם בערכים נכונים. לטענת המבקש, הבנק אינו מבצע שיחזור של הפעולות בחשבון לצורך תיקון ועל מנת להביאו למצב בו היה אמור להיות אלמלא בוצעו הרישומים השגויים. זאת, בניגוד להוראות המפקח על הבנקים, הדין והפסיקה.

המבקש אינו יודע לאמוד תביעתו ומעריך את סך הנזק הכולל בעשרות עד מאות מיליוני שקלים. המבקש העמיד את סכום התביעה בעת הגשתה על סך של 100 מיליון ש"ח.

14. ביום 26 באפריל 2009 פורסמה על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים ("הממונה") קביעה לפי סעיף 43 (א) (1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה התקיימו בין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק מזרחי-טפחות, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ והבנק (להלן: "הבנקים") הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות ("קביעת הממונה"). בהתאם לסעיף 43 (ה) לחוק ההגבלים העסקיים, קביעת הממונה תהא ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי.

26. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

בעקבות פרסום הקביעה הגישו הבנק והבנקים האחרים עררים על קביעת הממונה.

ביום 16 ביוני 2014 אישר בית הדין להגבלים עסקיים את הצו המוסכם שנחתם בין הבנקים לבין הממונה ("הצו המוסכם"), אשר במסגרתו נקבע כי הבנקים ישלמו סך של 70 מיליון ש"ח, מתוכו סך של 14 מיליון ש"ח ישולם על ידי בנק דיסקונט ("התשלום"), וזאת מבלי שהבנקים מודים בחבות על פי הוראות החוק או בהפרה מצידם של הוראות החוק. לאור אישור הצו המוסכם על ידי בית הדין להגבלים עסקיים והפקדת התשלום על ידי הבנקים, בוטלה קביעת הממונה, ולא ינקטו הליכי איכפה נגד הבנקים בקשר עם החקירה שהובילה לפרסום הקביעה.

במסגרת הצו המוסכם נקבע כי ניתן יהיה להשתמש בתשלום לצורך הסדרי פשרה שיושגו על ידי הבנקים בתביעות ייצוגיות אשר תלויות ועומדות נגדם, ואשר פורטו בצו המוסכם. יתרת התשלום, שתיוותר בחלוף 24 חודשים מיום אישור הצו המוסכם, תועבר לאוצר המדינה.

15. **הסכם בין הרשויות בשווייץ לבין משרד המשפטים האמריקאי.** ביום 29 באוגוסט 2013, פורסם הסכם בין הרשויות בשווייץ ומשרד המשפטים האמריקאי בנוגע לתכנית להסדרת מחלוקות באשר לכספים בחשבונות של אמריקאיים בבנקים בשווייץ (Program for Non-Target Prosecution Agreements or Non-Target letters for Swiss Banks).

התכנית הבחינה בין מספר קטגוריות. קטגוריה מס' 1 כללה בנקים המצויים בחקירה או בהליכים מול משרד המשפטים האמריקאי. על פי מה שפורסם קטגוריה זו כללה 14 בנקים ובנקים אלה לא היו רשאים להצטרף לתכנית. יצוין כי אידיבי (סוויס) אינו מצוי בחקירה או בהליכים מול משרד המשפטים האמריקאי.

קטגוריה מס' 2, היתה מיועדת לבנקים המעריכים כי יתכן וביצעו הפרות כמפורט בתכנית. התכנית אפשרה לבנקים המבקשים להיכלל בקטגוריה זו לפנות למשרד המשפטים האמריקאי עד ליום 31 בדצמבר 2013, בבקשה לחתום עמו על הסכם הימנעות מתביעה פלילית כנגד הבנק (Non-Prosecution Agreement) וזאת לאחר שמשרד המשפטים יבחן ויקבל את דוח הבדוק הבלתי תלוי שימסור לו הבנק הפונה, ובכפוף להסכמת הבנק הפונה לשלם קנס הנגזר מהיקף הכספים שהוחזקו על ידי לקוחותיו האמריקאיים בתקופה הרלבנטית לתכנית.

קטגוריה מס' 3 היתה מיועדת לבנקים אשר יצהירו ויתחייבו כי לא ביצעו הפרות כמפורט בתכנית. על בנקים שביקשו להיכלל בקטגוריה זו היה לפנות למשרד המשפטים האמריקאי, מיום 1 ביולי 2014 ועד ליום 31 בדצמבר 2014, בבקשה לקבלת אישור שהם אינם מהווים מטרה לפעולות איכפה מצדו (Non-Target letter). כאמור בתכנית, היה ובדיעבד יתחוויר שדוח הבדיקה אינו תומך בהצהרה המקורית, יועבר העניין לשיקול דעת משרד המשפטים האמריקאי.

מסלולי התכנית האמורים חייבו מסירת מידע בהיקפים שונים למשרד המשפטים האמריקאי, כאשר במקרה של בחירה במסלול של קטגוריה מס' 2 (Non-Prosecution Agreement), נדרש מידע מפורט על חשבונות כאמור.

לאחר בחינת התוכנית ובהסתמך, בין היתר, על ייעוץ משפטי חיצוני שניתן ל-אידיבי (סוויס) בנק, החליט אידיבי (סוויס) בנק שלא להצטרף לתכנית.

ככל שאידיבי (סוויס) בנק היה בוחר להצטרף לתוכנית בקטגוריה מס' 2, הקנס המרבי המחושב בהתאם לגישה המפורטת בתכנית השוויצרית, ביחס לכלל החשבונות האמריקאים שהוחזקו בו, היה מופחת ביחס לחשבונות שהיו מוכרים לצורך התכנית כמצייתים לדרישות המס (tax compliant) או ככאלה שהצטרפו לתכנית גילוי מרצון בעידוד אידיבי (סוויס) בנק, או ככאלה שאינם אמורים להיכלל בתחשיב לצורך יישום התכנית (out of scope).

על פי בדיקת אידיבי (סוויס), בסיוע ייעוץ חיצוני, ובהתחשב בהפחתות המפורטות לעיל, התרחיש לקנס המירבי האפשרי (worst case scenario) אינו בסכום מהותי לבנק.

יודגש, כי בכל מקרה תוצאת הבדיקה האמורה הינה בבחינת אומדן גולמי בלבד וזאת מן הטעם שלא מדובר בנוסחה פשוטה אלא בנוסחה המחייבת בירור פרטי ומורכב מול משרד המשפטים האמריקאי. בעיקר מן הטעם שקיימות הקלות שונות לפי התוכנית שקשה לאמוד את השפעתן מלכתחילה.

הבנק הודיע ל-אידיבי (סוויס) בנק, כי כל עוד הוא מחזיק בו, בכוונתו להבטיח את יכולתו הפיננסית של אידיבי (סוויס) בנק לעמוד בדרישות הרגולציה בשווייץ, ככל הנדרש לפעילותו העסקית.

הליכי בדיקה וחקירה מצד הרשויות בארה"ב. על פי פרסומים ודיווחים, ישנם בנקים ישראלים שנמצאים בשלבים שונים של הליכי בדיקה וחקירה מצד הרשויות בארה"ב או בהסדרה בהמשך להליכים כאמור.

ביום 22 בדצמבר 2014 פורסם כי קבוצת בנק לאומי הגיעה להסדר מסוג Deferred Prosecution Agreement עם משרד המשפטים האמריקאי ולהסדר נוסף עם רשות השירותים הפיננסים של מדינת ניו יורק (להלן: "הסדר לאומי"). על פי ההסדר הודה לאומי בשורה של פעולות שמטרתן, על פי הפרסום, היתה סיוע להעלמות מס של לקוחותיו האמריקאים. על פי ההסדר הסכים משרד המשפטים האמריקאי לדחות הגשת כתב אישום כנגד קבוצת לאומי, לתקופה של 24 חודשים, במהלכם נדרש לאומי לעמוד בהתחייבויות המפורטות בהסכם. כמו כן הושתו על קבוצת לאומי סנקציות שונות, ובכלל זה תשלום קנס בסך של 400 מיליון דולר.

26. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הסדר לאומי הוצג ונדון בבנק לאחר פרסומו. מדובר בהסכם המבוסס על עובדות פרטניות, אשר ענינו בפעולות רבות ומתמשכות לאורך זמן, המיוחסות לחברות שונות בקבוצת לאומי וככל שניתן להבין מתוך הפרסומים, ההסדר נערך וגובש במשך זמן רב, ובהשקעה רבה של שעות ייעוץ ואיסוף נתונים, כאשר הנתונים עצמם אינם גלויים. ההסכם אינו מפרט את נוסחת הקנס ממנה נגזרים הסכומים שקבוצת בנק לאומי הסכימה לשלם, למעט בגין פעילות לאומי שוויץ, ונראה כי הושתת בחלקו על הסכמות בקשר לסכומי מס שהועלמו על ידי הלקוחות כתוצאה ובקשר לפעולות שיוחסו לקבוצת לאומי. על פי ההסדר שפורסם, הקנס ששילם לאומי בגין פעילותו בשוויץ נגזר מהנוסחה המפורטת בתכנית ביחס לקטגוריה מס' 2.

לבנק אין כל מידע לפיו ננקטות פעולות חקירה כנגדו או כנגד כל שלוחה אחרת שלו על ידי הרשויות בארה"ב, בקשר ללקוחות אמריקאיים, אשר לא עמדו בחובותיהם לפי דיני המס של ארה"ב. כמו כן, כפי שפורסם, אידיבי (סוויס) בנק אינו נמנה על התאגידים המפורטים בקטגוריה מס' 1 של התכנית השוויצרית (קרי-בנקים המצויים בחקירה ואי לכך אינם רשאים להשתתף בתכנית השוויצרית).

הבנק נוקט שורה של פעולות לניהול הסיכון הכרוך בפעילותו מול לקוחותיו האמריקאים, אך נוכח פעולות האכיפה האמורות, ואי הוודאות הנילוות להן, לא ניתן לאמוד את הסיכון הכרוך בפעילות זו.

16. ביום 29 באפריל 2015 פנה עמית בקופת גמל שנוהלה בעבר על ידי בנק מרכנתיל דיסקונט, אל הגוף המנהל הנוכחי של קופת הגמל האמורה, והעלה טענות שונות בנושא ביטוח החיים שנערך עבורו בהיותו עמית של קופת הגמל. העמית הודיע שבדעתו להגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית בנושא. הגוף המנהל הנוכחי של קופת הגמל, מסר לבנק מרכנתיל דיסקונט הודעה על הפניה, לאור ההסכם למכירת קופת הגמל, שנחתם בעבר על ידי בנק מרכנתיל דיסקונט. לבנק מרכנתיל דיסקונט אין ידיעה לאילו שנים מתייחס העמית בטענותיו, ומה היקף הנזק הכספי לו הוא טוען.

17. (א) חברת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (להלן: "דש"ה") שותפה במספר קרנות הון סיכון, קרנות השקעה פרטיות וחברות ובמסגרת זו היא התחייבה להשקיע בישויות אלה.

ליום 31 בדצמבר 2015 יש לדש"ה התחייבות להשקעות נוספות, ב-12 ישויות כאמור, בסך כולל של כ-50 מיליון דולר (ליום 31 בדצמבר 2014: 83 מיליון דולר).

(ב) דש"ה מחזיקה כ-19.6% מהון המניות של חברת מניף. דירקטוריון דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ אישר בעבר העמדה של ערבויות לפרויקטים של חברת מניף עד סך של 72.8 מיליון ש"ח. מסגרת זו צפויה לרדת בהדרגה, כך שתתאם את שיעור ההחזקה במניף, לסך של 54.5 מיליון ש"ח (צמוד למדד המחירים לצרכן). ליום 31 בדצמבר 2015 הועמדו בפועל ערבויות בסך של 53.2 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014: 52.6 מיליון ש"ח).

(ג) בנוסף, לבנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ התחייבות להשקיע בארבע קרנות הון סיכון פעילות, אשר עמדה ביום 31 בדצמבר 2015 על סך של כ-0.7 מיליון דולר (31 בדצמבר 2014: 0.9 מיליון דולר).

18. **הסכם למתן שירותים לעובדי המדינה.** ביום 10 במאי 2007 חתם הבנק על הסכם למתן הלוואות, משיכת יתר ושירותים בנקאיים לעובדי המדינה, לתקופה של 7 שנים שתחילתה ביום 1 בינואר 2008. במסגרת המכרז, הבנק העביר לפקדון מיוחד סך של 1.036 מיליארד ש"ח למשך 7 שנים, אשר מתוכו ניתנו הלוואות ומשיכות יתר לעובדי המדינה. ביום 31 בדצמבר 2014 הסתיים ההסכם עם המדינה. ביום 31 בינואר 2015 הוחזר לבנק סכום של כ-1,132 ש"ח מתוך הפיקדון כשהוא צמוד למדד.

ביום 22 בינואר 2015 פרסם אגף החשב הכללי במשרד האוצר פניה להגשת הצעות במכרז למתן הלוואות תקציביות לעובדי מדינה, לתקופה שתחילתה ביום 1 ביולי 2017 ועד 30 ביוני 2022 ("המכרז החדש"). המועד האחרון להגשת הצעה בהתאם להוראות המכרז היה 18 בפברואר 2015. הבנק לא הגיש הצעה במסגרת המכרז החדש.

ביום 25 בפברואר 2015 נחתמה תוספת להסכם, לפיה יעניק הבנק את השירותים כמפורט בהסכם לתקופה שתחילתה ביום 25 בפברואר 2015 ועד ליום 30 ביוני 2015, או עד לתחילת ההתקשרות עם הבנק שיזכה במכרז החדש, לפי המוקדם. לצורך מתן השירותים בתקופה הנוספת, הותיר הבנק בפיקדון המיוחד סכום של 86 מיליון ש"ח, אשר יוחזר לבנק בסוף התקופה, בתוספת הצמדה למדד.

ביום 30 ביוני 2015 הסתיימה ההתקשרות עם החשב הכללי, וביום 31 ביולי 2015 הוחזר לבנק סכום נוסף מתוך הפיקדון המיוחד שהופקד בשעתו (86 מיליון ש"ח). בסוף כל שנה קלנדרית יידרש הבנק להעביר התחייבות עצמית בלתי מותנית על סך של 10% מיתרת הלוואות או 20 מיליון ש"ח, הנמוך מביניהם, עד לסילוק מלא של כל הלוואות שהועמדו במסגרת ההתקשרות האמורה.

26. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

19. **הסכם למתן שירותים לעובדי הוראה.** ביום 26 בספטמבר 2007 חתם הבנק על הסכם למתן הלוואות מסובסדות למורים והלוואות מותנות לסטודנטים להוראה. ביום 30 ביוני 2014 הסתיימה ההתקשרות עם החשב הכללי, וכחודש לאחר מכן הוחזר לבנק הפיקדון המיוחד שהופקד בשעתו (סך של 360 מיליון ש"ח).
- בסוף כל שנה קלנדרית נדרש הבנק להעביר התחייבות עצמית בלתי מותנית על סך של 10% מיתרת הלוואות או 10 מיליון ש"ח, כנמוך מביניהם, עד לסילוק מלא של כל הלוואות שהועמדו במסגרת ההתקשרות האמורה.
20. **מיזוג של דיסקונט חיתום והנפקות בע"מ.** ביום 15 בנובמבר 2015 התקשרה דיסקונט חיתום והנפקות בע"מ ("דיסקונט חיתום") בהסכם מיזוג עם כלל פיננסים חיתום בע"מ ("הסכם המיזוג"), במסגרתו, בכפוף לקבלת כל האישורים הנדרשים ולביצוע הפעולות המקדימות כמפורט בהסכם המיזוג, תתמזג כלל חיתום עם ולתוך דיסקונט חיתום, חברה בת של דש"ה. בעקבות המיזוג צפוי שיעור ההחזקה של דש"ה בחברה הממוזגת לרדת לכ-55%. השלמת עסקת המיזוג מותנית בהתקיימותם של מספר תנאים מתלים, ובכלל זה, בין היתר, ביצוע פעולות מקדימות הנוגעות מסוימות בחברות המתמזגות, שנקבעו בהסכם, וקבלת אישורים רגולטורים, ככל שיידרשו.
- בשלב זה התקיימו התנאים המתלים התלויים בצדדים שלישיים, שאינם החברות המתמזגות ובעלי מניותיהם, והשלמת עסקת המיזוג נקבעה ליום 31 במרס 2016.
- במסגרת ההסכם נקבעו, בין היתר, אופציית call לדש"ה ואופציית put למחזיקי מניות המיעוט בחברה הממוזגת, שניתן יהיה להפעילן החל מעוד 4 שנים.

27. שיעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות

- א. אי די בי ניו יורק שיעבד הלוואות שונות ואגרות חוב קונצרניות לבנק הפדראלי של ניו-יורק (FRBNY - Federal Reserve Bank of New York). השיעבוד נועד לשם הבטחת אשראי מתוך חלון אשראי של FRBNY וכן עבור אשראי במסגרת מכרזים (TAF) של בנק זה. ליום 31 בדצמבר 2015, הערך בספרים של הלוואות וניירות הערך אשר שועבדו עבור אשראי מ-FRBNY הסתכמו לסך של 1,390 מיליון דולר (5,424 מיליון ש"ח) [ליום 31 בדצמבר 2014: 1,268 מיליון דולר (4,931 מיליון ש"ח)].
- כמו כן שיעבד אי די בי ניו יורק לטובת Federal Home Loan Bank הלוואות שיתרתן, ליום 31 בדצמבר 2015, הינה כ-71 מיליון דולר (276 מיליון ש"ח) להבטחת פקדונות שנתקבלו ממנו [ליום 31 בדצמבר 2014: כ-77 מיליון דולר (298 מיליון ש"ח)].
- ב. אי די בי ניו יורק מכר ניירות ערך בתנאי רכישה חוזרת בסך של כ-1,134 מיליון דולר (4,424 מיליון ש"ח) ליום 31 בדצמבר 2015 [ליום 31 בדצמבר 2014: 1,198 מיליון דולר (4,657 מיליון ש"ח)].
- ג. הבנק חבר במסלקת Euroclear שהינה מערכת סליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעולות בניירות ערך באמצעות המסלקה הנ"ל שיעבד הבנק מזומנים וניירות ערך בסכום של כ-15 מיליון דולר (59 מיליון ש"ח).
- ד. הבנק מפקיד נכסים נזילים אצל ברוקרים זרים (בארה"ב) כבטוחה עבור עסקאות באופציות שמבצעים לקוחותיו באמצעות הברוקרים הזרים. בעבר הבנק נדרש להפקיד איגרות חוב במסגרת הבטוחות כאמור. במהלך שנת 2015 השתנתה הדרישה והבנק נדרש להפקיד מזומן במקום איגרות חוב. ליום 31 בדצמבר 2015 הפקדון התאפס (31 בדצמבר 2014: 11 מיליון ש"ח). היתרה הגבוהה של הבטוחה היתה 258 מיליון ש"ח בשנת 2015, והיתרה הממוצעת 176 מיליון ש"ח (2014: 11 מיליון ש"ח ו-11 מיליון ש"ח, בהתאמה). יתרת הבטוחה במזומן ליום 31 בדצמבר 2015 הייתה 165 מיליון ש"ח. היתרה הגבוהה של הבטוחה הייתה 238 מיליון ש"ח, והיתרה הממוצעת 146 מיליון ש"ח.
- בנק מרכזתיל דיסקונט מפקיד אף הוא נכסים נזילים אצל ברוקרים זרים (בארה"ב) כבטוחה עבור עסקות דומות. יתרת הבטוחה ליום 31 בדצמבר 2015 הייתה 1.3 מיליון ש"ח. היתרה הגבוהה של הבטוחה הייתה 1.3 מיליון ש"ח, והיתרה הממוצעת 1.3 מיליון ש"ח.
- ה. בביאור ג' 4 לעיל מתוארת קרן הסיכונים שהקימה מסלקת מעו"ף. חלקו של הבנק בקרן, כנגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו, ליום 31 בדצמבר 2015, עמד על כ-40 מיליון ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2014: 20 מיליון ש"ח).
- יתרת הבטוחות שהבנק חויב להעמיד לטובת מסלקת המעו"ף (התחייבות חוץ מאזנית) המבוססת על תרחישים של הבורסה, בגין פעילות לקוחות הבנק ובגין פעילות הבנק (נוסטרו), ליום 31 בדצמבר 2015, הינה כ-78 מיליון ש"ח (2014: 84 מיליון ש"ח).
- על פי חוקי העזר והמתאר של מסלקת מעו"ף כל חברי מסלקת מעו"ף, ובהם הבנק, חתמו על הסכמי שיעבוד להבטחת התחייבויותיהם לטובת מסלקת מעו"ף, והפקידו בטוחות נזילות בלבד (איגרות חוב של מדינת ישראל ו/או מזומנים).

27. שיעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות (המשך)

הבנק שיעבד למסלקת מעו"ף בשעבוד בדרגה ראשונה את כל הכספים שהופקדו על ידי הבנק בחשבון ע"ש מסלקת המעו"ף במסלקת הבורסה ובחשבון ע"ש מסלקת המעו"ף בבנק אחר, הכל כבטחון עבור סכומים שהבנק יהיה חייב בגין עסקאות מעו"ף שהוא אחראי להן כלפי מסלקת המעו"ף. ההתחייבות מותנית בתנאים והבנק רשאי, בהתקיים תנאים מסויימים, לדרוש סכומים מסויימים בחזרה. במסגרת חשבונות אלה שיעבד הבנק לטובת מסלקת מעו"ף איגרות חוב ומזומנים שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2015 עמדה על כ-332 מיליון ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2014: 316 מיליון ש"ח).

בנק מרכנתיל דיסקונט יצר שיעבוד דומה לטובת מסלקת מעו"ף. שווי הבטוחה לטובת מסלקת המעו"ף כאמור ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכם בסך של כ-66 מיליון ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2014: 74 מיליון ש"ח). בנוסף, שועבדו לטובת מסלקת מעו"ף מזומנים שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2015 עמדה על כ-2 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014: 2 מיליון ש"ח).

להלן יתרות הבטחונות שהועמדו למסלקת המעו"ף:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	יתרה גבוהה לשנת 2015	יתרה ממוצעת* לשנת 2015	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
במיליוני שקלים חדשים			
12	14	11	7
388	403	395	385

* הדיווח על בסיס יתרות סגירה חודשיות.

1. להבטחת התחייבויות לבנקים של יציל פיננסים יצרה יציל המחאה על דרך השעבוד ושעבוד קבוע ושוטף על כל זכויותיה לפי הסכמים עם בתי עסק בנוגע לניכיון שוברי ישראל, שוברי ויזה, שוברי אמריקן אקספרס ושוברי דיינרס קלאב ישראל ואת כל הזכויות לקבלת כספים ותשלומים מאת ישראל, כאל, אמריקן אקספרס ודיינרס, מכח המחאות זכויות ועל פי הסכם בית עסק. לתאריך המאזן אין התחייבות כלפי הבנקים.
2. (1) הבנק מתקשר עם בנקים שונים בהסכמים מסוג Credit Support Annex (CSA) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים שנוצרים בין הבנקים במסחר בנגזרים. בהתאם להסכמים, מדי תקופה מתבצעת מדידה של שווי מלאי העסקות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שהוגדר מראש, אותו צד מחויב להעביר לצד השני פקדונות על דרך שיעבוד עד למועד המדידה הבא. ליום 31 בדצמבר 2015 העמיד הבנק לטובת בנקים שונים פקדונות בסך כולל של כ-522 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014: 724 מיליון ש"ח).
- (2) בנוסף, בחודש יולי 2015 חתם הבנק על הסכם התקשרות עם Merrill Lynch International, אשר ישמש כחבר מסלקה עבור הבנק לסליקה מרכזית של עסקאות נגזרים מסוימות הכלולות במסגרת רפורמת EMIR, שצפויה להיכנס לתוקף במהלך שנת 2016.
- (3) אי די בי ניו יורק מתקשר אף הוא בהסכמים מסוג CSA. ליום 31 בדצמבר 2015, העמיד אי די בי ניו יורק לטובת בנקים שונים פקדונות בסך כולל של כ-21 מיליון דולר (83 מיליון ש"ח) [(31 בדצמבר 2014: 24 מיליון דולר (95 מיליון ש"ח)).
- (3) בנק מרכנתיל דיסקונט מתקשר אף הוא בהסכמים מסוג CSA. ליום 31 בדצמבר 2015, העמיד בנק מרכנתיל דיסקונט לטובת בנקים שונים פקדונות בסך כולל של כ-11 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014: 58 מיליון ש"ח).
- ח. כאמור בביאור 26 ג' 5 לעיל, בהתאם לנדרש בתקנון הבורסה ובחוקי העזר של מסלקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "מסלקת הבורסה" או "המסלקה") שיעבד הבנק להבטחת התחייבויותיו כלפי המסלקה את כל זכויות הבנק בחשבון בטוחות המתנהל במסלקה (בו מופקדים על ידי הבנק ניירות ערך) ואת כל זכויותיו בכספים המופקדים בחשבון על שם המסלקה בבנק אחר. שווי הבטוחה הסתכם ליום 31 בדצמבר 2015 ב-80 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014: 68 מיליון ש"ח).
- בנק מרכנתיל דיסקונט יצר שיעבוד דומה לטובת מסלקת הבורסה. שווי הבטוחה הסתכם ליום 31 בדצמבר 2015 ב-12 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014: 12 מיליון ש"ח).

27. שיעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות (המשך)

להלן יתרות הבטחונות שהועמדו למסלקת הבורסה:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	יתרה ממוצעת* לשנת 2015	יתרה גבוהה לשנת 2015	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
במיליוני שקלים חדשים			
14	19	22	17
66	72	75	75

* הדיווח על בסיס יתרות סגירה חודשיות.

ט. בחודש יולי 2007 השיק בנק ישראל מערכת לסליקת תשלומים גדולים ב"זמן אמת" (מערכת RTGS), המאפשרת העברת כספים מהירה וסופית בין הבנקים המקושרים למערכת, בתנאי שיתרת הנזילות בבנקים לא תפחת מההיקף הנדרש לביצוע העברות הכספים. לאור הסדרי הסליקה החדשים, הבנק עשוי להזקק מעת לעת לקבלת אשראי לפרקי זמן קצרים מבנק ישראל. במטרה להבטיח את התשלום המלא של הסכומים שיגיעו לבנק ישראל בגין אשראי זה במסגרת הצטרפותו למערכת ניהול הבטחונות המופעלים על ידי מסלקת הבורסה בנושא זה, שיעבד הבנק ביום 24 בנובמבר 2010, לטובת בנק ישראל, בשעבוד קבוע בדרגה ראשונה, את החזקותיו באגרות חוב של ממשלת ישראל המופקדות בחשבון על שם בנק ישראל במסלקת הבורסה (בנוסף לשעבוד הצף, בדרגה ראשונה, שנרשם על נכסים אלו ביום 26 ביולי 2007). הבנק הפקיד בחשבון האמור אגרות חוב שערכן ליום 31 בדצמבר 2015 היו כ-3.42 מיליארד ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014: 3.59 מיליארד ש"ח).

גם בנק מרכנתיל דיסקונט ערך שעבוד דומה, לטובת בנק ישראל, והפקיד לחשבון בנק ישראל במסלקת הבורסה אגרות חוב בסכום של כ-295 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014: 492 מיליון ש"ח).

להלן נתונים המתייחסים להסדרי שיעבוד זה:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	יתרה ממוצעת* לשנת 2015	יתרה גבוהה לשנת 2015	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
במיליוני שקלים חדשים			
4,085	3,756	3,814	3,713

* הדיווח על בסיס יתרות סגירה חודשיות.

י. בנוסף, הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט מפקידים מעת לעת פקדונות בבנק ישראל המהווים (ביחד עם ניירות הערך שהופקדו כאמור) בטוחה לאשראי שמעמיד בנק ישראל לבנק ולבנק מרכנתיל דיסקונט, במסגרת מכרזי אשראי. הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט לא השתתפו בשנים 2014-2015 במכרזי אשראי כאמור.

להלן נתונים המתייחסים לפקדונות שהופקדו:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	יתרה ממוצעת* לשנת 2015	יתרה גבוהה לשנת 2015	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
במיליוני שקלים חדשים			
23,101	21,881	29,898	20,514

* הדיווח על בסיס יתרות סגירה חודשיות.

יא. החשב הכללי מודיע מעת לעת על מינוי גופים מסויימים, בהם גם הבנק, כעושי שוק ראשיים לאגרות חוב ממשלתיות, על פי סעיף 6 א' לחוק מלווה מדינה, התשל"ט-1979. במסגרת פעילות עשיית שוק, מעמיד האוצר לעושי השוק קו לשאילות של אג"ח ממשלתי, וזאת על מנת לכסות עסקאות של מכירה בחסר של אגרות חוב במסגרת עשיית השוק. כנגד ניצול קו השאילות כאמור, הבנק מפקיד כספים באוצר בגובה הניצול, המשמשים כבטוחה עבור השאילות. יתרת הפקדון ליום 31 בדצמבר 2015 הייתה כ-279 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2014: 466 מיליון ש"ח).

27. שיעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות (המשך)

יג. המקורות והשימושים של ניירות ערך שהתקבלו ושל הבנק ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת קיזוזים:

המאוחד		הבנק	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2015	2014	2015	2014
במיליוני שקלים חדשים			
המקורות:			
277	464	277	464
ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן			
277	464	277	464
סך-הכל			
השימושים:			
4,424	4,657	-	-
ניירות ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר			
530	(1,087)	530	(1,087)
אחר			
4,954	5,744	1,087	1,087
סך-הכל			

הערה:

(1) סווג מחדש - הוספת הנתונים המתייחסים לעסקאות השאלה לעושי שוק.

יד. פירוט ניירות ערך אשר שועבדו למלווים:

המאוחד		הבנק	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2015	2014	2015	2014
במיליוני שקלים חדשים			
1,966	2,148	1,201	1,195
ניירות ערך זמינים למכירה			
2,759	2,951	2,662	2,835
ניירות ערך מוחזקים לפדיון			
4,725	5,099	3,863	4,030
סך-הכל			

ניירות ערך אלו הועמדו כבטחון למלווים אשר אינם רשאים למכור או לשעבד אותם.

28. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון

כללי

- העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכות בסיכונים שוק, בסיכונים אשראי ובסיכונים נזילות.
 - פעילותו של הבנק חושפת אותו לסיכונים שונים ובכלל זה סיכונים שוק. סיכונים השוק כוללים בין היתר סיכונים בסיס, סיכונים ריבית, סיכונים לתנודתיות בשערי החליפין, במאפייני המיתאמים בין פרמטרים כלכליים שונים וכיו"ב. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול החשיפות שלו לסיכונים שוק כאמור לעיל, משלב הבנק בניהול הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים שלו ובפעילותו כעושה שוק, מגוון רחב של מכשירים פיננסיים נגזרים. בין מכשירים פיננסיים נגזרים אלה כלולות עסקאות Forward, SWAP, FRA, I.R.S, אופציות שהבנק רוכש וכותב והמגינות מפני עליה או ירידה בשער החליפין של מטבע חוץ, אינפלציה, ריביות, מדדי מניות, אופציות משובצות וכיו"ב.
 - סיכון האשראי בעסקאות אלו נובע מכך שהסכום הנקוב של העסקה אינו משקף בהכרח את סיכון האשראי שלה. סיכון זה נמדד על פי סכום ההפסד המירבי שעלול להיגרם לבנק אם הצד הנגדי לעסקה לא יעמוד בתנאיה, וזאת בניכוי הסכמי קיזוז בני אכיפה. סיכון האשראי במהלך תקופת ההתקשרות נאמד בסכום היציאה מהעסקה בתוספת חשיפה פוטנציאלית עתידית, כפי שנקבעה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 לעניין חישוב המגבלות על חבות לווה. מדיניות הבנק לגבי הבטחונות הנדרשים בגין פעילות הלקוח במכשירים פיננסיים נגזרים, דומה למדיניותו לגבי אשראי אחר, למעט בפעילות הלקוחות במסגרת המעו"ף. הבטחונות הם מסוגים שונים. כמו כן יכול הבנק להעניק ללקוח מסגרת ללא בטחונות, לפי העניין.
 - סיכון נזילות שוק נובע מכך שלא תמיד ניתן לסגור את החשיפה במהירות, בעיקר בשווקים ששחירותם נמוכה.

28. פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

2. אם נגזר אינו מיועד לגידור כשיר, הנגזר נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. חלק מהנגזרים האמורים מיועדים וכשירים כגידורי שווי הוגן וגידורי תזרים מזומנים, חלק נרכשים ונכתבים כאמור במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM) ויתרתם מוגדרים כנגזרים אחרים.
3. ייתכן והבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך אם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ אינם קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח, ובדוק האם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח, מטופל כנגזר בפני עצמו ומוצג במאזן יחד עם החוזה המארח לפי השווי ההוגן שלו, כאשר השינויים בשווי ההוגן שלו מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משובץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נרשם במאזן לפי שווי הוגן.
4. הבנק מתעד בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת עסקאות הגידור השונות. התייעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס, ההתחייבות, ההתקשרות האיתנה או העסקה החזויה אשר יועדו כפריט המגודר וציון של האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך, בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.
5. הבנק מפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:
 - א. נקבע שהנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או תזרימי המזומנים של פריט מגודר;
 - ב. הנגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש;
 - ג. הנגזר מפסיק להיות מיועד כמכשיר מגדר, כיוון שקרוב לודאי שהעסקה החזויה לא תתבצע;
 - ד. התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה;
 - ה. ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.
 כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן, אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי ההוגן. כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שהפריט המגודר אינו מקיים עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן, וכל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה ייגרעו מהמאזן ויוכרו כרווח או כהפסד בדוח רווח והפסד לתקופה השוטפת.
6. גידורי שווי הוגן

הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס או התחייבות, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.
7. גידורי תזרים

חברת הבת אי די בי ניו יורק מייעדת נגזרים מסוימים כגידורי תזרים מזומנים. הטיפול החשבונאי בשינוי בשווי הוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מנכס, מהתחייבות או מעסקה חזויה תלוי באפקטיביות של יחסי הגידור.

 - החלק האפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של נגזר, המיועד לגידור תזרים מזומנים מדווח תחילה בהון, כמרכיב של רווח כולל אחר, ואחר כך, כאשר העסקה החזויה משפיעה על דוח רווח והפסד, הוא מסווג מחדש לדוח רווח והפסד.
 - החלק הלא אפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של הנגזר המיועד כאמור מוכר מיידית בדוח רווח והפסד.

28. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

א. היקף פעילות על בסיס מאוחד

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2015					
חוזי ריבית					
חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל	שקל-מדד	אחר
במיליוני שקלים חדשים					
א. נגזרים מגזרים ⁽¹⁾					
3,401	-	-	-	3,401	-
Swaps					
3,401	-	-	-	3,401	-
סך-הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
3,401					
ב. נגזרים ALM ⁽²⁾					
4,683	-	-	-	4,683	-
Futures חוזי					
23,687	-	-	14,111	1,700	7,876
Forward חוזי					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
2,380	-	-	2,380	-	-
אופציות שנכתבו					
2,379	-	-	2,379	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
6,533	-	-	5,483	1,050	-
אופציות שנכתבו					
5,113	-	— ⁽³⁾	5,033	80	-
אופציות שנקנו					
141,374	-	-	64,654	76,506	214
Swaps					
186,149	-	-	94,040	84,019	8,090
סך-הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
37,844					
214					
ג. נגזרים אחרים ⁽¹⁾					
114	26	-	-	88	-
Futures חוזי					
2,617	-	-	2,617	-	-
Forward חוזי					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
8,931	-	8,929	2	-	-
אופציות שנכתבו					
8,931	-	8,929	2	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
1,259	29	468	719	43	-
אופציות שנכתבו					
1,274	30	476	714	54	-
אופציות שנקנו					
6,391	-	-	-	6,391	-
Swaps					
29,517	85	18,802	4,054 ⁽⁴⁾	6,576	-
סך-הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
3,160					
-					
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
1,626					

הערות:

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

(4) לא כולל עסקאות של אידיבי (סוויס) בנק, בערך נקוב של כ-491 מיליון ש"ח (שווי מאזני בסך של כ-3 מיליון ש"ח), אשר סווגו כ"מוחזקים למכירה", ראו ביאור 18א סעיף ב'.

28. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2014					
				חוזי ריבית	
חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל	שקל-מדד	אחר
במיליוני שקלים חדשים					
א. נגזרים מגזרים ⁽¹⁾					
2,129	-	-	-	2,129	-
Swaps					
2,129	-	-	-	2,129	-
סך-הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
				2,129	-
ב. נגזרים ALM ⁽²⁾					
7,452	-	-	-	7,452	-
חוזי Futures					
19,078	-	-	13,563	200	5,315
חוזי Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
2,155	-	-	2,155	-	-
אופציות שנכתבו					
2,218	-	-	2,150	68	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
13,847	-	-	10,997	2,850	-
אופציות שנכתבו					
10,702	-	(3)-	10,102	600	-
אופציות שנקנו					
136,160	-	-	61,079	75,051	30
Swaps					
191,612	-	-	100,046	86,221	5,345
סך-הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
				43,208	30
ג. נגזרים אחרים ⁽³⁾					
25	25	-	-	-	-
חוזי Futures					
6,143	-	-	6,143	-	-
חוזי Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
7,347	5	7,324	18	-	-
אופציות שנכתבו					
7,347	5	7,324	18	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
1,409	86	406	760	157	-
אופציות שנכתבו					
1,419	88	415	755	161	-
אופציות שנקנו					
6,252	-	-	515	5,737	-
Swaps					
29,942	209	15,469	8,209	6,055	-
סך-הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
				2,869	-
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
2,942					

הערות:

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

28. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2015					
חוזי ריבית		חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין ואחרים	חוזי סחורות	סך הכל
שקל-מדד	אחר				
במיליוני שקלים חדשים					
א. נגזרים מגזרים					
9	-	-	-	-	9
56	-	-	-	-	56
ב. נגזרים ALM ⁽¹⁾					
168	1,739	959	— ⁽⁴⁾	-	2,866
149	2,009	938	-	-	3,096
ג. נגזרים אחרים					
-	61	41	259	— ⁽⁴⁾	361
-	61	37	258	— ⁽⁴⁾	356
ד. סך הכל					
168	1,809	1,000	259	-	3,236
שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽²⁾					
-	-	-	-	-	-
168	1,809	1,000	259	-	3,236
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
-	— ⁽⁴⁾	47	226	— ⁽⁴⁾	273
149	2,126	975	258	-	3,508
שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽³⁾					
-	-	-	-	-	-
149	2,126	975	258	-	3,508
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾					
-	1	80	226	— ⁽⁴⁾	307
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.					

28. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2014					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל-מדד	אחר
במיליוני שקלים חדשים					
א. נגזרים מגזרים					
11	-	-	-	11	-
67	-	-	-	67	-
ב. נגזרים ALM ⁽¹⁾					
4,284	-	— ⁽⁴⁾	2,218	1,972	94
4,151	-	-	1,729	2,309	113
ג. נגזרים אחרים					
328	— ⁽⁴⁾	113	167	48	-
292	— ⁽⁴⁾	111	133	48	-
ד. סך הכל					
4,623	-	113	2,385	2,031	94
שוי הגון ברוטו חיובי ⁽²⁾					
-	-	-	-	-	-
4,623	-	113	2,385	2,031	94
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
126	— ⁽⁴⁾	83	43	— ⁽⁴⁾	-
4,510	-	111	1,862	2,424	113
שוי הגון ברוטו שלילי ⁽³⁾					
-	-	-	-	-	-
שכומי שוי הגון שקוזזו במאזן					
4,510	-	111	1,862	2,424	113
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾					
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
159	— ⁽⁴⁾	82	77	— ⁽⁴⁾	-
כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					

הערות:

- (1) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (2) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך של 28 מיליון ש"ח (31.12.14: 27 מיליון ש"ח).
- (3) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך של 33 מיליון ש"ח (31.12.14: 35 מיליון ש"ח).
- (4) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

28. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסה	אחרים	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים					
31 בדצמבר 2015					
1	28	2,359	78	770	3,236
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(1)	(11)	(1,986)	(1)	(226)	(2,225)
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
-	(3)	(220)	-	(34)	(257)
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל					
-	14	153	77	510	754
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
7	26	206	-	311	550
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
7	40	359	77	821	1,304
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					
3	103	2,733	73	596	3,508
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(1)	(11)	(1,986)	(1)	(226)	(2,225)
מכשירים פיננסיים					
-	-	(576)	-	-	(576)
בטחון במזומן ששועבד					
2	92	171	72	370	707
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
31 בדצמבר 2014					
-	34	3,408	26	1,155	4,623
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
-	(12)	(2,562)	(1)	(430)	(3,005)
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
-	-	(650)	-	(28)	(678)
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל					
-	22	196	25	697	940
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
18	24	239	-	365	646
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
18	46	435	25	1,062	1,586
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					
2	57	3,562	32	857	4,510
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
-	(12)	(2,562)	(1)	(430)	(3,005)
מכשירים פיננסיים					
(2)	(8)	(826)	-	-	(836)
בטחון במזומן ששועבד					
-	37	174	31	427	669
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

הערות:

- (1) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.
- (2) מזה: יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך של 3,208 מיליון ש"ח הכלולה בסעיף נכסים בגין מכשירים נגזרים (31.12.14: 4,596 מיליון ש"ח).
- (3) מזה: יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך של 3,475 מיליון ש"ח הכלולה בסעיף התחייבויות בגין מכשירים נגזרים (31.12.14: 4,475 מיליון ש"ח).

28. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

מעל 3				
מל 5	מעל שנה	חודשים ועד	עד 3	
שנים	ועד 5 שנים	שנה	חודשים	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים				
31 בדצמבר 2015				
חוזי ריבית				
8,090	1,621	3,431	1,519	שקל-מדד
93,996	21,335	45,843	16,181	אחר
99,720 ⁽¹⁾	2,271	9,079	29,562	חוזי מטבע חוץ
18,802	–	633	330	חוזים בגין מניות
85	–	59	15	חוזי סחורות ואחרים
220,693	25,227	59,045	47,607	סך-הכל
31 בדצמבר 2014				
חוזי ריבית				
5,345	581	1,879	2,424	שקל-מדד
94,405	18,846	45,914	20,742	אחר
111,197	3,414	6,266	38,917	חוזי מטבע חוץ
15,469	–	724	282	חוזים בגין מניות
209	–	34	76	חוזי סחורות ואחרים
226,625	22,841	54,817	62,441	סך-הכל

הערה:

(1) לא כולל עסקאות של אידיבי (סוויס) בנק, בערך נקוב של כ-491 מיליון ש"ח (שווי מאזני בסך של כ-3 מיליון ש"ח), אשר סווגו כ"מוחזקים למכירה", ראו ביאור 18 א סעיף ב'.

29. מגזרי פעילות ("ההוראה הישנה")

א. כללי

בחודש דצמבר 2001 פרסם המפקח על הבנקים הוראות בדבר דיווח על מגזרי פעילות בתאגיד בנקאי, אשר קובעות, בין היתר, את דרישות הגילוי ואת אופן הצגת התוצאות הכספיות של המגזרים בדוחות הכספיים.

בחודש יולי 2005 פרסם הפיקוח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות בעניין הגילוי על מגזרי פעילות. בקובץ האמור נקבע, בין היתר, כי המגזרים שנדרש גילוי עליהם בביאור הם אלה: משקי בית, בנקאות פרטית, עסקים קטנים, בנקאות מסחרית, בנקאות עסקית, ניהול פיננסי ואחר (אם קיים, על בסיס ספציפי בתאגיד הבנקאי המדווח). המגזרים המתייחסים למוצרים בנקאיים (כרטיסי אשראי, פעילות בשוק ההון, משכנתאות ובניה ונדל"ן) יוצגו במגזרי הלקוחות הרלבנטיים ויחד עם זאת, נדרש לתת בדוח הדיסקטוריון את הגילוי על המוצר הבנקאי לגבי כל מגזר בטור נפרד. בקובץ האמור הובהר גם שיש לפצל את נתוני מגזר הפעילות הבינלאומית בחתך המגזרים של פעילות הקבוצה בארץ. פעילות הקבוצה כוללת שישה מגזרי פעילות עיקריים, כמפורט להלן. מגזרים אלה כוללים, כאמור, גם את החלק המתייחס בפעילות של מגזרי המוצרים (כרטיסי אשראי, פעילות בשוק ההון, משכנתאות ובניה ונדל"ן).

יצוין כי מגזרי פעילות אלה אינם חופפים את המבנה הארגוני, בעיקר בשל העובדה שפעילויות מסוימות מוצגות במגזרים השונים, דוגמת הפעילות בכרטיסי אשראי ופעילות שוק ההון, ולא במסגרת הארגונית בה הם מופעלים.

- **בנקאות קמעונאית – מגזר משקי הבית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הבנקאית של הבנק בזירת הלקוחות הפרטיים המוגדרים כפרטיים מקבלי משכורת, צמיחה ואח"מ (להוציא לקוחות המרכזים לבנקאות פרטית). כן כולל המגזר את לקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט במגזר משקי הבית – לקוחות פרטיים של בנק מרכנתיל דיסקונט, שסממני פעילותם אופייניים לאלו של משקי בית, לרבות אשראי בהיקף שאינו עולה על 300 אלף ש"ח ופקדונות בהיקף שאינו עולה על 500 אלף ש"ח.

- **בנקאות קמעונאית – מגזר עסקים קטנים:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הבנקאית של הבנק ולקוחות של בנק מרכנתיל דיסקונט המוגדרים כחברות קטנות ועסקים קטנים בעלי מחזור שנתי של עד 15 מיליון ש"ח ובעלי חבות של עד 5 מיליון ש"ח.

- **בנקאות עסקית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה העסקית של הבנק, בעיקר תאגידים בעלי מחזור מכירות שנתי העולה על 150 מיליון ש"ח או חבות העולה על סך של 50 מיליון ש"ח, שהם לקוחות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט. כן כולל המגזר את לקוחות מגזר הבנקאות העסקית של אי די בי ניו יורק.

- **בנקאות מסחרית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות האגף המסחרי בחטיבה הבנקאית של הבנק, בעיקר תאגידים בעלי מחזור מכירות שנתי של עד 15 מיליון ש"ח ובעלי חבות של עד 5 מיליון ש"ח, שהם לקוחות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט. כן כולל המגזר את לקוחות מגזר הבנקאות המסחרית של אי די בי ניו יורק.

- **בנקאות פרטית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות הבנק, (יחידים ותאגידים) המקבלים שירות בנקאי במרכזים לבנקאות פרטית. לקוחות אלה הינם, בדרך כלל, לקוחות ישראליים בעלי עושר פיננסי בבנק של 4 מיליון ש"ח ומעלה ולקוחות תושבי חוץ, בעלי עושר פיננסי בבנק של 1 מיליון דולר ומעלה. כן כולל המגזר לקוחות בעלי עושר פיננסי ביוני וגבוה בבנק מרכנתיל דיסקונט ובסניף לונדון, כל פעילות חברת הבת אידיבי (סוויס) בנק ופעילות לקוחות הבנקאות הפרטית באי די בי ניו יורק, לרבות כל פעילותה של חברת הבת דיסקונט בנק לטין אמריקה (יצוין כי בשנת 2015 נמכרה פעילות דיסקונט בנק לטין אמריקה ו-אידיבי (סוויס) בנק ונסגר סניף לונדון).

- **מגזר הניהול הפיננסי:** מגזר זה כולל פעילויות המאופיינות כפעילות בנקאית שאינה נעשית מול לקוחות הקבוצה (פרט לפעילותם מול חדר עסקות ופרט לתאגידים בנקאיים), אשר כוללות בעיקר את פעילות הנוסטרו של הבנק, של בנק מרכנתיל דיסקונט ושל אי די בי ניו יורק בניירות ערך ועם בנקים אחרים, ניהול החשיפות של סיכונים שוק ונזילות, ופעילות חדר עסקות, לרבות בנגזרים פיננסיים. כמו כן, כולל המגזר את חלקו של הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי (עד ליום 31 במרס 2014) וברווחי חברות כלולות שהן תאגידי עזר. כן כולל המגזר את תת מגזר חברות ריאליות, אשר כולל את פעילות קבוצת דיסקונט בהשקעות ריאליות. תת המגזר כולל בעיקר השקעות המבוצעות על ידי חברת הבת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות ועל ידי הבנק במישרין.

לפרטים בדבר הוראה בעניין מגזרי פעילות פיקוחיים, אשר מיושמת החל מדוח שנתי 2015 (דוח זה), ראו ביאור 1 ג' 5 (8) לעיל וביאור 30 להלן.

29. מגזרי פעילות ("ההוראה הישנה") (המשך)

ב. שינויים במודל הקצאת העלויות – הצגה מחדש

נוכח הזמן שחלף מאז קביעת מודל הקצאת העלויות המשמש בהכנת הנתונים של מגזרי הפעילות, ובין היתר במסגרת ההערכות ליישום ההוראה בדבר מגזרי פעילות פיקוחיים (ראו ביאור 1 ג' 5 (8) לדוחות הכספיים), נערכה בחינה מקיפה של מודל הקצאת העלויות, והוכנסו בו השינויים הנדרשים. ברבעון ראשון 2015 יושם לראשונה המודל החדש. נוכח מהותיות השינוי, ובהתאמה – נוכח השפעתו על יכולת ההשוואה בין נתוני התקופה השוטפת לבין נתוני תקופות קודמות, הוחלט להציג מחדש את מספרי ההשוואה לתקופות קודמות בהתאם למודל החדש. השינוי המהותי במודל החדש הינו אופן הניתוח והטיפול בהוצאות שאינן ישירות. המודל מטפל באופן מפורט יותר בהוצאות שאינן הוצאות ישירות ולכן הוא משקף באופן מדויק יותר את הקצאת ההוצאות התפעוליות ברמת יחידות המדידה. השיטה ליישום הקצאת העלויות מבוססת תמחיר העמסות, באופן בו כל ההוצאות התפעוליות משויכות למרכזי הרווח ומרכזי העלות, הן כהוצאות ישירות של המרכזים והן כהוצאות אשר מועמסות על המרכזים באמצעות מנגנוני העמסה המבוססים על מחוללי העלות של העלויות השונות. שיטת ההקצאה החדשה של עלויות התפעול יוצרת מדידה טובה יותר של תוצאות יחידות המדידה וכן לפילוח טוב יותר של הוצאות התפעול בין המגזרים השונים (מגזרים ניהוליים ובעתיד גם מגזרים פיקוחיים) הנמדדים על ידי הנהלת הבנק.

ג. עיקרי ההנחות, האומדנים ועקרונות הדיווח אשר שימשו בהכנת הנתונים

סיווג התוצאות העסקיות של הקבוצה למגזרי הפעילות השונים, כאמור לעיל, נערך בהתאם לעקרונות, להנחות ולאומדנים שיפורטו להלן:

1. הכנסות

הכנסות ריבית, נטו. מגזר הפעילות מזוכה במרווח המתקבל מההפרש בין הריבית האפקטיבית על ההלוואות שהועמדו ללקוחות המגזר והפקדונות שגוייסו מלקוחות המגזר לבין מחירי העברה. מחירי העברה משקפים את העלות האלטרנטיבית השולית לגיוס המקורות או לשימושים בהם. המרווחים נקבעים במועד הקמת העסקאות, תקפים במהלך כל חייהן ומנוטרלים סיכוני שוק. על פי מתודולוגיה זו, רווחים או הפסדים מפעולות מימון הנובעים משינוי בתנאי השוק, לרבות הפרשי הצמדה, נזקפים למגזר "הניהול הפיננסי" ומוצגים כפעילות בינמגזרית. הכנסות מניירות ערך שהבנק מקבל (נוסטרו) ומפקדונות בבנקים נזקפות למגזר הניהול הפיננסי.

הוצאות בגין הפסדי אשראי. נזקפות למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה נרשמו ההוצאות. באופן דומה, גביה, מיוחסת אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הכנסות תפעוליות. הכנסות התפעוליות והאחרות שהבנק גובה מלקוחותיו נזקפות ישירות למגזר הפעילות של הלקוח. חלק מההכנסות מפעילות במט"ח עם הלקוח נזקפות לחדר עסקות.

2. הוצאות

הקצאת ההוצאות למגזרי פעילות מבוססת על השלבים הבאים:

- הוצאות ישירות של כלל יחידות הבנק, הניתנות לזיהוי ברמת היחידה, נזקפות באופן ישיר ליחידות מחוללות ההוצאה (לדוגמה: סניפים, יחידות תפעוליות ויחידות מטה);
- הוצאות תפעוליות ואחרות, של כלל יחידות הבנק, כגון: הוצאות מחשוב, תחזוקה, משרדיות והוצאות תפעוליות אחרות, שאינן ניתנות לייחוס ליחידה ספציפית באופן ישיר, מועמסות על כלל היחידות בהתבסס על מפתחות העמסה שונים (כגון: מספר עובדים, מספר לקוחות, מספר מכשירי כספומטים, כמות ונפח פעולות);
- הוצאות היחידות התפעוליות שהועמסו לפי סעיפים 1 ו-2 לעיל מועמסות על יחידות הרווח ויחידות ניהול ובקרה (כגון: משרד ראשי, יחידת ביקורת פנים, יחידת אסטרטגיה וכספים) בהתבסס על מפתחות העמסה שונים, כגון: מספר עובדים, כמות ונפח פעולות;
- הוצאות יחידות הניהול והבקרה מועמסות על יחידות הרווח בהתבסס על מפתחות העמסה שונים (כגון: מספר עובדים, כמות ונפח פעולות);
- חלוקת הוצאות יחידות הרווח ללקוחות היחידה לפי כמות ונפח הפעולות של הלקוח (למעט פעילות בניירות ערך, סחר חוץ לפי כמות פעולות בלבד), כולל הוצאות בגין שירותים הדדיים הניתנים על ידי מערך הסניפים ללקוחות השייכים לחטיבות אחרות;
- חישוב הוצאות מגזרי הפעילות על ידי סכימת סך ההוצאות שהוקצו ללקוחות השייכים למגזר הרלוונטי.

29. מגזרי פעילות ("ההוראה הישנה") (המשך)

מיסים על הכנסה. בכדי לנטרל את השפעת ניצול ההפסדים לצרכי מס מהעבר שלא נרשמו בגינם מסים נדחים לקבל, על מדידת הרווחיות לפי מגזרים, נערך חישוב מס תיאורטי כלהלן:

ההפרשה למס של מגזרי הפעילות השונים חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי 37.58% (2014: 37.71%; 2013: 36.22%). למגזרי פעילות בהם נרשם הפסד נזקפה הכנסת מס, אשר חושבה אף היא על פי שיעור המס הסטטוטורי. ההפרש בין המס שנוקף למגזרי הפעילות, נטו, לבין ההפרשה למס כפי שנרשמה בדוח הרווח וההפסד, נוקף למגזר "הניהול הפיננסי".

3. הקצאת הון וחישוב תשואה

בגין נכסי הסיכון של כל מגזר, מיוחס לכל מגזר הון עצמי וכתבי התחייבות נדחים, המהווים חלק ממקורות המימון של האשראי. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מגזרי הפעילות מזוכים בריבית תיאורטית על ההון העצמי המיוחס להם, על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים למגזר.

היתרה הממוצעת של נכסי סיכון המוצגת בביאור חושבה בהתייחס לנכסי הסיכון המחושבים לפי עקרונות באזל III (עד 31 בדצמבר 2013 – לפי עקרונות באזל II).

חישוב התשואה בכל מגזר נעשה בהתאם להון העצמי אשר יוחס כאמור למגזר: 8% בשנת 2013, 8.5% בשנת 2014, 9.06% בשנת 2015.

4. הצגת הוצאות בינמגזריות

ה"התחשבוניות" בין מרכזי הרווח בבנק נעשית כמתואר בסעיף 2 לעיל באמצעות מנגנון הקצאת מלוא ההוצאות ללקוחות הבנק, בהתאם למדדי פעילות שונים, ולא בדרך של הקצאתן למרכזי רווח ("מכירת" שירותים בינמגזריים). בהתאם לשיטה המתוארת לעיל, כל לקוח "נושא עימו" את ההוצאות הרלבנטיות לו, אשר נצברות למגזרים השונים בהתאם להשתייכות הלקוחות למגזרים אלה.

במתכונת שתוארה לעיל לא ניתן לקבוע איזה הוצאות של מגזר אחד הועמסו על מגזר אחר (מה שמכונה במתכונת הדיווח "פעילות בין מגזרית"). המפקח על הבנקים אישר לבנק לדווח על פי המנגנון שקבע לעצמו לצורך הקצאת הכנסות והוצאות וכפועל יוצא מכך שלא ליתן דיווח בנוגע להעברות בינמגזריות.

29. מגזרי פעילות ("ההוראה הישנה") (המשך)

ג. מגזרי פעילות בפעילות קבוצת דיסקונט

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015							
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פיננסי		סך-הכל מאוחד
					חברות ריאליות	ניהול פיננסי	
במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו							
1,269	890	1,140	743	144	-	39	4,225
(122)	(44)	(288)	(138)	182	-	410	-
1,147	846	852	605	326	-	449	4,225
16	9	61	14	6	87	170	363
1,461	394	354	154	254	4	69	2,690
2,624	1,249	1,267	773	586	91	688	7,278
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי							
63	98	21	6	(3)	-	2	187
2,964	903	518	536	559	8	237	5,725
(403)	248	728	231	30	83	449	1,366
(126)	102	274	88	31	10	189	568
(277)	146	454	143	(1)	73	260	798
1	-	-	-	-	3	5	9
חלקו של הבנק ברווחי חברות כלולות							
רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
(34)	(8)	(10)	(5)	-	-	-	(57)
(310)	138	444	138	(1)	76	265	750
(10.5)	10.6	10.1	5.9	(0.3)	57.1	17.8	5.8
תשואה להון (אחוזים)							
43,020	14,990	38,239	22,409	5,007	1,066	80,937	205,668
52	-	-	-	-	56	22	130
69,492	18,250	21,495	11,959	36,950	-	34,539	192,685
32,235	14,257	48,365	25,876	4,980	1,469	14,931	142,113
-	-	-	-	-	-	1,759	1,759
45,453	8,590	81,229	6,504	34,474	-	1,743	177,993
5,424	819	529	686	3,368	-	-	10,826
983	805	768	528	67	-	-	-
164	41	84	77	259	-	-	-
1,147	846	852	605	326	-	449	4,225
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו							

29. מגזרי פעילות ("ההוראה הישנה") (המשך)

ג. מגזרי פעילות בפעילות קבוצת דיסקונט (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
פינוסי							
משיק בית ⁽⁴⁾	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית ⁽⁴⁾	חברות ריאליות	ניהול פינוסי	סך-הכל מאוחד
במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו							
1,163	834	1,139	727	31	1	323	4,218
16	(37)	(246)	(148)	296	-	119	-
1,179	797	893	579	327	1	442	4,218
15	6	38	8	9	82	391	549
1,489	378	343	150	269	2	(27)	2,604
2,683	1,181	1,274	737	605	85	806	7,371
128	39	(60)	63	16	-	(22)	164
3,278	987	660	561	605	7	316	6,414
(723)	155	674	113	(16)	78	512	793
(369)	36	253	26	(6)	2	329	271
(354)	119	421	87	(10)	76	183	522
2	-	-	-	-	2	23	27
(30)	(5)	(6)	(3)	-	-	-	(44)
(382)	114	415	84	(10)	78	206	505
(15.2)	11.0	10.2	4.2	(2.0)	63.3	10.7	4.2
39,852	13,624	38,799	20,944	4,989	1,023	78,382	197,613
49	-	-	-	-	58	273	380
68,079	16,088	20,792	11,281	35,188	-	34,114	185,542
29,766	12,342	47,623	23,469	5,672	1,448	18,833	139,153
-	-	-	-	-	-	2,093	2,093
44,557	8,449	79,061	7,308	33,850	-	665	173,890
5,407	611	648	843	3,204	-	-	10,713
873	729	809	511	75	-	-	-
306	68	84	68	252	-	-	-
1,179	797	893	579	327	1	442	4,218

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
- (2) הוצג מחדש, ראו ב' לעיל.
- (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).
- (4) סווג מחדש - בעקבות בחינה מחדש של מכלול המרכיבים שנכללים במסגרת פעילות כרטיסי אשראי.

29. מגזרי פעילות ("ההוראה הישנה") (המשך)

ג. מגזרי פעילות בפעילות קבוצת דיסקונט (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013							
משקי בית ⁽⁴⁾	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית ⁽⁴⁾	פיננסי		סך-הכל מאוחד
					חברות ריאליות	ניהול פיננסי	
במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו							
1,106	746	1,330	734	(43)	2	375	4,250
163	(3)	(347)	(184)	362	-	9	-
- בינומגזרי							
1,269	743	983	550	319	2	384	4,250
15	3	74	15	17	113	395	632
הכנסות מימון שאינן מריבית							
1,462	467	395	182	228	2	(12)	2,724
עמלות והכנסות אחרות ⁽¹⁾							
2,746	1,213	1,452	747	564	117	767	7,606
סך-הכל הכנסות							
48	94	322	123	4	-	(11)	580
הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי							
3,085	949	595	545	547	7	209	5,937
הוצאות תפעוליות ואחרות ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾							
(387)	170	535	79	13	110	569	1,089
רווח (הפסד) לפני מסים ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾							
(143)	57	193	16	20	8	118	269
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾							
(244)	113	342	63	(7)	102	451	820
רווח (הפסד) לאחר מסים ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾							
7	-	-	-	-	(6)	44	45
חלקו של הבנק ברווחי חברות כלולות							
(24)	(6)	(5)	-	-	-	-	(35)
רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽¹⁾⁽³⁾							
(261)	107	337	63	(7)	96	495	830
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾							
(11.9)	11.3	8.1	3.6	(1.7)	80.0	26.0	7.2
תשואה להון (אחוזים) ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾							
38,200	12,495	42,015	20,037	4,163	1,027	81,262	199,199
יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾⁽³⁾							
46	-	-	-	-	47	1,660	1,753
מזה- השקעות בחברות כלולות							
67,998	17,395	23,265	10,118	33,379	-	35,513	187,668
יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾⁽³⁾							
27,506	11,816	51,915	21,900	5,362	1,511	12,907	132,917
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽³⁾							
-	-	-	-	-	-	2,081	2,081
יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות							
37,889	8,529	73,412	8,891	27,494	-	598	156,813
יתרה ממוצעת של ניירות ערך							
4,804	489	689	1,220	2,097	-	-	9,299
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול							
824	643	901	479	65	-	-	-
מרווח מפעילות מתן אשראי							
445	100	82	71	254	-	-	-
מרווח מפעילות קבלת פקדונות							
1,269	743	983	550	319	2	384	4,250
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו							

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
- (2) הוצג מחדש, ראו ב' לעיל.
- (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).
- (4) סווג מחדש - בעקבות בחינה מחדש של מכלול המרכיבים שנוכללים במסגרת פעילות כרטיסי אשראי.

30. מגזרי פעילות פיקוחיים, מגזרי פעילות ניהוליים ואיזורים גיאוגרפיים

א. כללי

כאמור בביאור 1 ג' 5 (8) לעיל, החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015, הדיווח על מגזרי פעילות, מתבצע בהתייחס למגזרים שהגדיר הפיקוח על הבנקים.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים, הוגדרו על ידי בנק ישראל בתיקון להוראה בהתבסס על מאפייני לקוחותיהם, כגון: אופי פעילותם (בהתייחס ללקוחות הפרטיים), או מחזורם העסקי (בהתייחס ללקוחות העסקיים), במתכונת הקושרת על בסיס אחיד וחד ערכי, בין הלקוחות השונים בכלל המערכת הבנקאית, לבין מגזרי הפעילות הפיקוחיים, כלהלן:

"מגזר משקי בית": אנשים פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים נמוך מ-3 מיליון ש"ח.

"מגזר בנקאות פרטית": אנשים פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח.

"מגזר עסקים זעירים": עסקים שמחזור פעילותם השנתי קטן מ-10 מיליון ש"ח.

"מגזר עסקים קטנים": עסקים שמחזור פעילותם השנתי גדול או שווה ל-10, מיליון ש"ח וקטן מ-50 מיליון ש"ח.

"מגזר עסקים בינוניים": עסקים שמחזור פעילותם השנתי גדול או שווה ל-50 מיליון ש"ח וקטן מ-250 מיליון ש"ח.

"מגזר עסקים גדולים": עסקים שמחזור פעילותם השנתי גדול או שווה ל-250 מיליון ש"ח.

"מגזר ניהול פיננסי" – כולל את הפעילויות הבאות: פעילות למסחר, פעילות ניהול נכסים והתחייבויות, פעילות השקעות ריאליות ופעילויות אחרות.

"מגזר אחר" – לרבות פעילויות שהופסקו, רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרים האחרים, והתאמות בין סך כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך כל הפריטים בדוחות הכספיים המאוחדים.

בדיווח על מגזרי פעילות, כמפורט לעיל, שימשו ההגדרות הבאות:

"אנשים פרטיים" – יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים – הלוואות לדיר ואחר".

"עסק" – לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.

"מחזור פעילות" – מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.

"פעילות למסחר" – השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, עסקות רכש חוזר ושאלה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

"פעילות ניהול נכסים והתחייבויות" – לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לבנק מלבד ניירות ערך), מכשירים נגזרים מגזרים ומכשירים נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, גידור או הגנה על הפרשי שער של השקעות בשלוחות בחו"ל, פקדונות בממשלות ושל ממשלות.

"פעילות השקעות ריאליות" – השקעה במניות זמינות למכירה והשקעות בחברות כלולות.

"פעילויות אחרות" – שרותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילות פיתוח מוצרים פיננסיים.

"נכסים בניהול" – לרבות נכסי קופות גמל, קרנות נאמנות, קרנות השתלמות, ניירות ערך של לקוחות, הלוואות בניהול הבנק ונכסים הנובעים מפעילות לפי מידת הגביה. שיוך היתרה הממוצעת של נכסים בניהול למגזרים השונים מבוצעת לפי המגזר אליו משויכות קופות הגמל וקרנות ההשתלמות או לפי המגזר אליו משויך הלקוח שמחזיק בקרן הנאמנות.

יצוין כי כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות כלפי הבנק, ניתן לסווג אותו למגזר הפעילות הפיקוחי הרלבנטי לפי מספר העובדים בעסק או לפי סך הנכסים של העסק או לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק, בהתאם לכללים שפורטו בהוראה.

עוד יצוין כי כאשר לדעת הבנק מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, ניתן לסווג אותו כלהלן: אם סך החבות שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח ניתן לסווג אותו למגזר עסקים גדולים; אם סך החבות קטנה מ-100 מיליון ש"ח, ניתן לסווג אותו למגזר הרלבנטי על פי מספר העובדים או לפי סך הנכסים במאזן של העסק, בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה.

בהתאם להוראות, הגילוי הנדרש לנכנס לתוקף כלהלן: בדוחות הכספיים לשנת 2015 (דוחות אלה) ניתן גילוי לנתונים המאזניים של מגזרי הפעילות הפיקוחיים. דרישות הגילוי המלאות ייכנסו לתוקף החל בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016.

עיקרי ההנחות, האומדנים ועקרונות הדיווח אשר שימשו בהכנת הנתונים מפורטים בביאור 29 ג' לעיל.

לפרטים בדבר מגזרים ניהוליים, ראו סעיף ה' להלן.

30. מגזרי פעילות פיקוחיים, מגזרי פעילות ניהוליים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

מאחר שלא היה בידי הבנק, בגין חלק מהלקוחות, את מלוא המידע הנדרש לצורך סיווג למגזר פיקוחי בהתאם להוראות החדשות, בעיקר מידע על מחזור פעילות, בוצעו פעולות שונות להשגת המידע וכן, במקרים מסוימים, בהעדר מידע, התקבלו החלטות על בסיס הערכות ואומדנים. הבנק פועל להשלמת טיוב הנתונים ובהתאמה, יכול והטיוב כאמור יצריך סיווג לקוחות בין המגזרים בתקופות הדיווח הבאות.

ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים, מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2015														
פעילות חו"ל					פעילות ישראל									
סך הכל פעילות חו"ל	סך הכל	פעילות אחר	עסקית	אנשים פרטיים	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות קטנים וזעירים	משקי בית	מסקי בית
במיליוני שקלים חדשים														
205,668	34,856	13,615	15,099	6,142	170,812	-	67,116	424	18,710	16,471	32,529	208	35,354	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾														
130	-	-	-	-	130	-	130	-	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽⁴⁾⁽¹⁾
125,007	22,321	-	18,397	3,924	102,686	-	-	216	18,141	16,278	32,432	155	35,464	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח ⁽⁴⁾
129,268	21,321	-	19,474	1,847	107,947	-	-	464	17,969	18,201	35,305	239	35,769	יתרת חובות פגומים
2,944	243	-	243	-	2,701	-	-	-	652	617	1,369	-	63	יתרת חובות שאינם פגומים בפיגור מעל 90 יום
412	-	-	-	-	412	-	-	-	-	6	22	1	383	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
192,685	35,054	10,278	6,772	18,004	157,631	-	20,982	11,573	9,769	7,492	28,093	14,435	65,287	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
157,737	29,064	7,128	4,065	17,871	128,673	-	-	11,181	9,187	5,761	25,587	14,337	62,620	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
157,404	25,150	3,420	5,095	16,635	132,254	-	-	11,735	9,931	5,582	25,963	16,194	62,849	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
142,113	25,526	1,306	21,223	2,997	116,587	-	13,894	342	24,585	15,151	27,318	1,017	34,280	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
142,460	24,145	982	21,392	1,771	118,315	-	13,249	511	24,125	15,739	28,113	1,063	35,515	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽³⁾⁽¹⁾
190,578	15,673	-	-	15,673	174,905	-	3,937	47,968	29,118	7,277	25,746	19,159	41,700	הערות:

(1) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) יתרת האשראי לציבור - מוצגת יתרת החוב הרשומה.

30. מגזרי פעילות פיקוחיים, מגזרי פעילות ניהוליים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. אנשים פרטיים – פעילות בישראל, מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2015								
מגזר בנקאות פרטית					מגזר משקי בית			
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור
במיליוני שקלים חדשים								
35,562	208	139	2	67	35,354	12,772	1,782	20,800
יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾								
מזה: השקעות בחברות								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
כלולות ⁽¹⁾								
35,619	155	85	2	68	35,464	12,772	1,723	20,969
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽⁴⁾								
36,008	239	134	38	67	35,769	12,729	1,346	21,694
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח ⁽⁴⁾								
63	-	-	-	-	63	53	9	1
יתרת חובות פגומים								
384	1	1	-	-	383	56	-	327
יתרת חובות שאינם פגומים בפיגור מעל 90 יום								
79,722	14,435	14,435	-	-	65,287	64,031	1,256	-
יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾								
76,957	14,337	14,337	-	-	62,620	62,620	-	-
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾								
79,043	16,194	16,194	-	-	62,849	62,849	-	-
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח								
35,297	1,017	981	1	35	34,280	16,722	5,955	11,603
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון								
36,578	1,063	973	2	88	35,515	17,382	6,272	11,861
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾								
60,859	19,159	19,159	-	-	41,700	41,015	-	685
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾								

הערות:

(1) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול – לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) יתרת האשראי לציבור – מוצגת יתרת החוב הרשומה.

30. מגזרי פעילות פיקוחיים, מגזרי פעילות ניהוליים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)**ד. עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים – פעילות בישראל, מאוחד**

ליום 31 בדצמבר 2015									
מגזר עסקים קטנים וזעירים									
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים				מגזר עסקים קטנים וזעירים		
בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן
במיליוני שקלים חדשים									
67,710	18,710	14,425	4,285	16,471	13,347	3,124	32,529	24,307	8,222
יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾									
66,851	18,141	13,814	4,327	16,278	13,112	3,166	32,432	24,143	8,289
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾⁽⁴⁾									
71,475	17,969	13,493	4,476	18,201	14,590	3,611	35,305	26,673	8,632
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח ⁽⁴⁾									
2,638	652	452	200	617	442	175	1,369	1,101	268
יתרת חובות פגומים									
28	-	-	-	6	1	5	22	19	3
יתרת חובות שאינם פגומים בפיגור מעל 90 יום									
45,354	9,769	8,577	1,192	7,492	6,447	1,045	28,093	24,413	3,680
יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾									
40,535	9,187	8,012	1,175	5,761	4,726	1,035	25,587	21,952	3,635
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾									
41,476	9,931	8,442	1,489	5,582	4,499	1,083	25,963	21,943	4,020
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח									
67,054	24,585	17,834	6,751	15,151	9,244	5,907	27,318	19,067	8,251
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון									
67,977	24,125	16,729	7,396	15,739	9,244	6,495	28,113	19,603	8,510
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾									
62,141	29,118	28,972	146	7,277	7,083	194	25,746	25,065	681
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾									

הערות:

(1) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול – לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(4) יתרת האשראי לציבור – מוצגת יתרת החוב הרשומה.

ה. מגזרי פעילות ניהוליים

בהתאם להוראות החדשות, תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים,

ייתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה ("מגזרי פעילות ניהוליים"), בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים

בארה"ב בנושא מגזרי פעילות – (ASC 280).

הבנק זיהה את מגזרי הפעילות הניהוליים הבאים: בנקאות קמעונאית, בנקאות מסחרית, בנקאות עסקית, נכסי לקוחות, פעילות פיננסית,

דיסקונט שוקי הון והשקעות, דיסקונט בנקורפ, חברת כאל, אחר.

הגילוי הכמותי אודות מגזרי הפעילות הניהוליים יינתן החל בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016.

30. מגזרי פעילות פיקוחיים, מגזרי פעילות ניהוליים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ו. מידע על אזורים גאוגרפיים

הכנסות ⁽¹⁾	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק		סך נכסים		ליום 31 בדצמבר	
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
במיליוני שקלים חדשים						
ישראל	6,225	(2)6,353	(2)6,651	599	(3)400	(3)(2)164,088
אירופה	63	140	120	(39)	19	5,045
צפון אמריקה	834	767	675	186	(3)(2)139	(3)(2)146
דרום אמריקה	156	111	160	4	(53)	(29)
סך הכל מחוץ לישראל	1,053	1,018	955	151	105	38,273
סך-הכל מאוחד	7,278	(2)7,371	7,606	750	(3)505	(3)(2)207,185

הערות:

- (1) הכנסות – הכנסות ריבית, נטו לפני הוצאות להפסדי אשראי והכנסות שאינן מריבית.
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
- (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

יצוין כי נוכח מכירת פעילות דיסקונט בנק לטין אמריקה (ראו ביאור 15 ד'), צפויה להיפסק הפעילות בדרום אמריקה. יצוין גם, כי נוכח מכירת פעילות אידיבי (סוויס) בנק וסגירת סניף לונדון, צפויה להיפסק גם הפעילות באירופה.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

כללי. חובות – בביאור זה: אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי – מאוחד

אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	אנשים פרטיים – הלוואות	אנשים פרטיים – אחר	בנקים וממשלות		סך-הכל
				סך-הכל	סך-הכל	
במיליוני שקלים חדשים						
2015						
1,545	263	411	2,219	5	2,224	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014 ⁽¹⁾
115	5	69	189	(2)	187	הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי
(390)	(92)	(262)	(744)	–	(744)	מחיקות חשבונאיות
404	–	189	593	–	593	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
14	(92)	(73)	(151)	–	(151)	מחיקות חשבונאיות נטו
1	–	–	1	–	1	התאמות מתרגום דוחות כספיים
1,675	176	407	2,258	3	2,261	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015 ⁽¹⁾
170	3	33	206	–	206	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
2014						
1,709	255	354	2,318	3	2,321	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013 ⁽¹⁾
30	19	113	162	2	164	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(662)	(11)	(259)	(932)	–	(932)	מחיקות חשבונאיות
441	–	203	644	–	644	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(221)	(11)	(56)	(288)	–	(288)	מחיקות חשבונאיות נטו
27	–	–	27	–	27	התאמות מתרגום דוחות כספיים
1,545	263	411	2,219	5	2,224	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014 ⁽¹⁾
134	3	33	170	–	170	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
2013						
1,636	225	395	2,256	5	2,261	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2012
538	31	13	582	(2)	580	הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי
(690)	(1)	(261)	(952)	–	(952)	מחיקות חשבונאיות
249	–	207	456	–	456	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(441)	(1)	(54)	(496)	–	(496)	מחיקות חשבונאיות נטו
(19)	–	–	(19)	–	(19)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(5)	–	–	(5)	–	(5)	נכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה
1,709	255	354	2,318	3	2,321	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013
153	1	30	184	–	184	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

הערה:

(1) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה – ראו ביאור 18א.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה – מאוחד

אשראי לציבור					
מסחרי	לדיור	אנשים פרטיים – הלוואות	אנשים פרטיים – אחר	סך-הכל	בנקים וממשלות סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים					
31 בדצמבר 2015					
יתרת חוב רשומה של חובות:					
60,604	–	2,988	63,592	3,168	66,760
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
231 ⁽³⁾	21,759	–	21,990	–	21,990
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
22,633 ⁽³⁾	49	21,004	43,686	3,102	46,788
קבוצתי אחר					
83,468	21,808	23,992	129,268	6,270	135,538
סך-הכל חובות					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:					
1,211	–	47	1,258	1	1,259
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
2	173 ⁽¹⁾	–	175	–	175
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
292	–	327	619	2	621
קבוצתי אחר					
1,505	173	374	2,052	3	2,055
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
31 בדצמבר 2014					
יתרת חוב רשומה של חובות:					
59,467	–	3,057 ⁽⁴⁾	62,524	5,849	68,373
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
331 ⁽³⁾	20,361	–	20,692	–	20,692
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
20,238	37	18,681 ⁽⁴⁾	38,956	1,647	40,603
קבוצתי אחר					
80,036	20,398	21,738	122,172	7,496	129,668
סך-הכל חובות					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:					
1,111	–	73	1,184	2	1,186
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
1	260 ⁽¹⁾	–	261	–	261
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
299	–	305	604	3	607
קבוצתי אחר					
1,411	260	378	2,049	5	2,054
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					

הערות:

- (1) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך של 3 מיליון ש"ח (31.12.2014 – 26 מיליון ש"ח), ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 79 מיליון ש"ח (31.12.2014 – 73 מיליון ש"ח).
- (2) לרבות אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום בסך 63,816 מיליון ש"ח (בשנת 2014 – 65,597 מיליון ש"ח) וההפרשה בגינו בסך 796 מיליון ש"ח חושבה על בסיס קבוצתי (בשנת 2014 – 879 מיליון ש"ח).
- (3) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 236 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרייקטים שהן בנות מצויים בהליכי בנייה (ליום 31 בדצמבר 2014 – סך של 331 מיליון ש"ח).
- (4) סווג מחדש, עקב טיוב הסיווג לפי מסלולי בחינה.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

3. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - הבנק

אשראי לציבור					
מסחרי	לדיוור	אנשים פרטיים - הלוואות	אנשים פרטיים - אחר	סך-הכל	בנקים וממשלות סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים					
2015					
1,039	251	204	1,494	– ⁽¹⁾	1,494
35	1	39	75	–	75
(301)	(92)	(150)	(543)	–	(543)
339	–	105	444	–	444
38	(92)	(45)	(99)	–	(99)
1,112	160	198	1,470	– ⁽¹⁾	1,470
142	3	14	159	–	159
2014					
1,193	241	155	1,589	– ⁽¹⁾	1,589
(3)	20	82	99	–	99
(516)	(10)	(137)	(663)	–	(663)
365	–	104	469	–	469
(151)	(10)	(33)	(194)	–	(194)
1,039	251	204	1,494	– ⁽¹⁾	1,494
120	3	12	135	–	135
2013					
1,109	216	184	1,509	– ⁽¹⁾	1,509
406	26	(6)	426	–	426
(505)	(1)	(132)	(638)	–	(638)
184	–	109	293	–	293
(321)	(1)	(23)	(345)	–	(345)
(1)	–	–	(1)	–	(1)
1,193	241	155	1,589	– ⁽¹⁾	1,589
139	1	13	153	–	153

הערה:

(1) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

4. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה – הבנק

אשראי לציבור					
מסחרי	לדיוור	הלוואות – פרטיים – אנשים	אנשים פרטיים – אחר	סך-הכל	בנקים וממשלות
במיליוני שקלים חדשים					
31 בדצמבר 2015					
יתרת חוב רשומה של חובות:					
45,760	–	460	46,220	4,653	50,873
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
143	18,449	–	18,592	–	18,592
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
4,708	–	12,012	16,720	–	16,720
קבוצתי אחר					
50,611	18,449	12,472	81,532	4,653	86,185
סך-הכל חובות					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:					
898	–	8	906	–	906
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
2	157 ⁽¹⁾	–	159	–	159
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
70	–	176	246	– ⁽⁴⁾	246
קבוצתי אחר					
970	157	184	1,311	– ⁽⁴⁾	1,311
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
31 בדצמבר 2014					
יתרת חוב רשומה של חובות:					
45,341	–	534 ⁽³⁾	45,875	5,145	51,020
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
237	17,376	–	17,613	–	17,613
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
4,080	–	10,733 ⁽³⁾	14,813	–	14,813
קבוצתי אחר					
49,658	17,376	11,267	78,301	5,145	83,446
סך-הכל חובות					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:					
837	–	33	870	–	870
שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
1	248 ⁽¹⁾	–	249	–	249
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
81	–	159	240	– ⁽⁴⁾	240
קבוצתי אחר					
919	248	192	1,359	– ⁽⁴⁾	1,359
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					

הערות:

- (1) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 2 מיליון ש"ח (31.12.2014 – 25 מיליון ש"ח), ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 67 מיליון ש"ח (31.12.2014 – 63 מיליון ש"ח).
- (2) לרבות אשראי שנבדקו על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום בסך 48,523 מיליון ש"ח (בשנת 2014 – 48,737 מיליון ש"ח) וההפרשה בגינם בסך 542 מיליון ש"ח חושבה על בסיס קבוצתי (בשנת 2014 – 651 מיליון ש"ח).
- (3) סווג מחדש, עקב טיוב הסיווג לפי מסלולי בחינה.
- (4) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות

1. איכות אשראי ופיגורים – המאוחד

31 בדצמבר 2015					
חובות לא פגומים – מידע נוסף		בעייתיים ⁽¹⁾			
בפיגור של 89 ועד 30 ימים	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾	סך-הכל	פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני שקלים חדשים					
פעילות לווים בישראל					
ציבורי-מסחרי					
18	7	6,554	117	87	6,350
2	–	9,288	276	278	8,734
–	1	5,723	127	2	5,594
46	20	39,829	1,829	309	37,691
66	28	61,394	2,349	676	58,369
81	322	21,657	–	355 ⁽⁵⁾	21,302
54	56	22,611	64	293	22,254
201	406	105,662	2,413	1,324	101,925
–	–	405	–	–	405
–	–	502	–	–	502
201	406	106,569	2,413	1,324	102,832
פעילות לווים בחו"ל					
ציבורי-מסחרי					
7	–	7,721	282	63	7,376
–	1	14,353	249	234	13,870
7	1	22,074	531	297	21,246
2	5	1,532	–	5	1,527
9	6	23,606	531	302	22,773
–	–	5,349	–	–	5,349
–	–	14	–	–	14
9	6	28,969	531	302	28,136
210	412	129,268	2,944	1,626	124,698
–	–	5,754	–	–	5,754
–	–	516	–	–	516
210	412	135,538	2,944	1,626	130,968

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים – המאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2014						
חובות לא פגומים – מידע נוסף		בעייתיים ⁽¹⁾				
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾	לא פגומים	לא פגומים	לא פגומים	לא פגומים	לא פגומים
במיליוני שקלים חדשים						
פעילות לווים בישראל						
ציבורי-מסחרי						
8	7	5,608	109	95	5,404	בינוי ונדל"ן – בינוי
2	1	9,310	462	68	8,780	בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן
3	2	5,666	170	144	5,352	שרותים פיננסיים
58	21	37,110	1,317	1,812	33,981	מסחרי – אחר
71	31	57,694	2,058	2,119	53,517	סך-הכל מסחרי
79	421	20,273	–	458 ⁽⁵⁾	19,815 ⁽⁶⁾	אנשים פרטיים הלוואות לדיור
75	47	20,350	83	258	20,009	אנשים פרטיים – אחר
225	499	98,317	2,141	2,835	93,341	סך-הכל ציבור – פעילות בישראל
–	–	604	–	–	604	בנקים בישראל
–	–	1,510	–	–	1,510	ממשלת ישראל
225	499	100,431	2,141	2,835	95,455	סך-הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבורי-מסחרי						
–	–	7,152	412	167	6,573	בינוי ונדל"ן
–	1	15,190	222	132	14,836	מסחרי – אחר
–	1	22,342	634	299	21,409	סך-הכל מסחרי
2	6	1,513	1	6	1,506 ⁽⁶⁾	אנשים פרטיים
2	7	23,855	635	305	22,915	סך-הכל ציבור פעילות בחו"ל
–	–	5,359	–	–	5,359	בנקים בחו"ל
–	–	23	–	–	23	ממשלות בחו"ל
2	7	29,237	635	305	28,297	סך-הכל פעילות בחו"ל
227	506	122,172	2,776	3,140	116,256	סך-הכל ציבור
–	–	5,963	–	–	5,963	סך-הכל בנקים
–	–	1,533	–	–	1,533	סך-הכל ממשלות
227	506	129,668	2,776	3,140	123,752	סך-הכל

הערות:

- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 יום או יותר.
- (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי ראה ב.ג. להלן.
- (3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (4) חובות בפיגור של 30 ועד 89 יום, אשר צוברים הכנסות ריבית, בסך של 101 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים (31.12.2014 – 119 מיליון ש"ח).
- (5) כולל הלוואות לדיור בסך של 11 מיליון ש"ח עם הפרשה לפי עומק פיגור בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה (31.12.2014 – 10 מיליון ש"ח).
- (6) סווג מחדש בעקבות שינוי בנתוני חברה מאוחדת.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים – מאוחד

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2015				
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים ⁽³⁾	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים סך-הכל	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾
במליוני שקלים חדשים				
פעילות לווים בישראל				
ציבורי-מסחרי				
3,310	117	86	13	31
1,545	276	184	16	92
322	127	5	15	122
5,346	1,829	669	380	1,160
10,523	2,349	944	424	1,405
449	64	46	5	18
10,972	2,413	990	429	1,423
10,972	2,413	990	429	1,423
פעילות לווים בחו"ל				
ציבורי-מסחרי				
934	282	254	1	28
379	249	93	33	156
1,313	531	347	34	184
1	-	-	-	-
1,314	531	347	34	184
1,314	531	347	34	184
12,286	2,944	1,337	463	1,607
12,286	2,944	1,337	463	1,607
מזה:				
	1,134	366	290	768
	1,732	708	203	1,024

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים – מאוחד (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2014				
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים ⁽³⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾
במליוני שקלים חדשים				
פעילות לוויים בישראל				
ציבורי-מסחרי				
3,290	109	77	11	32
1,752	462	318	21	144
516	170	54	26	116
4,932	1,317	708	215	609
10,490	2,058	1,157	273	901
451	83	55 ⁽⁴⁾	7	28
10,941	2,141	1,212	280	929
10,941	2,141	1,212	280	929
פעילות לוויים בחו"ל				
ציבורי-מסחרי				
959	412	382	3	30
487	222	92	24	130
1,446	634	474	27	160
1	1	–	– ⁽⁵⁾	1
1,447	635	474	27	161
1,447	635	474	27	161
12,388	2,776	1,686	307	1,090
12,388	2,776	1,686	307	1,090
מזה:				
	1,290	571	257	719
	1,304	695	111	609

הערות:

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

(3) יתרת הקרן החוזית כוללת ריבית שנצברה ולא שולמה במועד היישום לראשונה של ההוראה בעניין חובות פגומים, שטרם נמחקה או נגבתה.

(4) סווג מחדש בעקבות שינוי בנתוני חברה מאוחדת.

(5) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים – מאוחד (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2013			2014			2015		
יתרה			יתרה			יתרה		
מזה: נרשמו	ממוצעת של הכנסות	מזה: נרשמו	ממוצעת של הכנסות	מזה: נרשמו	ממוצעת של הכנסות	מזה: נרשמו	ממוצעת של הכנסות	מזה: נרשמו
על בסיס	ריבית	על בסיס	ריבית	על בסיס	ריבית	על בסיס	ריבית	על בסיס
מזומן	שנרשמו ⁽²⁾	מזומן	שנרשמו ⁽²⁾	מזומן	שנרשמו ⁽²⁾	מזומן	שנרשמו ⁽²⁾	מזומן
במיליוני שקלים חדשים								
פעילות לווים בישראל								
ציבורי-מסחרי								
133	2	261	1	1	479	2	2	3
בינוי ונדל"ן – בינוי								
416	9	585	17	15	623	7	9	1
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן								
206	3	217	1	–	191	3	3	–
שרותים פינוניים								
2,124	18	1,497	25	18	1,787	9	18	9
מסחרי – אחר								
2,879	32	2,560	44	34	3,080	21	32	13
סך-הכל מסחרי								
89	3	99	4	1	139	2	3	2
אנשים פרטיים – אחר								
2,968	35	2,659	48	35	3,219	23	35	15
סך-הכל ציבורי-פעילות בישראל								
2,968	35	2,659	48	35	3,219	23	35	15
סך-הכל פעילות בישראל								
פעילות לווים בחו"ל								
ציבורי-מסחרי								
312	4	563	5	2	1,249	2	4	21
בינוי ונדל"ן								
268	8	235	5	4	551	–	8	4
מסחרי אחר								
580	12	798	10	6	1,800	2	12	25
סך-הכל מסחרי								
5	–	3	–	–	11	–	–	–
אנשים פרטיים								
585	12	801	10	6	1,811	2	12	25
סך-הכל ציבור פעילות בחו"ל								
585	12	801	10	6	1,811	2	12	25
סך-הכל פעילות בחו"ל								
3,553	47 ⁽³⁾	3,460	58 ⁽³⁾	41	5,030	25	47 ⁽³⁾	40
סך-הכל								

הערות:

- (1) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
- (2) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
- (3) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 134 מיליון ש"ח (31.12.2014) – 171 מיליון ש"ח, 31.12.2013 – 195 מיליון ש"ח.
- (4) סווג מחדש בעקבות טיוב בחישובי הנתונים ושינוי בנתוני חברה מאוחדת.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים – מאוחד (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש – מאוחד

31 בדצמבר 2015				
יתרת חוב רשומה				
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית או יותר
במיליוני שקלים חדשים				
פעילות לוויים בישראל				
ציבור-מסחרי				
41	31	–	–	10
131	32	–	–	99
121	9	–	–	112
1,284	278	2	–	1,004
1,577	350	2	–	1,225
51	30	–	–	21
1,628	380	2	–	1,246
1,628	380	2	–	1,246
פעילות לוויים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
36	12	–	–	24
68	58	–	–	10
104	70	–	–	34
104	70	–	–	34
104	70	–	–	34
1,732	450	2	–	1,280

הערות:

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבות להעמדת אשראי נוסף לחייבים, שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי, הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2015 בסך של 39 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014 – 67 מיליון ש"ח).

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים – מאוחד (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש – מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2014				
יתרת חוב רשומה				
צובר ⁽¹⁾ בפיקוד צובר ⁽¹⁾ בפיקוד				
שאינו צובר	של 90 ימים	של 30 ימים	צובר ⁽¹⁾ לא	סך-הכל ⁽²⁾
הכנסות ריבית או יותר	ועד 89 ימים	בפיקוד		
במיליוני שקלים חדשים				
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
21	–	–	15	36
228	–	–	27	255
29	–	–	21	50
524	–	1	140	665
802	–	1	203	1,006
29	–	–	34	63
831	–	1	237	1,069
831	–	1	237	1,069

פעילות לווים בחו"ל

ציבור-מסחרי				
95	–	–	41	136
69	21	–	9	99
164	21	–	50	235
164	21	–	50	235
164	21	–	50	235
995	21	1	287	1,304

הערות:

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים - מאוחד (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש - מאוחד (המשך)

2013			2014			2015		
ארגונים מחדש שבוצעו								
יתרת חוב			יתרת חוב			יתרת חוב		
רשומה	יתרת חוב		רשומה	יתרת חוב		רשומה	יתרת חוב	
לפני	רשומה לפני		לפני	רשומה לפני		לפני	רשומה לפני	
ארגון מחדש	ארגון מחדש	מספר חוזים	ארגון מחדש	ארגון מחדש	מספר חוזים	ארגון מחדש	ארגון מחדש	מספר חוזים
במיליוני שקלים חדשים								
פעילות לווים בישראל								
ציבור-מסחרי								
49	51	85	8	11	82	6	10	73
בינוי ונדל"ן - בינוי								
20	20	6	91	91	12	40	40	11
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן								
14	14	6	1	1	12	112	112	3
שרותים פיננסיים								
224	233	511	183	213	467	691	693	391
מסחרי - אחר								
307	318	608	283	316	573	849	855	478
סך-הכל מסחרי								
48	51	3,575	45	46	2,716	38	39	2,476
אנשים פרטיים - אחר								
355	369	4,183	328	362	3,289	887	894	2,954
סך-הכל ציבור-פעילות בישראל								
355	369	4,183	328	362	3,289	887	894	2,954
סך-הכל פעילות בישראל								
פעילות לווים בחו"ל								
ציבור-מסחרי								
101	105	7	293	293	1	-	-	-
בינוי ונדל"ן								
81	84	13	18	18	5	29	29	1
מסחרי - אחר								
182	189	20	311	311	6	29	29	1
סך-הכל מסחרי								
11	11	5	(1)-	(1)-	1	(1)-	(1)-	2
אנשים פרטיים								
193	200	25	311	311	7	29	29	3
סך-הכל ציבור-פעילות בחו"ל								
193	200	25	311	311	7	29	29	3
סך-הכל פעילות בחו"ל								
548	569	4,208	639	673	3,296	916	923	2,957
סך-הכל								

הערה:

(1) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים – מאוחד (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש – מאוחד (המשך)

2013		2014		2015	
ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽¹⁾					
יתרת חוב	מספר חוזים ⁽³⁾	יתרת חוב	מספר חוזים	יתרת חוב	מספר חוזים
רשומה					
במיליוני שקלים חדשים					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
2	16	— ⁽²⁾	10	— ⁽²⁾	10
10	3	9	3	— ⁽²⁾	1
— ⁽²⁾	1	— ⁽²⁾	5	— ⁽²⁾	1
13	148	9	100	26	104
25	168	18	118	26	116
16	3,318	9	1,597	8	1,348
41	3,486	27	1,715	34	1,464
41	3,486	27	1,715	34	1,464
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
— ⁽²⁾	2	—	—	—	—
— ⁽²⁾	2	—	—	—	—
— ⁽²⁾	2	—	—	—	—
— ⁽²⁾	2	—	—	—	—
41	3,488	27	1,715	34	1,464

הערות:

- (1) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.
- (2) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.
- (3) סווג מחדש – טיוב בחישובי הנתונים.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

3. גילוי נוסף בדבר איכות האשראי

(א) מאפייני הסיכון לפי מגזרי האשראי

(1) אשראי מסחרי

- רגישות למחזוריות הכלכלית המקומית בישראל. בנוסף, נוכח יציאתם של גופים ישראליים גדולים להשקעות מהותיות בחו"ל, עלתה רמת החשיפה למשברים גלובליים;
- רגישות לשינויים בצריכה הפרטית;
- חשיפה לתחרות מחו"ל;
- לאור הריכוזיות הגבוהה של מבנה הבעלות והשליטה על החברות במשק – האשראי מאופיין בריכוזיות גבוהה ברמת קבוצות הלווים הגדולות. כמו כן, מבנה קבוצות ההחזקה ונטילת חוב במספר רמות בחברות ההחזקה מעלים את סיכון האשראי ואת פגיעותן של חברות אלו. בתקופה האחרונה, בלטו מספר הסדרי חוב וקיימת אי ודאות ביחס ליכולתן של חברות שגייסו חוב, שלמולו אין תזרים, למחזר חובות אלו.

(2) אשראי לאנשים פרטיים – הלוואות לדיור

- הלוואות בשיעור מימון גבוה מהוות מוקד סיכון בעת ירידה בערך הבטוחה מתחת ליתרת ההלוואה. מדיניות החיתום בבנק מגבילה את שיעור המימון בעת מתן האשראי.

(3) אשראי לאנשים פרטיים – אחר

- החשיפה בתחום האשראי הקמעונאי מושפעת מגורמים מקרו כלכליים.
- התעצמות התחרות במערכת הבנקאית בשנים האחרונות עלולה להוביל לשחיקת מרווחים, ירידה באיכות הלווים וכפועל יוצא מכך, להגברת סיכון האשראי. מדיניות האשראי אינה מאפשרת כיום מתן אשראי ללקוחות עם דירוגים פנימיים נמוכים, ובכך היא ממתנת סיכונים אלו.

(ב) אינדיקציה לאיכות האשראי

31 בדצמבר 2014				31 בדצמבר 2015			
הלוואות לפרטיים				הלוואות לפרטיים			
סך-הכל	אחר	דיור	מסחרי	סך-הכל	אחר	דיור	מסחרי
95.1%	98.4%	97.7%	93.6%	96.4%	98.5%	98.4%	95.4%
שיעור יתרת אשראי תקין לציבור מיתרת אשראי לציבור							
2.6%	1.2%	2.3%	3.0%	1.3%	1.2%	1.6%	1.2%
שיעור יתרת אשראי פגום לציבור מיתרת אשראי לציבור							
2.3%	0.4%	–	3.4%	2.3%	0.3%	–	3.4%
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור							
1.7%	1.7%	1.3%	1.8%	1.6%	1.5%	0.8%	1.8%
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת סיכון אשראי בעייתי (למעט נגזרים ואיגרות חוב)							
30.9%	109.5%	56.0%	24.3%	40.6%	104.2%	48.1%	34.8%

מספר ימי הפיגור של החוב הינו גורם מרכזי בקביעת סיווגי חובות הבנק, ובהתאם משפיע על ההפרשה להפסדי אשראי והמחיקות החשבונאיות. חוב הנבחן על בסיס פרטני, מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ומצוי בהליכי גביה.

אינדיקציה מרכזית לאיכות תיק האשראי הינה שיעור החובות התקינים לעומת הבעייתיים בבנק. במהלך שנת 2015 חלה עליה בשיעור האשראי התקין לציבור, שנבעה בעיקר מהמגזר המסחרי. עליה זו לוותה בירידה באשראי הבעייתי שאינו פגום.

לפרטים נוספים בדבר רווחים (הפסדים) נטו, בגין הלוואות שנמכרו, ראו ביאור 3.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני⁽³⁾ לפי גודל האשראי של לווה

1. המאוחד

31 בדצמבר						
2014			2015			
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁵⁾⁽³⁾	אשראי ⁽¹⁾⁽⁵⁾	מספר לווים ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁵⁾⁽³⁾	אשראי ⁽¹⁾⁽⁵⁾	מספר לווים ⁽²⁾	
במיליוני שקלים חדשים						
תקרת האשראי: באלפי שקלים חדשים						
1,745	1,683	⁽⁶⁾ 1,078,175	1,375	1,667	1,072,858	עד 10
4,564	2,448	⁽⁶⁾ 421,005	4,377	2,253	413,206	מעל 10 עד 20
4,601	4,245	⁽⁶⁾ 290,290	5,690	4,280	336,611	מעל 20 עד 40
3,456	5,633	⁽⁶⁾ 162,996	4,383	6,134	192,929	מעל 40 עד 80
1,669	5,228	⁽⁶⁾ 64,546	2,152	5,895	74,506	מעל 80 עד 150
1,179	5,515	⁽⁶⁾ 32,503	1,482	6,542	38,497	מעל 150 עד 300
1,502	8,987	⁽⁶⁾ 24,507	1,555	9,469	25,401	מעל 300 עד 600
2,236	11,532	16,641	2,446	12,929	18,592	מעל 600 עד 1,200
1,301	5,014	4,150	1,425	5,594	4,659	מעל 1,200 עד 2,000
1,563	5,430	2,515	1,644	5,795	2,707	מעל 2,000 עד ⁽⁴⁾ 4,000
1,747	5,321	1,226	1,815	5,404	1,263	מעל 4,000 עד ⁽⁴⁾ 8,000
2,960	9,662	1,000	2,934	9,371	986	מעל 8,000 עד ⁽⁴⁾ 20,000
4,064	12,596	599	4,409	12,739	618	מעל 20,000 עד ⁽⁴⁾ 40,000
13,113	29,300	565	15,197	32,395	625	מעל 40,000 עד ⁽⁴⁾ 200,000
3,219	7,236	39	3,392	7,880	41	מעל 200,000 עד ⁽⁴⁾ 400,000
2,384	4,476	13	1,690	2,600	8	מעל 400,000 עד ⁽⁴⁾ 800,000
–	840	1	916	*2,883	*4	מעל 800,000 עד ⁽⁴⁾ 1,200,000
1,094	169	1	985	*1,596	*2	מעל 1,200,000 עד ⁽⁴⁾ 1,600,000
–	*1,736	*1	887	1,632	1	מעל 1,600,000 עד ⁽⁴⁾ 2,800,000
930	*4,983	*2	–	–	–	מעל 2,800,000 עד ⁽⁴⁾ 3,200,000
–	*3,976	*1	–	*5,672	*1	מעל ⁽⁴⁾ 3,200,000
53,327	136,010	2,100,776	58,754	142,730	2,183,515	סך-הכל
* כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות שהונפקו ע"י:						
–	3,976	1	–	5,672	1	GNMA
–	2,900	1	–	1,325	1	FNMA
–	1,736	1	–	1,186	1	FHLMC

הערות:

- (1) לרבות השקעות באגרות חוב של הציבור, נכסים הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים כנגד הציבור, לפני ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות מותרים לניכוי חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה (לא כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה ליום 31.12.2015 – 5,118 מיליון ש"ח, ליום 31.12.2014 – 4,798 מיליון ש"ח)
- (4) המאוחד לפי איחוד ספציפי.
- (5) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה – ראו ביאור 18 א'.
- (6) סווג מחדש – שינוי בסיווג לווים, בעקבות טיוב בייחוס יתרות פתוחות בכרטיסי אשראי.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני⁽³⁾ לפי גודל האשראי של לווה (המשך)

2. הבנק

31 בדצמבר						
2014			2015			
סיכון אשראי	מספר	סיכון אשראי	מספר	סיכון אשראי	מספר	מספר
חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽¹⁾	חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽¹⁾	חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽¹⁾	אשראי ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים						
תקרת האשראי: באלפי שקלים חדשים						
עד 10	215,192	233	510	219,302 ⁽⁴⁾	193	726
מעל 10	107,374	592	1,060	113,612 ⁽⁴⁾	760	1,307
מעל 20	119,744	1,544	1,924	120,525 ⁽⁴⁾	1,871	1,928
מעל 40	98,468	3,295	2,305	95,815 ⁽⁴⁾	3,557	2,068
מעל 80	56,319	4,287	1,786	50,263 ⁽⁴⁾	3,875	1,379
מעל 150	29,241	4,839	1,217	24,659 ⁽⁴⁾	3,996	914
מעל 300	19,440	7,180	1,271	18,975 ⁽⁴⁾	6,863	1,230
מעל 600	15,072	10,368	2,101	13,615	9,280	1,946
מעל 1,200	3,561	4,134	1,217	3,074	3,572	1,111
מעל 2,000	1,862	3,754	1,351	1,702	3,445	1,276
מעל 4,000	900	3,474	1,538	878	3,440	1,523
מעל 8,000	613	5,322	2,315	607	5,277	2,345
מעל 20,000	300	6,013	2,416	299	5,961	2,471
מעל 40,000	299	15,453	8,507	273	14,408	6,856
מעל 200,000	34	6,218	3,051	29	5,077	2,732
מעל 400,000	6	2,117	1,284	12	4,360	2,034
מעל 800,000	4	1,968	1,791	3	2,157	988
מעל 1,200,000	1	1,499	4	-	-	-
מעל 2,800,000	1	1,412	886	1	1,771	928
סך-הכל	668,431	83,702	36,534	663,644	79,863	33,762

הערות:

- (1) לרבות השקעות באיגרות חוב של הציבור, נכסים הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים כנגד הציבור, לפני ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות מותרים לניכוי חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (4) סווג מחדש – שינוי בסיווג לווים, בעקבות טיוב בייחוס יתרות פתוחות בכרטיסי אשראי.

31. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

המאוחד		הבנק		המאוחד		הבנק	
יתרה ⁽¹⁾	הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾	הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾	הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾	הפרשה ⁽²⁾
31 בדצמבר 2015				31 בדצמבר 2014			
במיליוני שקלים חדשים							
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:							
1,292	16	636	15	1,242	10	691	9
2,089	31	1,165	21	2,324	29	1,401	25
5,955	5	4,972	4	4,918	7	3,998	5
5,073	31	4,415	27	4,639	29	4,006	26
944	–	846	–	1,164	–	1,095	–
20,051	24	4,899	6	17,436	22	4,406	2
8,336	27	7,127	22	7,919	26	6,808	23
22,665	67	14,675	60	19,728	43	12,325	41
3,830	5	3,077	4	3,248	4	2,502	4

הערות:

- (1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
- (2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה.
- (3) כולל מחויבות למתן אשראי שניתנה ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 451 "נהלים למתן הלוואות לדיור".
- (4) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה – ראו ביאור 18א.

32. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

המאוחד

31 בדצמבר 2015							
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע ישראלי					
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראל			
		מטבעות אחרים	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
במיליוני שקלים חדשים							
נכסים							
28,518	-	869	690	4,636	61	22,262	מזומנים ופקדונות בבנקים
38,935	1,303	39	642	16,127	4,048	16,776	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
279	-	-	-	-	-	279	
127,216	-	662	1,966	26,538	14,854	83,196	אשראי לציבור, נטו
515	-	-	103	14	195	203	אשראי לממשלות
144	142	-	-	-	2	-	השקעות בחברות כלולות
2,175	2,175	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
142	142	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,208	227	45	125	961	71	1,779	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,696	184	405	112	1,031	26	1,938	נכסים אחרים
432	29	7	112	254	-	30	נכסים המוחזקים למכירה
205,260	4,202	2,027	3,750	49,561	19,257	126,463	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
157,404	-	2,790	7,235	45,818	6,473	95,088	פקדונות הציבור
3,907	-	43	228	1,417	6	2,213	פקדונות מבנקים
777	-	-	-	559	79	139	פקדונות הממשלה
							ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
3,833	-	-	-	3,833	-	-	
9,570	-	-	64	-	7,122	2,384	אג"ח וכתבי התחייבות נדחים
3,475	229	44	192	878	144	1,988	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
10,985	185	80	16	680	145	9,879	התחייבויות אחרות
1,675	-	102	285	1,262	-	26	התחייבויות המוחזקות למכירה
191,626	414	3,059	8,020	54,447	13,969	111,717	סך-כל ההתחייבויות
13,634	3,788	(1,032)	(4,270)	(4,886)	5,288	14,746	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	882	4,089	8,207	(2,047)	(11,131)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	2	14	(248)	-	232	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(21)	110	75	-	(164)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
13,634	3,788	(169)	(57)	3,148	3,241	3,683	סך-הכל כללי
-	-	13	(1)	(275)	-	263	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	(5)	210	848	-	(1,053)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

הערה:

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

3.2 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

המאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2014						
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבעות אחרים	אירו	צמוד למדד המחירים		לא צמוד
				דולר		
במיליוני שקלים חדשים						
נכסים						
31,694	-	1,600	590	4,169	105	25,230
37,353	1,692	176	944	14,942	4,817	14,782
466	-	-	-	-	-	466
120,123	-	1,015	2,664	26,368	15,314	74,762
1,533	-	-	-	23	1,361	149
142	140	-	-	-	2	-
2,291	2,291 ⁽⁴⁾⁽³⁾	-	-	-	-	-
142	142	-	-	-	-	-
4,596	87	81	109	2,273	113	1,933
3,890	150	509	6	1,005	60	2,160 ⁽³⁾⁽²⁾
4,955	65 ⁽⁴⁾	625	118	4,147	-	-
207,185	4,567	4,006	4,431	52,927	21,772	119,482
התחייבויות						
152,903	-	3,753	7,977	47,313	8,314	85,546
5,547	-	32	38	1,749	158	3,570
872	-	-	-	615	104	153
3,984	-	-	-	3,984	-	-
10,638	-	-	-	-	7,999	2,639
4,475	83	27	258	1,678	193	2,236
11,126	150	64	26	637	151	10,098 ⁽³⁾⁽²⁾
4,651	-	628	118	3,905	-	-
194,196	233	4,504	8,417	59,881	16,919	104,242
12,989	4,334	(498)	(3,986)	(6,954)	4,853	15,240
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	368	3,965	10,252	(759)	(13,826)
-	-	45	14	(153)	-	94
-	-	1	(17)	(38)	-	54
12,989	4,334	(84)	(24)	3,107	4,094	1,562
-	-	63	26	(226)	-	137
-	-	5	(24)	329	-	(310)

הערות:

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
- (3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).
- (4) סווג מחדש - מיון פריטים מבניים וצידוד לנכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה.

32. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

הבנק

31 בדצמבר 2015							
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע ישראלי					
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראל			
		מטבעות אחרים	יורו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
במיליוני שקלים חדשים							
נכסים							
21,824	-	421	393	3,426	16	17,568	מזומנים ופקדונות בבנקים
22,793	478	-	619	3,781	3,118	14,797	ניירות ערך
279	-	-	-	-	-	279	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
80,221	-	495	1,762	4,880	12,583	60,501	אשראי לציבור, נטו
502	-	-	103	-	195	204	אשראי לממשלה
8,193	7,265	-	-	-	123	805	השקעות בחברות מוחזקות
1,574	1,574	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
3,068	219	45	124	819	71	1,790	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,170	84	395	113	1	3	1,574	נכסים אחרים
21	21	-	-	-	-	-	נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה
140,645	9,641	1,356	3,114	12,907	16,109	97,518	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
112,779	-	2,508	6,687	18,812	7,208	77,564	פקדונות הציבור
1,673	-	44	226	440	61	902	פקדונות מבנקים
97	-	-	-	-	79	18	פקדונות הממשלה
3,598	-	-	64	-	2,926	608	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,274	221	43	175	767	89	1,979	התחייבויות אחרות בגין מכשירים נגזרים
5,936	130	28	6	64	86	5,622	התחייבויות אחרות
127,357	351	2,623	7,158	20,083	10,449	86,693	סך-כל ההתחייבויות
13,288	9,290	(1,267)	(4,044)	(7,176)	5,660	10,825	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	953	3,889	7,308	(2,915)	(9,235)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	2	14	(238)	-	222	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(21)	110	75	-	(164)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
13,288	9,290	(333)	(31)	(31)	2,745	1,648	סך-הכל כללי
-	-	13	(1)	(264)	-	252	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב היוון)
-	-	(5)	210	848	-	(1,053)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב היוון)

הערה:

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

32. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

הבנק (המשך)

31 בדצמבר 2014							
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי			
		מטבעות אחרים	יורו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
במיליוני שקלים חדשים							
נכסים							
25,266	-	164	377	3,472	29	21,224	מזומנים ופקדונות בבנקים
20,891	843	115	911	3,092	3,342	12,588	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
466	-	-	-	-	-	466	
76,942	-	839	2,330	6,808	12,880	54,085	אשראי לציבור, נטו
1,510	-	-	-	-	1,361	149	אשראי לממשלה
7,711	⁽³⁾⁽²⁾ 6,782	-	-	-	124	805	השקעות בחברות מוחזקות
1,677	⁽³⁾ 1,677	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
4,383	79	55	109	2,094	111	1,935	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,305	38	506	6	15	4	⁽³⁾⁽²⁾ 1,736	נכסים אחרים
2	2	-	-	-	-	-	נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה
141,153	9,421	1,679	3,733	15,481	17,851	92,988	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
110,980	-	3,243	7,112	20,592	9,415	70,618	פקדונות הציבור
3,473	-	6	164	679	290	2,334	פקדונות מבנקים
148	-	-	-	-	104	44	פקדונות הממשלה
3,402	-	-	-	-	3,075	327	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4,230	76	26	237	1,528	150	2,213	התחייבויות אחרות בגין מכשירים נגזרים
6,321	95	43	18	166	84	⁽³⁾⁽²⁾ 5,915	התחייבויות אחרות
128,554	171	3,318	7,531	22,965	13,118	81,451	סך-כל ההתחייבויות
12,599	9,250	(1,639)	(3,798)	(7,484)	4,733	11,537	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	1,315	3,768	7,888	(1,111)	(11,860)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	45	14	(140)	-	81	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	1	(17)	(39)	-	55	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
12,599	9,250	(278)	(33)	225	3,622	(187)	סך-הכל כלי
-	-	63	14	(201)	-	124	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב היוון)
-	-	5	(9)	314	-	(310)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב היוון)

הערות:

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).

(3) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).

33. נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפרעון⁽⁵⁾

המאוחד – במיליוני שקלים חדשים

א. תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים ליום 31 בדצמבר 2015

מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח):	עם דרישה עד חודש	מטבע חודש עד שלושה חודשים	מטבע שלושה עד חודשים עד שנה	מטבע שנה עד שלוש שנים	מטבע שנתיים עד שלוש שנים
נכסים ⁽¹⁾	45,634	11,138	20,829	15,578	12,123
התחייבויות	82,333	9,640	17,102	5,740	2,934
הפרש	(36,699)	1,498	3,727	9,838	9,189
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(3,338)	(3,973)	(6,204)	(49)	1,434
אופציות(במונחי נכס בסיס)	(49)	25	(6)	(12)	–
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(40,086)	(2,450)	(2,483)	9,777	10,623
מטבע חוץ ⁽²⁾					
נכסים ⁽¹⁾	10,610	4,648	8,752	6,761	5,639
התחייבויות	44,375	4,936	9,018	3,391	2,331
הפרש	(33,765)	(288)	(266)	3,370	3,308
מזה: הפרש – בדולר	(28,133)	(652)	1,098	3,248	2,915
מזה: הפרש – בגין פעילות חוץ	(16,944)	1,119	3,783	1,913	2,643
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	3,338	3,973	6,204	49	(1,434)
אופציות(במונחי נכס בסיס)	49	(25)	6	12	–
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(30,378)	3,660	5,944	3,431	1,874
סך-הכל					
נכסים ⁽¹⁾	56,253	15,796	29,594	22,340	17,762
התחייבויות ⁽²⁾	126,714	14,579	26,120	9,131	5,265
הפרש	(70,461)	1,217	3,474	13,209	12,497
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	–	–	–	–	–
אופציות(במונחי נכס בסיס)	–	–	–	–	–
⁽¹⁾ מזה: אשראי לציבור	25,894	14,096	22,988	17,347	13,889
⁽²⁾ מזה: פקדונות לציבור	116,211	11,461	22,181	4,072	2,216
ב. יתרה מאזנית ליום 31 בדצמבר 2014					
סך-הכל					
נכסים ⁽³⁾⁽⁴⁾⁽¹³⁾	64,509	17,756	30,264	19,056	16,250
התחייבויות ⁽⁴⁾⁽¹²⁾⁽¹³⁾	120,651	18,194	28,163	8,503	6,735
הפרש	(56,142)	(438)	2,101	10,553	9,515
⁽³⁾ מזה: אשראי לציבור	27,415	15,249	21,319	15,025	11,726
⁽⁴⁾ מזה: פקדונות לציבור	106,007	14,522	23,644	4,935	2,221

הערות:

- (5) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (6) כפי שנוכלל בביאור מס' 32 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (7) כולל נכסים בסך 551 מיליון ש"ח (2014: 710 מיליון ש"ח) שזמן פרעונם עבר.
- (8) לא כולל מט"י צמוד למטבע חוץ.
- (9) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (10) כולל אשראי בתנאי חח"ד במסגרת בסך 4,510 מיליון ש"ח (2014: 4,793 מיליון ש"ח) וסך של 1,317 מיליון ש"ח ללא תקופת פרעון (2014: 1,003 מיליון ש"ח).
- (11) כולל אשראי בתנאי חח"ד במסגרת בסך 409 מיליון ש"ח (2014: 408 מיליון ש"ח) וסך של 132 מיליון ש"ח ללא תקופת פרעון (2014: 76 מיליון ש"ח).
- (12) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור ג' 1 ו-5 (1) לדוחות הכספיים.
- (13) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 1 ו-5 (2) לדוחות הכספיים.

יתרה מאזנית ⁽⁶⁾								
שיעור תשואה חוזי באחוזים ⁽⁹⁾	סך-הכל	ללא תקופת פרעון ⁽⁷⁾	סך-כל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנים	מעל עשר עד עשרים שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל שלוש עד ארבע שנים
2.72	146,226	1,801	158,303	2,330	11,641	19,027	10,093	9,910
0.84	125,873	–	128,357	278	1,127	4,409	2,913	1,881
1.88	20,353	1,801	29,946	2,052	10,514	14,618	7,180	8,029
–	(13,055)	–	(12,931)	–	(86)	645	(979)	(381)
–	(33)	–	(42)	–	–	–	–	–
–	7,265	1,801	16,973	2,052	10,428	15,263	6,201	7,648
2.50	54,832	1,300	61,182	1,911	6,582	9,050	3,647	3,582
0.24	65,338	151	66,143	–	30	237	1,118	707
2.26	(10,506)	1,149	(4,961)	1,911	6,552	8,813	2,529	2,875
–	(5,147)	1,185	46	1,911	6,510	8,130	2,286	2,733
–	5,373	942	10,008	1,911	6,420	5,658	1,537	1,968
–	13,055	–	12,931	–	86	(645)	979	381
–	33	–	42	–	–	–	–	–
–	2,582	1,149	8,012	1,911	6,638	8,168	3,508	3,256
2.66	205,260	7,270	219,518	4,241	18,223	28,077	13,740	13,492
0.64	191,626	557	194,509	278	1,157	4,646	4,031	2,588
2.02	13,634	6,713	25,009	3,963	17,066	23,431	9,709	10,904
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
3.72	127,216	1,963	139,886	2,063	11,171	15,773	7,996	8,669
0.22	157,404	–	157,907	–	167	338	577	684
2.46	207,185	7,551	220,213	4,048	15,937	30,078	10,509	11,806
0.58	194,196	458	197,843	271	1,295	7,851	2,473	3,707
1.88	12,989	7,093	22,370	3,777	14,642	22,227	8,036	8,099
3.72	120,123	1,854	131,857	1,639	10,241	14,410	6,479	8,354
0.31	152,903	–	153,623	–	144	428	740	982

33. נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפרעון⁽⁵⁾ (המשך)

הבנק – במיליוני שקלים חדשים

א. תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים ליום 31 בדצמבר 2015

עם דרישה עד חודש	מל חודש עד שלושה חודשים	מל שלושה עד שנה	מל שנה עד שנתיים	מל שנתיים עד שלוש שנים	
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח):					
נכסים ⁽¹⁾	35,989	6,492	14,952	11,580	9,269
התחייבויות	63,347	7,148	12,550	4,644	2,534
הפרש	(27,358)	(656)	2,402	6,936	6,735
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(2,855)	(3,980)	(5,725)	(44)	1,439
אופציות(במונחי נכס בסיס)	(49)	25	(6)	(12)	–
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(30,262)	(4,611)	(3,329)	6,880	8,174
מטבע חוץ⁽²⁾:					
נכסים ⁽¹⁾	5,958	3,394	1,079	1,841	914
התחייבויות	20,475	3,526	4,804	519	293
הפרש	(14,517)	(132)	(3,725)	1,322	621
מזה: הפרש – בדולר	(9,754)	770	(2,775)	1,204	452
מזה: הפרש – בגין פעילות חוץ	2	–	–	–	–
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	2,855	3,980	5,725	44	(1,439)
אופציות(במונחי נכס בסיס)	49	(25)	6	12	–
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(11,613)	3,823	2,006	1,378	(818)
סך-הכל					
נכסים ⁽¹⁾	41,947	9,886	16,031	13,421	10,183
התחייבויות ⁽²⁾	83,822	10,674	17,354	5,163	2,827
הפרש	(41,875)	(788)	(1,323)	8,258	7,356
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	–	–	–	–	–
אופציות(במונחי נכס בסיס)	–	–	–	–	–
⁽¹⁾ מזה: אשראי לציבור	20,091	7,863	10,767	10,160	7,494
⁽²⁾ מזה: פקדונות לציבור	79,796	9,570	15,645	3,746	1,743

ב. יתרה מאזנית ליום 31 בדצמבר 2014

סך-הכל					
נכסים ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾	49,700	10,237	16,614	11,045	8,916
התחייבויות ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾	78,020	13,882	19,073	5,383	4,074
הפרש	(28,320)	(3,645)	(2,459)	5,662	4,842
⁽³⁾ מזה: אשראי לציבור	21,176	9,086	10,349	8,959	6,546
⁽⁴⁾ מזה: פקדונות לציבור	71,812	12,389	16,868	4,140	3,082

הערות:

- (5) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנוטרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (6) כפי שנכלל בביאור מס' 32 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (7) כולל נכסים בסך 466 מיליון ש"ח (2014: 627 מיליון ש"ח) שזמן פרעונם עבר.
- (8) לא כולל מט"י צמוד למטבע חוץ.
- (9) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (10) כולל אשראי בתנאי חח"ד במסגרת בסך 2,677 מיליון ש"ח (2014: 2,936 מיליון ש"ח) וסך של 1,105 מיליון ש"ח ללא תקופת פרעון (2014: 816 מיליון ש"ח).
- (11) כולל אשראי בתנאי חח"ד במסגרת בסך 366 מיליון ש"ח (2014: 371 מיליון ש"ח) וסך של 130 מיליון ש"ח ללא תקופת פרעון (2014: 75 מיליון ש"ח).
- (12) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור ג' 1 ו' 5 (1) לדוחות הכספיים.
- (13) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 1 ו' 5 (2) לדוחות הכספיים.

שיעור תשואה (9) חוזי באחוזים	יתרה מאזנית ⁽⁶⁾		סך כל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנים	מעל עשר עד עשרים שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל שלוש עד ארבע שנים
	סך-הכל	ללא תקופת פרעון ⁽⁷⁾						
2.34	113,819	1,957	122,726	2,005	9,986	16,390	8,214	7,849
0.61	97,290	–	99,447	181	834	3,999	2,545	1,665
1.73	16,529	1,957	23,279	1,824	9,152	12,391	5,669	6,184
–	(11,998)	–	(11,871)	–	(86)	681	(950)	(351)
–	(33)	–	(42)	–	–	–	–	–
–	4,498	1,957	11,366	1,824	9,066	13,072	4,719	5,833
2.59	17,185	208	18,299	–	148	3,250	1,023	692
0.24	29,716	2	29,971	–	23	150	69	112
2.35	(12,531)	206	(11,672)	–	125	3,100	954	580
–	(7,214)	56	(6,393)	–	96	2,439	710	465
–	2	–	2	–	–	–	–	–
–	11,998	–	11,871	–	86	(681)	950	351
–	33	–	42	–	–	–	–	–
–	(500)	206	241	–	211	2,419	1,904	931
2.37	140,645	11,806	141,025	2,005	10,134	19,640	9,237	8,541
0.52	127,357	353	129,418	181	857	4,149	2,614	1,777
1.85	13,288	11,453	11,607	1,824	9,277	15,491	6,623	6,764
–	–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–	–
3.38	80,221	1,436	88,436	1,739	8,943	11,519	4,710	5,150
0.46	112,779	–	113,765	–	59	480	1,824	902
2.27	141,153	11,607	140,955	1,645	9,656	20,370	6,265	6,507
0.66	128,554	211	131,262	170	961	6,151	1,548	2,000
1.61	12,599	11,396	9,693	1,475	8,695	14,219	4,717	4,507
3.36	76,942	1,454	84,327	1,365	8,258	9,975	3,698	4,915
0.61	110,980	–	112,449	–	73	2,029	853	1,203

34. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. כללי

הוראת בנק ישראל בענין הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים (להלן: "ההוראה") יושמה על פי השיטות וההנחות העיקריות שיתוארו להלן. אין בנתונים שיובאו להלן כדי להצביע על שווי הכלכלי של הבנק, ואין הם מהווים נסיון לאמוד שווי זה.

ב. **שווי הוגן של מכשירים פיננסיים**

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, בהתאם להוראה, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרימי המזומנים המהווים בריבית נכיון בשיעור המבטא את אומדן רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן השווי הוגן באמצעות הערכת תזרימי המזומנים העתידיים וקביעת שיעור ריבית הנכיון הינם סובייקטיביים. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הנתונים שיובאו להלן אינם בהכרח אינדיקציה לשווי המימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח.

הערכת תזרימי המזומנים העתידיים נעשתה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה מתחשבת בתנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול ויהיו שונים באופן מהותי. הדברים אמורים בעיקר לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית, ולא נכללה השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה והשפעת המס.

עוד יצויין כי יתכן והפער בין היתרה במאזן לבין הערכים המוצגים כשווי הוגן לא ימומש כיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי.

יתר על כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, ולאור השיטות וההנחות ששימשו ביישום ההוראה, יש להזהר בבחינת נתוני השווי הוגן כשלעצמם, ובעריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ג. **השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים**

פקדונות בבנקים, איגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה – היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים – שווי שוק, עבור ניירות ערך הנסחרים בשוק פעיל, או ציטוטים של ספקי מחירים בינלאומיים, עבור ניירות ערך הנסחרים בשוק לא פעיל.

אשראי לציבור, נטו – השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור נכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרימי התקבולים העתידי (לאחר ניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי) לכל הלוואה בנפרד, בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי.

קביעת רמת הסיכון נעשתה, ככל האפשר, בהתבסס על מודל דירוג המשמש כיום את הבנק, אשר בוחן את רמת הסיכון הגלומה בחוב לאור מדדים כספיים ואחרים. יצוין כי ליום 31 בדצמבר 2015 דרג הבנק כ-96% מהחבות אשר יש צורך לדרגה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים (31.12.2014: כ-95%). שיעורי הריבית ששימשו בהיוון נקבעו, בדרך כלל, לפי שיעורי הריבית לפיהם נעשו בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

בחלק מהמקרים, בהיעדר נתוני דירוג, נעשה הפיננסי כאמור בהתבסס על הערכה כוללת של רמת הסיכון בהתאם לענפי המשק בהם מסווגים עסקי הלקוחות. בהקשר זה יוטעם כי רמת הסיכון הכללית הנאמדת לגבי ענף מסוים אינה זהה בהכרח לרמת הסיכון של לקוח מסוים הפועל באותו ענף, כל שכן לרמת הסיכון באשראי שהבנק מעמיד לו.

השווי הוגן של חובות פגומים – חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח.

העלאת שיעור ריבית ההיוון ב-1 נקודת האחוז היתה מקטינה את השווי הוגן של החובות הבעייתיים ב-26 מיליון ש"ח. העלאת שיעור ריבית ההיוון ב-0.1 נקודת האחוז היתה מקטינה את השווי הוגן של החובות הבעייתיים ב-1 מיליון ש"ח. (לעומת 20 מיליון ש"ח ו-1 מיליון ש"ח, בהתאמה, ביום 31 בדצמבר 2014).

תזרימי המזומנים בגין משכנתאות הוערכו על פי תחזית לפירעון מוקדם המבוססת על מודל סטטיסטי. הוון תזרימי המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החזויים, הקטין את השווי הוגן של המשכנתאות, בעיקר במגזר הצמוד למדד, ב-205 מיליון ש"ח. (לעומת 158 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014). מח"מ הנכסים במגזר הצמוד למדד, על פי התזרימים המקורי, שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2015 ל-4.03 שנים, לעומת 3.52 שנים לאחר התחשבות בתחזית לפירעונות מוקדמים (31 בדצמבר 2014: ל-3.67 שנים, לעומת 3.26 שנים, בהתאמה).

34. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

פקדונות, איגרות חוב וכתבי התחייבות – בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים, או בהנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות דומים, על ידי הבנק, במועד הדיווח, בהתבסס על פרמטרים כגון: גודל הפקדון, תקופת הפקדון, סוג ההצמדה.

כתבי התחייבות נדחים סחירים מוצגים לפי שווי שוק.

תזרימי המזומנים בגין פקדונות הוערכו על פי תחזית לפירעון מוקדם המבוססת על מודל סטטיסטי. היוון תזרימי המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים, הקטין את השווי ההוגן של הפקדונות, בעיקר תוכניות חסכון במגזר הצמוד למדד, ב-68 מיליון ש"ח. (לעומת הקטנה ב-44 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014). מח"מ ההתחייבויות במגזר הצמוד למדד, על פי התזרימים המקורי, שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2015 ל-3.25 שנים, לעומת 3.03 שנים לאחר התחשבות בתחזית לפירעונות מוקדמים (31 בדצמבר 2014: ל-3.45 שנים, לעומת 3.24 שנים, בהתאמה).

מכשירים פיננסיים (למעט מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

ובריבית שוק משתנה – חלק מחברות הבת מניחות שהיתרה במאזן משקפת את השווי ההוגן.

מכשירים פיננסיים נגזרים – מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק וכאשר קיימים שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי: סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי – השווי ההוגן מוצג בהתאם ליתרה המאזנית של העמלות בעסקאות הנ"ל המהוות קירוב לשווי הוגן. השווי ההוגן של ההתחייבויות הבלתי חוזרות למתן אשראי, שאושרו ועדיין לא ניתנו, אינו שונה מהותית משוויין של התחייבויות אלה כפי שהן מוצגות בביאור 31 ה'.

הבנק וחברות הבת הבנקאיות בישראל מציגים את היתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. חברה בת בנקאית בחו"ל מציגה את היתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, שאינם שונים מהותית מהוראות המפקח.

34. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. ההרכב במאוחד⁽³⁾

31 בדצמבר 2015				
שווי הוגן				יתרה
סה"כ	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	במאזן
במיליוני שקלים חדשים				
נכסים פיננסיים				
28,525	16,962	–	11,563	28,518
מזומנים ופקדונות בבנקים				
39,341	803	15,568	22,970	38,935
ניירות ערך ⁽²⁾				
279	279	–	–	279
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
127,634	126,352	2	1,280	127,216
אשראי לציבור, נטו				
574	574	–	–	515
אשראי לממשלות				
3,208	721	2,235	252	3,208
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,905	1,818	28	59	1,905
נכסים פיננסיים אחרים				
403	400	3	–	403
נכסים פיננסיים מוחזקים למכירה ⁽⁴⁾				
201,869	147,909	17,836	36,124	200,979⁽³⁾
סך-כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
157,831	30,183	108,758	18,890	157,404
פקדונות הציבור				
3,936	150	3,543	243	3,907
פקדונות מבנקים				
791	137	654	–	777
פקדונות הממשלה				
4,118	4,118	–	–	3,833
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
10,831	2,328	43	8,460	9,570
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים				
3,475	318	2,905	252	3,475
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
7,810	7,539	33	238	7,810
התחייבויות פיננסיות אחרות				
1,675	–	1,675	–	1,675
התחייבויות פיננסיות מוחזקות למכירה ⁽⁴⁾				
190,467	44,773	117,611	28,083	188,451⁽³⁾
סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
66	66	–	–	66
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				

הערות:

- (1) רמה 1 – מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) לפירוט נוסף של היתרה במאזן והשווי ההוגן של ניירות ערך, ראו ביאור 12.
- (3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 50,999 מיליון ש"ח ו-85,383 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשוויים ההוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף בדבר מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה, ראו ביאור 134 – 134ה2.
- (4) ראו ביאור 18.

34. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. ההרכב במאוחד (המשך)⁽³⁾

31 בדצמבר 2014				
שווי הוגן				יתרה
סה"כ	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	במאזן
במיליוני שקלים חדשים				
נכסים פיננסיים				
31,691	21,617	–	10,074	31,694
מזומנים ופקדונות בבנקים				
37,824	775	14,915 ⁽⁵⁾	22,134 ⁽⁵⁾	37,353
ניירות ערך ⁽²⁾				
466	466	–	–	466
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
120,812	118,921	3	1,888	120,123
אשראי לציבור, נטו				
1,582	1,582	–	–	1,533
אשראי לממשלות				
4,596	973	3,519	104	4,596
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,952	1,916	27	9	1,952
נכסים פיננסיים אחרים				
4,876	857	2,042	1,977	4,876
נכסים פיננסיים מוחזקים למכירה ⁽⁴⁾				
203,799	147,107	20,506	36,186	202,593 ⁽³⁾
סך-כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
153,378	33,887	101,669	17,822	152,903
פקדונות הציבור				
5,557	307	5,239	11	5,547
פקדונות מבנקים				
888	185	703	–	872
פקדונות הממשלה				
4,332	4,332	–	–	3,984
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
12,302	2,215 ⁽⁵⁾	44	10,043 ⁽⁵⁾	10,638
כתבי התחייבות נדחים				
4,475	296	4,075	104	4,475
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
8,366	8,098	35	233	8,366
התחייבויות פיננסיות אחרות				
4,604	3,366	–	1,238	4,602
התחייבויות פיננסיות מוחזקות למכירה ⁽⁴⁾				
193,902	52,686	111,765	29,451	191,387 ⁽³⁾
סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
61	61	–	–	61
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				

הערות:

- (1) רמה 1 – מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) לפירוט נוסף של היתרה במאזן והשווי ההוגן של ניירות ערך, ראו ביאור 12.
- (3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 53,728 מיליון ש"ח ו-73,731 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשוויים ההוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף בדבר מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה, ראו ביאור 34 ה' 1 – 34 ה' 2.
- (4) ראו ביאור 18.
- (5) סווג מחדש – מיון בין רמות.

34. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. פריטים הנמדדים בשווי הוגן – מאוחד

1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2015					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	סך-הכל שווי יתרה הוגן מאזנית	
במיליוני שקלים חדשים					
נכסים					
ניירות ערך זמינים למכירה					
של ממשלת ישראל	14,147	1,194	-	15,341	15,341
של ממשלות זרות	582	330	-	912	912
של מוסדות פיננסיים בישראל	221	48	-	269	269
של מוסדות פיננסיים זרים	34	1,832	-	1,866	1,866
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	-	7,529	-	7,529	7,529
של אחרים בישראל	228	224	-	452	452
של אחרים זרים	66	1,239	-	1,305	1,305
מניות	493	-	-	493	493
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה					
15,771	12,396			28,167	28,167
ניירות ערך למסחר					
של ממשלת ישראל	1,923	85	-	2,008	2,008
של ממשלות זרות	835	-	-	835	835
של מוסדות פיננסיים בישראל	-	-	-	-	-
של מוסדות פיננסיים זרים	-	1	-	1	1
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	-	61	-	61	61
של אחרים בישראל	21	9	-	30	30
של אחרים זרים	-	20	-	20	20
מניות	6	1	-	7	7
סך-הכל ניירות ערך למסחר					
2,785	177			2,962	2,962
אשראי לציבור בגין ניירות ערך שהושאלו					
1,280	2	-	-	1,282	1,282
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
-	-	168	-	168	168
-	1,655	154	-	1,809	1,809
23	550	399	-	972	972
229	30	-	-	259	259
-	-	-	-	-	-
252	2,235	721	-	3,208	3,208
-	28	-	-	28	28
59	-	-	-	59	59
נכסים בגין פעילות בשוק המעוף					
20,147	14,838	721		35,706	35,706
התחייבויות					
פקדונות הציבור בגין ניירות ערך שנשאלו	865	25	-	890	890
פקדונות CLN	-	-	345	345	345
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
-	-	149	-	149	149
-	2,125	-	-	2,125	2,125
23	780	169	-	972	972
229	-	-	-	229	229
-	-	-	-	-	-
252	2,905	318	-	3,475	3,475
-	33	-	-	33	33
59	-	-	-	59	59
התחייבות בגין פעילות בשוק המעוף					
179	-	-	-	179	179
מכירות בחסר של ניירות ערך					
1,355	2,963	663	-	4,981	4,981

34. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. פריטים הנמדדים בשווי הוגן – מאוחד (המשך)

1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2014					
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
יתרה מאזנית	סך-הכל שווי הוגן	נתונים			
		השפעת משמעותיים הסכמי קיזוז	נצפים משמעותיים נצפים (רמה 3)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 2)
במיליוני שקלים חדשים					
נכסים					
ניירות ערך זמינים למכירה					
14,637	14,637	-	-	959	13,678
של ממשלת ישראל					
1,538	1,538	-	-	138 ⁽¹⁾	1,400 ⁽¹⁾
של ממשלות זרות					
546	546	-	-	63	483
של מוסדות פיננסיים בישראל					
1,919	1,919	-	-	1,919	-
של מוסדות פיננסיים זרים					
7,774	7,774	-	-	7,774	-
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)					
759	759	-	-	165	594
של אחרים בישראל					
109	109	-	-	109	-
של אחרים זרים					
906	906	-	-	-	906
מניות					
28,188	28,188			11,127	17,061
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה					
ניירות ערך למסחר					
1,278	1,278	-	-	221	1,057
של ממשלת ישראל					
-	-	-	-	-	-
של ממשלות זרות					
2	2	-	-	-	2
של מוסדות פיננסיים בישראל					
5	5	-	-	5	-
של מוסדות פיננסיים זרים					
60	60	-	-	60	-
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)					
51	51	-	-	-	51
של אחרים בישראל					
2	2	-	-	2	-
של אחרים זרים					
11	11	-	-	-	11
מניות					
1,409	1,409			288	1,121
סך-הכל ניירות ערך למסחר					
אשראי לציבור בגין ניירות ערך שהושאלו					
1,891	1,891	-	-	3	1,888
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
94	94	-	94	-	-
חוזי ריבית שקל מדד					
2,031	2,031	-	145	1,886	-
חוזי ריבית אחרים					
2,358	2,358	-	734	1,603	21
חוזי מטבע חוץ					
113	113	-	-	30	83
חוזים בגין מניות					
-	-	-	-	-	-
חוזי סחורות ואחרים					
4,596	4,596	-	973	3,519	104
סך-הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים					
27	27	-	-	27	-
אחר					
9	9	-	-	-	9
נכסים בגין פעילות בשוק המעוף					
36,120	36,120		973	14,964	20,183
סך-הכל נכסים					
התחייבויות					
1,162	1,162	-	-	25	1,137
פקדונות הציבור בגין ניירות ערך שנשאלו					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
113	113	-	113	-	-
חוזי ריבית שקל מדד					
2,421	2,421	-	-	2,421	-
חוזי ריבית אחרים					
1,858	1,858	-	183	1,654	21
חוזי מטבע חוץ					
83	83	-	-	-	83
חוזים בגין מניות					
-	-	-	-	-	-
חוזי סחורות ואחרים					
4,475	4,475	-	296	4,075	104
סך-הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
35	35	-	-	35	-
אחר					
9	9	-	-	-	9
התחייבות בגין פעילות בשוק המעוף					
224	224	-	-	-	224
מכירות בחסר של ניירות ערך					
5,905	5,905	-	296	4,135	1,474
סך-הכל ההתחייבויות					

הערה:

(1) סווג מחדש – מיון בין רמות

34. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. פריטים הנמדדים בשווי הוגן – מאוחד (המשך)

2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2015					
הפסדים לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2015	סך הכל שווי הוגן	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
במיליוני שקלים חדשים					
(225)	1,810	1,810	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
-	15	15	-	-	אחרים
31 בדצמבר 2014					
רווחים (הפסדים) לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2014	סך הכל שווי הוגן	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
במיליוני שקלים חדשים					
(116)	1,482	1,482	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
2	13	13	-	-	אחרים

34. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ו. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 – מאוחד

1. לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015:

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום	שווי הוגן ליום	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	סילוקים	רכישות	הנפקות	סך-הכל רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד	שווי הוגן ליום
31.12.2015	31.12.2015							31.12.2014
במיליוני שקלים חדשים								
נכסים (התחייבויות) בגין מכשירים נגזרים, נטו								
(1)32	19	–	–	5	–	–	(1)33	(19)
(1)78	154	24	(12)	(72)	–	–	(1)69	145
(1)213	230	(1)	(2)–	(618)	(45)	(2)–	(1)343	551
323	403	23	(12)	(685)	(45)	–	445	677
התחייבויות								
(6)	(345)	–	–	70	–	(408)	(7)	–
CLN פקדונות								

2. לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014:

רווחים שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום	שווי הוגן ליום	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	סילוקים	רכישות	הנפקות	סך-הכל רווחים שמומשו ושטרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד	שווי הוגן ליום
31.12.2014	31.12.2014							31.12.2013
במיליוני שקלים חדשים								
נכסים (התחייבויות) בגין מכשירים נגזרים, נטו								
(1)29	(19)	–	–	(17)	–	–	(1)50	(52)
(1)134	145	(2)–	(1)	(99)	–	–	(1)134	111
(1)484	551	(2)	(7)	42	(121)	2	(1)358	279
647	677	(2)	(8)	(74)	(121)	2	542	338

הערות:

(1) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

(2) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

ז. העברות בין רמות בהיררכיות השווי ההוגן

בשנים 2014–2015 התבצעו העברות לא מהותיות אל רמה 3 או ממנה, בשל הבהרה של הפיקוח על הבנקים, לפיה מכשירים נגזרים בהם סיכון האשראי נקבע על בסיס נתונים שאינם נצפים יכללו ברמה 3.

34. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ח. מידע נוסף בדבר נתונים לא ניצפים משמעותיים וטכניקות המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

1. מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

שווי הוגן ליום 31.12.2015	טווח (ממוצע משוקלל)	נתונים לא נצפים	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח	באחוזים				
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	1,810	היוון תזרימי מזומנים, הערכות שווי ושמאות	שיעורי היוון, נתונים משוק הנדל"ן		
אחר	15	הערכת שווי על ידי מומחה	שווי החברה, נתונים משוק הנדל"ן		
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו					
חוזי ריבית שקל-מדד	19	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה עד שנה	מ-4.74% עד 0.31% (-2.08%)	סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)
			סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)	מ-0.00% עד 7.61% (0.68%)	
חוזי ריבית אחרים	154	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה עד שנה	מ-0.00% עד 12.46% (0.20%)	סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)
חוזי מטבע חוץ	230	היוון תזרימי מזומנים, מודלים לתמחור אופציות	ציפיות אינפלציה עד שנה	מ-4.59% עד 0.33% (-1.37%)	סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)
			סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)	מ-0.00% עד 3.83% (0.04%)	
התחייבויות פקדונות CLN					
	345	היוון תזרימי מזומנים	סיכון אשראי של נכס הבסיס		
שווי הוגן ליום 31.12.2014	טווח (ממוצע משוקלל)	נתונים לא נצפים	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח	באחוזים				
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	1,482	היוון תזרימי מזומנים, הערכות שווי ושמאות	שיעורי היוון, נתונים משוק הנדל"ן		
אחר	13	הערכת שווי על ידי מומחה	שווי החברה, נתונים משוק הנדל"ן		
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו					
חוזי ריבית אחרים	145	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה עד שנה	מ-0.00% עד 9.52% (0.30%)	סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)
חוזי מטבע חוץ	551	היוון תזרימי מזומנים, מודלים לתמחור אופציות	ציפיות אינפלציה עד שנה	מ-1.59% עד 3.00% (0.24%)	סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)
			סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)	מ-0.00% עד 17.40% (1.46%)	
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו					
חוזי ריבית שקל-מדד	19	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה עד שנה	מ-1.75% עד 3.00% (0.27%)	סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)
			סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA)	מ-0.00% עד 7.90% (2.12%)	

34. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ח. מידע נוסף בדבר נתונים לא ניצפים משמעותיים וטכניקות המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

2. מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

הנתונים הלא נצפים המשמעותיים, אשר שימשו במדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, הם ציפיות האינפלציה עד שנה, והתאמות בגין סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA).
 ככל שתחזיות האינפלציה עולות (יורדות) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן קטן (גדל). ככל שתחזיות האינפלציה עולות (יורדות) והצד הנגדי לעסקה מחויב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן גדל (קטן).
 מקדם סיכון אשראי צד נגדי (CVA) מבטא את ההסתברות לכשל אשראי של הצג הנגדי לעסקה. עליה בהסתברות לכשל מקטינה את השווי ההוגן של העסקה, ולהפך.

35. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

כללי – עד ליום 31 בדצמבר 2014, הגילוי בדבר בעלי עניין וצדדים קשורים ניתן בהתאם ל-IAS-24 (ראו ביאור 1 ד' 23 לעיל). החל משנת 2015, הבנק מיישם הוראה חדשה בנושא זה (ראו ביאור 1 ג' (5) לעיל). בהתאם להוראה החדשה, לא נדרש להציג למפרע מספרי השוואה, כיוון שהמידע אינו קיים בידי הבנק. לאור האמור, נפגמה ההשוואתיות בין נתוני שנת 2015, לבין מספרי ההשוואה המוצגים בביאור.

א. יתרות

31 בדצמבר 2015															
בעלי עניין ⁽¹⁾							צדדים קשורים ⁽¹⁾								
מחזיקי מניות							המוחזקים ע"י הבנק								
בעלי שליטה ⁽²⁾		אחרים ⁽³⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽⁶⁾⁽⁷⁾		שנעשתה העסקה		חברות כלולות ⁽⁸⁾		אחרים ⁽⁹⁾			
(10)	(11)	(10)	(11)	(10)	(11)	(10)	(11)	(10)	(11)	(10)	(11)	(10)	(11)	(10)	(11)
במיליוני שקלים חדשים															
נכסים															
פקדונות בבנקים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	11	
ניירות ערך ⁽¹²⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,087	1,471	
אשראי לציבור	-	-	-	-	-	-	1	1	3	3	167	322	363	158	297
הפרשה להפסדי אשראי	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)	(2)	(3)	(3)	(19)
אשראי לציבור נטו	-	-	-	-	-	-	1	1	3	3	166	230	320	155	278
השקעות בחברות כלולות ⁽¹²⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	144	-	-
נכסים אחרים – חייבים אחרים ויתרות חובה	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	18	36
התחייבויות															
פקדונות הציבור	-	-	-	-	-	-	3	6	7	9	-	-	68	87	398
פקדונות מבנקים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	198	600
כתבי התחייבות נדחים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
התחייבויות אחרות – זכאים אחרים ויתרות זכות	-	-	-	-	-	-	16	16	1	1	-	-	17	38	66
מניות (כלול בהון) ⁽¹³⁾	-	-	-	-	-	-	(15)	(15)	-	-	-	-	-	-	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽¹²⁾⁽¹⁴⁾	-	-	-	-	-	-	2	2	1	1	-	-	65	76	64

הערות לטבלאות ראו לאחר סעיף ד'.

35. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

א. יתרות (המשך)

31 בדצמבר 2014											
צדדים קשורים המוחזקים ע"י הבנק ⁽¹⁾											
בעלי עניין ⁽¹⁾											
מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה											
מחזיקי מניות בעלי שליטה ⁽²⁾											
מחזיקי מניות											
אחרים ⁽³⁾											
אנשי מפתח ניהוליים ⁽⁵⁾											
אחרים ⁽⁶⁾											
חברות כלולות ⁽⁸⁾											
(11)	(10)	(11)	(10)	(11)	(10)	(11)	(10)	(11)	(10)	(11)	(10)
במיליוני שקלים חדשים											
נכסים											
פקדונות בבנקים	10 ⁽¹⁶⁾	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
אשראי לציבור	349	284	283	277	200	70	1	1	–	–	–
הפרשה להפסדי אשראי	(4)	(2)	–	–	(14)	(9)	–	–	–	–	–
אשראי לציבור נטו	345	282	283	277	186	61	1	1	–	–	–
השקעות בחברות כלולות ⁽¹²⁾	142 ⁽¹⁶⁾	142	–	–	–	–	–	–	–	–	–
נכסים אחרים	65 ⁽¹⁶⁾	60	5	–	2	–	–	–	–	–	–
התחייבויות											
פקדונות הציבור	74 ⁽¹⁶⁾	51	–	–	17	1	8	8	–	–	–
פקדונות מבנקים	– ⁽¹⁶⁾	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
כתבי התחייבות נדחים	– ⁽¹⁶⁾	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
התחייבויות אחרות	16 ⁽¹⁶⁾	15	–	–	– ⁽¹⁶⁾	– ⁽¹⁶⁾	25	24	–	–	–
מניות (כלול בהון) ⁽¹³⁾	–	–	–	–	–	–	– ⁽¹⁵⁾	– ⁽¹⁵⁾	–	–	–
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽¹⁴⁾⁽¹²⁾	89	88	–	–	9	5	4	4	–	–	–

הערות לטבלאות ראו לאחר סעיף ד'.

35. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

בעלי עניין ⁽¹⁾		צדדים קשורים ⁽¹⁾	
מחזיקי מניות		המוחזקים ע"י הבנק	
בעלי שליטה ⁽²⁾	אחרים ⁽³⁾	נושאי משרה ⁽⁴⁾	אחרים ⁽⁶⁾⁽⁷⁾
חברות	כלולות ⁽⁸⁾	אחרים ⁽⁹⁾	
במיליוני שקלים חדשים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			
הכנסות ריבית נטו (ראו סעיף ד')	-	-	5
הוצאות בגין הפסדי אשראי	-	-	(2)
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית	-	-	38
הוצאות תפעוליות ואחרות (ראו סעיף ג')	-	(30)	(31)
סך-הכל	-	(3)	10

בעלי עניין ⁽¹⁾		צדדים קשורים ⁽¹⁾	
מחזיקי מניות		המוחזקים ע"י הבנק	
בעלי שליטה ⁽²⁾	אחרים ⁽³⁾	אנשי מפתח	חברות
אחרים ⁽⁵⁾	ניהוליים ⁽⁶⁾	כלולות ⁽⁸⁾	
במיליוני שקלים חדשים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
הכנסות ריבית נטו (ראו סעיף ד')	-	-	(9)(17)
הוצאות בגין הפסדי אשראי	-	-	5
הכנסות שאינן מריבית	-	-	55(17)
הוצאות תפעוליות ואחרות (ראו סעיף ג')	-	(39)	(26)(17)
סך-הכל	-	(39)	25

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			
הכנסות ריבית נטו (ראו סעיף ד')	-	(11)	1
הוצאות בגין הפסדי אשראי	-	-	2
הכנסות שאינן מריבית	-	-	(54)
הוצאות תפעוליות ואחרות (ראו סעיף ג')	-	(52)	(39)
סך-הכל	-	(11)	(90)

הערות לטבלאות ראו לאחר סעיף ד'.

35. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2013		2014		2015	
אנשי מפתח ניהוליים ⁽⁵⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾	
מספר מקבלי ההטבה	סך ההטבות**	מספר מקבלי ההטבה	סך ההטבות*	מספר מקבלי ההטבה	סך ההטבות
במיליוני שקלים חדשים					
19	46	22	34	13	24
11	6	16	5	12	6
30	52	38	39	25	30

בעלי עניין המועסקים בבנק או מטעמו

דירקטורים שאינם מועסקים בבנק או מטעמו

סך-הכל

* מזה הטבות עובד לזמן קצר 30 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 4 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 1 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 2 מיליון ש"ח ותשלום מבוסס מניות 2 מיליון ש"ח הקטנת הוצאה.

** מזה הטבות עובד לזמן קצר 40 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 2 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 5 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 2 מיליון ש"ח ותשלום מבוסס מניות 3 מיליון ש"ח הקטנת הוצאה.

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות של הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים⁽¹⁸⁾

מזה – מחברות כלולות		המאוחד			
2013	2014	2013	2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים					
א. בגין נכסים					
11	(2) ⁽¹⁷⁾	–	27	8 ⁽¹⁷⁾	7
11	(2)	–	27	8	7
סך-הכל					
ב. בגין התחייבויות					
(6)	(1)	–	(24)	(1)	–
(4)	(6)	–	(4)	(6)	(2)
–	–	–	(1)	–	–
(10)	(7)	–	(29)	(7)	(2)
1	(9)	–	(2)	1	5

הערות לסעיפים א', ב', ג' ו ד':

- בעל עניין, צד קשור – כהגדרתו בסעיף 80 ד' בהוראות הדיווח לציבור. עד ליום 31 בדצמבר 2014, בעל עניין – כהגדרתו בסעיף 80 ד' בהוראת הדיווח לציבור שהיה בתוקף עד למועד זה וצד קשור – כהגדרתו בתקן חשבונאות בינלאומי 24 בדבר גילויים בהקשר לצד קשור שאינו בעל עניין.
- מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם – בהתאם לסעיף 80 ד' (1) בהוראות הדיווח לציבור. עד ליום 31 בדצמבר 2014, מחזיק שליטה – כהגדרתו בחוק ניירות ערך.
- מחזיקים אחרים – לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי בהתאם לסעיף 80 ד' (2) בהוראות הדיווח לציבור. עד ליום 31 בדצמבר 2014, מחזיקים אחרים – לרבות מי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים או את המנהל הכללי.
- נושאי משרה – בהתאם לסעיף 80 ד' (3) בהוראות הדיווח לציבור.
- אנשי מפתח ניהוליים – בהתאם לסעיף 80 ד' (4) בהוראות הדיווח לציבור שהיה בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2014.
- בהתאם לסעיף 80 ד' (4) להוראות הדיווח לציבור. עד ליום 31 בדצמבר 2014, בהתאם לסעיף 80 ד' (5) בהוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף עד לתאריך זה.
- בגין תאגידים, שאדם או תאגיד, שמוגדר כבעל עניין לעיל לפי חוק ניירות ערך, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
- חברות כלולות – בהתאם לסעיף 80 ד' (7) בהוראות הדיווח לציבור. עד ליום 31 בדצמבר 2014 בהתאם לסעיף 80 ד' (8) בהוראות הדיווח לציבור שהיה בתוקף עד לתאריך זה.
- בהתאם לסעיף 80 ד' (8) בהוראות הדיווח לציבור.
- יתרה לתאריך המאזן.
- היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה, על בסיס יתרות שהיו בכל סופי החודשים.
- פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור ניירות ערך – ביאור 12, השקעות בחברות מוחזקות – ביאור 15 וערבויות – ביאור 27.
- אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.
- סיכונים אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות לווה.
- סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.
- סווג מחדש – כך שיתרה גבוהה בתקופת הדיווח תוצג רק בגין מי שהוגדר כצד קשור בסוף תקופת הדיווח.
- סווג מחדש – טיוב הנתונים, בעקבות בדיקה חוזרת שלהם בחברה מאוחדת.
- לעניין תנאי ההתקשרות, ראו סעיף יז להלן.

35. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

- ה. (1) ביום 31 בינואר 2006 עברה השליטה בבנק לקבוצת ברונפמן-שראן. ביום 3 בדצמבר 2013, בעקבות עסקה למכירת מניות, חדלה קבוצת ברונפמן-שראן להיות בעלת שליטה בבנק, והבנק הפך להיות בנק בלא גרעין שליטה.
- בנספח להיתר נגידת בנק ישראל להחזקת אמצעי שליטה (להלן: "היתר ההחזקה"), מיום 1 בדצמבר 2013, נקבע כי במהלך תקופת המעבר (כהגדרתה בהיתר ההחזקה) לא יתבצעו כלל עסקאות בין המחזיקים ובין הבנק, אלא באישור ספציפי, מראש ובכתב, של המפקח על הבנקים. כמו כן, בתקופת המעבר, המחזיקים, קרוביהם או תאגידים בשליטתם של מי מהם, לא יקבלו דמי ניהול או כל תמורה והטבה אחרת, מהבנק או מהתאגידים בשליטת הבנק, אך יהיו רשאים לתת שירותים הניתנים כרגיל על ידי נותנם, במחירי שוק, אם המפקח אישר זאת, מראש ובכתב.
- (2) ביום 31 בדצמבר 2013 החזיקה קבוצת ברונפמן 10.9% מאמצעי השליטה בבנק ומר שראן החזיק 7.26% מאמצעי השליטה בבנק וכאמור, לא היו עוד בעלי השליטה בבנק. כיוון שהשליטה בבנק היתה במהלך רוב שנת 2013 בידי קבוצת ברונפמן-שראן, נתוני תמצית התוצאות העסקיות בשנת 2013, ככל שהיו כאלה, הוצגו בסעיף ב' לעיל במסגרת "מחזיקי מניות בעלי שליטה".
- (3) בחודש אפריל 2014, בעקבות עסקה למכירת מניות של הבנק, ירדו החזקות מר שראן בבנק לשיעור נמוך מ-5%. בחודש אוגוסט 2014 מכר מר שראן את יתרת מניותיו בבנק. בחודש ספטמבר 2014, בעקבות עסקה למכירת מניות של הבנק, ירדו החזקות קבוצת ברונפמן בבנק לשיעור נמוך מ-5%. בהתאם, חדלו מר שראן וקבוצת ברונפמן מלהיות בעלי עניין בבנק.
- (4) בהיתר ההחזקה נקבע כי בתקופת הצינון (שנה שהסתיימה ביום 3 בספטמבר 2015) יראו את יחיד קבוצת ברונפמן ומר שראן כאנשים קשורים ובעלי שליטה לעניין הוראת ניהול בנקאי מס' 312. בהתאם, בשנת 2015 (עד ליום 3 בספטמבר) הם נחשבו כצדדים קשורים לעניין הדיווח על צדדים קשורים ובעלי עניין ובהתאם, יתרות ועסקות עימם, ככל שהיו, הוצגו במסגרת צדדים קשורים אחרים.

1. תגמול ליו"ר הדירקטוריון ולמנהלת הכללית

חוזה העסקה של יו"ר הדירקטוריון. יו"ר הדירקטוריון של הבנק מכהן בתפקידו החל מיום 3 בינואר 2010. ביום 4 באוקטובר 2010 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר שנתקבל לכך אישור ועדת הביקורת של הדירקטוריון ולאחר שנבחנה המלצת ועדה אד הוק של הדירקטוריון, לעניין תגמול יו"ר הדירקטוריון, לאשר את התקשרות הבנק בחוזה עבודה אישי עם יו"ר הדירקטוריון של הבנק. תקופתו של החוזה היתה למשך חמש שנים, החל מיום 3 בינואר 2010 (להלן: "תקופת ההסכם"). חוזה ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון אושר באסיפה כללית מיוחדת מיום 10 בנובמבר 2010.

יו"ר הדירקטוריון מועסק במשרה מלאה, ולא רשאי לעסוק בעיסוק נוסף בשכר מלא, אלא אם קיבל לכך את הסכמת הדירקטוריון. בתמורה למילוי תפקידו זכאי יו"ר הדירקטוריון למשכורת חודשית של 150,000 ש"ח, שתעודכן מידי 3 חודשים על פי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן, לעומת המדד שפורסם בחודש ינואר 2010.

יו"ר הדירקטוריון היה זכאי למענק שנתי, כמפורט בסעיף קטן ז' להלן. יו"ר הדירקטוריון היה זכאי גם לתגמול הנגזר מביצועי מניית הבנק, מסוג פאנטום, כמפורט בביאור ד 24 (1). ההסכם כולל גם הוראות בדבר חובות המוטלים על יו"ר הדירקטוריון, וביניהן הוראות בדבר תקופת צינון ואי תחרות של ששה חודשים וחובת שמירה על סודיות.

יו"ר הדירקטוריון זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורין כקבוע בדיון, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות.

עם סיום הכהונה זכאי יו"ר הדירקטוריון על פי החוזה לפיצויי פיטורין, כקבוע בדיון וזאת בנוסף לזכויותיו לזכויות שיצטברו לזכותו בגין ההפרשות הפנסיוניות שהבנק יבצע. בנוסף, זכאי יו"ר הדירקטוריון לתקופת הודעה מוקדמת בת 6 חודשים, במהלכה יהיה זכאי לשכר ותנאים נלווים בהתאם לחוזה עמו ולתקופת הסתגלות בת 6 חודשים. ואולם, אם תקופת ההודעה המוקדמת תחל לפני חלוף 3 שנים ממועד תחילת תקופת ההסכם, בעקבות סיום כהונתו ביוזמת הבנק או, לחילופין, בקשר עם העברת השליטה בבנק, אזי תקופת ההסתגלות תהיה בת 9 חודשים. בתקופת ההסתגלות יהיה יו"ר הדירקטוריון זכאי לשכר החודשי ולתנאים הנלווים, כמפורט בחוזה ההעסקה. במקרה שהסכם ההעסקה יסתיים ותקופת ההעסקה לא תוארך, יהיה יו"ר הדירקטוריון זכאי לתקופת הודעה מוקדמת וכן לתקופת הסתגלות בת 6 חודשים. כאמור, הסכם ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון עמד להסתיים ביום 3 בינואר 2015. באסיפה השנתית של הבנק, שהתקיימה ביום 2 באוקטובר 2014, אושר תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון. תנאי הכהונה וההעסקה משמרים את התגמול הקבוע והסדרי סיום ההעסקה של היו"ר לפי התנאים בהסכם ההעסקה הקודם, בכפוף לתיקונים הנובעים מהוראות חדשות החלות על הבנק וממדיניות התגמול של הבנק (ובתוספת משכורת 13, בדומה לקבוצות עובדים אחרות בבנק).

תנאי הכהונה וההעסקה של היו"ר אינם כוללים תגמול משתנה מסוג מענק שנתי או תגמול מנייתי. יצוין כי במסגרת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' A301 בנושא מדיניות התגמול בתאגיד בנקאי נקבע כי יו"ר הדירקטוריון יקבל תגמול קבוע בלבד.

35. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

חוזה ההעסקה של המנהלת הכללית. ביום 17 בפברואר 2014, אישרה אסיפה מיוחדת של בעלי המניות, בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק (ראו ביאור 23 ה'), שאושרה באותה אסיפה, את תנאי הכהונה וההעסקה של המנהלת הכללית הנכנסת של הבנק, לאחר שאלה אושרו בידי הדירקטוריון וועדת התגמול, לתקופה של חמש שנים החל מיום תחילת כהונתה. בתקופת ההעסקה תועסק המנהלת הכללית במשרה מלאה ולא תהיה רשאית לעסוק בכל עיסוק נוסף בשכר, אלא אם קיבלה לכך את הסכמת הדירקטוריון מראש. בתמורה למילוי תפקידה, תהיה המנהלת הכללית זכאית למשכורת חודשית בסך של 180,000 ש"ח, ברוטו, שתעודכן אחת לרבעון על פי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן לעומת המדד שפורסם בחודש ינואר 2014. בכל שנה קלנדרית במהלך תקופת ההעסקה תהיה המנהלת הכללית זכאית למשכורת חודשית נוספת (משכורת 13), שבגינה לא יבוצעו הפרשות סוציאליות.

בשנת המענק 2014 תהיה המנהלת הכללית זכאית לחלק יחסי של המענק השנתי והמענק השוטף, בגין התקופה בה תעבוד בבנק בשנה זו. המנהלת הכללית זכאית לימי חופשה (שצבירתם מוגבלת ל-50 ימים), ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (הסדר פנסיוני - ביטוח מנהלים, קופת תגמול ו/או קרן פנסיה, לרבות תגמולים; קרן השתלמות; ביטוח אובדן כושר עבודה), החזר הוצאות מסויימות והטבות נוספות.

המנהלת הכללית זכאית למענק שנתי, מענק שוטף ולמענקים מיוחדים, כמפורט בסעיף ח' להלן. המנהלת הכללית היתה זכאית למענק גיוס חד פעמי, בסך של 500 אלף ש"ח, שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות.

סך התגמול המשתנה בגין שנת מענק לא יעלה על 100% מסך התגמול הקבוע באותה שנה ("תגמול קבוע" ו-"תגמול משתנה" - כמשמעותם בהוראת המפקח על הבנקים). ככל שהתגמול המשתנה לו תהיה זכאית המנהלת הכללית בגין שנת מענק כלשהי יעלה על השיעור האמור, יפחת סך התגמול המשתנה בגין אותה שנה עד לתקרה המותרת. התנאים שאושרו כוללים החרגות מהכלל האמור, בהתייחס למענק הגיוס החד פעמי ולמענק עבור תרומה מיוחדת, ככל שיאושר כזה.

במסגרת סיום יחסי עובד מעביד, ביוזמת המנהלת הכללית או ביוזמת הבנק, תהיה המנהלת הכללית זכאית לפיצויי פיטורין, נוסף על ההפקדות השוטפות בגין פיצויי פיטורין שבוצעו לקופות הסדר פנסיוני שלה במהלך תקופת כהונתה, אשר יחושבו כמכפלת המשכורת האחרונה במספר שנות כהונתה. כמו כן, תהיה זכאית למענק הסתגלות בגובה שש משכורות חודשיות בצירוף ההפרשות הסוציאליות והתנאים הנלווים בגינן.

פיצויי הפיטורין כאמור ומחצית ממענק ההסתגלות כאמור הינם בגדר תנאי פרישה משתנים, אשר הזכאות לקבלתם מותנית בכך שהתשואה הממוצעת להון בתקופת כהונת המנהלת הכללית או בארבע השנים האחרונות לכהונתה, לפי הגבוה, תהיה בשיעור של 4% ומעלה. תשלום תנאי הפרישה המשתנים יבוצע בארבע מנות. מנה ראשונה, בגובה 70% מהסכום, תשולם בסמוך למועד סיום יחסי עובד מעביד. יתרת הסכום תשולם ב-3 מנות שנתיים, בכפוף להעדר חריגות מהותיות מיחסי הלימות ההון והון הליבה המינימליים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים.

ז. מענקים ליו"ר הדירקטוריון המכהן ולמנהל הכללי לשעבר

1. מענקים בגין שנת 2011 ואילך. החל משנת 2011, עבור כל שנה קלנדרית, או חלקה, שבה יכהן יו"ר הדירקטוריון או המנכ"ל לשעבר, בהתאמה, יוענק המענק השנתי בהתאם לעמידה במדדים שנקבעו, על בסיס היעדים בתוכניות העבודה של הבנק ובהתאם לעקרונות שנקבעו בתוכנית.

2. סכום המענק השנתי בגין שנת 2011. בשנת 2013 קמה הזכאות לתשלום הנדחה השני של המענק בגין שנת 2011, נוכח העמידה בתנאי הסף שנקבעו.

3. סכום המענק השנתי בגין שנת 2013. יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי לשעבר היו זכאים למענק שנתי בגין שנת 2013 בסכום כולל של כ-2,160 אלף ש"ח ו-2,888 אלף ש"ח, בהתאמה (הדירקטוריון וועדת התגמול הקטינו את המענק ליו"ר הדירקטוריון מסך של 2,552 אלף ש"ח לסך של 2,160 אלף ש"ח). תשלום המענק השנתי למנהל הכללי לשעבר התבצע בהתאם להוראות שנקבעו בתוכנית לענין סיום חוזה ההעסקה, בעקבות סיום העסקתו בבנק ביום 31 במרס 2014. הזכאות למענק קמה נוכח העמידה בכל תנאי הסף שנקבעו. סכום המענק נקבע בשים לב למידת העמידה במדדים הכמותיים ובמדד האיכות.

המענק השנתי ליו"ר הדירקטוריון ולמנהל הכללי לשעבר אושר בוועדת התגמול ביום 4 במרס 2014 ובדירקטוריון ביום 13 במרס 2014. בחודש יוני 2014 הודיע יו"ר הדירקטוריון כי הוא מוותר על המענק השנתי בגין שנת 2013.

4. המענק השנתי בגין שנת 2014. דירקטוריון הבנק החליט כי בשנת 2014 לא ישולמו מענקים לנושאי משרה בבנק.

35. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ח. מענקים למנהלת הכללית. כאמור, המנהלת הכללית תהיה זכאית, בין היתר, למענק שנתי, מענק שוטף ולמענקים מיוחדים, כמפורט להלן:

(1) **המענק השנתי.** במשך תקופת ההעסקה תהיה המנהלת הכללית זכאית למענק שנתי בגין כל שנת מענק, אשר יוגבל בתקרה בסך של

2.2 מיליון ש"ח, צמודה למדד בגין חודש דצמבר 2013.

תנאי הסף לזכאות למענק השנתי. הזכאות למענק שנתי בגין שנת מענק מסוימת מותנית בכך שבאותה שנת מענק יתקיימו במצטבר כל תנאי הסף המפורטים להלן:

- שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מהגבוה מבין 7% והתשואה להון המשוקללת בארבעת הבנקים הגדולים האחרים בשנת המענק, בניכוי 2%;
- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה של הבנק, על פי הדוחות הכספיים השנתיים לשנת המענק, לא יפחתו מהשיעורים המינימליים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים;
- הוענק למנהלת הכללית ציון "2" לפחות במדד האיכותי לשנת המענק, כמפורט להלן.

חישוב המענק השנתי. המענק השנתי יחושב על בסיס תוצאות חמישה מדדים, בעלי משקל זהה, המבוססים על ביצועי הבנק (להלן: "המדדים הכמותיים") ועל מדד איכותי המבוסס על הערכת תפקוד המנהלת הכללית על ידי הדירקטוריון (להלן: "המדד האיכותי"). ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להחליט, כי לגבי שנת מענק מסוימת, יתבסס המענק רק על המדדים הכמותיים.

המדדים הכמותיים. לכל מדד כמותי יקבע בתחילת השנה על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון יעד מטרה אשר לפיו יחושבו יעד מינימום ויעד מקסימום. עמידה ביעד המינימום בשנת מענק מסוימת תזכה ב-30% מתקרת המענק השנתי המתייחסת לאותו מדד. עמידה ביעד העולה על יעד המינימום ועד ליעד המטרה תגדיל את חלק המענק המתייחס לאותו מדד, עד ל-100% מהחלק היחסי של תקרת המענק השנתי המתייחס לאותו מדד. עמידה ביעד העולה על יעד המטרה ועד ליעד המקסימום תגדיל את חלק המענק המתייחס לאותו מדד, עד ל-110% מהחלק היחסי של תקרת המענק השנתי המתייחס לאותו מדד, ובתנאי ששך המענק השנתי לא יעלה על תקרת המענק השנתי.

להלן המדדים הכמותיים:

- (1) תשואה להון – התשואה להון בפועל בשנת המענק. יעד המטרה למדד זה ייקבע על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, אך לא פחות מ-7.5%.
- (2) יחס יעילות – יחושב בהתאם לאופן שבו יחס היעילות נמדד ומדווח בדוחות הכספיים לשנת המענק, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים.
- (3) עמלות והכנסות אחרות – יחושב על פי סך ההכנסות מעמלות וההכנסות האחרות, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים, בשנת המענק, על פי הדוחות הכספיים לשנת המענק.
- (4) יחס הון הליבה – מחושב על פי יחס הון הליבה בפועל בשנת המענק. יעד המינימום לא יפחת מהיחס המינימלי שנקבע בהוראות המפקח על הבנקים.

בתוכנית נקבעו הטווחים, במנחי נקודות אחוז, של יעד המינימום ויעד המקסימום, בהתייחס ליעד המטרה.

המדד האיכותי. בתום כל שנת מענק יקבע ציון הערכה איכותי לתפקוד המנהלת הכללית, על פי סולם של 1-3: ציון "1" – ביצוע חסר במדד האיכותי; ציון "2" – ביצוע סביר במדד האיכותי; ציון "3" – עמידה טובה במדד האיכותי.

הענקת ציון "3", תזכה את המנהלת הכללית ב-100% ממשקל המדד האיכותי מתקרת המענק השנתי. הענקת ציון "2", תזכה את המנהלת הכללית ב-30% ממשקל המדד האיכותי מתקרת המענק השנתי. כל ציון בין "2" לבין "3" יזכה בחלק יחסי מהסכום המירבי שניתן להעניק בגין המדד האיכותי, שיחושב בהתאם לנוסחה הקבועה בתוכנית.

ציון ההערכה האיכותי יחושב כממוצע הציונים שיקבעו באמצעות שאלון שימולא על ידי כל חברי הדירקטוריון בתום שנת המענק, במסגרתו יוענק ציון לתפקודה של המנהלת הכללית בכל אחד מהקריטריונים שלהלן על בסיס הסולם האמור.

הקריטריונים שעל בסיסם יקבע ציון ההערכה האיכותי הינם: תרומת המנהלת הכללית לגיבוש יעדים והובלה, קידום ויישום תהליכים בתחומים של ממשל תאגידי, שיפור הניהול הקבוצתי, עמידה בהוראות המפקח על הבנקים, בקרה פנימית ודוחות של רגולטורים (כגון בנק ישראל ורשות ניירות ערך), סיכונים תפעוליים ושליטה ברמות הסיכון בקבוצת הבנק. עם זאת, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים, מעת לעת, לקבוע קריטריונים אחרים לקביעת ציון ההערכה האיכותית.

(2) **המענק השוטף.** המנהלת הכללית תהיה זכאית למענק שוטף בגין כל שנת מענק, בסך של 900 אלף ש"ח צמודים למדד, בכפוף לתנאי הזכאות כמפורט להלן.

35. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

תנאי הזכאות למענק השוטף. הזכאות למענק שוטף בגין שנת מענק מסוימת מותנית בכך שבאותה שנת מענק יתקיימו, במצטבר, כל תנאי הזכאות, כלהלן:

- יחס הלימות הון הליבה, על פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים, לא פחת מהיחס שנקבע בתוכנית העבודה לשנת המענק.
- יחס היעילות בפועל, כפי שחושב על בסיס הדוחות הכספיים "סולו" של הבנק לשנת המענק, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים, לא עלה על יעד אותו יחס יעילות, אשר ייקבע על ידי הדירקטוריון בתחילת שנת המענק, בהתאם לתוכניות העבודה של הבנק.
- הוענק למנהלת הכללית ציון "2" לפחות במדד האיכותי לשנת המענק.

(3) מענקים מיוחדים

3.1 **מענק עבור רווחים או הפסדים מיוחדים.** ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לקבוע למנהלת הכללית מענק מיוחד, חיובי או שלילי, עבור רווחים או הפסדים מיוחדים. המענק יחושב כהפסד שבין המענק השנתי לשנת המענק לבין המענק השנתי, כפי שהיה מחושב אילו לא נוטרלו רווחים או הפסדים מיוחדים לצורך חישוב המדדים הכמותיים שצוינו לעיל, בתוספת של 20% מההפסד האמור, ובלבד שלא יעלה על 700 אלף ש"ח צמוד למדד. סכום המענק השלילי לא יעלה על גובה הזכאות למענק שנתי.

3.2 **מענק עבור תרומה מיוחדת.** בנסיבות חריגות לטובה, בשל אירוע עסקי חריג ו/או תרומה מיוחדת, אשר יוגדרו מראש על ידי הדירקטוריון לפי קריטריונים הניתנים למדידה, יהיו ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק למנהלת הכללית מענק מיוחד, בסכום שלא יעלה על 700 אלף ש"ח, צמוד למדד. המענק עבור התרומה המיוחדת יוענק בכפוף לכל אישור או גילוי שידרש על פי הדין. המענק עבור תרומה מיוחדת לא יוענק יותר מפעם אחת בכל שלוש שנים.

3.3 **מענק בנסיבות מיוחדות.** ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק למנהלת הכללית מענק שנתי בסך כספי שלא יעלה על סך של שתי משכורות חודשיות, אם לא התקיימו תנאי הסף למענק השנתי, ובלבד שהתקיימו שני התנאים המצטברים הבאים:

- ועדת התגמול והדירקטוריון מצאו כי באותה שנה התקיימו נסיבות מיוחדות בבנק עצמו או במערכת הבנקאית בישראל או במצב המקרו כלכלי;

- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה, על פי הדוחות השנתיים המאוחדים לשנת המענק, לא פחתו מהיחסים המינימליים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים.

(4) ביום 2 בפברואר 2015, קיבל דירקטוריון הבנק את המלצת ועדת ביקורת ואישר את היעדים לצורך חישוב המענק השנתי של המנהלת הכללית לשנים 2015-2016.

(5) **המענק השנתי בגין שנת 2014.** המנהלת הכללית הודיעה כי היא מוותרת על המענק לו הייתה זכאית בגין שנת 2014, בסך של 785 אלף ש"ח.

(6) **המענק השנתי בגין שנת 2015.** בגין שנת 2015 לא קמה זכאות למענקים.

כאמור בסעיף ו' לעיל, נקבעה תקרה לסך התגמול המשתנה בגין שנת מענק מסוימת.

ט. חוזה ההעסקה של המנהל הכללי לשעבר. ביום 20 בדצמבר 2010 החליטו ועדת הביקורת של הדירקטוריון והדירקטוריון לאשר את התקשרות הבנק בחוזה עבודה אישי עם המנהל הכללי אשר כיהן עד ליום 19 בפברואר 2014 ("המנכ"ל לשעבר") כמנכ"ל הבנק (סיום יחסי עובד מעביד ביום 31 במרס 2014). תקופתו של החוזה היתה למשך חמש שנים, החל מיום 1 בינואר 2011 (להלן: "תקופת ההסכם"). בתמורה למילוי תפקידו היה המנכ"ל לשעבר זכאי למשכורת חודשית של 167,500 ש"ח, שהתעדכנה מידי 3 חודשים על פי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן, לעומת המדד שפורסם בחודש דצמבר 2010.

המנכ"ל לשעבר היה זכאי למענק שנתי, כמפורט בסעיף קטן ז' לעיל. המנכ"ל לשעבר היה זכאי גם לתגמול הנגזר מביצועי מניית הבנק, מסוג פאנטום, כמפורט בביאור 24 ד (1).

עם סיום הכהונה היה המנכ"ל לשעבר זכאי על פי החוזה לפיצויי פיטורין, כקבוע בדיון וזאת בנוסף לזכאותו לכספים ולזכויות שיצטברו לזכותו בגין ההפרשות הפנסיוניות שביצע הבנק. בנוסף, היה המנכ"ל לשעבר זכאי לתקופת הודעה מוקדמת בת 6 חודשים, במהלכה היה זכאי לשכר ותנאים נלווים בהתאם לחוזה עמו (גם אם הבנק החליט שלא לעשות שימוש בשירותיו בתקופה זו או בחלקה) ולתקופת הסתגלות בת 6 חודשים (אם סיום הכהונה היה ביוזמת המנכ"ל). בתקופת ההסתגלות זכאי המנכ"ל לשעבר לשכר החודשי ולתנאים הנלווים בהתאם לחוזה ההעסקה, אך לא היה זכאי בגינה למענק שנתי כלשהו (או לחלק ממנו).

י. הבנק התחייב לשלם בזמן הפרעון, במישרין, לבעלי כתבי ההתחייבויות נדחים של דיסקונט מנפיקים בע"מ את סכומי הקרן בתוספת ריבית והצמדה שנצברו עליהם. ההתחייבות הינה בגין פרעון כתבי התחייבויות נדחים שתמורתם הופקדה בבנק. סכום ההתחייבות האמורה ליום 31 בדצמבר 2015, הגיע ל-5,367 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2014 - 6,623 מיליון ש"ח).

יא. הבנק ובנק מרכזת דיסקונט נתנו התחייבויות לבורסה לניירות ערך בתל-אביב ולמסלקת מעו"ף כאמור בביאור 26 ג 4 ובביאור 26 ג 5.

35. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

- יב.** במסגרת ההתחייבות שנתן הבנק לויזה אירופה ולמסטרקארד, כאמור בביאור 26 ג' 10 א' ו-ב'. נכללו גם חברות מוחזקות של הבנק.
- יג.** לעניין שיפויים לבעלי עניין וצדדים קשורים ולפרטים בדבר הסדרים לביטוח, פטור ושיפוי דירקטורים בבנק או שמונו על ידי הבנק לכהן בחברות בת מסויימות, ובכלל זה שני נושאי משרה לשעבר, שניהנו כדירקטורים בחברות מאוחדות, שבמועדים הרלבנטיים היו בעלי שליטה בבנק, ראו בביאור 26 ג' 8, סעיפים יד' ו-טו'.
- יד.** בעת מתן היתר השליטה בבנק קיבל מר מילשטיין, אחד מבעלי השליטה בבנק באותו מועד ועד ליום 3 בדצמבר 2013, פטור מלדווח על תאגידים הקשורים לו לעניין הוראת ניהול בנקאי תקין 312, עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים, בכפוף לתנאים מסויימים. לאור האמור, הודיע הפיקוח על הבנקים כי הבנק יקבל ממר מילשטיין את הפרטים הבאים לגבי תאגידים הקשורים לו, אשר עשויים להיחשב כבעלי עניין או צדדים קשורים של הבנק, אף לעניין הדוח הכספי לציבור:
- הצהרה בכתב ממר מילשטיין בכל שנה, כחודש לפי מועד פרסום הדוח הכספי לציבור, לפיה:
 - (1) מר מילשטיין, זוגתו, ילדיו, בני זוגם ותאגידים המוחזקים על ידם ואשר הינם בעלי עניין בבנק או צדדים קשורים של הבנק לא ביצעו כל עסקה עם הבנק בשלוש השנים החולפות שהסתיימו במועד הדיווח, או לחילופין על פרטי כל העסקאות שבוצעו כאמור.
 - (2) לסוף שנת הדיווח ולסוף שנת הדיווח הקודמת אין למר מילשטיין, לזוגתו, ילדיו, בני זוגם ותאגידים המוחזקים על ידם ואשר הינם בעלי עניין בבנק או צדדים קשורים של הבנק כל חובות ואין להם כל פיקדון או יתרת זכות אחרת בבנק דיסקונט או בתאגיד בשליטתו, או לחילופין פרטי כל חבות או פיקדון כאמור.
 - מעבר לאמור לעיל, מר מילשטיין ידווח באופן מיידי למזכירות הבנק ולחשבונאי הראשי של הבנק על כל עסקה או חבות כאמור שלו, זוגתו, ילדיו, בני זוגם ותאגידים המוחזקים על ידם ואשר הינם בעלי עניין בבנק או צדדים קשורים של הבנק.
 - לעניין סעיף זה, בעלי עניין וצדדים קשורים כהגדרת מונחים אלה בהוראות הדיווח לציבור.
 - בדיווח לציבור יינתן גילוי נאות להסדר זה.
- הבנק קיבל ממר מילשטיין הצהרה כנדרש בהתייחס לשנת 2013.
- טו.** ביום 6 ביולי 2008, אישר הדירקטוריון, לאחר שהתקבל אישור ועדת הביקורת, תשלום גמול שנתי וגמול השתתפות בשיבה לדירקטורים חיצוניים ודירקטורים אחרים המכהנים ושיכיהו בבנק (למעט יו"ר הדירקטוריון), בגובה "הסכום המירבי" הקבוע בתוספת השניה ובתוספת השלישית לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000, כפי שתוקנו בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני) (תיקון), התשס"ח-2008, על פי דרגת הבנק.
- טז.** תנאי העסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים
- עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך עסקים רגילי ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאוחדות שלו. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגילי עם צדדים שאינם קשורים לבנק.
- יז.** לפרטים בדבר תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק (2011-2013), ראו בביאור 23 ד'. לפרטים בדבר מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, ראו בביאור 23 ה'. לפרטים בדבר תוכנית מענקים לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (2015-2016), ראו בביאור 23 ו'.

36. פעילות בתחום כרטיסי אשראי

א. החזקת אמצעי שליטה בדיינרס

הקמת מועדון לקוחות You ומכירת אמצעי שליטה בדיינרס. על פי הסכם מיום 29 בנובמבר 2005, מכרה כאל לדור-אלון אנרגיה בישראל (1988) בע"מ ולרובע כחול-ישראל בע"מ (להלן ביחד: "הרוכשים") מניות המקנות 49% מהון המניות המונפק ונפרע של דיינרס קלוב ישראל בע"מ (להלן: "דיינרס"). במקביל התקשרה דיינרס עם הרוכשים בהסכמים להקמת מועדון לקוחות. ביום 18 בדצמבר 2006 הושלמה העסקה. במסגרת מהלך להידוק שיתוף הפעולה והעמקת החדירה של מועדון You, נחתמה ביום 31 באוגוסט 2011 תוספת למערכת ההסכמים בין כאל לבין רובע כחול ישראל בע"מ, מנה קמעונאות בע"מ, דור אלון אנרגיה בישראל (1988) בע"מ, דור אלון פיננסים בע"מ ומועדון לקוחות רובע כחול - דור אלון (להלן: "קבוצת אלון") בנושא המשך הבעלות המשותפת בדיינרס.

ביום 23 בספטמבר 2014 אישרו כאל, דיינרס ודור אלון הריבוע הכחול בע"מ שינויים בתנאי ההסכם למכירת מניות דיינרס לקבוצת דור אלון ובתנאי הסכם מועדון You, לפיהם, בין היתר, הוארך הסכם המועדון עד ליום 15 ביולי 2019.

36. פעילות בתחום כרטיסי אשראי (המשך)

רכישת זכויות המיעוט בדיינרס. ביום 29 בנובמבר 2015 התקשרו כאל ודיינרס, מצד אחד, עם חברת דור אלון פיננסיים בע"מ (להלן: "דור אלון") וחברת אלון ריבוע כחול ישראל בע"מ (להלן: "ריבוע כחול"), מצד שני, בהסכם, לפיו כאל תרכוש את מלוא אחזקותיהן של דור אלון וריבוע כחול בדיינרס (49%) (להלן ביחד: "המניות הנמכרות"), כך שעם השלמת העסקה תחזיק כאל במלוא הזכויות (100%) בדיינרס. ביום 15 בדצמבר 2015 הושלמה העסקה. במועד זה שילמה כאל כנגד העברת המניות תמורה כוללת בסך של 130 מיליון ש"ח לריבוע כחול ולדור אלון.

ההסכם קובע כי כאל תשלם למוכרים תמורה נוספת המותנה בתנאים מתלים.

ב. הסדרים בין חברות כרטיסי האשראי ובין לבין הבנקים

1. הסדרים בין חברות כרטיסי אשראי – כרטיסי ויזה. בתחילת חודש ספטמבר 2001 הגישו כאל, הבנק הבינלאומי, בנק דיסקונט, בנק לאומי לישראל בע"מ ולאוני קארד בע"מ (כולם ביחד להלן: "המבקשים") לבית הדין להגבלים עסקיים (להלן: "בית הדין"), בקשות לאישור הסדר כובל ביניהם בנוגע לסליקה צולבת של כרטיסי ויזה. במרוצת השנים העניק בית הדין למבקשים היתרים ארעיים וזמניים המאשרים להם לגבות עמלות מנפיק בשיעורים שהוסכמו. במקביל הוארך תוקפו של הפטור הכללי מעת לעת.

הסכם משולש לסליקה צולבת. ביום 30 באוקטובר 2006 נחתם בין הממונה על ההגבלים העסקיים ("הממונה") לבין חברות כרטיסי האשראי והבנקים בעלי המניות בחברות כרטיסי האשראי, הסכם לסליקה צולבת של כרטיסי ויזה ו-MasterCard (להלן: "ההסכם"). ההסכם נכנס לתוקף עם מתן היתר ארעי להסכם על ידי בית הדין להגבלים עסקיים. היתר זה הוארך מעת לעת על ידי בית הדין.

הסדר סליקה צולבת מתוקן – הפחתת שיעור עמלת מנפיק. ביום 28 בדצמבר 2011, הוגשה לאישורו של בית הדין, על ידי הממונה והמבקשים, בקשה למתן תוקף של פסק דין להסכם פשרה ביניהם, אשר אליו צורף הסדר סליקה צולבת מתוקן (להלן: "בקשה למתן תוקף" ו-"ההסדר המתוקן", בהתאמה). ההסכם הפשרה קובע, בין היתר, כלהלן:

- הממונה מודיע, כי לאור שינויים אקסוגניים שחלו מאז הוגשה חוות הדעת המשלימה לבית הדין, ולאחר שבחן את הטענות המפורטות בחוות הדעת המשלימה, הוא סבור, כי עמלת מנפיק בגובה 0.7% היא עמלה ראויה להסכם פשרה;
 - ההפחתה בעמלת המנפיק לגובה של 0.7%, תתבצע במדורג כמפורט בהסדר המתוקן.
- חמשת השלבים, כמפורט בהסדר, יושמו במועד. מיום 1 ביולי 2014, ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018), ירדה עמלת המנפיק והיא עומדת על שיעור ממוצע שלא עולה על 0.7%.

2. הסדר לסליקת כרטיסי "ישראכרט". ביום 14 במאי 2012, נחתם בין ישראלכרט בע"מ לבין כאל הסכם רשיון, על פיו הוענק לכאל רשיון, לא בלעדי, לסליקת עסקאות שבוצעו באמצעות כרטיסי "ישראכרט" בישראל. בהתאם לרשיון תהיה כאל רשאית לסלוק עסקאות שבוצעו בבתי עסק בישראל באמצעות כרטיסי ישראלכרט, בממשק הסליקה הצולבת, ולמטרה זו – להתקשר עם בתי עסק בישראל בהסכמים למתן שירותי סליקה, ולספק שירותים נלווים לסליקה של עסקאות שבוצעו באמצעות הכרטיסים (Card services). תקופת ההסכם היא לתקופה שתחילתה ביום 15 במאי 2012, וסיומה ביום 15 במאי 2017. תמורת הרשיון התחייבה כאל לשלם דמי רשיון חד פעמיים ותשלומים שנתיים, שיחושבו בהתאם למנגנון שנקבע בהסכם (כפונקציה של מחזור הסליקה).

במקביל, חתמו הצדדים על הסכם לסליקה צולבת, בקשר לסליקת עסקאות שיבוצעו באמצעות כרטיסי "ישראכרט", על פיו הסליקה כאמור תתבצע בממשק המשותף, בהתאם להוראות ההסדר המתייחסות לסליקת עסקאות שבוצעו באמצעות כרטיסי המותגים "ויזה" ו-"Master Card" (כפי שתהיינה מעת לעת) (להלן: "ההסדר").

הסכם הסליקה הצולבת נכנס לתוקף במועד אישורו בהתאם לחוק ההגבלים העסקיים, ויפקע במועד פקיעת הסכם הרשיון או במועד פקיעת ההסדר, לפי המוקדם ביניהם.

ביום 13 בספטמבר 2012, העניק הממונה על ההגבלים העסקיים פטור, לתקופה של שלוש שנים, להסדר שבין החברה לבין ישראלכרט בע"מ וכן להסדר שבין לאומיקארד בע"מ וישראכרט בע"מ, בתנאים שנמנו בהחלטת הממונה, ובכלל זה:

- ישראלכרט לא תגבה מהחברה ומלאומיקארד כל תשלום נוסף מעבר לעמלת המנפיק, לדמי רשיון חד פעמיים, ולתשלום נוסף כאחוז ממחזור סליקת כרטיסי "ישראכרט" הקבוע בפטור;
- שיעורי העמלה הצולבת ("עמלת המנפיק") שיעביר סולק של המותג "ישראכרט" למנפיק של המותג, לא יעלה על השיעורים הקבועים בהסדר הסליקה הצולבת שאושר בפסק הדין מיום 7 במרס 2012, של בית הדין להגבלים עסקיים;
- הסליקה הצולבת של המותג "ישראכרט" תהיה כפופה לתנאים לאישור הסדר הסליקה הצולבת של המותגים MasterCard ו-ויזה, שאושרו בפסק הדין.

ביום 7 בפברואר 2013 פנתה ישראלכרט לבית הדין להגבלים עסקיים בבקשה לאישור תנאי ההסדר בהתאם לקבוע בהסכם שבינה לבין כאל, חלף התנאים שנקבעו בהחלטת הממונה. ביום 9 במרס 2014 פסק בית הדין להגבלים עסקיים כי הוא מקבל את עמדת הממונה על ההגבלים העסקיים.

36. פעילות בתחום כרטיסי אשראי (המשך)

3. **הסכם הנפקה משותפת בין כאל ובין בנקים בעלים.** ביום 30 בספטמבר 2013 חתמה כאל עם הבנק מזה ועם קבוצת הבנק הבינלאומי מזה, על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי ויזה ומסטרקארד, וקביעת הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי כאל לכרטיסים שיופקו על ידה ויופצו על ידי הבנקים האמורים ללקוחותיהם. הסכם זה מחליף הסכמים קודמים בין הצדדים. על פי ההסכמים האמורים, חל גידול מהותי בשיעור התמלוגים המשולם לבנק הבינלאומי ולבנק. השינויים בתנאי הסכם ההנפקה המשותפת עם הבנק הבינלאומי, יושמו בתוקף מתחילת שנת 2012, ואילו השינויים בתנאי הסכם ההנפקה המשותפת עם הבנק יושמו בתוקף מתחילת שנת 2013. הסכמי ההנפקה יהיו בתוקף לתקופות של 5 שנים, והם ניתנים להארכה בנסיבות מסוימות שנקבעו בהסכמים.
- מתן אופציה לבנק הבינלאומי לרכישת עד 10% מהון המניות של כאל.** במסגרת הסכם הנפקה משותפת שתואר לעיל, ניתנה לבנק הבינלאומי אופציה לרכוש מכאל, על דרך של הקצאה, עד 121,978 מניות רגילות של כאל אשר מהוות, נכון למועד חתימת ההסכם, 10% מהון המניות הרגילות של כאל בדילול מלא. כמות המניות המוקצות עשויה להיות גדולה יותר במקרה שקודם למימוש האופציה תבצע כאל הקצאה במחיר המגלם מחיר נמוך משווי שוק, על פי נוסחה הקבועה בהסכם.
- האופציה תהיה ניתנת למימוש בכפוף לכך שקודם לכן מימש הבנק הבינלאומי את עיקר החזקותיו בכאל וירד לשיעור החזקה נמוך מ-10%. האופציה תהיה ניתנת למימוש באופן חד פעמי, לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2017, בכל עת לאחר שמחזור שימושי האשראי החודשי הממוצע שביצעו לקוחות הבנק הבינלאומי יגיע לסכום מינימלי שנקבע בהסכם. כמות המניות הרגילות אשר תוקצה במסגרת מימוש האופציה תחושב לפי נוסחה שנקבעה בהסכם, אשר מושפעת מהיקפי הפעילות שיבוצעו בכרטיסי הבנק הבינלאומי.
- תמורת מימוש האופציה ישלם הבנק הבינלאומי תוספת מימוש על פי נוסחה שנקבעה בהסכם, המשקפת שווי חברה נוכחי והתאמות מסוימות נוספות שנקבעו בהסכם.
- האופציה עשויה להיות מומרת לתשלום במזומן לבנק הבינלאומי, שהנוסחה לחישובו נקבע בהסכם, בניכוי תוספת המימוש כאמור. הסכום שישולם תמורת פדיון האופציה לא יעלה על סך של 36 מיליון ש"ח (סכום מקסימלי זה ייקבע בהתאם לשיעור ההקצאה מתוך כמות מניות האופציה במועד המימוש).
- אופן מימוש האופציה (במזומן או בדרך של הקצאת מניות) יהא טעון את אישורו של דירקטוריון הבנק.
4. **הסכם הנפקה משותפת עם בנק מזרחי-טפחות ועדכון תנאיו.** בהמשך להסכם הנפקה משותפת בין כאל ודיינרס לבין בנק מזרחי טפחות, מיום 18 בנובמבר 2008 (להלן: "ההסכם הקודם"), חתמו הצדדים ביום 2 במרס 2014 על הסכם לפיו יוארך ההסכם הקודם, תוך עדכנו (להלן: "ההסכם המעודכן"). תוקף ההסכם המעודכן יהיו ל-5 שנים, מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 31 בדצמבר 2018.
- ההסכם המעודכן כולל התייחסות ועדכון להוראות שנקבעו בהסכם הקודם, כגון הסדרי תפעול ומתן שירותים ותמלוגים ומענקים שישולמו על ידי כאל ודיינרס לבנק מזרחי טפחות וכן מכשיר תגמול חלף אופציה לרכישת עד 10% ממניות כאל שהיתה קבועה בהסכם הקודם, לפיו יקבל בנק מזרחי טפחות תגמול כספי התלוי בגידול במחזורי השימוש של הכרטיסים בהנפקה משותפת, לעומת המחזור בשנת 2013.
5. **הסכם הנפקה משותפת עם בנק איגוד.** ביום 1 ביולי 2010 נחתמו הסכמים בין כאל ודיינרס לבין בנק איגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק איגוד"). ההסכמים הינם לתקופה של 10 שנים, והם מחליפים ובאים במקום הסכם קודם בין הצדדים, שהגיע לסיומו במועד זה. במסגרת ההסכם ינפיקו כאל ודיינרס כרטיסי אשראי, כרטיסי בנק וכרטיסים משולבים ללקוחות בנק איגוד. במסגרת ההסכם נקבעו הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי כאל ו/או דיינרס לכרטיסי חוב שיופקו על ידן ויופצו על ידי בנק איגוד ללקוחותיו.
- ביום 27 באוקטובר 2015 חתמו כאל ודיינרס על תוספות להסכמים בין לבין בנק איגוד. במסגרת התוספות, בוטלה האופציה שהוענקה לאגוד (ראו להלן). כחלק מן התיקונים והתוספות הוסכם כי אגוד יקבל מכאל ומדיינרס תגמול ומענק שנתי, בכפוף לתנאים עסקיים הנוגעים להנפקה משותפת של כרטיסים. תוקף ההסכמים העדכניים הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2021 בכפוף לתנאיהם, ובכלל זה, תנאי ביטולם.
- תיקון ההסכמים על פי התוספות יכנס לתוקף עם קבלת פטור מהסדר כובל מן הממונה על הגבלים עסקיים וכן עם קבלת אישור מאת המפקחת על הבנקים המתייחס לכאל ולאגוד, ככל שיידרשו אישורים כאלה.
- ביום 30 בדצמבר 2015 העניק הממונה על הגבלים עסקיים פטור מהחובה לקבל את אישור בית הדין להגבלים עסקיים להסדר הכובל שנכרת בין כאל ודיינרס לבין בנק איגוד במסגרת התוספת להסכם מנפיק משותף שנכרת בין הצדדים. הפטור תקף ל-3 שנים.
- מתן אופציה לבנק איגוד לרכישת 3% מהון המניות של כאל.** במסגרת ההסכם שתואר לעיל, ניתנה לבנק איגוד אופציה בלתי עבירה, לרכוש מכאל 32,934 מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח של כאל, שהיוו נכון למועד חתימת ההסכם 3% מהון המניות הרגילות המונפק והנפרע של כאל, בכפוף לאירועי התאמה שנקבעו בהסכם, וזאת במועד ההשלמה של הנפקה לציבור של ניירות ערך של כאל, אם וככל שתהיה כזו, ובכפוף להשלמת ההנפקה. מחיר המימוש של האופציות שיקף הנחה של 25% על מחיר המניה ברוטו כפי שייקבע בתשקיף ההצעה לציבור.

36. פעילות בתחום כרטיסי אשראי (המשך)

- ג. (1) **אירועים בתחום סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי ובעניינים נוספים.** במחצית השנייה של שנת 2009 ובתחילת שנת 2010, עמדה כאל בפני טענות של ויזה אירופה וארגון מאסטרקארד העולמי (להלן: "הארגונים הבינלאומיים") בדבר הפרות לכאורה של הכללים של ארגונים אלה בתחום סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי, בעסקאות שנשלחו על ידי חברה בת של כאל, כאל אינטרנשיונל (שמזוגה בינתיים עם ולתון כאל). במסגרת זו, הוטלו על כאל קנסות ופעילותה בתחום זה הוגבלה לתקופה של מספר חודשים. כאל פעלה מיידית ליישום תכנית הפחתה לצורך עמידה בדרישות הארגונים הבינלאומיים, אשר במסגרתה ננקטו על ידה צעדים שונים, ובכלל זה שינויים בהנהלת החברה.
- מספר בתי עסק ומאגדים העלו דרישות בגין העמסת הסנקציות הכספיות עליהם וצמצום פעילות סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי עימם, שהסבה להם, לטענתם, נזקים כבדים.
- (2) **הודעות פרקליטות המדינה.** בהמשך לחקירה שניהלה המשטרה, התקבלה בכאל ביום 3 בדצמבר 2014 הודעה מטעם המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה, לפיה תיק בו נחקרו חשדות כלפי כאל, הועבר לעיון הפרקליטות.
- ביום 20 באפריל 2015, התקבלה בכאל הודעה מטעם פרקליטות המדינה אליה צורף "מכתב חשדות", לפיה הפרקליטות שוקלת להגיש כתב אישום כנגד כאל, בגין ביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות והלבנת הון.
- מכתב החשדות מפרט שתי פרשות בהן, לטענת התביעה, מעורבת כאל ביחד עם אחרים.
- בפרשה הראשונה נטען כי במהלך השנים 2006 עד 2009 (להלן: "התקופה הרלבנטית"), כאל באמצעות מי שכיהן כמנכ"ל כאל בתקופה הרלוונטית ומנכ"ל כאל אינטרנשיונל בתקופה הרלבנטית (להלן ביחד ולחוד: "המנהלים"), ביחד עם אחרים, פעלו במרמה ביחס לקידוד כוזב של עסקאות שסלקה כאל, וכן פעלו בניגוד לקבוצה בחוק איסור הלבנת הון. בפרשה השנייה נטען כי כאל, באמצעות המנהלים וביחד עם גורמים אחרים, הציגה מצגים כוזבים ביחס לפיצול רישומי בתי עסק שסלקו באמצעות כאל, ובדרך זו קיבלו כספים והפיקו רווחים במרמה, וכן פעלו בניגוד לקבוצה בחוק איסור הלבנת הון. מחזור הפעולות, שלפי הטענה מיוחס לכאל בהקשר לעבירות לכאורה הנטענות כלפיה, הוא מיליארדי ש"ח.
- כאמור בהודעת הפרקליטות, לכאל ניתנה הזכות לפנות בבקשה להימנע מהגשת כתב אישום בין בכתב ובין בדרך של שימוע בעל פה. בחודש מאי 2015 התקבל בידי בא כוחה של כאל העתק מליבת חומר החקירה בתיק. בהמשך לכך, התקיים שימוע בחודש אוקטובר 2015. להערכת יועציה המשפטיים, לכאל טענות טובות כנגד העמדתה לדין והיא העלתה אותן בשימוע שהתקיים.
- ההחלטה באם להגיש כתב אישום כנגד כאל, אם בכלל, וכן ההחלטה באילו עבירות ועל בסיס אלו עובדות יוגש כתב האישום, תתקבל לאחר שהפרקליטות תגבש עמדתה ביחס לכלל המעורבים בתיק.
- על פי הדין, לבית המשפט סמכות להטיל על כאל קנסות בגין העבירות הנטענות וכן להורות על חילוט כספים אשר לגביהם יוכח ויקבע שהם כספי עבירה.
- להערכת כאל והבנק, וכן בהתבסס על חוות דעת יועציהם המשפטיים, בשלב זה, טרם שהתקבלה ההחלטה אם להעמיד את כאל לדין, לא ניתן להעריך אם יוגש כתב אישום, ואם אכן יוגש, אזי באילו אישומים וכנגד אלו גורמים יוגש. כמו כן, לא ניתן להעריך מה תהייה תוצאות ההליך שיינקט, אם וככל שיינקט, והשלכותיו על כאל.
- היה והטענות המועלות בכתב החשדות יתקבלו, הן עשויות לחשוף את כאל לסיכונים שונים נוספים, שלא ניתן להעריך את סיכויי התממשותם. עם זאת, לכאל טענות טובות לגביהן.
- ביום 20 באפריל 2015 הודיע המפקח על הבנקים לכאל, כי נוכח הודעת הפרקליטות כאמור ו"מכתב החשדות" שצורף לה, הוא מורה לכאל שלא לחלק דיבידנדים עד לסיום ההליך, התבהרות תוצאותיו והשלכותיו על מצבה הפיננסי של כאל.
- (3) **בקשה לאישור תביעה נגזרת.** ביום 7 במאי 2015 התקבלו בבנק תביעה ובקשה לאישור הגשתה כתביעה נגזרת (מרובה), אשר הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו. בית המשפט מתבקש לאשר הגשתה של תביעה נגזרת כנגד 16 נושאי משרה ובעלי תפקיד בתקופה הרלוונטית בכאל ובחברה הנכדה "כ.א.ל. אינטרנשיונל בע"מ" אשר מוזגה לכאל ונמחקה ביום 31 בדצמבר 2009 ("החברה הנכדה"), בגין נזקים נטענים שנגרמו לכאל ולחברה הנכדה ונזקים הצפויים להיגרם לה, לפי הנוטען, בקשר לפעילות הסליקה הבינלאומית שלהן בשנים 2006–2009.
- המבקש טוען כי נושאי המשרה ובעלי התפקיד המשיבים, הפרו, בין היתר, את חובותיהם וגרמו, לטענתו, לנזקים הנטענים, והמוערכים על ידו בכ-100 מליון ש"ח. כן טוען המבקש לסיכון פוטנציאלי של חילוט כספים בהיקפים של מיליארדי ש"ח, במסגרת הליכים פליליים, אם יוגשו, ולנזקי מוניטין ואחרים שאינם מוערכים, הכל כנטען על ידי המבקש.
- בהסכמת המבקש ניתנו מספר ארכות להגשת תגובה. על פי החלטת בית המשפט, נקבע המועד להגשת תשובות המשיבים ליום 15 במרס 2016.

36. פעילות בתחום כרטיסי אשראי (המשך)

ד. רכישת ויזה אירופה. ביום 2 בנובמבר 2015, הודיעו חברת Visa Inc. (להלן: "ויזה אינק") וחברת Visa Europe LTD. (להלן: "ויזה אירופה") על התקשרות בהסכם, על פיו תרכוש ויזה אינק את ויזה אירופה. סכום העסקה הכולל מוערך בכ-21.2 מיליארד אירו, המורכב מתשלום במזומן בסך של 11.5 מיליארד אירו ובמניות בכורה מיוחדות בסכום של כ-5 מיליארד אירו, וכן מתמורה עתידית של כ-4.7 מיליארד אירו, הכפופה להשגת יעדי הכנסות, במהלך 16 הרבעונים שאחרי השלמת העסקה, שישולמו בתום התקופה. העסקה כפופה לקבלת אישורים רגולטורים שונים, ועל פי הדיווחים צפוי כי תושלם במהלך שנת 2016. עוד דווח כי לשם השלמת העסקה, מתכננת ויזה אינק לגייס הון במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016. הבנק ו-כאל הינם חברים בוויזה אירופה. בהתאם להודעה ראשונית שמסרה ויזה אירופה בחודש דצמבר 2015, בדבר אופן חלוקת התמורה בין החברים בוויזה אירופה, ככל שתושלם העסקה, אומדן סכום התמורה הכוללת הצפוי להתקבל בגין חברות הבנק וכאל בוויזה אירופה הינו כ-89 מיליון אירו (כ-66 מיליון אירו במזומן וכ-23 מיליון אירו מניות). כמו כן, כאמור, צפויה להתקבל תמורה עתידית נוספת. יודגש כי, המידע כאמור, מתבסס על מידע ראשוני והערכות ראשוניות ועשוי להשתנות, בין היתר, על פי החלטת ויזה אירופה, בכפוף להליכי ערעור אשר צפויים בסוף חודש פברואר 2016. עוד מובהר כי אין כל ודאות שהעסקה תושלם.

37. יוזמות חקיקה

קיימים מספר דברי חקיקה (חוקים, תקנות והוראות נוהל) בשלבי חקיקה שונים, שלחלקם עלולה להיות השפעה שלילית על פעילות הבנק והחברות המאוחדות שלו ועל תוצאות פעולותיהם בעתיד. אין באפשרות הבנק להעריך את היקף ההשפעה האמורה.

38. ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (הבנק "הבינלאומי")

(1) הסכם עם פיבי אחזקות. ביום 28 במרס 2010, נחתם הסכם בין הבנק לבין פי.בי.י. אחזקות בע"מ (להלן: "פיבי אחזקות"), ביחס להחזקותיו בבנק הבינלאומי הראשון ("ההסכם").

בהסכם נקבעו תנאים מתלים, שהתקיימו, כמפורט להלן:

חלוקת דיבידנד – ביום 6 בספטמבר 2010, קיבל הבנק מהבנק הבינלאומי דיבידנד במזומן בסך של 212 מיליון ש"ח במסגרת חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק הבינלאומי בהיקף כולל של 800 מיליון ש"ח.

איחוד הון – החל מיום 20 בספטמבר 2010 נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב רק מניות בנות 0.05 ש"ח של הבנק הבינלאומי, לאחר שהושלם המהלך לאיחוד הון.

ביום 6 בספטמבר 2010, בעקבות השלמת החלוקה והתשלום בפועל של דיבידנד בהתאם להסכם ובהמשך לאישורים הרגולטוריים שהתקבלו בהקשר להסכם, התקיימו התנאים המתלים וההסכם נכנס לתוקף.

בהתאם להסכם, ביום 13 מרס 2014 פקעה זכותו של בנק דיסקונט להמליץ על מינוי רבע מהדירקטורים בבנק הבינלאומי (ראו להלן).

אישורי המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים. ביום 17 באוגוסט 2010 התקבלו אישור המפקח על הבנקים להסכם ואישור הממונה על ההגבלים העסקיים (להלן: "הממונה") ל"מיזוג חברות" על פי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, הנובע מן המהלך של איחוד הון המניות שיבוצע על ידי הבנק הבינלאומי. הצדדים להסכם אישרו כי בקבלת אישור המפקח ואישור הממונה, כאמור לעיל, נתקיימו התנאים המתלים שנקבעו בהסכם לענין זה.

באישור המפקח על הבנקים להסכם נקבע, כי אם הבנק הבינלאומי יציע בעתיד זכויות לכל בעלי מניותיו ואם הבנק יבקש להשתתף בהצעה כאמור, ידון המפקח על הבנקים בבקשה שתוגש על ידי הבנק, באותה עת.

באישור הממונה נקבע מנגנון לירידה בהחזקות בבנק הבינלאומי. בהתאם לאישור, היה על הבנק לרדת בשיעור החזקותיו בבנק הבינלאומי לשיעור שיפחת מ-10% מהון המניות המונפק של הבנק הבינלאומי עד ליום 19 בספטמבר 2015, ובנוסף לרדת לשיעור החזקה שיפחת מ-5% מהון המניות המונפק של הבנק הבינלאומי, עד ליום 19 בספטמבר 2017. לחילופין, על הבנק לרדת בשיעור החזקותיו בבנק הבינלאומי לשיעור שיפחת מ-5% מהון המניות המונפק של הבנק הבינלאומי, עד ליום 31 בדצמבר 2016 או עד לתום 6 שנים ממועד השלמת איחוד הון המניות של הבנק הבינלאומי, לפי המוקדם. כמפורט להלן, ביום 19 בפברואר 2015 ירדה ההחזקה במניות הבנק הבינלאומי מתחת לשיעור של 10%. בנוסף, נקבע באישור הממונה כי אם הבנק לא ירד בשיעור החזקותיו, עד לתום התקופות האמורות לעיל, לפי הענין, אזי החלק העודף של המניות בהון של הבנק הבינלאומי, שיוחזקו על ידי הבנק אחרי המועדים המפורטים לעיל, ימכר על ידי נאמן שימונה לכך, וזאת על פי הסדרים שנקבעו לענין זה באישור הממונה. בנוסף, נקבע כי הבנק לא ירכוש מניות בבנק הבינלאומי או כל זכות בבנק הבינלאומי בדרך אחרת, אלא אם ניתן לכך אישור הממונה, מראש ובכתב.

(2) נתונים אודות ההשקעה בנק הבינלאומי. ביום 31 בדצמבר 2015 החזיק הבנק ב-9.28% מהון המניות וזכויות ההצבעה בבנק הבינלאומי (31.12.2014: 16.31%). לפרטים בדבר מכירת כל המניות, ראו סעיפים 6, 7 ו-8 להלן.

שווי הבורסה של החזקות הבנק ליום 31 בדצמבר 2015: 428 מיליון ש"ח.

(3) הפרשה לירידת ערך בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013. לאור פניית הפיקוח על הבנקים, ועל רקע הפקיעה של זכות הבנק להמליץ על מינוי דירקטורים בבנק הבינלאומי, בחודש מרס 2014 (ראו להלן), ועל רקע קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים בענין ירידת החזקות הבנק בבנק הבינלאומי, (ראו לעיל), החליט הבנק להעמיד את ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2013 על שווי השוק של המניות ובהתאם, לערוך בדוחות ליום 31 בדצמבר 2013 הפרשה נוספת לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי בגין ההפסד הצפוי, בסך של 158 מיליון ש"ח, נטו.

הפרשה לירידת ערך בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2014. בהמשך לאמור לעיל, בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2014 נערכה הפרשה נוספת, בסך של 26 מיליון ש"ח.

(4) אבדן ההשפעה המהותית. ביום 13 במרס 2014, פקעה זכותו של הבנק לכך שפיבי אחזקות תמשיך לגרום למינוי רבע מחברי הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי מבין המועמדים שיומלצו על ידי בנק דיסקונט. עם פקיעת הזכות כאמור, אבדה לבנק ההשפעה המהותית בבנק הבינלאומי הראשון (כמשמעות המונח בכללי החשבונאות המקובלים). ביום 26 במרס 2014, התפטרו שני דירקטורים אשר מונו על פי המלצת הבנק. (הדירקטור השלישי מונה כדירקטור חיצוני וממשיך לכהן).

החל בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2014, בהתאם להוראות הדיווח של המפקח על הבנקים, המניות מוצגות כמניות זמינות למכירה, על פי שוויין ההוגן.

בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2014, בוטל סעיף ההשקעה לפי שיטת השווי המאזני, והיתרה סווגה לסעיף ניירות ערך זמינים למכירה. כמו כן, בוטלו קרנות ההון שהוכרו כרווח כולל אחר במהלך תקופת ההחזקה בהשקעה בבנק הבינלאומי ויתרתן, בסך של 13 מיליון ש"ח, סווגה לדוח רווח והפסד.

38. ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (הבנק "הבינלאומי") (המשך)

- (5) **דיבידנד.** חלק הבנק בדיבידנדים שחילק הבנק הבינלאומי במהלך שנת 2015, שהסתכם בסך של כ-12 מיליון ש"ח, נרשם בדוחות הכספיים כהכנסות מימון שאינן מריבית (בשנת 2014 – כ-44 מיליון ש"ח).
- כזכור, ביום 30 באוגוסט 2010, החליט דירקטוריון הבנק הבינלאומי לאמץ מדיניות חלוקת רווחים, לפיה הבנק הבינלאומי יחלק כדיבידנד בכל שנה 50% מהרווח הנקי השנתי שלו הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון לא יפחתו מהיעדים שנקבעו ושיקבעו על ידי הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי מעת לעת ובכפוף להוראות הדין והוראות ניהול בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק הבינלאומי ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה הרגולטורית.
- (6) **מכירת מניות במהלך שנת 2014.** במהלך שנת 2014 (1 ביוני, 15 בספטמבר ו-16 בדצמבר) מכר הבנק 10,165,223 מניות של הבנק הבינלאומי, המהוות כ-10.1% מהון המניות של הבינלאומי. המכירות בוצעו בעסקאות מחוץ לבורסה. כתוצאה מהמכירות, הבנק רשם הפסד, בסך של כ-14 מיליון ש"ח (שנכלל בהכנסות מימון שאינן מריבית).
- (7) **מכירת מניות בחודש פברואר 2015.** ביום 19 בפברואר 2015, מכר הבנק 7,054,625 מניות של הבנק הבינלאומי, המהוות כ-7% מהון הבינלאומי. יתרת מניות הבנק הבינלאומי שבידי הבנק מהוות 9.28% מהון הבינלאומי. המכירה בוצעה בעסקה מחוץ לבורסה, במחיר של 49.51 ש"ח למניה. התמורה הכוללת הסתכמה בכ-349 מיליון ש"ח.
- כתוצאה מהמכירה וירידת שיעור החזקותיו של הבנק במניות הבנק הבינלאומי מתחת ל-10%, בוטלה ההשפעה החרیגה של ההשקעה במניות אלה על הלימות ההון, דבר שהביא לשיפור בהלימות ההון כבר ברבעון הראשון של שנת 2015. השלמת המהלך מהווה עמידה של הבנק באבן הדרך הרלבנטית במתווה המכירה שקבע הממונה על ההגבלים העסקיים, לפני המועד האחרון שנקבע לכך.
- בגין האמור, הבנק רשם בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, הפסד מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני (ODT) בסך של 47 מיליון ש"ח, נטו.
- (8) **מכירת מניות בחודש פברואר 2016.** ביום 1 בפברואר 2016, מכר הבנק את יתרת מניות הבנק הבינלאומי, המהוות כ-9.28% מהון הבינלאומי. המכירה בוצעה בעסקה מחוץ לבורסה, במחיר של 44.70 ש"ח למניה. בעקבות המכירה האמורה, מומש ההפסד שהיה רשום כקרן הון, בסך של 53 מיליון ש"ח נטו לרווח והפסד (היינו, סך ההון לא נפגע).
- השלמת המהלך מהווה עמידה של הבנק במתווה המכירה שקבע הממונה על ההגבלים העסקיים, לפני המועד האחרון שנקבע לכך.
- (9) **הפסדים מירידת ערך (2015).** בשנת 2015, רשם הבנק הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני (ODT), בסך כולל של 99 מיליון ש"ח, בגין ירידת ערך מניות הבנק הבינלאומי.

39. מידע על בסיס נחונים נומינליים לצרכי מס - בבנק

ליום 31 בדצמבר		
	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים		
מאזן		
סך-כל הנכסים	141,025 ⁽¹⁾⁽²⁾	140,380
סך-כל ההתחייבויות	128,697 ⁽¹⁾⁽²⁾	127,336
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	12,328	13,044
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2014	2015
במיליוני שקלים חדשים		
דוח רווח והפסד		
רווח נקי	569 ⁽¹⁾⁽²⁾	769

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
 (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).

ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

ההון האנושי	348
הסכמים מהותיים	361
דירוג התחייבויות הבנק וחברות בת מסויימות	363
פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים - פרטים נוספים	364
פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים	385
הפעילות הבינלאומית - פרטים נוספים	404
קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2015	406
חקיקה ופיקוח	411
מיסוי	422
הליכים משפטיים	423
הליכים של רשויות	425
שונות	426

ממשל תאגידי וביקורת	321
הדירקטוריון וההנהלה	321
הביקורת הפנימית בקבוצה בשנת 2015	333
שכר רואי החשבון המבקרים	336
תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה ועסקאות עם בעלי עניין	337
קוד ממשל תאגידי לקבוצת דיסקונט	340
שאלון ממשל תאגידי	340
ניהול קבוצתי	341
מעורבות ותרומה לקהילה	341
פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם	343
תרשים מבנה האחזקות של בנק דיסקונט	343
השליטה בבנק - בנק בלא גרעין שליטה	344
רכוש קבוע ומתקנים	344
נכסים לא מוחשיים	347

ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון וההנהלה

כללי

בעמוד 4 לדוח זה מובאת רשימה של חברי הדירקטוריון ורשימת חברי ההנהלה ותחומי אחריותם. רשימות אלה מעודכנות לתאריך פרסום הדוח.

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בהתאם לחוק החברות, על הדירקטוריון לקבוע את המספר המזערי הנדרש של דירקטורים שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, כמשמעות מונח זה בסעיף 240 לחוק החברות. בהתאם, קבע דירקטוריון הבנק כי המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, שיכהנו בדירקטוריון, יהיה שלושה, וכי המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, שיכהנו בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, אשר מוסמכת לדון בדוחות הכספיים של הבנק, יהיה אחד.

לאחר מועדי החלטות הדירקטוריון כאמור, עודכנה הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים, ולפיה, לפחות חמישית מכלל הדירקטורים ולפחות שני דירקטורים מבין חברי ועדת הביקורת צריכים להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, והבנק פועל בהתאם.

במועד הדיווח, מספר הדירקטורים, שהינם "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" הינו 13 (מתוך 13) ומספר הדירקטורים בעלי "מומחיות חשבונאית ופיננסית", אשר הינם חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, הינו 5 (מתוך 5).

פרטים אודות הדירקטורים שהינם "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" והרקע העובדתי שבגינם ניתן לראותם כבעלי מומחיות זו נכללו לעיל במסגרת הפרק: "פרטים אודות חברי הדירקטוריון".

פרטים אודות חברי הדירקטוריון⁴

שם הדירקטור	ד"ר יוסי בכר, יו"ר הדירקטוריון	אריה אור לב	אילן בירן	לינדה בן שושן
התאריך בו החלה הכהונה כדירקטור	2 בדצמבר 2015 (מונה לראשונה כדירקטור ב-1 בינואר 2010 וכיו"ר הדירקטוריון החל מ-3 בינואר 2010)	2 בדצמבר 2014	29 באוקטובר 2014 (מונה לראשונה ב-29 באוקטובר 2008)	28 בנובמבר 2014
ת.ז.	053548905	005685433	006900997	059279224
תאריך לידה	3 באוגוסט 1955	7 בפברואר 1946	3 באוקטובר 1946	26 במאי 1965
מען להמצאת כתבי בי-דין	רח' יהודה הלוי 23, תל אביב, 6513601	רח' בר אילן 13, רעננה 4370011	רח' ש"י עגנון 40/14, תל אביב, 6936236	רח' גפן 16, מכבים 7179901
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בוועדות דירקטוריון	יו"ר ועדת מיחשוב; יו"ר ועדת אשראים; יו"ר ועדת כוח אדם; יו"ר ועדת תיאום; ועדת אסטרטגיה	ועדת מחשוב; ועדת ניהול סיכונים	יו"ר ועדת תגמול; ועדת ביקורת; ועדת ניהול סיכונים; ועדת אסטרטגיה; ועדת תיאום	ועדת אשראים; ועדת ניהול סיכונים; ועדת ממשל תאגידי
דח"צ כהגדרתו בחוק החברות	לא	לא	כן	לא
דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות	לא	כן	כן	כן
דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין	לא	כן	כן	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	כן	כן	כן	כן
עובד של הבנק, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין בבנק	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית דוקטור (Ph.D) במנהל עסקים (התמחות במימון), אוניברסיטת קליפורניה, ברקלי; מוסמך (MBA) במנהל עסקים (התמחות במימון), אוניברסיטת קליפורניה, ברקלי; בוגר כלכלה וחשבונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים	אקדמאית מוסמך (MBA) במנהל עסקים (מימון), אוניברסיטת בר אילן; מוסמך בכימיה פיזיקלית, הטכניון; בוגר כימיה, הטכניון	אקדמאית בוגר כלכלה ומנהל עסקים, אוניברסיטת בר-אילן	אקדמאית מוסמכת במנהל עסקים (מימון ובנקאות), האוניברסיטה העברית בירושלים; בוגרת כלכלה וסוציולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים
תעודות מקצועיות	רואה חשבון	קורס תכנות לאקדמאים (ממר"ם); קורס פו"מ (פיקוד ומטה) של חיל האוויר	קורס פו"מ (פיקוד ומטה של צה"ל); דיפלומה בתחום פיקוד ואסטרטגיה גלובלית, United States Marines Corps; דיפלומה/לימודים אסטרטגיים בתחום אסטרטגיה וכלכלה, אוניברסיטת ג'ורג'טאון, וושינגטון ארה"ב; ד"ר לשם כבוד של הטכניון (הוענק ב-2013).	
עיסוק בחמש השנים האחרונות ופירוט	יו"ר דירקטוריון בנק דיסקונט לישראל	חבר חיצוני בוועדת הדירוג של חברת	יו"ר דירקטוריון מלודאה בע"מ (החל מ-	דירקטורית ויו"ר ועדת הביקורת בחברה

4 הערות:

הפרטים בפרק זה מהווים גם דיווח על דירקטורים שהבנק רואה אותם כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, והרקע העובדתי, אשר בגינו הבנק רואה אותם כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. דירקטור בעל כשירות מקצועית הוא מי שמתקיים בו אחד מהתנאים שנקבעו בתקנה 2 לתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005.

התאגידים בהם משמש כדירקטור	בע"מ; דירקטור ב-Visa Europe (המינוי הינו לתקופה שמסתיימת ב-30/4/2017); מנכ"ל ויו"ר דירקטוריון, עמיעד אב בע"מ (החל מ-7/2007); יו"ר דירקטוריון, ד"ר יוסי בכר יזמות והשקעות (קודם בכר יוסי, חברת רואי חשבון) (החל מ-6/2002); יו"ר דירקטוריון כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (03/2012 – 6/2013); דירקטור וסגן יו"ר דירקטוריון ב-Israel Discount Bank of New York 12/2012–1/2010); דירקטור ב-Bancorp Inc. (12/2012–1/2010); יו"ר דירקטוריון בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (דירקטור 2/2012–01/2010, יו"ר 25/1/2010–02/2012); חבר הועד המנהל של הסוכנות היהודית (החל מ-6/2008); חבר ועדת IMPACT של ה-FIDF (החל מ-11/2010); חבר עמותת ידידי גדס"ר גולני (החל מ-5/2010); חבר עמותת קרן אמא (החל מ-12/2010); יו"ר הוועדה המייעצת של מכון אלקא של הגוינט (החל מ-4/2015); חבר עמותת מסע ישראלי (החל מ-4/2015).	מידרוג בע"מ (2005–1/12/2014)	22/12/2015); יו"ר דירקטוריון פלטן סאסא בע"מ (החל מ-1/6/2015); דירקטור במספנות ישראל בע"מ (החל מ-10/2013); דירקטור באיתמר מדיקל בע"מ (החל מ-5/2013); יו"ר הוועד המנהל במכללה האקדמית כנרת בעמק הירדן (ע"ר) (החל מ-2009); בעלים ודירקטור של חברת אילן בירן ניהול יזום בע"מ (החל מ-2004); יו"ר דירקטוריון Centritron Ltd. (7/2003–17/6/2014); יו"ר דירקטוריון רפאל מערכות לחימה מתקדמות בע"מ (6/2007 – 5/2013); דירקטור באר די סי רפא"ל חברה לפיתוח בע"מ (2008–2013); יו"ר דירקטוריון קונטרופ טכנולוגיות מדויקות בע"מ (1/2012 – 5/2013); יו"ר דירקטוריון סינק-אר אקס בע"מ (1/2011 – 11/2012, דירקטור 11/2010 – 11/2012)	המנהלת של מינהל קרן ההשתלמות לפקידים עובדי המינהל והשירותים בע"מ (החל מ-22/2/2015); דירקטורית חיצונית ויו"ר ועדת הביקורת של קופת גמל של עובדי אל על, נתיבי אוויר לישראל, אגודה שיתופית בע"מ (החל מ-27/5/2015); דירקטורית בוועדה המייעצת של קרן אלטו (החל מ-1/2/2015); מרצה בתחום חסכון ארוך טווח ושוק ההון במסגרת תואר ראשון במחלקה למימון של המסלול האקדמי המכללה למנהל (החל מ-10/2014); דח"צ, יו"ר ועדת השקעות, ועדת ביקורת ויו"ר ועדת SOX של רום – קרן השתלמות לעובדי הרשויות המקומיות (2009–28/11/2014); מנכ"לית אלומוניום קונסטרקשיין פרו בע"מ (4/2013–7/2014); מרצה בקורסים ובסמינריון בתחום חסכון ארוך טווח ושוק ההון במסגרת תואר ראשון ותואר שני במחלקה למימון של המסלול האקדמי המכללה למנהל (2009–2013); נח"צ ויו"ר ועדת השקעות בעגור קרן השתלמות למורים על יסודיים (2/2012–6/2013); דח"צ, יו"ר ועדת שיווק, ועדת ביקורת והוועדה לניהול רזרבות כספיות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (2009–3/2014); דירקטורית בלתי תלויה וחברה בוועדה לבחינת דוחות כספיים באלוני-חץ נכסים והשקעות בע"מ (5/2013–17/1/2012)
נסיון נוסף, המעיד על מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	מנכ"ל משרד האוצר (11/2003–1/2007); מנהל (במינוי זמני) רשות המסים (1/2007–4/2007); שותף ומנהל משרד ליובושיץ קסירר, רואי חשבון (קודם Arthur Andersen ואחר כך Ernst & Young – 4/1995–11/2003)	בעלים ומנכ"ל של חברת או. סי. אס אורלב שירותי ייעוץ בע"מ (2005–2008); חבר הנהלה ברמת סמנכ"ל בכיר ומנהל מערך מידע ותקשוב בבנק המזרחי (1990–2004); יו"ר הדירקטוריון של חברת מחיש שירותי מחשב בע"מ, חברת המחשוב של בנק המזרחי (2000–2004); דירקטור בבנק טפחות (2000–2004); חבר בוועדת הביקורת ויו"ר ועדת המחשוב של דירקטוריון בנק טפחות (2000–2004); דירקטור בחברת מרכז סליקה בנקאי בע"מ (2000–2004); דירקטור בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ (2000–2004); מנכ"ל וחבר דירקטוריון מחיש שירותי מחשב בע"מ (מנכ"ל – 1988–2000, דירקטור – 1990–2000);	דירקטור בדלתא שלוש ישראל בע"מ (2004–11/2008); יו"ר דירקטוריון מנועי בית שמש אחזקות (1997) בע"מ (2005–2007); דירקטור ויו"ר ועדת אסטרטגיה ומו"פ בתעשייה האווירית (2005–2007); דירקטור בבנק מסד בע"מ (2005–2007); דירקטור, חבר ועדת הכספים וועדת הביקורת בנטיפים בע"מ (2004–2007); מנכ"ל משרד הביטחון (1996–1999); מנכ"ל בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (1999–2003); יו"ר דירקטוריון די.בי.אס שרותי לוויין (1998) בע"מ (2004–2005)	שותפה, מנכ"לית קבוצת הדס ארזים בע"מ ויו"ר הדס ארזים בע"מ (2007–12/2009); סמנכ"לית בכירה, חברת הנהלה וראש החטיבה ללקוחות בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (2003–3/2007); מנכ"לית דיסקונט ניהול קופות גמל (1998–9/2003); יו"ר דירקטוריון דיסקונט נאמנות בע"מ (2003–7/2007); יו"ר דירקטוריון אילנות חברה לניהול קרנות נאמנות של דיסקונט בע"מ (2003–7/2007); יו"ר דירקטוריון דיסקונט גמל בע"מ (2005–7/2007); דירקטורית בהראל השקעות בביטוח בע"מ (2005–29/8/2006–1/11/2006); קונסול כלכלי בדרום מערב ארה"ב (1996 – 1998); סגנית בכירה לממונה על שוק ההון,

		מפקד יחידת מחשב של חיל האוויר (בדרגת אל"מ) (1985–1988); מגוון תפקידי ניהול ופיקוד בתחום פיתוח, ניהול ותמיכה במערכות מחשוב גדולות בחיל האוויר, מדרגת סגן ועד סא"ל (1970–1985)		ביטוח וחיסכון (1993 – 1996).
לא	לא	לא	לא	לא
כן	כן	כן	כן	כן

שם הדירקטור	אלי אליעזר גונן	יודפת הראל – בוכריס	אילן כהן	ברוך לדרמן
התאריך בו החלה הכהונה כדירקטור	2 בדצמבר 2015 (מונה לראשונה ב-10 בנובמבר 2010).	15 בפברואר 2016	10 בנובמבר 2013 (מונה לראשונה ב-10 בנובמבר 2010).	27 בנובמבר 2014
ת.ז.	030029177	029340288	055494736	51619757
תאריך לידה	5 באוקטובר 1949	11 במאי 1972	16 בספטמבר 1958	27 באוגוסט 1952
מען להמצאת כתבי בי-דין	רח' הזמיר 16/2, מבשרת ציון 9079516	רח' נטף 1, רמת השרון 4704054	רח' מנחם בגין 132, תל אביב 6701101 (מגדלי עזריאלי המגדל העגול קומה 38)	רח' אסתר המלכה 2, הרצליה 4685302
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בוועדות דירקטוריון	יו"ר ועדת ממשל תאגידי; ועדת כוח אדם; ועדת אסטרטגיה; ועדת תיאום	יו"ר ועדת אסטרטגיה; ועדת מחשוב; ועדת תיאום; ועדת כוח אדם	יו"ר ועדת ניהול סיכונים; ועדת ביקורת; ועדת תגמול; ועדת אשראים; ועדת תיאום	
דח"צ כהגדרתו בחוק החברות	לא	לא	לא	כן
דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות	לא	לא	לא	כן
דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין	לא	לא	כן	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	כן	כן	כן	כן
עובד של הבנק, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין בבנק	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית בירושלים; בוגר כלכלה וחיטבות לימודים משלימות, האוניברסיטה העברית בירושלים; שנת השתלמות באוניברסיטת קליפורניה, ברקלי ארה"ב	אקדמאית מוסמכת במנהל עסקים, University of Bradford; בוגרת מדעי החברה – ממשל תקשורת וניהול, אוניברסיטת בר אילן.	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, INSEAD Fontainebleau France (בהצטיינות); בוגר בכלכלה וניהול, אוניברסיטת תל אביב (בהצטיינות)	אקדמאית מוסמך בכלכלה, אוניברסיטת תל אביב; בוגר כלכלה, אוניברסיטת תל אביב
תעודות מקצועיות		סמינר במנהל עסקים – מיזוגים ורכישות – גיוס הון ביפן, המכון הישראלי לייצוא; קורס דירקטורים הלכה למעשה, המרכז לישראלי לניהול; קורס גישור בסיסי, מרכז גומא; קורס גישור עסקי ופנים ארגוני, מרכז גומא; קורס ניהול מתקדם, Harvard University		

עיסוק בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור				בעלים ויו"ר דירקטוריון גו אלפא בע"מ (החל מ-4/2009); יו"ר דירקטוריון קואופ ישראל – רשת סופרמרקטים בע"מ (החל מ-9/2012); שותף, דירקטור ומנכ"ל משותף בטארה החזקות, ניהול והשקעות במלונות בע"מ (החל מ-9/2009); נשיא התאחדות המלונות בישראל (2000-12/2010 והחל מ-18/12/2013); דירקטור בעמותת מרכז ורייאטי ירושלים (החל מ-2007); חבר הוועד הממנה בחברה לאיתור והשבת נכסים של נספי השואה בע"מ (החל מ-21/10/2013); דירקטור בכנס אינטרנשיונל אירגון קונגרסים בע"מ (7/2010-31/12/2014); דירקטור במרכז הקונגרסים הבינלאומי אי.סי.סי ירושלים – בניני האומה בע"מ (החל מ-1998); יו"ר דירקטוריון מלון מעלה החמישה (2011-9/2012); יו"ר דירקטוריון בית לוחמי הגטאות ע"ש יצחק קצנלסון למורשת השואה והמרד (7/2008-1/2013); דירקטור בהפועל ירושלים – חברה לניהול בע"מ (עד 9/2012)	שותפה ובעלים ב-YP& 6 Partners Ltd (החל מ-1/10/2013); נציגת ציבור מעסיקים בבית הדין הארצי לעבודה (החל מ-12/2/2014); דירקטורית בפרוטליקס ביו-תרפיותיקס בע"מ (החל מ-26/6/2007); דירקטורית באלטק בע"מ (החל מה-1/1/2016); חברה ועד מנהל של עמותת מעוז (החל מ-7/2013); מנכ"לית טמרס קפיטל בע"מ (5/2006-9/2013); דירקטורית בטמרס מלונות (9/2003-9/2013); דירקטורית בטמרס טלקום בע"מ (9/2013-28/2/2010); דירקטורית ב-טריג בע"מ (9/2013-2010); דירקטורית בסיקלו תקשורת בע"מ (11/2011-09/2013); דירקטורית בסקיור פארמה בע"מ (9/2013-01/2011); דירקטורית באייץ'אי.איי מלון חיפה בע"מ (9/2003-9/2013); דירקטורית במלון ווסט ניהול ואחזקה (9/2013-12/2010); דירקטורית בטמרס ישראל השקעות בע"מ (1/2006-9/2013); דירקטורית בפרייד ים המלח בע"מ (9/2013-1/2007); דירקטורית בסיקום אחזקות בע"מ (4/2/2008-9/2013); דירקטורית בבריטיש ישראל השקעות בע"מ (4/2011-6/2009)	דירקטור ב-Alon USA Energy Inc (החל מ-2/5/2014); חבר עמותה וחבר בוועד עמותת אריק – עמותת אריאל שרון למנהיגות (החל מ-9/2014); יו"ר דירקטוריון מקווה ישראל כל ישראל חברים (החל מ-2010); דירקטור בדקה התשעים בע"מ (החל מ-1998); דירקטור באדמונד דה רוטשילד שרותי השקעות בע"מ ("אדריס") (החל מ-6/2012); דירקטור בפי.או.סי. חברה להשקעות (1999) בע"מ; דירקטור (בהתנדבות) במסע: פרויקט לעידוד תוכניות ארוכות בישראל לצעירי העם היהודי בע"מ; דירקטור בפי. או. סי קפיטל אינווסטמנט בע"מ (החל מ-8/1994); חבר מועצת המנהלים באור ירוק העמותה לשינוי תרבות הנהיגה בישראל (ע"ר) (החל מ-2008); מנכ"ל אילן כהן-השקעות ויזמות בע"מ; מנכ"ל יילד-יועצי השקעות בע"מ; חבר ועד מנהל (בהתנדבות) בקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה תל אביב ע"ש תד ולין אריסון (החל מ-10/2011); יו"ר דירקטוריון אינסוליין מדיקל בע"מ (עד יום 1/1/2014); דירקטור וסגן יו"ר דירקטוריון באדמונד דה רוטשילד פרייבט אקוויטי מנג'מנט בע"מ (2009-03/2012)	משנה למנכ"ל, חבר הנהלה וראש החטיבה הבנקאית בבנק לאומי לישראל בע"מ (12/2012-10/2007); יו"ר דירקטוריון לאומי קארד בע"מ (12/2012-10/2007)
נסיון נוסף, המעיד על מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית				מנכ"ל רשת שרתון מוריה ישראל (-2009-1999); דירקטור בטמבור בע"מ (2002-2007); דירקטור בקריסטל מכונות ומוצרי חשמל בע"מ (2006-2004); דירקטור בבנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (1989-1992); דירקטור בבנק מסד בע"מ (1987-1989); דירקטור בגרנית הכרמל השקעות בע"מ (בשנות השמונים); מנכ"ל כור תיירות בע"מ (1998-1999); מנכ"ל הסתור אלטיב (1996-1997); מנכ"ל משרד התיירות (1992-1996); מילא תפקידי ניהול שונים באוניברסיטה העברית בירושלים ובתפקידו האחרון מנכ"ל האוניברסיטה (1975-1992)	דירקטורית באל על נתיבי אוויר לישראל בע"מ (2009-2010); דירקטורית בהלמן אלדובי קופות גמל ופנסיה בע"מ (2006-2008); דירקטורית בביו ויי בע"מ (2005-2006); דירקטורית ב-Advance Vision Technologies (2005-2004); דירקטורית במפל תעשיות פלסטיק בע"מ (2003-2006); יועצת במשרה חלקית בקבוצת טמרס (2003-2006); מנהלת עסקית בתחום דימות רפואית באורבוטק בע"מ (2004-2006); מנכ"לית יועצת פיתוח עסקי קידמה פטנטים ופיתוח בע"מ (2004-2005); חברה במועצה המייעצת להנהלת KN AMEX (2002-2004).	מנכ"ל משרד ראש הממשלה (2004-2006)	מנכ"ל, חבר דירקטוריון ויו"ר הדירקטוריון של חברות הבת של בנק לאומי בריטניה באיי ג'רסי ובריטניה (2004-9/2007); סמנכ"ל בכיר, חבר הנהלה וראש החטיבה המסחרית בבנק לאומי לישראל בע"מ (9/2000-4/2004)
"בן משפחה" של "בעל עניין" אחר בתאגיד				לא	לא	לא	לא
האם בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות				כן	כן	כן	כן

שם הדירקטור	יהודה לוי	דוד לוינסון	עידית לוסקי	שאול קוברינסקי
התאריך בו החלה הכהונה כדירקטור	27 בנובמבר 2014	21 במרס 2015 (מונה לראשונה ב-21 במרס 2012).	25 במרס 2015 (מונתה לראשונה ב-25 במרס 2009).	11 בדצמבר 2014
ת.ז.	051258325	07994361	50163567	051638484
תאריך לידה	12 באוקטובר 1952	21 בפברואר 1946	16 באוגוסט 1950	7 בנובמבר 1952
מען להמצאת כתבי בי-דין	רח' קוטובסקי 48, תל אביב 6291069	רח' נחשון 27, רמת-השרון 4730155	רח' קהילת קובנה 6, תל אביב 6940065	רח' פסח יפהר 25, הרצליה 4641513
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בוועדות דירקטוריון	ועדת ביקורת; ועדת תגמול; ועדת מחשוב	ועדת ניהול סיכונים; ועדת אשראים; ועדת ממשל תאגידי; ועדת אד-הוק לעניין דיון בדרישה להגשת תביעה נגזרת	יו"ר ועדת ביקורת; ועדת תגמול; ועדת ניהול סיכונים; ועדת אסטרטגיה; ועדת תיאום	ועדת אשראים; ועדת כוח אדם
דח"צ כהגדרתו בחוק החברות	כן	לא	כן	לא
דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות	כן	כן	כן	לא
דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין	כן	כן	כן	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	כן	כן	כן	כן
עובד של הבנק, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין בבנק	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים (מימון), Baruch College N.Y.C; בוגר הנדסת תעשייה וניהול, הטכניון	אקדמאית מוסמך במינהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב; בוגר כלכלה וסטטיסטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אקדמאית מוסמכת בכלכלה, אוניברסיטת תל אביב; בוגרת כלכלה וסטטיסטיקה, אוניברסיטת תל אביב (בהצטיינות)	אקדמאית בוגר כלכלה, אוניברסיטת תל אביב; לימודי MA לכלכלה (ללא תואר), אוניברסיטת תל אביב
תעודות מקצועיות				
עיסוק בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור	בעלים ודירקטור מ.א.ג ייעוץ פיננסי בע"מ (החל מ-1/2015); בעלים ומנכ"ל רנסאנס סיטי פארק בע"מ (חברה יזמית) (2014 - היום); מייסד ומנכ"ל HSBC Bank PLC Tel-Aviv (2001-2013).	דירקטור חיצוני בגב-ים חברה לקרקעות בע"מ (5/2006-24/4/2015); דירקטור חיצוני באקסלנס נשואה שרותי בורסה בע"מ (2010-2/2013); דירקטור בבנק אוצר החייל בע"מ (2006-21/3/2012); יועץ פיננסי ועסקי לחברות וקרנות לקבוצת "המשביר לצרכן" (2006-8/2011); יועץ ל"מנכ"ל ובעלים ד.ל. נחשון בע"מ (החל מ-4/2006)	דירקטורית חיצונית ויו"ר הועדה לבחינת דוחות כספיים ברכבת ישראל בע"מ (החל מ-24/11/2014); דירקטורית בסלקום ישראל בע"מ (החל מ-3/2011-21/9/2014) דירקטורית בנטוויז'ן בע"מ (7/2011 - 12/2011), מנכ"לית ובעלים עידית ל - יעוץ בע"מ	יו"ר פעיל בנובולוג (פארם אפ 1966) בע"מ (החל מ-2010); יו"ר פעיל בטרילוג - ניסויים קליניים בע"מ (החל מ-2010); דירקטור בשחר - הגיא אחזקות (2003) בע"מ (החל מ-2003); דירקטור בשחר - הגיא בע"מ (החל מ-1999); סמנכ"ל מיזוגים ורכישות ב-Alegem Capital Group (2003-2010); חבר בית הדין (נציג הציבור) להגבלים עסקיים (2006-2009); דירקטור חיצוני, יו"ר הועדה לבחינת דוחות כספיים ויו"ר ועדת הביקורת של מגל מערכות בטחון בע"מ (2006-2/10/2014); דירקטור בוויטפוינט אינווסטמנטס ישראל בע"מ (2003-23/8/2014); דירקטור בוויטפוינט אינבסטמנט אל אל סי (2003-23/8/2014); דירקטור בוויטפוינט פארטנרס אל אל סי (2003-23/8/2014); יו"ר הוועדה להגבלים

עסקיים בהתאחדות התעשיינים (21/5/2015–2005);				נסיון נוסף, המעיד על מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	
דירקטור חיצוני וחבר הוועדה לבחינת דוחות כספיים בקבוצת סקופ מתכות בע"מ (2008–2005); מנכ"ל אורדן תעשיות (כיום אינרום) (2002–1997); מנכ"ל קרגל (1997–1989); משנה למנכ"ל כלל תעשיות (1989–1984); כלכלן ראשי בכלל תעשיות (1981– 1984); כלכלן בהתאחדות התעשיינים (1980–1976)				סמנכ"ל בבנק הבינלאומי (1986–2000); סגן נשיא ב- Republic National Bank of N.Y (1981–1986)	
חברת הנהלה בתואר סמנכ"ל בכיר בבנק אגוד לישראל בע"מ בתחום קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ (7/2007–12/2008) ובתחום בנקאות קמעונאית וניהול סיכונים (2/2004–6/2007); דירקטורית באגוד ליסינג בע"מ (3/2007–12/2008); דירקטורית באגודים סוכנות לביטוח (9/2005–12/2008 בע"מ); דירקטורית באגודים בע"מ (9/2005– 12/2008); דירקטורית בבלוב סוכנות לביטוח (1993 בע"מ (2/2004– 12/2008); מנכ"לית ודירקטורית ביתן – השקעות ומשכנתאות בע"מ (3/2001– 2/2004); מנכ"לית ודירקטורית פינוסים ומשכנתאות בע"מ (3/2001–2/2004); מנכ"לית בנק משכן, חברה בת של בנק הפועלים בע"מ (2001–2004); מנהלת אגף בנקאות ישירה בבנק הפועלים בע"מ, אשר תחומי אחריותה היו: הקמה ושיווק של אתרי האינטרנט של הבנק, הקמה וניהול "פועלים ישיר" – המרכזים הטלפוניים של הבנק, אחריות על המכשירים לשימוש עצמי והסניפים האוטומטיים (11/1995–3/2001); חברת דירקטוריון בנק אמריקאי ישראלי (5/1998–7/1999)				לא	
לא				לא	
כן				כן	

שם הדירקטור	יהלי שפי
התאריך בו החלה הכהונה כדירקטור	10 בנובמבר 2013 (מונה לראשונה ב-10 בנובמבר 2010).
ת.ז.	050331008
תאריך לידה	19 במרס 1951
מען להמצאת כתבי בי-דין	אנשי בראשית 31, הוד-השרון, 4526730
נתינות	ישראלית
חברות בוועדות דירקטוריון	ועדת ביקורת; ועדת אשראים; ועדת תגמול; ועדת אסטרטגיה; ועדת מיחשוב; ועדת אד-הוק לענין דיון בדרישה להגשת תביעה נגזרת
דח"צ כהגדרתו בחוק החברות	לא

דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות	כן
דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	כן
עובד של הבנק, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין בבנק השכלה	לא
אקדמאית בוגר בכלכלה וחטיבות משלימות בסטטיסטיקה ומתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים (בהצטיינות); תעודה בחשבונאות לבעלי תואר, אוניברסיטת תל אביב (עבודת סמינריון מצטיינת); לימודי תואר מתקדמים בכלכלה מתמטית – מסלול ישיר לדוקטורט, האוניברסיטה העברית בירושלים (לא סיים את המסלול)	
תעודות מקצועיות	רואה חשבון
עיסוק בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור	דירקטור בלתי תלוי ב-Extell Development Ltd. (החל מ-19/6/2014); דירקטור במייסופרמרקט ישראל (אם אס איי) בע"מ (החל מ-2012); דירקטור בשידורי קשת בע"מ (החל מ-6/2013); מנכ"ל ודירקטור חברה פרטית, בבעלותו, לייעוץ עסקי (יהלי שפי (חברה בערבון בלתי מוגבל)) (החל מ-6/2009); בעלים ודירקטור של חברת יהלי נכסים בע"מ (החל מ-2003); יועץ לביילינק יחסים בינלאומיים בע"מ (2010–2014)
נסיון נוסף, המעיד על מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	מנכ"ל הפניקס חברה לביטוח בע"מ (2005–2009); מנכ"ל הפניקס אחזקות בע"מ (2005–2009); חבר ועדת ברנע (2000–2001); מילא תפקידים שונים במשרד רואי חשבון אלמגור ושות': שותף (1983–1987) שותף מנהל (1987–1999); שותף מנהל במשרד רואי חשבון דלויט – בריטמן אלמגור ושות' (1999–2004); חבר בוועדה לקביעת כללים חשבונאיים של לשכת רואי חשבון בישראל (1995–1998); חבר במוסד לתקינה חשבונאית, מיסודם של לשכת רואי חשבון ורשות ניירות ערך (1998–2001)
"בן משפחה" של "בעל עניין" אחר בתאגיד	לא
האם בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות	כן

פרטים אודות חברי ההנהלה

שם	לילך אשר-טופילסקי, מנכ"לית	יוסף ברסי	יובל גביש	אסתר דויטש
תאריך תחילת הכהונה	19 בפברואר 2014	1 באפריל 2000	11 בינואר 2011	1 ביוני 2006
ת.ז.	024934861	53393260	55441315	056346299
תאריך לידה	19 במרס 1970	21 במאי 1955	22 באוגוסט 1958	6 בפברואר 1960
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד	מנהלת כללית של הבנק	סגן מנהל כללי בכיר; חשב – חשבונאי ראשי וראש מערך החשבות של הבנק	סגן מנהל כללי בכיר; ראש החטיבה הבנקאית של הבנק	סגנית מנהל כללי בכירה; היועצת המשפטית הראשית וראשת מערך הייעוץ המשפטי של הבנק
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת, חברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו	יו"ר דירקטוריון בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (החל מ-3/3/2014); יו"ר דירקטוריון Discount Bancorp Inc. (החל מ-25/3/2014); דירקטורית ב-Israel Discount Bank of New York (החל מ-25/3/2014)	דירקטור בבנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (החל מ-7/2012); דירקטור בבדל שרותי מחשב ומנהלה בע"מ (החל מ-2/2002); דירקטור בחברת נדבך לנדל"ן והשקעות בע"מ (החל מ-11/2002); דירקטור ב-Discount Reinsurance International Limited, Guernsey (החל מ-3/2008).	יו"ר דירקטוריון כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (החל מ-17/6/2013)	דירקטורית בדיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (החל מ-8/2013); דירקטורית ב-IDB (Swiss) Bank Ltd. (החל מ-14/3/2014)
בעל עניין בתאגיד	כן	לא	לא	לא
"בן משפחה" של נושא משרה בכירה אחר או של "בעל עניין" בתאגיד	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית מוסמכת במנהל עסקים Northwestern University, U.S.A; בוגרת כלכלה וניהול, תל-אביב אוניברסיטת תל אביב	אקדמאית בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת	אקדמאית בוגר מדעי החברה והרוח, האוניברסיטה הפתוחה	אקדמאית בוגרת משפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים
תעודות מקצועיות	רואה חשבון			עורכת דין
ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות	משנה למנכ"ל וחברת הנהלה הממונה על החטיבה הקמעונאית, בנק הפועלים בע"מ (2009-31/10/2013); יו"ר דירקטוריון פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ (2011-10/2013); יו"ר דירקטוריון פועלים אופקים בע"מ (2011-10/2013); דירקטורית בישראלכרט בע"מ (2003-10/2013); דירקטורית ביורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ (2003-10/2013); יו"ר דירקטוריון תעודה חברה פיננסית בע"מ (2010-2011)	דירקטור בדיינרס קלוב ישראל בע"מ (2011-7/2015-6/2015); דירקטור בכרטיסי אשראי לישראל בע"מ (2010-6/2011); דירקטור בדיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (1999-9/2012-6/2012)	יו"ר דירקטוריון בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (2011-3/2011-28/6/2012); יו"ר דירקטוריון דיינרס קלוב ישראל בע"מ (2012-1/2013-16/6/2013).	דירקטורית חליפה של דירקטור מטעם הבנק המכהן בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (2013-1/7/2013-30/6/2013); יו"ר דירקטוריון דיסקונט נאמנות בע"מ (יו"ר 2008-2/2011-10/2011 דירקטורית 2008-1/10/2011)

שם	אורי לוין	רן עוז	יאיר אבידן	אורית אלסטר
תאריך תחילת הכהונה	7 במאי 2014	20 בינואר 2015	9 ביוני 2010	21 במרס 2011
ת.ז.	029508835	022832588	056131618	059618587
תאריך לידה	5 באוגוסט 1972	13 בדצמבר 1966	25 בדצמבר 1959	4 באפריל 1965

התפקיד שהוא ממלא בתאגיד	סגן מנהל כללי בכיר; ראש חטיבת תכנון, אסטרטגיה וכספים של הבנק	סגן מנהל כללי בכיר; ראש חטיבת שווקים פינוסיים של הבנק	סגן מנהל כללי; מנהל הסיכונים הראשי וראש מערך ניהול סיכונים של הבנק	סגנית מנהל כללי; ראשת החטיבה העסקית של הבנק
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת, חברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו	יור"ר דירקטוריון דיסקונט מנפיקים בע"מ (החל מ-20/1/2015); יור"ר דירקטוריון חברה לרשומים של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (החל מ-20/1/2015); יור"ר דירקטוריון דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (דירקטור החל מ-25/2/2015 ויור"ר דירקטוריון החל מ-1/4/2015); יור"ר דירקטוריון בית למד דלת בע"מ (החל מ-4/3/2015).	דירקטור בבנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (החל מ-12/1/2016)	דירקטור בבנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (החל מ-12/1/2016)	דירקטורית ב-Discount Bancorp Inc. (החל מ-12/2012); דירקטורית ב-Israel Discount Bank Of New York (החל מ-2/2013)
בעל עניין בתאגיד	לא	לא	לא	לא
"בן משפחה" של נושא משרה בכירה אחר או של "בעל עניין" בתאגיד	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים (התמחות במימון) (בהצטיינות), London Business School; בוגר הנדסת חשמל ואלקטרוניקה ומדעי המחשב (בהצטיינות), אוניברסיטת תל אביב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים (התמחות במימון) וכלכלה (בדגש על מיקרו כלכלה ותורת המשחקים) (בהצטיינות), האוניברסיטה העברית בירושלים; בוגר כלכלה וחשבונאות (בהצטיינות), האוניברסיטה העברית בירושלים	אקדמאית מוסמך במנהל ומנהיגות בחינוך (בהצטיינות), אוניברסיטת תל אביב; מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב; בוגר בכלכלה וסטטיסטיקה (בהצטיינות), אוניברסיטת תל-אביב; בוגר קורס ניהול בכיר Harvard Business School (AMP)	אקדמאית מוסמכת במנהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב (התמחות במימון וחשבונאות); בוגרת במשפטים (בהצטיינות), אוניברסיטת תל אביב; בוגרת בכלכלה, אוניברסיטת תל אביב
תעודות מקצועיות	רואה חשבון			עורכת דין
ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות	מנכ"ל ISP Group שוויץ וישראל (2010-2014); בעלים ודירקטור של חברת אורי לוין ניהול ואחזקות בע"מ	דירקטור בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (2015-2016/30/6); שותף בקרן ויולה (2014-12/2014); חבר הנהלה, משנה למנהל הכללי, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO בבנק הפועלים בע"מ (2009-2013); דירקטור בישראלכרט (2009-12/2014); דירקטור ביורופיי (2009-2014); בפועלים אקספרס (2009-2014); מ"מ יור"ר דירקטוריון פועלים שוקי הון (2009-2013); מ"מ יור"ר דירקטוריון פועלים שוקי הון בית השקעות (2009-2013); מ"מ יור"ר דירקטוריון פועלים שוקי הון השקעות אחזקות (2009-2013); דירקטור בשור הא (2009-2013); יור"ר דירקטוריון פועלים שירותי נאמנות (2012-2013); יור"ר דירקטוריון דיור ב.ב. (2009-2013); דירקטור ובעלים של רן עוז השקעות בע"מ (החל מ-2013)		מנהלת אגף חברות גדולות בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (2007/1 - 3/2011)

שם	יפית גריאני	לוי הלוי	אברהם (אבי) לוי	ניר אבל
תאריך תחילת הכהונה	13 באפריל 2014	1 ביוני 2014	28 באוגוסט 2011	18 במאי 2011
ת.ז.	023608763	024811770	22649644	056220106
תאריך לידה	3 במאי 1968	17 בפברואר 1970	9 בנובמבר 1966	5 ביוני 1960
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד	סגנית מנהל כללי; ראשת חטיבת משאבי אנוש ונכסים	סגן מנהל כללי; ראש חטיבת טכנולוגיות ותפעול של הבנק	סגן מנהל כללי ראש חטיבת נכסי לקוחות של הבנק	סגן מנהל כללי מבקר פנימי של הבנק
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת, חברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו	יו"ר דירקטוריון דיסקונט גמל בע"מ (החל מ-4/5/2014); יו"ר דירקטוריון נדבך לנדל"ן והשקעות בע"מ (החל מ-15/5/2014); יו"ר דירקטוריון נכסי הר לוי בע"מ (החל מ-15/5/2014); דירקטורית בבד"ל שירותי מחשב ומנהלה בע"מ (החל מ-15/5/2014)	יו"ר דירקטוריון בד"ל שירותי מחשב ומנהלה בע"מ (החל מ-13/8/2014); דירקטור בדיסקונט גמל בע"מ (החל מ-5/6/2014)	יו"ר דירקטוריון דיסקונט נאמנות בע"מ (החל מ-2/2012, דירקטור החל מ-10/2011); יו"ר דירקטוריון IDB (Swiss Bank Ltd. (החל מ-14/3/2014, דירקטור החל מ-03/2012)	מבקר פנימי בחלק מחברות הבת של הבנק
בעל עניין בתאגיד	לא	לא	לא	לא
"בן משפחה" של נושא משרה בכירה אחר או של "בעל עניין" בתאגיד	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית מוסמכת במנהל עסקים (מימון), אוניברסיטת בר אילן; בוגרת סטטיסטיקה וחקר ביצועים (בהצטיינות), אוניברסיטת תל אביב; בוגרת כלכלה (בהצטיינות), אוניברסיטת תל אביב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטת בר אילן; בוגר משפטים, המרכז הבינתחומי הרצליה	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטת בר אילן; בוגר כלכלה, אוניברסיטת תל-אביב.	אקדמאית בוגר כלכלה וחשבונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים
תעודות מקצועיות			קורסים מקצועיים: קורס להכשרת מנהלים בכירים וקורס ייעוץ מוצרים נגזרים (בנק הפועלים)	רואה חשבון
ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות	מנהלת אגף חברות גדולות בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (2011-2-4/2014); מנהלת עסקים בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (2003-6/2011-3)	משנה למנכ"ל, מנהל אגף מערכות מידע וטכנולוגיה במנורה מבטחים בע"מ (2011-2014); מנהל אגף פיתוח בבנק הפועלים בע"מ (2009-2011); בעלים ודירקטור של חברת ש.ל. הלוי אחזקות בע"מ (חברה לא פעילה)	יו"ר דירקטוריון חברה לרישומים של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (2012-3/2013-8); מנהל סניף לונדון, בנק הפועלים (2007-6/2011); דירקטור BHI Jersey Hapoalim International N.V. (2007-6/2011); דירקטור British – Israel Chamber of Commerce (2009-6/2011)	מבקר פנימי ראשי, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ (2006-8/2011-3).

תיקון תקנון הבנק – הוראות בעניין מינוי דירקטורים

בעקבות הפיכת הבנק לבנק בלא גרעין שליטה, פנה המפקח על הבנקים לבנק בעניין תיקון תקנון הבנק. על פי תקנון הבנק, במועד פניית המפקח, תקופת כהונתו של דירקטור, שאינו דירקטור חיצוני, היתה עד לאסיפה השנתית הבאה. בנסיבות היות הבנק בנק בלא גרעין שליטה, חילופים תכופים של חברים בדירקטוריון עלולים לגרוע מאפקטיביות תפקודו ובשל מורכבות פעילותו של תאגיד בנקאי, סבר המפקח, כי יש מקום לשקול כי תקופת כהונתו של דירקטור, שאינו חיצוני, תהיה בת שלוש שנים.

בהמשך לכך, ביום 29 ביוני 2014, אישרה אסיפה מיוחדת של בעלי המניות של הבנק תיקון הוראות תקנון הבנק ביחס למינויים, כהונתם והפסקת כהונתם של חברי דירקטוריון הבנק.

במסגרת התיקון נקבע כי משך כהונתו של דירקטור תהיה שלוש שנים ממועד תחילת הכהונה, במקום מינוי מידי שנה. במקביל נקבע, כי האמור בתקנה בנוסחה המתקן, לא יחול על דירקטורים שכיהנו בבנק ערב הפיכתו לתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. עוד נקבע במסגרת התיקון, כי על אף האמור בכל תקנה אחרת בתקנון ובכפוף לדין, לא יוחלפו באסיפה שנתית מעל מחצית מהדירקטורים שכיהנו סמוך לאחר האסיפה השנתית הקודמת, אלא אם ניתן לכך אישור המפקח על הבנקים.

הכל כמפורט בדוחות מיידיים מהימים 13 במאי 2014 ו-29 ביוני 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-062172, 2014-01-101508 ו-2014-01-101550, בהתאמה), שהמידע המפורט בהם בעניין זה מובא כאן על דרך ההפניה.

הודעה ופניה לציבור מטעם הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים

חוק הבנקאות רישוי, התשמ"א-1981, קובע כי הנגיד ימנה ועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים, שבין תפקידיה הצעת מועמדים לכהונת דירקטורים בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. (לפרטים נוספים, ראו "חקיקה ופיקוח" להלן).

האסיפה הכללית השנתית התבקשה לבחור 4 דירקטורים מתוך 5 מועמדים שהוצעו על ידי הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים (2014: 8 דירקטורים מתוך 10 מועמדים). לפרטים אודות הדירקטורים שנבחרו ראו "שינויים בדירקטוריון" להלן.

שינויים בדירקטוריון

מינוי דירקטורים. באסיפה השנתית של בעלי המניות של הבנק, שהתקיימה ביום 2 בדצמבר 2015, הוחלט למנות את ה"ה ד"ר יוסי בכר, מר אלי אליעזר גונן, גב' יודפת הראל-בוכריס ופרופ' אשר אלחיאני, כדירקטורים במעמד "דירקטור אחר", לתקופה של 3 שנים.

הדירקטורים האמורים נבחרו מבין המועמדים אשר הוצעו על ידי הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים (ראו לעיל). לפרטים בדבר מועד תחילת כהונתם של הדירקטורים הנבחרים, ראו סעיף "פרטים אודות חברי הדירקטוריון" לעיל.

המינוי של גב' הראל בוכריס אושר ביום 14 בפברואר 2016. למועד הבאת הדוח לדפוס, טרם אושר מינויו של פרופ' אלחיאני. בעניינו של מר אלי גונן - לחברות בהן מכהן מר גונן כיו"ר או כשותף קשרים עסקיים עם קבוצת דיסקונט. בהתבסס על עובדות שהוצגו בפניה, ועל סמך הצהרת המועמד, קבעה ועדת הביקורת, בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, כי מדובר בקשרים זניחים אשר אינם עולים כדי זיקה.

הכל כמפורט בדוחות מיידיים מהימים 19 בנובמבר 2015 ו-2 בדצמבר 2015 (מס' אסמכתא 2015-01-159039 ו-2015-01-171642, בהתאמה). **סיום כהונה של דירקטורים.** ביום 2 בדצמבר 2015, סיים מר ריצ'רד מוריס רוברטס את כהונתו כדירקטור בבנק, הכל כמפורט בדוח מיידי מיום 2 בדצמבר 2015 (מס' אסמכתא 2015-01-171675).

יור' הדירקטוריון, הדירקטוריון והמנהלת הכללית מודים למר רוברטס על פועלו ותרומתו בתקופת כהונתו בבנק ומאחלים הצלחה לדירקטורים שמונו לכהונה בבנק.

המידע המפורט בכל הדוחות המיידיים שנזכרו בסעיף זה לעיל, מובא כאן על דרך ההפניה.

ישיבות הדירקטוריון וועדותיו

בשנת 2015 קיים הדירקטוריון 31 ישיבות. כן התקיימו 93 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

הביקורת הפנימית בקבוצה בשנת 2015

פירי המבקר. המבקר הפנימי של הבנק הינו מר ניר אבל, ר"ח, אשר החל את כהונתו ביום 18 במאי 2011. המבקר הפנימי אינו בעל עניין בבנק, אינו נושא משרה בבנק, אינו קרוב של אחד מאלה ולא היה רואה החשבון המבקר או מי מטעמו. המבקר הפנימי עומד בהוראות סעיף 146 (ב) לחוק החברות, ובהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית ועובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות סעיף מס' 8 לכללי הבנקאות (ביקורת פנימית).

בנוסף משמש מר ניר אבל גם כמבקר הפנימי של כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, מיום 18 במאי 2011.

דרך המינוי. מינוי המבקר הפנימי אושר בוועדת הביקורת בישיבתה מיום 29 בנובמבר 2010 ובדירקטוריון בישיבתו מיום 12 בדצמבר 2010. המינוי אושר לאור כישוריו והשכלתו של מר אבל וכן לאור ניסיונו המקצועי רב השנים, בביקורת פנימית ובתפקיד של מבקר פנימי ראשי, במערכת הבנקאית. עד למינויו שימש מר אבל, רואה חשבון מוסמך וכלכלן, כמבקר הפנימי הראשי של קבוצת הבנק הבינלאומי הראשון, מחודש אוגוסט 2006 ועד לחודש מרס 2011, כמבקר הפנימי בכל החברות הבנקאיות בקבוצת הבינלאומי, למעט שתי חברות בחו"ל, וכמבקר הפנימי הראשי של בנק אוצר החייל, מחודש נובמבר 2000 ועד חודש מרס 2011.

כתב מינוי. ועדת הדירקטוריון לביקורת והדירקטוריון אישרו בחודש ינואר 2012 את כתב המינוי של המבקר ובחודש ינואר 2016 הם אישרו את עידכון כתב המינוי.

זהות הממונה על המבקר הפנימי. הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הוא יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית עבודה. הביקורת הפנימית פועלת על פי תוכנית עבודה שנתיית אשר נגזרת מתוכנית עבודה רב שנתית (תוכנית העבודה הרב שנתית נערכת לתקופה של 4 שנים). תוכניות העבודה השנתיות והרב שנתית ("תוכנית העבודה") נערכות בהתאם לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992, ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין.

תוכנית העבודה נבנתה על בסיס סקר סיכונים כולל, שנערך על פי מתודולוגיות חדשות ומקובלות, והושפעה מהנחיות מקומיות ובינלאומיות (כולל זה באזל II, COSO 2013, SOX והוראות ניהול בנקאי תקין מס' 307 בדבר פונקציות הביקורת הפנימית).

לפני הגשתה לאישור מועברת תוכנית העבודה לרואי החשבון המבקרים, ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הדירקטוריון לביקורת ולמנהלת הכללית, לקבלת הערות והארות. ועדת הדירקטוריון לביקורת דנה בתוכנית העבודה, ועל פי המלצותיה מובאת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

סטיה מתוכנית העבודה מובאת לאישור ועדת הביקורת.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, סבורים כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים ובהוראות המפקח על הבנקים.

עסקאות מהותיות. בשנת 2015 נערכה ביקורת על תוכנית "למשפחה".

ביקורת של תאגידים מוחזקים בארץ ובחו"ל. בתוכנית העבודה של הביקורת הפנימית יש התייחסות לתאגידים המוחזקים בארץ ובחו"ל. תוכנית העבודה המתוכננת בחברות הבת בהן המבקר הפנימי של הבנק או סגנו מונו כמבקר פנים משולבת בתוכנית העבודה השנתית של הביקורת הפנימית של הבנק, תוך התייחסות לכל חברה בנפרד. היקף תוכנית העבודה בכל חברה בת כאמור נדון בוועדת הביקורת של כל חברה ו/או בדירקטוריון שלה.

בתאגידים המוחזקים בהם לא נערכת ביקורת על ידי המבקר הפנימי של הבנק, נערכת בקרה כנדרש בסעיף 1(א)(3) לכללי הבנקאות.

כמו כן, המבקר הפנימי של הבנק מתאם מראש עם המבקר הפנימי של התאגיד המוחזק, נושאים בהם תיערך ביקורת על ידי המבקר הפנימי של התאגיד.

היקף העסקה. המבקר הפנימי מועסק במשרה מלאה ומספר העובדים הממוצע הכפופים לו בקבוצה בתקופת הדיווח היה 96.8 משרות (כולל תקורות; לא כולל 4.1 משרות במיקור חוץ). בזה 32.6 משרות בתאגידים להם יש מבקר פנימי עצמאי (בנק מרכזי דיסקונט, אי די בי ניו יורק, דיסקונט בנק לטין אמריקה ואידיבי (סוויס) בנק). מספר המשרות בביקורת הפנימית נגזר מהנדרש בתוכנית העבודה כפי שאושרה בדירקטוריון.

להלן פרטים על מספר המשרות הממוצע שעסקו בשנת 2015 בביקורת בבנק ובתאגידים מוחזקים בארץ ובחו"ל:

מיקור חוצה	עובדי הקבוצה	
2.5	55.2	הבנק
1.0	7.5	חברות מאוחדות בישראל בהם נערכת הביקורת על ידי מבקר הבנק ⁽¹⁾
	1.5	שלוחות חו"ל
0.6	17.6	חברות מאוחדות בישראל בהם נערכת הביקורת על ידי מבקר פנימי עצמאי ⁽²⁾
	15.0	חברות מאוחדות בחו"ל בהם נערכת הביקורת על ידי מבקר פנימי עצמאי ⁽³⁾
4.1	96.8	סך-הכל

הערות:

(1) בזה 4.8 משרות בחברת כאל.

(2) בזה המבקר הפנימי. לא כולל 1.9 משרות של פניות הציבור.

(3) בזה 10.6 מבקרים של אי די בי ניו יורק, 4.2 מבקרים של DBLA ו-0.2 משרות ב-אידיבי (סוויס) בנק.

עריכת הביקורת. הביקורת הפנימית נערכת על פי הוראות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, ועל פי הכללים המקצועיים של לשכת המבקרים הפנימיים. החל ביום 1 ביולי 2012, הביקורת הפנימית פועלת גם על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 307. הדירקטוריון וועדת הביקורת הניחו את דעתם כי המבקר הפנימי עמד בכל הדרישות שנקבעו בתקנים שצוינו לעיל ובהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, על יסוד הערכת פונקצית הביקורת הפנימית והדיווחים השוטפים שהיא מגישה. ועדת הביקורת מקבלת דיווח שוטף על פעילות מערך הביקורת הפנימית באמצעות דיווחים שוטפים רבעוניים ודוח חצי שנתי ושנתי וכן דיווח על דוחות פרטניים. בשנת 2014 בוצעה הערכה חיצונית של פונקצית הביקורת הפנימית, אשר בוצעה בידי פירמת רואי חשבון שנבחרה על ידי ועדת הביקורת, ובשנת 2015 נערכה הערכה פנימית שלה, אשר בוצעה על ידי הביקורת הפנימית, בהתאם להנחיה הכלולה בהוראת ניהול בנקאי מס' 307.

גישה למידע. למבקר הפנימי הומצאו כל המסמכים והמידע שנדרשו על ידו וניתנה לו גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק ושל תאגידים מוחזקים בארץ ובחו"ל, לרבות נתונים כספיים.

דיון וחשבון המבקר הפנימי. כל דוחות הביקורת מוגשים בכתב ומופצים ליו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת, המנהלת הכללית, מנהל הסיכונים הראשי, רואי חשבון המבקרים, וחברי המנהלה הרלוונטיים. דוחות הביקורת מדוברים בהתבסס על ממצאי הביקורת. דוח סיכום חודשי תמציתי מוגש ליו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת, רואי חשבון המבקרים והנהלת הבנק. המבקר הפנימי מגיש דוחות פעילות תקופתיים כלהלן: דוח רבעוני על כל פעילויות הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל המפרט את הממצאים המהותיים בדוחות הביקורת שהוגשו ברבעון הנסקר, את תמצית התייחסות המבוקרים לדוחות וכן מעקב אחר דוחות ונושאים מדוחות רבעוניים קודמים שהטיפול בהם טרם הסתיים.

כמו כן, מגיש המבקר דוח חצי שנתי ודוח שנתי במתכונת הנדרשת על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא ביקורת פנימית. דוחות הפעילות נשלחים ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הדירקטוריון לביקורת, למנהלת הכללית, למנהל הסיכונים הראשי ולרואי חשבון המבקרים. הדוחות נדונים בהנהלה ולאחר מכן בוועדת הדירקטוריון לביקורת. הדוח השנתי נדון גם בדירקטוריון. בנוסף מקיימת ועדת הדירקטוריון לביקורת דיונים על דוחות ביקורת ספציפיים שנערכו ביחידות הבנק ועל דוחות מהותיים בחברות הבת, אם עקב הממצאים שנכללו בדוח, או הנושאים המהותיים בהם הוא עוסק, סבורים יו"ר ועדת הביקורת או המבקר הפנימי כי יש מקום לקיים דיון בדוח הספציפי.

הדוחות התקופתיים הוגשו ונדונו כלהלן:

- הדוח על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון הרביעי של שנת 2014, הוגש ביום 26 בינואר 2015 ונדון בוועדת הביקורת ביום 15 במרס 2015;
- הדוח השנתי על פעילויות הביקורת הפנימית בשנת 2014, הוגש ביום 9 במרס 2015 ונדון בוועדת הביקורת ביום 15 במרס 2015 ובדירקטוריון ביום 4 במאי 2015;
- הדוח הרבעוני על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון הראשון של שנת 2015 הוגש ביום 13 באפריל 2015, ונדון בוועדת הביקורת ביום 28 באפריל 2015;
- הדוח על פעילויות הביקורת הפנימית במחצית הראשונה של שנת 2015 הוגש ביום 5 באוגוסט 2015, ונדון בוועדת הביקורת ביום 8 בספטמבר 2015;
- הדוח הרבעוני על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון השלישי של שנת 2015 הוגש ביום 14 באוקטובר 2015, ונדון בוועדת הביקורת ביום 24 בנובמבר 2015;
- הדוח על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון הרביעי של שנת 2015, הוגש ביום 17 בינואר 2016 וטרם נדון בוועדת ביקורת.

הדוח השנתי על פעילות הביקורת הפנימית בשנת 2015 מוגש בימים אלה.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי. לדעת הדירקטוריון וועדת הדירקטוריון לביקורת, היקף, אופי ורציפות פעילות המבקר הפנימי ותוכנית עבודתו סבירים בנסיבות העניין ויש בהם להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול. פרטי התשלומים למבקר הפנימי ורכיביהם מובאים להלן. לדעת הדירקטוריון אין בתשלומים אלה כדי להשפיע על שיקול דעתו המקצועי של המבקר הפנימי.

פרטים כלליים										תגמולים* בעבור שירותים					
השנה	משרה	היקף	החזקה בהון התאגיד	שיעור	סך הכל										
					המעביד ⁽¹⁾	המעביד ⁽¹⁾	המעביד ⁽¹⁾	המעביד ⁽¹⁾	המעביד ⁽¹⁾	המעביד ⁽¹⁾					
											המעביד ⁽¹⁾	המעביד ⁽¹⁾	המעביד ⁽¹⁾	המעביד ⁽¹⁾	
															המעביד ⁽¹⁾
2015	100%	-	1,006	-	300	180	1,486	-	1,486						
2014	100%	-	994	-	285	158	1,437	-	1,437						

* סכומי התגמול אינם כוללים מס שכר.

(1) כולל פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי ואובדן כושר עבודה. נתוני שנת 2015 כוללים השלמת עתודות עקב שינויים בשכר.

(2) כולל שווי רכב, שווי טלפון נייד, הטבות שונות וגילומים.

מר אבל מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר אבל צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר אבל זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר אבל לפיצויי פיטורים כקבוע בדיון, וכן למענק פרישה בגובה 4 משכורות. מר אבל היה זכאי להשתתף בתוכנית התגמול (-2011) 2013), כמפורט בביאור 23 ד'. מר אבל זכאי להשתתף בתוכנית התגמול לשנים 2015-2016 לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (ראו ביאור 23 ו' לדוחות הכספיים).

שכר רואי החשבון המבקרים⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾

להלן הפרטים של השכר ששולם לרואי החשבון המבקרים (באלפי ש"ח):

המאוחד		הבנק	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2014	2015	2014
עבור ביקורת ⁽³⁾ :			
15,477	15,464	6,994	7,151
עבור שרותים נוספים:			
שירותים הקשורים לביקורת ⁽⁴⁾ :			
3,656	3,611	3,561	3,566
שירותי מס ⁽⁵⁾ :			
2,149	3,517	1,240	1,413
שרותים אחרים:			
2,097	2,018	1,914	1,676
-	148	-	-
7,902	9,294	6,715	6,655
סך-הכל			
23,379	24,758	13,709	13,806

הערות:

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (3) ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים. כולל גם ביקורת - בקרה פנימית על דיווח כספי (SOX 404).
- (4) כולל בעיקר פעולות ביקורת ובדיקות מיוחדות.
- (5) כולל בעיקר דוחות התאמה למס, שסכומים בגינם שולמו במסגרת הביקורת ויוחסו לשירותי מס על פי אומדן, דיוני שומות וייעוץ מס.

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה ועסקאות עם בעלי עניין

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

שנת 2015													
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגידי	תגמולים* בעבור שירותים				שכר	מענק	המעביד ⁽¹⁾ וגילומים ⁽²⁾ והפרשות הטבות	תשלומי מענק, שכר, תשלום הפרשות מבוסס מניות ⁽³⁾	סך הכל	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים
באלפי שקלים חדשים													
ד"ר יוסי בכר	יו"ר הדירקטוריון	100%	– ⁽⁴⁾	2,130	–	762	229	3,121	39	3,160	–		
גב' לילך אשר טופילסקי	מנהלת כללית	100%	–	2,353	–	759	287	3,399	–	3,399	–		
מר מאורי ציון פלטה ⁽⁵⁾	מנכ"ל דיסקונט בנק לטין אמריקה	100%	–	1,522	2,724	352	155	4,753	–	4,753	–		
מר אלברטו וייצמן ⁽⁶⁾	סמנכ"ל כספים בדיסקונט בנק לטין אמריקה	100%	–	1,438	1,682	335	156	3,611	–	3,611	–		
מר אהוד ארנון	מנכ"ל אי די בי ניו יורק	100%	–	2,387	636	175	89	3,287	–	3,287	–		
מר רן עוז ⁽⁷⁾	סמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת שווקים פיננסיים	100%	–	1,123	–	880 ⁽⁸⁾	152	2,155	–	2,155	–		
מר יאיר אבידן	סמנכ"ל, מנהל הסיכונים הראשי וראש מערך ניהול סיכונים	100%	–	1,141	–	426	179	1,746	–	1,746	–		
מר יובל גביש	סמנכ"ל בכיר, ראש החטיבה הבנקאית	100%	–	1,153	–	365	179	1,697	–	1,697	–		
גב' אורית אלסטר	סמנכ"ל, ראשת החטיבה העסקית	100%	–	1,105	–	417	157	1,679	–	1,679	–		

* סכומי התגמול אינם כוללים מס שכר.

(1) כולל פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי, אובדן כושר עבודה והשלמת עתודות עקב שינויים בשכר.

(2) כולל שווי רכב, שווי טלפון נייד, הטבות שונות וגילומים.

(3) בגין פריסה של ההטבה בתוכניות אופציות פאנטום. ההטבה מותאמת בכל מועד דיווח לשווי הוגן.

(4) ד"ר בכר מחזיק במניות הבנק בהיקף זניח של 29,640 ע.נ.

(5) מר פלטה סיים כהונתו כמנכ"ל דיסקונט בנק לטין אמריקה ביום 31 באוקטובר 2015.

(6) מר וייצמן סיים כהונתו כסמנכ"ל כספים בדיסקונט בנק לטין אמריקה ביום 31 באוקטובר 2015.

(7) מר עוז החל את כהונתו כראש חטיבת שווקים פיננסיים ביום 20 בינואר 2015.

(8) כולל הפרשה בגין מענק הסתגלות והודעה מוקדמת, שעיקר השפעתם בשנת העבודה הראשונה.

שנת 2014													
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר	מענק	תגמולים* בעבור שירותים					הלוואות שניתנו בתנאים רגילים		
						תשלומי והפרשות הטבות המעביד ⁽¹⁾	הפרשות הטבות וגילומים ⁽²⁾	מענק, שכר, מענק, תשלום הפרשות מבוטס מניות ⁽³⁾	סך הכל				
										תשלום		שכר, מענק, תשלום	סך הכל
באלפי שקלים חדשים													
ד"ר יוסי בכר	יו"ר הדירקטוריון	100%	— ⁽⁴⁾	1,967	—	713	315	2,995	(1,280)	1,715	—		
גב' לילך אשר טופילסקי ⁽⁵⁾	מנהלת כללית	100%	—	2,031	500 ⁽¹⁰⁾	2,061 ⁽¹¹⁾	239	4,831	—	4,831	—		
מר אהוד ארנון	מנכ"ל אי די בי ניו יורק	100%	—	2,214	389	270	78	2,951	—	2,951	—		
	סמנכ"ל, ראשת החטיבה העסקית באי די בי ניו יורק	100%	—	1,837	311	455	7	2,610	—	2,610	—		
גב' ליסה באום	מר מאוריצי פלטה ⁽⁶⁾	100%	—	1,298	—	764	191	2,253	—	2,253	—		
	סמנכ"ל, ראשת חטיבת משאבי אנוש ונכסים	100%	—	909	—	1,206 ⁽¹²⁾	107	2,222	—	2,222	—		
גב' יפית גריאני ⁽⁸⁾	סמנכ"ל, ראש חטיבת טכנולוגיות ותפעול	100%	—	662	300 ⁽¹⁰⁾	814 ⁽¹²⁾	102	1,878	—	1,878	—		
מר לוי הלוי ⁽⁷⁾	סמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת תכנון, אסטרטגיה וכספים	100%	—	707	—	783 ⁽¹²⁾	102	1,592	—	1,592	—		
מר אורי לוין ⁽⁹⁾	סמנכ"ל בכיר, ראש החטיבה הבנקאית	100%	—	1,099	—	294	177	1,570	—	1,570	—		
מר יובל גביש													

* סכומי התגמול אינם כוללים מס שכר.

(1) כולל פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי, אובדן כושר עבודה והשלמת עתודות עקב שינויים בשכר.

(2) כולל שווי רכב, שווי טלפון נייד, הטבות שונות וגילומים.

(3) בגין פריסה של ההטבה בתוכניות אופציות פאנטום. ההטבה מותאמת בכל מועד דיווח לשווי הוגן.

(4) ד"ר בכר מחזיק במניות הבנק בהיקף זניח של 29,640 ע.נ.

(5) גב' אשר טופילסקי החלה את כהונתה כמנהלת הכללית של הבנק ביום 19 בפברואר 2014.

(6) מר פלטה החל את כהונתו כמנכ"ל דיסקונט בנק לטין אמריקה ביום 11 בינואר 2014.

(7) מר הלוי החל את כהונתו כראש חטיבת טכנולוגיות ותפעול ביום 1 ביוני 2014.

(8) גב' גריאני החלה את כהונתה כראשת חטיבת משאבי אנוש ונכסים ביום 13 באפריל 2014.

(9) מר לוי החל את כהונתו כראש חטיבת תכנון, אסטרטגיה וכספים ביום 7 במאי 2014.

(10) מענק חתימה.

(11) כולל הפרשה בגין מענק הסתגלות, שעיקר השפעתו בשנת העבודה הראשונה, בסך של 1,332 אלף ש"ח.

(12) כולל הפרשה בגין מענק הסתגלות והודעה מוקדמת, שעיקר השפעתו בשנת העבודה הראשונה.

ד"ר יוסי בכר, מכהן כיו"ר הדירקטוריון החל מיום 3 בינואר 2010, לפרטים בדבר תנאי ההעסקה של ד"ר בכר, ראו ביאור 35 ו' ו-ד' לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר תוכנית אופציות פאנטום לד"ר בכר, ראו ביאור 24 ד' 1 לדוחות הכספיים.

גב' לילך אשר-טופילסקי, מכהנת כמנהלת הכללית של הבנק מיום 19 בפברואר 2014. לפרטים בדבר תנאי ההעסקה של גב' אשר-טופילסקי, ראו ביאור 35 ו' ו-ח' לדוחות הכספיים. גב' אשר-טופילסקי הודיעה כי היא מוותרת על המענק לו הייתה זכאית בגין שנת 2014, בסך של 785 אלף ש"ח. בגין שנת 2015 לא קמה זכאות למענקים.

מר מאוריצי פלטה, כיהן כנשיא ומנכ"ל DBLA, עד למכירת DBLA בחודש אוקטובר 2015. הועסק על ידי DBLA לפי הסכם שהובא לידי סיום במועד המכירה. משכורתו של מר פלטה נבחנה אחת לשנה על ידי הדירקטוריון של DBLA, והיא הותאמה לעליית מדד המחירים לצרכן באורוגוואי. מר פלטה היה זכאי להטבות סוציאליות (ביטוח לאומי, פנסיה ממלכתית, ביטוח חיים, ביטוח בריאות וביטוח אבדן כושר עבודה). כמקובל באורוגוואי, מר פלטה היה זכאי לבונוס בגובה שני חודשי משכורת. כתוצאה ממכירת DBLA, מר פלטה קיבל מענק מיוחד, בסכום של 698 אלף דולר. DBLA העמידה לשימוש של מר פלטה רכב ברמה הולמת.

מר אלברטו וייצמן, כיהן כסמנכ"ל ומנהל הכספים של DBLA, עד למכירת DBLA בחודש אוקטובר 2015. הועסק על ידי DBLA לפי הסכם שהובא לידי סיום במועד המכירה. משכורתו של מר וייצמן נבחנה אחת לשנה על ידי יו"ר הדירקטוריון של DBLA, והותאמה לעליית מדד המחירים לצרכן באורוגוואי. מר וייצמן היה זכאי להטבות סוציאליות (ביטוח לאומי, פנסיה ממלכתית, ביטוח חיים, ביטוח בריאות וביטוח אבדן כושר עבודה). כמקובל באורוגוואי, מר וייצמן היה זכאי לבונוס בגובה שני חודשי משכורת. כתוצאה ממכירת DBLA, מר וייצמן קיבל מענק מיוחד, בסכום של 431 אלף דולר. DBLA העמידה לשימוש של מר וייצמן רכב ברמה הולמת.

מר אהוד ארנון, מנכ"ל חברת הבת אי די בי ניו יורק, מועסק על ידי חברת הבת בחוזה אישי. תקופת ההעסקה הינה ללא מועד סיום מוגדר, אלא אם כן יודיע כל צד למשנהו על רצונו לסיים את ההתקשרות, בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. בעת הפסקת ההעסקה יהיה מר ארנון זכאי לתשלום בגובה שכר של ששה עד שמונה חודשי משכורת. משכורתו החודשית של מר ארנון נבחנת בידי ועדת התגמול של דירקטוריון אי די בי ניו יורק מדי שנה. מר ארנון זכאי להפרשות סוציאליות (תשלומי ביטוח לאומי וזכויות לפנסיה במסגרת תוכניות הפנסיה הנהוגות בחברת הבת) וכן זכאי לביטוח חיים, ביטוח רפואי וביטוח אובדן כושר עבודה. אי די בי ניו יורק מעמיד לרשותו של מר ארנון רכב הולם. כן זכאי מר ארנון לחופשת מולדת מדי שנה.

מר רן עוז, מועסק בבנק כסמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת שווקים פיננסיים. מר עוז מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 3 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר עוז צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר עוז זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר עוז לפיצויי פיטורים כקבוע בדיון, וכן למענק פרישה בגובה 6 משכורות, אם סיום הכהונה יהיה במהלך שנתיים ממועד תחילת הכהונה, ובגובה 4 משכורות אם סיום הכהונה יהיה לאחר מכן. מר עוז זכאי להשתתף בתוכנית התגמול לשנים 2015-2016 לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (ראו ביאור 23 ו' לדוחות הכספיים). בגין שנת 2015 לא קמה זכאות למענקים.

מר אבידן יאיר, מועסק בבנק כסמנכ"ל, ראש מערך ניהול סיכונים. מר אבידן מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 3 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר אבידן צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר אבידן זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר אבידן לפיצויי פיטורים כקבוע בדיון, וכן למענק פרישה בגובה 3 משכורות. מר אבידן היה זכאי להשתתף בתוכנית התגמול, כמפורט בביאור 23 ד' לדוחות הכספיים. מר אבידן זכאי להשתתף בתוכנית התגמול לשנים 2015-2016 לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (ראו ביאור 23 ו' לדוחות הכספיים). בגין שנת 2015 לא קמה זכאות למענקים.

מר יובל גביש, מועסק בבנק כסמנכ"ל בכיר, ראש החטיבה הבנקאית. מר גביש מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר גביש צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר גביש זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר גביש לפיצויי פיטורים כקבוע בדיון, וכן למענק פרישה בגובה 4 משכורות. מר גביש היה זכאי להשתתף בתוכנית התגמול, כמפורט בביאור 23 ד' לדוחות הכספיים. מר גביש זכאי להשתתף בתוכנית התגמול לשנים 2015-2016 לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (ראו ביאור 23 ו' לדוחות הכספיים). בגין שנת 2015 לא קמה זכאות למענקים.

גב' אורית אלסטר, מועסקת בבנק כסמנכ"ל, ראשת החטיבה העסקית. גב' אלסטר מועסקת על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 3 חודשים מיום סיום עבודתה בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתה של גב' אלסטר צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. גב' אלסטר זכאית לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאית גב' אלסטר לפיצויי פיטורים כקבוע בדיון, וכן למענק פרישה בגובה 3 משכורות. גב' אלסטר היתה זכאית להשתתף בתוכנית התגמול, כמפורט בביאור 23 ד' לדוחות הכספיים. גב' אלסטר זכאית להשתתף בתוכנית התגמול לשנים 2015-2016 לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי (ראו ביאור 23 ו' לדוחות הכספיים). בגין שנת 2015 לא קמה זכאות למענקים.

לפרטים בדבר נושאי משרה שנכללו בטבלה לשנת 2014, אך אינם נכללים בטבלה לשנת 2015, ראו בדוח שנתי 2014 (עמ' 229).

חברי הדירקטוריון. הדירקטורים בבנק זכאים לגמול שנתי וגמול השתתפות, המשולמים בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000. יו"ר הדירקטוריון אינו זכאי לגמול שנתי ולגמול השתתפות. עלות תגמול כלל הדירקטורים, פרט ליו"ר הדירקטוריון, הסתכמה בשנת 2015 בסך של 5,802 אלף ש"ח (2014: 4,982 אלף ש"ח).

מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק. לפרטים בדבר מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק, ראו "מדיניות תגמול" בסעיף "משאבי אנוש" להלן, וביאור 23 ה' לדוחות הכספיים. לגילוי נוסף בנושא "תגמול", ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", שעומד לעיון באינטרנט. לפרטים בדבר הצעת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים, פיננסיים, ראו "חקיקה ופיקוח" להלן.

עסקאות עם בעלי עניין

באסיפה כללית שהתקיימה ביום 31 במרס 2015, אושרה התקשרות הבנק לרכישת פוליסה שעניינה ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים, לרבות המנהלת הכללית והמבקר הפנימי, והכל כמפורט בדוחות מידיים מיום 23 בפברואר ו-31 במרס 2015 (מס' אסמכתא 01-2015-036967 ו-070051-01-2015, בהתאמה), שהמידע הכלול בהם בעניין זה מובא כאן על דרך ההפניה. ראו גם ביאור 26 ג' 8 י' ו-יא' לדוחות הכספיים.

באסיפה כללית שהתקיימה ביום 2 בדצמבר 2015, אושרה הצעה לאשר מראש לבנק לרכוש פוליסת ביטוח בגין אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים, כפי שהיו ויהיו מעת לעת, בבנק ובקבוצת הבנק, בתוקף כהונתם בבנק, לרבות בגין כהונתם, מטעם הבנק, כנושאי משרה בחברה אחרת כלשהי שהבנק מחזיק בה, במישרין או בעקיפין, ולתקן את מדיניות התגמול בהתאם. כן אושרה הצעה לאשר עדכון החלטה בדבר מתן פטור והתחייבות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה אחרים המכהנים בבנק, לרבות אלה אשר יכהנו בבנק מעת לעת, ולתקן את תקנון הבנק ואת מדיניות התגמול בהתאם. והכל כמפורט בדוח מידי מיום 27 באוקטובר ו-2 בדצמבר 2015 (מס' אסמכתא 01-2015-142593, 01-2015-171675), שהמידע המפורט בו בעניינים האמורים מובא כאן על דרך ההפניה.

קוד ממשל תאגידי לקבוצת דיסקונט

קוד הממשל התאגידי שאושר על ידי דירקטוריון הבנק ביום 28 באוקטובר 2009 משקף יישום מדיניות של Best Practice בתחום הממשל התאגידי. הקוד מבוסס על הוראות הדיון והרגולציה השונות החלות על הבנק בתחום הממשל התאגידי, לרבות הנחיות באזל II והמלצות ועדת גושן שהוקמה על ידי רשות ניירות ערך. קוד הממשל התאגידי נדון בועדת ממשל תאגידי בחודש ינואר 2014 והוחלט לעדכנו. בחודש ספטמבר 2014 נדון הקוד בדירקטוריון ואושרו עדכונים למסמך.

במסגרת יישום תכנית הממשל התאגידי, אישר דירקטוריון הבנק בחודש ינואר 2012 נוהל עבודה מול חברות הבת, אשר נועד להסדיר את הממשקים בין הבנק לבין חברות הבת, במטרה להניח תשתית לניהול על בסיס קבוצתי, ולקבוע מתכונת עבודה לצורך פיקוח ובקרה אחר פעילותן של חברות הבת על ידי חברת האם.

במסגרת נוהל העבודה מול חברות הבת, נקבעו מנגנוני פיקוח ובקרה, אשר נועדו להבטיח את התנהלותה התקינה והיעילה של קבוצת דיסקונט, ובכלל זה בקשר עם הנושאים הבאים: פעולות ועסקאות עם צדדים קשורים; פיקוח דירקטוריון הבנק על חברות הקבוצה; ארגון מחדש ושינויים מבניים; גיבוש מדיניות ניהול סיכונים קבוצתית בתחומים שונים.

בנוסף, דירקטוריון הבנק קבע נוהל לאישור עסקאות עם בעלי עניין בבנק, אשר מסדיר את תהליך האיתור והאישור של עסקאות בין הבנק ו/או חברות הבת בשליטתו לבין בעלי עניין בבנק, אשר טעונות אישורים ודיווחים מיוחדים. בנוהל נקבע, בין היתר, כי עסקאות בין בעלי השליטה בבנק לבין חברות הבת יאושרו בהתאם להליכים שנקבעו בדיון הישראלי בנוגע לאישור עסקאות עם הבנק עצמו. בחודש ספטמבר 2014 נדון הקוד בדירקטוריון ואושרו עדכונים למסמך. המסמך המעודכן עומד לעיון באתר הבנק.

שאלון ממשל תאגידי

ביום 14 בינואר 2016 הפיצה רשות ניירות ערך נוסח מעודכן של השאלון. בחוזר הנלווה צוין כי סגל הרשות פועל לעיגון הנושא במסגרת התקנות באופן מחייב וקבוע, וכי הוא מעודד את היישום כבר עתה.

הבנק החליט להגיש בשנת 2015 שאלון ממשל תאגידי באופן וולונטרי, במתכונת המעודכנת. שאלון ממשל תאגידי של הבנק עומד לעיון באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך, באתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ובאתר הבנק.

ניהול קבוצתי

הוראות ניהול בנקאי תקין מסדירות, בין היתר, את ההתנהלות הקבוצתית של התאגיד הבנקאי בנושאים שונים. במסגרת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 301 (להלן: "ההוראה החדשה"), שנכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2012 (ראו "חקיקה ופיקוח" להלן), נקבעו הוראות לעניין ניהול קבוצתי, אשר לפיהן על הדירקטוריון לקבוע את יעדי האסטרטגיה הכוללת של התאגיד הבנקאי ושל תאגידי נשלטים, לרבות שלוחותיו בארץ ובחוץ לארץ, לרבות הקווים העקרוניים לפעולה והתיאבון לסיכון. כמו כן, נקבע כי הדירקטוריון יקבע הנחיות כלליות לגבי מבנה הממשל התאגידי בתאגידי נשלטים, כך שיתרום לפיקוח יעיל על הקבוצה.

בהוראה החדשה נכללה התייחסות למסגרת השיקולים של התאגיד הנשלט ונקבע בה כי על דירקטוריון התאגיד הנשלט להתחשב ביעדי האסטרטגיה הכוללת של הקבוצה, במדיניות ניהול הסיכונים הכוללת של הקבוצה ובהנחיות הכוללות של הקבוצה בקשר עם מנגנוני הפיקוח והבקרה על תאגידי נשלטים, שנקבעו, בהתאמה, על ידי דירקטוריון התאגיד הבנקאי השולט, ככל שהם מתיישבים עם טובתו של התאגיד הבנקאי הנשלט ועם הוראות סעיף 11 לחוק החברות, שענינו תכלית החברה.

הדירקטוריון קבע עקרונות לניהול קבוצתי, בשים לב לנסיבותיה של כל חברה בת, תחומי עיסוקה וגודלה. במסגרת זו נקבע, בין היתר, כי בחלק מהתחומים - אסטרטגיה, חשבונות, ניהול סיכונים, ביקורת פנימית, ייעוץ משפטי ומערכות מידע - היחידות הרלבנטיות בבנק ינחו את חברות הבת במתכונת של "הנחיה מקצועית מחייבת". בנושאים מסויימים, בעיקר בנושאי תפעול, הניהול יהיה במתכונת של "ניהול מרכזי", במטרה להביא להתייעלות ולמיצוי יתרונות סינרגיים.

בחודש ינואר 2012 אישר הדירקטוריון את נוהל העבודה מול חברות הבת, שמטרתו להסדיר את הממשקים בין הבנק לבין חברות הבת, במטרה ליצור תשתית לניהול על בסיס קבוצתי ולאפשר לבנק לפקח על פעילות חברות הבת. הנוהל מסדיר, בין היתר, את עקרונות היסוד לניהול קבוצתי, ואת התחומים שיוהלו על בסיס קבוצתי, בהם: אסטרטגיה, תכנון הון, ניהול סיכונים. בנוסף, הנוהל מסדיר את מסגרת הפיקוח והבקרה על חברות הבת, באמצעות פונקציות הביקורת ובקרה שאחראיות על ניהול הסיכונים בתחום אחריות על בסיס קבוצתי. כמו כן, במסגרת הנוהל נקבעו מנגנוני דיווח של חברות הבת לבנק, ונקבעו כללים לגבי עסקאות הטעונות אישור הבנק, טרם אישורן על ידי חברות הבת. הבנק פועל להטמעת הנוהל, ולגיבוש ממשקי העבודה בין חברות הבת לגורמים השונים האחראים על פעילותן של חברות הבת בהיבטים עסקיים ופיקוחיים. לפרטים בדבר ניהול סיכונים קבוצתי, ראו "עקרונות ניהול סיכונים" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" לעיל. לפרטים בדבר החובה לקבוע מדיניות בנושא תנאי העסקה ופרישה בחברות הבת, ראו "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" בפרק "משאבי אנוש" לעיל.

מעורבות ותרומה לקהילה

בנק דיסקונט פועל למען הקהילה מיום היווסדו מתוך תפיסה ניהולית כוללת שעל פיה פעילות למען הקהילה היא חלק ממחויבות עסקית חברתית ותרבותית. במהלך שנת 2015 נמשכה הפעילות ההתנדבותית במסגרת פרויקט "למען" - עובדי דיסקונט למען הקהילה, במסגרתו עובדי הבנק המתנדבים תורמים מזמנם ומחוסם ליבם. הפעילות ההתנדבותית מגוונת ומעניקה סיוע ותמיכה לקשת רחבה של מרכיבים באוכלוסייה בישראל: ילדים ובני נוער, סטודנטים, חיילים, שכבות מצוקה, קשישים, בעלי מוגבלויות, חולים ועוד. נוסף על פעילות בפרויקט "למען" - עובדי דיסקונט למען הקהילה, המתוארת להלן, התבצעה בשנת 2015 פעילות גם בתחום התרבות והאמנות, במתן חסויות ומתן תרומות.

בשנת 2015 נמשכה מגמת התמיכה של הבנק בילדים ובנוער במצבי מצוקה שונים.

ההיקף הכספי של הפעילות

להלן נתונים בדבר היקף ההוצאה בקבוצת דיסקונט בגין הפעילות⁽⁴⁾:

בשנת		
2014	2015	
באלפי שקלים חדשים		
6,135	7,071	הוצאה ישירה, לרבות פעילות במסגרת פרויקט "למען"
5,964	5,531	עלויות שוטפות ישירות של הפעלת מוזיאון הרצליליבלום ⁽¹⁾
3,784	3,398	עלויות עקיפות – שכר עבודה ⁽²⁾
529	331	הוצאות שונות ⁽³⁾
16,412	16,331	סך-הכל

הערות:

- (1) שכר צוות ההדרכה ואחזקת מבנה.
- (2) עובדי היחידה לאחריות חברתית וגורמים מסויימים נוספים, שעסקו במישרין בתחומים של אחריות חברתית, במסגרת שעות העבודה.
- (3) בעיקר הוצאות הכנת דיווחים שונים בתחום האחריות החברתית והסביבתית והשתתפות הנהלת הבנק במימון המסע לפולין.
- (4) הנתונים אינם כוללים את עלות פרויקט חינוך פיננסי.

פרויקט "למען" - עובדי דיסקונט למען הקהילה. בשנת 2015 נמשכה הפעילות העניפה, תוך התמקדות בפעילות התנדבותית במסגרת עמותות שונות הפועלות למען נוער במצבי סיכון ומצוקה ובסיוע לעמותות שונות. במהלך שנת 2015, הצטרפו סניפים ויחידות חדשות למעגל המתנדבים של הבנק.

"הזנק דיסקונט" - פרויקט הדגל של בנק דיסקונט. בשנת 2005 חבר בנק דיסקונט לעמותת "הזנק לעתיד", ואימץ את התוכנית המתמקדת בתלמידים מהפריפריה המתקשים בלימודיהם. מטרת התוכנית היא לסייע לתלמידים לסיים את לימודי התיכון כשבידיהם תעודת בגרות מלאה, שתאפשר להם בעתיד להמשיך ללימודים גבוהים. שם התוכנית "הזנק דיסקונט".

הבנק שותף הן בתמיכה כספית בעמותה והן בהובלה וקידום הפעילות בה. נציגי הנהלת הבנק חברים בוועד המנהל של העמותה ועובדי הבנק נוטלים חלק בפעילות התנדבותית במסגרת תוכניות העמותה, בין היתר במתכונת של אימוץ בתי ספר שמשתתפים בפרויקט על ידי סניפים ויחידות מיחידות הבנק.

"הרצליליבלום" - מוזיאון לבנקאות ונוסטלגיה תל אביבית. "הרצליליבלום", מוזיאון לבנקאות ונוסטלגיה תל אביבית מאפשר ללמוד מקרוב את ההסטוריה והכלכלה הישראלית מאז ראשית המאה שעברה. המוזיאון ממוקם בבניין לשימור בן 105 שנים, מראשוני הבתים של אחוזת בית.

דוח על אחריות תאגידית - דוח חברתי מס' 4

דוח חברתי מס' 4 לשנת 2014, עומד לעיון באתר הבנק.

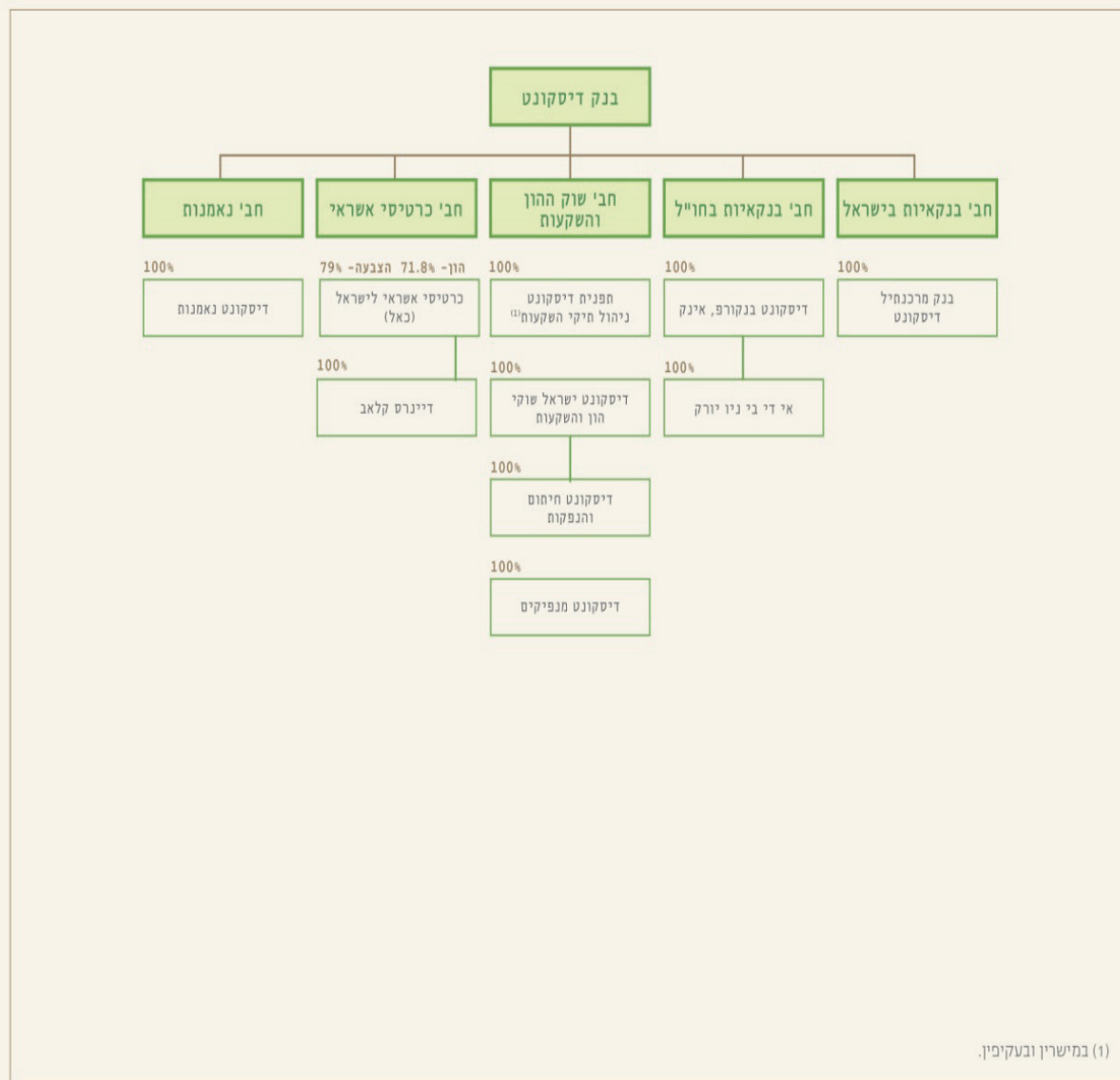
הדוח נבנה על פי תקן הדיווח של ה-GRI (Global Reporting Initiative), ארגון לא ממשלתי הפועל בשיתוף עם האו"ם וארגונים מכל העולם, על מנת לפתח ולהטמיע בקרב ארגונים ברחבי העולם מדדי דיווח חברתי גלובליים. הדוח נערך לראשונה בהתאם לתקן G4 של ה-GRI. המעבר לתקן החדש היה כרוך בהגדרת הנושאים שהבנק רואה אותם כנושאי דיווח מהותיים, במסגרת דיונים שנערכו בהנהלה ובדירקטוריון. הדוח החברתי של הבנק עבר תהליך בקרת נאותות (Assurance) על ידי גוף חיצוני אובייקטיבי - הקבוצה לאחריות חברתית וקיימות בפירמה BDO זיו האפט - אשר קבעו כי הבנק עומד בדרישות ה-GRI לדיווח In Accordance - Comprehensive.

דירוג "מעלה" 2015

בחודש יוני 2015, פורסם דירוג מעלה לשנת 2015. הבנק דורג בקבוצת פלטינה פלוס (הבלטה של חברות עם ציון אבסולוטי מעל 90). הדירוג מתבסס על קריטריונים מפורטים בשישה תחומים מרכזיים של אחריות תאגידית: איכות הסביבה, אתיקה בעסקים, זכויות אדם וסביבת עבודה, מעורבות בקהילה, ממשל תאגידי ודיווח חברתי סביבתי. דירוג מעלה מדרג חברות ציבוריות ופרטיות מהגדולות במשק, ומאפשר להן להיכלל בדירוג מעלה ובממד מעלה בבורסה לניירות ערך.

פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

תרשים מבנה האחזקות של בנק דיסקונט

השליטה בבנק – בנק בלא גרעין שליטה

עד ליום 3 בדצמבר 2013 קבוצת ברונפמן-שראן, הייתה בעלת השליטה בבנק. ביום 3 בדצמבר 2013, בעקבות עסקה למכירת מניות, חדלה קבוצת ברונפמן-שראן להיות בעלת שליטה בבנק, והבנק הפך להיות בנק בלא גרעין שליטה. בדוח שנתי 2014 תוארו בהרחבה היתר נגידת בנק ישראל מיום 1 בדצמבר 2013, להחזקת אמצעי שליטה בבנק (להלן: "היתר ההחזקה"), אשר נועד לאפשר את ביזור גרעין השליטה בבנק באופן הדרגתי, כמפורט בדוח מידי מיום 12 בדצמבר 2013 (מס' אסמכתא 01-095539-2013). במועד כניסתו לתוקף של היתר ההחזקה, בוטל ההיתר לשליטה והחזקת אמצעי שליטה בבנק, שניתן לקבוצת ברונפמן-שראן ביום 29 בינואר 2006. לפרטים בדבר הוראות למינוי דירקטורים בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, שנקבעו בחוק הבנקאות רישוי (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012, ראו להלן "חקיקה ופיקוח".

רכוש קבוע ומתקנים

בניינים וציוד

ההשקעה בבניינים וציוד הסתכמה בסוף שנת 2015 בסך של 2,175 מיליון ש"ח, לעומת סך של 2,291 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014, ירידה בשיעור של 5.1%.

נתונים כלליים. מרבית המתקנים בהם מתנהלים עסקי הבנק בישראל הם בבעלות הבנק או בבעלות תאגידי עזר שלו. בסך הכל עמדו לרשות הבנק ביום 31 בדצמבר 2015 שטחים בהיקף של כ-159.6 אלף מ"ר, לעומת 166.6 אלף מ"ר בסוף שנת 2014. מזה כ-109.1 אלף מ"ר שטחים בבעלות וכ-50.5 אלף מ"ר שטחים בשכירות (2014: כ-112.4 אלף מ"ר בבעלות וכ-54.2 אלף מ"ר בשכירות). בסוף שנת 2015 כ-71.3 אלף מ"ר שימשו את סניפי הבנק והיתרה את המטה. בשנת 2014, כ-74.1 אלף מ"ר שימשו את סניפי הבנק. לפרטים בדבר השקעות הבנק בבניינים וציוד, ראו ביאור 16 לדוחות הכספיים.

הקמת קריה תפעולית. דירקטוריון הבנק אישר לרכוש קרקע, שבה תוקם בשלב ראשון קריה תפעולית אשר תכיל את מתקן המחשב הראשי. בימים אלה נבחנות מספר חלופות לביצוע רכישה כאמור. המהלך צפוי להביא בעתיד לחסכון בהוצאות השוטפות ולשיפור סביבת העבודה.

דגשים לשנים 2015-2016. במסגרת התוכנית האסטרטגית לקבוצת דיסקונט, הוחלט על צמצום שטחי הנדל"ן בבנק ובקבוצה, בין היתר לאור הקטנת מצבת כח האדם. ברבעון האחרון של שנת 2014 הושק פרויקט רחב היקף, אשר נמשך בשנת 2015, במסגרתו מתבצעות בדיקות שנועדו להבטיח ניצול יעיל ואפקטיבי של נכסי הנדל"ן. כיווני הפעולה הנבחרים הם צמצום סניפים, הקטנת שטח הנדל"ן של סניפים, מיזוג בין סניפים, שיפור תנאים של חוזי שכירות או החלפת אתרים מושכרים, וכיוצא בזה.

מאז השקת הפרויקט ועד חודש פברואר 2016, בוצעו 31 משימות. העלות שהושקעה בהן היא 13.5 מיליון ש"ח והשלמתן תביא לחיסכון של כ-24.6 מיליון ש"ח, במונחים שנתיים (בחלק מהפרויקטים השטח טרם הוחזר לבעלים ולכן ישנו עיכוב במימוש חלק מהחיסכון). בהמשך שנת 2016 מתוכננות לביצוע 18 משימות נוספות.

מאז אישור התוכנית האסטרטגית נסגרו 6 סניפי דיסקונט בדרך שלך (מהם אחד בשנת 2015), 7 סניפים אחרים (מהם 6 בשנת 2015 כולל שלוחה אחת), מנהלת מרחב (מרחב דן, בחודש אוקטובר 2014) ומרכז עסקים (מרכז עסקים דן, בחודש דצמבר 2014). בנוסף, בשנת 2015, הועתק והוחזר שטח מתחם מרכז השקעות השרון בהרצליה, הוחזרו 2 מתחמי מטה בבית עמיאל, פונה והוחזר מבנה ראשי ירושלים, פונה ונמכר. בין הבנקאות הבינלאומיות ברח' מאפו וגם שטח של שתי קומות משרדי מטה ברחוב יבנה 31 בתל אביב פונה ונמצא בימים אלו בתהליך מכירה. כעולה מהנתונים המובאים להלן, מסתמנת מגמה של ירידה בשטחי הנדל"ן המשמשים את הבנק.

להלן נתונים בדבר השטחים העומדים לרשות סניפי הבנק:

ליום	מ"ר	מספר סניפים	ממוצע מ"ר לסניף
31 בדצמבר 2015	71,300	132	540.2
31 בדצמבר 2014	74,068	138	536.7
31 בדצמבר 2013	80,257	145	553.5

להלן נתונים בדבר התפלגות כלל השטחים העומדים לרשות הבנק:

ליום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
באלפי מ"ר			
115.7	112.4	109.1	בעלות
56.6	54.2	50.5	שכירות
172.3	166.6	159.6	סך-הכל

בנק מרכנתיל דיסקונט - מכירת מבנים. במסגרת צעדי ההתייעלות שננקטים על ידי בנק מרכנתיל דיסקונט, הוחלט להעתיק חלק מיחידות המטה שלו, מהמבנה המשמש את משרדי ההנהלה בתל אביב, למתחם המשרדים המשמש בין היתר את יחידות התפעול האחורי בחולון. ביום 16 ביולי 2015 נחתם הסכם למכירת חלק ממבנה המשרדים, שהיה בשימוש יחידות אלה. בנוסף, בשנת 2015 מוזגה פעילותם של שני סניפים שפעלו באזור תל אביב והם הועתקו למקום מרכזי יותר, ואחד הסניפים כבר נמכר. בגין מכירת הנכסים כאמור נרשם בשנת 2015 רווח בסך של כ-25 מיליון ש"ח, לאחר השפעת המס.

רווח ממכירת נכסים. בשנת 2015 נרשם בבנק רווח נטו ממכירת מבנים בסך של 15 מיליון ש"ח. בשנת 2016, צפוי הבנק לרשום, ברבעון הראשון של שנת 2016, רווח של כ-43 מיליון ש"ח ממכירת מבנים לאחר השפעת המס.

נגישות לאנשים עם מוגבלות

היערכות הבנק. בהתאם לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, מונה בבנק "רכז נגישות", אשר מתפקידו להוביל ולרכז את פעילות הנגישות בבנק, ולשמש כתובת לכל פניה בנושא. במסגרת ההיערכות, מנוהל בבנק פרויקט "דיסקונט נגיש", במסגרתו מבוצעות התאמות נגישות בהתאם להסדרה החדשה, הן בהיבטי התאמות מבנים, תשתיות וסביבה, והן בהיבטי התאמות נגישות לשירות. במסגרת פרויקט זה נבנתה תכנית עבודה רב שנתית להשלמת התאמות הנגישות.

לצורך הפרויקט התקשר הבנק עם עמותה המתמחה בנושא נגישות לאנשים עם מוגבלות בה פועלים אנשי מקצוע מורשים המלווים את הבנק, מנחים ומיעצים בביצוע התאמות הנגישות הנדרשות, לרבות הגדרת דרישות להשלמת פערי הנגישות בכלל השירותים והמתקנים הרלוונטיים, בהתאם לדין.

במסגרת הפרויקט בוצע סקר מקיף בכל נכסי הבנק, למיפוי פערים והגדרת תכולות לביצוע, לשם הנגשתם בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), התשע"ב-2011, וכן מופו כלל השירותים בהם נדרש לבצע התאמות נגישות לשירות בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013.

התאמות נגישות - תמונת מצב: במהלך שנת הדיווח (2015), הבנק השלים הנגשת 40% מנכסיו בהתאם למועד הקובע על פי התקנות (22 ביוני 2015), וכן נערך להשלמת הנגשת 25% נכסים נוספים לקראת הפעימה השלישית שמועדה ביום 22 ביוני 2016, כך שבמועד הפעימה השלישית אחוז הנגשת נכסי הבנק, הן בהיבטי התאמות נגישות השירות והן בהיבטי התאמות נגישות למבנים, תשתיות וסביבה יעמוד על 65%. בנוסף, בוצעו התאמות הנגישות למידע בשירות, בוצעו התאמות הנגישות בנתבי השיחות במוקד הטלפוני ובמרכזיה, במכשירים האוטומטיים לשירות עצמי, באתרי האינטרנט וכן פורסמו נהלים ונערכות הדרכות בנושא לעובדי הבנק.

מערכות מידע ומחשוב

כללי

מערכות המידע והבקרה מצויות בליבת הפעילות של הבנק ומהוות את עמוד השדרה עליו מתבססת פעילות הבנק. מערכת עיבוד הנתונים של הבנק, הינה מערכת מחשבים מרכזית המורכבת ממחשבי Main Frame של חברת IBM, שרתים מסוגים שונים, רכיבי תקשורת ותחנות עבודה הפזורים בסניפים וביחידות המטה.

בסניפי הבנק וביחידות המטה, מותקנים כ-12,000 תחנות עבודה (PC's) וכ-2,000 שרתים, המשמשים הן ללקוחות הפנימיים והן ללקוחות החיצוניים.

שירותי בנקאות ישירה, ניתנים על ידי הבנק במגוון אמצעים: אינטרנט, משוברים (קיוסקי מידע), כספומטים, מענה קולי ממוחשב ועוד. שירותים אלה מתממשים, למערך המחשובי הכולל, לצורך קבלת נתונים ועדכונים, ומוגנים ובטכנולוגיות מתקדמות ביותר של אבטחת מידע. לשירותי קהל לקוחות הבנק עומדים קיוסקי מידע ופעולות להפעלה עצמית - "משובי דיסקונט", למעלה מ-500 במספר, המספקים מגוון רחב של שירותים.

מערכות המחשב השונות משרתות ברובן הן את הבנק והן את בנק מרכזי דיסקונט. במשך שנים בנה הבנק פתרונות מחשוב איכותיים ואמינים לכל תחומי העסקים בהם הוא פועל. הפתרונות שפותחו בהתייחס למערכות הליבה, במסגרת פרויקט "אופק", הם מהמתקדמים ביותר הקיימים כיום בבנקים בישראל. מערכות אלו יכולות להמשיך לשרת את הבנק שנים רבות, בכפוף לביצוע פעולות תחזוקה ברמה נאותה. הבנק ממשיך בשדרוג והחלפת מערכות, בהתאם לצרכים, בהתאם לתעדוף התקציב ולתוכניות האסטרטגיות.

לפרטים בדבר עלות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב, ראו ביאור 16 ח' לדוחות הכספיים.

ספקים עיקריים. הבנק נעזר במגוון רחב של ספקים מהארץ ומהעולם בהתאם לנושאים השונים בתחום מערכות המידע ופיתוחן. לבנק אין תלות מהותית בספקים, פרט ל-IBM, Oracle, Microsoft, EMC, HDC, Check Point, Netapp ו-Cisco. חברות אלה התקשרו עם הבנק באמצעות הנציגים שלהן בישראל.

אתרי הפעילות

המערך הטכנולוגי מותקן בכפילות בשני אתרים שונים, ומרוחקים זה מזה, בערים שונות בגוש דן. העובדה ששתי המערכות מרוחקות פיזית זו מזו מוסיפה לשרידות המערך הטכנולוגי של הבנק. שני אתרי המחשוב של הבנק, מחוברים ביניהם באמצעות סיבים אופטיים במספר מסלולים נפרדים. לבנק אפשרות לקיים את הפעילות העסקית הנדרשת בכל אחד מהאתרים באופן עצמאי. באתרים אלה מצויות גם מערכות דיסקים של החברות IBM, Netapp, HDS, EMC, HDC, Oracle ו-Kaminario, רובוטי קלטות, מדפסות מרכזיות וציוד פריפריאלי, הנדרש לעבודת הבנק. למותר לציין, שגם ציוד זה מגובה בשני האתרים. הסניפים ויחידות המטה, מחוברים למרכז המחשבים בשני קווי תקשורת. שני הקווים פעילים בו זמנית ומספקים כל אחד לבדו רוחב פס מספק לכל אתר. בעת תקלה, מגבה קו אחד את היישומים הפעילים בקו השני, ולהיפך.

פרויקטים עיקריים לשנת 2016

1. מתקן מחשב משני - העברת מתקן מחשב משני של הבנק לאתר חלופי;
 2. CRM - בניית מערכת לתמיכה ביצירת חווית שירות אישית ורב ערוצית אשר בבסיסה ניהול תהליכי פניות הלקוחות והזדמנויות מכירה מהערוצים השונים;
 3. ערוצים ישירים - פיתוח כלל הערוצים הישירים, בדגש על ערוץ האינטרנט והאפליקציות הסלולריות. ההשקעה בפיתוחים תימשך גם בשנים הבאות, במטרה לספק שירותים מתקדמים ללקוחות הבנק בערוצים השונים;
 4. מערכת אשראי - החלפת מערכות קיימות במערכת אחת, במטרה לספק מענה לצרכים חדשים, עסקיים ורגולטורים, בכל הקשור לניהול האשראי בבנק;
 5. פרויקטים שנועדו למלא את ההוראות הרגולטוריות, כדוגמת איסור הלבנת הון, FATCA, שטרות חדשים.
- תקציב ההשקעות של הבנק במערכות מידע ומחשוב לשנת 2016, ובכלל זה לפרויקטים של פיתוח מערכות מידע, הינו בסך של כ-294 מיליון ש"ח. זאת, לעומת 272 מיליון ש"ח בשנת 2015.

האמור בפסקה זו, הינו מידע צופה פני עתיד המתבסס על נסיון העבר בכל הקשור להתפתחות המערכות והיכולות הטכנולוגיות, וההשקעה הנדרשת לשם פיתוח מערכות חדשות והתאמת מערכות קיימות, כך שתענינה לדרישות הרגולטוריות ולצרכים העסקיים של הבנק. כן מתבסס האמור על הוראות הרגולציה הקיימות במועד פרסום הדוחות (אף אם טרם נכנסו לתוקף) וכאלה שהבנק צופה, בין היתר על סמך טיטות שפורסמו על ידי הרגולטורים השונים, שיפורסמו בעתיד. עוד מתבסס האמור על תכניות הפיתוח הקיימות של הבנק במועד פרסום הדוחות, ועל כוונות עסקיות שמימושן יחייב פיתוח מערכות מחשב תומכות.

שינויי חקיקה ורגולציה שאינם ידועים במועד פרסום הדוחות, לרבות שינוי הפרטים של יוזמות וטיטות קיימות, התפתחויות טכנולוגיות ו/או פעולות של המתחרים שיביאו לשינוי בדרישות ובציפיות הלקוחות, וכן התפתחויות מאקרו בארץ ובעולם, עשויים להביא לשינוי בהערכות או ביכולת להוציא לפועל את תכניות הבנק הקיימות במועד פרסום הדוחות.

נכסים לא מוחשיים

סימני מסחר ומותגים. הבנק הוא בעל זכויות קניין רוחני בלעדי בסימנים הבאים, הרשומים כדין אצל רשם סימני המסחר, ובמותג הנלווה לכל אחד מהם: "בנק דיסקונט לישראל בע"מ", "בנק דיסקונט", "דיסקונט" ו-"Israel Discount Bank", הכוללים את סמל הבנק. כן רושם הבנק מעת לעת, לצורך פעילותו העסקית והשיווקית, שמות של שירותים ומוצרים כגון "המפתח", "מפתח דיסקונט" וכן סימן מסחר של תרשים המפתח, וסיסמאות כגון "בנקאות אנושית" ועוד.

בעקבות פתיחת התחרות בתחום כרטיסי ה"ויזה", פיתחה כאל סימן מקורי לצורך בידולה אל מול מנפיקי ה"ויזה" האחרים, באמצעות המותג "כ.א.ל." או "Cal". כמו כן, בבעלות כאל סימני מסחר רבים הרשומים בישראל על שמה. בין היתר, בבעלות כאל סימני מסחר רשומים בישראל על שמות המותגים "כ.א.ל."; "CAL"; "ICC"; "Cal Choice"; "WWW.CARD"; "Paycal" ו-"Cal fix".

כמו כן, בבעלות חברות בת של הבנק סימני מסחר, מותגים נלווים וסיסמאות שנרשמו לצורך פעילותן העסקית והשיווקית. **רישיונות חכיונות.** הבנק וכאל הינם במעמד של "חברה ראשית" (Principal Member), בארגון ויזה הבינלאומי, דבר המקנה להם רשיון לשימוש בסימני המסחר של "ויזה" וכן את הזכות להנפיק ולסלוק כרטיסי אשראי, תחת מותג זה בישראל. הבנק וכאל הינם במעמד של "חברה ראשית" בארגון מסטרקארד הבינלאומי, שהעניק להם רישיונות שימוש בסימני המסחר של "Mastercard", "Cirrus" ו-"Maestro" בישראל וכן רישיונות הנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי תחת מותגים אלה בישראל.

דיינרס הינה בעלת זיכיון בלעדי בישראל לשימוש במותג של "דיינרס" מאת ארגון דיינרס הבינלאומי ולתפעול שירותי הנפקה וסליקה של כרטיסי דיינרס בישראל. בחודש מרס 2007 נחתמו בין דיינרס לבין דיינרס אינטרנשיונל הסכמים המקנים לדיינרס רשיון לעשות שימוש בסימני מסחר ולהנפיק כרטיסי אשראי לפתוח חשבון ולתת שירות ללקוחות באופן בלעדי בישראל עד שנת 2019, כאשר ההסכמים ניתנים לחידוש לתקופות של 5 שנים בהתאם לשיקול דעתה של דיינרס אינטרנשיונל.

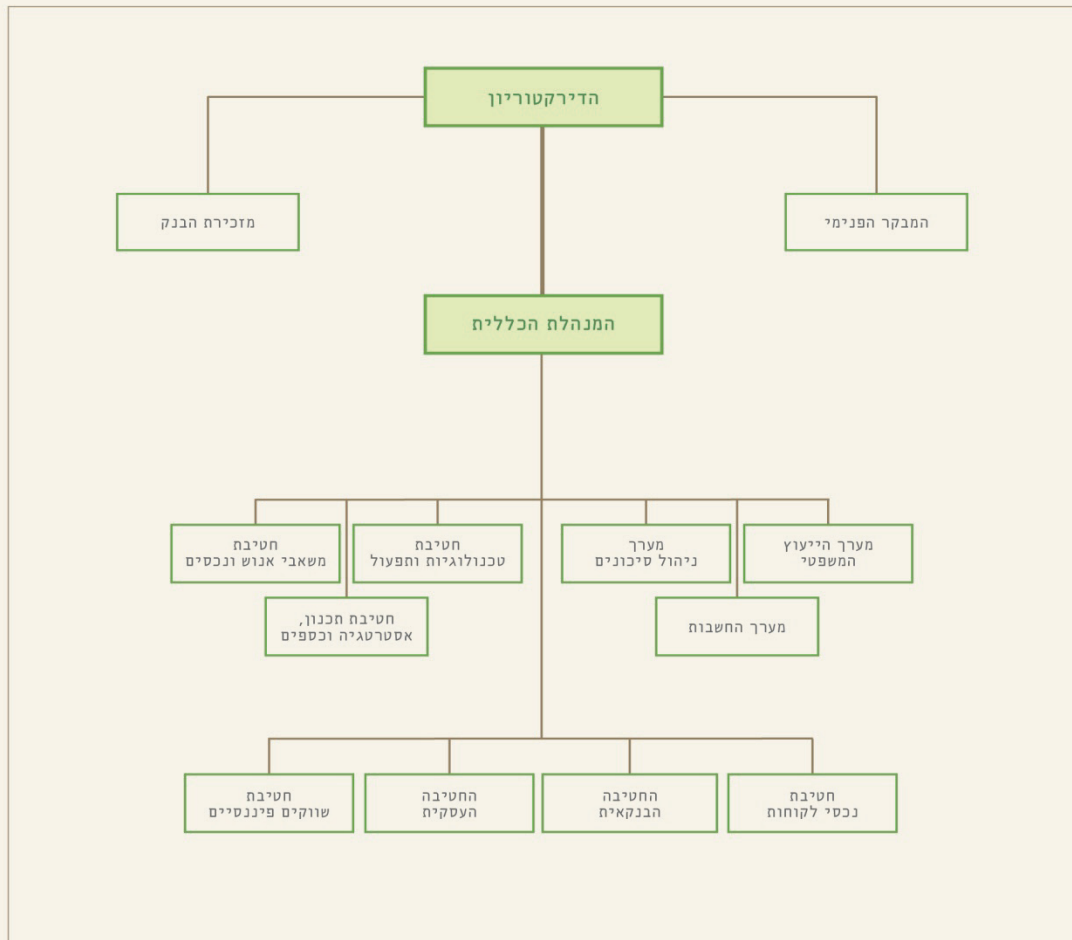
לכאל רשיון, לא בלעדי, בתנאים, לסליקה כרטיסי המותג "ישרכארט".

תוכנה. לבנק זכויות קניין רוחני במערכות תוכנה ייעודיות ומודולים שונים בתחומי עיסוקו, אותם הבנק מפתח ו/או רוכש במהלך פעילותו השוטפת לשימוש העצמי ו/או לשימוש חברות בת וחברות קשורות.

מאגרי מידע. לבנק ולחברות הבת שלו ישנם מאגרי מידע בקשר לתחומי פעילות השונים העוסקים בעיקר בלקוחותיהם ועובדיהם. כך, בין היתר כאל מחזיקה בשלושה מאגרי לקוחות רשומים של מחזיקי כרטיסי ויזה, דיינרס (באמצעות דיינרס) ומסטרקארד, וכן של בתי עסק המכבדים את אותם כרטיסים.

ההון האנושי

תרשים המבנה הארגוני

ניהול המשאב האנושי – כללי

פעולות עיקריות בשנים 2014-2015

הקטנת מצבת כח אדם. הקטנת מצבת כח האדם הוגדרה כאחד היעדים המרכזיים של התוכנית האסטרטגית לשנים 2015-2019. בשנת 2014 הושלמה, בהצלחה רבה, תוכנית לעידוד פרישה מוקדמת של עובדים.

יישום הסכם שכר (2014). השלמת מהלך תוספת שכר ("תוספת סלקטיבית") שהתבסס על הערכת העובדים, תרומתם, התפקיד אותו הם ממלאים ורמת השכר הקיימת והצפויה שלהם.

הטמעת שעון נוכחות. בחודש מרס 2014 נחתם הסכם קיבוצי בנושא רישום נוכחות וגמול שעות נוספות. ביום 1 בינואר 2015, לראשונה, הושק שעון נוכחות לכל עובדי הבנק (פרט לחריגים מצומצמים). הטמעת שעון הנוכחות מחוללת שינוי משמעותי בתרבות הארגונית בבנק (לפרטים בדבר הסכם קיבוצי מיום 18 בנובמבר 2015, בדבר חישוב נוכחות על בסיס התחשבות חודשית, ראו להלן "הסכמים קיבוציים").

אתגרים לשנת 2016

ניהול אפקטיבי של מצבת כח האדם ועלותה. האתגר המרכזי בשנים 2015-2016 הינו ניהול קפדני ומרסן של מצבת כח האדם ועלותה, באופן שיבטיח את שימור הישגי תוכנית הפרישה משנת 2014 מזה ואת מיצוי הפוטנציאל של הפרישה הטבעית בשנים 2015-2016 ובשנים שלאחריהן מזה, והכל במטרה להבטיח עמידה ביעדים שהוגדרו בתוכנית האסטרטגית להקטנת המצבת, ובהתאמה - ליצירת התייעלות משמעותית.

העמדת כלים תומכים ליחידות הבנק. העמדת כלים תומכים בתחומי האיתור, ההשמה והשלמות ידע, כמהלך משלים למהלך הקטנת מצבת כח האדם, במטרה לאפשר ליחידות הבנק להתאים עצמן לצמצום בכח אדם, תוך שימוש מיטבי בניוד עובדים בין היחידות השונות.

ליווי מהלך ההתייעלות במערך הסניפים. ליווי המהלכים להקטנת סניפים, מיזוג או סגירה של סניפים, בהיבטי משאבי אנוש שונים, ובכלל זה יצירת מעטפת מכבדת ותומכת לעובדים ולמנהלים שצפויים לחוות שינוי.

מצבת כוח האדם ועלויות משרה

יישום תוכנית הפרישה בסוף שנת 2014, ניהול מוקפד של מצבת כוח האדם בבנק וצמצום הפעילות בחו"ל, הביאו בשנים 2014-2015 לקיטון של 979 משרות בקבוצה, ירידה של 9.7%.

מספר העובדים, על בסיס משרה מלאה של הבנק בארץ (לא כולל סניפי הבנק בחו"ל) הסתכם בסוף שנת 2015 ב-5,530 לעומת 5,515 בסוף שנת 2014, עליה בשיעור של 0.3%. בשנת 2015 חלה ירידה במספר הממוצע החודשי של העובדים, על בסיס משרה מלאה, של הבנק בארץ (לא כולל סניפי הבנק בחו"ל), שהסתכם בשנת 2015 ב-5,510 לעומת 5,942 בשנת 2014, ירידה בשיעור של 7.3%.

מספר העובדים של הקבוצה בארץ ובחו"ל, על בסיס משרה מלאה, הסתכם בסוף שנת 2015 ב-9,068 לעומת 9,369 בסוף שנת 2014, ירידה בשיעור של 3.2%. מספר העובדים הממוצע החודשי, על בסיס משרה מלאה, של הקבוצה בארץ ובחו"ל הסתכם בשנת 2015 ב-9,308 לעומת 9,785 בשנת 2014, ירידה בשיעור של 4.9%.

להלן נתוני כוח אדם בבנק ובקבוצה, במונחי משרות⁽¹⁾:

ממוצע חודשי בשנת			ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015	2013	2014	2015
(2)6,078	(2)5,942	5,510	(2)6,173	(2)5,515	5,530
(2)3,128	(2)3,052	3,019	(2)3,090	(2)3,066	3,037
9,206	8,994	8,529	9,263	8,581	8,567
34	32	21	34	26	–
760	759	758	750	762	501
794	791	779	784	788	501
10,000	9,785	9,308	10,047	9,369	9,068

הערות:

- (1) מספר המשרות כולל תרגום למשרות של שעות נוספות, בתוספת משרות של עובדי בתי תוכנה המספקים לבנק שירותי עבודה ובנייני משרות עובדים ששכרם הוון לרכוש קבוע.
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

כעולה מהטבלה לעיל, בשנת 2015 ירדו 301 משרות בקבוצה. הירידה נובעת, בעיקר, מירידה במשרות הקבוצה בחו"ל, כתוצאה מהפסקת פעילות. מספר המשרות הממוצע החודשי בשנת 2015 ירד ב-477 משרות, בעיקר בבנק בארץ, ונובע מפרישת עובדים במסגרת תוכנית הפרישה בסוף שנת 2014.

להלן נתונים אודות העלות למשרה, באלפי ש"ח⁽¹⁾, על בסיס העלויות המדווחות בפועל:

% שינוי 2014 לעומת 2013	% שינוי 2015 לעומת 2014			
		2013	2014	2015
(5.5)	0.4	254	240	241
20.2	(19.0)	382	459	372
15.8	(12.7)	361	418	365

הערה:

- (1) עלויות השכר כוללות גם עלויות עובדי בתי תוכנה בנייני עלויות שכר עובדים שהונו לרכוש קבוע.

העלות הממוצעת השנתית של השכר הישיר למשרת עובד בבנק בארץ, עלתה בשנת 2015 בשיעור של 0.4% (ראו בטבלה לעיל). בניטרול המענקים, העלות הממוצעת השנתית של השכר הישיר למשרת עובד בבנק בארץ, ירדה בשנת 2015 בשיעור של 0.4% (ראו בטבלה להלן). העלות הכוללת הממוצעת השנתית למשרת עובד בבנק בארץ, ירדה בשנת 2015 בשיעור של 19.0% (ראו בטבלה לעיל). הירידה האמורה נובעת, בעיקר, מהעובדה שנתוני שנת 2014 כוללים את ההשפעה של תוכניות הפרישה. בניטרול עלות תוכנית הפרישה והמענקים כאמור, העלות הכוללת הממוצעת השנתית למשרת עובד בארץ, נשארה ללא שינוי (ראו בטבלה להלן).

להלן נתונים אודות העלות למשרה, באלפי ש"ח⁽¹⁾, בנטרול רכיבים מסוימים:

% שינוי 2014 לעומת 2013	% שינוי 2015 לעומת 2014			
		2013	2014	2015
3.0	(0.4)	232	239	238
3.9	–	356	370	370
4.4	(0.8)	338	353	350

הערה:

- (1) עלויות השכר כוללות גם עלויות עובדי בתי תוכנה בנייני עלויות שכר עובדים שהונו לרכוש קבוע.

ההון האנושי לפי מגזרי פעילות

המשרות המוצגות על פי מגזרי פעילות כוללות משרות של עובדים ישירים במגזר ומשרות של עובדי מטה ברמות השונות, שעלות העסקתם הועמסה על המגזר. חישוב מספר המשרות כאמור, מתבסס על מודל הקצאת העלויות אשר משמש את הבנק, בהתאמות שנדרשו בנסיבות העניין ועל סמך אומדנים.

ההון האנושי לפי מגזרי פעילות:

פיננסי	ניהול פיננסי	חברות ריאליות	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	משקי בית	סך-הכל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015								
מספר משרות ממוצע במגזר	4,988	1,649	855	866	650	8	292	9,308
מזה: משרות בניהול	1,043	301	234	209	146	4	74	2,010
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014								
מספר משרות ממוצע במגזר ⁽¹⁾⁽²⁾	5,151	1,703	1,004	953	718	10	246	9,785
מזה: משרות בניהול ⁽²⁾	1,958 ⁽¹⁾	288 ⁽¹⁾	255 ⁽¹⁾	205 ⁽¹⁾	158	3	76	1,944

הערות:

(1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

(2) הוצג מחדש, ראו ביאור 29 לדוחות הכספיים.

יחסי עבודה

כללי. יחסי העבודה בבנק מושתתים על חוקת העבודה, על ההסכמים הקיבוציים ועל הסדרי העבודה השונים המתגבשים, בעיקרם, בדיונים בין הנהלת הבנק לבין נציגות העובדים.

חוקת העבודה. "חוקת העבודה לעובדי בנק דיסקונט לישראל בע"מ" שנחתמה בשנת 1974 (להלן: "חוקת העבודה"), משמשת בסיס רחב המתווה ומאגד בתוכו תנאי עבודה, הוראות משמעת, הליכי בורות וכן הליכים והוראות נוספים. במהלך עשרות השנים האחרונות נחתמו בנוסף לחוקת העבודה עשרות רבות של הסכמים קיבוציים, הכוללים הסכמי שכר והסכמים שונים אחרים, שבדרך כלל באו להוסיף על האמור בחוקת העבודה ולהרחיבה ולעיתים היה בהם כדי לשנות את חוקת העבודה ואף לבטל הוראות שנקבעו בה.

במסגרת ההסכמים הקיבוציים שנחתמו בחודש יוני 2011, הוארך תוקפה של חוקת העבודה עד ליום 31 בדצמבר 2016, ונקבע כי אם לא יודיע אחרת מי מהצדדים למשנהו על ידי הודעה מוקדמת בכתב עד 3 חודשים לפני המועד הנ"ל, יוארך תוקפה לשנה נוספת, וחוזר חלילה מידי שנה.

קטגוריות עיקריות לעניין תנאי העבודה

לעניין תנאי העבודה, נחלקים עובדי הבנק לשלוש קטגוריות עיקריות:

עובדים מן המניין. תנאי העבודה של עובדים מן המניין מוסדרים, כאמור, בחוקת העבודה, בהסכמים קיבוציים מיוחדים ובהסדרי עבודה שונים. בהסכם הקיבוצי מחודש יוני 2011, בנושא עדכון הדרג והשלבים, שונו חלק מתנאי העסקה של עובדים חדשים המועסקים במעמד מן המניין החל מיום 1 בינואר 2012. מרבית העובדים מן המניין הם עובדים קבועים של הבנק, ומיעוטם עובדים חדשים בתקופת נסיון. ביום 31 בדצמבר 2015 היו בבנק 689 עובדים מן המניין, אשר מועסקים בהסכם העסקה חדש, בהתאם להסכם הקיבוצי מחודש יוני 2011 (31 בדצמבר 2014: 548 עובדים).

עובדים ארעיים. תנאי עבודתם של העובדים הארעיים מוסדרים, בעיקרם, במספר הסכמים קיבוציים מיוחדים, שבהם מפורטים תנאי העסקתם. בהסכם מחודש יוני 2011 בנושא הארכת תוקפה של חוקת העבודה, קוצרה תקופת הארעיות המכסימאלית מחמש שנים (עם אפשרות הארכה אף ל-7 שנים, במקרים מיוחדים), לשנתיים (זאת, למעט עובדים בתפקידי כספרות, עובדים בסניפי קונספט ובנקאות ישירה, שתקופת העסקתם המירבית נותרה חמש שנים). בהסכם מיום 12 בספטמבר 2013, הוארכה תקופת הארעיות של עובדים אלה בשנה נוספת, והיא עומדת כיום על 3 שנים (תוקף ההסכם ל-5 שנים). סיום עבודתם של עובדים ארעיים אפשרי בכל עת, לפי שיקול דעת ההנהלה. בבנק מועסקים 284 עובדים (31

הסכמים קיבוציים

הסכמים שנחתמו בשנת 2011. בשנת 2011 נחתמו שבעה הסכמים קיבוציים, ובכלל זה:

- **הסכם עדכון דרגות ושלבים וקביעת תקרות שכר** לעובדים חדשים שיתקבלו או יוסבו למעמד של עובדים מן המניין, החל מיום 1 בינואר 2012, בדרג הפקידותי והנהולי, לרבות שינוי בחלק מתנאי העסקתם ביחס לעובדים הקיימים במעמד "מן המניין" (ובכלל זה, ביטול רכיבים מסויימים, כגון מענק יובל, שכר לימוד לילדי עובדים, החזר ביטוח בריאות ועוד).
- **הארכת תוקפה של חוקת העבודה** עד ליום 31 בדצמבר 2016. כן נקבע בהסכם קיצור הליכי יישוב חילוקי דעות בין הצדדים לחוקת העבודה והבאתם, במקרה של אי יישובם על ידי הצדדים, בפני בורר מוסכם. עוד הוסכם בהסכם זה כי החל מיום 1 בינואר 2012 תקופת תקופת העסקתם של עובדים חדשים במעמד של עובד ארעי לשנתיים ותקופת הנסיון לעובדים במעמד מן המניין לשנה עם אפשרות להארכה לשנה נוספת בהסכמת הוועד.
- **הסכמים שנחתמו בשנת 2015.** בשנת 2015 נחתמו, בין היתר, ההסכמים הבאים:
 - ביום 8 בפברואר 2015 נחתם הסכם קיבוצי בנושא הארכת העסקתם של עובדים במסגרת פרויקט תמיכה בקהילה, במסגרתו הוארכה תקופת הארעיות של עובדים בעלי צרכים מיוחדים, שהועסקו בבנק במסגרת הפרויקט ואשר היו עתידים לסיים את עבודתם בשנים 2015-2016, ב-3 שנים נוספות.
 - ביום 18 בנובמבר 2015 נחתם הסכם קיבוצי בנושא: התאמות ושינויים נדרשים בהסכם קיבוצי מיום 28 במרס 2014, במסגרתו, בין היתר, החל מיום 1 בדצמבר 2015 עברו עובדי הבנק עליהם חל ההסכם (וכן עובדים ארעיים חודשיים) לחישוב נוכחות על בסיס התחשבות חודשית. ההסכם המאפשר לעובדי הבנק עליהם הוא חל, להשלים שעות העדרות ביום מסוים, בו ביצע העובד מספר שעות מינימלי שהוגדר בהסכם, גם במהלך החודש ולא באותו יום בלבד, כפי שהיה לפני כן.

צמצום מצבת העובדים

תוכנית פרישה. לפרטים בדבר תוכניות פרישה בבנק ובבנק מרכנתיל דיסקונט, ראו ביאור 23 ד' ו-ח' לדוחות הכספיים. 395 עובדים חתמו על הסכם פרישה, מהם פורשו בפועל 380 עובדים עד ליום 31 בדצמבר 2014. יצוין כי במהלך השנים 2016-2019, צפויים לפרוש מהבנק כ-400 עובדים מן המניין בפרישה טבעית (מטעמי גיל).

תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק

הבנק אישר תוכנית מענקים לנושאי משרה לשנים 2015-2016, אשר משקפת את האתגרים והיעדים הנגזרים מהתוכנית האסטרטגית שאושרה ביום 20 באוגוסט 2014 (ראו ביאור 23 ו' לדוחות הכספיים).

לפרטים בדבר תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק (2011-2013), ראו ביאור 23 ד' לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר מענק בגין שנת 2013 ומענק לזמן ארוך, בגין השנים 2011-2013, ראו ביאור 23 ד' 7 ו-8 וביאור 35 ד' 3 לדוחות הכספיים.

מענקים לנושאי משרה בגין שנת 2014. נוכח התוכנית האסטרטגית שנובשה לקבוצת דיסקונט וצעדי ההתייעלות הנדרשים בבנק ובקבוצה, ונוכח הרצון כי תכניות תגמול שיוגבו יהיו בהלימה ובהתאמה לתוכנית האסטרטגית והיעדים הנגזרים ממנה, החליט דירקטוריון הבנק כי בגין שנת 2014 לא ישולמו מענקים לנושאי משרה בבנק. מאותם נימוקים, החליטו הדירקטוריונים של כאל ושל בנק מרכנתיל דיסקונט כי בגין שנת 2014 לא ישולמו מענקים לנושאי משרה בכאל ובבנק מרכנתיל דיסקונט.

מענקים לנושאי משרה בשנת 2015. בגין שנת 2015 לא התקיימו התנאים לתשלום מענקים לנושאי המשרה בבנק. ועדת התגמול והדירקטוריון החליטו להעניק ל-5 חברי הנהלה מענק עבור תרומה מיוחדת בגין שנת 2015, בסכום כולל של 500 אלף ש"ח (ראו ביאור 23 ו' לדוחות הכספיים, סעיף 8 (ב)). בחברות הבת העיקריות בארץ, בנק מרכנתיל דיסקונט ו-כאל, הופחת מהמענקים להם היו זכאים נושאי המשרה, חלק בשיעור של 20% מסכום המענק הכולל.

יחסי העבודה בחברות הבת העיקריות

כאל. ביום 21 בדצמבר 2011 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין כאל לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה והוועד הארצי של עובדי החברה, שקובע את תנאי ההעסקה, הזכויות והחובות של עובדי החברה (למעט עובדים מסוימים שהוחרגו מתחולת ההסכם). במסגרת ההסכם נקבעה, בין היתר, זכאות למענקי יובל ולמענק חתימה חד פעמי. במסגרת ההסכם נקבעה, בין היתר, תוספת שכר שנתית סלקטיבית בשיעור ממוצע של 3.5% לכל אחת מהשנים 2012, 2013 ו-2014. ההסכם עמד בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2014.

ביום 23 במרס 2015 חתמה כאל על הסכם קיבוצי עם הסתדרות העובדים הכללית החדשה והוועד הארצי של עובדי כאל ("ההסכם"). ההסכם מאריך בשנה נוספת את תוקפו של הסכם קודם שנחתם בין הצדדים. על פי ההסכם, ימשיכו הצדדים בקיום משא ומתן, החל מחודש אוגוסט 2015, לכריתת הסכם קיבוצי בגין השנים 2015-2017.

ההסכם מעגן את שיעור תוספת השכר לשנת 2015, קובע שיעור "תוספת ותק" אשר תשולם לעובדי כאל במעמד קבוע, ומעגן סכומים ושיעורים נוספים של הטבות נוספות להן זכאים עובדי החברה. בהסכם התחייבו הצדדים לשמירה על שקט תעשייתי בכאל עד ליום 29 בפברואר 2016 בנוגע להבנות אליהן מתייחס ההסכם, למעט נושאים מסוימים שהוגדרו בהסכם.

בנק מרכנתיל דיסקונט. יחסי העבודה עם עובדי בנק זה, למעט עובדים בעלי חוזה אישי, מושתתים בעיקרם על הסכם עבודה בסיסי - "חוקת העבודה" - והסכמים קיבוציים משלימים. במסגרת הסכמים אלה נקבע, בין היתר, כי תנאי השכר, העבודה והתנאים הנלווים להם, יוצמדו לתנאים הקיימים בבנק לאומי לישראל בע"מ.

ביום 29 בינואר 2015 נחתם הסכם שכר בין בנק לאומי לעובדיו, שיהיה בתוקף משנת 2015, למשך ארבע שנים ("ההסכם"). בעקבות חתימת ההסכם בבנק לאומי, נחתם ביום 28 באפריל 2015 הסכם שכר בין בנק מרכנתיל דיסקונט לבין נציגות העובדים, המהווה עדכון להסכם השכר הקודם, שיהיה בתוקף למשך ארבע שנים החל מיום 1 בינואר 2015. הסכם השכר המעודכן מאמץ הסכמות רלוונטיות לבנק מרכנתיל דיסקונט, שנקבעו בהסכם השכר של בנק לאומי, והתאמת מרכיבים אחרים לחוקת העבודה הנהוגה בבנק מרכנתיל דיסקונט. בדוחות הכספיים של בנק מרכנתיל דיסקונט נכללו הפרשות מתאימות הנגזרות מעדכון הסכם השכר, כאמור. בהתאם, נרשם בשנת 2015 קיטון חד פעמי בהוצאות השכר בסך של כ-30 מיליון ש"ח (הנובע מהירידה הצפויה בהתחייבות לתשלום מענקי יובל מחד, ומרישום הפרשות בגין ימי מחלה שלא נוצלו, ותשלום מענק חד פעמי, מאידך). מאידך, יישום כלל המרכיבים שנכללו בהסכם השכר החדש, הגדיל את הוצאות השכר השוטפות של בנק מרכנתיל דיסקונט בשנת 2015, בסך של כ-9 מיליון ש"ח.

מגבלות חקיקה תקינה והסדרה

כללי. בנוסף לחוקת העבודה, ההסכמים הקיבוציים והסדרי העבודה השונים הקיימים מעת לעת, הבנק פועל במסגרת חוקים ותקנות החלים על כלל המשק. להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות החלות על הבנק בקשר עם יחסי העבודה בו.

החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה. ביום 19 ביוני 2012 נכנס לתוקף החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011, שמטרתו "להגביר ולייעל את אכיפתם של דיני העבודה". במסגרת החוק נקבע מנגנון אכיפה מנהלי הכולל התראות והטלת עיצומים כספיים על מעסיקים המפרים את חוקי העבודה, אשר יהוו חלופה להגשת כתבי אישום פליליים מכח דיני העבודה. החוק מטיל אחריות נרחבת על מעסיקים ביחס לעובדיהם הישירים וכן כמזמיני שירותים, ביחס לאכיפת והבטחת זכויותיהם של עובדי שמירה והאבטחה, ניקיון והסעדה המועסקים בחצריהם. החוק אוסר על התקשרות בין מזמיני שירותים לקבלנים בחוזים, שאינם מבטיחים תנאי שכר בסיסיים לעובדיהם. הבנק נערך בהתאם למתחייב מדרישות החוק. בשנת 2013 הבנק העמיק את הפיקוח על חברות הקבלן ובכלל זה שכר את שירותיו של רואה חשבון חיצוני המבצע בקרה חודשית מדגמית, כמחויב בחוק, וליקויים, ככל שמאותרים כאלה, מטופלים בהתאם.

תיקון 24 לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958. ביום 1 בפברואר 2009, נכנס לתוקף תיקון 24 לחוק הגנת השכר, על פיו על מעסיק ליתן לעובדיו תלוש שכר מידי חודש עם פירוט התשלומים המשולמים לעובד. בתיקון נקבעה חובה לציין בתלוש השכר פרטים מסויימים לגבי הרכב השכר. כמו כן, יש לפרט את מספר ימי העבודה שבהם עבד העובד בפועל ומספר שעות העבודה בפועל של העובד, לרבות השעות הנוספות, בהתאם לרישום נוכחות, על פי החלופות שנקבעו בחוק. בתיקון נקבעו סנקציות פליליות וסעדים אזרחיים.

בעקבות מו"מ אינטנסיבי עם נציגות העובדים במגמה לגבש הסכם קיבוצי שיסדיר את חישוב הנוכחות בהתאם להוראות חוק שעות עבודה ומנוחה, לרבות תיקון 24 לחוק הגנת השכר, נחתם הסכם קיבוצי בנושא רישום נוכחות וגמול שעות נוספות. ההסכם שנחתם עם נציגות העובדים ביום 28 במרס 2014, נכנס לתוקף ביחס לכלל עובדי הבנק (למעט חריגים מצומצמים שנקבעו בהסכם) ביום 1 בינואר 2015.

פסק דין בענין חובת פרישה מטעמי גיל. בחודש דצמבר 2012, נתן בית הדין הארצי לעבודה פסק דין חדשני בענין חובתם של מעסיקים לשקול פניות של עובדים העומדים בפני פרישה מחמת גיל (67), והמבקשים להמשיך העסקתם. לפי פסק הדין, על המעסיק לשקול את פניית העובדים בהתאם לנסיבותיו האישיות של כל עובד ולא רק בהתאם לצרכיו. בפועל פונים חלק מהעובדים בבקשה להמשיך העסקתם והבנק פועל לקיום ההליכים בהתאם למתחייב מפסק הדין.

הסכם קיבוצי בנושא ייצוג הולם לאנשים עם מוגבלות במקומות עבודה. ביום 25 ביוני 2014 נחתם הסכם קיבוצי בין נשיאות הארגונים העסקיים, התאחדות התעשיינים, איגוד לשכות המסחר וארגונים נוספים לבין ההסתדרות, אשר קובע כי מעסיק המעסיק יותר מ-100 עובדים, חייב לפעול לייצוג הולם של אנשים עם מוגבלות. הצדדים הגדירו כי "ייצוג הולם" בתום השנה הראשונה לכניסתו לתוקף של ההסכם, יהיה 2% מכלל עובדי המעסיק, ובתום השנה השנייה לכניסתו לתוקף של ההסכם - 3%. כמו כן הוסכם כי על המעסיק למנות אדם מטעמו כ-"אחראי תעסוקת אנשים עם מוגבלות".

ההסכם נכנס לתוקף ביום 5 באוקטובר 2014 עם פרסום צו הרחבה על ידי שר הכלכלה. הבנק נערך לעמידה בהוראות ההסכם הקיבוצי, לרבות מינוי "אחראי" כאמור.

מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

הוראה בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. ביום 19 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (להלן: "ההוראה"). בהתאם להוראה, על דירקטוריון הבנק לאשר, לפחות אחת לשלוש שנים, מדיניות תגמול שתגובש על ידי ועדת התגמול וכן לקבוע עקרונות למדיניות תגמול קבוצתית. מדיניות התגמול תחול על כלל עובדי התאגיד הבנקאי ועל כל סוגי התגמולים, תוך התמקדות במנגנון התגמול לעובדים מרכזיים (כהגדרתם בהוראה). בהוראה נקבעו מגבלות ודרישות בדבר תגמול משתנה, לפיהן:

- ועדת התגמול של הדירקטוריון תידרש לקבוע יחס הולם בין התגמול המשתנה לבין התגמול הקבוע עבור קבוצות עובדים שונות;
 - התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 100% מהתגמול הקבוע, למעט בתנאים חריגים;
 - נדרש לדחות את מימוש לפחות 50% מהמרכיב המשתנה בתגמול של עובדים מרכזיים על פני תקופה שלא תפחת משלוש שנים, אם היקף התגמול המשתנה עולה על שישית מהתגמול השנתי;
 - יש להימנע מהענקת תגמולים משתנים שאינם מותני ביצועים, אלא במקרים חריגים.
- בהוראה נקבע כי על הבנקים לאשר מדיניות תגמול, אשר תחול על כלל עובדי התאגיד הבנקאי, ועל כל סוגי התגמולים, העומדת בדרישות ההוראה, לא יאוחר מיום 30 ביוני 2014.

בנוסף, נקבע כי דרישות ההוראה יחולו על הסכם תגמול פרטני של עובד מרכזי, לרבות הארכה או שינוי של הסכם תגמול קיים, וכן על הסכם תגמול שאושר ממועד פרסום טיוטת ההוראה (3 ביוני 2013). לגבי הסכם שאושר לפני יום 3 ביוני 2013, נקבע כי יש להתאימו לדרישות ההוראה לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2016.

דרישות ההוראה לא יחולו על זכויות שנצברו לעובד מרכזי, כהגדרתו בהוראה, עד יום פרסום ההוראה.

מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק. בחודש פברואר 2014, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, מדיניות תגמול לנושאי משרה, בהתאם לסעיף 267א לחוק החברות, התשנ"ט-1999, בהתאם להוראה ולתיקון 20 לחוק החברות (ראו "חקיקה ופיקוח" לעיל).

ועדת התגמול והדירקטוריון קבעו כי תנאי הכהונה וההעסקה הקיימים של יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל לשעבר (ראו ביאור 24 ד' (1) וביאור 35 ו' ד' ו-ט' לדוחות הכספיים) ימשיכו לחול עד תום התקופה שנקבעה להם. ועדת התגמול והדירקטוריון קבעו גם כי תוכנית המענקים הקיימת לנושאי משרה (שאינם יו"ר הדירקטוריון או המנכ"ל; ראו ביאור 23 ד' לדוחות הכספיים) תחול לעניין תשלום המענק השנתי בגין שנת 2013 והמענק לזמן ארוך בגין השנים 2011 עד 2013, בכפוף לעקרונות מסוימים שנקבעו.

לפרטים נוספים אודות מדיניות התגמול לנושאי המשרה ראו בדוחות מיידיים מיום 7 בינואר 2014 ומיום 17 בפברואר 2014 (מספרי אסמכתא 2014-01-066526 ו-2014-01-040990), שהמידע המפורט בהם מובא כאן על דרך ההפניה (ראו גם ביאור 23 ו').

יצוין כי אין סטייה מהותית בין מדיניות התגמול שאושרה לבין תנאי התגמול של נושאי משרה הקיימים כיום, כמתואר בביאור.

לפרטים נוספים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון, המנהלת הכללית וחברי המנהלת הבנק ראו ביאור 35 ו', ד' ו-ח', וביאור 23 ה', ו-ו'.

מדיניות תגמול לעובדים. בחודש יוני 2014, אישר הבנק מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק, לרבות עובדים מרכזיים, וכן עקרונות למדיניות תגמול קבוצתית, כאשר מדיניות התגמול לנושאי המשרה כפי שאושרה על ידי האסיפה הכללית מהווה חלק ממנה. במסגרת מדיניות התגמול לעובדים נקבעו מגבלות החלות על תגמול משתנה של עובדים וכן הוראות בדבר תגמול קבוע ומשתנה של עובדים מרכזיים, וכן התייחסות לנהלים משלימים שיסדירו את חלוקת האחריות בין הגורמים הרלוונטיים בבנק העוסקים במנגנון התגמול. כמו כן, במסגרת מדיניות התגמול הקבוצתית נקבעו עקרונות בדבר תגמול קבוע ומשתנה של נושאי משרה בתאגידים נשלטים. בחודש ספטמבר אישרו חברות הבת בישראל הכפופות להוראת המפקח (כאל, מרכנתיל ודש"ה) מדיניות תגמול העומדת בדרישות ההוראה, המבוססת על עקרונות מדיניות התגמול הקבוצתית שאושרו על ידי הבנק.

לגילוי נוסף בנושא "תגמול", ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", שעומד לעיון באינטרנט. לפרטים בדבר הצעת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים, ראו "חקיקה ופיקוח" להלן.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות התגמול. ביום 13 באוגוסט 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לתיקון הוראת

ניהול בנקאי תקין 301A בדבר "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" ("התיקון להוראה"), אשר במסגרתו נקבעו הוראות כלהלן:

- חובת השבת תגמולים משתנים ששולמו לעובד מרכזי - בנסיבות חריגות שבהן העובד היה שותף להתנהגות, שגרמה נזק חריג לתאגיד, או בשל התנהגות שגרמה להצגה מחדש של נתונים בדוחות הכספיים. תקופת ההשבה הינה 5 שנים ממועד הענקת התגמול, ולגבי נושאי משרה ניתן להאריכה בשנתיים נוספות במקרה שנפתחה חקירה פנימית או שהתקבלה הודעה מרשות רגולטורית שנפתחה חקירה, שעלולה להביא להפעלת מנגנון ההשבה. נקבע כי תאגיד בנקאי יקבע קריטריונים להפעלת מנגנון ההשבה בנסיבות חריגות במיוחד, וינקוט בכל האמצעים הסבירים, לרבות באמצעים משפטיים, ליישום מנגנון ההשבה, כאשר התקיימו הקריטריונים להשבה;
- תגמול קבוע לדירקטורים וליושב ראש הדירקטוריון - נקבע כי חברי הדירקטוריון, לרבות יו"ר הדירקטוריון, יקבלו תגמול קבוע בלבד. תגמול יו"ר הדירקטוריון יקבע ביחס לאופן התגמול של חברי הדירקטוריון, בהתחשב בגודלו של התאגיד הבנקאי, במורכבות פעילותיו ובהיקף המשרה של היו"ר;
- תגמול כל הדירקטורים, למעט היו"ר, יקבע באופן זהה ובהתאם לאופן קביעת גמול דירקטור חיצוני על פי תקנות החברות בעניין גמול דירקטור חיצוני;
- הנחיות נוספות בנוגע לתגמול - נקבע כי כל תאגיד בקבוצה הבנקאית יישא בעלויות העסקת נושא המשרה הבכירה או עובד שלו, בהתאם להיקף המשרה, הסמכות והאחריות בתפקידו זה. בנוסף, נאסר על עובד מרכזי לקבל תגמול בכל צורה שהיא ישירות מבעלי היתר השליטה או ממחזיק מהותי בתאגיד הבנקאי, לרבות קרוביהם או תאגידים בשליטת גורמים אלו. איסור זה לא יחול על דירקטור שאינו חיצוני, אך יחול על יו"ר הדירקטוריון;
- הוראות מעבר - על פי הוראות המעבר, הדרישות בקשר עם הנחיות נוספות בנוגע לתגמול חלות החל מיום 13 בפברואר 2016. הבנק פועל ליישום דרישות אלה בהתאם. יתר הדרישות במסגרת תיקון ההוראה יחולו על הסכם תגמול שאושר מיום פרסום התיקון להוראה (לרבות הארכה או שינוי של הסכם קיים). לגבי הסכם תגמול שאושר לפני מועד פרסום התיקון להוראה, נקבע כי הדרישות יחולו לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2017.

הבנק נערך להטמעת התיקונים הנדרשים במדיניות התגמול בעקבות התיקון להוראה, וזאת במסגרת המועדים שנקבעו בהוראות המעבר. **הצעת תיקונים לחוק החברות ולתקנות החברות בעניין תגמול נושאי משרה.** ביום 9 בספטמבר 2015 פורסמו תיקונים, שבמסגרתם מוצע לתת הקלות ביישום ההוראות הנוגעות לתגמול נושאי משרה. במסגרת תיקונים אלה מוצע לאפשר לועדת הביקורת לכהן כועדת תגמול, אם הרכבה עומד בדרישות החלות על ועדת התגמול. כמו כן, מוצע לקבוע כי ניתן לתת מענק בשיקול דעת בגובה של עד 3 משכורות בשנה, וכן לאפשר לתת לנושאי משרה (לא כולל מנכ"ל ודירקטורים), מענק משתנה ללא קביעת קריטריונים מדידים מראש. כמו כן, מוצע לאפשר למנכ"ל לאשר שינוי שאינו מהותי בתנאי העסקה של סמנכ"ל, בכפוף לקביעת הוראה מתאימה במדיניות התגמול. התיקונים לתקנות החברות אינם מחייבים תיקון חקיקה ראשית, אלא הינם בסמכות שרת המשפטים, לאחר התייעצות עם רשות ניירות ערך ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת. ביום 8 בפברואר 2015 אישרה ועדת החוקה, חוק ומשפט את ההקלות. עם זאת, קיימת שאלה בדבר היחס בין תיקונים אלה לבין הדרישות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301A בדבר מדיניות התגמול בתאגיד בנקאי.

פיתוח המשאב האנושי

פיתוח המשאב האנושי והפיתוח הארגוני בבנק נגזרים מהמיקודים האסטרטגיים ומהתרבות הארגונית של הבנק. בכך הם מחזקים את יכולת הבנק לעמוד בהצלחה באתגרים העסקיים והארגוניים הניצבים בפניו.

ניהול ומנהיגות

בניה, טיפוח וחיזוק שדרת הניהול בבנק, לכל אורכה, באמצעות פיתוח מנהיגות ניהולית תומכת אסטרטגיה.

עתודות – מיון עתודות לקראת תפקיד והכשרתן

“עתודה לניהול”. הכשרה ממינית לתפקיד ניהולי ראשון, הכוללת הכשרה התנהגותית לתפיסת תפקיד ניהולית מותאמת דרג ונדבך השלמת ידע בנקאי-מקצועי למיועדים לשמש כמנהלי מגזר בסניפים. בשנת 2015 הוסמכו לניהול 22 חניכים מכלל חטיבות הבנק. **“אופקים”.** מסלול תלת-שנתי לפיתוח והכשרת מגויסים לתפקיד ניהול סניף. מוסמכי המסלול, המשמשים בתפקידים ניהוליים בסניפים (מנהלי מגזר), עברו את פרק ההכשרה האחרון – הכשרה ממיינת ומסמיכה לניהול סניף. בתום המסלול הוסמכו לניהול סניף 23 חניכים.

פיתוח מנהלים מכהנים

“חדר כושר ניהולי”. אימון מעשי-יישומי, ממוקד נושא, להעצמת מגוון היכולות והכישורים הניהוליים של מנהלים בבנק. בשנת 2015 השתתפו בחדר הכושר הניהולי 161 מנהלים, שעברו אימונים בנושאים ניהוליים רלוונטיים כגון ניהול לתוצאות. **קוראים ניהול.** חיזוק מקצוענות בניהול באמצעות פירסום שוטף (כאחת לחודש) לכלל המנהלים של מאמרים/הרצאות/סרטוני TED בנושאי ניהול.

תוכנית פיתוח ראשי צוותים. בשנת 2015 בוצעה הכשרה לכ-45 ראשי צוותים. **פיתוח צוותים אורגניים.** בשנת 2015 בוצע פיתוח של 5 צוותים אורגניים במספר יחידות.

הפיתוח האישי

הפיתוח האישי מתבצע במגוון מתודות:

ליווי וייעוץ למנהלים בכניסה לתפקיד חדש ו/או ייעוץ אימון ניהולי בתפקיד. ליווי מנהלי סניפים חדשים בכניסה לתפקיד התבצע על פי מתווה הדרכה וליווי אינטגרטיביים, לחיזוק תפיסת התפקיד של מנהל הסניף כמנהל העסקים. בשנת 2015 התבצע ליווי וייעוץ ל-106 מנהלים. **ליווי מנהלים ויחידות בתהליכי שינוי.** אבחון ארגוני, תוכניות פיתוח, ליווי ותמיכה ייעוצית ליחידות נוכח תהליכי שינוי ביחידה. בשנת 2015 התבצע ליווי ל-10 יחידות.

הדרכה מקצועית

בשנת 2015 ניתן מענה רחב לצרכים המקצועיים באמצעות הכשרה שעסקה בהסמכה של עובדים לתפקידי הליבה הבנקאיים וכן בכשירות השוטפת בתפקיד. חלק משמעותי הוקדש להכשרת עובדים שהחליפו את מקומם של העובדים שפרשו בפרישה מוקדמת כחלק מיישום התכנית האסטרטגית.

המיקודים ההדרכתיים המרכזיים היו: חיזוק המקצועיות של בעלי תפקידים בתחום האשראי, תחזוקת הידע במכירות וניהול קשרי לקוחות לדרג הניהולי של הסניפים, ייעוץ פיננסי, הכשרה מסיבית בבנקאות ישירה, לאור העליה בחשיבות התחום ובנקאות בסיסית – הכשרת כספרים וצוותי שרות.

בשנת 2015 החל מהלך הדרכתי לעניין החוק בנושא נגישות ללקוחות עם מוגבלויות. במסגרת זו נערכו 74 סדנאות חווייתיות ל-1181 עובדים. בסדנאות אלה הועברה לעובדים המשרתים לקוחות חוויית הלקוח עם מוגבלות.

היקף ההכשרה המקצועית והניהולית

מניין ימי ההכשרה בשנת 2015 הגיע ל-26,130, בהשוואה ל-26,029 בשנת 2014, עליה של כ-0.4%. הנתון של מניין ימי ההדרכה מתייחס לימי ההדרכה שהתקיימו בפועל, במתקני המכללה. בנוסף, התקיימה ההכשרה המתקשבת, שהסתכמה בשנת 2015 ב-37,200 אינטראקציות בלמידה עצמית מתקשבת, בהשוואה ל-27,080 אינטראקציות בשנת 2014, עליה של כ-37.4%. נתח משמעותי מהלמידה המתקשבת יוחד לאסדרה בתחומים שונים (אכיפה מנהלית של דיני ניירות ערך, FATCA וכיו"ב).

ניהול ידע

ניהול הידע מהווה נדבך חיוני בניהול מקצועיות העובדים ואיכות השירות בבנק. בשנת 2015 בוצעו מספר תהליכי שימור ידע לעובדים בעלי ידע ייחודי וקריטי לארגון שפרשו לגמלאות. הוקמו אתרי ידע חדשים בנושאים ארגוניים, כגון: משאבי אנוש, פיתוח ארגוני והדרכה, ובתחומים מקצועיים ותומכי עבודה, כגון: ייעוץ פנסיוני. בנוסף, החל מהלך לבחינת פלטפורמות חדשות לפורטלים ארגוניים. מהלך זה ימשך גם במהלך 2016.

תרבות ארגונית

בשנת 2015 הושם דגש על עיצוב תרבות ארגונית תומכת שינוי, בדגש על ביצועיות ושירותיות. **פייסבנק.** פורטל ארגוני חדש, במתכונת של אתרי החדשות ברשת האינטרנט, אשר מאפשר להתעדכן בחדשות ועדכונים שוטפים בבנק, ומזמין שיח פתוח עם ההנהלה הבכירה בנושאים שבמרכז השיח בארגון. מאז השקתו, שימש הפייסבנק, בין היתר, לעידכון שוטף של העובדים אודות התוכנית האסטרטגית החדשה, פרויקטים חוצי ארגון שהופעלו במסגרתה, וחדשות מתחום השיווק והשירות. בחודש נובמבר 2015, הושק בפייסבנק אתר יעודי לרווחת הפרט "משאבי אנוש בשבילך", הכולל מידע מפורט אודות זכויות העובדים, תוכניות הדרכה ופיתוח, אחריות חברתית ועוד.

הקוד האתי של דיסקונט. בשנת 2015 הושלם מהלך עדכון הקוד האתי וחלק ניכר מעובדי הבנק עברו הדרכה בנושא במסגרות שונות. בשנת 2016 יחל מהלך להגדרת קוד אתי חדש המתאים לרוח הבנק וערכיו החדשים.

תקשורת פנים. הבנק משקיע בפיתוח תקשורת פתוחה ודו כיוונית עם העובדים, תוך חיזוק זיקתם ומחויבותם לאסטרטגיה וליעדי הבנק, כמו גם לקהילה ולסביבה.

במטרה להרחיב את הידע וההבנה של העובדים לגבי מכלול פעילויות הבנק ולהניע ביצועים, נעשה גם במהלך שנת 2015 שימוש במגוון ערוצי תקשורת, ובכלל זה: פורום בכירים - מפגש רבעוני בהובלת המנהלת הכללית; "יומן הבוקר" - מהדורת חדשות טלוויזיונית שבועית, המציגה נושאים בליבת העשייה.

על מנת לחוש את הלכי הרוח, האתגרים והשאלות בקרב העובדים, מתקיימים מפגשים ברמות שונות, קבוצות דיון ותהליכי משותף, ובכלל זה:

- "שולחנות עגולים" - מפגשי 'פנים אל פנים' של המנהלת הכללית או אחד מחברי ההנהלה עם מנהלים ועובדים. בשנת 2015, התקיימו 5 סבבים של שולחנות עגולים בהם השתתפו למעלה מ-800 מעובדי הבנק;
- "הנהלה בשטח" - סיורים חודשיים של חברי הנהלה בסניפים וביחידות שטח בליווי מנהלים בכירים מהמטה שלהם;
- 'קפה אתיקה' - מפגשים בהובלת חבר הנהלה להעשרת דרכי ההתמודדות עם דילמות אתיות.

מידה והערכה

הערכת ביצועים ומשוב. בשנת 2015 הושם דגש על טיפוח מצוינות וביצועיות בארגון. ממצאי התהליך מהווים תשתית לזיהוי עוצמות ואתגרים, כמצע לגיבוש תוכניות פיתוח. בכתובת ההערכות, הונחו המנהלים המעריכים ליצור הבחנה בין החזקות של העובד המוערך לבין הנושאים לשיפור וזאת כדי לעודד התפתחות אישית ומקצועית.

סקרים פנים ארגוניים. ביצוע סקרים המשמשים ככלי תומך החלטות לזיהוי תחומי פעולה לשיפור.

מיקודים עיקריים לשנת 2016

- המיקודים העיקריים לשנת 2016 בתחום פיתוח המשאב האנושי הינם:
- תמיכה בהטמעת השינוי בעולם הסניפים באמצעות ליווי יחידות ותהליכי הכשרה (מהות השינוי - צמצום פעילויות בסניפים שאינן יוצרות ערך, באמצעות שיפור תהליכים והוצאת פעילויות למרכז שרותים בנקאיים, ושינוי ניהול הקשר עם הלקוח - מעבר לבנקאי אישי);
- ליווי מיוזמי סניפים וליווי יחידות בהקמה;
- הטמעת תפיסת "המנהל כמנהל המשאב האנושי";
- שיפור הכשירות באשראי למקצועות ליבה.

שיפור השירות

תפיסת השרות של בנק דיסקונט שמה את הלקוח במרכז ומציבה לעצמה יעד של מצוינות בשירות. הבנק שואף לייצר עבור לקוחותיו חווית שרות אישית, שתגרום לכך שימשיכו ולבחור בו כבנק שלהם.

מדד איכות השירות. בשנת 2015 נמדדה חווית הלקוח הרב ערוצי באמצעות מדד ההמלצה (NPS) על היחידה. מדד זה משקף את רמת "ההמלצה" או "ההשמצה" של הלקוחות ביחס לשירות שקיבלו ונמצא כמנבא הטוב ביותר של נאמנות הלקוחות. נתוני המדידה מועברים באופן שוטף למנהלי היחידות העסקיות בסניפים, במרכזי ההשקעות ובטלבונק, ומהווים תשתית להפקת לקחים וניתוח עוצמות וחולשות במתן השירות. במקרים בהם נדרשת התערבות מיידית, מנהל היחידה פונה ללקוח לצורך מתן מענה אישי. במטרה לתת בידי המנהלים כלים לשיפור, פותחו דוחות ניתוח חדשים, אשר מספקים תמונה על מצב הסניף בתחום השירות ועל נושאים לשיפור בהם יש למקד מאמצים.

סקר שירותי פנים - הסקר הופץ במהלך חודש מרס 2015, בפעם הראשונה בבנק דיסקונט, במתכונת חוצה ארגון. תוצאות הסקר מהוות Base Line לתהליך מתמשך של מדידה ושיפור. בסקר נמדדו 333 שירותים המוענקים על ידי החטיבות השונות. אחוז המשיבים עמד על כ-85%. במסגרת מהלכי המשוב והשיפור נקטו הצעדים הבאים: הממצאים והתוצאות הוצגו לכל מנהלי החטיבות והאגפים במסגרת מפגשים ייעודיים; כל מנהל שירות קיבל דוח מפורט של הממצאים וניתוח של התוצאות; הוגדרו יעדי שיפור לכל מנהל אגף ברמת KPI; התקיים ליווי מקצועי של יחידות שביקשו סיוע בבניית תוכנית השיפור וקיום דיאלוג מול מקבלי השירות. כמו כן, נערך כנס הוקרה למנהלי השירותים המצטיינים ולמנהלי היחידות המצטיינות במעמד המנהלת הכללית וחברי ההנהלה. נקבע מועד להשקת הסקר הבא - רבעון ראשון 2016. בסוף השנה החל מיפוי וטיוב של השירותים והמשיבים ויחול בבניית המתודולוגיה לקראת הסקר הבא.

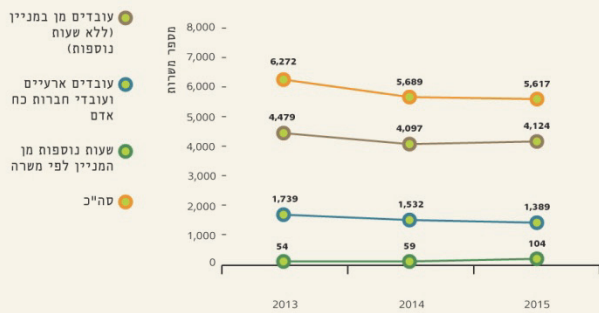
טיפול בתלונות

צמצום כמות התלונות וכמות התלונות המוצדקות הוגדרו גם בשנת 2015 כיעד מערכתי. בחודש יולי 2015 פרסם אגף יחסי בנק-לקוח בביקור על הבנקים בבנק ישראל את נתוני התלונות שהוגשו נגד בנקים בישראל בשנת 2014. מספר התלונות שהתקבלו בבנק באמצעות בנק ישראל, גדל מ-278 תלונות בשנת 2013 ל-346 תלונות בשנת 2014, גידול של כ-24%. כמות התלונות שנמצאה מוצדקות בשנת 2014 קטנה לעומת הכמות בשנת 2013 - 26 תלונות מוצדקות לעומת 27 בשנת 2013. שיעור התלונות שנמצאו מוצדקות זהה לשיעור בשנת 2013 - 15.1%. הציון שקיבל הבנק מהפיקוח על הבנקים על איכות הטיפול בתלונות היה 98.7% בשנת 2014, לעומת 99.3% בשנת 2013.

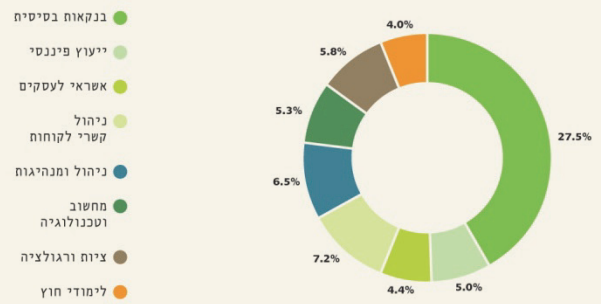
מספר התלונות שהתקבלו בבנק באמצעות בנק ישראל, קטן מ-346 תלונות בשנת 2014 ל-245 בשנת 2015, קיטון של 29%. סרם נתקבלו נתונים מבנק ישראל בגין שנת 2015.

דוח שנתי לציבור על טיפול בתלונות. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308A בנושא "טיפול בתלונות הציבור", תאגיד בנקאי נדרש לפרסם לציבור דוח שנתי אודות הטיפול בתלונות הציבור. ביום 6 באוגוסט 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר "דוח שנתי לציבור על טיפול בתלונות", אשר קובע מתכונת של דיווח אודות טיפולם של תאגידים בנקאיים בתלונות הציבור. הדוח יתפרסם באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, בתוך 90 יום מסוף שנת הדיווח. תחילת ההוראה בדוח 2015 ואילך. בהוראת המעבר נקבע כי הדוח לשנת 2015 יתייחס לתקופה של 6 חודשים לפחות, שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015.

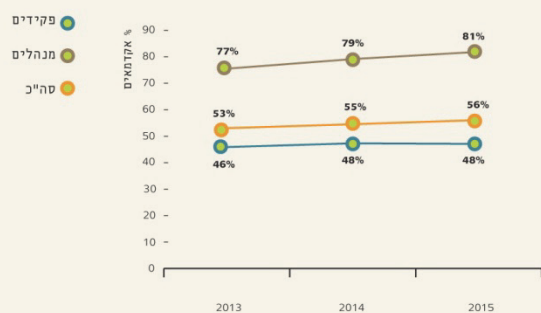
מספר משרות של עובדים בבנק

ימי הדרכה

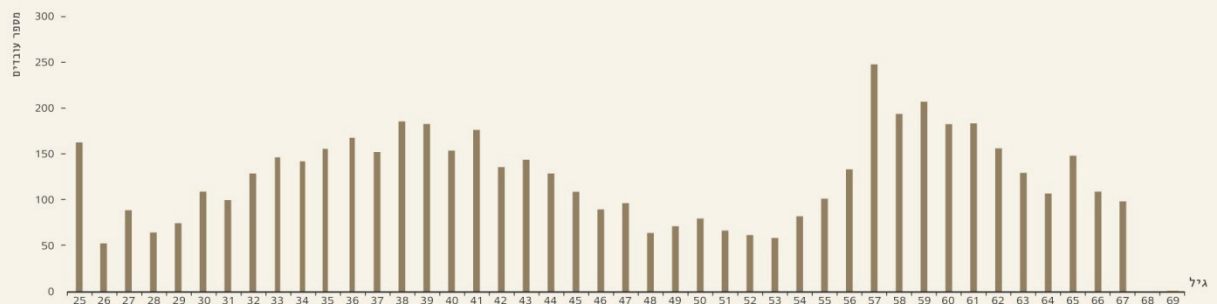
שיעור אקדמאים לפי דרג

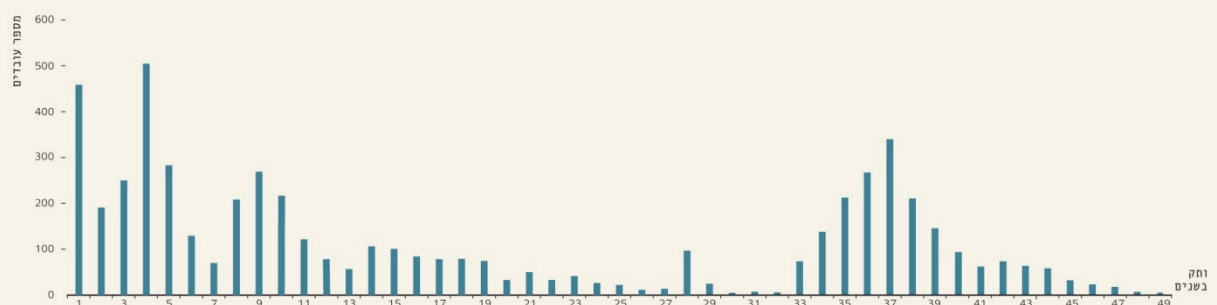
ותק ממוצע וגיל ממוצע

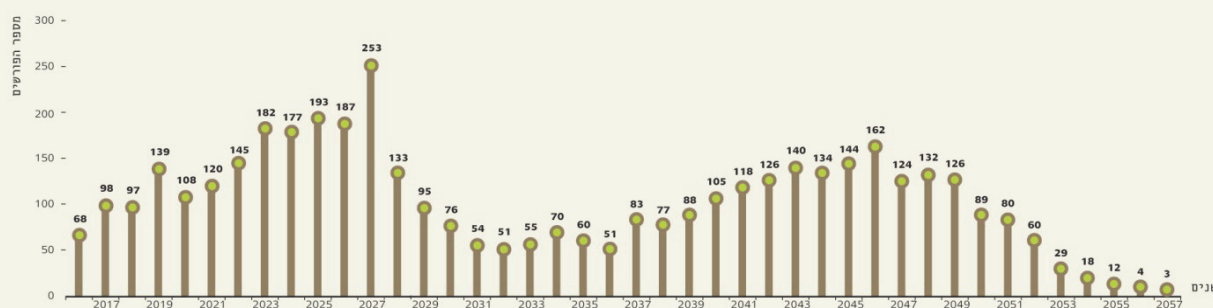
התפלגות עובדים לפי גיל - מצבת עובדים 12/15

התפלגות עובדים לפי ותק - מצבת עובדים 12/15

פרישה טבעית לפי שנים (עובדים מן המניין)

הסכמים מהותיים

להלן יובא תיאור תמציתי של עיקרי ההסכמים אשר עשויים להיחשב מהותיים, שלא במהלך העסקים הרגיל, אשר הבנק צד להם, או שלמיטב ידיעתו הוא זכאי לפיהם, כולל הסכמים שהיו בתוקף בתקופה המתוארת בדוח שנתי זה או שהשפיעו על פעילות הבנק באותה תקופה.

הסכם עם פיבי אחזקות – 2010

ביום 28 במרס 2010, נחתם הסכם בין הבנק לבין פיבי אחזקות, אשר, בין היתר, הגביל את התקופה שבמהלכה בנק דיסקונט היה זכאי לכך שפיבי אחזקות תמשיך לגרום למינוי רבע מחברי הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי מבין מועמדים שיומלצו על ידי בנק דיסקונט. לפרטים בדבר עיקרי ההסכם ובדבר אישורי המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים להסכם, ובכלל זה לוח הזמנים שקבעה הממונה על ההגבלים העסקיים לירידת החזקות בנק דיסקונט בבנק הבינלאומי, ראו ביאור 38 (1) לדוחות הכספיים. ביום 1 בפברואר 2016, הבנק מכר את יתרת אחזקותיו במניות הבנק הבינלאומי.

התחייבויות של הבנק הנוגעות לפעילות בשוק ההון

בחודש אוקטובר 1983, במסגרת הסדר המניות הבנקאיות, הודיע הבנק לשר האוצר ולנגיד בנק ישראל, בין היתר, כי לא ייזום, במישרין או בעקיפין, פקודות מכירה או קניה של ניירות ערך במסגרת ההוראות הנמסרות לבורסה, לפני המסחר (לידירים) או במסגרת קיזוז פקודות קניה או מכירה לפני המסחר.

כמו כן, אישר הבנק כי יימנע מלעשות, במישרין או בעקיפין, כל עסקה בניירות ערך שהונפקו או שיונפקו על ידי בנקים וחברות אחזקה בנקאיות, אלא עבור לקוחותיו, כולל קרנות נאמנות וקופות גמל. ואולם, הבנק ציין כי אין באמור לעיל כדי למנוע ביצוע עסקאות במהלך העסקים הרגיל.

פטור ושיפוי למי שמכהן או כיהן כדירקטור בבנק ובחברות מוחזקות

בנוסח הקודם של תקנון הבנק, אשר תוקן בחודש מרס 2002, נקבעו הוראות בדבר שיפוי מי שמכהן או כיהן, לפי בקשת הבנק, כדירקטור בחברה אחרת, שלבנק עניין בה, כמפורט בביאור 26 ג' 8 א' לדוחות הכספיים. בהתאם לכך הוציא הבנק בשעתו כתבי שיפוי, בלתי מוגבלים בסכום, לדירקטורים המכהנים או שכיהנו לבקשת הבנק בחברות אחרות המוחזקות על ידו. לפרטים בדבר פטור מראש והתחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק, ראו ביאור 26 ג' 8 יב' לדוחות הכספיים.

הסכמים עם הבנק הבינלאומי הראשון בנוגע להחזקת אמצעי שליטה בכאל

ביום 10 בדצמבר 2006, במקביל להשלמת העסקה לרכישת מניות פישמן בכאל, חתמו הבנק והבנק הבינלאומי הראשון על הסכם המעגן את ההסכמות ביניהם ומסדיר את זכויותיהם וחובותיהם זה כלפי זה כבעלי מניות כאל. ההסכם האמור מתקן הסכם קודם בין הצדדים מיום 29 בספטמבר 2000. ההסדרים שנקבעו בהסכמים אלה חלים, בהתאמה, גם על המניות שנרכשו מהראל. לפרטים בדבר מסמך הבנות בין בעלי המניות בכאל, ראו לעיל "חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ" בסעיף "חברות מוחזקות עיקריות".

חוקת העבודה

חוקת העבודה לעובדי בנק דיסקונט לישראל בע"מ נחתמה בשנת 1974 והיא מאגדת בתוכה תנאי עבודה, הוראות משמעת ועוד. לפרטים ראו "יחסי עבודה" בפרק "משאבי אנוש" לעיל. במהלך השנים נחתמו עשרות הסכמים קיבוציים, שבדרך כלל באו להוסיף על האמור בחוקת העבודה. בכלל האמור הסכם עדכון ושלבים וקביעת תקרות שכר לעובדים חדשים, שנחתם בשנת 2011. ראו "התפתחויות ביחסי עבודה" בפרק "משאבי אנוש" להלן.

הסכם למכירת פעילות DBLA

ביום 18 בדצמבר 2014, נחתם הסכם למכירת פעילות דיסקונט בנק לטין אמריקה (DBLA). לפרטים נוספים, ראו ביאור 15 ד' לדוחות הכספיים.

הסכם למכירת פעילות אידיבי (סוויס) בנק

ביום 23 בנובמבר 2015 התקשר אידיבי (סוויס) בנק בהסכם על פיו ימכור את פעילות הלקוחות. לפרטים נוספים, ראו ביאור 15 ה' לדוחות הכספיים.

הסכם לרכישת זכויות המיעוט בדיינרס

ביום 29 בנובמבר 2015, התקשרו כאל ודיינרס בהסכם לרכישת מלוא האחזקות בדיינרס. לפרטים נוספים, ראו ביאור 36.א' לדוחות הכספיים.

דירוג התחייבויות הבנק וחברות בת מסוימות

להלן יובאו פרטים בדבר הדירוג שקבעו סוכנויות דירוג שונות לבנק ולחלק מחברות הבת:

שם המדרג	מושא הדירוג	הדירוג	אופק הדירוג	תאריך הדירוג/ אישור הדירוג
בנק דיסקונט				
Standard & Poor's, Ma'alot	דירוג מנפיק (כולל פקדונות)	il AA	יציב	23 בדצמבר 2015
	כתבי התחייבויות נדחים ⁽¹⁾	il AA-	יציב	23 בדצמבר 2015
	הון משני עליון (סדרה 1)	il A-	יציב	23 בדצמבר 2015
	הון ראשוני מורכב (סדרה א')	il BBB+	יציב	23 בדצמבר 2015
מידרג	פקדונות לזמן ארוך	Aa2	חיובי	12 באוקטובר 2015
	פקדונות לזמן קצר	P-1		12 באוקטובר 2015
	כתבי התחייבויות נדחים ⁽¹⁾	Aa3	חיובי	12 באוקטובר 2015
	שטרי הון נדחים (הון רובד 1)	A-2	חיובי	12 באוקטובר 2015
סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P	דירוג מנפיק טווח קצר	A-2	יציב	21 בדצמבר 2015
	דירוג מנפיק טווח ארוך	BBB-	יציב	21 בדצמבר 2015
סוכנות הדירוג הבינלאומית Moody's	פקדונות מט"ח לטווח ארוך	Baa1	יציב	21 בדצמבר 2015
	Counterparties Risk Assessments	A-3		21 בדצמבר 2015
בנק מרכנתיל דיסקונט				
Standard & Poor's, Ma'alot	דירוג מנפיק (כולל פקדונות)	il AA	יציב	23 בדצמבר 2015 ⁽²⁾
	כתבי התחייבויות נדחים	il AA-	יציב	23 בדצמבר 2015

הערות:

- (1) הדירוג מתייחס גם לכתבי התחייבויות נדחים (הון רובד 2 תחתון) שהונפקו על ידי מנפיקים.
 (2) בנק מרכנתיל דיסקונט הוגדר כ"חברת ליבה" בקבוצת דיסקונט. קביעה זו יוצרת זיקה חד ערכית בין דירוג הבנק לבין דירוג בנק מרכנתיל דיסקונט.

לשם השוואה, להלן נתוני הדירוג הבינלאומי של מדינת ישראל (טווח ארוך לאג"ח המונפק במט"ח):*

שם המדרג	מטבע חוץ – טווח ארוך	אופק הדירוג
סוכנות הדירוג הבינלאומית Moody's	A-1	יציב
סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P	A+	יציב
סוכנות הדירוג הבינלאומית Fitch	A	חיובי

* הנתונים מאתר החשב הכללי במשרד האוצר.

פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים – פרטים נוספים

המגזר הקמעונאי – כללי

הבנק מציג שני מגזרים קמעונאיים: מגזר "משקי הבית" ומגזר "עסקים קטנים". בסעיף כללי זה להלן יובאו כמה עניינים שמשותפים לשני המגזרים האמורים.

דיסקונט הבנק למשפחה

הבנק מציע ללקוחותיו תכנית ייחודית בישראל, המיועדת ללקוחות קיימים ולמצטרפים חדשים, שקיים ביניהם קשר משפחתי. הרעיון הוא לקשר מספר לקוחות בעלי חשבונות שונים, שקיים ביניהם קשר משפחתי, ל"תוכנית משפחה" במערכות הבנק ובכך להפוך את התא המשפחתי הקיים גם לקבוצה פינונסית, שתהנה ממגוון שירותים והטבות בלעדיות, בהתאם לנתונים המצרפיים של שותפי התוכנית. מהתוכנית נהנים לקוחות הבנק המצטרפים כאשכול "לתוכנית משפחה" בדיסקונט. ההצטרפות פשוטה וקלה וניתנת לביצוע באמצעות רישום בסניף, במוקד הטלפון ובאתר האינטרנט של הבנק.

הקישור לקבוצה המשפחתית מעניק לבני המשפחה, המצורפים לתוכנית, הטבות בעלות ערך אישי בהתאם למצב החשבונות ובהתאם לסוגי ההטבות שאליהן בחרו להצטרף והכל, כמובן, תוך הקפדה מלאה על כללי הסודיות הבנקאית כך שאיש ממצטרפי התוכנית לא שותפים ולא מעורבים בחשבונם של בני המשפחה האחרים.

בשלב זה, המוצרים המרכזיים בתכנית המשפחה הם:

- **פטור מעמלות בהעברת כספים** במטבע ישראלי, בין חשבונות בני המשפחה המצורפים לתוכנית.
 - **"פלוס משפחתי"** - קיזוז ריבית אוברדראפט בין חשבונות בני המשפחה. הטבה בלעדית ללקוחות החדשים וללקוחות הקיימים שיצרפו אליהם בן משפחה כלקוח חדש. "פלוס משפחתי" מאפשר ללקוח ליהנות מקיזוז ריבית החובה בחשבון, בתנאי שאחד או יותר מבני המשפחה המצורף להטבה נמצא באותה עת ביתר זכות בעו"ש. סכום הקיזוז הוא ליתר חובה בסכום מרבי של 5,000 ש"ח בכל חשבון בתוכנית. יודגש כי, בן המשפחה בעל יתרת הזכות מסייע לבן המשפחה המצוי ביתר חובה, מבלי להפסיד את ריבית הזכות בחשבון.
 - **כרטיס "מפתח 2go"** - כרטיס נטען, שבני המשפחה יכולים להזמין גם ללקוח שאינו בעל החשבון ובכלל זה גם לילדים מגיל 14. הכרטיס ניתן לטעינה באמצעות חשבון הלקוח בסניף, בטלפון ובאינטרנט. מפתח 2go מאפשר משיכת מזומנים של עד 400 ש"ח ביום וביצוע עסקאות של עד 400 ש"ח ביום. הכרטיס מעניק ביטחון ובקרה על ההוצאות.
 - **חיסכון להשכלה גבוהה** - חיסכון ל-15 שנה עם שנת חיסכון שלמה נוספת, על חשבון הבנק. בני המשפחה יוכלו לחסוך מסכום של 150 ש"ח ועד 10,000 ש"ח בחודש וליהנות בתום התקופה, מסכום הקרן והריבית שנצברה וכן מתוספת של מענק מהבנק, בשווי הקרן השנתית והצמדה למדד, בסך כולל של עד 120,000 ש"ח והצמדה למדד.
 - **הלוואת משפחה** - הלוואות בתנאים מועדפים למצורפים ולמצטרפים חדשים לתוכנית המשפחה.
- משפחות מהחיים.** בהמשך למהלך "דיסקונט זה טוב למשפחה" השיק הבנק בחודש יוני 2015 פלטפורמה תקשורתית חדשה - "משפחות מהחיים". זוהי תפיסה תקשורתית חדשה של "בנקאות מהחיים" - בנקאות המבוססת על הקשבה, למידה והצעת שירותים ומוצרים עבור צרכים אמיתיים של משפחות בישראל.

לצורך הקמפיין הפרסומי בחר הבנק שלא להשתמש בפרזנטורים ולצורך הפלטפורמה התקשורתית החדשה נבחרו עשרות משפחות המייצגות את הפסיפס הישראלי. משפחות אלה תיעדו את עצמן וגם הבנק היה שותף לתיעוד.

"משפחה עסקית". בחודש דצמבר 2015 השיק הבנק את תוכנית "משפחה עסקית", כהמשך ישיר של תוכנית המשפחה בדיסקונט. התוכנית מעניקה תנאים טובים יותר ללקוחות המנהלים בדיסקונט את החשבון העסקי וגם את החשבון הפרטי ואת חשבונות בני המשפחה. במסגרת תוכנית "משפחה עסקית", נשמרת הפרדה מלאה בין החשבון העסקי לפרטי ולזה של בני המשפחה. יחד עם זאת, ציון הקשר המשפחתי מקנה לחשבונות הטבות ותנאים ייחודיים, לדוגמא: פטור מעמלה בגין העברת כספים בין החשבון העסקי לחשבון הפרטי ולהיפך, אפשרות להטבות והנחות בעמלת ניכיון שיקים, הטבה בשיעור המרת מט"ח, ועוד.

סינוף

בסוף שנת 2015 הפעיל הבנק מערך של 132 סניפים ושלוחות ברחבי הארץ המאורגנים במסגרת 5 מרחבים. זאת, לאחר שבמהלך השנה הבנק סגר 6 סניפים: סניף אבן גבירול בתל אביב, סניף בן יהודה בתל אביב, סניף אלנבי בתל אביב וסניף שנקר בהרצליה, סניף ראשי ירושלים ושלוחת עיר ימים בנתניה. בנק מרכנתיל דיסקונט הפעיל 80 סניפים נוספים. במהלך השנה נסגר סניף אחד מסוג דיסקונט בדרך שלך, וליום 31 בדצמבר 2015 נותר סניף אחד מסוג זה. לפרטים בדבר רשת הסינוף, שירותים משלימים ומערכי ייעוץ ראו "מגזר משקי הבית" להלן.

ערוצים ישירים

הבנק פועל באופן שוטף על מנת לתת ללקוחותיו חוויה מתקדמת בערוצים הישירים, תוך שאיפה לשיפור מתמיד הן בסוג ובמגוון השירותים והן בקלות השימוש ובחוויות הלקוח. במסגרת פעילות זו, עלו במהלך שנת 2015 המוצרים והשירותים הבאים:

פתיחת חשבון באמצעות האינטרנט. האפשרות לפתיחת חשבון באמצעות האינטרנט ללא צורך לגשת לסניף. זאת, על ידי מילוי פרטים באתר ובאמצעות שיחות ווידאו צ'ט בין הלקוחות לבנקאים במוקד ייעודי.

הפקדת שיק בסלולר. שירות הפקדת שיקים של דיסקונט (בלבד) לחשבון הלקוחות באמצעות היישום. השירות מאפשר ללקוחות ליהנות מהנוחות של ביצוע פעולה באופן עצמאי ובעלויות מופחתות, גם כשהסניף סגור.

ממשק חדש למשוב. הממשק משפר את חוויית המשתמשים: נראות עדכנית, ניווט קל וברור ונגישות לאנשים עם מוגבלות.

אתר שיווקי חדש לפרטיים לבנקאות פרטית ולדוברי השפות הזרות. אתר שיווקי חדש, המכיל עיצוב חדש ונקי, ניווט קל להתמצאות, התאמה למכשירים ניידים ונגישות לאנשים עם מוגבלות.

דיסקונט My Finance. יישומון (widget) שוק ההון בסלולר. השירות החדשני מאפשר ללקוחות גישה לשווי תיק ניירות ערך ושערי הניירות מהתיק - בצורה מהירה וללא צורך בכניסה ליישום.

דיסקונט@באינטרנט חדש (ללקוחות פרטיים). אתר דיסקונט@באינטרנט החדש, המאפשר ללקוחות לנהל את חשבונותיהם ביעילות ובמהירות.

דף הבית החדש נוח וקל להתמצאות, מוצגים בו מידע, פעולות נפוצות והתראות חשובות. בכל העולמות הבנקאיים מוצג המידע הרלוונטי ללקוחות בצורה ברורה ופשוטה, כולל סיכומים שונים, תצוגה גרפית וקישור מהיר לביצוע פעילות רלוונטית בחשבון.

התהליכים העסקיים שופרו על מנת לאפשר ללקוחות לפעול באתר בקלות וביעילות: שינוי מועד חיוב, שחזור קוד סודי, וביטול כרטיס אשראי (והזמנת חלופי) בדיסקונט@באינטרנט. במסגרת האתר החדש נוספו גם שירותים בתחום כרטיסי האשראי. לצד המידע המפורט והידידותי אודות כל כרטיסי האשראי הבנקאיים בחשבון, נוספו גם האפשרויות לשנות מועד חיוב, לשחזר קוד סודי ולבטל כרטיס באופן עצמאי.

הצבעות באסיפות כלליות. שירות "הצבעה באסיפות כלליות" מאפשר ללקוחות המחזיקים בנייר ערך המקנה להם זכות הצבעה באסיפה, לקבל מידע אודות קיום אסיפה ופרטי הזדהות לאתר ההצבעות (של רשות ניירות ערך) באמצעות האינטרנט.

סגירת חשבון באמצעות האינטרנט. בהתאם להוראת בנק ישראל, לפיה הבנקים נדרשים לאפשר ללקוחותיהם לסגור חשבון באמצעות הערוצים הישירים, עלה שירות סגירת חשבון באמצעות האינטרנט.

אפליקציית דיסקונט Watch. האפליקציה מיועדת ללקוחות הבנק המשתמשים בשעון החכם של חברת אפל. האפליקציה מציגה ללקוחות על גבי השעון את יתרת העו"ש בחשבונותיהם, 3 תנועות אחרונות (ללא סכום), חיוב קרוב בכרטיסי אשראי ושווי תיק ניירות ערך - בצורה מהירה וללא צורך בכניסה לאפליקציה הבנקאית.

העברות לצד ג' בסכומים גבוהים באמצעות OTP (One Time Password). שירות חדש, ללקוחות פרטיים העומדים בקריטריונים, המאפשר ביצוע העברה לצד ג' בסכומים גבוהים, באמצעות OTP (קוד חד פעמי שנשלח ב-SMS ואותו מזינים הלקוחות בעת ביצוע ההעברה באתר).

קבלת דיסקוד להזדהות לעסקים+ בהודעת SMS. שירות חדש המאפשר למנויי עסקים+ לקבל את הקוד המתחלף (OTP) באמצעות הודעת SMS. שירות זה מרחיב את האפשרויות לקבלת הקוד המתחלף ומקל על הלקוחות העסקיים בהזדהות לאתר.

הלוואה מיידית באמצעות אתר עסקים+. שירות חדש למנויי האינטרנט העסקיים, מאפשר ללקוחות העומדים בקריטריונים לקבל הלוואה בלחיצת כפתור באתר עסקים+.

הרשאות לחיוב חשבון באמצעות האינטרנט. השירות החדש מאפשר ללקוחות להקים באינטרנט באופן עצמאי הרשאה חדשה לחיוב חשבון ולהעביר הרשאות לחיוב חשבון מבנק אחר - ללא טפסים ומבלי להגיע לסניף.

תפיסת השירות

בשנת 2015 התמקד הבנק במתן שירות מבודל על פי מגזרי לקוחות, הממוקד בצרכי הלקוח, לרבות התאמת מגוון מוצרים מותאמי מגזר. הובלת השירות בנויה על העקרונות הבאים:

- מיקוד בלקוח - התמחות לפי סגמנטים (זירות לקוחות) במקום במוצרים - התאמת שירותים ומוצרים על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים של כל סגמנט;
 - שירות כולל ללקוח בנקודת שירות אחת - one stop shop;
 - שירות בצוות - מקנה מענה שירותי מקיף יותר בכתובת אחת בסניף;
 - רב ערוציות - לאפשר ללקוח לבצע פעילות בנקאית בכל מקום, בכל זמן, בכל ערוץ ובהתאמה אישית;
 - בנקאות מומחים - מתן שירותים מקצועיים מגוונים, בתחום האשראי וההשקעות, תוך התאמת המוצר לצרכיו של הלקוח;
 - היכרות ויחס חם מצד נותני השירות;
 - יוזמה שירותית - הקדמת הלקוח בחיזוי צרכיו והתאמת מוצר או שירות לאותם צרכים;
 - הטמעת סטנדרטים לטיפול בפניות לקוחות והמשך צמצום התלונות;
 - הקצאת משאבים המבוססת על צרכי הלקוח וסדרי העדיפות בבנק;
 - במטרה לאפשר תקשורת קלה ונוחה עם הלקוחות הבנק החל בתהליך פריסת מייל לבנקאי.
- בבנק הוטמעה מערכת התומכת בשיווק ממוקד לקוח במערכי השירות. מערכת זו ממקמת את הלקוח במרכז, ומתאימה לו מוצרים בהתאם לצרכיו והעדפותיו.

"מפתח דיסקונט"

בשנת 2015 הבנק המשיך במהלך השיווקי הייחודי בתחום הצריכה הפיננסית - "מפתח דיסקונט". המהלך מבטא גישה חדשה המשלבת בין תרבות הצריכה לתרבות החיסכון, במטרה לבסס את נאמנות הלקוחות לבנק. במסגרת זו נהנים לקוחות הבנק מחזיקי כרטיס אשראי של דיסקונט (ויזה, Cal, דיינרס ומאסטרקארד) מהנחות בלמעלה מ-120 רשתות שיווק ומהטבות ייחודיות כדוגמת חניה חינם אחר הצהריים ובסופי שבוע. ללקוחות ניתנת האפשרות להצטרף לתוכנית חיסכון ייחודית, הצוברת כספים שנצברים מהפעולות המבוצעות באמצעות כרטיס האשראי. לקוחות הבנק יכולים לבחור לחסוך בשלושה מסלולים: עיגול עסקה, שהם מבצעים בכרטיס האשראי, לחמישה או עשרה שקלים; צבירת ההנחות, שמעניקים בתי עסק המשתתפים בהסדר, לחיסכון; והשלמת הפקדה בסכום חודשי קבוע. הבנק השיק את הדלקן הפרטי הראשון בישראל. הטבה זו מאפשרת ללקוחות בעלי חשבון פרטי, המחזיקים את כרטיס האשראי של הבנק, להזמין דלקן פרטי, ללא עלות, לתדלוק בתחנות סונול. בהמשך למהלך "דיסקונט זה טוב למשפחה" השיק הבנק בחודש יוני 2015 את "מפתח משפחתי". "מפתח משפחתי" הינה תכנית הטבות ללקוחות אשר מצורפים בחשבון העו"ש שלהם לתכנית המשפחה ומחזיקים את כרטיס האשראי של הבנק - "מפתח דיסקונט". במסגרת התכנית, מחזיקי "מפתח משפחתי" נהנים מהנחות כפולות או מוגדלות במגוון בתי עסק.

התייעלות תפעולית בסניפים

נמשך מהלך הוצאת הפעילות התפעולית מהסניפים במקביל למהלכי התייעלות, שיפורי תהליכים ושינוי תפיסות ביצוע. הפעילות נועדה להשיג את המטרות הבאות:

- א. הוצאה מהסניף של כל הפעילות שאיננה הכרחית בכדי לשרת את הלקוח;
- ב. פישוט וקיצור התהליכים הנותנים בסניף;
- ג. התמקדות בלקוח ובצרכיו, לשיפור חווית השירות;
- ד. הקטנת כמות הניירת והתיוק בסניף;
- ה. התייעלות בכוח אדם ובעלויות;
- ו. צמצומי שטחי סניפים.

בכל סניפי הבנק קיים אזור של בנקאות עצמית בו הלקוח יכול לבצע את מרבית הפעילות הבנקאית היום יומית, לרבות הפקדת שיקים, הפקדת ומשיכת מזומנים, משיכת מט"ח וביצוע תשלומים. שירות משיכת מט"ח קיים בכ-100 מכשירים, שירות הפקדת המזומן בכספומט ושירות הפקדת שיקים במשוב קיים בכל סניפי הבנק.

כמו כן, בשנת 2015 הושלם תהליך לבקרת שיקים מרחוק. הפקדות שיקים במשוב, המשודרות און-ליין, מטופלות בזמן אמת על ידי המשרד האחורי. הפעילות מהווה נדבך חשוב בהתייעלות תהליכית ובחסכון במשאבים ברמת הבנק.

בשנת 2015 נמשכה הפעילות להשלמת הוצאת מסמכי היסוד מהסניפים וסריקתם, באופן המאפשר לגורם העסקי וליחידות המטה צפייה ממוחשבת במסמכי היסוד. הוצאת מסמכי היסוד בוצעה עד כה בלמעלה מ-100 סניפים. בשנת 2016 מתוכננת השלמת התהליך ביתרת סניפי הבנק.

בשנת 2015 הותנע מהלך של טרנספורמציה בסניפים, שבמסגרתו בוצעו מספר שיפורים משמעותיים בתהליכי העבודה בסניפים:

- הוקם מרכז שירות בנקאי, אשר קלט פעילויות נוספות מהסניפים: טיפול בפקסים, טיפול בחשבוניות רדומים, ביצוע סגירות חשבון, הפקדת שיקים דחויים, רישום בטוחות ועוד, במטרה להקל ולווסת את העומסים בסניפי הבנק לטובת התמקדות בשירות ויזמות. עד סוף שנת 2015 נקלטו 8 סניפים ובמהלך שנת 2016 יקלטו כל סניפי הבנק;
- הושקו מודלים חדשים לטיפול בחריגי אשראי ובהטבות בעמלות;
- בוצע איפיון מחדש של תהליכים תפעוליים מרכזיים.

בנקאות קמעונאית – מגזר משקי הבית

כללי

מגזר משקי הבית מספק שירותים ומוצרים פיננסיים מגוונים ללקוחות הקבוצה הפרטיים, הן בבנק דיסקונט והן בבנק מרכנתיל דיסקונט, באמצעות רשת של כ-200 סניפים הפרושים ברחבי הארץ, בנוסף למגוון ערוצים ישירים. הלקוחות מפולחים למספר מגזרי לקוחות על פי גילם, עושרם הפיננסי ופרמטרים נוספים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בשנת 2015 המשיך הבנק ליישם את התוכנית האסטרטגית הקבוצתית שאושרה בשנת 2014, אשר הגדירה את מגזר משקי הבית כאחד המגזרים במיקוד, שבהם תתמקד הקבוצה בשנים הבאות, כמנוע צמיחה מרכזי. האסטרטגיה נשענת על שלושה נדבכים עיקריים: מיקוד בהעמקת הקשר עם לקוחות הקבוצה הקיימים; התמקדות במוצרי צמיחה - אשראי פרטי, ובמגזרי צמיחה - אמידים (בדיסקונט), לקוחות מהמגזר הערבי ומהמגזר חרדי (במרכנתיל); ושיפור התשתית הקמעונאית, הכוללת בין היתר את שיפור מודל השירות וחוויית הלקוח.

בשנת 2015 בוצעו מספר מהלכים להשגת היעדים הרב שנתיים:

- בוצעה הערכות מקיפה להוצאות פעילות תפעולית וייעול תהליכי עבודה בסניפים במטרה לפנות זמן שיועד לשיפור השירות והמכירה ללקוחות;
- הגדלת היקף היזומה והמכירה מול הלקוחות על בסיס מהלך הדרכתי מקיף לעובדי מערך הסניפים, שיפור מערכות המכירה המבוססות על צרכי לקוח ומערכות אימון ממוחשבות;
- מיצוב הטלבנק כמרכז שירות ומכירות ארצי - מיקוד בשיפור זמן המענה לכלל הלקוחות, שילוב הצעות ערך ומכירות לשיחות נכנסות, והפעלת מוקד מכירות באמצעות שיחות יזומות לכלל לקוחות הבנק;
- מיצוי פוטנציאל הלקוחות - באמצעות בניית אסטרטגית מגעים מבוססת על התאמת השירות והצעות הערך ללקוח.

דגשים לשנה הקרובה

בשנת 2016 ימשיך הבנק ליישם את האסטרטגיה הקמעונאית החדשה, תוך התמקדות במספר זירות:

- הוצאת פעילות תפעולית מהסניפים והעברתה למרכז שירות בנקאי ובמקביל פינוי זמן לבנקאים במערך הסניפים לשיפור חוויית השירות והעמקת הפעילות והקשר מול הלקוחות;
- המשך השדרוג של הערוצים הדיגיטליים והסטת פעילות לערוצים אלה;
- שדרוג אפקטיביות המכירה של הצעות ערך מותאמות לקוח בכל הערוצים;
- המשך מיצוב הבנק כמוביל בתחום הייעוץ הפנסיוני;
- המשך פיתוח ושימוש במודלים אנליטיים ככלי תומך החלטה במתן אשראי;
- המשך שיפור ושדרוג השירות ומהירות התגובה בתהליך העמדת המשכנתא.

שירות

כללי. בשנת 2015 נמשכה המגמה של התאמת הצעות ערך ללקוחות המאוגדים כאשכול בתוכנית משפחה, תוך פיתוח מוצרים וחיזוק היתרון באשכול המשפחתי.

הוטמעה אסטרטגית מגעים, בהתאם לאירועי חיים של הלקוח, תוך מיקוד במוצרים מותאמים וייעודיים למגזר משקי הבית.

מוצרים בנקאיים. המוצרים הבנקאיים העיקריים העומדים לשימוש ללקוחות המגזר כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, אשראי, פקדונות, פעילות בשוק ההון וכרטיסי אשראי, וכן הלוואות לרכישה, חכירה, הרחבה, שיפוץ או בניה של דירת מגורים ומתן הלוואות לכל מטרה, המובטחת על ידי משכון דירות מגורים.

טבלנק שירות אישי. מרכז מענה טלפוני ללקוחות - הפניה אוטומטית לבנקאות הישירה ללקוחות המתקשרים למרכזיית הסניף. השירות מאפשר לשפר את איכות המענה הטלפוני ולפנות לעובדי הסניף זמן לייצר עבור הלקוח ערך מוסף בהיבטי יוזמה ומכירות. מוקד המכירות הטלפוני בטבלנק, שהוקם בשנת 2014, המשיך והתרחב במהלך שנת 2015 ושולב כחלק אינטגרלי ממוקד השירות האישי.

פעילות באינטרנט. עידוד השימוש בערוץ זה, שמתבטא בעלויות הנמוכות משמעותית ללקוח לעומת שירותים אחרים הניתנים בסניף.

הלוואות באינטרנט. לקוחות פרטיים, אשר עונים לקריטריונים שנקבעו, יכולים לקבל הלוואה באינטרנט.

דיסקונט בסלולר. שירות המבוסס על יישום סלולרי, המאפשר גלישה לחשבון לקבלת מידע וביצוע פעולות בנקאיות באמצעות אפליקציה/SMS מכל מקום ובכל זמן. ללקוח ניתנים שירותים שונים תוך אפשרות קבלת תמיכה בעת הגלישה.

מערכי היעוץ

מרכזי השקעות. לקוחות בעלי פסיבה של מעל 750 אלף ש"ח או לקוחות פעילים בשוק ההון זכאים ליעוץ בתחום הפסיבה במרכזי השקעות. חשבון הלקוח משוך לסניף אולם השירות ניתן במרכז ההשקעות על ידי יועצי השקעות מומחים.

בסוף שנת 2015 פעלו 9 מרכזי השקעות ו-5 שלוחות של מרכזי השקעות.

בשנת 2015 המשיכו בחלק ממרכזי ההשקעות להעניק מעטפת שירות רחבה ללקוחות, הכוללת יעוץ פנסיוני יעודי, הפניה לקבלת שירותי משכנתא במרכזים ייעודיים ומתן הצעות ערך באשראי קמעונאי על ידי עובדים מתמחים הנעזרים במערכות אשראי אוטומטיות.

שירותי יעוץ בסניפים. לקוחות בעלי פסיבה בתחום של 120-750 אלף ש"ח זכאים ליעוץ אשר ניתן בסניפים על ידי יועצי השקעות מורשים ומבודלים העוסקים בתחום שוק ההון בלבד.

שירותי יעוץ פנסיוני. הבנק עוסק במתן ייעוץ פנסיוני בסניפי הבנק ובמרכזי ההשקעות. הבנק בחר במודל ייעוץ של מתן ייעוץ פנסיוני על ידי יועצים מבודלים המתמחים ביעוץ פנסיוני לכל סוגי הלקוחות. הבנק מספק ייעוץ פנסיוני לעצמאים ושכירים בכל רחבי הארץ.

ניהול תיקים. הפנית לקוחות הנדרשים לשירות זה להתקשרות עם מנהלי תיקים מורשים.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה מתבצעים באמצעות מבצעי פרסום בעיתונות, בטלוויזיה, ברדיו ובשלטי חוצות. בנוסף, מתבצעים שיווק והפצה בערוצים הבאים:

- בסניפים - פנים מול פנים, על ידי מסכים בעמדות המתנה לשירות;
- באמצעות הטלפון, הן בפניה יוזמה והן בתגובה לפנית הלקוחות;
- בטבלנק דיסקונט - הן בפניה יוזמה הן כמענה לפנית לקוחות;
- באתר דיסקונט באינטרנט ובאפליקציית דיסקונט בסלולר, באמצעות מועברים מסרים שיווקיים והצעות שיווקיות;
- במשוב דיסקונט, באמצעות מועברים מסרים שיווקיים והצעות שיווקיות;
- במערכת מענה קולי אינטראקטיבי (IVR) בטבלנק, באמצעות מסרים שיווקיים והצעות מכר בזמן המתנה לשירות;
- דיוור ישיר ללקוחות (בצירוף דוח מצב חשבון) ובאמצעות המכשירים לשירות עצמי (משובים וכספומט).

תחרות

מתחרים. מספר המתחרים במגזר משקי הבית הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק. עיקר התחרות של הבנק הינה מול ארבעת הבנקים הגדולים בישראל: בנק הפועלים, בנק לאומי, הבנק הבינלאומי הראשון ובנק מזרחי-טפחות. כמו כן, בשנים האחרונות התפתחה תחרות מצד גופים פיננסיים "חוץ בנקאיים" כגון: חברות כרטיסי אשראי - בתחום האשראי הצרכני, חברות השקעות וביטוח - בתחום שוק ההון, ועוד.

דרכי התמודדות עם התחרות. התמודדות עם התחרות נעשית תוך מאמץ לבדל את הבנק מול מתחריו, בכמה מישורים:

- גידול בנתח השוק הקמעונאי על ידי גיוס לקוחות תוך התמקדות בבידול וגיוס באמצעות "דיסקונט למשפחה", באמצעות מערך הסניפים;
- מיצוי פוטנציאל לקוחות על ידי העמקת פעילות, שיפור שירות ומתן הצעות ערך מבודלות ללקוחות הבנק;
- כחלק מהצעת הערך הכוללת המותאמת לצרכי הלקוחות, מפעיל הבנק מערכי שירות מתמחים בייעוץ השקעות, ייעוץ פנסיוני, אשראי ושירות משכנתאות.

התפתחות בשוקי המגזר ושינויים במאפייני הלקוחות

בשנת 2015 לא חלו שינויים במאפייני לקוחות המגזר.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר

- התאמת פריסת נקודות שירות ושעות הפעילות לאיזור וסוג האוכלוסייה;
- הרחבת החשיפה והזמינות של הערוצים הטכנולוגיים הישירים;
- מתן שירות ומענה מקצועי ללקוח, התואם את צרכיו והעדפותיו;
- בניית מוצרים המותאמים ללקוח במגוון האפיקים הבנקאיים;
- גמישות ורגישות לשינויים בשוק, לרבות הוראות רגולטוריות.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים במגזר

- השקעה בפריסת רשת סניפים ברחבי הארץ;
- השקעה בהקמת אמצעים טכנולוגיים מתקדמים, תחזוקתם ושדרוגם;
- הכשרת כוח אדם שירותי המיומן במגוון המוצרים והפעילויות הבנקאיות;
- שמירה על מוניטין של רמת שירות, מובילות, מקצועיות ואמינות, הנבנה לאורך שנים;
- השקעת תשומות ומאמצים בשימור לקוחות קיימים וגיוס לקוחות חדשים.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

לפרטים בדבר הצעות חוק פרטיות שהוגשו לאחרונה, שעניינן הגבלת הגביה של עמלות בגין שירותים בסיסיים בחשבון של עסק קטן ותשלום ריבית על יתרות זכות, ראו "חקיקה ופיקוח" להלן.

לפרטים בדבר המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, צעדים בהם נוקט הפיקוח על הבנקים ליישומן וצעדים נוספים בהם נוקט הפיקוח, לשיפור התחרות והגברת השקיפות בניהול חשבון העו"ש, ראו "חקיקה ופיקוח" להלן.

המגזר הקמעונאי בבנק מרכנתיל דיסקונט

מרבית לקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט המשתייכים למגזר משקי הבית בבנק זה, מקבלים שירותי בנקאות באמצעות סניפי בנק מרכנתיל דיסקונט המשתייכים ארגונית לאזור עכו ולאזור נצרת (31 סניפים). סניפים אלה ממוקמים במקומות ישוב שבהם יש רוב מוחלט לאוכלוסייה לא יהודית. להערכת הנהלת בנק מרכנתיל דיסקונט, מרבית הלקוחות המשתייכים לאוכלוסיות אלה מקבלים את שירותיהם באמצעות בנק לאומי ובנק הפועלים ויתרת הפעילות מתחלקת בין יתר הבנקים.

בנק מרכנתיל דיסקונט רואה במגזר הקמעונאי יעד מרכזי בהתפתחות העסקית ושוקד על הגדלת פריסת הסניפים במגזר ושיפור השירות ללקוחות המגזר.

בנקאות קמעונאית – מגזר עסקים קטנים

כללי

מגזר העסקים הקטנים מספק שירותים ומוצרים פיננסיים מגוונים ללקוחות העסקיים הקטנים, הן בבנק דיסקונט והן בבנק מרכנתיל דיסקונט, באמצעות רשת של כ-200 סניפים הפרושים ברחבי הארץ, בנוסף למגוון ערוצים ישירים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בשנת 2014 אישר הבנק תוכנית אסטרטגית קבוצתית כוללת חדשה, אשר הגדירה את מגזר העסקים הקטנים כאחד המגזרים במיקוד, שבהם תתמקד הקבוצה בשנים הבאות, כמנוע צמיחה מרכזי. האסטרטגיה החדשה נשענת על מיקוד בהעמקת הקשר עם לקוחות הקבוצה הקיימים, לצד צמיחה בנתח השוק במגזר זה. הפעילות בשנת 2015 התבססה על יישום התכנית האסטרטגית תוך דגש על אוטומטיזציה של תהליכי האשראי במגזר עסקים קטנים בקרב לקוחות בעלי חוב עד 1 מיליון ש"ח.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

לפרטים בדבר הצעות חוק פרטיות שהוגשו לאחרונה, שעניינן הגבלת הגביה של עמלות בגין שירותים בסיסיים בחשבון של עסק קטן ותשלום ריבית על יתרות זכות, ראו "חקיקה ופיקוח" להלן.

דגשים לשנה הקרובה

- העמקת פעילות במגזר עסקים קטנים - גידול במצבת לקוחות תוך שימת דגש על הקטנת הנטישה, גידול במספר הלקוחות בעלי מוצרים בנקאיים וגידול בשיעור לקוחות נוטלי אשראי;
- התאמת מכירת מוצרים ייעודיים ללקוחות המגזר ופניה לפלחי לקוחות ייעודיים במגזר;
- מיקוד מתמיד לשיפור רמת השירות ללקוח על ידי שיפור מיומנות העובדים, מדידה ובקרה;
- המשך שיכלול מודל דרוג ללקוחות העסקיים ושימוש בהם ככלי מחליט או תומך החלטה במתן אשראי;
- הרחבת השימוש בערוצים הישירים, בדגש על האתר הייעודי ללקוחות המגזר - "עסקים +";
- הגברת השימוש במודלים לניתוח פעילות לקוחות המגזר (מערכת "אורות אדומים");
- הרחבת הפרסום בתחום העסקים הקטנים, הן באתר הבנק ובפייסבוק והן במדיה ובכנסי לקוחות.

תחרות

התחרות הקיימת במגזר פעילות זה, היא בעיקר מצד המערכת הבנקאית. יחד עם זאת, קיימת פעילות העמדת מימון ללקוחות עסקיים קטנים הן על ידי חברות כרטיסי האשראי, והן על ידי חברות פרטיות ייעודיות המממנות פעילות ספציפית, כגון: רכישת רכב, ציוד או פעילות יבוא. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות, הן מתן מענה מהיר לפניות הלקוחות, פיתוח קשר אישי עם הלקוח והצעת פתרונות מקצועיים כוללים למכלול צרכיו הפיננסיים.

השירות ללקוחות המגזר

מגזר העסקים הקטנים מספק את כל מגוון השירותים ללקוחות המגזר. השירות ניתן בסניפי הבנק, למעט שירותי סחר חוץ. לרשות הלקוחות העסקיים קיימת גם האפשרות לקבל שירות באמצעות האינטרנט באתר ייעודי ובאמצעות הטלפון. לקוחות העוסקים בסחר בינלאומי מטופלים באגף לסחר חוץ בהתאם לשייך הענפי שלהם (ראו להלן ב-"המגזר העסקי").

שירות לעסקים קטנים ובינוניים. לקוחות הבנק שהם עסקים קטנים ובינוניים מקבלים שירות בהלימה להיקפי פעילותם, וזאת כדי לאפשר שירות מקצועי המתאים למאפייני הלקוח. לקוחות בעלי מחזורי פעילות בסכום של עד כ-15 מיליון ש"ח וחביונות בסכום של עד כ-5-4 מיליון ש"ח, מקבלים שירות בצוותי בנקאות לעסקים בסניפים. לקוחות בעלי מחזורי פעילות או חביונות גבוהים מאלה, מקבלים שירות במרכזי העסקים של הבנק.

מימון עסקים קטנים. כחלק ממדיניות הבנק למימון פעילות במגזר זה, מוצעים ללקוחות הקיימים של הבנק 2 מסלולי מימון, ושני מסלולים נוספים מוצעים ללקוחות חדשים. זאת, במסגרת 4 קרנות למימון עסקים קטנים. סך המימון ללקוח באמצעות הקרן יכול להגיע עד ל-1.25 מיליון ש"ח, תוך הקלה בבטוחות הנדרשות. בשנים 2013-2015 התרחבה הפעילות בתחום זה והבנק העניק מימון מסוג זה למאות עסקים קטנים בפיזור גיאוגרפי וענפי.

חדר עסקות. החדר מעניק שירותי פעילות בתחומי רכישת מט"ח והמרתו וביצוע עסקות הגנה. הבנק מקיים פעילות ממוקדת לחיבור לקוחות עסקיים, קטנים ובינוניים, לחדר עסקות מסחרי.

כרטיס אשראי עסקי. הבנק מציע ללקוחות כרטיס אשראי "מפתח עסקי". הכרטיס נועד לתת לבעלי העסקים שירות ייחודי באמצעות כרטיס אשראי מסוג מפתח, המאפשר ללקוח לקבל הנחות בבתי עסק שהינם ספקים.

אתר "עסקים +". אתר ייעודי ללקוחות עסקיים. האתר מציג מידע מקיף על חשבונות העסק ומאפשר ביצוע פעולות באופן עצמאי, על ידי הלקוחות, ישירות מבית העסק.

חבילות SMS לעסקים. חבילה המאפשרת הרחבה של שירותי העו"ש. ניתן לקבל הודעות בנושאים הבאים: הודעה מראש על סיום ערבות, יתרת ערבויות בחשבון, שיקים דחויים גוביני (יתרה ופרעון), שיקים לבטחון (יתרה, פרעון, וירידה מתחת לסכום שהוגדר), הזמנת פנקסי שיקים, שיקים שהוחזרו וכיוצא ב.

משפחה עסקית. משפחה עסקית לוקחת את תכנית המשפחה של דיסקונט צעד אחד נוסף ומעניקה גם לבעלי חשבונות עסקיים יתרונות בהצטרפות לתוכנית. הלקוחות נהנים מהכוח המשפחתי והעסקי ומקבלים הטבות משני העולמות.

מגזר עסקים קטנים בבנק מרכנתיל דיסקונט

מגזר עסקים קטנים בבנק מרכנתיל דיסקונט מהווה את אחד המגזרים הבולטים של בנק מרכנתיל דיסקונט ולפיכך מהווה יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית של בנק זה.

כמחצית מלקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט המשתייכים למגזר זה מתגוררים ביישובים בהם יש רוב מוחלט לאוכלוסיה לא יהודית, ומקבלים שירותי בנקאות באמצעות 31 מסניפי בנק זה המשתייכים ארגונית לאזור עכו ולאזור נצרת. להערכת הנהלת בנק מרכנתיל דיסקונט, מרבית הלקוחות המשתייכים לאוכלוסיות אלו מקבלים את שירותיהם באמצעות בנק לאומי ובנק הפועלים ויתרת הפעילות מתחלקת בין יתר הבנקים.

קרן לעסקים קטנים. במטרה לפתח את התחרות בקרב פלח הלקוחות המשתייך למגזר זה פרסמה המדינה בשנת 2015 מכרז למתן אשראי ללקוחות המגזר באמצעות "קרן לעסקים קטנים" בערבות חלקית של המדינה.

המכרז הופנה לתאגידים הבנקאיים ולגופים מוסדיים במשותף, ובמסגרתו נדרשו הגופים הבנקאיים הזוכים לחלוק את סיכון האשראי שיינתן לבנק הזוכה עם גופים מוסדיים שיקבלו גישה לשימושים ולהכנסות, שהיו עד כה נחלת המערכת הבנקאית בלבד.

ביום 17 בינואר 2016 הודיע משרד האוצר לבנק על החלטתו לבחור בהצעת הבנק (ושותפו המוסדי), כאחת מההצעות הזוכות במכרז. היקף האשראי המכסימלי שיוכל הבנק להעמיד ללקוחותיו (בשיתוף הגוף המוסדי) במסגרת מכרז זה, מסתכם בכ- 650 מיליון ש"ח.

המגזר העסקי

סקירת התפתחויות בסקטור העסקי בשנת 2015

בשנת 2015 התרחבה הכלכלה המקומית בשיעור של 2.6%, בדומה לצמיחה בשנת 2014. במקביל, התוצר העסקי, צמח בשיעור של 2.4% בהשוואה ל-2.3% בשנת 2014. שיעור צמיחת התוצר העסקי הואץ במחצית השנייה של השנה ועמד על 3.2%-3.3% ברבעון השלישי והרביעי, בהתאמה. זאת, בהשוואה לצמיחה של 2.8%-0.6%, ברבעון הראשון והשני, בהתאמה.

להלן הגורמים אשר השפיעו על התפתחות התוצר העסקי בשנת 2015:

- נסיגה ביצוא (ללא חברות הזנק ויהלומים) משיעור צמיחה של 4.9% בשנת 2014 לצמיחה שלילית של -0.8% בשנת 2015. הנסיגה האמורה שיקפה גידול מתון ביצוא התעשייתי (0.6%) ונסיגה ביצוא השירותים (-2.2%);

- הצריכה הפרטית המשיכה במגמת ההתרחבות המהירה, תוך האצה מ-3.7% בשנת 2014 ל-4.7% בשנת 2015. ההאצה האמורה שיקפה גידול חד בצריכה השוטפת (4.8%) וצמיחה מתונה יותר במוצרי בני קיימא למחצה ובני קיימא (1.3%-ו-0.6%, בהתאמה);
- נסיגה בהשקעות בנכסים קבועים (ללא אוניות ומטוסים; -1.4%). הנסיגה נבעה מצמיחה שלילית בהשקעות בענפי המשק (-3.3%). מנגד, בצריכה האזרחית (3.1%) ובצריכה הביטחונית המקומית (4%);
- ביבוא הסחורות והשירותים (ללא יבוא ביטחוני), נרשם גידול מתון של 0.8% (2.8% בשנת 2014). נתוני היבוא הצביעו על גידול מתון גם ביבוא השירותים (0.6%) וגם ביבוא הסחורות האזרחיות (0.8%).

התפתחויות בחוב המגזר העסקי

- במהלך החודשים אוקטובר-נובמבר 2015, נרשם גידול מתון, בשיעור של 0.4%, בחוב של המגזר העסקי (ללא בנקים וחברות ביטוח), ובמצטבר החל מינואר עד נובמבר 2015 חלה עליה בשיעור של 1.4% (שיעורי השינוי הינם במונחים נומינליים, ומושפעים משינויים בשיעורי החליפין ובמדד המחירים). יתרת החוב בסוף חודש נובמבר 2015 עמדה על 810 מיליארד ש"ח, לעומת 798 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014.
- העליה בחוב במהלך השנה שיקפה גידול של כ-4% בחוב לבנקים, כ-2.5% בחוב למוסדיים ולמשקי בית, ומנגד, ירידה של כ-5% בחוב לתושבי חוץ. יצוין כי החוב לבנקים הסתכם בסוף חודש נובמבר 2015 ב-398 מיליארד ש"ח. בחוב מהמוסדיים נמשך גידול מהיר בהלוואות הפרטיות, כ-16%, לצד נסיגה באחזקות אג"ח. כתוצאה מכך, בסוף חודש נובמבר 2015, משקלו של החוב לבנקים בסך החוב של הסקטור העסקי עמד על 49.2%, לעומת 48% בסוף שנת 2014.
- לפי אומדני בנק ישראל, במונחים כמותיים (בנטרול השפעת האינפלציה והשינוי בשיעורי החליפין), נרשמה מחודש דצמבר 2014 עד חודש נובמבר 2015 עליה של 1.6% בסך החוב של המגזר העסקי, תוך גידול של כ-4.0% בחוב לבנקים.
- היקף גיוס אג"ח חברות (סחיר ולא סחיר, ללא הסקטור הפיננסי) בשנת 2015 הסתכם ב-29.1 מיליארד ש"ח, בדומה לשנת 2014. המרווח בין אג"ח חברות (הנכללות בתל בונד 60) לאג"ח ממשלתי, בסוף חודש דצמבר 2015, עמד על 1.6%, לעומת 1.8% בסוף שנת 2014 ו-1.7% בסוף הרבעון השלישי של שנת 2015.

התפתחויות בשווקים של המגזר

- להלן כיווני ההתפתחות בענפי המשק העיקריים:
- ענף התעשייה - ענף מוטה יצוא ומושפע מביקושים בחו"ל. שנת 2015 התאפיינה בהיחלשות ענף התעשייה, שבאה לידי ביטוי בירידה בתפוקה וירידה ניכרת ביצוא. עם זאת, לקראת סוף השנה חל שיפור מסוים והירידה ביצוא התמתנה. בנוסף, מדד מנהלי הרכש בחודשים האחרונים של השנה הצביע על מידה מסוימת של אופטימיות, כאשר בשלושת החודשים האחרונים של שנת 2015 המדד הצביע על מגמת התרחבות;
 - ענף היהלומים - בשנת 2015 נרשמה חולשה ניכרת בפעילות הענף. יצוא היהלומים המלוטשים ירד באופן משמעותי, כחלק מהירידה ביצוא שהורגשה בכל התעשייה. הירידה ביצוא נבעה מירידת ביקושים בעולם לאור המצב הכלכלי. עם זאת, ברבעון הרביעי נרשמה התמתנות מסוימת בקצב הירידות, ביחס לאמצע השנה;
 - ענף התיירות - שנת 2015 הייתה שנה נוספת קשה לענף, לאחר שבשנת 2014 הענף נפגע באופן ניכר ממבצע "צוק איתן". תקופת ההתאוששות של הענף ממבצע בסדר גודל כזה היא לא פחות משנה, אך במהלך שנת 2015 הוחמר המצב הביטחוני - מה שהקשה על התאוששות הענף בהיבט תיירות חוץ. בנוסף, נמשך המשבר הכלכלי ברוסיה (ארץ המקור של כ-17% מסך התיירים בארץ), מה שמקשה מאד על הענף;
 - ענף המסחר - הענף מושפע בעיקר מביקושים מקומיים, כאשר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 צמחה הצריכה הפרטית בקצב שנתי של 3.2%. עם זאת, בענפי המסחר הקמעונאי ניכרה האטה ואף ירידה בצריכה. מגמה זו בלטה בתחומי הלבשה והנעלה וכן בתחום מוצרי החשמל;
 - ענף הנדל"ן - לפרטים, ראו להלן "פעילות בניה ונדל"ן" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים".

התפתחויות צפויות בשוקי המגזר

על פי תחזית בנק ישראל, המשק הישראלי יצמח בשנת 2016 בשיעור של 2.8%, לאחר צמיחה של 2.6% בשנת 2015. בהמשך, על פי התחזית הנוכחית, צפויה צמיחה של 3.1% בשנת 2017. על פי ה-IMF, הסחר העולמי צפוי לצמוח בשנת 2016 בשיעור של 3.4%, לאחר גידול של 2.6% בשנת 2015. כמו כן, צפוי גידול של 4.1% בשנת 2017. גידולים אלה צפויים לתמוך בגידול היצוא של ישראל. הירידה הניכרת במחירי הנפט, שאפיינה את שנת 2015, צפויה לתמוך, אף היא, במגזר התעשייה. על פי בנק ישראל, הגידול הניכר בצריכה הפרטית, שאפיין את שנת 2015 (בעיקר בחלקה הראשון), לא צפוי להמשיך לאפיין את שנת 2016, והיא צפויה להתמתן, מה שצפוי להשפיע באופן שלילי על ענפי המסחר. לפרטים בדבר ההתפתחויות הצפויות בנדל"ן ובתשתיות, ראו להלן "פעילות בניה ונדל"ן" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים".

ביצוע יעדים ואסטרטגיה עסקית – שנת 2015

במהלך שנת 2015 הבנק פעל בהתאם לתוכנית העבודה למגזר העסקי, תוך התמקדות בהשאת התשואה לנכסי הסיכון וראייה ממוקדת לקוח. בין היתר פעל הבנק להתאמת מרווחי האשראי לרמת הסיכון, לצמצום החשיפה לפעילות חו"ל ולצמצום סיכון הריכוזיות (בגין קבוצות לווים וללווים גדולים), במטרה לטייב את תיק האשראי. במהלך השנה הושק הסכם לשיתוף פעולה עם התאחדות התעשיינים שבמסגרתו יציע הבנק לחברי ההתאחדות הלוואות מועדפות למימון השקעות הוניות, מה שיקנה לבנק יתרון במימון חברות תעשייתיות. בנוסף, הבנק התמקד במהלך שנת 2015 בעסקאות סינדיקציה ועסקאות מורכבות אחרות, וכן, עבר לתמחור תשואה מותאמת סיכון, במונחי תשואה להון רגולטורי ותשואה להון כלכלי. הבנק מקפיד לעקוב אחר לקוחות גדולים וקבוצות לווים ברמת סיכון גבוהה. לפרטים נוספים, ראו "ניהול סיכונים אשראי" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בשנת 2016 הבנק יפעל במגוון רחב של מגזרים וענפי משק תוך פיזור תיק האשראי ותוך צמצום החשיפה לתחומים שבהם זוהה סיכון גבוה מהממוצע. זאת, תוך הסתת נכסי סיכון לשימושים עם תשואה גבוהה. כמו כן, יינתן דגש לעסקים קטנים ובינוניים, תוך המשך ליווי פיננסי לחברות הגדולות.

במסגרת מיקוד הבנק בהשאת ערך על תיק נכסי הסיכון במגזר העסקי ועמידה ביעדי הלימות ההון, הוגדרו לשנת 2016 כיווני ההתפתחות העיקריים המפורטים להלן:

- פעילות במגוון רחב של מגזרים, ענפי משק ומוצרי אשראי, על מנת ליצור פיזור מיטבי בתיק;
- הובלת עסקאות סינדיקציה נוספות בשיתוף עם גופים מוסדיים והמשך שיפור יכולות הסינדיקציה;
- הרחבת מעטפת השירותים ללקוחות תוך הגדלת התשואה מותאמת סיכון;
- הגדלת ההכנסה לנכס סיכון תוך מתן תמחור תואם סיכון;
- בחינת מיקוד בתתי ענפים ספציפיים בענף התשתיות;
- ירידה בפרופיל הסיכון הקיים באמצעות הגדרת רמות תיאבון אשראי לענפי המשק השונים;
- מיצוי הסינרגיה הקבוצתית והיתרון היחסי הקיים לכל אחת מחברות הבת בתחום האשראי (אוכלוסיות יעד, מוצרים, גיאוגרפיה);
- הבנק ימנע מפעילות אשראי שיש בה חשש לפגיעה במוניטין הקבוצה או הבנק, בין היתר, תחומים הקשורים להלבנת הון ומימון טרור;
- השתתפות במימון עסקאות גדולות בתחום רכישות ומיזוגים.

האמור לעיל הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. האמור משקף את הערכת הנהלת הבנק, בשים לב למידע המצוי בידיה במועד עריכת הדוחות הכספיים, באשר למצב המשק והכלכלה העולמית, כמפורט לעיל בסעיף זה וכן בפרק "קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2014". האמור עשוי שלא להתממש במידה ותחול ירידה ניכרת בהיקף הביקושים מחו"ל כתוצאה מהתמתנות ניכרת בקצב ההתאוששות והצמיחה בשווקים מסוימים בחו"ל, ירידה ניכרת ברמת הביקושים המקומיים כתוצאה מהרעה במצב הביטחוני-מדיני, קיטון בהיצע מקורות המימון בשווקים הפיננסיים בחו"ל ובשוק המקומי, תנודתיות ניכרת בשערי הריבית ושערי החליפין בעולם ובמשק העולמי והתפתחויות אחרות בתנאים המקרו כלכליים, שאינם בשליטת הבנק.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות אשר חלות על מערכת הבנקאות בישראל, מצד גורמי פיקוח שונים, ובכלל זה: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר, הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על המגזר.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313. ליום 31 בדצמבר 2015 לא הייתה כל חריגה מהמגבלות שנקבעו בהוראה.

מגבלת "אנשים קשורים". במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 חלה מגבלה על מתן אשראי לכלל "האנשים הקשורים" לבנק, כהגדרתם בהוראה, כך שלא יעלה על 10% מהון הבנק. החבות של כל מרכיב בגרעין השליטה לא תעלה על המכפלה של חלקו היחסי בגרעין השליטה ב-10% מהון הבנק.

ליום 31 בדצמבר 2015 אין חריגה מהמגבלה האמורה. יצוין כי בהיתר ההחזקה נקבע כי בתקופת הציון (אשר הסתיימה ביום 3 בספטמבר 2015) יראו את יחיד קבוצת ברונפמן ומר שראן כאנשים קשורים ובעלי שליטה לעניין הוראה 312.

החל מהדוח השנתי לשנת 2012, הבנק מסווג את השקעתו בניירות ערך של סוכנויות פדרליות בארה"ב במסגרת האשראי לציבור. בהתאם להבהרה שהתקבלה מהפיקוח על הבנקים, השקעת הקבוצה בניירות ערך של סוכנויות פדרליות בארה"ב, לצורך חישוב החבות לפי הוראה 313, משוקללת ב-50%.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 בנושא עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים. בחודש ינואר 2015 נכנס לתוקף תיקון להוראה, במסגרתו הוחמרו המגבלות החלות על תאגיד בנקאי בנוגע לעסקאות עם אנשים קשורים. בעקבות התיקון, הורחבה רשימת אנשים קשורים, הוחמרו המגבלות החלות על היקף החבות של אנשים קשורים, לרבות נושאי משרה, ועודכנו הרפים שנקבעו בהוראה לצורך אישור עסקאות "אנשים קשורים" על ידי ועדת הביקורת.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. ביום 9 ביוני 2015 תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 באופן שהגדרת ההון לצורך חישוב המגבלה צומצמה להון רובד ראשוני בלבד (לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים) כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202. כהוראת מעבר נקבע כי חישוב ההון יכלול את הון רובד 2 ליום 31 בדצמבר 2015, אשר יופחת החל מיום 1 בינואר 2016 באחד חלקי 12 מדי רבעון, עד לאיפוסו ביום 31 בדצמבר 2018. מגבלת חבות קבוצת לווים בנקאית הוקטנה מ-25% ל-15% מההון. תחילת התיקון מיום 1 בינואר 2016 ואילך.

השירות ללקוחות המגזר

המגזר העסקי נהנה משירות בנקאי מקצועי, המתמחה בליווי פיננסי כולל (One Stop Shop) לרבות בחינה מעמיקה של צרכי החברה והתאמת פתרונות פיננסיים יצירתיים. הלקוחות זוכים לשירות אישי, מקצועי ואיכותי המתייחס לכל צרכיהם הפיננסיים בהתאמת מוצרים בנקאיים שונים בתחומי האשראי, הגנות מטבע, מסחר בינלאומי, סליקה בכרטיסי אשראי, מימון, השקעות מתמחות בשוק ההון ועוד.

הליווי הפיננסי של החברות הגדולות מתבצע באמצעות מנהלי העסקים באגף חברות גדולות של החטיבה העסקית. הצוותים מפולחים על פי ענפי הפעילות העסקית של החברות. הצוותים כוללים מנהל עסקים, בנקאי עסקים, כלכלנים ורכזי אשראי. צוות כזה מהווה כתובת בנקאית לכל צרכיו הפיננסיים של הלקוח העסקי.

לרשות הלקוחות עומדים שירותי הסניף הראשי ת"א. סניף זה מתמחה בטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים של הבנק כמו גם במתן שירותים למוסדות פיננסיים ומוסדיים, לרבות טיפול בחשבונות קסטודיאן לגופים זרים. בנוסף, עומדים לרשות הלקוחות שלוחות סניף ראשי בירושלים, הממוקמת בתוך סניף ראשי ירושלים, ושלוחה נוספת בחיפה.

דש"ה מציעה ללקוחות המגזר העסקי שירותי חיתום ושירותים בתחום הבנקאות להשקעות.

ענף שוק ההון. הענף פועל במטרה להרחיב את שירותי הבנק בתחום שוק ההון לתאגידיים הגדולים, הגופים המוסדיים ופעילי שוק ההון. הענף עוסק בהקצאת אשראי לפעילי שוק ההון, לרבות מתן שירותים נלווים (ברוקראז', ייעוץ השקעות, תפעול), במתן ייעוץ יזום לתאגידיים, ובטיפול מולל בגופים מוסדיים.

לקוחות העוסקים בסחר בינלאומי מטופלים באגף סחר חוץ (לפרטים נוספים, ראו להלן).

סניף בורסת היהלומים משרת את לקוחות ענף היהלומים, וייחודו בניהול חשבונות ליהלומנים, תוך התמחות בכלל השירותים המיוחדים לענף זה.

חלק מלקוחות המגזר מקבלים שירותים באמצעות חדר עסקות (ראו להלן ב"מגזר הניהול הפיננסי") ובאמצעות שלוחות חו"ל של הבנק (ראו להלן ב"הפעילות הבינלאומית").

פעילות סחר חוץ

כללי. אגף סחר חוץ פועל במסגרת החטיבה העסקית בבנק, ומעניק שירותים מגוונים ללקוחות מהמגזרים העסקיים השונים העוסקים בסחר בינלאומי.

היקפי הפעילות. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2015, הסתכם יבוא הסחורות בסך של 61.3 מיליארד דולר, ירידה של 0.5% לעומת שנת 2014. הירידה חלה בכל קבוצות הסחורות: יבוא היהלומים - 26.8%, יבוא חומרי אנרגיה - 42%, חומרי גלם - 4%, מוצרי השקעה - 6.4%. יבוא סחורות ללא יהלומים ירד ב-12.5%.

בשנת 2015 יצוא הסחורות הסתכם בסך של 53.4 מיליארד דולר, ירידה של 7.4% לעומת שנת 2014. הקיטון נבע מירידה ביצוא תעשייתי - 4%, ביצוא יהלומים - 23%, ביצוא חקלאי - 16.1%. יצוא סחורות ללא יהלומים ירד ב-4.3%.

ברבעון האחרון של שנת 2015 חלה עליה ביבוא מוצרי צריכה (2.8%), יבוא חומרי גלם (3.5%) ויצוא תעשייתי (11.4%) לחול ממוצע של שלושת הרבעונים הקודמים.

הפעילות העסקית באגף סחר חוץ מרכזת את מכלול השירותים בתחום סחר החוץ הנדרשים ללקוח (יבוא, יצוא, מימון, מכשירים פיננסיים וכד') ובשנת 2015 הבנק מיצב את מיקומו בתחום העסקאות המורכבות בתחום הסחר חוץ. בשנת 2015 המשיך אגף סחר חוץ בפעילות אינטנסיבית לשימור ופיתוח הקשר עם הלקוחות הקיימים וגיוס לקוחות חדשים, תוך ייזום מפגשים עסקיים וביקורי לקוחות בשיתוף עם מנהלי היחידות העסקיות בחטיבות שונות.

בשנת 2015 בוצעה בהצלחה הפעילות השיווקית להגדלת מאגר הלקוחות המשתמשים בשירותי סחר חוץ והגדלת נתח פעילותם באינטרנט. בעקבות כך, גדל שיעור הפעולות המבוצעות באמצעות הערוץ העצמי לכ-48% מסך כל הפעולות.

שיפורים טכנולוגיים. בשנת 2015 בוצע מחשוב תהליכי עבודה במחלקת עסקאות סחר חוץ מורכבות וערבויות חוץ. כמו כן, הרחיבה המחלקה את פעילותה וכיום היא נותנת מענה בנושא ערבויות חוץ לכלל לקוחות הבנק.

שינויים במאפייני הלקוחות

הלקוחות הגדולים וקבוצות הלווים הגדולות במשק מהווים נתח נכבד מתיק הלקוחות העסקיים בבנק. תיק האשראי העסקי כולל בתוכו גם חשיפה לחברות אחזקה שהאשראי שניתן להן שימש למימון פעילות מקומית או פעילות בחו"ל. ברמה המשקית, בשנים האחרונות חל גידול בפרופיל הסיכון של חברות אלה, כאשר מספר חברות החזקה גדולות לא הצליחו לפרוע את חובותיהן ונאלצו להגיע להסדר חוב עם מחזיקי איגרות החוב שהונפקו על ידן, (ולגבי אחרות קיים חשש לכך, המתבטא בתשואות איגרות החוב). בעקבות גידול בפרופיל הסיכון של חברות האחזקה הפעילות בשוק המקומי ו/או בשווקי חו"ל, הבנק הקטין את האשראי הניתן להן, בדרך של העברת אשראי לחברות הבת התפעוליות, מעבר לאשראי באמורטיזציה, גיבוי החוב בביטחונות מקומיים סבירים, והימנעות ממתן אשראי לחברות שעיקר פעילותן בחו"ל.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

המגזר העסקי עוסק באופן שוטף בעדכון ושדרוג מערכות המידע המשמשות אותו לניתוח ומדידת סיכונים שונים (בעיקר סיכונים אשראי) למעקב ובקרה אחר פעילות הלקוחות "בזמן אמת".

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- קשר מחייב וארוך טווח עם הלקוחות, שירות איכותי, מתן מענה מהיר לבקשות אשראי ולמכלול השירותים הנלווים (פעילות סחר חוץ, השקעה בניירות ערך, מכשירים פיננסיים נגזרים, שירותים בנקאיים למנהלי ובעלי חברות וכיוצ"ב);
- יכולת תמיכה ועמידה לצד הלקוח גם בעיתות של האטה ומשבר כלכלי;
- ניהול יעיל של תיק האשראי מהיבט מדידה, תמחור וניהול סיכונים מושכל "בזמן אמת", תוך קיום מערכות בקרת אשראי נאותות לאיתור ומזעור הסיכונים ותוך התייחסות לכלל היקף החביונות של הלקוח לרבות בשוק החוץ בנקאי;
- הכשרה מקצועית של כוח אדם איכותי ומיומן;
- שיפור היכולת הטכנולוגית לאספקת השירותים;
- קשרים עם בנקים גדולים בארץ ובחו"ל.

מחסומי הכניסה והיציאה של המגזר

הלוקחות במגזר פעילים, בו זמנית, מול מספר בנקים כך שהיתרון היחסי של המגזר מושתת על מערכות קשרים ארוכות טווח עם לקוחותיו ובכלל זה שביעות רצון מתמשכת מטיב השירות ומתן פתרון מהיר והולם לצרכי מימון מורכבים, ותמיכה בלקוחות בזמן של הרעה במצב הכלכלי. חלק ניכר מהפירמות הגדולות אמצו מדיניות מינוף הכוללת צריכת מקורות מימון בנקאים בד בבד עם אמצעי מימון חוץ בנקאים. מחסומי כניסה ויציאה עשויים להיווצר מהצורך בהקצאת הון מתאימה ועמידה במגבלות רגולטוריות של בנק ישראל המשליכים על אופן והיקף הפעילות מול לקוחות וקבוצות לווים. מקורות למתן אשראי לזמן ארוך, העומדים לרשות הבנק, מוגבלים ביחס למקורות לזמן קצר ובינוני. לפיכך נדרש שיתוף פעולה עם משקיעים מוסדיים במימון פריקטים ארוכי טווח בתחום הנדל"ן המניב והתשתיות ו/או באמצעות מכירת חלקים מהאשראי הבנקאי לזמן ארוך.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

כתחליף לאשראי הבנקאי ללקוחות המגזר העסקי התפתחו מוצרי מימון תחליפים המוצעים על ידי גופים פיננסיים חוץ בנקאים בכלל וגופים מוסדיים בפרט. תחליפי האשראי כוללים גיוס אמצעי מימון באמצעות הנפקת מניות, איגרות חוב וניירות ערך אחרים בשווקי ההון בארץ ובחו"ל לרבות העמדת אשראי ישיר הניתן על ידי גופים אלה. במצבים של הרחבת הפעילות העסקית ושיפור בביצוע העסקי של חברות הפועלות בשוק המקומי ובשווקים בחו"ל, גדלה זמינות מקורות המימון החוץ בנקאיים לחלק מהלקוחות הגדולים, החסונים פיננסית. כאשר קיימת יכולת גיוס בשוק ההון, מהווה המימון החוץ בנקאי מקור מימון תחליפי בעיקר למוצרי אשראי לטווח ארוך ובינוני ובכך תורם להקטנת היקפו של אשראי זה בתיק האשראי המשקף את פעילות המגזר.

מבנה התחרות במגזר ודרכי ההתמודדות עימה

המגזר העסקי חשוף לתחרות מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות לרבות בנקים זרים הפועלים בישראל (HSBC, Citigroup). במהלך השנה האחרונה מורגשת ירידה בביקוש לאשראי העסקי, וכן ניכרת ירידה בהיצע האשראי לקבוצות לווים וחברות החזקה. האמצעים העיקריים של המגזר להתמודדות עם התחרות כוללים התאמת רמת המחירים, התייעלות ארגונית, השקת מוצרים חדשים, השקעה במערכות האשראי ומתן פתרונות פיננסיים כוללים (ראיית 360), לרבות בניית עסקאות ייחודיות. המשבר האחרון הגביר את מודעות הלקוח העסקי לכך שרצוי לו לעבוד עם יותר מבנק אחד לאור הרצון והצורך שלא להיות תלוי במסגרות ו/או קווי אשראי מבנק אחד. מודעות גוברת זו מהווה יתרון לבנק בעת גיוס לקוחות חדשים.

שיווק והפצה

פעילות המגזר העסקי בשיווק אשראי ושירותים נלווים ללקוחות קיימים וחדשים מתבצעת, בעיקר, על ידי מנהלי העסקים העוסקים בהתאמת פתרונות מימון לעסקאות השונות וניתוח של מכלול הצרכים הבנקאים של הלקוחות, בהתאמה נכונה של מוצרי הבנק לצרכיהם ובהעמדתם ב"זמן אמת". פעילות שיווק והפצה של מוצרי הבנק מתבצעת גם מול זירת הבעלים של החברות, מנהליהן ועובדיהן. פעילות המגזר מול לקוחות בשוק ההון מתבצעת על ידי ענף שוק ההון, העוסק בשיווק אשראי ושירותים נלווים ללקוחות חדשים וקיימים, הכוללים תפעול, ייעוץ השקעות וברוקראד'.

מוצרים ושירותים

השירותים הניתנים כוללים מימון שוטף על פי צרכי הלקוחות ובין השאר פעילות סחר חוץ וחדר עסקות, מימון השקעות לשימור הפעילות והרחבתה, מימון רכישות ומיזוגים, מתן אשראי לפעילים בשוק ההון, רכישת השתתפות באשראים ו/או סיכונים המוצעים על ידי הבנקים הגדולים המקומיים או גופים פיננסיים בחו"ל ומתן אשראי לחברות ישראליות הפועלות בחו"ל. בנוסף, ניתנים שירותים נלווים כפעילות בתחום הפסיבה וההשקעות, עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים, העמדת ערבויות כספיות, ביצוע וכיו"ב.

מגזר הבנקאות המסחרית

השירות ללקוחות המגזר

לקוחות הקבוצה במגזר הבנקאות המסחרית הינם לקוחות עסקיים בסדר גודל בינוניים (middle market). הלקוחות נהנים משירות אישי, מקצועי ואיכותי המתייחס לכל צרכיהם הפיננסיים (one stop shop). השירות כולל התאמת המוצרים הבנקאיים המגוונים לצרכיהם השונים בתחומי האשראי והערביות, הגנות מטבע, מסחר בינלאומי, פעילות במכשירים פיננסיים, סליקה בכרטיסי אשראי, השקעות מתמחות בשוק ההון ועוד. לצד אלה מוצעים פתרונות לצרכים הפיננסיים של בעלי החברות, מנהליהן וצוות העובדים בהן, הנהנים מתנאים המקנים להם מעמד של לקוחות מועדפים.

השירות ללקוחות הבנק ניתן באמצעות חמישה מרכזי עסקים בפריסה ארצית, בחפיפה גיאוגרפית לחמשת המרחבים הפועלים בבנק: ירושלים והדרום, ת"א, השרון, צפון והשפלה.

השירות במרכזי העסקים אינטגרטיבי וניתן על ידי צוותים הכוללים בנקאי עסקים, כלכלנים ורכזי אשראי, בסיוע צוות המבצע הלוואות וערבויות. התאמת השירות ללקוח העסקי נעשית על ידי צוותי שירות ייחודיים אלו אשר נמצאים במרכזי העסקים, תוך הסתייעות במערך הסניפים. לקוחות העוסקים בסחר בינלאומי מטופלים באגף סחר חוץ. לרשות לקוחות המגזר, עומד אתר האינטרנט "עסקים+". (לפרטים נוספים, ראו לעיל ב-"המגזר העסקי").

חדר עסקות. המיועד למתן שירותי פעילות ללקוחות מגזר הבנקאות המסחרית וללקוחות מגזר העסקים הקטנים, מתבצעת פעילות ממוקדת, לחיבור לקוחות מתאימים לחדר עסקות זה. החדר מעניק שירותי רכישת מט"ח והמרתו וביצוע עסקאות הגנה. בנוסף לפעילות המסחרית בבנק, נכללת במגזר הפעילות המסחרית בבנק מרכזית לדיסקונט וב-אי די בי ניו-יורק.

התפתחויות בשווקים של המגזר

פעילותם העיקרית של לקוחות המגזר מבוצעת בשוק המקומי בענפי המשק השונים: מסחר ושרותים, תעשייה ובינוי ונדל"ן. לקוחות המגזר הינם בדרך כלל, כאמור, חברות בעלות היקף פעילות בינוני, שעיקר פעילותן בשוק המקומי. חלק מלקוחות המגזר מנהלים פעילות יבוא ויצוא. לקוחות המגזר הושפעו מקצב הצמיחה הנמוך במעט בשנת 2015 בהשוואה לקודמתה. הצמיחה התאפשרה בזכות צמיחה גבוהה של הצריכה הפרטית ועל רקע ירידה ביצוא ובהשקעות.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

להערכת הבנק, צפוי גידול מסוים בצמיחה בהשוואה לשנת 2015, תוך התאוששות ביצוא הסחורות והמשך הגידול בצריכה הפרטית. עם זאת, אי הוודאות גבוהה ומושפעת בין היתר מהמצב הכלכלי בעולם ומהמצב הביטחוני בארץ. לכך יש להוסיף את מגמת האטה שהורגשה בענפים מסוימים בחודשים האחרונים של שנת 2015. לאור האמור לעיל, צפוי אמנם גידול באשראי הבנקאי למגזר המסחרי הן למימון הון חוזר והן להשקעות ולמימון פעילות היצוא, אך נמוך מהשנה הקודמת.

יעדים ודגשים לשנת 2016

- לאור החוזקות והייחודיות של מרכזי העסקים בדיסקונט, המגזר מהווה אחד מהמיקודים האסטרטגיים של הבנק. לאור זאת, נקבע למגזר יעד מאתגר של גידול בהיקף האשראי תוך דגש על לקוחות איכותיים. קיימים וחדשים, הפועלים בענפי משק בעלי רמת סיכון סבירה ורווחיות נאותה לבנק;
- הרחבת פעילות עם לקוחות הפועלים בענפי משק המועדפים לגידול על פי מדיניות האשראי של הבנק, בין היתר: מיקוד פעילות עם רשויות מקומיות ותאגידים נלווים, קיבוצים ותעשייה קיבוצית, תעשיית המזון וליווי פרויקטים קטנים למגזרים בשיטת הליווי הסגור, כולל הנפקת ערבויות חוק מכר, למול צמצום פעילות בענפי משק בעלי רמת סיכון גבוהה;
- הגדלת פעילות עם עסקים החברים בהתאחדות התעשייתיים באמצעות שיתופי פעולה עם התאחדות התעשייתיים, המאפשרים מתן אשראי לחברי ההתאחדות בתנאים נוחים.

- דגש על העמקת פעילות וגידול ברווחיות המגזר, תוך שאיפה להגדלת הפעילות עם לקוחות המגזר בדרך של העמקת פעילות סחר חוץ, פעילות בניירות ערך, העברות והגדלת פעילות חוץ מאזנית המרתקת פחות הון;
- המשך שיפור מקצועיות, זמינות ותהליכי ניהול סיכונים האשראי והגברת תהליכי הבקרה והניטור, בדרך של שיפור איכות ניתוח המעקב אחר מצב הלקוחות בדיוני ועדות האשראי, זיהוי מוקדם של לקוחות שעלולים להיקלע לקשיים, על ידי ועדת מעקב ייעודית העוקבת אחר לקוחות אלו, הרחבת הקווים המנחים למתן אשראי למגזר ומעקב אחרי חריגות מהכללים שנקבעו, וכן מעקב אחר התפתחות תיק האשראי והפקת לקחים;
- הטמעת מודלים מתקדמים לניהול סיכונים אשראי, במטרה לשפר את תמחור העסקה השולית והתאמת המרווח המימוני לאופי העסקה והסיכון לבנק, תוך שיפור היכולת להתחרות על לקוחות איכותיים;
- פעילות ממוקדת מול לקוחות שאינם מנצלים את מסגרת האשראי בכדי לפנות נכסי סיכון לגידול באשראי.

תחרות

קיימת תחרות גבוהה במתן אשראי למגזר בין הבנקים הפועלים בארץ. בנוסף, קיימת תחרות עם גופים פיננסיים חוץ בנקאיות (הלוואות שנתנות על ידי גופים מוסדיים, חברות אשראי חוץ בנקאיות). התחרות העיקרית הינה בשיעורי הריבית והעמלות המוצעים ללקוחות והן בבטחונות הנדרשים ובתנאים הנלווים כגון שיעורי מימון.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר

- יכולת זיהוי צרכי הלקוח והתאמת מוצרי הבנקאות לצרכיו תוך מתן תגובה מהירה;
- יכולת הענקת שירות כולל ומקיף ללקוח תוך גילוי מקצועיות ושימוש באמצעים טכנולוגיים מתקדמים;
- ניהול שוטף ומושכל של סיכונים האשראי של לקוחות המגזר ושל תיק האשראי;
- קיום מערך בקרה שוטפת לצמצום סיכונים האשראי בבנק וזיהויים ב-"זמן אמת" והקפדה בנושא הציות;
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את תפיסת הסיכון של הבנק;
- פיתוח מודלים להערכת סיכון האשראי המאפשרים להעריך את התשואה המותאמת סיכון הצפויה מהלקוחות ובאמצעותם לשפר את ניהול סיכון האשראי ואת תמחור האשראי ללקוחות.

מחסומי הכניסה והיציאה של המגזר

- הקמת מערכת סינון בפריסה התואמת את הפוטנציאל העסקי;
- הכשרת כח אדם מקצועי ומיומן במגוון המוצרים והפעילויות;
- השקעה בפיתוח ותחזוק אמצעים טכנולוגיים לשירות הלקוחות והעובדים;
- הצורך בריתוק הון בהיקף ניכר במתן אשראי בו נכסי הסיכון מהווים חלק משמעותי;
- הצורך בקיום מגוון רב של מוצרים מותאמים לצרכי לקוחות.

מגזר הבנקאות הפרטית

כללי

מערך השירות של הבנקאות הפרטית שם דגש על שירות בנקאי כולל, יחום ומתמחה, ללקוחות עתירי הון, תוך מחויבות לטיפול מהיר במכלול צרכי הלקוח ובפרט בתחום ההשקעות. לקוחות הבנקאות הפרטית, הישראלים ותושבי החוץ, מוגדרים כלקוחות פרטיים, המחזיקים בסכום מינימלי של נכסים פיננסיים בבנק העולה על סך של 4 מיליון ש"ח ללקוחות ישראליים ו-1 מיליון דולר ללקוחות תושבי חוץ (להלן: "לקוחות בנקאות פרטית"). לקוחות הבנקאות הפרטית המקומית בישראל, מנהלים את חשבונותיהם בסניפי הבנק, ומקבלים שירות ב-4 מרכזי בנקאות פרטית, העומדים לרשותם: בהרצליה פיתוח, בתל אביב, בירושלים ובחיפה. לקוחות הבנקאות הפרטית שהינם תושבי חוץ מקבלים שירות במרכז הבנקאות הפרטית הבינלאומית בתל אביב. לפרטים בדבר פעילות המגזר בחו"ל, ראו להלן "הפעילות הבינלאומית".

דגשים אסטרטגיים

בהתאם לדגשים האסטרטגיים העומדים ביסוד תוכניות העבודה של הבנק, פועלת הבנקאות הפרטית באמצעות 2 אגפים: האגף לבנקאות בינלאומית, המשרת לקוחות בנקאות פרטית תושבי חוץ ועולים חדשים; והאגף לבנקאות פרטית, המשרת לקוחות בנקאות פרטית תושבי ישראל. הבנקאות הבינלאומית משרתת שני פלחי לקוחות, פלח בנקאות פרטית בינלאומית ופלח בנקאות קמעונאית בינלאומית, האחראי לטיפול בתושבי חוץ בעלי נכסים פיננסיים בבנק, הנמוכים מרף המינימום של הבנקאות הפרטית. שירות הבנקאות הפרטית, הניתן לישראלים ולתושבי החוץ, מציע ללקוחות שירות בנקאי אישי וכולל, הניתן על ידי מנהל קשרי לקוחות, האחראי על חשבונם, ומקנה להם נגישות ליעוץ השקעות ולמוצרים פיננסיים, לרבות בתחום הגלובלי. מרכזי הבנקאות הפרטית מציעים ללקוחות שירותים בנקאיים כוללים, עם דגש על ניהול השקעות פיננסיות ומוצרים מותאמים, כאשר הלקוחות יכולים לקבל אשראי למימון השקעותיהם. מערכי הבנקאות הפרטית ימשיכו להתמקד בהרחבת בסיס הלקוחות ובהעמקת הפעילות מולם, תוך שימת דגש על טיפוח דור ההמשך וניהול סיכונים יסודי בתהליך צירוף לקוחות חדשים וטיפול בקיימים. כחלק בלתי נפרד מהתוכנית העסקית בבנקאות הפרטית מושם דגש על בחינה ושדרוג מתמידים של תהליכי ניהול הסיכונים. בתחילת השנה אימץ הבנק מדיניות מבוססת סיכון בנוגע ללקוחות תושבי חוץ ועולים חדשים, המתייחסת לנושא תשלום המס על הכספים המופקדים בחשבונם והחל מיידית בישומה לגבי קבוצת הלקוחות הרלוונטית. בנוסף, יחידת ניהול הסיכונים בחטיבת נכסי לקוחות תמשיך להעמיק את פעילותה בתחומי איסור הלבנת הון, ציות וניהול סיכונים תפעוליים. נאמני הציות בסניפים ובמרכזי הבנקאות הפרטית, אחראים לניהול הסיכונים השוטף ביחידה, אולם מדווחים ישירות למנהל יחידת ניהול הסיכונים. על פי תוכנית העבודה, המשיכו העובדים ביחידות להשתתף בהדרכות להרחבת והעמקת הידע בתחומי איסור הלבנת הון וציות.

השירות ללקוחות

ללקוחות הבנקאות הפרטית מוצעת "מעטפת שירות", המותאמת ללקוחות המגזר והרותמת את משאבי הבנק והקבוצה למתן מענה אופטימאלי לצרכי הלקוחות ולפעילות יוזמת מולם. לקוחות המגזר נהנים ממכלול שירותים בנקאיים ברמה מקצועית גבוהה ביותר במרכזי הבנקאות הפרטית. לרשות הלקוחות עומדים יועצים בעלי ניסיון בתחום ההשקעות הפיננסיות בארץ ובעולם, יועצים פנסיוניים וכן בנקאים מנוסים בתחומי האשראי והבנקאות הכללית. בבנקאות הפרטית השירות ניתן ללקוחות שישה ימים בשבוע. מרכזי הבנקאות הפרטית בהרצליה ובחיפה ובתל אביב, פועלים מהשעה 8 בבוקר ועד 8 בערב, על מנת לאפשר מתן שירות בשעות הנוחות ללקוחות. בבנקאות הבינלאומית העובדים דוברים שפות זרות בהתאמה לשפת הלקוח אותו הם משרתים. בנוסף לשירותים הבנקאיים הכלליים, עומדים לרשות הלקוחות שירותים נוספים, כגון: קשר ישיר לחדרי העסקות ושירותים משלימים של חברות הבת של הבנק; נאמנות וניהול תיקי השקעות, המותאמים ללקוחות המגזר.

יחידת קשרי לקוחות פועלת להעמיד לרשות לקוחות הבנקאות הפרטית הצעות ערך, בעיקר במעטפת השיווקית.

יחידת ייזום מוצרים פועלת לבניית מוצרים ייחודיים המותאמים לצרכי פלח לקוחות זה.

אגף הייעוץ פועל ליצירת תשתית של מחקר וסקירות שוק מקומיות ובינלאומיות וכן לבניית מודלים להשקעה התואמים את צרכי פלח לקוחות זה.

התפתחות בשווקים של המגזר ותחרות

גם שנת 2015 אופיינה בהמשך התחרות במגזר הבנקאות הפרטית, בתחום המחירים והעמלות וברמת השירות ללקוח. בנקים זרים המשיכו, גם השנה, במאמצי השיווק ללקוחות ישראלים, הנחשבים ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, בין אם באופן ישיר מחו"ל או באמצעות השלוחות המקומיות.

שיווק והפצה

מאמצי השיווק בבנקאות הפרטית נשענים על הפניית לקוחות ממערכי שירות אחרים בבנק או על ידי לקוחות קיימים של הבנקאות הפרטית. שיווק המוצרים ושירותי המעטפת נעשים בעיקר באמצעות מפגשים אישיים ובכנסים מצומצמים וממוקדים ללקוחות הבנקאות הפרטית.

מגזר הניהול הפיננסי

חדר עסקות

חדר עסקות עומד לרשות הלקוחות והסניפים במתן שירות פיננסי אישי ומקצועי בשווקי הכספים וההון הגלובלים, ובביצוע עסקות מיוחדות במט"ח, ריביות וניירות ערך. עם לקוחות חדר עסקות נמנים בנקים מקומיים וזרים, חברות, לקוחות פרטיים בעלי היקף פעילות גדול, פעילים בשוק ההון וגופים מוסדיים. דילרים וסוחרים מקצועיים, טכנולוגיה ומערך מחשוב מתקדמים, מאפשרים לחדר העסקות לספק ללקוחותיו שירות מהיר, מקצועי ותחרותי. שילוב תחומי הפעילות כאמור, מאפשר ללקוחות קבלת כלל שירותי המסחר תחת קורת גג אחת, בסטנדרט השירות ורמת המקצועיות. חדר עסקות מרכז תחתיו שני תחומי פעילות עקריים:

מסחר OTC (Over The Counter) – מסחר במט"ח ובריביות

יחידת ה-OTC מפתחת ומתאימה עסקאות שונות לפי צרכי הלקוחות, בעיקר צרכי גידור סיכונים שוק. היחידה הינה "עושה שוק" מרכזי במסחר דולר/שקל; כאשר חדר עסקאות מתקשר בעסקה מול לקוח, חדר עסקאות מהווה צד נגדי לעסקה ונושא בגינה בסיכונים שוק, אשראי ותפעול. העסקאות העיקריות אותן מאפשרת היחידה ללקוחות הן: רכישת או המרת מטבע חוץ, חוזים עתידיים לא סחירים, אופציות על המטבע, הריבית והמדד, עסקאות החלף ריביות ונגזרים אחרים לפי דרישת הלקוחות. הבנק משמש כעושה שוק מרכזי באיגרות חוב ממשלתיות (צמודות ושקליות). הבנק סוחר עבור לקוחות הבנק באיגרות חוב אלה לצורך גידור סיכונים ולהשקעה.

מסחר בניירות ערך

יחידת ניירות ערך מורכבת משני דסקים: דסק ניירות ערך זרים ודסק ניירות ערך מקומיים. שני הדסקים מאפשרים ללקוחות הבנק גישה לשווקים במגוון רחב של מכשירי השקעה. להלן פרטים אודות תחומי הפעילות במסחר בשני הדסקים בניירות ערך:

ניירות ערך זרים. דסק ניירות ערך זרים פעיל במגוון גדול של שווקי הון ופיננסים בעולם תוך שימוש בכלים פיננסיים מורכבים ומציע מסחר במגוון רחב של מכשירים: מסחר במניות בבורסות חו"ל, מסחר באופציות, באיגרות חוב מדינות ואיגרות חוב קונצרניות, קרנות נאמנות וקרנות גידור וביצוע פעילות ארביטראז'.

ברוקראז' ניירות ערך ישראלים. דסק הברוקראז' בניירות ערך ישראלים עוסק בתיווך עסקאות באיגרות חוב, מניות, חוזים סינטיים, אופציות והמירים בבורסה הישראלית. הדסק מעניק שירותי ברוקראז' בניירות ערך סחירים ולא סחירים, באמצעות תיווך עסקאות עבור לקוחות (עסקאות תואמות), ביצוע עסקאות ללקוחות (בבורסה ומחוצה לה), השתתפות בהנפקות. הדסק מפתח עסקים, משווק ומגייס לקוחות עתירי פעילות בבנק ומחוצה לו ונמצא בקשר ישיר עם לקוחות מוסדיים, חברות גדולות ושחקני גידור הפעילים במסחר התוך יומי.

Global Treasury

יחידת ה-GT הוקמה בשנת 2015 במטרה לנהל במרכז את הניהול הפיננסי של קבוצת דיסקונט. היחידה אחראית על ניהול הנכסים וההתחייבויות (נני"ה) במאזן הקבוצה, בכלל זה ניהול סיכון הנזילות, סיכון הריבית וחשיפות המטבע ומגזרי ההצמדה, ניהול תיקי ההשקעות, ניהול ההון וניהול החשיפה למוסדות פיננסיים. במסגרת הניהול הקבוצתי, ליחידה מעמד הנחיה מקצועית מחייבת ליחידות הנני"ה, ההשקעות וניהול ההון בחברות הבת.

ניהול נכסים והתחייבויות (נני"ה)

תחומי הפעילות העיקריים בניהול נכסים והתחייבויות הם ניהול הנזילות, ניהול חשיפות הריבית הגלומות במאזן, ניהול סיכונים הצמדה ומטבע, ניהול התיק הזמין למכירה, קביעת מחירי העברה וניהול המרווח הפיננסי.

ניהול סיכון הנזילות. ניהול סיכון הנזילות מתבצע באמצעות מודלים פנימיים ורגולטורים (Liquidity Coverage Ratio), מהם נגזר ההיקף הנדרש של נכסים מזילים לצורך עמידה בתרחישי לחץ, ובאמצעות ניתוח שוטף של מגמות בתמהיל ונפח האשראי, הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

נזילות קצרה ופקדונות. הנני"ה מנהל דסק נזילות העוסק בניהול הנזילות הקצרה של הבנק (עד חודש) בשקלים ובמט"ח, על ידי מכרזים של בנק ישראל, פיקדונות ועסקאות swap. הדסק נותן ציטוטי ריבית בפיקדונות במט"ח ובשקלים עבור לקוחות גדולים (סופר ג'מבו) ודואג להשקיע את עודפי הנזילות בכל מטבע ובכל נקודת זמן.

ניהול חשיפות הבסיס והריבית. אמידת חשיפות השוק במאזן הבנק מתבצע באמצעות מערכת מחשוב יעודית, שניזונה מכלל המערכות התפעוליות בבנק. ועדת נני"ה, בראשות המנכ"ל, קובעת את רמות החשיפה לסיכונים ריבית במגזרי ההצמדה השונים, במסגרת מגבלות שקבע הדירקטוריון לעניין התיאבון לסיכון.

מחירי העברה וניהול המרווח הפיננסי השולי. הנני"ה מחשב מדי יום את מחירי ההעברה הפנימיים של הבנק לאשראי ולפיקדונות. מחירי ההעברה מהווים בסיס לחישוב רווחיות של כל עסקאות האשראי והפיקדונות המתבצעות בבנק. המחירים מתעדכנים בהתאם להתפתחויות בשווקי ההון והכסף. הנני"ה קובעת את יעדי המרווח השולי בפיקדונות ובאשראי ועוקבת אחריהם באופן שוטף.

טבלאות ריבית. הנני"ה אחראי להפקת ופרסום טבלאות הריבית לפיקדונות.

פיתוח מודלים פיננסיים. הנני"ה אחראי על תחזוקת המודלים לתמחור וגידור עסקאות פיננסיות מורכבות, ובכלל זה פיקדונות ברירה, תחנות יציאה, תחזית פירעונות מוקדמים במשכנתאות ועוד.

ניהול השקעות (נוסטרו)

יחידת הנוסטרו אחראית על ניהול ההשקעות המגלמות סיכונים אשראי-אג"ח קונצרני ואג"ח מדינות.

האחריות לניהול ההון כוללת גיבוש המלצה להנהלה ולדירקטוריון על יעדי יחס הון, בניית מסגרת לגידול בפעילות העסקית שתאפשר עמידה ביעדי ההון של הבנק, חלוקת תקציב נכסי סיכון לחברות בקבוצה וליחידות העסקיות ומעקב אחר הפעילות השוטפת. בתהליך שותפים מספר גורמים בבנק ובקבוצה. בנוסף, ה-GT אחראי על גיוסי הון בשוק ההון, ככל שנדרש.

ניהול הנוסטרו

מדיניות ניהול תיקי הנוסטרו. תיקי הנוסטרו של הבנק ושל חברות הבת, מנוהלים בראיה כוללת, במטרה למקסם את הכנסות הריבית, תחת מגבלות סיכון שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק והדירקטוריונים של חברות הבת.

יחידת הנוסטרו של הבנק, כפופה להחלטות וועדת השקעות שלה ולמסגרות שנקבעות בדירקטוריון הבנק.

באמצעות ניהול תיקי השקעות ביחידת הנוסטרו, מנוהלים יתרות המזילות העודפות אשר הינם חלק מתיק ההשקעות הקבוצתי. פעילות ההשקעות של חברות הבת, בעיקר אי די בי ניו יורק, דש"ה ובנק מרכזי דיסקונט, מבוצעת באופן עצמאי, בכפוף למגבלות סיכון שנקבעו על ידי הבנק.

תחרות

מגזר הניהול הפיננסי כולל, כאמור, את פעילות חדרי העסקות בקבוצה. תחום זה מאופיין ברמה גבוהה של תחרות. המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל. גורמים תחרותיים נוספים בשוק הם בנקים זרים אשר פתחו חדרי עסקות בארץ (סיטיבנק, דויטשה בנק, HSBC, ברקליס) וחברות פיננסיות אחרות בשוק המט"ח ובשוק הריביות השקליות, אשר מעורבותן בשווקים אלה עלתה בשנים האחרונות באופן משמעותי.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעדים שהוצבו למגזר לשנת 2014 הם בעיקר שמירה על רמת רווחיות נאותה, תוך שמירה על רמת הסיכון בהתאם לתאבון הסיכון של הבנק, למרות סביבת ריבית נמוכה וסביבה מקרר כלכלית מאתגרת. בפעילות חדר עסקאות היעד הוא הרחבת הפיזור בין הכנסות מלקוחות להכנסות מניהול פוזיציה תוך הרחבת מעגלי הבקרה.

תת מגזר החברות הריאליות

מדיניות השקעות ריאליות

הפעילות מתבצעת במסגרת תוכנית אסטרטגית, שמתעדכנת מעת לעת, בהתאם לתיאבון לסיכון הקבוצתי ומגבלות שונות שנקבעות ברמת התיק והמוצר. השקעות העולות על רף שנקבע מובאות לאישור דירקטוריון הבנק טרם ביצוען.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תת המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות אשר חלות על מערכת הבנקאות בישראל, מצד גורמי פיקוח שונים, ובכלל זה: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר, הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על תת המגזר.

- סעיף 23 א (א) לחוק הבנקאות (רישוי) קובע, כי סך כל אמצעי השליטה שתאגיד בנקאי מחזיק בתאגידים ריאליים, לא יעלה על השיעורים הבאים מהון התאגיד הבנקאי, כפי שיוגדר לענין זה בכללים שקבע הנגיד, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעדת ובאישור שר האוצר -
 - (1) עד חמישה עשר אחוזים מהונו - בתאגידים ריאליים כלשהם;
 - (2) עד חמישה אחוזים נוספים מהונו - ובלבד שלא יחזיק בתאגיד אחר יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי השליטה ולא תהיה לו זכות למנות דירקטור;
 - (3) עד חמישה אחוזים נוספים מהונו - בתאגידים ריאליים שהם תאגידי חוץ אשר אין להם פעילות עסקית מהותית ומתמשכת בישראל.
- ליום 31 בדצמבר 2015, הבנק היה רחוק ממיצוי המגבלה.

תחומי הפעילות העיקריים במגזר

- השקעות קבוצת דיסקונט בחברות הריאליות מתחלקות לשני סוגים עיקריים:
- **השקעה בקרנות השקעה פרטיות ובקרנות הון סיכון.** הפעילות בתחום זה מתבצעת בעיקר באמצעות חברת הבת, דש"ה, על ידי הבנק במישרין, וכן באמצעות חברת הבת בנק מרכנתיל דיסקונט.
 - **השקעה בחברות.** (ראו להלן).

השקעות הקבוצה בקרנות השקעה פרטיות ובקרנות הון סיכון

בתחום קרנות הון סיכון וקרנות השקעה פרטיות שותפה חברת הבת דש"ה במספר קרנות ובהן:

שם הקרן	גודל הקרן (מיליוני דולרים)*	התחייבות להשקעה עד ליום 31 בדצמבר 2015*	הושקע יטרת ההתחייבות מידע נוסף והערות
Vertex Israel II Fund	160	15	הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה.
Vertex Israel III Fund	174	13.5	הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה.
קרן ויטליין	50.3	10	דש"ה יזמה את הקמת הקרן. הקרן התמחתה בהשקעות בתחום מדעי החיים. הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה.
Fimi Opportunity II	293	50	על פי מכתב מהנהלת הקרן, לא תהיינה "קריאות" נוספות.
First Israel -FITE Turnaround Enterprise	129	12.5	יתרת התחייבות ההשקעה בקרן הועברה לקרן FIMI Opportunity IV, שהחלה את פעילותה בתחילת שנת 2008 (ראו להלן). הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה.
Fimi Opportunity IV	509	50	ההתחייבות להשקעה בקרן כוללת את יתרת התחייבות ההשקעה שהועברה מקרן FITE. על פי מכתב מהקרן, לא תהיינה "קריאות" נוספות.
קרן גולדן גייט ברידג' פאנד	6	2	הקרן עוסקת במימון ביניים לחברות טכנולוגיה בראשית דרכן. הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה.
Plenus Venture Lending II Fund	55	5	קרן הלוואות (Venture Lending) מקבוצת דברת, אשר עוסקת במתן הלוואות וקווי אשראי לחברות טכנולוגיה.
קרן אלון	30	2	מקבוצת גאון ניהול נכסים. משקיעה בחברות טכנולוגיה בשלב המאוחר (late stage). הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה.
Fortissimo Capital Fund	78	5	קרן מפנה (turn around) לחברות בוגרות מוטות טכנולוגיה.
Edmond de Rothschild Euroopportunities	100 מיליון יורו	11.3 מיליון יורו	קרן private equity מקבוצת רוטשילד.
Apax Europe VII	11 מיליארד יורו	7.4 מיליון יורו	קרן private equity אירופאית מקבוצת Apax, שצפויה לפעול בעיקר באירופה.
Plenus Venture Lending III Fund	120	15	קרן הלוואות (Lending Venture) מקבוצת דברת, אשר עוסקת במתן הלוואות וקווי אשראי לחברות טכנולוגיה.
קרן נדל"ן מקבוצת "בראק קפיטל"	109	5	בתחילת פעילותה התמקדה בהשקעות בנדל"ן בהודו ובסין. בעקבות המשבר העולמי שינתה הקרן את מדיניות ההשקעות שלה והחליטה להתמקד בהשקעות בארה"ב ובקנדה.

בתחום קרנות הון סיכון וקרנות השקעה פרטיות שותפה חברת הבת דש"ה במספר קרנות ובהן (המשך):

שם הקרן	גודל הקרן (מיליוני דולרים)*	התחייבות להשקעה (מיליוני דולרים)*	הושקע עד ליום 31 בדצמבר 2015*	יתרת ההתחייבות מידע נוסף והערות
קרן נדל"ן אירופאית	416 מיליון יורו	10 מיליון יורו	9.6 מיליון יורו	מנוהלת על ידי קבוצת AXA הצרפתית.
קרן פורטיסמו II	110	20	18.8	קרן מפנה (turn around) לחברות בוגרות מוטות טכנולוגיה.
Carmel Software Fund	171	0.5	0.5	הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה
FIMI Opportunity V	822	70	45.7	קרן private equity.
קרן פורטיסמו III	265	10	7.6	קרן private equity לחברות טכנולוגיה ותעשייה עם פוטנציאל צמיחה המצויות ב"נקודת פיתול".
Stage One Ventures Capital Fund II	65	5	0.6	קרן הון סיכון שתעסוק בהשקעות בתחום תקשורת וטכנולוגיות מידע.
IGP מועדון משקיעים (Israel Growth Partners)	223	6	6.6 ⁽¹⁾	מועדון משקיעים שיתמקד בהשקעות בחברות טכנולוגיה המצויות בשלב הצמיחה. ההשקעה במועדון תורכב מהתחייבות השקעה ומאופציה להצטרף להשקעות (co-investment).
AMI Opportunities	217	10	1.4	קרן Private Equity מקבוצת APAX שצפויה לפעול בעיקר בישראל.

* הסכומים נקובים בדולרים של ארה"ב, אלא אם צויין במפורש אחרת.

(1) מזה סך של 4.6 מיליון דולר הושקע עקב מימוש אופציה ההצטרפות להשקעה ולא כחלק ממימוש ההתחייבות.

יתרת ההשקעה של דש"ה בקרנות הון סיכון, וקרנות השקעה פרטיות הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2015 בסך של 232 מיליון דולר. יתרת התחייבויות ההשקעה של דש"ה הסתכמה למועד זה בסך של 50 מיליון דולר.

השקעה נוספת בקרנות. בנק מרכנתיל דיסקונט התקשר בהסכמים להשקעה בארבע קרנות הון סיכון פעילות. השקעת בנק מרכנתיל דיסקונט בקרנות אלה עמדה ביום 31 בדצמבר 2015 על כ-1.6 מיליון דולר. סך ההתחייבויות העתידיות המקסימליות של בנק מרכנתיל דיסקונט להשקעה בקרנות אלה הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2015 ב-0.7 מיליון דולר.

מימושים. בשנת 2015, רשמה דש"ה רווח בסכום כולל של כ-57 מיליון ש"ח בגין מימושים בקרנות, לעומת 41 מיליון ש"ח בשנת 2014, בעיקר בגין קרן Vertex (24 מיליון ש"ח), FIMI II (17 מיליון ש"ח), מועדון משקיעים IGP (7 מיליון ש"ח), APAX (7 מיליון ש"ח) ו-FIMI IV (3 מיליון ש"ח).

השקעה בחברות

בתחום ההשקעה בחברות בוצעו השקעות במספר חברות. יתרת ההשקעה של דש"ה בחברות הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2015 בסך של 213 מיליון ש"ח. להלן תאור תמציתי של ההשקעות העיקריות:

השקעה בסופר-פארם. בחודש אפריל 2013 חתמה דש"ה על הסכם לרכישת כ-10.4% מהון המניות של חברת סופר-פארם ישראל בע"מ ("סופר-פארם") ממנכ"ל החברה ומלאומי פרטנרס, תמורת סך של כ-150 מיליון ש"ח. סופר-פארם מפעילה רשתות חנויות המשווקות מוצרי פארמה ותרופות, מוצרי קוסמטיקה ומוצרי טואלטיקה בישראל, בפולין ובסין. בסך הכל, מפעילה סופר-פארם כ-220 חנויות בישראל ולמעלה מ-60 חנויות בפולין ובסין. בשנת 2015 רשמה דש"ה הכנסות מדיבידנד בסך של 5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10 מיליון ש"ח בשנת 2014.

השקעה ב"מניות דיבידנד". דירקטוריון הבנק ודירקטוריון דש"ה אישרו תוכנית השקעות במניות דיבידנד, במסגרת השקעה כללית עד לסכום מירבי של 150 מיליון ש"ח, במניות של חברות ציבוריות הנוהגות לחלק חלק ניכר מרווחיהן השוטפים כדיבידנד לבעלי המניות. ליום 31 בדצמבר 2014, דש"ה החזיקה במניות של ארבע חברות, שנרכשו בעסקאות מחוץ לבורסה, ששווין הכולל בספרי דש"ה היה כ-41.6 מיליון ש"ח. בשנת 2015 מימשה דש"ה את ארבעת החברות. בשנת 2015 רשמה דש"ה הכנסות מדיבידנד ומימושים בסך של 10 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-14 מיליון ש"ח בשנת 2014.

השקעות בחברות כלולות. ברבעון השני של שנת 2013 השקיעה דש"ה ב-2 חברות, סכום כולל של כ-45 מיליון ש"ח. הרווחים שנרשמו בגין החברות הכלולות הסתכמו בסך של 0.7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-6.4 מיליון ש"ח בשנת 2014.

השקעות נוספות. דש"ה בוחנת ביצוע השקעות נוספות, במטרה לגוון את מקורות ההכנסה שלה.

השקעה בחברת מניף - שירותים פיננסיים בע"מ. חברת מניף עוסקת בהשלמת הון עצמי לקבלנים, הנדרש על ידי בנקים המלווים את הפרוייקטים במתכונת של פרויקטים סגורים. ההשלמה נעשית בדרך של העמדת ערבויות לטובת הפרוייקטים בתמורה לקבלת תשואה משתתפת ברווחים. דש"ה מחזיקה כ-19.6% מהון המניות של חברת מניף. לפרטים בדבר ערבויות שהעמידה דש"ה, ראו ביאור ג' 17 (ב).

פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים

הפעילות בתחום כרטיסי האשראי

מבנה תחום הפעילות

כרטיס האשראי מונפק על ידי חברת כרטיסי אשראי ללקוח והלקוח מבצע באמצעותו תשלומים, כתחליף למזומן או לשיקים. להערכת כאל, כ-90% מהאוכלוסייה הבוגרת בישראל משתמשים בכרטיסי אשראי כאמצעי תשלום, כאשר הצרכן הישראלי מחזיק בממוצע כ-2.0 כרטיסים בארגון. להערכת כאל, ביום 31 בדצמבר 2015 היו בישראל כ-9.5 מיליון כרטיסים. כמו כן, כ-80 אלף בתי עסק ורשתות בישראל מאפשרים רכישות באמצעות כרטיסי אשראי.

השימוש בכרטיסי אשראי כאמצעי תשלום מתאפשר בהתקיים שילוב של מספר גורמים, הכוללים מנפיק, סולק, בית עסק ולקוח (מחזיק הכרטיס), אשר קשורים בינם לבין עצמם, במערכת של הסכמים נפרדים ובלתי תלויים (בין בהסכמים ישירים, ובין בעקיפין, מכוח חברותם של הסולק והמנפיק בארגון הבינלאומי מעניק הזכיון ביחס למותג כרטיס האשראי). מערך ההתקשרויות האמור, הוא המהווה את התשתית להעברת המידע הרלוונטי לשם הסדרת התשלומים בעסקאות שתמורתן שולמה באמצעות כרטיסי אשראי.

מחזיק הכרטיס קשור בקשר חוזי עם המנפיק ומשלם לו עמלה עבור הנפקת הכרטיס ותפעול שוטף. בית העסק קשור בקשר חוזי עם הסולק. במסגרת זו מתחייב הסולק, כנגד עמלה, לזכות את בית העסק הקשור עמו באופן מובטח מראש, בתמורה המגיעה לבית העסק בגין העסקאות שבוצעו אצלו הלקוחות המחזיקים בכרטיס אשראי מהמותג שנסלק, שאושרו על ידה ונבדקו מול המנפיק. העמלה אותה גובה הסולק עבור מתן שירותי הסליקה לבית העסק היא "עמלת בית העסק". הסולק מצדו משלם למנפיק עמלת מנפיק הקרויה "עמלה צולבת". עמלה זו מגולמלת בעמלת בית העסק שגובה הסולק. כלומר, עמלת בית העסק מורכבת מעמלת הסליקה ומעמלת המנפיק.

פעילות כאל

כאל פועלת בשוק כרטיסי האשראי בשני תחומי פעילות עיקריים: הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי. כאל מנפיקה, משווקת ומתפעלת כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "דיינרס" (בבלעדיות) ו-"מאסטרקארד", התקפים בארץ ובחול, וכן קשורה בהסכמי הנפקה משותפת עם בנקים בהסדר.

בתחום ההנפקה מנפיקה כאל (במישרין ובאמצעות דיינרס, חברה בבעלות ובשליטה מלאים) כרטיסי אשראי בשני ערוצים: (א) כרטיסים בנקאיים - הנפקת כרטיסים ללקוחות בנקים שבהסדר עימם קשורה כאל בהסכמי הנפקה משותפת או בהסכמי הפצה (לעיל ולהלן: "הנפקה במשותף"). בכרטיסים אלה כאל מנפיקה ומתפעלת את הכרטיס ונושאת בתפעול הכרטיס ובעלות נזקי זיוף וגניבה. הבנקים הם שמעמידים את האשראי ללקוח ונושאים במלוא סיכון האשראי הכרוך בכרטיס; (ב) כרטיסים חוץ בנקאיים - הנפקת כרטיסים על ידי כאל במישרין, לרבות דרך מועדונים וארגונים ייחודיים. בכרטיסים אלה כאל, באמצעות חברות בת, היא אשר מעמידה את האשראי ללקוח ונושאת בסיכון הכולל הנובע מהפעולות המתבצעות בכרטיס.

כאל מציעה ללקוחותיה הלוואות שונות לכל מטרה, כולל "הלוואות ללא כרטיס" והלוואות לרכישת רכב באמצעות חברת שלמה כאל בע"מ, תכניות פריסת חיובים (כגון חיובים נדחים, עסקאות קרדיט, אשראי מתגלגל, חיוב חודשי קבוע, חיוב חודשי בהתאם לבקשת הלקוח - Cal Choice ועוד) וכן כרטיסים נטענים.

כאל סולקת כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "דיינרס" ו-"מאסטרקארד" התקפים בארץ ובחול, וכן את המותג "ישראכרט" (בישראל בלבד).

תחום הסליקה כולל סליקה של כרטיסי אשראי בארץ באמצעות מכשירי סליקה Point of Sale (מכשירי "POS") המותקנים בבתי עסק.

בנוסף, מציעה כאל מועדי זיכוי גמישים ואפשרויות לפריסת תשלומים; שירותי ניכיון שוברים כנגד שוברי עסקאות רגילות או עסקאות תשלומים; מתן הלוואות; תשלום מקדמות על חשבון זיכויים עתידיים שבתי עסק אמורים לקבל כנגד שוברי עסקאות רגילות והקדמת מועדי זיכוי.

להלן יובאו נתונים כמותיים על פעילות כאל:

31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2015	
מזה:	מזה:	מזה:	מזה:
כרטיסים	סך-הכל	כרטיסים	סך-הכל
פעילים	כרטיסים	פעילים	כרטיסים
באלפים			
1,212	1,422	1,247	1,454
592	840	616	876
1,804	2,262	1,863	2,330

מחזור עסקאות	
לשנה	לשנה
שהסתיימה	שהסתיימה
ביום 31	ביום 31
בדצמבר	בדצמבר
2014	2015
במיליוני שקלים חדשים	
48,258	51,835
13,320	14,803
61,578	66,638

הערות:

- (1) "כרטיס בנקאי" – כרטיס אשראי המונפק במשותף עם הבנקים שבהסדר ובאחריותם.
- (2) "כרטיס חוץ-בנקאי" – כרטיס אשראי המונפק על ידי כאל, שלא במשותף עם הבנקים.
- (3) "כרטיס תקף" – כרטיס אשראי בתוקף, שאינו חסום.
- (4) "מחזור עסקאות" – כולל עסקאות שבוצעו באמצעות הכרטיס וחייבים בגין עסקאות בתשלום נדחה, בניכוי הזיכויים בהם זוכו הבנקים או זוכו לקוחותיהם בגין השימוש בכרטיסי האשראי במשך אותה תקופה ועמלות שנגבו עבור הבנקים או עבור כאל. מחזור העסקאות אינו כולל משיכת מזומנים ממכשירי בנק אוטומטיים בישראל.
- (5) "כרטיס פעיל" – כרטיס אשראי שביצע לפחות פעולה אחת ברבעון האחרון.

חקיקה, תקינה ואסדרה

כללי. פעילותה של כאל מוסדרת על פי חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986. כן חלים עליה דינים שונים מתחום המשפט הכללי. בנוסף, בשל היותה חברה בת של תאגיד בנקאי, מוגדרת כאל "כתאגיד עזר" לפי חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981, וככזו חלה עליה מערכת של חוקים, צווים ותקנות מתחום דיני הבנקאות, ובכלל זה הוראות שונות שמוציא המפקח על הבנקים. בין היתר, חלות על כאל חובות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, ובכלל זה חובות זיהוי, ניהול רישומים ודיווח לרשות לאיסור הלבנת הון, בכל הנוגע למחזיקי כרטיסים ולבתי עסק עימם היא התקשרה בהסכמי סליקה. כמו כן, כאל מחוייבת לפעול על פי הוראות הארגונים הבינלאומיים בהם היא חברה (ארגון ויזה הבינלאומי, ארגון מאסטר כארד הבינלאומי וארגון דיינרס הבינלאומי) אשר מתעדכנות מעת לעת וקובעות סטנדרטים בינלאומיים.

הממונה על ההגבלים העסקיים. קיימת מעורבות רבה של הממונה על ההגבלים העסקיים בתחום הפעילות בכרטיסי אשראי. לפרטים בדבר הסדרים בין חברות כרטיסי האשראי ולפרטים בדבר הסדר סליקה צולבת מתוקן, ראו ביאור 34 ב' 1 לדוחות הכספיים.

טיטות נב"ת העוסקות באסדרת תחום הסליקה. ביום 17 בנובמבר 2015, התקבלו באל טיטות בנושאי תהליך קבלת רישיון סליקה וקריטריונים ותנאים כלליים למבקש היתר לשלוח ולהחזיק אמצעי שליטה בסולק. טיטות אלו פורסמו בהמשך לטיטה שפורסמה בעניין זה בחודש מאי 2013. במסגרת טיטה אחת מסדיר הפיקוח את הקריטריונים הנדרשים לקבלת רישיון סולק וכן את ההליך הכרוך בקבלת רישיון כאמור; ובמסגרת טיטה אחרת מפרט הפיקוח את הקריטריונים להחזקת אמצעי שליטה בסולק כאמור.

ביום 20 בדצמבר 2015, פרסם הפיקוח על הבנקים טיטה להוראת ניהול בנקאי תקין בנושא סולקים וסליקת עסקאות בכרטיס חיוב. מטרת הטיטה היא להסדיר, באופן ייעודי, את פעילותם של הגופים הפיננסיים שיקבלו רישיון סליקה מנגידת בנק ישראל. בהתאם לדברי ההסבר, הטיטה מבוססת, בין היתר, על הרגולציה בתחום זה בחו"ל והיא באה להקל חלק מהדרישות הרגולטוריות שהוטלו, עד כה, על הפועלים בתחום הסליקה.

הועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים ("ועדת שטרם"). ביום 3 ביוני 2015 מיו שר האוצר ונגידת בנק ישראל את הוועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים. הוועדה התבקשה לגבש המלצות בנושא הכנסת שחקנים חדשים לתחרות באספקת שירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים, לרבות באמצעות הפרדת הבעלות בחברות כרטיסי האשראי מן הבנקים, וכן בנושא צעדים משלימים הנדרשים והסרת חסמים לקידום התחרות בתחומים אלה.

ביום 14 בדצמבר 2015 פרסמה הוועדה דוח ביניים הכולל את המלצותיה. הוועדה ממליצה כי חברות האשראי תופרדנה מהבנקים הגדולים (בנקים להם פעילות קמעונאית באשראי למשקי בית של עשרים אחוזים או יותר מסך האשראי למשקי בית הניתן על ידי המערכת הבנקאית בישראל) (להלן: "הבנקים הגדולים"), בתוך שנתיים. בתוך ארבע שנים ייבדק הצורך בהפרדת החברה מבעלות בעלי מניותיה, בשים לב להתפתחות התחרותיות בשוק. בנוסף, יבוטלו חסמים רגולטורים שיקלו על גופים מוסדיים להעניק להם אשראי. זאת, על מנת לאפשר את כניסתו של הון מוסדי לשוק האשראי הקמעונאי.

המלצות נוספות של הוועדה אוסרות על הבנקים הגדולים להנפיק כרטיסי אשראי, אלא אם יהיו מסוג debit. בעוד כשנה יוצג מתווה פיקוח על "שירותי ייזום פעולות" ו"שירותי מידע", כך שחברות טכנולוגיות יתממשקו למוסדות פיננסיים באמצעים טכנולוגיים (לרבות API). כמו כן, הוועדה תאפשר לספקי אשראי ללווים לשעבד שעבוד שני, וכך תאפשר תחרות נוספת לעסקים קטנים.

עוד הומלץ, להותיר את פעילות האשראי ופעילות הסליקה תחת פיקוחו של בנק ישראל. בסוגיית יצירת תשתית טכנולוגית והרגולטורית, ממליצה הוועדה לשנות את מבנה הבעלות של חברת שב"א אשר עליה מתבססים שירותי התשלום במשק. שינוי הבעלות ימנע את חסימת התחרות באמצעות שליטה בתשתית. שנתיים לאחר מועד ההפרדה, תתבצע סליקה יומית לכרטיסי האשראי. הועדה ממליצה כי עמלת המנפיק תופחת לכל המאוחר עד שנת 2018, כאשר רמת עמלת המנפיק באירופה תשמש כאמת מידה לקביעה זו. כמו כן, בתוך שלושה חודשים יקבע בנק ישראל תנאים מקלים למתן רישיון סולק ויסדיר מעמד של "סולק מתארח" לגורמים שהגישו בקשה לרישיון סולק אך טרם קיבלו אישור של ארגוני האשראי הבינלאומיים.

בנוסף, הוועדה ממליצה על הסדרת כלל שירותי התשלום במשק על בסיס עקרונות רגולציה בינלאומיים. כמו כן, הוחלט כי צוות משותף למשרד האוצר ובנק ישראל יציע מתווה מפורט של ביטוח פיקדונות, על מנת להתאים את המשק לסטנדרטים בינ"ל בנושא, לחזק את יציבות המערכת הבנקאית כולה, ולהפחית חסמי תחרות.

המלצות נוספות של הצוות נוגעות להקלת הרגולציה על גופים פיננסיים חדשים וקטנים. בנוסף, תושלם האסדרה על חברות מימון חוץ בנקאיות כולל פלטפורמות P2P. גופים אלו יפוקחו על ידי משרד האוצר.

על פי המלצות הוועדה, הרישום, הפיקוח וההסדרה של פעילות הסליקה והאשראי של חברות כרטיסי האשראי יותרו בידי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל ואלו יותאמו לרמת סיכונים. הפיקוח על הבנקים יקבע את הרגולציה שתחול על חברות כרטיסי האשראי הנוגעת לאשראי לאחר היועצות עם הוועדה ושמיעת עמדתה.

בשלב מוקדם זה, אין באפשרות כאל והבנק להעריך אילו מהמלצות הוועדה יאומצו, אם בכלל, ומתי יהיה מועד אימוצן. כמו כן, המלצות הוועדה עשויות להביא לתמורות משמעותיות בתחום כרטיסי האשראי בישראל, אשר לא ניתן לחזות, בשלב זה, את היקפן והשפעתן. כיוון שכך, לא ניתן להעריך את השפעת האמור על תוצאות כאל בעתיד.

יישום תקן EMV והפצת כרטיסי חיוב מיידי (דביט) בישראל. ביום 29 ביוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 470 בנושא כרטיסי חיוב. החוזר קובע כי החל מחודש ינואר 2016 יופעל על ידי חברת שב"א פרוטוקול "אשראית EMV", באמצעותו תאושרנה ותיסלקנה עסקאות המבוצעות במסופים חכמים. זאת, כחלק ממעבר מערך התשלומים בישראל לתקן EMV (Europay Mastercard Visa). תקן EMV הינו אוסף מפרטים שפותחו על ידי הארגונים הבינלאומיים לכרטיסי אשראי במטרה לספק מתכונת אחידה ומאובטחת לעסקאות תשלום בכרטיסי חיוב. החברה נערכת ליישום התקן.

במסגרת החוזר, התווסף להוראה 470 פרק "כרטיס חיוב מיידי וכרטיס נטען" הקובע את מועד העברת תמורות העסקאות בכרטיסים אלה; חיוב המנפיק להטביע סימון על גבי כרטיס החיוב המיידי והכרטיס הנטען, שיבדיל אותם מיתר כרטיסי החיוב; הגילוי הנדרש בנוגע לעסקאות בכרטיסי חיוב מיידי במסגרת פירוט הפעולות בחשבון עובר ושב ועוד.

התיקונים להוראה ייכנסו לתוקף ביום 1 באפריל 2016, למעט סעיפים מסוימים המפורטים בחוזר. כרטיסי חיוב מיידי, שהונפקו לפני 1 באפריל 2016, יוחלפו בכרטיסים העונים על דרישות ההוראה עד ליום 31 בדצמבר 2016.

ביום 29 ביוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא הרחבת תפוצת כרטיסי חיוב מיידי (דביט). במכתב, נדרשים התאגידים הבנקאיים לנקוט בפעולות לשם הרחבת תפוצת כרטיסי החיוב המיידי, ובכלל זה: הצעת כרטיסי חיוב מיידי ללקוחות הפותחים חשבונות עו"ש; פנייה יזומה לכל בעלי חשבון העו"ש לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2016; איסור על גביית דמי כרטיס בעד כרטיס חיוב מיידי שיונפק ללקוח שברשותו כרטיס אשראי בתוקף שהונפק על ידי אותו תאגיד בנקאי, וזאת לתקופה של 36 חודשים ממועד ההנפקה של כרטיס החיוב המיידי; וכן דיווח לפיקוח אודות התקדמות הפצת כרטיסי החיוב המיידי.

ביום 4 בינואר 2015 פורסם תזכיר החוק לצמצום השימוש במזומן. התזכיר קובע, בין היתר, כי סכומי העסקאות בהן ניתן להשתמש במזומן יוגבלו באופן מיידי לסך של 10,000 ש"ח ולאחר מכן ל-5,000 ש"ח וכי סכום עסקה במזומן בין צדדים פרטיים יוגבל ל-15,000 ש"ח. התזכיר מקנה לממונה על ההגבלים העסקיים לקבוע את שיעור העמלה הצולבת בכרטיסי חיוב מיידי.

מועד כניסת החוק לתוקף הותלה, בין היתר, בקיומם של תנאים המבטיחים את זמינותו של כרטיס חיוב מיידי. ביום 31 במאי 2015 אישרה וועדת השרים לענייני חקיקה את תזכיר החוק האמור. בהמשך, צפוי תזכיר החוק לעלות לקריאה ראשונה ולעבור לוועדות הכנסת להכנה לקריאות שניה ושלישית.

הצעת חוק בעניין הפרדת חברות כרטיסי אשראי מבנקים. בחודש אפריל 2015 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק פרטית לתיקון חוק (רישוי) (תיקון - החזקה בגופים המנפיקים כרטיסי אשראי), שעניינה הפרדת חברות כרטיסי אשראי מהבנקים השולטים בהן. הצעת החוק מצטרפת לשורה של הצעות חוק שכבר הוגשו בנושא בעבר. ביום 29 בנובמבר 2015 עלתה הצעת החוק לדיון בוועדת השרים לענייני חקיקה. במסגרת הדיון הוחלט על דחיית הדיון בהצעת החוק לתקופה של 3 חודשים, זאת לאור התכנסותה של הוועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים והמתנה להמלצותיה, שכוללות גם המלצות לעניין הפרדת חברות כרטיסי האשראי מהבנקים.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008. ביום 1 בפברואר 2015 נכנס לתוקף תיקון לתעריפון חברות כרטיסי אשראי על פי חוק כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008. על פי התיקון, תבטלנה עמלות שירות הנגבות כיום על ידי החברה, ובכלל זה עמלת תשלום נדחה (בתוקף מיום 1 בפברואר 2015), עמלות מסיומות הנגבות אגב המרת מטבע (בתוקף מיום 1 באפריל 2015) ועמלות נוספות. בנוסף, כולל התיקון קביעת תעריפון אחיד עבור בתי עסק קטנים המקבלים מחברת כרטיסי אשראי שירותי סליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב (בתוקף מיום 1 ביולי 2015). החברה נערכה ליישום ההוראות. להערכת הנהלת החברה, יישום ההנחיות האמורות יביא לפגיעה בהכנסות החברה בהיקף שנתי של כ-30 מיליון ש"ח.

תזכיר חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 16 - קביעת עמלה צולבת), התשע"ד-2014. בחודש אוגוסט 2014 פרסם הממונה על ההגבלים העסקיים ("הממונה") תזכיר חוק, שתכליתו להסמיך את הממונה לקבוע שיעורי עמלה צולבת עבור הסדרי סליקה צולבת של עסקאות בכרטיסי חיוב, במקום ההסדר המשפטי הקיים, במסגרתו שיעור העמלה הצולבת נקבע במסגרת הליך שיפוטי של אישור הסדר כובל בבית הדין להגבלים עסקיים. על פי תזכיר החוק, יוסמך הממונה, בין היתר, לקבוע עמלה צולבת בשיעור אפס, לקבוע שיעורי עמלה שונים לעסקאות מסוגים שונים וכן לקבוע שיעורי עמלה שונים לעסקאות שבוצעו באמצעי תשלום שונים.

טיוטה לתיקון צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות הניתן בידי סולק לנותן שירותי ניכיון בעסקאות בכרטיסי חיוב), התשע"ד-2014. ביום 10 במאי 2015 פורסם ברשומות הצו המכריז על שירות הניתן בידי סולק לנותן שירותי ניכיון כשירות בר פיקוח. סכום העמלה המירבי שניתן לגבות בעד שירות זה עומד על 20 ש"ח בחודש ללקוח שהוא "עסק גדול" ועל 10 ש"ח לחודש ל"יחיד/עסק קטן". תחילתו של הצו ביום 1 ביולי 2015.

ביום 1 ביולי 2015 פרסמה כאל את תעריפוני העמלות המעודכנים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים. עיקרי השינויים נוגעים לחישוב עמלות משיכות מזומן בחו"ל והמרת מטבע אגב פעילות זו, וכן לפרסום תעריפון לבתי עסק.

צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות שניתן על ידי מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מיידי) (הוראת שעה), התשע"ה-2015. עיקרי הצו: הכרזה על שירות שניתן על ידי מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מיידי ("השירות") כשירות בר-פיקוח לעניין העמלה הנגבית בעדו וקביעה כי העמלה הצולבת, המשולמת על ידי הסולק למנפיק בגין השירות, לא תעלה על שיעור של 0.3% מסכום העסקה. הצו פורסם ברשומות ביום 26 באוגוסט 2015 ויעמוד בתוקף למשך שנה מיום 1 באפריל 2016.

דוח ביניים - שרשרת ביצוע עסקה בכרטיס חיוב. בחודש אוגוסט 2015 פרסם בנק ישראל דוח ביניים שמטרתו הסרת החסמים וכניסת שחקנים חדשים לתחום כרטיסי החיוב. הדוח ממליץ, בין היתר, על הרחבת תחומי האחריות של המוצעה הלאומית לתשלומים וסליקה, הקמת ועדה להסדרת הפעילות וכללי הביצוע של עסקאות במערכת החיוב המקומית, הסדרת פרוטוקול "אשראית" ועוד.

לפרטים בדבר המלצות "הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי", ראו "חקיקה ופיקוח" להלן. לפרטים בדבר תיקונים וטיטות תיקונים לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), במסגרתם, בין היתר, הוטלו מגבלות מסוימות על גביית עמלות בתחום כרטיסי אשראי, או שמוצע להטיל מגבלות כאמור, ראו "חקיקה ופיקוח" להלן. לפרטים בדבר התייחסות לענף כרטיסי אשראי בהסכם קואליציוני להקמת הממשלה ה-34 למדינת ישראל, ראו ב-"פרק א' - סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה".

שינויים טכנולוגיים

השימוש בכרטיס חכם. במסגרת הניסיונות להקטין את תופעת השימוש לרעה בכרטיסי אשראי וזיופם, נוקטים ארגון ויזה הבינלאומי, ארגון מסטרקארד הבינלאומי וארגון דיינרס הבינלאומי בצעדים שונים לשיפור רמת האבטחה בכרטיסי האשראי הנושאים את המותגים שלהם. בין היתר, הורו הארגונים לחבריהם על מעבר לשימוש בכרטיס אשראי בעל מאפיינים מיוחדים אשר מקשים על השימוש בו על ידי גורמים שאינם מורשים ו/או על זיופו (להלן: "כרטיס חכם"). מועד המעבר במותגים ויזה ומסטרקארד נקבע ליום 1 בינואר 2005 ואילו בדינרס נקבע מועד המעבר ליום 29 באוקטובר 2013 (להלן: "מועדי המעבר"). על מנת להאיץ במנפיקים ובסולקים לעבור לשימוש בכרטיסים החכמים קבעו הארגונים הבינלאומיים הוראות בקשר עם הסבת האחריות במקרה של שימוש לרעה בכרטיס במקרים מסוימים: לכרטיסי ויזה ומסטרקארד החל ממועד המעבר המצוין לעיל, ולכרטיסי דיינרס החל מיום 11 באפריל 2014. הוראות אלו קובעות כי במקרה של זיוף ו/או שימוש לרעה בכרטיס: (1) כאשר כרטיס חכם נסלק בבית עסק אצלו לא הותקן מכשיר סליקה חכם, ישא בעלויות הסולק. (2) כאשר כרטיס שאינו כרטיס חכם נסלק בבית עסק אצלו הותקן מכשיר סליקה חכם, ישא בעלויות המנפיק.

בהתאם להוראות הארגונים הבינלאומיים החלה כאל בהיערכות למעבר לשימוש בכרטיסים חכמים. כאל מנפיקה באופן שוטף כרטיסי ויזה חכמים והחל מחודש פברואר 2015, גם כרטיסי דיינרס חכמים. היערכות זו כוללת התאמת המערכות בכאל והגדרת פרופיל כרטיס חכם מול יצרני הכרטיסים.

במגזר הסליקה, כאל החלה בהיערכות לתשתית EMV הכוללת התאמת מערכות החברה לקליטה, לעיבוד ולשידור שדרים וקבצים במבנים החדשים שהוגדרו על ידי שב"א ושלוש חברות כרטיסי האשראי. ראו גם לעיל "טיטוט מתווה מעבר לכרטיס חכם" בסעיף חקיקה תקינה והסדרה".

גורמי ההצלחה הקריטיים בפעילות

בתחום ההנפקה. קיימים מספר גורמים חיוביים המשפיעים על המעמד התחרותי: מוצרים ושירותים הפונים לקהל לקוחות מגוון, תדמית כאל ומותגיה, הון אנושי איכותי ומנוסה, מערך ניהול סיכונים יעיל ומפותח, מערכות מידע טכנולוגיות ותשתיות מתקדמות, התקשרות בהסכם ארוך טווח עם בנקים בהסדר להנפקת כרטיסים, יכולת להנפיק כרטיסי אשראי ממותגים מובילים ("ויזה", "מסטרקארד" ו"דינרס"), מערכת הסכמים ענפה עם מועדוני לקוחות בעלי חתכי אוכלוסייה מגוונים, מבנה הון חזק, יכולת ללוות כספים מגופים פיננסיים בתנאים נוחים. מנגד, קיימים מספר גורמים המשפיעים לשלילה על המעמד התחרותי ובראשם: פיתוח אמצעי תשלום חלופיים העשויים להוריד את הביקוש להנפקת כרטיסי אשראי, כניסת גורמים קמעונאיים לתחום הנפקת כרטיסים, ושינויים רגולטוריים תכופים ומשמעותיים, בעיקר מצד המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים, כגון הורדת שיעור העמלה הצולבת, הסדרי הנפקה בכרטיסי חיוב מיידי ועוד.

בתחום הסליקה. קיימים מספר גורמים חיוביים המשפיעים על המעמד התחרותי: ניסיון מצטבר בתחום סליקת כרטיסי אשראי; מערך שירות יעיל במתן פתרונות הולמים לבתי עסק; מערכות מידע ותשתיות מתקדמות; מערך ניהול סיכונים מקצועי ויעיל; הון אנושי איכותי ומנוסה; מערך שיווק ומכירה נרחב ויעיל המאפשר גיוס לקוחות ושימורם; מותג בעל עוצמה ומוניטין; פיתוח והרחבה תמידיים של סל המוצרים והשירותים; קיומם של הסכמי סליקה צולבת בין כל חברות כרטיסי האשראי בארץ; קבלת רישיון מארגונים בינלאומיים לסליקת מותגיהם; קיום ופריסה של מערך תקשורת המאפשר סליקה או תקשורת עם שב"א; מבנה הון יציב ותזרים מזומנים חיובי.

גורמים שליליים המשפיעים על המעמד התחרותי הינם: שיפורים טכנולוגיים היוצרים אמצעי תשלום חליפיים העלולים להקטין את השימוש בכרטיסי אשראי; הנחיות רגולטוריות בקשר עם פעילות חברת שב"א והאפשרות העומדת בפני עסקים להחליף סולקים שונים, על פי רצונם, במותגים המובילים: "ויזה", "מסטרקארד" ו"ישראכרט".

מחסומי כניסה לשוק

בתחום ההנפקה. גוף המעוניין להיכנס לפעילות במגזר ההנפקה עומד בפני מספר חסמים, שהעיקריים שבהם הינם: עמידה בתנאי כשירות מסוימים לצורך קבלת רישיון מארגון בינלאומי להנפקת כרטיסים ממותג כלשהוא; קיום מערך תפעולי נרחב, עתיר עלויות, כולל מערכות מידע ושירות לקוחות מתקדמות; השקעה גדולה ורציפה בערוצי שיווק, הפצה ומכירה בפריסה ארצית, בפרט ערוצי הפצה מול בנקים ומועדוני לקוחות; חוסן פיננסי המאפשר גיוס אשראי בתנאי שוק עדיפים; החזקת שליטה במנפיק מצד תאגיד בנקאי לצורך ההכרה של ארגונים בינלאומיים וחברות בהם; קבלת ערבויות מהתאגיד הבנקאי השולט; קיום מערכת יעילה ומפותחת לדירוג סיכונים אשראי; צורך בהון מינימלי על מנת לעמוד בהוראות המפקח על הבנקים בנושא יחס הון לרכיבי סיכון.

בתחום הסליקה. החסמים העיקריים העומדים בפני חברה המעוניינת להיכנס למגזר הסליקה הינם: קבלת רישיון מארגון בינלאומי בעל מותג כרטיס אשראי אותו מעוניינים לסלוק. קבלת רישיון, כאמור, דורשת עמידה בתקנים עסקיים ופיננסיים להבטחת הפעילות; פריסה של מערך תקשורת נרחב שיאפשר סליקה On-line, או לחילופין התקשרות מול שב"א שהינה בעלת מערך כזה; קיומה של מערכת מידע אמינה ויציבה לניהול התחשבויות (Billing); אמצעים כספיים, ניסיון וידע לצורך השקעה בטכנולוגיה ובמערכי תפעול, פרסום ושיווק; סליקה בהיקפים ניכרים לצורך החזר ההשקעה בתשתיות הסליקה; דרישות הון עצמי מינימלי; מערך שירות לקוחות, מכירות וגיוס לקוחות רחבים ויעילים.

מוצרים תחליפיים

קיימים אמצעי תשלום תחליפיים רבים לכרטיסי אשראי החל ממזומן, הוראות קבע, העברות בנקאיות, תווי קנייה ושיקים וכלה בתשלום באמצעות טלפון חכם ו-"ארנק דיגיטלי".
אשראי בנקאי וחוץ בנקאי וכן שירות ניכיון שיקים מהווים מוצר תחליפי לאשראי ושירותים פיננסיים אחרים הניתנים על ידי כאל.

לקוחות

בתחום ההנפקה. הלקוחות בתחום זה הינם מחזיקי כרטיס אשראי, ביניהם לקוחות פרטיים, עובדי תאגידים גדולים ועסקים. כיום, רוב לקוחות כאל מחזיקים כרטיסים בנקאיים. כאל עמלה להגדיל את שיעור מחזיקי הכרטיסים החוץ - בנקאיים, בעיקר במסגרת מועדוני לקוחות, בכפוף לבדיקת יכולת הפירעון של כל לקוח אפשרי.
בתחום הסליקה. לקוחות כאל בתחום סליקת כרטיסי האשראי הינם בתי העסק המכבדים כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "מאסטרכארד", "ישראכרט" או "דיינרס". לקוחות נוספים בתחום הסליקה הינם עסקים המבקשים שירותי ניכיון שוברים, קבלת הלוואות, הקדמת תשלומים וקבלת מקדמות.

שיווק והפצה

בתחום ההנפקה. השיווק וההפצה במגזר ההנפקה נעשים בעיקר באמצעות הגברת שיתוף הפעולה עם הבנקים בהסדר וכן עם מועדוני לקוחות. הראשונים מהווים עבור החברה "רצפת גיוס" לצירוף לקוחות בנקאיים לשירותיה, והאחרונים - לצירוף לקוחות חוץ בנקאיים. צירוף לקוחות מועדונים מקנה למצטרפים, על-פי רוב, הנחות והטבות במגוון בתי עסק. בנוסף, מקיימת כאל שיתופי פעולה שיווקיים עם עסקים מובילים בארץ ומפעילה ערוצי פרסום ושיווק באמצעי התקשורת השונים ובאמצעות דוכני מכירות. המועדונים העיקריים כיום הינם Cal-H&O, Cal-365, Flycard, You-I Powercard. בנוסף, כאל הקימה מועדונים שונים הפונים לבעלי מקצועות חופשיים כמו רואי חשבון ועורכי דין.
לכאל אתר אינטרנט פעיל המספק מידע אודות מוצריה ושירותיה, מבצעים, הנחות והטבות ומאפשר גישה לחשבונות מחזיקי כרטיסים לשם מעקב ובקרה אודות פעולותיהם. בנוסף, השיקה החברה אפליקציה לטלפונים חכמים המאפשרת מעקב אחר עסקאות הלקוח ומידע אודות שירותי החברה, הטבות והנחות שונות.

בתחום הסליקה. פעולות השיווק בתחום זה מופנות לבתי עסק, כולל רשתות (בדרך כלל רשת מתקשרת עם סולק יחיד עבור כל סניפיה). שיווק שירותי סליקה לבתי עסק מבוצע באמצעות אנשי מכירות של כאל, אשר משמשים כאנשי קשר עם בית העסק גם לאחר הצטרפותם. בנוסף, מפעילה כאל אתר אינטרנט ייחודי לבתי עסק הכולל מתן מידע אודות פירוט זיכויים וחיוכים קודמים ועתידיים, הזמנת דוחות וחשבוניות ברמת בית עסק בדיד וברמת רשת וקבלתם בכספת מאובטחת ועוד.

תחרות

בתחום ההנפקה מתחרותיה של כאל בתחום ההנפקה הן קבוצת ישראלכרט שבשליטת בנק הפועלים וחברת לאומי קארד שבשליטת בנק לאומי. במסגרת התחרות במגזר, מתחרה כאל על צירוף לקוחות חדשים, חסרי כל כרטיס אשראי, או בעלי כרטיס אשראי של חברה מתחרה וכן פועלת בדרכים שונות לשמר לקוחות קיימים ולמנוע מהם לעזוב לטובת מתחרותיה. בנוסף, כאל פועלת ומשקיעה מאמצים ניכרים בשיווק ומתן הנחות והטבות למחזיקי הכרטיסים שלה על מנת שיבצעו באמצעותם את עיקר רכישותיהם ומציעה להם שירותי אשראי מגוונים, כחלופה או כתוספת, לאשראי בנקאי רגיל.

מגזר הסליקה מאופיין ברמת תחרות גבוהה בין חברות כרטיסי האשראי. השחקנים במגזר הם: קבוצת כאל הסולקת כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "מסטרקארד", "דיינרס" (בבלעדיות) ו"ישראכרט", קבוצת ישראלכרט הסולקת את המותגים "ישראכרט", "מסטרקארד", "ויזה", ו"אמריקן אקספרס" (בבלעדיות) וחברת לאומיקארד אשר סולקת את המותגים "ויזה", "מסטרקארד" ו"ישראכרט". התחרות במגזר עלתה מדרגה במהלך שנת 2012, עם פתיחת המותג ישראלכרט, המהווה 17% מהשוק, לסליקה על ידי כל חברות הענף. הוראות הפיקוח על הבנקים בענין "רישוי סולק" עשויות להביא לכניסתם של סולקים נוספים ולהגברת התחרות במגזר. על מנת להתמודד עם התחרות במגזר ולחזק את נאמנות בתי העסק כלפיה נוקטת כאל בפעולות הבאות: מדיניות תעריפים תחרותית; השקעת משאבים לשיפור השירות לבתי עסק ולשימורם תוך התאמת המוצרים והשירותים לצרכי העסק; הגברת שיתופי פעולה עם בתי עסק; הפעלת מערך שירות ומערכת שיווק ומכירה יעילים שיכולים לתת פתרונות לבתי עסק ולענות על צרכיהם המשתנים; שיווק סל מוצרים כולל לבתי עסק תוך הגדלת נתח השוק במגזר.

הסכמים מהותיים

כרטיס אשראי ממותג "אל על". ביום 11 ביוני 2014 חתמו כאל ודיינרס על הסכם להנפקת כרטיסי אשראי ממותגים לחברי מועדון הנוסע המתמיד של אל על נתיבי אוויר לישראל בע"מ ("אל-על"). במסגרת ההסכם יונפקו על ידי כאל ודיינרס, באופן בלעדי, כרטיסי אשראי ממותגים לציבור הרחב, בהתאם ליעדי שיווק שהוגדרו על ידי הצדדים. כמו כן, יונפקו על ידי כאל ודיינרס, באופן לא בלעדי, כרטיסי אשראי ממותגים ללקוחות יוקרה, אשר עומדים בתנאי זכאות מתאימים. כרטיסי האשראי הממותגים יקנו למחזיקיהם הטבות ייחודיות בהתאם לסוג הכרטיס והיקף הפעילות בו, והכל בהתאם לתנאים המסחריים שנקבעו בין הצדדים. הטבות אלה כוללות, בין היתר, צבירת נקודות נוסע מתמיד בגין ביצוע עסקאות בכרטיסי האשראי הממותגים.

על פי ההסכם, אל-על זכאית לתמורה המבוססת אף היא על היקף השימוש בכרטיסי האשראי הממותגים. כן מסדיר ההסכם השתתפות בהוצאות פרסום, שיווק וקידום מכירות וכן שירות לקוחות למחזיקי כרטיסי האשראי הממותגים. ההסכמים הינם לתקופת התקשרות ראשונית של חמש שנים וכוללים אפשרות הארכה לתקופות שונות נוספות, בכפוף לזכויות ביטול העומדות לצדדים, בנסיבות מסוימות. מועדון הלקוחות הושק ביום 3 בספטמבר 2014.

הסכמים עם תאגידים בנקאיים. כאל קשורה בהסכמים עם תאגידים בנקאיים שונים (ובכלל זה הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט) לצורך הנפקת כרטיסי אשראי ללקוחותיה. הנפקת הכרטיסים נעשית במשותף על ידי כאל והתאגיד הבנקאי, מקום בו מעמד התאגיד הבנקאי בארגון הבינלאומי מאשר לו הנפקת כרטיסים. במקרים אחרים הנפקת הכרטיס נעשית על ידי כאל וההפצה ללקוחות נעשית על ידי התאגיד הבנקאי. לפרטים בדבר הסכם הנפקה משותפת עם הבנק הבינלאומי הראשון ובדבר הענקת מכשיר הוני לבנק הבינלאומי הראשון לרכישת עד 10% מהון המניות של החברה, ראו ביאור 36 ב' 3 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר הסכם הנפקה משותפת עם בנק מזרחי-טפחות, ראו ביאור 36 ב' 4 לדוחות הכספיים.

הסכם הנפקה משותפת בין כאל ובין בנקים בעלים. לפרטים בדבר חתימת הסכמי הנפקה משותפת חדשים בין כאל לבין הבנק ולבין הבנק הבינלאומי, בהתאמה, לרבות הענקת מכשיר הוני לבנק הבינלאומי לרכישת עד 10% ממניות כאל, ראו ביאור 36 ב' 3 לדוחות הכספיים.

הסדר לסליקת כרטיסי "ישראכרט". ביום 14 במאי 2012, נחתמו בין ישראלכרט בע"מ לבין כאל הסכם רשיון והסכם לסליקה צולבת של כרטיסי ישראלכרט. ההסכמים מאפשרים לכאל, לפנות לבתי עסק ולהציע להם לסלוק את המותג ישראלכרט באמצעות כאל. יצוין כי נתח השוק של המותג ישראלכרט הינו כ-17% משוק הסליקה. לפרטים נוספים, ראו ביאור 36 ב' 2 לדוחות הכספיים.

הסכם עם בנק אוצר החייל. ביום 31 במרץ 2015 נחתם הסכם בין כאל ודיינרס לבין בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "אוצר החייל"; "ההסכם"). ההסכם הינו לתקופה של 5 שנים מיום חתימתו, ויוארך לתקופות נוספות של 5 שנים, אלא אם הודיע אחד הצדדים למשנהו, ששה חודשים קודם לתום תקופת ההסכם, על אי רצונו בהארכת ההסכם לתקופה נוספת.

במסגרת ההסכם ינפיקו כאל ודיינרס כרטיסי אשראי ללקוחות אוצר החייל ויספקו להם את השירותים הכרוכים בהנפקת הכרטיסים ללקוחות והגלומים בשימוש בהם. ההסכמים מעגנים את זכויות הצדדים וכן הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי כאל ו/או דיינרס לכרטיסי חיוב שיופקו במסגרת ההסכם ואת התנאים הנוגעים לכך.

הסכם עם בנק יהב. ביום 4 בפברואר 2016 נחתם הסכם בין כאל ודיינרס לבין בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ. ההסכם מאריך את תקופתם של הסכמים קודמים שנחתמו בין הצדדים מימים 13 בספטמבר 2009 ו-18 באוגוסט 2014 עד ליום 31 בדצמבר 2020. כמו כן, ההסכם מעדכן את התנאים המסחריים שסוכמו בין הצדדים בעבר.

הארכת הסכם "פאואר קארד". ביום 11 בינואר 2016 התקשרו החברה ומועדון פאואר קארד (2000) בע"מ בהסכם לעדכון הסכם המועדון הקודם שנכרת ביניהן ביום 4 באוגוסט 2013 (להלן: "הסכם המועדון"). ההסכם מעדכן את התנאים המסחריים שבהסכם המועדון, ובכלל זה קובע את היקף התמורה שתשלם החברה למועדון בגין שימושים בכרטיסי המועדון. ההסכם בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2020.

הסכם הנפקה משותפת עם מועדון H&O. ביום 16 ביולי 2015 התקשרו כאל, דיינרס ו-H&O בהסכם לעדכון הסכם המועדון הקודם שנכרת ביניהן ביום 29 בדצמבר 2010. תקופת ההסכם הינה מיום 1 ביוני 2015 ועד ליום 31 במאי 2020.

הסדרים בין חברות כרטיסי אשראי. לפרטים בדבר הסדר לסליקה צולבת של כרטיסי ויזה, לפרטים בדבר הסדר סליקה צולבת מתוקן, ולפרטים בדבר הסכם משולש לסליקה צולבת של כרטיסי ויזה ומסטרקארד, ראו ביאור 36 ב' 1 לדוחות הכספיים.

סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי

כאל סלקה בעבר עסקאות בתחום הסחר האלקטרוני הבינלאומי, פעילות שאינה מתבצעת עוד בחברה. לפרטים בדבר העברת תיק חקירה לפרקליטות והודעת הפרקליטות, לפיה היא שוקלת להגיש כתב אישום נגד כאל, בכפוף לשימוע (השימוע התקיים בחודש אוקטובר 2015, אך טרם נמסרה החלטת הפרקליטות בעניין זה), ראו ביאור 36 ג' (2) לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר דרישות מאגדים, ראו ביאור 36 ג' (1) לדוחות הכספיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בתחום ההנפקה. הובלת השוק באמצעות מיצוי הערוץ הבנקאי והצעת פתרונות מותאמים לצרכי הלקוח, וגיוס כרטיסים בערוץ החוץ-בנקאי במועדוני הלקוחות הקיימים וכן באמצעות יצירת שיתופי פעולה עם גופים שונים להקמת מועדוני לקוחות נוספים.

כמו-כן, כאל פועלת על מנת להפוך לשחקן משמעותי בתחום האשראי הצרכני, כאשר גיוס כרטיסים חוץ בנקאיים מהווה תשתית לגיוס אשראי צרכני ולמיצובה של כטל כגוף הנותן שירותי אשראי מגוונים (לרבות באמצעות כרטיסי אשראי).

בתחום הסליקה. יעדה הראשי של כאל הוא לשווק סל מוצרים כולל לבתי העסק, תוך הגדלת נתח השוק שלה בשוק הסליקה. כמו כן, כאל פועלת לפיתוח ושיווק מוצרים נוספים לבתי עסק, בנוסף לאלו המוצעים כיום.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

- שינויים שהתרחשו לאחרונה או שצפויים להתרחש ועתידיים להשפיע על פעילות כרטיסי האשראי:
- המלצות הועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסים נפוצים (ועדת שטרומ), ראו לעיל;
 - הורדת העמלה הצולבת - ראו ביאור 22 ז' לדוחות הכספיים, ראו לעיל;
 - הנחיות רגולטוריות בקשר עם הסדרת תחום הסליקה וכן בקשר עם שימוש בכרטיסי חיוב מידי, ראו לעיל.

פעילות בשוק ההון

דיסקונט invest

כחלק מהאסטרטגיה העסקית, המתמקדת בלקוח ובמגוון צרכיו, מפעיל הבנק שירות רחב בתחום שוק ההון - "דיסקונט invest". שירות זה מציב ללקוחות הבנק מעטפת רחבה ומגוונת של מערכי שירות וטכנולוגיה מתקדמת לביצוע הפעילות בשוק ההון.

"דיסקונט invest", מציב יישומים טכנולוגיים חדשניים, שהבולט בהם הוא "דיסקונט טרייד" - מערכת מסחר מתקדמת, המאפשרת ללקוחות הפעילים בשוק ההון עצמאות מוחלטת וקישור ישיר לבורסה, תוך שימוש בכלים תומכי החלטה לביצוע הפעולות. לצד החידוש הטכנולוגי, מנויי "דיסקונט טרייד" זוכים לרמת שירות וזמינות ייחודית מחדר המסחר בבנק. השירות מאפשר קישור למרכז תמיכה טלפוני, ייעודי, לאורך כל שעות המסחר. השילוב בין הכלי הטכנולוגי המתקדם והתמיכה הטלפונית מהווה פיתרון אולטימטיבי למשקיעים הפעילים בשוק ההון.

השירות כולל גם פעילות בניירות ערך זרים בבורסה האמריקאית.

במסגרת "דיסקונט invest", מציב הבנק רף גבוה של שירות, המותאם לאופי הפעילות של הלקוח, בזמינות מכסימלית. הייעוץ במערך הסניפים ניתן על ידי יועצי השקעות מורשים, המעניקים שירות אישי בשעות פעילות הסניף. ניתן להמשיך ולקבל יעוץ במרכז השקעות טלפוני ארצי, בימים א-ה, עד השעה 23:00. השירות מאפשר רצף יעוץ למשקיעים המנויים על שירות הטלפון, לרבות בניירות ערך זרים.

ללקוחות בעלי היקף השקעות שבין 500 אלף ש"ח ל-4 מיליון ש"ח מוצע שירות ב-9 מרכזי השקעות, בפרסה ארצית, ו-5 שלוחות בהם מוענק ללקוח שירות מתמחה, בדומה לבית השקעות. בכך זוכה הלקוח לחווית שירות מבודלת במערכת הבנקאית. יועצי ההשקעות במרכזים אלה זמינים אישית ללקוחות לאורך שעות פעילות המסחר ולפגישות המתואמות אף לאחר מכן.

חידוש נוסף הוא בתמחור העמלות. לקוחות מרכזי ההשקעות, למעט משתמשי "דיסקונט טרייד", נהנים ממסלולי שירות מגוונים ובמחירים אטרקטיביים. לדוגמא: מסלול Invest Gold, שמאפשר ליהנות ממכלול השירותים הכולל שמציע המרכז תמורת תשלום רבעוני קבוע. לקוחות בעלי עושר פיננסי נהנים ממערך חדיש של מרכזי בנקאות פרטית ללקוחות ישראלים ובהם שירות מקצועי ומתמחה של יעוץ השקעות בשוק המקומי והבינלאומי.

לצד אלה, שידרג הבנק את השירות בכל סוגי הטלפונים הסלולאריים. האפליקציה של דיסקונט מותאמת לגרסת ה-Android, Iphone-1, Blackberry ומאפשרת קבלת מידע וביצוע פעולות בשוק ההון. בנוסף, ניתן ליהנות מ-"דיסקונט SMS", המאפשר קבלת הודעות על מדדי הבורסה בסיום המסחר.

מגמות אירועים והתפתחויות בסביבת המקרו כלכלית

שוק קרנות הנאמנות. שוק קרנות הנאמנות ירד בשנת 2015 ב-32.4 מיליארד ש"ח, מרמה של 261.5 מיליארד ש"ח בסוף חודש דצמבר 2014 לרמה של 229.2 מיליארד ש"ח בסוף חודש דצמבר 2015. בשנת 2015 נרשמו בקרנות הנאמנות פדיונות נטו בהיקף של 33.8 מיליארד ש"ח. הפדיונות הקיפו את רוב האפיקים, בפרט את אפיק הקרנות הכספיות (26.7 מיליארד ש"ח), קרנות איגרות החוב (7.8 מיליארד ש"ח) ואת הקרנות השקליות (2.1 מיליארד ש"ח). לעומת זאת, גיוסים נטו נרשמו באפיקי המניות בארץ (1.5 מיליארד ש"ח) ובקרנות חו"ל (1.4 מיליארד ש"ח).

עקב הפדיונות הגדולים, ירדו בתקופה האמורה נכסי הקרנות הכספיות-שקליות ב-26.2 מיליארד ש"ח ונכסי קרנות האג"ח בארץ ב-8.3 מיליארד ש"ח. לעומתן, נרשמה עלייה של 1.6 מיליארד ש"ח בשווי נכסי המניות בארץ ועליה של 534 מיליון ש"ח בנכסי קרנות המניות בחו"ל.

שוק קופות הגמל. שוק קופות הגמל השיג בשנת 2015 תשואה חיובית בשיעור ממוצע של כ-2.13%. העליה האמורה משקפת את עליות השערים במדדים השונים של הבורסה בשנת 2015.

מנתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, עולה כי היקף כל קופות הגמל בסוף שנת 2015 הסתכם בכ-381,753 מיליון ש"ח לעומת כ-368,720 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014, עליה של כ-13,033 מיליון ש"ח (3.5%).

בנוסף, לפי נתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, בקופות גמל מסוג "קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים" היתה בשנת 2015 צבירה נטו חיובית בהיקף של כ-1,905 מיליון ש"ח. זאת, לעומת צבירה נטו שלילית של כ-1,797 מיליון ש"ח בשנת 2014. הצבירה החיובית כאמור משקפת מגמה של ביצוע הפקדות כספים חד-פעמיות עקב שינוי רגולטורי על ידי רשות המיסים בפקודה, אשר מאפשר משיכת הכספים בדרך של היוון ובתשלום מס רווחי הון, לצד שמירה על היתרונות הקיימים בקופות הגמל.

שוק קרנות הפנסיה החדשות. קרנות הפנסיה החדשות השיגו בשנת 2015 תשואה חיובית של 3.29% בממוצע. לפי הנתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, בסך קרנות הפנסיה החדשות הייתה בשנת 2015 צבירה חיובית נטו בהיקף של כ-23.6 מיליארד ש"ח, לעומת צבירה חיובית נטו של כ-20.7 מיליארד ש"ח בשנת 2014. היקף קרנות הפנסיה החדשות הסתכם בשנת 2015 ב-216.1 מיליארד ש"ח, לעומת כ-190 מיליארד ש"ח בשנת 2014, עליה של כ-25.1 מיליארד ש"ח (כ-13%).

שוק תעודות הסל. על פי נתונים שפורסמו על ידי הבורסה לניירות ערך, בשנת 2015 הונפקו 60 תעודות סל חדשות (לעומת 77 בשנת 2014) ובמקביל פקעו ונמחקו מהמסחר 9 תעודות. מספרן הכולל של תעודות הסל שנסחרו בסוף חודש דצמבר 2015 עמד על 638, בהן 23 תעודות מטבע ("תעודות פיקדון"). שווי החזקות הציבור בתעודות סל עמד בסוף שנת 2015 על כ-123 מיליארד ש"ח.

שוק ההון. לפרטים בדבר התפתחויות בשוק ההון בשנת 2015, ראו להלן "שוק ההון" בפרק "קווי התפתחויות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2015".

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות בשוק ההון

המסגרת הרגולטורית הנוגעת לפעילות שוק ההון, ממשיכה להתעדכן באופן שוטף והיא צפויה להמשיך ולהשפיע על פעילות הבנק בתחום פעילות זה, לרבות בתחום הייעוץ הפנסיוני.

תיקוני חקיקה ותקינה בתחום החסכון הפנסיוני

אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר (להלן בסעיף זה: "משרד האוצר") ממשיך באסדרת פעילות הגורמים השונים הפועלים בשוק החיסכון הפנסיוני - היועצים הפנסיוניים, המשווקים הפנסיוניים והגופים מוסדיים. האסדרה נעשית ביחס לכל גורם בנפרד וכן ביחס לפעילויות המתבצעות ביניהם, בין היתר, באמצעות הממשקים האחדים והמסלקה.

ממשקים אחידים. נמשכות הפעולות מצד משרד האוצר לעדכון ולהסדרת הממשקים האחידים המשמשים להעברת מידע ונתונים בתחום החיסכון הפנסיוני בין הגופים המוסדיים ובעלי הרשיון. כיום, קולט הבנק את המידע אודות לקוחות הייעוץ הפנסיוני, באמצעות ממשק אחזקות וממשק טרום ייעוץ, לפי העניין, וממשיך בביצוע עדכונים בהם, בהתאם להוראות משרד האוצר המתפרסמות מעת לעת.

מסלקה פנסיונית. לצד הסדרת הממשקים כאמור, ממשיך משרד האוצר בהסדרה וייצוב של פעילות המסלקה והרחבת הפעולות שבעל רישיון מחויב לבצע באמצעותה.

כצעד נוסף להרחבת השימוש במסלקה, נקבעה, במסגרת חוזר מסמך הנמקה שפורסם ביום 23 ביוני 2015 (ראו להלן), חובה לבצע בקשת מידע חד פעמית באמצעות המסלקה הפנסיונית, במקרה של בעל רישיון חדש, הנדרש למלא מסמך הנמקה מלא. החובה נכנסה לתוקף ביום 1 בדצמבר 2015.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל).

ביום 30 בנובמבר 2015 פורסמו תיקונים לחוקים האמורים, במסגרתם, בין היתר, עוגנה זכות העובד לקבל ייעוץ בדבר החיסכון הפנסיוני שלו מבעל רישיון שבו הוא בחר ולאסור על המעסיק להתנות ביצוע עסקה במוצר פנסיוני בכך שתבוצע על ידי בעל רישיון מסוים, ובכלל זה בעל רישיון המספק למעסיק שירותי תפעול.

אסדרות נוספות בשוק החיסכון הפנסיוני. ביום 23 ביוני 2015, פורסם חוזר מסמך הנמקה המסדיר מבנה אחיד, מצומצם וממוקד למסמך הנמקה, שנמסר ללקוח במסגרת הייעוץ הפנסיוני. כמו כן, מוצע להסדיר במסגרת טיטה זו, תהליכים חדשים אשר יש בהם כדי לקדם את פעילות הייעוץ הפנסיוני, ובהם אפשרות לביצוע פעולה במוצר שלא פנים מול פנים ובדרך הניתנת לאחזור ואפשרות למתן ייעוץ פנסיוני ממוקד. מועד התחילה של החוזר נקבע ליום 1 ביולי 2016.

ביום 6 באוגוסט 2015 פורסם נוסח מעודכן לחוזר ייפוי כוח לבעל רישיון. החוזר קובע נוסח אחיד של ייפוי כוח, לשימוש בהליך הייעוץ או השיווק הפנסיוני. באשר ללקוחות שקיבלו ייעוץ או שיווק פנסיוני לפני כניסתו לתוקף של החוזר (ובהתאם חתומים על נוסח ייפוי כוח שאינו לפי החוזר) נקבע כי יש להחתימם על הנוסח שלפי החוזר, וזאת לא יאוחר מיום 1 ביולי 2017.

לצד זה, משרד האוצר ממשיך גם בהסדרת הפעולות המבוצעות על ידי הגופים המוסדיים דבר אשר מחייב היערכות גם מצד בעלי הרישיון כגורם המפיץ אשר מעביר אל הגוף המוסדי, את ההוראה לביצוע הפעולות האמורות.

כך לדוגמה, ביום 17 בפברואר 2015 פורסם נוסח סופי לחוזר מסלולי השקעה בקופות גמל, אשר קובע כללים להקמת מסלולי ברירת מחלל המותאמים לגיל העמיתים בקופות הגמל. החוזר נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2016. ביום 24 במרץ 2015 פורסם חוזר הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל, אשר קובע, בין היתר, נוסח אחיד לפרטים שייכללו בטופס הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל. ביום 20 בספטמבר 2015 הודיע משרד האוצר כי כוונתו לדחות את מועד התחילה של החוזר לתחילת שנת 2017.

תיקוני חקיקה ותקינה בתחום ייעוץ השקעות, ניהול תיקים, חיתום, קרנות נאמנות ושירותי קסטודי

קובץ הצעות חקיקה בנושא הקלות ופיתוח שוק ההון - עדכונים באופני הצעה לציבור. ביום 27 באוקטובר 2015 פורסמו ברשומות התיקונים במספר תקנות העוסקות באופני הצעה לציבור, והם נכנסו לתוקף ביום 26 בנובמבר 2015. במסגרת התיקונים, בין היתר, הושמטו מרשימת הזכאים להשתתף במכרז המוסדי, יחידים הנכללים בתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך, הרוכשים בעבור עצמם (ובהתאם, גם תאגידים בבעלות מלאה של היחידים הנ"ל) ונוסף לרשימה מנהל תיקים, הרוכש לפי שיקול דעתו לחשבוננו של לקוח.

אסדרה חדשה בתחום קרנות הנאמנות. ביום 3 ביולי 2012 פורסמה הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מספר 21) (תעודות סל וקרנות סל), התשע"ב-2012, אשר מטרתה להתאים את האסדרה החלה בתחום תעודות הסל ומוצרים דומים לאסדרה הקיימת לעניין קרנות נאמנות.

ביום 10 בפברואר 2015 הודיעה הרשות, כי בשל רצונה לקדם תחרות בתחום, מוצע לפעול לפיתוח השוק על ידי הכשרת הצעת קרנות סל כבר עתה, בנפרד מהסדרת תעודות הסל. בהתאם, הרשות פרסמה להערות הציבור את טיוטת תקנות השקעות משותפות בנאמנות (קרנות סל), התשע"ה-2015. המטרה היא להכשיר קרנות סל כקרנות סגורות מחקות נסחרות בבורסה, אשר ייעודן, בדומה לקרן פתוחה מחקה, לעשות את מירב המאמצים להשגת תוצאות הדומות ככל הניתן לשיעור השינוי בנכס (למשל מדד).

קרנות חוץ. ביום 10 בפברואר 2015, פרסמה רשות ניירות ערך להערות הציבור את טיוטת תקנות השקעות משותפות בנאמנות (עמלת הפצה)(תיקון), התשע"ד-2014. על פי טיוטת התקנות, מוצע כי מנהל קרן חוץ יהיה רשאי לשלם למפיץ עמלת הפצה בשל יחידות של קרן חוץ שהרשות אישרה את הצעתן לציבור. בנוסף, מוצע כי המפיץ יהיה רשאי לגבות מבעל היחידה עמלה וזאת במקרים המפורטים בטיטה. ביום 9 בפברואר 2016 הובאו התקנות לדין בוועדת הכספים של הכנסת.

הפניית לקוח לניהול תיקים. ביום 10 במרס 2015 פרסמה רשות ניירות ערך "הוראה לבעלי רישיון יועץ ובעלי רישיון משווק בדבר הפניית לקוחות לקבלת שירותי ניהול תיקים". ההוראה נכנסה לתוקף ביום 8 ביוני 2015. בין היתר, על פי ההוראה, הפניית הלקוח לחברה העוסקת בניהול תיקים תיעשה לאחר שיועץ ההשקעות הפעיל שיקול דעת עצמאי בעניין ומצא כי ההפניה כאמור היא לטובת הלקוח.

ייעול תהליך ייעוץ השקעות ללקוח. ביום 7 ביולי 2015 פרסמה רשות ניירות ערך מסמך תובנות ועמדות סגל הרשות שהתגבשו בתחום הייעוץ. בין היתר, סגל הרשות מבקש להבהיר כי ייעוץ יכול להתבצע בדרכים שונות, לרבות דואר אלקטרוני, מסרון ודואר. בהמשך, ביום 17 בדצמבר 2015, פורסם ברשומות תיקון לתקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (רישום עסקאות ורישום פעולות ייעוץ), התשס"ח-2007, במסגרתו, בין היתר, בוטלה הדרישה להחתמת לקוח ולמסירת פרוטוקול שיחת הייעוץ בתום מפגש הייעוץ ונקבע שהפרוטוקול ישלח ללקוח לא יאוחר מתום עשרה ימים ממועד רישומו.

חזר לבעלי רישיון ולתאגידים הבנקאיים. ביום 28 בינואר 2016 פרסמה רשות ניירות ערך חזר שעניינו "קובץ גילוי נאות בדבר נכסי הקרן ונתונים נוספים". על פי החזר, מנהלי הקרנות יפרסמו בקובץ חדש מידע מפורט בדבר נכסי קרן ונתונים רלוונטים נוספים באופן שוטף לציבור, כדוח מידי במגנ"א. התאגידים הבנקאיים האחראים להתעדכנות יועצי ההשקעות המועסקים על ידם נדרשים, החל מיום 1 בינואר 2017, לעדכן את המערכות במידע על פי הקובץ החדש ולהשלימו במידע המדווח באופן שוטף במגנ"א.

אסדרה בתחום שירותי מסחר בניירות ערך לשוק המוסדי. ביום 29 ביולי 2015 פרסם משרד האוצר טיוטת תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך), התשס"ט-2009, שעיקרן הסדרת עקרונות ההליך התחרותי לבחירת ברוקרים על ידי הגופים המוסדיים. על פי התיקון, מוצע לאסור על משקיע מוסדי לרכוש או למכור מטבע חוץ וניירות ערך באמצעות הבנק המתפעל של גוף זה או ממנו או באמצעות צד קשור או ממנו. כן מוצע לחייב משקיע מוסדי לקיים הליך תחרותי גם לצורך החזקה וסליקה של ניירות ערך בין חמישה משתתפים לפחות, ובלבד שהוא איננו הבנק המתפעל של גוף זה. בנוסף, מוצע לקבוע כי תשלום עמלה בגין סליקה של ניירות ערך לא ייגזר כשיעור באחוזים מהיקפה הכספי של פעולת רכישה/מכירה בודדת.

הצעות חקיקה בנושא הקלות ופיתוח שוק ההון. בהמשך לתוכנית "מפת הדרכים" שפרסמה הרשות בחודש ספטמבר 2012, ביום 18 באוקטובר 2015 פורסמו ברשומות מספר תיקונים לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970. מרבית התיקונים הינם הקלות בנושא דיווחים מיידים.

שינוי מבנה הבורסה. ביום 30 ביולי 2015 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של הבורסה, גיבוש הצעה מפורטת לתוכנית הסדר בין חברי הבורסה הנוכחיים, בינם לבין עצמם ובינם לבין הבורסה, לשם יישום שינוי מבנה הבורסה והפיכתה לחברה למטרות רווח, בדרך של הקצאת מניות לחברי הבורסה הנוכחיים על בסיס מודל כלכלי שנבחר ועל פי טבלת הקצאה שצורפה, לפיה יוקצו לבנק ולבנק מרכנתיל דיסקונט 5.92% מהמניות. במקביל מקדמת רשות ניירות ערך הצעת חוק בנושא. לאחר השלמת הליכי החקיקה תובא תוכנית הסדר מפורטת לאישור על פי חוק החברות.

אכיפה בדיני ניירות ערך. ביום 6 באוקטובר 2015, פרסמה רשות ניירות ערך תזכיר חוק תיקוני אכיפה בדיני ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2015. מטרת התיקון היא לקבוע איסור על פעולות הטרמה על ידי מתווך פיננסי, עובד, יחיד בעל רישיון ואחרים העשויים לקבל מהם מידע. בנוסף, הצעת החקיקה כוללת תיקונים שונים בתחום האכיפה הנוגעים לאיסור השימוש במידע פנים, להגבלות על החזקה ועשיית עסקאות בניירות ערך על ידי גורמים שונים המפוקחים על ידי הרשות.

שיווק והפצה

הפצת המוצרים והשירותים נעשית על ידי עובדי המגזר תוך שימוש בפלטפורמה הקיימת של הבנק, מערך הסניפים, מוקדי השקעות, מרכזים לבנקאות פרטית ויחידות המטה והחברות הבנות שלו. לפרטים נוספים ראו "מערכי הייעוץ" בסעיף "המגזר הקמעונאי - כללי" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים" לעיל.

בעקבות החקיקה ליישום המלצות ועדת בכר הפך הבנק ליועץ פיננסי ופנסיוני בלתי תלוי ביצרני המוצרים, המפיץ מגוון מוצרים פיננסיים ופנסיוניים.

הפצת קרנות נאמנות. הבנק התקשר בהסכמי הפצה עם מרבית החברות המנהלות קרנות נאמנות בארץ לצורך הפצת קרנות הנאמנות שלהן ללקוחותיו, בתמורה לעמלות הפצה בגין החזקת הלקוחות ביחידות בקרנות נאמנות, בהתאם לתקנות בעניין זה. בנוסף, הבנק נמצא בשלבי היערכות ראשוניים לחתימה על הסכמי הפצה עם מנהלי קרנות נאמנות זרים, ולכשיתאפשר להם על פי החוק להציע בישראל יחידות של קרנות נאמנות שבניהולם. יצוין כי נאסר על בנקים דרך כלל לגבות עמלות בגין קניה ומכירה של יחידות בקרנות נאמנות.

שירותים בשוק ההון

הבנק מספק ללקוחותיו מגוון שירותי ייעוץ השקעות, מסחר ותפעול בניירות ערך בארץ ובחו"ל, וזאת ללקוחות פרטיים, לקוחות מוסדיים ולפעילים בשוק ההון. הבנק מציע מגוון שירותים הכולל: פעילות במניות בארץ ובחו"ל, איגרות חוב (כולל איגרות חוב להמרה), מק"מ, אופציות, מט"ח, פקדונות מובנים, תעודות סל, נגזרים בארץ ובחו"ל, הנפקות והשאלות, וכן מתן ייעוץ השקעות מקצועי ואובייקטיבי, בניירות ערך ובנכסים פיננסיים.

חלק מלקוחות הבנק מנהלים תיקי השקעות באמצעות מנהלי תיקים שונים הפועלים באמצעות הבנק, ובכלל זה באמצעות חברת הבת תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות.

שירותי מסחר בשוק ההון. הבנק מעמיד שירותי מסחר מגוונים בניירות ערך:

- דיסקונט טרייד - שירות המיועד ללקוחות אשר פעילים עצמאית בשוק ההון והוא כולל מרכז עסקאות מתקדם ומערכת מסחר אינטרנטית משוכללת.
- ממשק לפעילות בניירות ערך באתר האינטרנט.
- ממשק מסחר ייעודי לגופים מוסדיים לפעילות בניירות ערך.

שירותי ייעוץ פנסיוני

משנת 2008 הבנק נותן שירותי ייעוץ פנסיוני ללקוחותיו וגם ליחידים שאינם לקוחות הבנק. לשם כך התקשר הבנק בהסכמי הפצה עם מרבית הגופים בשוק הפנסיוני לצורך הפצת קרנות השתלמות, קופות גמל וקרנות הפנסיה שבניהולם ללקוחות. הבנק מעניק ייעוץ פנסיוני בקופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות ומוצרי ביטוח באמצעות היועצים הפנסיוניים הפרוסים בסניפים ובמוקדי ההשקעות.

בשנים האחרונות גברה המודעות בציבור לחשיבות התכנון הפנסיוני, וכתוצאה מכך גדל בצורה משמעותית הביקוש לייעוץ פנסיוני באמצעות הבנק. כחלק ממערך התמיכה בשירותי הייעוץ הפנסיוני פותחו מספר מערכות וכלי עזר:

- מערכת ייעוץ פנסיוני - מערכת ממוחשבת שתפקידה להוות כלי תומך החלטה ליועץ הפנסיוני, בהמלצה ובחירה של מוצרים פנסיוניים ללקוח. מערכת זו עוברת התאמות ושידרוגים בהתאם לדרישות הרגולציה והצרכים העסקיים;
 - מערכת טפסים אוטומטית עם חתימה גרפית, להפקת טפסי הוראות ביצוע לגופים המוסדיים עמם הבנק חתום בהסכמי הפצה, בהתאם לתוצאות הייעוץ הפנסיוני;
 - תצוגת תיק לקוח בערוצים הישירים - ללקוחות הבנק בעלי אישור לגישה לערוצים הישירים (אינטרנט ומשוב הבנק) שהינם מיועצים פנסיונית, מפורטים נתוני המוצרים הפנסיוניים בתיקיהם;
 - פורטל מידע פנסיוני - לתמיכה מקצועית ביועצים, המתעדכן באופן שוטף.
- הבנק מחויב להתקשר עם כל הגופים המוסדיים המנהלים קופות גמל, קרנות פנסיה חדשות וכן קרנות השתלמות, החפצים בכך ולמעט חברות ביטוח. נכון למועד עריכת דוח זה הבנק התקשר בהסכמי הפצה עם מרבית הגופים המוסדיים בשוק הפנסיוני לצורך הפצת המוצרים שבניהולם, בתמורה לתשלום עמלת הפצה בשיעור ובתנאי תשלום זהים עבור שירות זהה. שיעור עמלת ההפצה המרבי נקבע בתקנות, והעמלה משולמת בגין הנכסים הפנסיוניים (שאינם מוצרי ביטוח) של לקוחות שקיבלו ייעוץ מהבנק.

תחרות

בפעילות בשוק ההון מתחרה הבנק הן בבנקים האחרים והן בברוקרים הפרטיים. בתחום המוצרים הפיננסיים קיימת תחרות הן מול הגופים המייעצים והן מול הגופים המשווקים (יצרני המוצרים) על המכירה ללקוח של מוצר פיננסי זה או אחר.

גוף מוסדי משלם עמלה למפיץ שהינו בעל רשיון (יועץ, משווק או סוכן פנסיוני) בגין מוצרי הלקוח שהגוף המוסדי מנהל, ככל שהמפיץ מונה על ידי הלקוח. הלקוח רשאי בכל עת לבטל את המינוי כאמור ו/או להעבירו לבעל רשיון אחר, ומאותו מועד ישלם הגוף המוסדי את העמלה לבעל הרשיון החדש (ככל שמונה) ותשלום עמלה ליועץ הפנסיוני הקודם יפסק מאותו מועד. לפיכך, צפויה תחרות על הלקוח בין כל בעלי הרשיון והגופים המוסדיים.

כיום פועלים מרבית הבנקים בתחום הייעוץ הפנסיוני.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- שיפור המסחר בניירות ערך באמצעות האינטרנט, פיתוח פעילות שחקני ארביטראז' ושחקני שוק ההון;
- המשך טיפוח ובידול מעמד יועץ ההשקעות.

פעילות בניה ונדל"ן

התפתחויות בשווקים של הפעילות

בניה למגורים. שנת 2015 התאפיינה בגידול בביקוש לדירות למגורים, לצד היצע מוגבל, אשר הביאו להמשך העליה במחירי הדירות ולגידול בהיקף המשכנתאות. עלויות אשראי נמוכות ומחסור באלטרנטיבות השקעה תומכים אף הם בביקושים הגבוהים. תוכניות ממשלתיות לשוק הדירות, ובפרט תוכנית "מחיר למשתכן", במסגרתה מוענקות הנחות על מחירי הקרקע וסובסידיות ממשלתיות על עלויות פיתוח, לרוב באזורי הפריפריה, עשויות להגדיל את ההיצע בשוק ולמתן את עלויות המחירים. כמו כן, בחודש יוני 2015 הועלה מס הרכישה על דירות להשקעה אשר נועד לצמצם את פעילות המשקיעים בשוק ולהגדיל את מלאי הדירות הזמין לזוגות צעירים.

נדל"ן מניב למשרדים. שוק המשרדים שמר בשנת 2015 על יציבות בשיעורי התפוסה ועליה מתונה במחירי השכירות.

נדל"ן מניב מסחרי. בשנים האחרונות חל פיתוח מואץ של שטחי מסחר. באזורים המתאפיינים בעודף היצע (באר שבע, חיפה והקריות ותל אביב) ניכרת ירידה במבקרים ובפדיון הממוצע למ"ר, וכתוצאה ירידה בשיעורי התפוסה והתגברות הלחצים להורדת דמי השכירות. באזורים אלה, קיימת נכונות בקרב בעלי הנכסים לבצע השקעות בנכסים על מנת להבטיח את כניסת השוכרים. מנגד, מרכזי המסחר המובילים, ממשיכים לשמור על שיעורי תפוסה גבוהים ועליה בפדיונות.

תשתיות. הענף כולל בעיקר 4 תחומים: תחבורה (כבישים, רכבות, נמלי ים ואוויר), תקשורת, אנרגיה (חשמל, נפט וגז) ומים (התפלה, טיהור שפכים).

בשנת 2015 ניכרה ירידה בהיקף ההשקעות בענף התשתיות ומרבית העסקאות שבוצעו היו עסקאות מימון מחדש. בהיעדר מכרזי BOT ממשלתיים חדשים, הפעילות התרכזה במגזר הפרטי, בעיקר בתחומי החשמל והגז. אי הבהירות בנוגע למתווה הגז הובילה לעצירת ההשקעות בפיתוח המאגרים הקיימים.

התפתחויות במקורות המימון של הפעילות

איגרות חוב. בשנת 2015 חלה עליה בגיוס איגרות חוב קונצרניות על ידי חברות המגזר, בהשוואה לשנים קודמות. היקף הגיוס בסקטור הנדל"ן היווה כ-35% מסך הגיוסים בשנת 2015.

תחרות מצד הגופים המוסדיים. בשנים האחרונות חל גידול מהותי באשראי הלא סחיר של הגופים המוסדיים. עיקר האשראי נועד למימון פרויקטי נדל"ן ותשתיות בארץ ובחו"ל. מגמה זו צפויה להימשך בשנים הקרובות ולגרום להחרפה בתחרות בין הבנקים לגופים אלה.

התפתחויות צפויות בשווקי הפעילות

בניה למגורים. בשנת 2016 צפוי המשך התערבות הממשלה בשוק הדירות, בעיקר באמצעות שיווק מכרזי "מחיר למשתכן" באזורי הפריפריה. **נדל"ן מניב למשרדים.** בשנים 2016-2017, עם כניסתם לשוק של שטחי משרדים חדשים בהיקף גבוה, הנמצאים כיום בבניה, מרביתם באזורי ביקוש- תל אביב, רמת גן ובני ברק, עשוי להיווצר עודף היצע וירידה בדמי השכירות בענף.

נדל"ן מניב מסחרי. מרכזי מסחר מובילים במיקומים מרכזיים צפויים לשמור על שיעורי תפוסה יציבים. לעומתם, במרכזי מסחר בעלי מאפיינים חלשים או במיקומים מוטי תחרות ייתכן כי תחול ירידה בשיעורי התפוסה.

תשתיות. עם אישור מתווה הגז, צפוי גידול בפעילות במגזר זה. כמו כן, תחום התחבורה, ובפרט תחום הרכבות, צפוי לרכז השקעות בהיקף גבוה בשנים הקרובות.

כיווני פיתוח עסקי בשוקי הפעילות

- הבנק הגדיר את תחומי הפעילות הבאים כתחומים מועדפים להקצאת מסגרות אשראי:
 - מימון פרויקטים סגורים למגורים, לרבות פרויקטים קטנים, בהיקפי מימון נמוכים, באזורי הביקוש המרכזיים במרכז ובפריפריה, תוך יצירת פיזור לוויים באשראי לתחום;
 - רכישת קרקעות חדשות זמינות לבניה באזורי ביקוש במרכז הארץ ובפריפריה, אשר בכוונת הבנק לממן לגביהן את פעילות הבניה למגורים ו/או מסחר במתכונת של ליווי פיננסי סגור;
 - מימון פרויקטים בתחום התשתיות הלאומיות, בשיתוף עם בנקים ו/או גופים מוסדיים, הכוללים מקורות החזר מזוהים ומובטחים לזמן ארוך, ברמת ודאות גבוהה;
 - מימון נכסים מניבים ומלונות, בארץ ובחו"ל.

מדיניות האשראי בפעילות הנדל"ן והבניה

מדיניות האשראי לענף מתמקדת במימון הפעילות בישראל, תוך מתן עדיפות ללווים בעלי איתנות פיננסית גבוהה וותק בתחום, אשר לבנק ניסיון חיובי בפעילות מולם. מימון ייזום פרויקטים למגורים ונכסים מניבים יבוצע בשיטת הליווי הסגור תחת דרישות סף, ובכלל זה הון עצמי, רווחיות נדרשת מהפרויקט, עמידה בתרחישי קיצון, כושר ספיגה, מכירות מוקדמות ועוד. מימון נכסים מניבים יותנה בקיום שוברים איתנים.

מגבלות חקיקה, תקנה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות

המגבלות שתוארו לעיל, בקשר למגזר העסקי, חלות אף על פעילות בניה ונדל"ן. בנוסף, ראוי לציין כי במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין חלה מגבלה על ריכוזיות אשראי ענפית, וזאת כאשר חלקו של האשראי באחריות התאגיד הבנקאי (כולל אשראי חוץ מאזני) הניתן לענף מסוים, כהגדרתו בהוראה, עולה על 20% מסך האשראי לציבור שבאחריות התאגיד הבנקאי. שיעור החשיפה לאשראי בענף הבינוי והנדל"ן בבנק ליום 31 בדצמבר 2015 עמד על כ-19.56% (18.43% בסוף שנת 2014).

השירות ללקוחות המגזר

מרבית הפעילות העסקית במגזר הבניה והנדל"ן מתבצעת באמצעות אגף נדל"ן ותשתיות. האגף מספק מגוון רחב של שירותי בנקאות הן לחברות הגדולות והן לחברות בדרג ביניים העוסקות בייזום והשקעות בתחומי הנדל"ן למגורים והנדל"ן המניב בשוק המקומי. בנוסף מתבצעת פעילות המימון של המגזר על ידי מנהלי עסקים באגף חברות גדולות, בעיקר מול חברות החזקת נדל"ן מניב, וכן על ידי מרכזי עסקים בחטיבה הבנקאית. במסגרת אגף נדל"ן ותשתיות פועלת יחידה לטיפול בעסקאות מורכבות של מימון השקעות בפרויקטים של תשתיות לאומיות (אנרגיה, חשמל, מתקני התפלה ומים, כבישי אגרה, בעיקר בשיטת PPP). היחידה עוסקת בהעמדת חבילות מימון מתאימות, תוך שיתוף משקיעים מוסדיים (להם יתרון בגיוס מקורות מימון ארוכים) או שיתוף גורמים בנקאיים במימון העסקה. בנק מרכזי דיסקונט מעמיד את השירות ללקוחות המגזר באמצעות אגף נדל"ן המטפל בכל חברות הנדל"ן הפועלות במסגרת בנק זה, ועוסקות בתחומי ייזום הכולל מימון בשיטת "ליווי פיננסי סגור", למטרת ביצוע פרויקטים לבניית מבנים, בעיקר מבני מגורים (בטיפול מחלקת ליווי בניה), קבלנות ביצוע, נדל"ן מניב ואחזקות נדל"ן (בטיפול מחלקת נדל"ן).

גורמי ההצלחה הקריטיים בפעילות

גורמי ההצלחה הקריטיים בפעילות הינם משאב אנושי בעל מיומנות גבוהה, הכרות מעמיקה עם לקוחות המגזר ומצבם הפיננסי, ניטור ובקרה נאותים על האשראי הניתן לתחום והבנת השוק על מגזריו, לרבות מיפוי הזדמנויות, איומים וסיכונים. כמו כן, הצעת תנאים תחרותיים מהיבט תנאי הליווי, התאמת המבנה המימוני לרמות הסיכון והתאמת דרישות ההון העצמי מהיזמים כפונקציה של איכות היזם והפרויקט הספציפי, רמות הביקוש והמכירות מראש, היצע הדירות והתחרות באזור ושקלול פרמטרים נוספים.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של הפעילות

לקוחות הענף פעילים במספר בנקים, כך שהיתרון היחסי בפעילות מושתת על היכרות ארוכת טווח של הבנק עמם ושביעות רצון מטיב השירות והליווי הפיננסי.

הליווי הפיננסי הסגור של פרויקטים אמור לכאורה לאפשר לקבלן לממן כל פרויקט בבנק אחר. עם זאת, עודפים בפרויקטים בליווי או מסגרות שוטפות שהוקצו לחברות משמשים במקרים רבים כהון עצמי למינוף פרויקטים אחרים, ועל כן ישנו קושי במעבר בין בנקים, בעיקר בקרב לקוחות קטנים ובינוניים, המושפעים במיוחד ממגבלת זמינות של אמצעים כספיים להזרמת הון. כמו כן, הפעילות בענף כרוכה בעמידה במגבלות רגולטוריות החלות על הענף.

תחליפים למוצרים ולשירותים של הפעילות והשינויים שחלו בהם

המימון החוץ בנקאי מהווה מקור מימון תחליפי לאשראי לטווח ארוך ובינוני המשמש למימון השקעות ו/או רכישת נכסים מניבים, כאשר בפרויקטים לבניה הלקוחות מעדיפים בדרך כלל שימוש באשראי מגשר לטווח בינוני-קצר לתקופת ההקמה. בתחום התשתיות, בו תקופת ההפעלה/ההנבה של הפרויקט ארוכה יחסית, קיים יתרון למערכת הבנקאית במימון שלב היזום וההקמה (זמן קצר-בינוני) לעומת הצורך לשלב גופים מוסדיים במימון ארוך הטווח.

ההוראות שנקבעו בעקבות המלצות ועדת חודק, המחייבות קבלת בטחונות בהנפקות, הפכו את חברות המגזר ליעד מועדף על ידי הגופים המוסדיים בשל קבלת שעבוד בטחונות נדל"ן. יחד עם זאת, ללקוחות הקטנים והבינוניים תלות גבוהה במערכת הבנקאית, בהשגת מקורות מימון לתמיכה בפעילותם.

מבנה התחרות בפעילות והשינויים שחלו בו

קיימת תחרות בענף הן מצד גופים בנקאיים והן מצד גופים מוסדיים, אשר הקימו בשנים האחרונות יחידות שמטרתן לעסוק בהעמדת אשראי למימון נכסים לא סחירים לטווח ארוך. חלק מהגופים המוסדיים אף הרחיבו פעילותם למתן ערבויות חוק מכר לרוכשי דירות.

התמודדות עם התחרות

בבנק פועלת יחידת סינדיקציה בחטיבה העסקית במטרה להגדיל את החשיפה לעסקאות מסוג זה, בדגש על נטילת תפקיד המארגן והמרכז, תוך הקפדה על כללי חיתום, מגבלות רגולטוריות ורמת התיאבון לסיכון. מכירת החובות מתבצעת בכפוף להוראות בנק ישראל ולמדיניות הבנק. אמצעים נוספים להתמודדות עם התחרות הינם מתן שירות מקצועי, מהירות תגובה ובניית מערכת תקשורת מקיפה ושוטפת עם הלקוחות, תוך ראייה כוללת של צרכיהם הפיננסיים.

מוצרים ושירותים

השירותים הניתנים כוללים, בין היתר: אשראי להקמה או רכישה של נכסים המיועדים למגורים ו/או המיועדים לשמש כנכסים מניבים (בעיקר מסחר ומשרדים שחלקים ניכרים מתוכם משווקים מראש); אשראי לפרויקטים בתחום התשתיות הלאומיות בשלב ההקמה וההפעלה; אשראי למימון שוטף ו/או השקעות בארץ, ובמקרים חריגים להשקעות בחו"ל; אשראי לקבוצות רכישה; העמדת ערבויות חוק מכר לרוכשי יחידות דיור וערבויות לבעלי הזכויות בקרקע במסגרת עסקאות קומבינציה.

פעילות המשכנתאות

התפתחויות בשוק המשכנתאות

בשנת 2015 המשיכה הגאות בשוק המשכנתאות לדיור. היקף ביצוע המשכנתאות הסתכם בכ-65 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-52 מיליארד ש"ח בשנת 2014, עליה של כ-25%.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי באחוזים	2014		2015
	במיליוני שקלים חדשים		
סך האשראי לדיור שניתן על ידי הבנקים, לא כולל מיחזורים פנימיים	25.5	51,597	64,744
אשראי מכספי מדינה	(49.7)	165	83

הוראות המפקח על הבנקים שהתפרסמו בשנים 2013-2015 (ראו להלן "מגבלות חקיקה") הביאו לעליה בממוצע נכסי הסיכון בפעילות המגזר. בנוסף, המפקח הגביל את מרכיב ההלוואות הניתנות בריבית משתנה. מיום החלתה, הביאה ההוראה למעבר ממסלולי הריבית המשתנה למסלולים בריבית קבועה. מעבר זה מקטין את חשיפת הלווים לשינוי בהחזר החודשי בעת עליית ריבית. שיעור הגידול בהיקף תיק המשכנתאות בבנק בשנים האחרונות נמוך יחסית לגידול הענפי. עם השלמת מיזוג בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ עם ולתוך הבנק, הופסק שיווק מוצר "משכנתא מסובסדת" ("מתווה דיסקונט"). משנת 2013 נצפתה עליה מתמשכת במרווח האשראי השולי. החזרי הלוואות המשכנתא מושפעים בין היתר משיעור האבטלה במשק וממחירי הדיור. בשנת 2015 חלה ירידה בהיקף החוב הבעייתי בהשוואה לשנת 2014.

תחומי הפעילות

הלוואות לרכישת, שיפוץ או בניית דירת מגורים. הלוואות לרכישת יחידות דיור, לשיפוץ או לבנייתן, הנלקחות על ידי פרטיים. הלוואות אלה מהוות את עיקר הפעילות בתחום המשכנתאות. הלוואות אלה ניתנות מכספי בנק. בנוסף, הבנק פועל במתן שירותי ביצוע וגביה של הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון, בהיקפים לא מהותיים.

הלוואות לכל מטרה בשעבוד דירת מגורים. הלוואות הניתנות לפרטיים כנגד שעבוד דירות מגורים למטרות מגוונות (שאינן למטרות עסקית). **קבוצות רכישה.** הבנק מעניק אשראי לקבוצות המתאגדות לפרויקט של בניה משותפת בדרך של קבוצות רכישה. הערכת סיכוני הפרויקט וניהול מסגרות האשראי, ככל שאושרו, מבוצעים על ידי יחידת ליווי הפרויקטים שבחטיבה העסקית. אישור תיקי המשכנתא הפרטניים מבוצע בסניפים יעודיים שהוגדרו לכך. בשנים האחרונות נרשמה ירידה בהיקפי פעילות זו בבנק.

פעילות תומכת - ביטוח אגב משכנתא. כבטוחה נוספת לאשראי, דורש הבנק מלקוחותיו ביטוח נכס וביטוח חיים. הבנק מחזיק בחברת בת, דיסקונט למשכנתאות לבית סוכנות לביטוח (2005) בע"מ, שהינה סוכנות ביטוח. בנק מרכנתיל דיסקונט מחזיק אף הוא בסוכנות ביטוח, מרביט סוכנות לביטוח (1996) בע"מ. סוכנויות הביטוח האמורות פועלות באופן עצמאי ומשווקות את הביטוחים באמצעות מוקד טלפוני הנפרד מהמוקד הטלפוני של הבנק ושל בנק מרכנתיל דיסקונט, בהתאמה.

אסטרטגיה עסקית

העמדת המשכנתאות מתבצעת מתוך ראיית לקוח כוללת. הבנק ממקד את פעילות המשכנתאות בלקוחותיו הקיימים, כמוצר מעגן ומשמר. בנוסף, מבוצעת פעילות גיוס לקוחות חדשים, אגב לקיחת משכנתא.

מדיניות בתחום פעילות המשכנתאות. אושרה מדיניות הבנק לגבי פעילות המשכנתאות, אשר מגדירה קריטריונים נדרשים להבטחת איכות האשראי והקטנת הסיכונים הנובעים ממנו, לרבות קריטריונים לסינון ומיון לווים ובקשות אשראי, בחינת כושר החזר של הלווים והערבים לחוב, סוגי הביטחונות שישמשו להבטחת האשראי, מקדמי הביטחון, אופן תימחור האשראי, וכן עקרונות לניהול מעקב ובקרה אחר האשראי והביטחונות. המדיניות קובעת מגבלות שונות לפעילות המשכנתאות, הן ברמת התיק הבודד והן ברמת הביצוע המצרפי. הבנק מפעיל מודל דירוג, המשמש בעת אישור העסקה ותימחורה. הבנק איפשר בעבר מתן הלוואות בביטוח עזר על ידי אי. אס. אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ. על רקע הוראת הפיקוח בדבר הגבלת שיעור המימון בהלוואות לדירוג, הבנק אינו מאשר עוד הלוואות בביטוח האמור.

מבנה ארגוני

פעילות מתן המשכנתאות מבוצעת בסניפי הבנק. אגף אשראי קמעונאי בחטיבה הבנקאית, אחראי על פעילות מתן ההלוואות המיועדות למימון רכישת דירות מגורים על ידי פרטיים, והן למתן הלוואות לכל מטרה כנגד שעבוד דירת המגורים, שניתנות לפרטיים שלא למטרה עסקית. במסגרת זו אמונות יחידות ייעודיות באגף על אישור משכנתאות בפרופיל סיכון גבוה, חיתום האשראי לאחר שאושר, וכן על בחינת תיקי ההלוואות טרם מתן ההלוואות. כמו כן, מסייעות יחידות ייעודיות נוספות באגף בטיפול שוטף בהלוואות קיימות, על ידי הפעלת יחידת סילוקין מרכזית ויחידות למעקב אחר נאותות הביטחונות שניתנו לבנק, בדגש על ביטוח חיים וביטוח נכס. יחידה נוספת אשר אחראית על חיתום הבטוחה בתיקי המשכנתאות וביצוע המעקב אחר קידום הרישום לאורך זמן, כפופה למערך היעוץ המשפטי.

שירות

כיום פועלים בבנק 64 סניפים בהם ניתן שירות המשכנתאות, בפריסה ארצית. הבנק מתמקד במתן משכנתאות ככלי לעיגון לקוחות קיימים וכן לגיוס לקוחות חדשים. הבנק מפעיל מוקד טלפוני המתמחה בתחום המשכנתאות, המעניק שירות בשני תחומים עיקריים כלהלן:

- מוקד מכירות, המטפל בפניות של לקוחות המתעניינים בהלוואה חדשה. על סמך קריטריונים שנקבעו, המוקד רשאי המוקד לתת ללקוח אישור ראשוני למתן ההלוואה, כאשר המשך התהליך מבוצע מול הלקוח לאחר קביעת פגישה בסניף. בקשות של פונים אשר אינם עומדים בקריטריונים שנקבעו, נדחות, או לחלופין נקבעת להם פגישה בסניף לבחינת הבקשה.
- מתן מענה ללקוחות קיימים בהלוואות מתנהלות.

מגבלות חקיקה

תיקון צו הבנקאות (עמלות פרעון מוקדם), התשס"ב-2012. ביום 27 באוגוסט 2014 פורסם תיקון של הצו, אשר נכנס לתוקף 180 ימים ממועד פרסומו. עיקרי התיקון מתייחסים לשינוי הנוסחה לחישוב עמלת פרעון מוקדם בהלוואה שנתן תאגיד בנקאי לרכישת דירת מגורים או במישכון דירת מגורים, ללקוחות שקיבלו הלוואה בריבית הגבוהה מהריבית הממוצעת כפי שפורסמה במועד נטילת ההלוואה. ללקוחות אלה תתבסס הנוסחה לחישוב העמלה על הריבית הממוצעת הידועה ביום הפירעון מול הריבית הממוצעת הידועה ביום העמדת ההלוואה. במידה והריבית במועד העמדת ההלוואה תהיה נמוכה מהריבית הממוצעת כפי שהיתה במועד העמדת ההלוואה, תתבסס הנוסחה על הריבית הממוצעת הידועה ביום הפירעון מול ריבית ההלוואה (כלומר, נוסחת החישוב תהיה כפי שהייתה בעבר). התיקון יחול על כל הפירעונות המוקדמים שיבוצעו החל ממועד כניסת התיקון בצו לתוקף.

בנוסף, תבוטל עמלת אי הודעה מוקדמת בעת פרעון מוקדם במקרה של פטירת לוה. כמו כן, התיקון כולל שינוי בהסדרי הודעות של הלקוח בטרם ביצוע פרעון מוקדם וכן שינוי באופן הגילוי שיש לתת ללקוח בעת פרעון מוקדם.

נייר עמדה של המפקח על הבנקים בנושא מחזור הלוואות מוכונות במסלול מהיר. ביום 25 בדצמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים נייר עמדה, שמטרתו קריאה ללווים שקיבלו הלוואה בסיוע מהמדינה (הלוואות מוכונות) למחזור את הלוואתם להלוואה מכספי בנק בריבית נמוכה יותר, ועל ידי כך להשיב הון לאוצר המדינה. מיחזור ההלוואה יעשה בריבית קבועה וצמודה למדד, כאשר העמלה שניתן יהיה לגבות לא תעלה על 120 ש"ח. תאגיד בנקאי שהודיע על הצטרפותו למהלך ישלח הודעה ללווים העומדים בתנאי הסף ויפרט את היתרונות והחסרונות שבביצוע המחזור. ביצוע המיחזור ייעשה באמצעות חתימה בפקס, באמצעות אתר האינטרנט או בשיחה מוקלטת. מחזור ההלוואה בדרך זו יתאפשר בין התאריכים 1 בינואר 2015 ו-31 במאי 2015. הבנק הודיע על הצטרפותו למהלך זה.

ביום 31 במרס 2015, הודיעו הפיקוח על הבנקים ומשרד הבינוי על הארכת המהלך למחזור הלוואות משכנתא לזכאים, במסלול מהיר ובעלות נמוכה, עד ליום 31 באוגוסט 2015. ביום 24 באוגוסט 2015 הודיע המפקח על הבנקים על הארכת המהלך, עד ליום 31 בדצמבר 2015.

חוזר משרד השיכון בדבר מכריזי מחיר מטר - העמדת הלוואה עומדת. ביום 24 בספטמבר 2015 העבירו משרד האוצר ומשרד השיכון טיוטת חוזר המגדיר את מנגנון העמדת הלוואה עומדת לזכאים אשר רשאים לרכוש דירה בפרויקטים של מכריזי מחיר מטר. החוזר מפרט את מנגנון העמדת הלוואה והיקף הגילוי שיש למסור ללקוח.

הנחיות והוראות של המפקח על הבנקים, שנועדו לגרום לריסון בשוק המשכנתאות

בשנים 2010 עד 2015 פרסם המפקח על הבנקים מספר הוראות שנועדו להביא לריסון בשוק המשכנתאות, כמפורט להלן:

- **מכתב המפקח על הבנקים בנושא התפתחויות בסיכונים בגין הלוואות לדיור מיום 11 ביולי 2010.** במסגרת המכתב נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון מחדש את תיקי האשראי שלהם ואת מדיניות האשראי בנושא משכנתאות, לודא שמדיניותם תואמת את תאבון הסיכון שהוגדר באסטרטגיה העסקית שלהם ולבצע הפרשה נוספת בגין הלוואות לדיור.
- **מכתב המפקח על הבנקים בנושא הלוואות ממונפות לדיור מיום 28 באוקטובר 2010.** במסגרת ההוראה חוייבו התאגידים הבנקאיים להעלות את משקל הסיכון של הלוואות לדיור, לפי קריטריונים של סכום, שיעור מימון, וסוג הריבית בהלוואה.
- **הנחיית המפקח על הבנקים בנושא הלוואות לדיור בריבית משתנה מיום 3 במאי 2011.** במסגרת הנחיה נאסר על התאגידים הבנקאיים להעמיד הלוואה לדיור בריבית משתנה, שתדירות שינוי הריבית בהן קצרה מ-5 שנים, בחלק העולה על שליש מסכום הלוואה וכן נדרש מתן גילוי ללקוחות אשר נטלו הלוואות בריבית משתנה ברכיב העולה על שליש מסכום הלוואה.
- **מכתב המפקח בנושא הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיור מיום 1 בינואר 2011.** במסגרת המכתב נדרשו התאגידים הבנקאיים לבצע הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור, בנוסף להפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור, וזאת לאור הגידול המהיר שחל באשראי לדיור, שעדיין לא קיבל ביטוי בהפרשות לפי עומק הפיגור.
- **הוראה להגבלת שיעור המימון בהלוואות לדיור מיום 4 בנובמבר 2012.** המפקח על הבנקים פרסם הוראה בנושא הגבלת שיעור המימון (LTV) בהלוואות לדיור, אשר חלה על הלוואות שניתן להן אישור עקרוני מיום 1 בנובמבר 2012 ואילך. על פי ההוראה, תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור, בשיעור מימון גבוה מ-70%, למעט הלוואות לדיור לצורך רכישת דירה ראשונה של לווה, לגביה יחול שיעור מימון מירבי של 75%. על הלוואה לדיור המיועדת לרכישת דירה להשקעה יחול שיעור מימון מירבי של 50%. (דירה להשקעה - בהתאם לדיווח לרשויות המס, לרבות דירה הנרכשת על ידי תושב חוץ). המגבלות כאמור לא יחולו על הלוואה לדיור הניתנת לצורך פרעון הלוואה קיימת לדיור, לרבות מיחזור, בסכום שאינו עולה על סכום הלוואה הנפרעת ועל הלוואה לדיור שלמעלה מ-50% ממנה ניתן מכספי המדינה ובאחריותה.
- **"עידכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור".** ביום 19 בפברואר 2013, פרסם המפקח על הבנקים הוראה אשר מחמירה את כללי המדידה של סיכון האשראי בתחום הלוואות לדיור, ובכלל זה:
 - העלאת משקל הסיכון של הלוואות לדיור שיממנו בין 45% ל-60% משווי הנכס ל-50%, לעומת 35% קודם, בהתייחס להלוואות שהועמדו מיום 1 בינואר 2013 ואילך;
 - העלאת משקל הסיכון של הלוואות לדיור שיממנו למעלה מ-60% משווי הנכס ל-75%, לעומת 35% קודם, בהתייחס להלוואות שהועמדו מיום 1 בינואר 2013 ואילך;
 - שימור הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי, המוחזקת בגין הלוואות לדיור, בשיעור שלא יפחת מ-0.35% מהיקף הלוואות. הוראה זו יושמה החל מהרבעון הראשון של שנת 2013. (האמור אינו חל על הלוואות לדיור אשר מוחזקת בגין הפרשה לפי עומק הפיגור או הפרשה פרטנית).
- **הנחיות בדבר הגבלות על הלוואות לדיור.** ביום 29 באוגוסט 2013 פרסם המפקח על הבנקים הנחיות בנושא הגבלות על מתן הלוואות לדיור (משכנתאות). ההנחיות החדשות מגבילות, בהתייחס להלוואות לדיור, את:
 - שיעור ההחזר מן ההכנסה - תאגיד בנקאי לא יאשר משכנתא כאשר שיעור ההחזר החודשי של המשכנתא מתוך ההכנסה החודשית של הלווה עולה על 50%. הלוואות לדיור, בהן שיעור ההחזר החודשי מההכנסה הוא בין 40% ל-50%, ישולקלו ב-100% לצורך חישוב יחס הלימות ההון.
 - חלק ההלוואה שניתן בריבית משתנה - תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור שבה היחס בין חלק ההלוואה לדיור בריבית משתנה, לבין סך ההלוואה, עולה על 66.7% (שני שלישים). המגבלה תחול על הלוואות בריבית משתנה לכל טווחי הזמן, והיא מתווספת להגבלה הקיימת המגבילה לשליש את חלק ההלוואה לדיור שניתן בריבית משתנה לתקופה קצרה מ-5 שנים.
 - התקופה הסופית לפירעון ההלוואה - תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור לתקופה לפירעון סופי העולה על 30 שנים.

תאגיד בנקאי לא יאשר ולא יבצע מיחזור הלוואה, אם כתוצאה מן המיחזור נוצרה חריגה מאחת המגבלות לעיל, או הוגדלה חריגה שהייתה קיימת ערב המיחזור.

מטרת ההנחיות הינה לחזק את עמידות הלווים והמערכת הבנקאית בפני השפעות שליליות אפשריות שעלולות להיגרם בעת עליית שיעורי הריבית בעתיד. ההנחיות חלות על הלוואות לדיור שניתן להן אישור עקרוני החל מיום 1 בספטמבר 2013. ביום 15 בספטמבר 2013, פרסם המפקח הבהרה לענין הוראות המעבר הקבועות בהנחיות.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בדבר "מגבלות למתן הלוואות לדיור". ביום 16 ביולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים את ההוראה. ההוראה מאגדת את ההוראות והמגבלות שנקבעו בנושא זה. ההוראה מגדירה מחדש את המונח "שיעור החזר מהכנסה" ומבהירה את התנאים להכרה בהכנסות עצמאיים, תושבי חוץ, שכירים ובעלי שליטה בתאגיד וכן הכרה בהכנסות של ערב להלוואה. שינוי בהגדרות יחול על הלוואות שתאושרנה החל מיום 1 באוקטובר 2014. בנוסף, כוללת ההוראה הנחיה לפיה על הלוואות לדיור שתאושרנה החל מיום 1 באוקטובר 2014, שסכומן יעלה על 5 מיליון ש"ח, יוחל משקל סיכון בשיעור של 100%, במקום טווח של 35%-100% כיום. כמו כן, בוטלה ההוראה לענין הקצאת נכסי סיכון של 100% בהלוואות ממונפות ונקבע כי ניתן להפחית משקל הסיכון בהלוואות שניתנו בתקופה הרלוונטית ל-75%.

ביום 17 ביולי 2014, פורסם קובץ שאלות ותשובות לעניין יישום הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, המרכז סוגיות שעלו מאז פרסום ההנחיות הקודמות, במסגרתו ניתנו הבהרות בנושאים שונים לעניין שיעור החזר מהכנסה, שיעור מימון, מיחזור הלוואות, הגבלות בריבית משתנה והקצאת נכסי סיכון. בין היתר, יהיה על תאגיד בנקאי לשמור נתונים לצרכי ניהול סיכונים ומבחני קיצון בקשר עם הכנסות הלווים כדוגמת גובה הכנסתו הפניויה, גובה הכנסתו החודשית נטו והוצאותיו הקבועות.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329.

ביום 25 בינואר 2015 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בקשר עם הגדרת "שיעור החזר מהכנסה", לפיו ניתן להכיר במלוא הכנסת בן/בת זוג של הלווה אף אם אינו/ה בעלת זכויות בנכס ובלבד והם מתגוררים יחד בנכס.

מגבלות למתן הלוואות לדיור. לפרטים בדבר דרישה להגדלת יחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון כולל, בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור, ראו ביאור 25 לדוחות הכספיים.

טיטות חוזר המפקח על הבנקים בנושא הלוואה לדיור בריבית משתנה. ביום 14 ביולי 2015 הופצה טיוטת חוזר של המפקח על הבנקים לפיה תאגיד בנקאי ידרש לפנות לכל הלווים אשר נטלו הלוואה בריבית משתנה ולהסב תשומת ליבם לסיכון הגלום בעליית הריבית בהלוואה והשפעתה על גובה ההחזר החודשי שידרשו לשלם. בנוסף, ידרש להביא לידיעת הלקוחות את האפשרות למחזר את ההלוואה ולהפנותם לגורם הרלבנטי בבנק לשם קבלת מידע נוסף.

פרטים נוספים בדבר תיק המשכנתאות של קבוצת דיסקונט והסיכונים הגלומים בו

לפרטים נוספים בדבר תיק המשכנתאות של קבוצת דיסקונט והסיכונים הגלומים בו, ראו בפרק ג' "סקירת הסיכונים", בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תחרות

ענף המשכנתאות אופייני בשנים האחרונות במיזוגים של בנקים למשכנתאות שפעלו כיישות נפרדת, עם הבנק המסחרי שהחזיק בבעלות בהם. כיום, חמשת הבנקים הגדולים השלימו מיזוג של חברות הבת שלהן שפעלו בתחום המשכנתאות. הענף מאופיין בתחרות גבוהה, ומוטת מחיר באופן מובהק. התחרות מושפעת, בין היתר, מראיית הבנקים את מוצר המשכנתא כמוצר עוגן לשימור לקוחות קיימים וכלי לגיוס לקוחות חדשים.

הבנק מתמודד עם התחרות האמורה על ידי שיפור בשירות, בדגש על קיצור פרק הזמן להעמדת הלוואה, ייעול הליכים ומתן שירות מתועדף למגזרי לקוחות. כמו כן, הבנק נערך כיום לשדרוג מערכותיו בהיבט ניהול מרווח הריבית, במטרה לשפר את מהירות התגובה ללקוחותיו בקשר עם בקשות משכנתא חדשות. זאת, על מנת לשפר את השירות ללקוחותיו נוכח התחרות בין הבנקים בתחום המשכנתאות.

עונתיות

בענף המשכנתאות קיימת עונתיות מסוימת אשר מתאפיינת בהיקף פעילות מצומצם בתקופת החגים וכן בחודשי החורף, ומנגד פעילות מוגברת במחצית השנייה של השנה בדגש על החודשים יולי-אוגוסט וחודשי סוף השנה (נובמבר-דצמבר).

שיווק מוצרי משכנתא

הבנק אינו פועל כיום בשיווק יזום של הלוואות משכנתא. כאמור, מתן המשכנתא מבוצע תוך התמקדות בלקוחות קיימים והפעילות מתבצעת במערך הסינוף של הבנק. אין לבנק תלות בגורמי שיווק והפצה חיצוניים במסגרת מגזר זה. ההלוואות לדיור בבנק מרכנתיל דיסקונט ניתנות במסגרת סינפים מתמחים של בנק זה.

הפעילות הבינלאומית – פרטים נוספים**כללי**

פעילות קבוצת דיסקונט בחו"ל מתבצעת בעיקר באמצעות חברת הבת בארה"ב (לפרטים בדבר סגירה או מכירת פעילות של חלק מהשלוחות, ראו להלן).

מגבלות חקיקה, תקנה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות החלות על הפעילות הבינלאומית:

מגבלת החשיפה לשלוחות בחו"ל. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, דירקטוריון תאגיד בנקאי, שפועל או שבכוונתו לפעול באמצעות שלוחות חו"ל, נדרש לדון ולאשר מסמך מדיניות מקיף בנושא הפעילות בשלוחות חו"ל. במסגרת המסמך האמור, דירקטוריון התאגיד הבנקאי נדרש, בין היתר, לקבוע מגבלה, או מערכת מגבלות, על החשיפה לפעילות שלוחות חו"ל, אשר ישקפו את תיאבון הסיכון לגבי פעילות שלוחות חו"ל, ובלבד שעיקר פעילות התאגיד הבנקאי והקבוצה הבנקאית תהיה בישראל.

שיעור החשיפה המחושבת של הבנק לשלוחות חו"ל עמד על 18.37% מסך נכסי הסיכון ביום 31 בדצמבר 2015, בהשוואה לשיעור של 20.97% ביום 31 בדצמבר 2014. שיעור החשיפה האמור עומד במגבלות החשיפה שקבע הדירקטוריון, במסגרת הצהרת תיאבון הסיכון של קבוצת דיסקונט (מגבלת שיעור החשיפה כאמור עמדה ביום 31 בדצמבר 2015 על 25%).

הבנק עוקב אחר התפתחות נכסי הסיכון בגין פעילותו בשלוחות חו"ל.

אי די בי ניו יורק - יחס מבוסס סיכון ויחס מינוף להון. החל מיום 1 בינואר 2015, אי די בי ניו יורק כפופה לכללי ההון החדשים של באזל III, המבוססים על הכללים הסופיים שפורסמו על ידי FRB בחודש יולי 2013 ("כללי ההון של באזל III"). הכללים החדשים יוצרים מסגרת הון כוללת חדשה למוסדות בנקאיים בארה"ב.

הכללים חלים על כל המוסדות המקבלים פקדונות ועל חברות אחזקה בנקאיות, בעלי נכסים במאוחד בסכום של 500 מיליון דולר ארה"ב או יותר. בין היתר, הכללים החדשים יוצרים דרישה חדשה להון עצמי רובד 1 מזערי ("CET1") ורמה גבוהה יותר של הון רובד 1 מזערי, וכן מייחסים משקל סיכון גבוה יותר (150%) לחשיפות לחובות בפיגור של למעלה מתשעים יום או בסיווג של אי צבירת ריבית, או לגבי נכסי מקרקעין מסחריים המממנים רכישה, פיתוח או בניה של מיזמי נדל"ן. הכללים מגבילים גם חלוקות דיבידנד על ידי מוסדות בנקאיים וכן תשלומי מענקים לפי שיקול דעת הבנק באם המוסד הבנקאי אינו מקיים "כרית לשימור ההון", המהווה סכום נקוב של הון עצמי רובד 1 בנוסף לסכום הדרוש לעמידה בדרישות ההון המזעריות המבוססות סיכון. התחולה ההדרגתית של הכרית לשימור ההון נכנסה לתוקף החל משנת 2016. כללי ההון של באזל III נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015, בכפוף לתקופת החלה הדרגתית. יחסי ההון המזעריים ליום 1 בינואר 2015, הינם כלהלן:

- 4.5% הון עצמי רובד 1 (CET1) לנכסי סיכון;
- 6.0% הון רובד 1 לנכסי סיכון;
- 8.0% הון כולל לנכסי סיכון; ו-
- יחס מינוף 4.0%.

פיקוח רגולטורי בחו"ל. פעילות המגזר הבינלאומי כפופה לפיקוח מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות הרלבנטיות.

חקיקה אמריקאית. ביום 10 בדצמבר 2013 פרסמו רשויות הפיקוח בארה"ב את הכללים הסופיים הנוגעים לתיקי ההשקעות של הבנקים ("נוסטרו"), שנקבעו בחוק Dodd Frank ("Volcker rule") וניתנה תקופת היערכות ליישומם, עד ה-21 ביולי 2015. אי די בי ניו יורק נערך ליישום החלקים הרלוונטיים בהוראה.

הנחיות הפיקוח על הבנקים. בשנה האחרונה פרסם הפיקוח על הבנקים מספר הנחיות בנוגע לסיכונים חוצי גבולות אותם החיל הפיקוח על הבנקים, גם על פעילות התאגיד הבנקאי מחוץ לישראל. לפיכך, נערך אי די בי ניו יורק ליישום ההנחיות בשינויים המחויבים בהתאם לדין המקומי החל עליו. לפרטים נוספים בקשר עם ההנחיות ראו "חשיפה לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ" במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" העומד לעיון באינטרנט.

מיסוי

לפרטים בדבר מיסוי בגין חברות הבת הבנקאיות בחו"ל, ראו "מיסוי" להלן וכן ביאור 8 לדוחות הכספיים, סעיף יב'. **Rubik Tax Agreement** - החל משנת 2013, נכנסו לתוקף שתי אמנות - אמנה בין שוויץ לבין בריטניה ואמנה בין שוויץ לבין אוסטרליה. האמנות מסדירות (הן לגבי העבר והן לגבי העתיד) את הטיפול במיסוי הכנסות ורווחי הון מהשקעות פיננסיות בבנקים בשוויץ, אשר בוצעו על ידי תושבי המדינות האמורות, אשר בחרו להישאר אנונימיים ומשמרות את הגנת הפרטיות בשוויץ. לגבי בעלי חשבון אשר ירצו להצהיר על השקעותיהם הפיננסיות ולשלם המיסים בגינם באופן ישיר ועצמאי, הרי שפרטי חשבונם יועברו ע"י הבנקים, בהסכמתם של ה"ל, לשלטון המס המקומי במקום מגוריהם.

השירות ללקוחות המגזר

אמריקה. אי די בי ניו יורק הינו הגדול בין הבנקים הישראליים הפועלים בחו"ל. בנק זה מפעיל כיום ארבעה סניפים באזור ניו יורק, סניף אחד בפלורידה ושני סניפים בקליפורניה.

שירותים ומוצרים עיקריים של אי די בי ניו יורק

אשראי. אי די בי ניו יורק מעניק אשראי בנקאי למגוון רחב של חברות אמריקאיות וישראליות, הפועלות בארה"ב, לבעלי מניותיהן וללקוחות בנקאות פרטית.

מגזר החברות הבינוניות (Middle Market). אי די בי ניו יורק מעניק אשראי למגזר החברות הבינוניות, הפועלות בענפים שונים, באזור המטרופוליטני של ניו יורק, מיאמי ולוס אנג'לס. ללקוחות מוצע מגוון רחב של שירותים ובכלל זה, סחר חוץ ופעילות המימון בגינו, מימון נדל"ן מסחרי לרבות מימון לרכישת נכסי מקרקעין מסחרי ומימון פרויקטי מגורים (Multi Family) וכן, מימון פעילות מוסדות בריאות ומלכ"רים ופעילות מקומית של חברות ישראליות.

הלוואות למימון הון חוזר (Revolving Credits). הלוואות אלה כוללות מימון כנגד מלאי וחייבים ומאפשרות לממן הון חוזר, באמצעות מינוף נכסיו השוטפים של הלקוח.

רכישת חובות לקוחות (Factoring). פעילות זו כוללת מיסוד קווי אשראי, כנגד תקבולים מלקוחותיו של הלווה ומאפשרת לו לשפר את תהליך הגביה מאותם לקוחות.

בנקאות פרטית (Private Banking). אידיבי ניו יורק מעניק שירותי בנקאות פרטית מגוונים, ללקוחות תושבי ארה"ב (בנקאות פרטית מקומית) וללקוחות שאינם תושבי ארה"ב (בנקאות פרטית בינלאומית), בעלי רמה גבוהה של עושר אישי.

לרשות לקוחות אלה עומדים, בין היתר, שירותי ניהול השקעות ונאמנות ושירותי אשראי שונים ובכלל זה, מתן משכנתאות למגורים וכן, מוצרים ושירותים של אידיבי קפיטל, חברה בת של אידיבי ניו יורק, העוסקת בפעילות עבור לקוחות בניירות ערך ובמוצרי ביטוח.

קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2015

התפתחויות בכלכלת העולם

כללי. שנת 2015 התאפיינה בצמיחה עולמית מתונה. בנוסף, השנה התאפיינה באינפלציה אפסית ברחבי העולם, בעיקר על רקע ירידה חדה במחירי הסחורות, בהובלת הנפט. הצריכה הפרטית הובילה את הצמיחה במדינות המפותחות, בעוד שהחולשה בסחר העולמי פגעה בייצור התעשייתי וביצוא. החששות בנוגע להאטת הצמיחה בסין העיבו לאורך השנה על הצמיחה העולמית.

כלכלת ארה"ב צמחה בשנת 2015 ב-2.4%, צמיחה יציבה בהשוואה לשנת 2014. גוש האירו צמח באופן מתון, בשיעור של 1.5%, בהשוואה ל-0.9% בשנת 2014, בהובלת הצריכה הפרטית. גרמניה צמחה ב-1.7% בהשוואה ל-1.6% בשנת 2014. במקביל, נמשכת הירידה בשיעור האבטלה, לרמה של 5.3% בארה"ב ו-10.9% בגוש האירו, לעומת 6.2% ו-11.6% בשנת 2014, בהתאמה.

החשש מהאטה חדה בצמיחה בסין התברר כמוגזם. סין צמחה ב-6.9% לעומת 7.2% בשנת 2014. מנגד, ברזיל ורוסיה נמצאות במיתון עמוק. לאחר אינפלציה אפסית במחצית הראשונה של השנה (ואף שלילית בחלק מן המדינות), במחצית השנייה של השנה נרשמה התייצבות בסביבת האינפלציה, על אף ירידת מחיר הנפט. בסימומה של השנה, בארה"ב ובגוש האירו נרשמה אינפלציה נמוכה. ההתאוששות האיטית, לצד האינפלציה המתונה, תמכו בהמשך מדיניות מוניטרית מרחיבה במרבית הכלכלות המפותחות בעולם ובחלק מהמדינות המתפתחות. לאור שיפור בנתוני המאקרו, ארה"ב הייתה לכלכלה הראשונה שהחלה בתהליך של העלאת הריבית וצמצום מוניטארי. עם כ, גם שם, בסוף השנה, המדיניות המוניטרית נותרה מרחיבה מאוד. בגוש האירו, ה-ECB ממשיך ליישם את תוכנית הרכישות של אג"ח ממשלתי ואג"ח מגובות, בהיקף של 60 מיליארד אירו בחודש, ואף התחייב להאריכה. בסין, הבנק המרכזי המשיך לנקוט במדיניות מרחיבה, הפחית את הריבית, ובנוסף, הפחית את יחס הרזרבה.

שווקים פיננסיים. המסחר במניות בעולם התאפיין בתנודתיות רבה, בעיקר על רקע ההערכות לגבי מועד העלאת הריבית בארה"ב, לצד הירידה הדרמטית במחירי הנפט והחששות מהאטה חדה בסין.

להלן השינויים במדדי המניות המובילים שנרשמו במהלך השנים 2014 ו-2015:

מדד	2015	2014
S&P 500	(0.7%)	11.4%
DAX	9.5%	2.6%
MSCI Emerging Markets	(17.0%)	(4.6%)

בארה"ב, אי הודאות סביב מועד העלאת הריבית והתוואי הצפוי, הובילו לתנודתיות בתשואות איגרות החוב הממשלתיות. בסוף שנת 2015, לאחר העלאת הריבית ההיסטורית, עלו תשואות האג"ח ל-10 שנים לרמה של 2.27%.

להלן תשואות איגרות החוב הממשלתיות:

תשואה אג"ח ל-10 שנים	31.12.15	31.12.14
ארה"ב	2.3%	2.1%
גרמניה	0.63%	0.54%

בשנת 2015 התחזק הדולר מול מרבית המטבעות בעולם, בעוד שהאירו המשיך להחלש. זאת, בעקבות הערכות בנוגע להעלאת הריבית בארה"ב והעמקת המדיניות המרחיבה באירופה.

להלן השינויים בדולר מול מטבעות נבחרים:

שער חליפין	2015	2014
אירו	10.3%	12.3%
יין יפני	0.6%	12.2%
פאונד בריטי	5.4%	6.0%

מחירי הסחורות ירדו משמעותית במהלך שנת 2015, בהובלת הירידה במחירי האנרגיה, שנבעה בעיקר מעודפי היצע, אך גם מהאטה בביקושים.

להלן השינויים במדדי סחורות נבחרים:

	2015	2014
מדד הסחורות – GSCI	(26.8%)	(33.9%)
מחיר הנפט (BRENT)	(35.0%)	(48.3%)
מחיר הנפט (WTI)	(30.5%)	(45.9%)
זהב	(10.6%)	(1.4%)

קווי התפתחות עיקריים של המשק הישראלי**כללי**

בשנת 2015 צמח המשק בקצב של 2.6%, והתוצר העסקי צמח בשיעור של 2.4%. התוצר לנפש צמח בשיעור של 0.6%. הצריכה הפרטית הובילה את הצמיחה עם גידול של 4.7%, ההוצאה לצריכה ציבורית ללא יבוא בטחוני התרחבה ב-3.7%. מנגד, היצוא וההשקעות ירדו ב-2.5% וב-1.4%, בהתאמה. שוק העבודה הראה שיפור במהלך שנת 2015. שיעור האבטלה הממוצע ירד מ-5.9% בשנת 2014 ל-5.3% בשנת 2015, תוך עליה בשיעור התעסוקה. בסך הכול, חל גידול של כ-92,000 מועסקים במהלך השנה.

התפתחויות עיקריות בענפי המשק

נתוני הייצור התעשייתי (תעשייה ללא כריה וחציבה) מעידים על צמיחה מתונה של 1.6% בשנת 2015. הצמיחה המתונה אפיינה את כל ענפי הייצור. הטכנולוגיה העילית והטכנולוגיה המסורתית צמחו ב-2% ו-1.8%, בהתאמה, וענפי הטכנולוגיות המעורבות צמחו בכ-1.1%. סביבת הריבית הנמוכה ושיעור האבטלה הנמוך תומכים בצריכה הפרטית, עם עליה של 3.1% ו-5% בנתוני הפדיון במסחר הסיטונאי והקמעונאי, בהתאמה, ועליה של 9% ברכישות בכרטיסי אשראי בשנת 2015.

התפתחות בפעילות המשק מול חו"ל

בשנת 2015 הסתכמו ההשקעות הישירות של תושבי חוץ בישראל (באמצעות הבנקים) בכ-8 מיליארד דולר, מזה 4.5 מיליארד במחצית הראשונה של השנה. ההשקעות הפיננסיות של תושבי חוץ בבורסה של תל אביב הסתכמו בתקופה הנסקרת בכמיליארד דולר, לעומת 4.6 מיליארד דולר בשנת 2014. הירידה האמורה נבעה, בעיקר, ממימושים של אג"ח ממשלתיות ומק"מ בסכום של 650 מיליון דולר, לעומת השקעה של כ-3.5 מיליארד דולר בשנת 2014.

ההשקעות הפיננסיות של תושבי ישראל בחו"ל הסתכמו בשנת 2015 בכ-7.3 מיליארד דולר, מזה כ-8.4 מיליארד דולר הושקעו במחצית הראשונה של השנה וההפרש משקף מימושים במחצית השניה.

להלן השינויים שנרשמו בהשקעות המשק מול חו"ל:

השקעות תושבי חוץ בישראל			
שינוי	2014	2015	
	מיליוני דולרים	מיליוני דולרים	
	8,291	7,998	סך-הכל השקעות ישירות באמצעות הבנקים
(3.5%)	9,556	(2,919)	סך-הכל השקעות פנינסיות
	3,545	(648)	מזה: אג"ח ממשלתי ומק"מ
	3,600	(1,541)	מניות
השקעות תושבי ישראל בחו"ל			
שינוי	2014	2015	
	מיליוני דולרים	מיליוני דולרים	
	291	(73)	סך-הכל השקעות ישירות באמצעות הבנקים
(28.9%)	10,337	7,347	סך-הכל השקעות פנינסיות

התפתחות שיערי חליפין ואינפלציה

שיעור האינפלציה השנתי היה שלילי לאורך כל שנת 2015, ועמד בחודש דצמבר על שיעור שלילי של 1%. סביבת האינפלציה השלילית היא תוצאה של אינפלציה גלובלית אפסית, הנובעת מעודפי היצע ומירידה במחירי הסחורות, בעיקר מחיר הנפט, שקל חזק והורדות מחירים אדמיניסטרטיביות בעלות אופי חד פעמי. בתקופה הנסקרת בשנת 2015, השקל נחלש ב-0.3% מול הדולר, והתחזק ב-10.1% וב-7.3% מול האירו ובמונחי שער החליפין האפקטיבי, בהתאמה.

מדיניות פיסקלית ומוניטרית

מדיניות פיסקלית. הגרעון המצטבר בשנת 2015 עמד על 2.15% מהתמ"ג בלבד, לעומת שיעור מתוכנן של 2.75%. סך הכנסות המדינה בשנת 2015 היו גבוהות ב-3.6 מיליארד ש"ח מהצפוי, בעוד שההוצאות היו נמוכות ב-3.3 מיליארד ש"ח מהצפוי. סך גביית המיסים עלתה בשנת 2015 בשיעור של 5.3% לעומת שנת 2014. הירידה בהיקפי הגרעון בתקופה הנסקרת נבעה, בעיקר, מהעדר מסגרת תקציב לממשלה ומגידול בגביית המיסים.

מדיניות מוניטרית. המדיניות המוניטרית של בנק ישראל בתקופה הנסקרת המשיכה להיות מרחיבה מאוד, כאשר הריבית נותרה בשפל של 0.1%. זאת, בשל סביבת האינפלציה הנמוכה, שאפיינה את שנת 2015, הרחוקה מהגבול התחתון של יעד האינפלציה, השקל החזק והצמיחה המתונה. בנוסף, בנק ישראל התערב במסחר במטבעות ורכש דולרים מעבר למתוכנן על פי תכנית הגז, במטרה לתמוך בשקל.

שוק ההון

התקופה הנסקרת התאפיינה בתנודתיות גבוהה בשוק ההון המקומי, בעיקר לאור ההתפתחויות הגלובליות. הירידות החדות במהלך הרבעון השלישי הובילו למחיקת הרווח מתחילת השנה ולפזיזות משמעותיים בקרנות הנאמנות. במהלך הרבעון הרביעי השוק תיקן במעט, כאשר שנת 2015 כולה הסתיימה ללא שינויים משמעותיים.

להלן שינויים במדדי מניות נבחרים בשנים 2014 ו-2015:

מדד		
2014	2015	
11.8%	2.2%	המניות הכללי
9.7%	4.4%	ת"א 25
8.1%	2.0%	ת"א 100
(6.9%)	7.3%	ת"א בנקים
(7.9%)	1.8%	ת"א בלוטק
7.4%	0.8%	נדל"ן 15

המסחר באיגרות החוב הממשלתיות בישראל התאפיין בירידת התשואות. לאורך התקופה, ירדה התשואה השקלית ל-10 שנים ב-48 נקודות בסיס, ונסחרה בסוף השנה ברמה של 2.1%. המגמה האמורה מקורה במגמה הגלובלית ובירידה חדה בציפיות האינפלציה, שהובילה לעליה בביקושים לאיגרות החוב השקליות. באיגרות החוב הקונצרניות נגזר המסחר, במידה רבה, ממגמת המסחר באיגרות החוב הממשלתיות, והושפעה גם מפדיונות בקרנות הנאמנות.

להלן השינויים שנרשמו במדדי איגרות חוב נבחרים במהלך השנים 2014-2015:

מדד	2015	2014
אג"ח כללי	1.8%	5.8%
אג"ח ממשלתי כללי	1.7%	6.7%
אג"ח ממשלתי שקלי	3.0%	6.8%
אג"ח ממשלתי צמוד	(0.2%)	6.5%
אג"ח קונצרני כללי	1.9%	4.3%
אג"ח קונצרני צמוד	0.4%	4.1%
תל בונד שקלי	2.2%	5.1%

בשנת 2015 הסתכמו גיוסי ההון באמצעות איגרות החוב הקונצרניות בסך של 51.4 מיליארד ש"ח, לעומת 40.8 מיליארד ש"ח בשנת 2014. מתוך סכום זה, 18.3 מיליארד ש"ח הונפקו על ידי הבנקים, לעומת 10 מיליארד ש"ח בשנת 2014.

תיק הנכסים שבידי הציבור

שווי תיק הנכסים הכספיים שבידי הציבור עלה במהלך שנת 2015 ב-5.3% והסתכם בסוף השנה ב-3.4 טריליון ש"ח. הגידול האמור בשווי הנכסים הקיף כמעט את כל סוגי הנכסים, פרט לירידה באג"ח הצמודות, במק"מ ובפיקדונות לזמן קצר וארוך.

להלן התפלגות תיק הנכסים שבידי הציבור:

דצמבר 2015	דצמבר 2014	
23.5%	24.0%	מניות
34.8%	33.8%	נכסים לא צמודים
29.2%	29.9%	נכסים צמודים למדד
12.6%	12.4%	נכסים צמודים למט"ח

התפתחויות כלכליות עיקריות בחודשים ינואר-פברואר 2016⁵

שנת 2016 נפתחה עם ירידות חדות בשווקים הפיננסיים, לאחר פיחות חד ביואן וצניחה במחיר הנפט. עודפי ההיצע בשוק הנפט, ובפרט לאור הגידול הצפוי ביצוא הנפט האיראני, ימשיכו לתמוך באי הוודאות בשוק. עם זאת, במהלך התקופה הנסקרת לא התקבלו אינדיקציות חד משמעיות להרעה בסביבה המאקרו כלכלית בארץ או בעולם. הנתונים בארה"ב ממשיכים להצביע על שיפור בשוק התעסוקה. מנגד, הנתונים מעידים על כך שהסקטור התעשייתי בארה"ב נפגע מהדולר החזק ומחצמיה העולמית המתונה. סביבת האינפלציה בעולם המשיכה להיות מתונה, ונרשמה ירידה בציפיות האינפלציה, בין היתר, לאור ירידה נוספת במחירי הסחורות. הציפיות להמשך העלאת ריבית הפד ירדו באופן משמעותי במהלך החודשים ינואר-פברואר, בעיקר על רקע התנודתיות בשווקים הפיננסיים. באירופה, התגברו הציפיות להרחבה מוניטרית נוספת, לאור האינפלציה הנמוכה והצמיחה המתונה.

5 כל הנתונים מתייחסים לתקופה מיום 1 בינואר 2016 ועד ליום 21 בפברואר 2016.

נתוני סחר החוץ לחודש ינואר בישראל מצביעים על חולשה לעומת הרבעון האחרון של שנת 2015, גם של היצוא וגם של היבוא. המדיניות המוניטרית המשיכה להיות מרחיבה, כאשר הריבית בחודש פברואר נותרה ללא שינוי, ברמה של 0.1%. מדד המחירים לצרכן ירד בחודש ינואר ב-0.5%, והאינפלציה המצטברת ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש ינואר הינה שלילית ועומדת על -0.6%. קצב עליית מחירי הדירות (אשר לא כלולים במדד) הואץ, ובשנת 2015 עלו מחירי הדירות ב-8% לעומת 4.6% בשנת 2014.

תמונת המצב הפיסקלית ממשיכה להיות חיובית. הגרעון המצטבר ל-12 החודשים האחרונים עומד על 2.2% מהתמ"ג. בחודש ינואר, נמדד עודף תקציבי בסך 3.9 מיליארד ש"ח. עודף זה משקף הכנסות מסים גבוהות במיוחד, בעיקר מיסוי על רכישת רכבים ועסקאות בנדל"ן, אך גם הוצאות גבוהות.

מתחילת שנת 2016, נחלש השקל בשיעור של 0.3%, ביחס לסל המטבעות האפקטיבי. מול המטבעות המרכזיים נחלש השקל ב-0.2% ו-2.4% ביחס לדולר והאירו, בהתאמה.

במחירי המניות בבורסה בתל אביב נרשמו ירידות, כאשר בסיכום התקופה ירד מדד ת"א 100 ב-6.4%. באיגרות החוב הממשלתיות נרשמה ירידת תשואות חדה בכל חלקיו של העקום השקלי, זאת בהובלת המגמה הגלובלית.

שער החליפין של השקל מול הדולר, האירו ושער חליפין נומינלי אפקטיבי, מדד, 100 = ינואר 2013

שיעור אבטלה ושיעור השתתפות רבועני בישראל

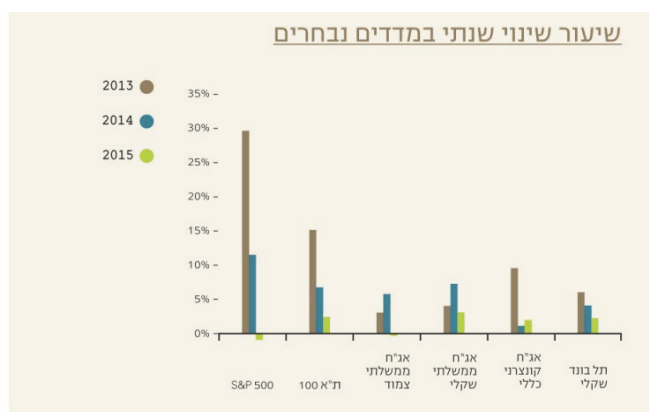
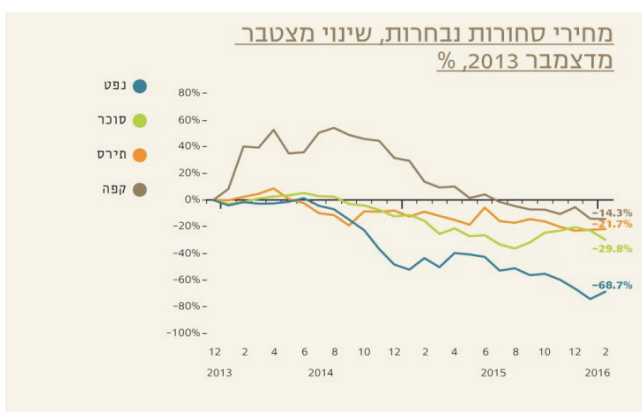
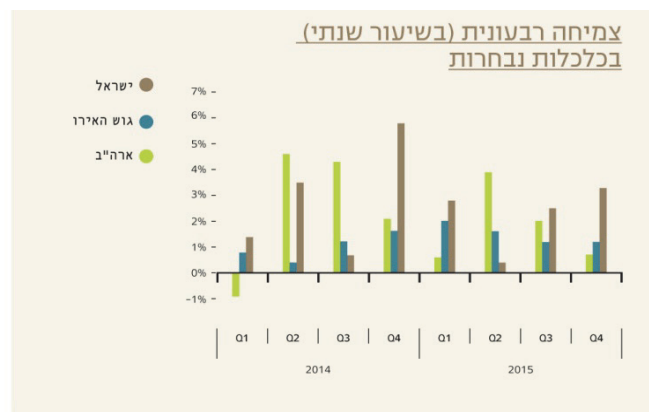
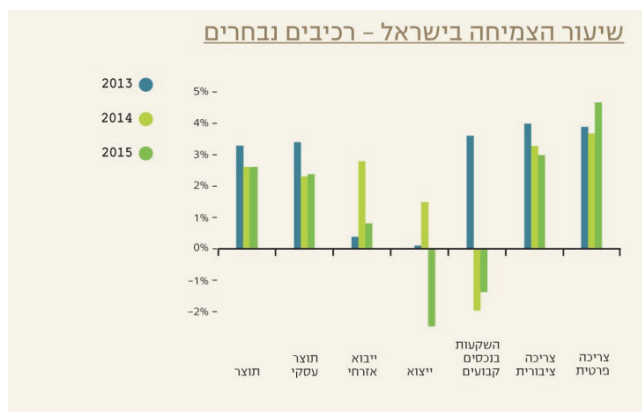

תשואות אג"ח ממשלתי שקלי 324 מול המקבילה האמריקאית והפער ביניהן

אינפלציה שנתית בכלכלות נבחרות

חקיקה ופיקוח

כללי

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. מסגרת זו מבוססת בעיקר על הדין הישראלי, על רבדיו השונים, אולם במספר תחומים מושפעת התנהלות הבנק גם מהוראות הדין הזר, ככל שיש להן תחולה אקסטרטוריאליה הנוגעת לפעילותו.

פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, את הפעילות המותרת לחברות בת וחברות קשורות לקבוצת הבנק ואת תנאי השליטה והבעלות בהן, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור.

בצידם כפוף הבנק לחקיקה עניפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום ייעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, ייעוץ פנסיוני, השקעות משותפות בנאמנות, כלל הפעילות של קופות הגמל, ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח).

חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך, למשל, החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיור, דיני הערבות וכו'.

בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, חוקים המתייחסים למגזרים ספציפיים (רשויות מקומיות, נוטלי משכנתאות, המגזר החקלאי) וחוקי מס שונים.

פעילותם של הבנק ושל חברות הבת נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות ערך והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר. גורמים אלה עורכים מעת לעת ביקורות בבנק ובחברות הבת בקשר עם תחומי הפעילות השונים.

הבנק ובחברות הבת פועלים על מנת לעמוד בחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין האמורות. במרבית החוקים החלים על פעילות הבנק קיימת האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות החוקים והוראות חקיקת המשנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם.

להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה ויוזמות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק.

יצוין כי לאחרונה הונחו על שולחן הכנסת הצעות חוק פרטיות רבות, להן עשויה להיות השלכה על מערכת הבנקאות ובכלל זה הבנק, בין היתר בנושאים הבאים: הגבלת שכר בכירים; גביית חובות - תיקונים לחוק ההוצאה לפועל; ריבית על יתרות זכות; עמלות, לרבות ביטול עמלות בעד שירותים בסיסיים בחשבון ע"ש; כספים ללא דורש, לרבות הקמת מאגר מידע לעניין כספים ללא דורש; תיקון לחוק החוזים האחידים - הוראת קבע כפויה כתנאי מקפח; הנפקת אג"ח על ידי מי שאינו תאגיד בנקאי; דחיית תשלום בשל פיגור רבעוני בהחזר הלוואה.

דיני בנקאות

חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה)

ביום 19 במרס 2012 פורסם ברשומות חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012, אשר נועד להסדיר את פעולתו של תאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה.

במסגרת החוק נקבעו הוראות מיוחדות לעניין מינוי דירקטורים, כהונתם והפסקת כהונתם, שיחולו על תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. בהתאם להוראות אלה, מינוי דירקטורים בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, נעשה באסיפה השנתית. המועמדים מוצעים על ידי ועדה סטטוטורית שהוקמה למינוי דירקטורים בתאגיד בנקאי. כמו כן, רשאים להציע מועמדים בעלי מניות, אשר מחזיקים מעל 2.5% ממניות הבנק, אשר עומדים בתנאים מסוימים שנקבעו בהוראות.

(לפרטים בדבר תיקון תקנון הבנק, ראו לעיל "תיקון תקנון הבנק - הוראות בעניין מינוי דירקטורים", בפרק "הדירקטוריון וההנהלה").

הגבלים עסקיים

פטור מהסדר כובל בקשר עם אחזקה ופעילות משותפות במסגרת שבא ומסב

ביום 5 בנובמבר 2008 החליטה הממונה על ההגבלים העסקיים, לאחר בחינה מחודשת ומקיפה, על מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל, להסדר בדבר החזקותיהם המשותפות ופעולותיהם של חמשת הבנקים הגדולים בחברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ ("שבא") ובמרכז סליקה בנקאי ("מסב"). תוקפו של הפטור היה לשלוש שנים מיום מתן החלטת הממונה.

בחודשים נובמבר 2011, מרס 2012, מאי 2012, ספטמבר 2012 ומאי 2013 הוארך הפטור באופן זמני. ביום 26 באוגוסט 2013 ניתן פטור לשב"א לתקופה של שלוש שנים, בו נקבע, בין היתר, כי על שב"א לחתום על הסכם מכירת כל מכשירי הכספומט שברשותה עד ליום 20 באוקטובר 2013 (לפרטים בדבר הסכם למכירת הפעילות כאמור, ראו לעיל "התפתחויות במגזר" בסעיף "מגזר הניהול הפיננסי" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים"). כמו כן, החל מיום 1 באוקטובר 2015 יהא על שב"א להשמיש את הממשק הטכנולוגי למתן שירותי איסוף ואישור ושירותי ממשק, שיפותח ויוטמע במערכותיה ובתוכנה אשראית, שתפותח על ידה בהתאם לכל התחייבויותיה ובהתאם לעקרונות שנקבעו, והכל במטרה להסיר את חסמי הכניסה לענפי הסליקה וההנפקה.

ביום 21 במרס 2013, האריך הממונה את הפטור למס"ב לתקופה של שלוש שנים. במסגרת ההארכה כאמור, נקבע כי הבנקים ומס"ב יבצעו כל פעולה הנדרשת כדי לאפשר לכל תאגיד בנקאי שהינו חבר המסלקה הבין-בנקאית שליד בנק ישראל וללקוחותיו גישה לשירותי סליקת חיובים וזיכויים ושירותי העברת ממסרים, המסופקים על ידי מס"ב. הגישה תינתן בתנאים, שאינם גרועים מהתנאים שמעניקה מס"ב לבנקים. עוד נקבע, כי העמלות בגין השירותים כאמור, שתיגבה מס"ב מכל מקבל שירותים כאלה, תהיינה זהות, אלא אם כן קיים הבדל בעלויות הישירות הנובעות ממתן השירות.

ביום 5 במאי 2014 פנו שב"א והבנקים לממונה על ההגבלים העסקיים בבקשה לתיקון תנאי הפטור מאישור הסדר כובל שניתן ביום 26 באוגוסט 2013, כך שיוסף להגדרת תחומי הפעילות של שב"א, תחום פעילות נוסף - שירותי סיוע לשיפור יכולת ההתגוננות מפני התקפות סייבר. הבקשה היא בהמשך להחלטה שנתקבלה לאחרונה, בתיאום עם בנק ישראל, על הקמת מרכז סייבר על ידי שב"א, במטרה לסייע להתמודדות של המערכת הבנקאית בישראל עם איומי סייבר.

הסכמי קונסורציום למתן אשראי

ביום 28 בפברואר 2011 הודיעה הממונה על ההגבלים העסקיים כי הגיעה למסקנה שיש להמשיך ולאפשר את קיומם של הסדרי קונסורציום למתן אשראי בין בנקים לחברות הביטוח ובינם לבין עצמם ופרטה את התנאים שבהתקיימם אין בכוונתה לאכוף את הוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 על הסדרים כאמור. ההודעה מאריכה הודעות קודמות שנתנו על ידי הממונה לעניין הסדרי קונסורציום, בשינויים מסויימים, לתקופה של שנתיים. ההודעה הוארכה מעת לעת, לאחרונה עד ליום 31 בדצמבר 2016.

איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

איסור הלבנת הון

ביום 17 באוגוסט 2000 נכנס לתוקף חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: "חוק איסור הלבנת הון"), מכוחו הותקנו במהלך השנים תקנות וצווים, וכן תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 ופורסמו בנושא הבהרות וחוזרים של המפקח על הבנקים. מערכת דינים זו הטילה על התאגידים הבנקאיים וכן על חברות בת נוספות (כמו החברה לניהול תיקים - תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות), חובות זיהוי, אימות, דיווח וניהול רישומים ביחס ללקוחות ולחשבונות המנוהלים על ידם. כמו כן נקבעו סנקציות פליליות, אפשרות הטלת עיצומים ואפשרות חילוט כספים בגין הפרת הוראות החוק והצווים מכוחו.

הצעת חוק להעמקת גביית המסים ולהגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון)(תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת החוק הממשלתית. ההצעה כוללת תיקון לפקודת מס הכנסה, שמטרתו להילחם בהון השחור, להעמיק את גביית המס ולצמצם העלמות מס. במסגרת זו מוצע, בין היתר, לתקן את חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, באופן שלרשימת עבירות המקור תתווספה עבירות מס חמורות על פי דברי חקיקה שונים, כגון: פקודת מס הכנסה, חוק מיסוי מקרקעין וכיוצ"ב.

תזכיר חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס'...), התשע"ו-2015

ביום 29 באוקטובר 2015 פרסם משרד המשפטים את תזכיר החוק. מטרת התיקונים המוצעים הינה לייעל ולשפר את המאבק בהלבנת הון ולהתאים את החקיקה הקיימת לסטנדרטים הבינלאומיים בתחום, בהם על ישראל לעמוד כתנאי להצטרפות לארגון ה-FATF Financial Action Task Force - גוף בין ממשלתי שהוקם על ידי מדינות ה-G7, שמטרתו לפתח ולקדם מדיניות למאבק בהלבנת הון ומימון טרור הן ברמה הלאומית והן הבינלאומית). עיקרי התיקונים המוצעים: הרחבת הגדרת "כספים" באופן שתכלול כל אמצעי תשלום למוכ"ז; שינוי מדרג הענישה בגין עבירת הלבנת הון באופן שתיקבע הבחנה בין עשיית פעולה ברכוש אסור לבין מניעת דיווח; ביטול מגבלת סוגי הרכוש כמפורט בתוספת השנייה וקביעת מגבלה על פי שווי; ביטול החריג הנוגע לכלל בדבר "עצימת עיניים"; לאפשר העברת מידע מהרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור לגורמי אכיפה וחקירה נוספים; הפחתת רף הכספים החייב בדיווח מעברי הגבול (ל-50,000 ש"ח), ביטול החריג הקבוע לעולה חדש והחלת הרף המוצע גם עליו, החלת הסכום החייב בדיווח (ל-12,000 ש"ח) ביחס לאדם הנכנס לישראל משטחי עזה או יוצא ממנה לשטחי עזה, לגבי כלל המעברים היבשתיים.

חוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005

בתחילת חודש אוגוסט 2005 נכנס לתוקפו חוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005 (להלן: "חוק איסור מימון טרור"). חוק זה קובע הוראות בתחום איסור מימון טרור, ומכוחו הותקנו ועודכנו תקנות וצווים המטילים על התאגידים הבנקאיים חובות נוספות של זיהוי ובדיקת לקוחות מול רשימות מוכרזות של ארגוני ופעילי טרור. כמו כן נקבעו סנקציות פליליות, אפשרות הטלת עיצומים ואפשרות חילוט כספים בגין הפרת הוראות החוק והצווים מכוחו.

הצעת חוק המאבק בטרור, התשע"ה-2015

הצעת החוק הממשלתית פורסמה ביום 31 באוגוסט 2015 ובחודש אוקטובר 2015 הועברה לדיון בועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת. הצעת החוק מסדירה ומרחיבה את הסמכויות של רשויות המדינה בכל הנוגע למאבק בטרור ולהכרזה על ארגוני טרור.

חקיקה אמריקאית

Dodd Frank

בחודש יולי 2010, אושרה בארה"ב רפורמה רחבה (The Dodd - Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act), שעניינה הסדרת פעילות בנקים ומוסדות פיננסיים בארה"ב וכן הסדרת פעילות מוסדות פיננסיים הפועלים מחוץ לארה"ב, אשר יש בפעילותם זיקה אמריקאית, כולל, בין היתר, כנותני שירותים פיננסיים לאמריקאים או הפועלים באמצעות מתווכים אמריקאים, ופעילות מול גורמים אמריקאים (counterparties) וכיוצ"ב.

לחלקים מהרפורמה השפעה על פעילויות שונות של הקבוצה. תאריכי יישום החקיקה משתנים בהתאם לדרישות השונות העולות מהחוק, כמפורט להלן.

להלן מספר תחומים הכלולים ברפורמה:

Living Will - כחלק מהרפורמה, נקבע כי על מוסדות פיננסיים זרים (FBO) עם סך נכסים גלובלי, על בסיס מאוחד, העולה על 50 מיליארד דולר, הפועלים בארה"ב, להכין ולהגיש לרשויות האמריקאיות תכנית פעולה ("Living Will") לטיפול בישויות שלהם הפועלות בארה"ב, במקרה של חדלות פירעון של החברה האם.

החל משנת 2013, מכין הבנק בכל שנה תכנית פעולה כאמור בגין שנת הפעילות הקודמת, ומגיש את התכנית לרשויות בארצות הברית. **Volcker Rule** - במסגרת רפורמת Dodd Frank, נחקק גם ה-Volcker Rule, אשר נועד, בין היתר, להגביל את פעילות הבנקים לפעילות בנקאית "מסורתית" (העמדת אשראי, וכיוצא באלה פעולות) ולמנוע את חשיפתם לסיכונים הנילווים לפעילות השקעות בעלת פוטנציאל סיכון גבוה יותר. שני האיסורים המרכזיים המוטלים מכוח ה-Volcker Rule על מוסדות פיננסיים הם האיסור בנוגע למסחר עצמי (proprietary trading) בנגזרים, ניירות ערך ומכשירים אחרים, וכן האיסור על פעילות ליווי (sponsoring) או השקעה בקרנות (private equity funds, hedge funds) וכיוצ"ב, והכל ככל שבאידו מהפעילויות האמורות מעורב "גורם אמריקאי" בפעילות.

הבנק ממשיך בהיערכות ליישום ההוראה ומבצע התאמות בפעילות הרלוונטית בהתאם למגבלות ההוראה.

Swap Rule - חקיקה שנועדה להסדיר את נושא המסחר בנגזרים לא סחירים (OTC). בנוסף לרפורמה בארה"ב, קיימת רפורמה מקבילה באירופה (EMIR), הצפויה, לאחר מספר דחיות, להיכנס לתוקף בסוף שנת 2016. הבנק נערך ליישום רפורמת EMIR בכל הנוגע לסליקה מרכזית של נגזרים, כולל השינויים התפעוליים והמיכניים שיידרשו לצורך יישום החקיקה, ככל שזו תחול על פעילות הבנק בנגזרים, והתקשר עם חבר מסלקה לביצוע הפעילות הרלוונטית.

FRB Assessments for Large Financial Companies - בחודש אוגוסט 2013 פורסמה הוראה של הבנק הפדרלי המרכזי בארה"ב, לפיה מוסדות פיננסיים מסוימים הכלולים בהוראה (מקומיים וזרים) יחויבו בתשלום שנתי ל-Federal Reserve בגין הוצאות פיקוח על פעילותם. לפי הקריטריונים בהוראה, בנק דיסקונט, כחברת אחזקות בנקאית עם סך נכסים (על בסיס מאוחד) של יותר מ-50 מיליארד דולר, כפוף להוראה ולתשלום מכוחה. מאז שנת 2012, על פי דרישה המתקבלת מהרשויות האמריקאיות, משלם הבנק תשלום שנתי כאמור.

Section 165 - Enhanced Prudential Standards Final Rule - בחודש פברואר 2014, פורסמו הוראות של הבנק הפדרלי המרכזי בארה"ב בדבר יישום דרישות מוגברות לפיקוח על חברות אחזקה בנקאיות בארה"ב וכן על בנקים זרים עם פעילות בארה"ב, לרבות, בין היתר, דרישות מוגברות בנוגע למזילות, הון, וניהול סיכונים. הבנק בוחן את השלכות החקיקה על הבנק ועל אי די בי ניו יורק. ההוראות יכנסו לתוקף בחודש יולי 2016.

נושאי חקיקה שונים

חוק לקידום התחרותיות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ב-2012

ביום 11 בדצמבר 2013 פורסם חוק הריכוזיות, המבוסס על המלצות הועדה להגברת התחרותיות במשק. במסגרת החוק נקבעו הוראות שמטרתן ליצור הפרדה בין מי ששולט בנכס ריאלי משמעותי לבין מי ששולט בנכס פיננסי משמעותי. על פי הוראות אלה נאסר על תאגיד ריאלי משמעותי ועל מי שמחזיק יותר מ-5% בתאגיד ריאלי משמעותי להחזיק יותר מ-10% בגוף פיננסי משמעותי, ואם מדובר בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה, בשיעור שלא יעלה על 5%. כמו כן, נקבעו מגבלות על כהונה מקבילה של דירקטורים בתאגידים ריאליים משמעותיים ובגופים פיננסיים משמעותיים.

במסגרת החוק נקבעו הוראות שמטרתן להגביל את היכולת לשלוט באמצעות מבנים פירמידליים. בנוסף, נקבעו בחוק הוראות המקנות למאסדרים סמכות לשקול שיקולי תחרות וריכוזיות במסגרת הליכים של הקצאת נכסים על ידי המדינה בתשתיות חיוניות. תקופת המעבר למימוש המגבלות על איסור ההחזקות הינה 6 שנים. לחוק צפויה להיות השפעה על גורמים מרכזיים במשק, ובכלל זה הבנקים ובעלי השליטה בהם.

לפרטים בדבר דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, ובכלל זה צעדים שנקט המפקח ליישום המלצות הצוות, ראו להלן. לפרטים בדבר השפעות אפשריות של חוק הריכוזיות על כאל, ראו "הפעילות בתחום כרטיסי אשראי, בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים".

תקנות הנגישות - התאמות נגישות למבנים ושירות

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), התשע"ב-2011, העוסקות בהתאמות נגישות למקומות ציבוריים שהם בניינים קיימים, נכנסו לתוקף בחודש יוני 2012.

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), תשע"ג-2013, העוסקות בהתאמות נגישות לשירות, נכנסו לתוקף בחודש אוקטובר 2013.

בהתאם לתקנות, הבנק נדרש לבצע התאמות נגישות במבנים, תשתיות וסביבה וכן התאמות נגישות לשירותים הניתנים על ידו ללקוחותיו. התאמות הנגישות כוללות בין היתר התאמות נגישות בדרכי גישה, התגברות על הפרשי גובה, קיומם של שירותי נכים וחניות נכים, עיצוב הפנים של סניפי הבנק; עמדות השירות של הבנק; המכשירים האוטומטיים העומדים לרשות לקוחות הבנק; המידע הניתן ללקוחות הבנק; המוקד הטלפוני של הבנק; אתר האינטרנט של הבנק; השילוט בבנק; מכשירי עזר שעל הבנק להעמיד ללקוחות. לפרטים בדבר היערכות הבנק בנושא, ראו להלן "נגישות" בסעיף "רכוש קבוע ומתקנים".

תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול**חריג), התשע"ד-2014**

ביום 19 ביולי 2015 החליטה ועדת השרים לענייני חקיקה להחיל דין רציפות על הצעת החוק שהוגשה על ידי שר האוצר לכנסת הקודמת, שמטרתה הגבלת שכר הבכירים בגופים פיננסיים. במסגרת ההצעה מוצע לקבוע תהליך מחמיר לאישור תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים בסכום העולה על 3.5 מיליון ש"ב בשנה, על ידי האסיפה הכללית, ברוב מיוחד. כמו כן, מוצע לקבוע כי לצורך הכנסתו החייבת במס של גוף פיננסי, לא תותר בניכוי עלות שכר העולה על סך של 3.5 מיליון ש"ח. הצעת החוק הועברה לוועדת הכספים של הכנסת, לצורך הכנתה לקריאה שניה ושלישית.

תזכיר חוק חדלות פרעון ושיקום כלכלי, התשע"ה-2015

התזכיר פורסם להערות הציבור ביום 3 באוגוסט 2015. התזכיר כולל רפורמה מקיפה בתחום חדלות הפרעון והסדרה מלאה ושלמה של כלל דיני חדלות הפרעון של יחידים ותאגידים, באמצעות חוק אחד שירכז את כל ההוראות בתחום.

עיקרי התזכיר והחידושים בו: חדל פרעון הוא מי שאינו יכול לשלם את חובותיו במועד (מבחן המתמקד ביכולת הפרעון של החייב ולא בערך נכסיו ברגע נתון). הליך חדלות פרעון של יחיד יכולת לשתי תקופות. בתקופה הראשונה ייבחן מצבו הכלכלי של החייב, לאחר מכן יוגש לבית המשפט דוח ממציא הבדיקה והצעת תוכנית לשיקומו של היחיד. בסיומה של התוכנית יופטר היחיד מחובותיו. כמו כן יקבע מסלול מהיר לחייבים

בסכומים נמוכים, שהינם חסרי אמצעים, אשר עניינם ידון בידי גורם מינהלי שיוסמך לתת להם הפטר ללא הזקקות לבית המשפט. מסלול נוסף יאפשר ליחידים בעלי חובות נמוכים להגיע להסדר חוב מינהלי מחוץ לכותלי בית המשפט; בתחום הנשייה - מוצע לבטל את מרבית החובות בדין קדימה. תוגבל זכותם של נושים מובטחים להיפרע מלוא החוב מהבטוחות שבידם; מובהר כי מעמד הנושים הוא מייעץ בלבד והשליטה על ההליכים תהיה בידי הנאמן ובית המשפט. תחילת החוק תהיה שנה מיום פרסומו והוא יחול על הליכי חדלות פרעון שיפתחו ממועד זה ואילך.

הצעת חוק המשכון

הצעת החוק פורסמה במהלך חודש יולי 2015, ומטרתה להחליף את חוק המשכון וכן הוראות חוק אחרות שעניינן שעבודים. השינויים המרכזיים בחוק: משכון נכסים עתידיים - הכרה בזכותו של יחיד למשכן נכס שטרם הגיע לרשותו, ואף נכס שטרם בא לעולם; ביטול מוסד השעבוד הצף - החברה החייבת תהיה רשאית ליצור משכון קבוע של הנכסים העתידיים של החברה; ביטול האיסור על משכון נוסף - מתן אפשרות לחייב לבצע עסקאות בנכס המשועבד; שינויים בנוגע לסדרי עדיפויות של נושים; שינויים בנוגע לרישום שעבודים ובכלל זה: מועד התוקף - ממועד הרישום; אופן "שכלול" משכון; פקדונות - הכרה בזכותו של בעל פקדון, ליצור שעבוד לטובת צד ג'; רכישת נכס משועבד - שלילת תקנת השוק.

הצעת חוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ה-2015

ביום 26 במאי 2014 פורסם דוח הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי ("ועדת לוקר"). ביום 22 באוקטובר אישרה הממשלה את המלצותיה. בהמשך להמלצות הועדה והאישור כאמור, פורסמה הצעת החוק בחודש יולי 2015. לפרטים בדבר אסדרה בנוגע לכרטיס חיוב מידי, ראו לעיל "חקיקה, תקינה ואסדרה" בסעיף "הפעילות בתחום כרטיסי אשראי". הצעת החוק נחלקת לשני מישורים עיקריים: המישור הראשון, עניינו, בין היתר, קביעת איסורים ומגבלות, בין השאר על מתן או קבלה של תשלום במזומן וסכומים באמצעות שיק על החלק. המישור השני, עניינו בקביעת הסדרים המבטיחים הימצאותם וזמינותם של אמצעי תשלום חלופיים שיהיו שקולים מבחינת השימוש והמחיר לאמצעי התשלום שאת השימוש בהם מוצע להגביל.

חוק סליקה אלקטרונית של שיקים, התשע"ו-2016

ביום 1 בפברואר 2016 עבר החוק בקריאה שניה ושלישית בכנסת. החוק מחייב מעבר מסליקה פיזית של שיקים לסליקה אלקטרונית, דהיינו עצירת השיקים בבנק בו מוצג השיק לפירעון ושליחה של קובצי תשלומים של השיקים לבנק הנמשך. תחילתו של החוק ששה חודשים מיום פרסומו; ואולם עד 18 חודשים ממועד תחילת החוק ניתן יהיה לסלוק במקביל הן פיזית והן אלקטרונית.

חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 47)(הוראת שעה), התשע"ה-2015

ביום 3 באוגוסט 2015 פורסם ברשומות תיקון לחוק ההוצאה לפועל המסדיר מתן הפטר מחובות לחייבים בתיקי הוצאה לפועל המוגדרים כחייבים מוגבלים באמצעים. בהתאם לתיקון, חייב המוגבל באמצעים בחמש השנים הקודמות להגשת בקשת ההפטר יהא רשאי להגיש בקשה להפטר מחובותיו במידה וחובו לנושה יחיד עומד בתנאים המפורטים בחוק. לרשם ההוצאה לפועל תהא הסמכות להעניק הפטר לחייב גם אם לא עמד בצו חיוב בתשלומים בשל הרעה משמעותית במצבו הכלכלי או בשל נסיבות חריגות. מועד התחילה נקבע ליום 6 בספטמבר 2015.

תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ מוסדיים), התשע"ה-2015

התזכיר הופץ על ידי משרד האוצר בחודש אוגוסט 2015. מטרת החוק המוצע לקבוע רגולטור פיננסי אשר יסדיר את ענף נותני שירותי המטבע, ואת ענף האשראי החוץ מוסדי, באופן שיביא ליצירת חלופה הולמת למערכת הבנקאית בתחום מתן השירותים הפיננסיים. בנקים וגופים מוסדיים מוחרגים מתחולת החוק.

הצעת חוק נתוני אשראי התשע"ה-2015

בחודש אוגוסט 2015 פורסם הדוח הסופי של הוועדה לשיפור המערכת לשיתוף נתונים אשראי ("ועדת דורפמן") אשר נועד להסדיר מאגר מרכזי לנתוני אשראי בישראל, וזאת במטרה להגביר את התחרות בשוק האשראי הקמעונאי. הצעת החוק באה לעגן את המלצות ועדת דורפמן בחוק שיסדיר את הקמתה של

מערכת חדשה לשיתוף נתוני אשראי. החוק המוצע יחליף את החוק הקיים ועל פיו יוקם וינוהל בידי בנק ישראל מאגר נתוני אשראי מרכזי שבמרכזו מאגר ציבורי של נתוני אשראי. ההסדר שבהצעת החוק יצור מערכת הכוללת משתתף ציבורי (בנק ישראל) וכן משתתפים פרטיים רבים, ובהם גם לשכות אשראי. הנתונים יאספו ממקורות מידע הקבועים בהצעת החוק (כונס הנכסים הרשמי, לשכות ההוצאה לפועל, בנק ישראל, בתי המשפט, חברת תשתית ציבורית, תאגידים בנקאיים, מנפיקי כרטיסי חיוב), ישמרו ויועברו על ידי בנק ישראל ללשכות האשראי. הלשכות יערכו את הנתונים ויעבירו אותם, בין השאר, לנתוני אשראי.

ועדות ציבוריות

דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית

ביום 19 במרס 2013, הוגש הדוח הסופי של הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית ("ועדת זקן"). הדוח הסופי כולל המלצות בנושאים שונים, שנועדו להגברת התחרות במערכת הבנקאית וביניהם הגדלת מספר השחקנים בשוק, שיפור תחום נתוני אשראי, העצמת כוחו של הלקוח ופישוט המוצר הבנקאי. בעקבות המלצות הדוח בוצעו תיקונים בחקיקה ראשית ובהוראות שבסמכות המפקח על הבנקים ונגיד בנק ישראל.

תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008. התיקון נכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2014, למעט הסעיף העוסק בשינוי ההגדרה של "עסק קטן", שכניסתו לתוקף תלויה במועד כניסתו לתוקף של הסעיף הרלבנטי בתיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשס"א-1981 (תיקון 20 לחוק הבנקאות).

במסגרת תיקון זה שונתה הגדרת "עסק קטן" והתאגידים הבנקאיים חויבו להציע ללקוחות יחידים/עסקים קטנים את שירות המסלולים, כאשר מחיר המסלול הבסיסי הוכנס לפיקוח, בצו מיום 26 במרץ 2014, ומחירו המרבי עומד על 10 ש"ח.

טיטות תזכיר חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 20), התשע"ה-2015. בחודש ספטמבר 2015 הופצה טיוטת התזכיר. במסגרת הטיטות, בין היתר, מוצע להחיל את קריטריון מחזור העסקים לעניין העמלות הנגבות מ"עסק קטן" על כל עסק, לרבות יחידים שהם עסקים.

תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008. התיקון פורסם ברשומות ביום 29 בינואר 2015 ונכנס לתוקף ביום 1 בפברואר 2015 (למעט הוראות מסוימות שנכנסו לתוקף ב 1 ביולי 2015). ביום 28 ביוני 2015 פורסם תיקון לתיקון.

במסגרת תיקונים אלה נקבעו הוראות המחייבות את הבנק לאפשר לכל הלקוחות להצטרף למסלולי עמלות באמצעות מתן הודעה שתימסר באחד האמצעים המפורטים בתיקון, ונקבעו מגבלות שונות לגבי עמלות שאינן כלולות במסלול. בנוסף, נקבעו הקלות לעניין סיווג תאגיד כ-"עסק קטן", וקריטריונים לסיווג "עסק קטן" על בסיס היקף הפעילות לצורך עמלות בגין סליקת עסקאות בכרטיס אשראי ושירותי ניכיון לבתי עסק. כמו כן, נקבעו במסגרת התיקון מגבלות לגבי עמלות שונות, ביניהן, עמלת פעולה בערוץ ישיר, עמלת טיפול במזומנים וניהול הלוואות לדיור ונוספו מספר עמלות חדשות לתעריפון העמלות.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון מס' 2), התשע"ה-2015. ביום 28 ביוני 2015 פורסם התיקון, והוא נכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2015, במסגרתו, בין היתר, בוטלה עמלת "חייב מפקיד בהחזרת שיק" ובוטלה האפשרות לגבות עמלה בגין משלוח מכתבי מעקב. בנוסף נקבעה מגבלה לעניין גביית עמלת "דמי כרטיס" בעד כרטיס חיוב מידי, שהונפק ללקוח שברשותו כרטיס אשראי בתוקף, העומד בתנאים המפורטים בתיקון.

צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות הודעות או התראות) התשע"ה-2015. הצו פורסם ביום 26 במאי 2015 ובמסגרתו הוכרז על "שירות הודעות או התראות" כשירות בר פיקוח. סכום העמלה המירבי שניתן יהיה לגבות בגין השירות יהיה חמישה ש"ח. הצו נכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2015.

מכתב סגנית המפקח על הבנקים בנושא שירות המסלולים. ביום 21 ביוני 2015 פורסם המכתב, במסגרתו הורתה סגנית המפקח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים, לנקוט בפעולות שפורטו במכתב במטרה לוודא כי שירות המסלולים מוצג לציבור הלקוחות הרלוונטי באופן המיטבי וזאת עד ליום 1 באוקטובר 2015.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 423 בדבר "שירות מסלולים". ההוראה פורסמה ביום 21 ביוני 2015. על מנת להגביר את מודעות הלקוחות לשירות המסלולים ומאפייניו נדרשים התאגידים הבנקאיים בהוראה זו, בין היתר:

למסור ללקוחות חדשים מידע אודות התעריפון המצומצם, "שירות המסלולים" ודרכי ההצטרפות אליו; ולפעול לקבלת ביטוי ברור לבחירת הלקוח במועד פתיחת חשבון העו"ש באשר לאופן בו יחויב חשבונו. לגבי לקוחות קיימים, נקבע כי על התאגיד הבנקאי למסור ללקוח המבקש להצטרף למסלול, טרם הצטרפותו, מידע בכתב על סכומי העמלות שנגבו ממנו, בעד שירותים הכלולים במסלול וזאת על מנת לאפשר ללקוחות לקבל החלטה מושכלת. הדרישות האמורות נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2016.

טיטות תזכיר חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון 21), התשע"ו-2016. הטיטות פורסמה ביום 24 בינואר 2016, ובמסגרתה מוצע כי העמלה בגין שינוי מועד פרעון הלוואות לדיור תועבר לתעריפון המלא, כ"עמלת פעולה בערוץ ישיר".

טיטות לתיקון כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008. הטיטות פורסמה ביום 24 לינואר 2016, במסגרתה מוצע לקבוע חובה לתאגידים הבנקאיים לשלוח הודעה ללקוחות העונים על הגדרת "אזור ותק" או "נכה", ואשר עומדים ביתר בתנאים המפורטים בטיטות, על צירופם לשירות המסלול הבסיסי, אלא אם יודיעו לבנק אחרת.

עוד מוצע כי בעד שינוי מועד פרעון חודשי של הלוואה לדיור יהיה התאגיד הבנקאי רשאי לגבות עמלה בסכום שאינו עולה על מחיר פעולה אחת על ידי פקיד לכל הלוואה, ולסווג את העמלה בגין שירות "דוחות לבקשת לקוח - דוחות סטנדרטיים" ועמלת קניה, מכירה ופדיון מניות ואג"ח ישראלים כעמלות בפיקוח.

טיטות צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי דוחות סטנדרטים לבקשת לקוח), התש"ע-2016. בהתאם לטיטות, מחיר השירות יעמוד על סכום מירבי של 15 ש"ח לדוח.

טיטות צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות קנייה, מכירה ופדיון של ניירות ערך הנסחרים בבורסה בתל אביב), התשע"ו-2016. בהתאם לטיטות, מחיר השירות יעמוד על שיעור מירבי של 0.4%.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 414 בנושא גילוי עלות שירותים בניירות ערך. ביום 3 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים את ההוראה. ההוראה קובעת, בין היתר, חובה להציג ללקוח שחויב בעמלות ניירות ערך ישראלים ו/או זרים במסגרת ההודעה החצי שנתי על עמלות, מידע השוואתי כמפורט בהוראה. המידע השוואתי כאמור יוצג גם באתר האינטרנט של הבנק. בנוסף, חובה להציג ללקוח, במסגרת ההודעה החצי שנתי על עמלות, מידע מפורט על עמלות ניירות ערך בהן חויב באופן המפורט בהוראה. ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 425 בנושא "דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים". ביום 19 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים את ההוראה. ההוראה נועדה להסדיר חובת דיווח שנתי של התאגיד ללקוחות העונים על הגדרת "יחיד" ו-"עסק קטן" אודות כלל הנכסים וההתחייבויות של הלקוח בתאגיד הבנקאי, לרבות סך ההכנסות וההוצאות במהלך השנה, בגין נכסים, התחייבויות ופעילות שוטפת בחשבון.

ההוראה נכנסה לתוקף ביום 28 בפברואר 2016 בהתייחס לדוח שנתי 2015.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 439 בנושא חיובים על פי הרשאה. ביום 1 בספטמבר 2014, פרסם המפקח על הבנקים את התיקון להוראה. התיקון מסדיר את תהליך הגשת הבקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון באמצעות לקוח, במישרין או על ידי מוטב וכן תהליך העברת הרשאות לחיוב חשבון מבנק לבנק, במטרה לאפשר תהליך מהיר ויעיל.

התיקון נכנס לתוקף ביום 11 באוקטובר 2015 (למעט יישום הנחיות מסוימות לגביהן נתקבלה דחייה).

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 418 בדבר פתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט. ביום 15 ביולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים את ההוראה. ההוראה מפרטת את הדרישות מתאגידים בנקאיים המעוניינים לאפשר פתיחת חשבון עבור לקוחות באופן מקוון וכן קובעת מגבלות, שמטרתן להקטין הסיכונים הכרוכים בניהול חשבון מקוון. ביום 18 בינואר 2016 פורסמה טיטות הוראה חדשה בנושא בנקאות בתקשורת, המבטלת את הוראה 418 וכן מבטלת את המגבלות על היקף הפעילות הכספית בחשבונות שיפתחו בהתאם להוראה.

חוזר המפקח בעניין סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימת הלקוח על הסכם. בהמשך לתיקון כללי גילוי נאות (ר' לעיל), פורסם ביום 4 בינואר 2015 החוזר שנכנס לתוקף עם פרסומו, וקבע כי ביחס להסכמים מסוימים כמפורט בחוזר לא תידרש חתימת הלקוח ובלבד שהלקוח יוכל לאשר באתר התאגיד הבנקאי כי ניתנה לו האפשרות לעיין בהסכם:

ביום 31 בינואר 2016 פורסמה טיטות חוזר המרחיבה את סוגי ההסכמים כאמור.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 432 בדבר "העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח". ביום 15 בדצמבר 2014, פורסם התיקון. עיקרי התיקון הינם כלהלן:

- הבנק יידרש להמציא ללקוח, הבחון כדאיות של מעבר לבנק אחר או סגירת חשבון, דוח שנתי מפורט ("תעודת זהות בנקאית") בפורמט אחיד וקל להבנה, מעודכן לחודש שקדם למועד הגשת הבקשה, וכן מדריך שיסייע לו להבין את הפעולות הכרוכות בהעברת הפעילות או סגירת החשבון. ביום 1 בפברואר 2016 פורסם תיקון להוראה לפיו תוארך תקופת הפקת הדוח. התיקון נכנס לתוקף ביום 26 בפברואר 2016;
- הרחבת אמצעי התקשורת בהם לקוח יוכל להגיש בקשה לסגירת חשבון או העברת פעילות מהחשבון, בהתאם להחלטת הבנק.
- הליך העברת הפעילות יסתיים תוך 5 ימי עסקים ממועד הגשת הבקשה על ידי הלקוח. הליך סגירת חשבון יסתיים תוך 5 ימי עסקים מהמועד בו הלקוח סיים את הפעולות שהיה עליו לבצע לצורך סגירת החשבון. הליך העברת תיק ניירות ערך יסתיים בתוך 5 ימי עסקים ממתיק ההוראה על ידי הלקוח, והעברת תיק ניירות ערך זרים - תוך 14 ימי עסקים ממועד מתן ההוראה. ההוראה קובעת כי ביום סגירת החשבון יפוג תוקף ההסכם לניהול החשבון והוא יסווג כ"חשבון סגור";
- תאגיד בנקאי לא יבטל הטבות והנחות שהוענקו ללקוח, רק בשל הגשת בקשה להעברת פעילות או סגירת חשבון;

- הושם דגש על האפשרות שיש לבנק החדש לבצע עבור הלקוח את כל הפעולות הנדרשות לצורך העברת הפעילות מחשבונו הישן של הלקוח לחשבונו בבנק החדש ולצורך סגירת החשבון בבנק הישן.

ההוראה נכנסה לתוקף בחלקה ביום 1 בינואר 2015 ובחלקה ביום 1 ביולי 2015. התיקונים המתייחסים ל-"תעודת זהות בנקאית" נכנסו לתוקף עם כניסתה לתוקף של הוראת ניהול בנקאי תקן 425 ("דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים"), דהיינו ביום 28 בפברואר 2016.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקן מס' 454 - פרעון מוקדם של הלוואה שלא לדיור. התיקון פורסם ביום 21 ביוני 2015. התיקון מחיל על כלל היחידים/עסקים קטנים (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור) את הנוסחה שנקבעה בהוראה לחישוב התשלום בגין פרעון מוקדם. כבסיס לחישוב התשלום נקבע ערך מוצע של ריביות שיפורסם על ידי בנק ישראל מעת לעת. התיקון מחיל על הלוואה שלא לדיור את הכללים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקן מס' 451 (הלוואות לדיור) לעניין ההליך לפרעון מוקדם, היקף הגילוי ללווה ודרכי ההודעה של הלווה לבנק על רצונו בפרעון מוקדם. תחילתה של ההוראה ביום 1 באפריל 2016.

רישוי והקמת אגודות בנקאיות בישראל. ביום 5 במאי 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים מתווה להקמת אגודות בנקאיות בישראל. המתווה מפרט את תנאי הסף להקמת אגודות בנקאיות בישראל, ואת השלבים הנדרשים להקמתן.

הצעת חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 3), התשע"ה-2015. ביום 20 ביולי 2015 פורסמה הצעת החוק לקראת אישורה בקריאה ראשונה בכנסת. במסגרת הצעת החוק מוצע להחיל חובת גילוי על כלל המלווים (בנקים ומלווים נוספים), חיוב המלווים לערוך הסכמי הלוואה בכתב, קביעת מגבלת ריבית על כלל הלוואות שנותנים המלווים וסנקציות פליליות ואזרחיות בגין הפרת החוק.

פרטים בדבר כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ג-2012 ומכתב המפקח על הבנקים בנושא תמחור מחדש של עמלות בעד פעילות בניירות ערך, הובאו בדוח שנתי 2013. פרטים בדבר כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון מס' 2), התשע"ג-2012; מכתב סגנית המפקח על הבנקים מיום 7 במאי 2014 בנושא שירות המסלולים; הוראת ניהול בנקאי תקן מס' 421 בנושא הפחתה או תוספת בשיעורי הריבית, הובאו בדוח שנתי 2014.

הוראות המפקח על הבנקים

עדכון מבנה הדוח השנתי לציבור של תאגיד בנקאי

ביום 3 במאי 2015, פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור, שנועד לשפר את איכות הדיווח לציבור, על ידי הפיכת המידע בדוח לציבור לשימושי ונגיש יותר לקורא הדוח; להגביר את האחידות במערכת הבנקאית באופן הצגת הדוחות השנתיים; לגבש מתכונת לדוח השנתי לציבור שתהיה מבוססת על פרקטיקות הצגה מובילות של בנקים מובילים באירופה ובארה"ב.

השינויים העיקריים:

- קביעת מבנה אחיד לסדר הנושאים בדוח השנתי;
- ביטול סקירת ההנהלה ושילובה בדוח הדירקטוריון ובחלקים אחרים בדוח השנתי. שינוי שם דוח הדירקטוריון ל-"דוח הדירקטוריון וההנהלה";
- הוספת דברי יו"ר הדירקטוריון לפני דוח הדירקטוריון וההנהלה, שבהם תיכלל התייחסות תמציתית לדגשים עיקריים בשנת הדיווח, ליעדים ולאסטרטגיה ולנושאים אחרים שיו"ר הדירקטוריון יהיה מעוניין להדגיש;
- פרסום דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, שיכלול מידע כמותי מפורט ומידע איכותי על סקירת הסיכונים ואופן ניהולם לפי דרישות הגילוי של באזל, ה-FSB ומקורות אחרים;
- דרישות הגילוי של באזל ברמת מכשיר על מאפיינים של מכשירי הון ספציפיים, יכלול דוח נפרד - מידע פיקוחי נוסף - שיכלול באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי;
- צמצום משמעותי בדרישות הגילוי בפרק על תיאור עסקי התאגיד הבנקאי. העברת המידע על ממשל תאגידי ועל תיאור עסקי התאגיד לפרק נפרד שיבוא לאחר הדוח הכספי;
- אימוץ דרישות הגילוי שנכללו בהמלצות לשיפור הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים, שפורסמו על ידי צוות משימה לשיפור הגילוי (ה-EDTF), בעיקר באינטרנט, במסגרת דוח נפרד שיכלול דרישות גילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים;
- שינוי סדר ההצגה בדוח הכספי: הצגת דוח רווח והפסד לפני המאזן, הצגת ביאורים תוצאתיים לפני ביאורים מאזניים, פיצול ביאור 4 בדבר "סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי" לביאור תמציתי ולביאור נפרד רחב.

הוראות הדיווח לציבור בדבר דוח רבעוני של תאגיד בנקאי והוראות הדיווח לציבור בדבר דוח שנתי ורבעוני של חברת כרטיסי אשראי עודכנו בעקביות לאמור לעיל. תחילת יישום ההוראה החדשה תהיה החל מדוח שנתי 2015 (דוח זה).

יצוין כי בהוראות המעבר לשנת 2015, קבעה המפקחת על הבנקים התאמה של ימים בודדים להגשת חלק מהדוחות הרבעוניים בשנת 2016.

הקדמת מועדי הגשת דוחות שנתיים ורבעוניים

ביום 3 באוקטובר 2013, פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור לפיו דוח שנתי של תאגיד בנקאי יפורסם בתוך 60 יום מתאריך המאזן (במקום 90 ערב פרסום התיקון, בהתייחס לתאגיד בנקאי העומד בראש קבוצה בנקאית) ודוח רבעוני בתוך 45 יום מתאריך המאזן (במקום 60 יום ערב פרסום התיקון). זאת, בכדי להתאים את מועדי הפרסום למקובל בארה"ב ובכדי לשפר את זמינות המידע לקוראי הדוחות הכספיים. הקדמת המועדים נעשתה באופן מדורג ומסתיימת מדוח שנתי 2015 (דוח זה) ואילך ומהדוח הרבעוני לרבעון ראשון 2016 ואילך.

טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 450 - הליכי גביית חובות

המפקח על הבנקים ורשות האכיפה והגביה גיבשו עקרונות, שמטרתם להבטיח יעילות ושקיפות בהליכי גביית חובות ממגזר משקי בית וממגזר עסקים קטנים. בהתאם, ביום 4 במאי 2015 הפיץ הפיקוח על הבנקים טיוטת של הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 450. בהתאם לטיוטה, התאגידים הבנקאיים יידרשו, בין היתר, להקים פונקציה ייעודית אשר תרכז את הטיפול בגביית חובות; לקבוע מדיניות ונהלים לטיפול בגביית חובות, תוך מעורבות של הדירקטוריון והנהלה; לקבוע תקרת ריבית פיגורים בהלוואה וליתן גילוי בהסכם ההלוואה לאופן חישובה. בנוסף, כוללת הטיוטה הוראות המתייחסות למתן גילוי ומידע ללקוח באמצעים אלקטרוניים גם לאחר היווצרות החוב ומשלוח מכתבי התראה בסמוך להיווצרות הפיגור. בהתייחס לפתיחת תיקים בהוצאה לפועל - נקבעה מתכונת אחידה, לפיה ימסרו התאגידים הבנקאיים טבלאות ריבית פיגורים לשכת ההוצאה לפועל; תשלומים להקטנת החוב/סילוקו יבוצעו ישירות לתיק הלקוח בהוצאה לפועל. תשלום שיבוצע כאמור, יישא יום ערך של יום זקיפת התשלום בהוצאה לפועל וירשם בהתאם בספרי התאגיד הבנקאי. הטיוטה כוללת גם הוראות המתייחסות לפיקוח ובקרה של התאגיד הבנקאי על עורכי דין חיצוניים, שהתמנו לפעול לגביית החוב. בהתאם לטיוטה, ההוראה תחול גם על הלוואות שהועמדו לפני כניסת ההוראה לתוקף. בהתייחס לסעיף העוסק בתקרת הריבית לפיגורים - ההוראה תחול בכפוף לכך שתקרת ריבית הפיגורים בהתאם להוראה אינה עולה על ריבית הפיגורים ההסכמית.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 - דירקטוריון

ביום 26 במאי 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראה. בהתאם לתיקון, בין היתר, הוסמך המפקח על הבנקים לקבוע הוראות בדבר עליה הדרגתית במספר הדירקטורים בדירקטוריון של תאגיד בנקאי שהפך לתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, עד להשלמת המספר ל-15. תחילת התיקון מיום פרסומו. במכתבו מיום 25 ביוני 2014, הודיע המפקח על הבנקים לבנק, כי הוא מאשר, מתוקף סמכותו כאמור, עליה הדרגתית של דירקטור נוסף אחד בכל אחת משלוש אסיפות בעלי המניות בשנים 2014-2016, כך שמספר החברים בדירקטוריון הבנק סמוך לאחר אסיפת בעלי המניות השנתית בשנת 2014 יהיה 13 דירקטורים, וסמוך לאחר זו של שנת 2016 יהיה 15 דירקטורים.

מכתב סגנית המפקחת על הבנקים בנושא "שיווק יזום של הלוואות קמעונאיות"

ביום 17 בנובמבר 2015 פורסם המכתב במסגרתו התבקשו התאגידים הבנקאיים לרענן את הנהלים והבקורות באשר לפניה יזומה למתן הלוואה ללקוח קמעונאי ספציפי, כמפורט במכתב. כך לדוגמה יש לוודא כי תהליך הפניה היזומה להעמדת הלוואה ללקוח מוסדר ומפורט ברמת הגדרת קהלי היעד הספציפיים של הלקוחות להם משווקים הלוואות, לבחון את הכדאיות הכלכלית של הלקוח ליטול הלוואה ואת היכולת שלו לעמוד בהתחייבויותיו. המכתב קובע כי על התאגידים הבנקאיים להקליט את השיחות או לחילופין לתעדן בכתב באופן מפורט. כמו כן, נתבקשו התאגידים הבנקאיים לוודא יישום האמור במכתב, בין היתר, באמצעות שילוב הנושא בתוכניות העבודה של קצין הציות, מערך הייעוץ המשפטי והביקורת הפנימית וכן הובהר כי מוטלת על הנהלת התאגיד הבנקאי והדירקטוריון החובה לוודא כי הליכי השיווק כמפורט לעיל מתקיימים באופן תקין.

טיוטת חוזר בדבר מתכונת היתר לפתיחת סניפים חלקיים וניידים

הטיוטה הופצה ביום 14 בינואר 2016 ובמסגרתה מוצע כי תאגידים בנקאיים יוכלו לתת מענה ללקוחות המעדיפים קבלת שירותים בנקאיים בערוצים המסורתיים על פני שימוש באמצעים טכנולוגיים, באתרים בהם אין הצדקה כלכלית לפתיחת סניף מלא. ההיתר יאפשר פתיחת סניפים חלקיים באתרים שונים, אשר ניתן יהיה להפעילם אף באמצעות סניף נייד, והכל בהתאם לתנאי ההיתר.

מכתב המפקחת על הבנקים בנושא סגירת סניפים וצמצום מספר עמדות הטלרים בבנק - מתן מענה ללקוחות

ביום 6 בדצמבר 2015 פורסם המכתב. המכתב מחייב את הבנקים לגבש מדיניות סינוף לשנים הבאות, אשר לצד הגברת השימוש באמצעים ישירים וטכנולוגיים לצורך מתן שירותים בנקאיים (תוך צמצום מספר הסניפים ועמדות הטלרים בסניפים) תכלול מענה והתחשבות בצרכים של הלקוחות המושפעים מסגירת הסניפים ולקוחות המתקשים בהסתגלות לאמצעים הטכנולוגיים החדשים. את מסמך המדיניות כאמור, נדרשו הבנקים להגיש עד ליום 30 בינואר 2016.

הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא הטיפול בתלונות ללקוחות

ההוראה פורסמה ביום 2 באוקטובר 2014 והיא נועדה לאמץ את עקרון 9 לעקרונות העל להגנה על צרכנים של שירותים פיננסיים שפורסמו על ידי ה-OECD, במטרה לשפר את טיפול המערכת הבנקאית בתלונות הציבור. עיקרי ההוראה: התאגיד הבנקאי יידרש לקבוע מדיניות לטיפול בתלונות הציבור על בסיס קבוצתי ובהתאם לכך להקים פונקציה ייעודית לטיפול בתלונות הציבור שבראשה יעמוד נציב תלונות הציבור; נציב תלונות הציבור ידווח לממונה עליו ולקצין הציות על ליקויים מהותיים ויגיש לדיון ההנהלה והדירקטוריון דוחות תקופתיים המסכמים את פעילותו; בנוסף, יגיש דוח תקופתי לפיקוח על הבנקים בדבר הטיפול בתלונות וליקויים מהותיים שאותרו; אמנת השירות של נציב תלונות הציבור ודוח המתמצת את פעילותו יובאו לידיעת הציבור; לנציב תלונות הציבור תהיה הסמכות לקבוע למתלונן סעד כספי או אחר בעקבות בירור התלונה ולהמליץ על דרכים לתיקון הליקויים. ההוראה החדשה חלה מיום 1 באפריל 2015.

סיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא בנקאות בתקשורת

ביום 18 בינואר 2016 פורסמה סיוטת ההוראה, שנועדה להסדיר בהוראה אחת את נושא הבנקאות בתקשורת ולהחליף את הוראה 435, חלקים בהוראה 357 והוראה 418. הסיוטה מהווה שינוי מהותי בגישת הפיקוח על הבנקים, ומטרתה הסרת חסמים קיימים להמשך התפתחות הבנקאות הדיגיטלית ומתן גמישות לתאגידים הבנקאיים ליישם טכנולוגיות משתנות ללא פניה מוקדמת לפיקוח בכל עניין. בהתאם לגישה זו, ההוראה תכלול עקרונות ותותר בידי התאגידים הבנקאיים שיקול דעת במתן השירותים בהתאם להערכת סיכונים. בהתאם לסיוטה, התאגידים הבנקאיים יידרשו לקבוע מדיניות בכל הנוגע לניהול סיכונים הבנקאות בתקשורת, לרבות סיכונים מבטח מידע, מעילות והונאות, סיכונים משפטיים וסיכונים מוניטין. מדיניות זו תאושר על ידי דירקטוריון התאגיד הבנקאי.

חובת יידוע הלקוח אודות פערי ריביות

במכתב מיום 15 בינואר 2015, דרש הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים, בענין הפער הקיים בין הריביות המשולמות על פיקדון בהוראת קבע לבין ריביות הנגבות בגין יתרת חובה בחשבון:

- לגבי לקוחות שמבקשים להפקיד כספים בפיקדון בעת שהם מצויים ביתרת חובה - להקפיד על מתן מידע אודות פערי הריביות כאמור, טרם ביצוע הפקדת הכספים בפיקדון;
- לגבי לקוחות שנכון למועד המכתב מצויים ביתרת חובה ואשר במקביל מפקידים כספים בפיקדון באמצעות הוראת קבע - לפנות אליהם בכתב, בתוך 60 יום ממועד המכתב, ולהציג להם מידע בנוגע לשיעורי הריבית כמפורט במכתב;
- פנייה יזומה - הובהר כי אין לבצע פניות יזומות ללקוחות המצויים באותה עת ביתרת חובה, בהצעה להפקיד כספים בפיקדון.

מכתב סגנית המפקח על הבנקים - ביטול שעבודים שהאשראי בגינם נפרע

ביום 31 באוגוסט 2015 הופץ המכתב, על פיו נדרשים התאגידים הבנקאיים לטייב את המאגרים, בבנקים ובמרשמים המתאימים, ולפעול למחיקת שעבודים שנרשמו להבטחת חיובים שנפרעו, החל משנת 1994. נדרש לסיים את הטיוב עד ליום 31 בדצמבר 2016. הבנק נערך ליישום האמור במכתב.

פרטים בדבר הוראות ניהול בנקאי תקין חדשות נוספות (או טיוטות של הוראות) הובאו גם בפרקים "תיאור פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות - פרטים נוספים", ו-"ההון האנושי" לעיל ובמסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" העומד לעיון באינטרנט.

ריבוי יוזמות חקיקה

גם שנת 2015, כקודמותיה, התאפיינה בריבוי הצעות חוק פרטיות (אשר חלקן נתמכות על ידי הממשלה), שעניינן הטלת הגבלות על הבנקים (בחוק או על פיו) בתחומי הפעילות השונים, ובכלל זה: הגבלות על מתן אשראי, הגבלות בעניין גביית עמלות, הגבלות על תשלום ו/או גביית ריבית, וכיוצ"ב. הצעות חוק אלה ודומות להן, אם תתקבלנה, עלולות להיות בעלות השפעה שלילית מהותית על פעילות הבנק והחברות המאוחדות שלו ועל תוצאות פעולותיהם בעתיד. הבנק אינו יכול להעריך איזה מבין הצעות החוק תתקבל ומה יהיה היקף ההשפעה האמורה. כמו כן, התאפיינה גם שנת 2015 בריבוי הוראות רגולטוריות, הן הוראות ניהול בנקאי תקין והן הוראות שונות לגבי הדיווח לציבור, שהוצאו על ידי המפקח על הבנקים. לכך נוספו הוראות של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ושל רשות ניירות ערך, לגבי הנושאים שבפיקוחם, והחלטות הממונה על ההגבלים העסקיים בתחום סמכויותיו. יישום ההוראות השונות מצריך לא אחת היערכות הכרוכה בהשקעת משאבים, ולעיתים יש בה משום פגיעה אפשרית בהכנסות התאגידים הבנקאיים ממקורות שונים. הבנק מעריך כי מצב דברים זה, צפוי להימשך גם בעתיד. ראו גם לעיל, "סיכונים משפטיים ורגולטוריים" בפרק "סקירת הסיכונים" לעיל.

מיסוי

כללי

הבנק ומרבית חברות הבת שלו בישראל הוגדרו כמוסד כספי לעניין חוק מס ערך מוסף, התשל"ה-1975 ומשכך, מוטלים על פעילותם מס שחר ומס רווח בשיעור של 17.0% מהשכר ששולם ומהרווח, בהתאמה.

היבטי מס של ההוראה בדבר חובות פגומים

בחודש פברואר 2012 נחתם עם רשות המסים הסכם בדבר עיתוי ההכרה לצרכי מס בהוצאות להפסדי אשראי שתרשמנה בספרים בהתאם להוראה בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכוני אשראי והפרשה להפסדי אשראי". במסגרת ההסכם נקבע, בין היתר, כי בגין חובות גדולים (מעל 1 מיליון ש"ח) ההפרשה תותר כהוצאה, ובמידה ותתבצע גביה, תבוצע התחשבנות עם רשויות המס. בגין חובות קטנים ההפרשה לא תוכר כהוצאה, אולם יוכרו המחיקות בפועל בשנתיים שלאחר שנת ביצוע ההפרשה. עוד נקבע, כי הפרשות בשל "חובות קמעונאיים", שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2010, וטרם הוכרו על פי ההסדר הקודם, יותרו בניכוי לצרכי מס בחמישה שיעורים שנתיים שווים, החל משנת המס 2011. כמו כן נקבע, כי הפרשות להפסדי אשראי שנרשמו במועד היישום לראשונה של הוראות המפקח, ונקצפו במישרין ליתרת העודפים ליום 1 בינואר 2011, יותרו בניכוי לצרכי מס בחמישה שיעורים שנתיים שווים, החל משנת המס 2011.

מעמד של מתווך מורשה (Q.I.)

לבנק מעמד של מתווך מורשה (Q.I.), כהגדרתו על ידי רשויות המס בארה"ב. משמעות מעמד זה הינה שהבנק התקשר בהסכם עם רשויות המס בארה"ב, לפיו הוא רשאי לערוך ניכוי מס במקור בגין פעילות לקוחותיו בניירות ערך.

לפרטים נוספים בנושא "מיסוי", ראו ביאור 8 לדוחות הכספיים.

שינויים בחקיקה הגלובלית למניעת עבירות מס

לפרטים בדבר שינויים בחקיקת המס בארה"ב - חקיקת ה-FATCA - והיערכות בקבוצה ליישום ההוראות, ראו "חשיפה לסיכונים חוצי גבולות" במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", העומד לעיון באינטרנט.

הליכים משפטיים

בביאור 26 ג' לדוחות כספיים מתוארות תובענות מהותיות אשר תלויות ועומדות נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו.

הליכים משפטיים נוספים

הליך נגד אידיבי (סוויס) בנק. ביום 4 בנובמבר 2011, הוגשה תביעה לבית הדין לעבודה בג'נבה, כנגד אידיבי (סוויס) בנק, בסך של כ-2 מיליון פרנקים שווייצריים, על ידי מי שניהן בעבר כסמנכ"ל אידיבי (סוויס) בנק ומנהל הסיכונים שלו. במסגרת התביעה נטענות טענות שונות בנוגע להתנהלות הבנק בקשר לפיטוריו ולזכויותיו בהקשר זה. אידיבי (סוויס) בנק הגיש כתב הגנה וכתב תביעה שכנגד. ההליכים בין הצדדים ממשיכים להתקיים.

ברקע הדברים יצוין כי בחודש אוקטובר 2010, הגיש התובע, אז עדיין סמנכ"ל ב-אידיבי (סוויס) בנק, דוח ובו ממצאים שונים, ביניהם ממצאים המצביעים לכאורה על הפרות דין ונהלים. ממצאי הדוח הועברו לבדיקה חיצונית של KPMG (שווייץ) ומעבר להפרות שונות של נהלי הבנק לא נמצאו הפרות דין כנטען. דיווחים מתאימים נמסרו לרשויות בשווייץ.

ביום 6 במאי 2013 הגיש התובע בתביעה האמורה תובענה בדרך של המרצת פתיחה לבית המשפט המחוזי בתל אביב נגד הבנק ונגד אידיבי (סוויס) בנק. עניינה של התובענה הוא בקשה למתן סעד צהרתי, על פיו בית המשפט יצהיר על תוקפו של הסכם פשרה, אשר לטענת התובע הוסכם עם הבנק באוקטובר 2011, במסגרת הליכי גישור. לטענת התובע, ההסכם מחייב את הבנק ואת אי די בי (סוויס) לכל דבר ועניין. הבנק עתר למחיקת התובענה על הסף. בחודש ינואר 2014 התקיים דיון בבקשה וההחלטה בבקשה תינתן לאחר שיוגשו סיכומי הצדדים. ביום 15 במאי 2014 החליט בית המשפט המחוזי בתל אביב לדחות על הסף את התובענה. ביום 19 ביוני 2014 הוגש לבית המשפט העליון ערעור על ההחלטה האמורה. ביום 2 ביולי 2015, הוגשה כנגד הבנק תביעה על ידי התובע האמור, במסגרתה נטען, כי פרסומי הבנק שנזכרו לעיל בדוחות הכספיים השנתיים, מהווים פרסום לשון הרע כנגדו. בתביעה עתר התובע לפיצוי בגין נזקים שנגרמו לו לטענתו עקב הפרסומים בסך של 360 אלף ש"ח. ביום 18 בפברואר 2016 הוגשה פשרה בין הצדדים, אשר קיבלה תוקף של פסק דין על ידי בית המשפט העליון, לביטול כל ההליכים אשר ננקטו על ידי התובע כלפי הבנק וכלפי אידיבי (סוויס) בנק.

בקשה לאישור תובענה ייצוגית של עובדים שפרשו בפרשה מוקדמת. ביום 24 במרס 2013 הוגשה בבית הדין האזורי לעבודה, תביעה נגד הבנק ואחרים ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנק מרכנתיל דיסקונט.

בית הדין מתבקש להגדיר את הקבוצה בשמה מוגשת תובענה ייצוגית, ככל העובדים הקבועים שפרשו מעבודתם פרישה מוקדמת מרצון. לטענת התובע, קיימים 4 רכיבי שכר (ביטוח בריאות, החזר הוצאות רפואיות, קה"ל עודף חייב ותגמולים מעל תקרה) אשר שולמו כתשלומים קבועים בתלושי שכר מדי חודש וכל עוד התקיימו יחסי עובד מעביד. רכיבים אלו, לטענת התובע, מהווים על פי החוק רכיבים של השכר הקובע לצורך תשלום פיצויי פיטורין ובהתאם לכך, מהווים השכר הקובע לצורך תשלום תגמולים עבור פרישה מוקדמת מרצון. שווי התביעה עבור כלל חברי הקבוצה מוערך על ידי התובע בסך של כ-40 מיליון ש"ח.

ביום 15 ביולי 2013 הגיש הבנק תגובה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בנק מרכנתיל דיסקונט הגיש ביום 15 ביולי 2013 בקשה לסילוק על הסף של הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

ביום 27 באוקטובר 2013 התקיים דיון בית הדין האזורי לעבודה, בסיומו ניתנה החלטה לפיה על המבקש להגיש השלמת טיעון מטעמו. ביום 30 באוקטובר 2013 חלף הגשת השלמת טיעון כאמור, הגיש המבקש בקשה לתיקון הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, ובקשות נוספות, וכן ביקש לדחות את המועד להגשת השלמת טיעון עד לאחר הגשת הבקשה הנ"ל.

בהחלטתו של בית הדין מיום 16 ביולי 2014 נדחתה הבקשה ובית הדין השית על המבקש הוצאות. כן נקבע כי על המבקש להגיש השלמת טיעון עד ליום 31 באוגוסט 2014 ועל הבנק להגיב תוך 45 ימים.

ביום 31 באוגוסט 2014 הגיש המבקש בקשה להארכת המועד להגשת השלמת טיעון מטעמו. בית הדין קיבל את בקשתו של המבקש וקבע מועד להגשת השלמת טיעון מטעם המבקש וכן מועד להגשת תגובת הבנק. ביום 3 בנובמבר 2014 הגיש המבקש השלמת טיעון מטעמו וביום 21 בדצמבר 2014 הגיש הבנק השלמת טיעון מטעמו. הצדדים ממתינים להחלטה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

פניה על פי סעיף 194 לחוק החברות. ביום 11 ביוני 2014 התקבלה בבנק פניה על פי סעיף 194 לחוק החברות, התשנ"ט-1999, המופנית ליו"ר דירקטוריון הבנק וליו"ר דירקטוריון "כאל", לפיה נדרשים הבנק וכאל להגיש תביעה נגד נושאי משרה ועובדים, אשר מעשיהם או מחדליהם הובילו, לטענת הפונה, להטלת קנסות על ידי ויזה אירופה ומסטרקארד בשנים 2008 ו-2009 בגין פעילות כאל אינטרנשיונל (חברה בת של כאל, שבינתיים מחוגה עם ולתוך כאל). הפונה דורש כי במסגרת התביעה שתוגש יעתרו הבנק ו/או כאל לפיצוי בגין כל הנזקים הישירים והעקיפים שנגרמו לכאורה לבנק ו/או לכאל ו/או לכאל אינטרנשיונל, לרבות תשלום הקנסות והעיצום הכספי שהוטל על כאל על ידי בנק ישראל בגין הפרת

הוראות צו איסור הלבנת הון, ההוצאות המשפטיות בהן נשאו והפגיעה במוניטין של הבנק ושל כאל. ביום 31 באוגוסט 2014 השיב הבנק לפניה, ודחה את הדרישה להגשת תביעה כאמור. ביום 26 באפריל 2015 התקבלו בבנק שתי פניות על פי סעיף 194 לחוק החברות. פניה אחת מופנית ליו"ר דירקטוריון הבנק וליו"ר דירקטוריון כאל והפניה השנייה מופנית ליו"ר דירקטוריון הבנק בלבד. לפי הפניות נדרשים הבנק וכאל להגיש תביעה נגד גורמים שונים, ובכלל זה נושאי משרה, דירקטורים ואחרים בכאל ובבנק בתקופה הרלבנטית, בטענה כי בשל רשלנותם ו/או הפרת חובותיהם כלפי כאל, אפשרו, לטענת הפונים, קיומה של פעילות בלתי חוקית, בה לכאורה עסקה כאל, ולנזקים (ישירים או עקיפים) שנגרמו לכאל ולבנק בשל כך. הבנק ו-כאל דחו את הדרישות.

בקשה לאישור תביעה נגזרת. לפרטים בדבר תביעה ובקשה לאישור הגשתה כתביעה נגזרת (מרובה), אשר הוגשו ביום 7 במאי 2015, ראו ביאור ג' 36 (3) לדוחות הכספיים.

הליכים משפטיים מהותיים שהסתיימו בשנת 2015

1. ביום 13 באוקטובר 2013 הוגש בבית המשפט המחוזי בלוד כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית כנגד כל חברות כרטיסי האשראי (בהן כאל) וכנגד מספר חברות דלק. המבקשים טענו כי במסגרת הסדר בין חברות הדלק לבין חברות כרטיסי האשראי, נגבו סכומים הנעים בין 150 ש"ח ל-600 ש"ח בגין כל תדלוק ותדלוק ללא קשר לעלות התדלוק ("החייב הנוסף"), וכי החיוב הנוסף לא הובא לידיעת הצרכנים. המבקשים לא העריכו את סכום התביעה בהתייחס לכלל הקבוצה.
ביום 10 בפברואר 2015, ניתן פסק דין במסגרתו אישר בית המשפט הסדר הסתלקות מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית.
2. ביום 1 בספטמבר 2013, הוגשו בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד בנק מרכנתיל דיסקונט. המבקשת טענה כי בנק מרכנתיל דיסקונט מתנה מתן הלוואה בערבות מדינה, בסכום המקסימלי לו זכאי הלווה (להלן - "מלוא סכום הלוואה"), בהפקדת פיקדון בשיעור השווה לשליש ממלוא סכום הלוואה. המבקשת העמידה את סכום תביעתה לכלל חברי הקבוצה על סך של 129 מיליון ש"ח.
ביום 18 בפברואר 2015, ניתן פסק דין, במסגרתו אישר בית המשפט הסדר הסתלקות מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ללא צו להוצאות.
3. ביום 12 במאי 2009 התקבלו בבנק תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, שהוגשו נגד הבנק ונגד בנקים נוספים. התובעים טענו שבין הבנקים הנתבעים התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות. הנזק הוערך לצורך התביעה בסך כולל של כ-1 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעים, ללא חלוקה ביניהם.
ביום 31 במאי 2015, אישר בית המשפט המחוזי הסדר פשרה בתיק. התשלום בהתאם להסכם הפשרה שולם מהכספים שהועברו בהתאם לצו המוסכם (ראו ביאור ג' 26 ו-14 לדוחות הכספיים).
4. ביום 30 ביוני 2008, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים נוספים. התובעים טענו כי שלושת הבנקים הנתבעים יצרו קרטל לתיאום מחירי העמלות שהם גובים מלקוחותיהם. הנזק לכלל חברי הקבוצה הוערך בסך של 3.5 מיליארד ש"ח. חלקו של הבנק בסכום הנתבע היה סך של כ-770 מיליון ש"ח.
ביום 31 במאי 2015, אישר בית המשפט המחוזי הסדר פשרה בתיק. התשלום בהתאם להסכם הפשרה שולם מהכספים שהופקדו בהתאם לצו המוסכם (ראו ביאור ג' 26 ו-14 לדוחות הכספיים).
5. ביום 30 באוקטובר 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט, בנק הפועלים, בנק איגוד והבנק הבינלאומי. לטענת המבקשים, הבנקים המשיבים מחייבים את לקוחותיהם בעת חידוש אשראי בעמלת טיפול באשראי ובטחונות, אף שלא אירע שינוי בבטחונות שניתנו בגין האשראי. המבקשים העמידו את סכום תביעתם על סך של 2 מיליארד ש"ח, והעריכו את חלקו של הבנק בסך של כ-498 מיליון ש"ח ואת חלקו של בנק מרכנתיל דיסקונט בסך של כ-195 מיליון ש"ח.
ביום 5 במרס 2015 ניתן פסק דין לפיו נדחתה הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 3 במאי 2015 הגיש התובע ערעור על פסק הדין האמור. ביום 24 ביוני 2015 נתן בית המשפט העליון פסק דין בהסכמה לדחות את הערעור.
6. ביום 5 באוגוסט 2014, הוגשו תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד הבנק, נגד בנק מרכנתיל דיסקונט ונגד בנקים נוספים. לטענת המבקשת, הבנקים המשיבים גובים עמלות העברה וטיפול במט"ח בניגוד לכללי הבנקאות ובניגוד לחוק ההגבלים העסקיים. המבקשת העמידה את סכום התביעה המצרפי, כנגד כל הבנקים המשיבים, על סך של 3 מיליארד ש"ח ולחילופין על לא פחות מ-1.5 מיליארד ש"ח.
ביום 23 ביוני 2015, קבע בית המשפט כי על המבקשת להפקיד ערובה כספית בסך של 25 אלף ש"ח עבור כל משיב, עד ליום 23 ביולי 2015. עוד נקבע כי במידה ולא תופקד הערובה, תמחק הבקשה לאישור התובענה. ביום 25 באוגוסט 2015, בית המשפט מחק את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

7. ביום 29 באוקטובר 2009 הגישו שתי חברות תביעה נגד הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט וחמישה בנקים נוספים, למתן פסק דין הצהרתי לפיו אין הבנקים הנתבעים זכאים לחייב את חשבונותיהם בריבית הפרה בסכום של כ-840 מיליון ש"ח, אלא בסך של 37 מיליון ש"ח בלבד. לחילופין, הבנקים זכאים לחייב אותם בהפרשי הצמדה וריבית בלבד.

ביום 25 ביולי 2013 ניתן פסק דין חלקי, לפיו ריבית ההפרה מהווה פיצוי מוסכם. ביום 3 בנובמבר 2013, ניתן פסק דין משלים במסגרתו, בין היתר, אושר סכום ההשבה.

ביום 23 באוגוסט 2015, ניתן פסק דין בעליון אשר דחה את ערעור הבנקים וקיבל חלקית את ערעור התובעות. בהתאם לפסק הדין, על הבנקים להשיב סך כולל של כ-286 מיליון ש"ח (מעודכן לאוגוסט 2015, כולל השבת חלק מהאגרה ומשכר טרחת עורכי דין שנפסק לטובת התובעות). חלקה של קבוצת דיסקונט מסתכם בסך של כ-42 מיליון ש"ח.

בנוסף, ההליכים שתוארו בביאור 19 ג' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, סעיף 12.8 (עמ' 402) הושמטו, לאחר בחינה חוזרת של מהותיותם. כמו כן, ההליכים שתוארו בביאור 8 ב' לתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2015, סעיף 5.4 (עמ' 176-177) הושמטו, לאחר בחינה חוזרת של מהותיותם.

הליכים של רשויות

1. לפרטים בדבר הליכים שונים שמתקיימים מול הממונה על ההגבלים העסקיים ובית הדין להגבלים עסקיים, בעניין פעילות הקבוצה בתחום כרטיסי האשראי, ראו ביאור 36 ב' 1 ו-2 לדוחות הכספיים ו-"הפעילות בתחום כרטיסי אשראי" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה לעיל.
2. לפרטים בדבר קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 43 (א) (1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה קבעה הממונה שבין הבנק לבין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע, ולפרטים בדבר צו מוסכם, לסיום ההליך, שאושר על ידי בית הדין להגבלים עסקיים, ראו ביאור 26 ג' 14 לדוחות הכספיים.
3. לפרטים בדבר התנאים שקבעו המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים, באישורם להסכם בין הבנק לבין פיבי אחזקות, בעניין החזקות הבנק בבנק הבינלאומי הראשון, ראו ביאור 38 (1) לדוחות הכספיים.
4. לפרטים בדבר חקירת משטרה ותפיסת מסמכים והעברת תיק החקירה לפרקליטות והודעת הפרקליטות לפיה הפרקליטות שוקלת להגיש כתב אישום כנגד כאל, ראו ביאור 36 ג' לדוחות הכספיים וכן "כאל - התפתחויות מהותיות" בסעיף "מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
5. לפרטים בדבר הסכם בין ממשלת שוויץ לבין משרד המשפטים האמריקאי, והשלכותיו האפשריות על אידיבי (סוויס), ראו ביאור 26 ג' 15 לדוחות הכספיים.
6. ביום 3 בפברואר 2015 הורתה רשות ניירות ערך לבנק, מכח סמכותה לפי סעיף 36 ו (1) לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, למסור לה פרטים בענין "חשיפה לקנסות בגין העלמות מס של לקוחות אמריקאיים". ביום 24 בפברואר 2015 הורתה רשות ניירות ערך לבנק, מכח סמכותה לפי סעיף 36 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, לכלול פרטים בדוח שנתי 2014 בקשר לנושא.
7. לפרטים בדבר ביקורת בנושא החשיפה לסיכונים הכרוכים בפעילות תושבי חוץ, ובדבר ביקורת בנושא לקוחות אמריקאים, בהתאם לדרישות הפיקוח על הבנקים, ראו "חשיפה לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ" במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" העומד לעיון באינטרנט.

שונות

איכות הסביבה

הבנק הינו תאגיד פיננסי המספק שירותים פיננסיים שונים ללקוחותיו וככזה, ההשפעות הסביבתיות הישירות של "תהליכי הייצור" המתקיימים בו הינן מצומצמות ביותר, אם בכלל. זאת בשונה, למשל, ממפעל תעשייתי אשר עשוי להתמודד עם בעיות של פליטות גזים, שפכים, פינוי פסולת רעילה וכיוצ"ב.

עיקר ההשפעות הסביבתיות של הבנק הן השפעות עקיפות הנובעות מצריכת משאבים "משרדית": אנרגיה, מים, נייר וכיוצ"ב. ההשפעות הסביבתיות העקיפות כאמור אינן חושפות את הבנק לסיכונים סביבתיים (כמשמעות המונח בתקנות ניירות ערך) אשר יש להם או צפויה להיות להם השפעה מהותית על הבנק.

אחד מייעדי הבנק בנושא איכות סביבה הוא צמצום ההשפעות העקיפות כאמור.

פרטים בדבר פעולות הבנק לצמצום ההשפעות העקיפות כאמור (ובכלל זה: צמצום צריכת נייר, מיחזור נייר ובקבוקי פלסטיק, צמצום צריכת מים ואנרגיה ועוד) מדווחים בדוחות החברתיים שהבנק מפרסם מעת לעת. לפרטים בדבר סיכונים סביבתיים כמשמעותם בהוראות המפקח על הבנקים, ראו "סיכונים סביבתיים" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" לעיל.

נספחים לדוח השנתי

נספח מס' 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית על בסיס מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	429
נספח מס' 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני	433
נספח מס' 3 - מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני	435
נספח מס' 4 - פירוטים נוספים - תיק ניירות ערך	436
נספח מס' 5 - פירוטים נוספים	440
נספח מס' 6 - מילון מונחים	444

נספח מס' 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית על בסיס מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2015			2014			2013		
יתרה	הכנסות	שיעור	יתרה	הכנסות	שיעור	יתרה	הכנסות	שיעור
ממוצעת (2) ריבית	ההכנסה	ההכנסה	ממוצעת (2) ריבית	ההכנסה	ההכנסה	ממוצעת (2) ריבית	ההכנסה	ההכנסה
במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים
חדשים	באחזים	חדשים	באחזים	חדשים	באחזים	חדשים	באחזים	באחזים
נכסים נושאי ריבית:								
אשראי לציבור: (3)								
96,033	3,840	4.00	92,791	4,059	4.37	93,094	4,754	5.11
21,497	758	3.53	19,307	685	3.55	17,626	618	3.51
סך-הכל אשראי לציבור	*4,598	3.91	112,098	*4,744	4.23	110,720	*5,372	4.85
אשראי לממשלה:								
514	16	3.11	1,686	13	0.77	1,738	38	2.19
40	2	5.00	48	2	4.17	68	3	4.41
סך-הכל אשראי לממשלה	18	3.25	1,734	15	0.87	1,806	41	2.27
פקדונות בבנקים:								
3,482	10	0.29	2,696	11	0.41	2,533	27	1.07
2,050	15	0.73	2,498	25	1.00	2,145	26	1.21
סך-הכל פקדונות בבנקים	25	0.45	5,194	36	0.69	4,678	53	1.13
פקדונות בבנקים מרכזיים:								
19,381	25	0.13	14,043	84	0.60	12,263	170	1.39
1,817	4	0.22	1,381	4	0.29	1,458	5	0.34
סך-הכל פקדונות בבנקים מרכזיים	29	0.14	15,424	88	0.57	13,721	175	1.28
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:								
461	— ⁽¹¹⁾	—	589	2	0.34	371	4	1.08
סך-הכל ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	—	—	589	2	0.34	371	4	1.08
איגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה: (4)								
22,382	268	1.20	23,316	448	1.92	27,087	726	2.68
12,988	305	2.35	14,086	354	2.51	16,075	340	2.12
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה	573	1.62	37,402	802	2.14	43,162	1,066	2.47
איגרות חוב למסחר: (4)								
1,983	2	0.10	2,116	22	1.04	3,004	76	2.53
588	1	0.17	51	1	1.96	53	1	1.89
סך-הכל איגרות חוב למסחר	3	0.12	2,167	23	1.06	3,057	77	2.52
נכסים אחרים:								
—	(9)2	—	—	(9)5	—	—	(9)15	—
692	19	2.75	622	21	3.38	614	19	3.09
692	21	3.03	622	26	4.18	614	34	5.54
סך-כל נכסים נושאי ריבית	5,267	2.86	175,230	5,736	3.27	178,129	6,822	3.83
5,825			5,612			5,577		
15,935	(5)		16,771 ⁽¹⁰⁾			15,493 ⁽¹⁰⁾		
סך-כל הנכסים	205,668		197,613			199,199		
מזה: סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל								
39,672	1,104	2.78	37,993	1,092	2.87	38,039	1,012	2.66
	344		289			164		

* עמלות שונכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (12)

הערות לטבלה ראו בעמ' 432.

נספח מס' 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית על בסיס מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2013			2014			2015		
שיעור ההוצאה	הוצאות יתרה	הוצאות ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור ההוצאה	הוצאות יתרה	הוצאות ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור ההוצאה	הוצאות יתרה	הוצאות ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
במיליוני שקלים חדשים	באחוזים		במיליוני שקלים חדשים	באחוזים		במיליוני שקלים חדשים	באחוזים	
התחייבויות נושאות ריבית:								
פקדונות הציבור:								
0.28	41	14,794	0.09	15	17,287	0.02	4	23,192
בישראל - לפי דרישה								
1.42	1,348	95,038	0.74	626	85,008	0.38	290	75,434
בישראל - לזמן קצוב								
1.26	1,389	109,832	0.63	641	102,295	0.30	294	98,626
סך-הכל פקדונות הציבור בישראל								
0.40	54	13,349	0.47	59	12,573	0.47	66	14,160
מחוץ לישראל - לפי דרישה								
0.99	79	7,956	0.68	65	9,557	0.67	64	9,494
מחוץ לישראל - לזמן קצוב								
0.62	133	21,305	0.56	124	22,130	0.55	130	23,654
סך-הכל פקדונות הציבור מחוץ לישראל								
1.16	1,522	131,137	0.61	765	124,425	0.35	424	122,280
סך-הכל פקדונות הציבור								
פקדונות הממשלה:								
1.34	5	374	1.11	4	361	1.11	3	271
בישראל								
0.77	5	647	0.67	4	600	0.67	4	596
מחוץ לישראל								
0.98	10	1,021	0.83	8	961	0.81	7	867
סך-הכל פקדונות הממשלה								
פקדונות מבנקים:								
1.77	44	2,483	0.96	28	2,909	0.35	12	3,446
בישראל								
1.49	22	1,472	1.40	18	1,284	1.44	18	1,247
מחוץ לישראל								
1.67	66	3,955	1.10	46	4,193	0.64	30	4,693
סך-הכל פקדונות מבנקים								
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:								
3.54	164	4,628	3.82	143	3,739	3.88	149	3,843
מחוץ לישראל								
3.54	164	4,628	3.82	143	3,739	3.88	149	3,843
סך-הכל ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר								
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים:								
6.65	802	12,055	5.02	552	10,993	4.26	427	10,022
בישראל								
6.65	802	12,055	5.02	552	10,993	4.26	427	10,022
סך-הכל איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים								
התחייבויות אחרות:								
5.19	⁽⁹⁾ 8	154	2.99	⁽⁹⁾ 4	134	7.46	⁽⁹⁾ 5	67
בישראל								
5.19	8	154	2.99	4	134	7.46	5	67
סך-הכל התחייבויות אחרות								
1.68	2,572	152,950	1.05	1,518	144,445	0.73	1,042	141,772
סך-כל ההתחייבויות נושאות ריבית								
		19,808			25,552			35,458
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית								
		6,125			6,167			6,331
זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי								
		⁽¹⁰⁾ 8,785			⁽¹⁰⁾ 9,378			9,124
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁶⁾								
		187,668			185,542			192,685
סך-כל ההתחייבויות								
		11,531			12,071			12,983
סך-כל האמצעים ההוניים								
		199,199			197,613			205,668
סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים								
2.15	4,250		2.22	4,218		2.13	4,225	
פער הריבית								
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁷⁾								
2.54	3,562	140,090	2.49	3,415	137,237	2.37	3,422	144,236
בישראל								
1.81	688	38,039	2.11	803	37,993	2.02	803	39,672
מחוץ לישראל								
2.39	4,250	178,129	2.41	4,218	175,230	2.30	4,225	183,908
סך-הכל תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית								
מזה: סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל								
1.15	324	28,052	1.04	289	27,753	1.03	301	29,340

הערות לטבלה ראו בעמ' 432.

נספח מס' 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית על בסיס מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

2013			2014			2015		
הכנסות שיעור	הכנסות (הוצאות) הכנסה	יתרה	הכנסות שיעור	הכנסות (הוצאות) הכנסה	יתרה	הכנסות שיעור	הכנסות (הוצאות) הכנסה	יתרה
ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים	במיליוני שקלים
באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים
מטבע ישראלי לא צמוד:								
4.10	4,051	98,846	3.58	3,547	99,165	3.07	3,345	108,868
(1.31)	(1,079)	(82,658)	(0.73)	(581)	(79,329)	(0.38)	(309)	(80,332)
2.79	2,972		2.85	2,966		2.69	3,036	
מטבע ישראלי צמוד למדד:								
5.20	1,289	24,790	2.90	671	23,109	2.44	481	19,751
(5.19)	(1,036)	(19,976)	(3.08)	(555)	(18,029)	(2.40)	(364)	(15,173)
0.01	253		(0.18)	116		0.04	117	
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ):								
2.86	470	16,454	2.85	426	14,963	2.16	337	15,617
(0.60)	(133)	(22,264)	(0.48)	(93)	(19,334)	(0.40)	(68)	(16,927)
2.26	337		2.37	333		1.76	269	
סך כל הפעילות בישראל:								
4.15	5,810	140,090	3.38	4,644	137,237	2.89	4,163	144,236
(1.80)	(2,248)	(124,898)	(1.05)	(1,229)	(116,692)	(0.66)	(741)	(112,432)
2.35	3,562		2.33	3,415		2.23	3,422	

הערות לטבלה ראו בעמ' הבא.

נספח מס' 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית על בסיס מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

2014 לעומת 2013			2015 לעומת 2014		
גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽⁸⁾			גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽⁸⁾		
שינוי נטו	מחיר	כמות	שינוי נטו	מחיר	כמות
במיליוני שקלים חדשים					
נכסים נושאי ריבית:					
אשראי לציבור:					
					בישראל
(695)	(682)	(13)	(219)	(349)	130
67	7	60	73	(4)	77
(628)	(675)	47	(146)	(353)	207
סך-הכל אשראי לציבור					
נכסים נושאי ריבית אחרים:					
					בישראל
(471)	(437)	(34)	(262)	(287)	25
13	51	(38)	(61)	(51)	(10)
(458)	(386)	(72)	(323)	(338)	15
(1,086)	(1,061)	(25)	(469)	(691)	222
סך-כל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית:					
פקדונות הציבור:					
					בישראל
(748)	(701)	(47)	(347)	(336)	(11)
(9)	(14)	5	6	(2)	8
(757)	(715)	(42)	(341)	(338)	(3)
סך-הכל פקדונות הציבור					
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:					
					בישראל
(271)	(244)	(27)	(141)	(122)	(19)
(26)	7	(33)	6	4	2
(297)	(237)	(60)	(135)	(118)	(17)
(1,054)	(952)	(102)	(476)	(456)	(20)
(32)	(109)	77	7	(235)	242
הכנסות ריבית, נטו					

הערות:

- הנתונים מובאים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים.
- לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך של 3 מיליון ש"ח ו-437 מיליון ש"ח, בהתאמה; 2014 - בסך של 9 מיליון ש"ח ו-426 מיליון ש"ח בהתאמה; 2013 - בסך של (6) מיליון ש"ח ו-287 מיליון ש"ח בהתאמה.
- לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- לרבות מכשירים נגזרים.
- תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- השפעת הכמות חושבה על ידי הכפלת פער הריבית בשינוי ביתרה הממוצעת בין התקופות. השפעת המחיר חושבה על ידי הכפלת היתרה הממוצעת בתקופה המקבילה אשתקד בשינוי בפער הריבית בין התקופות.
- הכנסות ריבית מנכסים אחרים והוצאות ריבית מהתחייבויות אחרות כוללות הכנסות והוצאות ריבית מס הכנסה בהתאמה.
- הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים ובנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) ו- (2) בהתאמה.
- סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.
- החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים באר"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (FAS 91). היישום נעשה בדרך של "מכאן ולהבא" ולפיכך, נפגמה ההשוואה לנתוני שנת 2013.

נספח מס' 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

2015				
1	2	3	4	רבעון
במיליוני שקלים חדשים				
1,082	1,550	1,401	1,234	הכנסות ריבית
62	455	334	191	הוצאות ריבית
1,020	1,095	1,067	1,043	הכנסות ריבית, נטו
32	(28)	85	98	הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי
988	1,123	982	945	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
185	102	30	46	הכנסות מימון שאינן מריבית
(2)657	655	650	649	עמלות
22	14	42	1	הכנסות אחרות
864	771	722	696	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
871	832	820	873	משכורות והוצאות נלוות
(1)284	291	294	289	אחזקה ופחת בניינים וציוד
(2)(1)278	295	306	292	הוצאות אחרות
1,433	1,418	1,420	1,454	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
419	476	284	187	רווח לפני מיסים
(1)154	190	102	122	הפרשה למיסים על הרווח
265	286	182	65	רווח לאחר מיסים
-	2	3	4	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס
				רווח נקי:
265	288	185	69	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
(13)	(18)	(17)	(9)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
252	270	168	60	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
רווח למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)				
(1)0.24	0.26	0.16	0.06	רווח נקי למניה, המיוחס לבעלי המניות של הבנק
1,053,869	1,053,869	1,053,869	1,053,869	מספר משוקלל של מניות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב, ששימש לחישוב הרווח למניה (באלפים)

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.
- (2) סווג מחדש - טיוב הסיווג של הפרשה להחזרים.

נספח מס' 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני (המשך)

2014				
1	2	3	4	רבעון
במיליוני שקלים חדשים				
1,324	1,581	1,479	1,352	הכנסות ריבית
306	481	418	313	הוצאות ריבית
1,018	1,100	1,061	1,039	הכנסות ריבית, נטו
75	(35)	40	84	הוצאות (ביטול הוצאות) בגין הפסדי אשראי
943	1,135	1,021	955	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
124	114	148	163	הכנסות מימון שאינן מריבית
631	637	650	668	עמלות
(7) ⁽¹⁾	(7) ⁽¹⁾	(2) ⁽¹⁾	(2) ⁽¹⁾	הכנסות אחרות
762	758	800	833	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
(951) ⁽²⁾⁽¹⁾	(1,115) ⁽²⁾⁽¹⁾	(929) ⁽²⁾⁽¹⁾	(1,091) ⁽²⁾⁽¹⁾	משכורות והוצאות נלוות
(286) ⁽²⁾	(286) ⁽²⁾	(294) ⁽²⁾	(295) ⁽²⁾	אחזקה ופחת בניינים וציוד
(259) ⁽²⁾	(260) ⁽²⁾	(253) ⁽²⁾	(395) ⁽²⁾	הוצאות אחרות
1,496	1,661	1,476	1,781	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
209	232	345	7	רווח לפני מיסים
(80) ⁽²⁾⁽¹⁾	(65) ⁽²⁾⁽¹⁾	(130) ⁽²⁾⁽¹⁾	(4) ⁽²⁾⁽¹⁾	הפרשה למיסים (חיסכון במס) על הרווח
129	167	215	11	רווח לאחר מיסים
15	5	3	4	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס
				רווח נקי:
144	172	218	15	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
(9)	(11)	(13)	(11)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
135	161	205	4	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
רווח למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)				
0.13 ⁽²⁾⁽¹⁾	0.15 ⁽²⁾⁽¹⁾	0.19 ⁽²⁾⁽¹⁾	0.01	רווח נקי למניה, המיוחס לבעלי המניות של הבנק
1,053,869	1,053,869	1,053,869	1,053,869	מספר משוקלל של מניות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב, ששימש לחישוב הרווח למניה (באלפים)

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1) לדוחות הכספיים.
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא חיון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2) לדוחות הכספיים.

נספח מס' 3 - מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני

2014				2015				רבעון
1	2	3	4	1	2	3	4	
במיליוני שקלים חדשים								
								נכסים
26,197	24,769	23,149	31,694	31,410	31,205	27,672	28,518	מזומנים ופקדונות בבנקים
39,541	39,191	39,477	37,353	37,052	36,590	39,251	38,935	ניירות ערך
624	658	953	466	387	607	173	279	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
118,049	117,260	121,148	122,172	123,679	122,257	125,601	129,268	אשראי לציבור
(2,178)	(2,099)	(2,174)	(2,049)	(1,961)	(1,978)	(2,009)	(2,052)	הפרשה להפסדי אשראי
115,871	115,161	118,974	120,123	121,718	120,279	123,592	127,216	אשראי לציבור, נטו
1,833	1,870	1,495	1,533	409	446	491	515	אשראי לממשלות
139	138	141	142	142	141	142	144	השקעות בחברות כלולות
(2)2,481	(2)2,440	(2)2,401	(3)2,291	(2)2,311	2,261	2,177	2,175	בניינים וציוד
142	142	142	142	142	142	142	142	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,576	3,654	5,080	4,596	5,159	3,523	3,762	3,208	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(2)3,553	(2)3,955	(2)3,606	(2)3,890	(2)4,009	3,680	4,117	3,696	נכסים אחרים
4,216	4,273	4,596	(3)4,955	5,051	4,788	5,395	432	נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה
198,173	196,251	200,014	207,185	207,790	203,662	206,914	205,260	סך-כל הנכסים
								התחייבויות והון
147,779	145,350	145,405	152,903	152,804	151,758	152,534	157,404	פקדונות הציבור
3,774	3,795	5,313	5,547	5,805	4,545	4,833	3,907	פקדונות מבנקים
1,007	953	969	872	907	871	854	777	פקדונות הממשלה
3,748	3,522	3,785	3,984	3,910	3,702	3,853	3,833	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
10,825	10,892	10,839	10,638	9,802	9,885	9,937	9,570	כתבי התחייבות נדחים
4,124	4,249	5,218	4,475	5,249	4,067	4,099	3,475	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(2)10,707	(2)11,079	(2)11,234	(2)11,126	(2)11,219	10,850	10,415	10,985	התחייבויות אחרות
3,940	3,996	4,295	4,651	4,779	4,524	6,642	1,675	התחייבויות המוחזקות למכירה
185,904	183,836	187,058	194,196	194,475	190,202	193,167	191,626	סך-כל ההתחייבויות
(2)11,969	(2)12,109	(2)12,577	(2)12,599	(2)12,914	13,039	13,309	13,288	הון עצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
(2)300	(2)306	(2)379	(2)390	(2)401	421	438	346	זכויות שאינן מקנות שליטה
12,269	12,415	12,956	12,989	13,315	13,460	13,747	13,634	סך-כל ההון העצמי
198,173	196,251	200,014	207,185	207,790	203,662	206,914	205,260	סך-כל ההתחייבויות וההון

הערות:

- (1) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ג' 5 (1).
- (2) הוצג מחדש, בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח תוכנה, ראו ביאור 1 ג' 5 (2).
- (3) סווג מחדש - מיון פריטים מבניים וציוד לנכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה.

נספח מס' 4 - פירוטים נוספים - תיק ניירות ערך

1. איגרות חוב זמינות למכירה - נתונים לפי ענפי משק

הלן פרטים בדבר התפלגות איגרות החוב בתיק הזמין למכירה, בחתך של ענפי משק:

31 בדצמבר 2015			
רווח כולל אחר מצטבר			
הפסדים	רווחים	שווי הוגן	עלות מופחתת
במיליוני שקלים חדשים			
איגרות חוב לא ממשלתיות			
10	22	1,757	1,745
ענפים שונים			
82	38	9,664	9,708
שרותים פיננסיים ⁽¹⁾			
92	60	11,421	11,453
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות			
איגרות חוב ממשלתיות			
4	-	660	664
ממשלת ארצות הברית			
7	269	15,341	15,079
ממשלת ישראל			
4	-	252	256
ממשלות אחרות			
15	269	16,253	15,999
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות			
107	329	27,674	27,452
סך-הכל איגרות חוב בתיק הזמין למכירה			
31 בדצמבר 2014			
95	112	11,107	11,090
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות			
7	423	16,175	15,759
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות			
102	535	27,282	26,849
סך-הכל איגרות חוב בתיק הזמין למכירה			

הערה:

(1) ראו בעמוד הבא.

נספח מס' 4 - פירוטים נוספים - תיק ניירות ערך (המשך)

1. איגרות חוב זמינות למכירה - נתונים לפי ענפי משק (המשך)

(1) להלן פירוט איגרות חוב בענף שירותים פיננסיים בתיק הזמין למכירה:

31 בדצמבר 2015			
רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת	
הפסדים	רווחים	שווי הוגן	
במיליוני שקלים חדשים			
18	16	2,067	2,069
בנקים וחברות החזקה בנקאיות ⁽²⁾			
-	3	68	65
ביטוח וגמל			
43	10	5,304	5,337
Ginnie Mae			
7	3	671	675
Freddie Mac			
11	5	1,146	1,152
Fannie Mae			
3	1	408	410
אחרים			
82	38	9,664	9,708
סך-הכל שירותים פיננסיים			

(2) להלן פירוט לפי אזורים גיאוגרפיים של ההשקעה באיגרות חוב של בנקים וחברות החזקה בנקאיות בתיק הזמין למכירה:

-	1	54	53
צפון אמריקה			
14	11	1,388	1,391
מערב אירופה ⁽³⁾			
3	-	204	207
ישראל			
1	4	385	382
אוסטרליה			
-	-	36	36
אחר			
18	16	2,067	2,069
סך-הכל בנקים וחברות החזקה בנקאיות			

(3) להלן פירוט בחתך מדינות של ההשקעה באיגרות חוב של בנקים וחברות החזקה בנקאיות בתיק הזמין למכירה במערב אירופה:

8	6	514	516
בריטניה			
2	1	306	307
שווייץ			
-	-	82	82
שבדיה			
-	3	294	291
צרפת			
-	1	94	93
הולנד			
4	-	98	102
גרמניה			
14	11	1,388	1,391
סך-הכל			

נספח מס' 4 - פירוטים נוספים - תיק ניירות ערך (המשך)

2. איגרות חוב מוחזקות לפדיון - נתונים לפי ענפי משק

להלן פרטים אודות התפלגות איגרות החוב המוחזקות לפדיון, בחתך של ענפי משק:

31 בדצמבר 2015			
הפסדים	רווחים שטרם הוכרו	שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			
איגרות חוב לא ממשלתיות			
1	88	1,905	⁽¹⁾ 1,818
שרותים ציבוריים וקהילתיים			
14	18	1,160	1,156
שרותים פיננסיים*			
15	106	3,065	2,974
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות			
-	315	4,344	4,029
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות			
15	421	7,409	7,003
סך-הכל איגרות חוב בתיק לפדיון			
31 בדצמבר 2014			
23	130	3,593	3,486
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות			
-	364	3,859	3,495
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות			
23	494	7,452	6,981
סך-הכל איגרות חוב בתיק לפדיון			
*להלן פירוט איגרות חוב מוחזקות לפדיון בענף שירותים פיננסיים:			
4	5	331	330
Ginnie Mae			
6	2	500	504
Freddie Mac			
3	-	162	165
Fannie Mae			
1	11	167	157
אחרים			
14	18	1,160	1,156
סך-הכל שירותים פיננסיים			

הערה:

(1) רוב רובו של הסכום הינו השקעת אי די בי ניו יורק באג"ח מוניציפליות בארה"ב. מזה, שלושת ההשקעות הגדולות ביותר הינן בסכום של 171-224 מיליון ש"ח כל אחת, באיגרות חוב של עיריית ניו יורק, של תאגיד המים של עיריית ניו יורק, ושל מדינת ניו יורק.

נספח מס' 4 - פירוטים נוספים - תיק ניירות ערך (המשך)

3. איגרות חוב למסחר - נתונים לפי ענפי משק

להלן פרטים אודות התפלגות איגרות חוב בתיק למסחר, בחתך של ענפי משק:

31 בדצמבר 2015			
עלות מופחתת	שווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			
איגרות חוב לא ממשלתיות			
50	50	(1)–	(1)–
63	62	(1)–	1
113	112	–	1
2,014	2,008	(1)–	6
835	835	–	–
2,962	2,955	–	7
31 בדצמבר 2014			
120	120	–	–
1,262	1,278	19	3
1,382	1,398	19	3

הערה:

(1) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

נספח מס' 5 - פירוטים נוספים

1. הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים

סיכוני האשראי במכשירים פיננסיים. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה בגורמי סיכון מיוחדים ובהם סיכוני אשראי. ייחודיותו של סיכון האשראי בעסקאות אלה נובעת מכך שהסכום הנקוב של העסקה אינו משקף בהכרח את סיכון האשראי הכרוך בה. לפרטים נוספים ראו לעיל "גילוי כללי לגבי חשיפות הקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי" בסעיף "ניהול סיכוני האשראי".

בביאור 28 לדוחות הכספיים, מובאים פרטים בדבר הפעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון. בחלק ב' של הביאור האמור, מובאים פרטים בדבר סיכון אשראי בגין נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, על בסיס מאוחד. להלן יובאו פירוטים נוספים לנתונים המובאים בחלק ב' האמור של הביאור.

(1) להלן פירוט בחתך דירוגים של יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים בעסקאות שהצד הנגדי בהן הוא בנקים:

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים		
יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים - כנגד בנקים זרים		
-	3	בדירוג AAA
-	1	בדירוג AA+
-	309	בדירוג AA
407	78	בדירוג AA-
193	604	בדירוג A+
817	306	בדירוג A
466	267	בדירוג A-
243	123	בדירוג BBB+
32	24	בדירוג BBB-
18	23	לא מדורגים
2,176	1,738	סך-הכל כנגד בנקים זרים
1,232	621	סך-הכל כנגד בנקים ישראלים
3,408	2,359	סך-כל היתרות המאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים

(2) להלן, פירוט בחתך דירוגים של סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים בעסקאות שהצד הנגדי בהן הוא בנקים:

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
במיליוני שקלים חדשים		
יתרות חוץ מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים - כנגד בנקים זרים		
-	10	בדירוג AAA
-	1	בדירוג AA+
-	5	בדירוג AA
19	21	בדירוג AA-
18	27	בדירוג A+
90	51	בדירוג A
11	1	בדירוג A-
16	-	בדירוג BBB+
6	-	בדירוג BBB
160	116	סך-הכל כנגד בנקים זרים
79	90	סך-הכל כנגד בנקים ישראלים

סך-כל היתרות החוץ מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים

239 206

נספח מס' 5 - פירוטים נוספים (המשך)

1. הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (המשך)

(3) להלן, פירוט לעמודות "אחרים" בביאור 28 ב' לדוחות הכספיים, בחתך סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 בדצמבר 2014	
במיליוני שקלים חדשים		
2		חקלאות
		תעשייה:
200	68	מכונות, ציוד חשמלי ואלקטרוני
67	14	כרייה, תעשייה כימית ומוצרי נפט
26	27	אחר
293	109	סך-הכל תעשייה
		בינוי ונדל"ן:
72	15	רכישת נדל"ן לבניה
6	63	אחזקות נדל"ן
9	12	אחר
87	90	סך-הכל בינוי ונדל"ן
143	90	חשמל ומים
45	22	מסחר
2	-	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
55	9	תחבורה ואחסנה
55	75	תקשורת ושירותי מחשב
		שירותים פיננסיים:
193	292	מוסדות כספיים (למעט בנקים)
105	304	לקוחות פרטיים הפעילים בשוק ההון
220	53	מוסדות אחזקה פיננסיים
201	-	שירותי ביטוח וקופות גמל
719	649	סך-הכל שירותים פיננסיים
33	5	שירותים עסקיים ואחרים
20	11	שירותים ציבוריים וקהילתיים
-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
66	21	אנשים פרטיים - אחר
1,520	1,081	סך-הכל
(458)	(260)	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים ובגין בטחון במזומן שהתקבל
1,062	821	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

נספח מס' 5 - פירוטים נוספים (המשך)

3. מדרגות אשראי מעל 800 מיליון ש"ח - פירוט נוסף

בביאור 4 ד' מובאים פרטים בדבר אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה, בהתאם להוראות הדיווח לציבור שמפרסם המפקח על הבנקים.

להלן פירוטים כלליים אודות הלווים הגדולים ביותר, שנכללו במדרגות העליונות (מעל 800 מיליון ש"ח) בביאור האמור⁽¹⁾ (מאוחד):

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
באלפי שקלים חדשים		
		תחום פעילות:
3,975,550	5,672,193	שירותים פיננסיים ⁽²⁾
3,012,921	2,518,739	חשמל ומים
2,900,447	1,325,150	שירותים פיננסיים ⁽²⁾
1,263,138	1,256,612	פעילויות בנדל"ן
1,735,684	1,185,841	שירותים פיננסיים ⁽²⁾
745,489	902,500	תעשייה
601,462	897,334	שירותים פיננסיים
57	813,110	תקשורת ושירותי מחשב
840,036	290,900	שירותים פיננסיים

הערות:

- (1) הנתונים דלעיל הינם נתוני "חבות" (כוללים גם נתוני מסגרות אשראי לא מנוצלות) ולפני הפרשה להפסדי אשראי.
 (2) כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות שהונפקו ע"י FNMA, GNMA ו-FHLMC.

4. ההבדלים העיקריים בין מתכונת הדיווחים הניהוליים לבין מתכונת הדיווח לציבור

נתוני המגזרים המוצגים בדוחות הכספים ובדוח הדירקטוריון נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בעניין זה. קיימים הבדלים מסוימים בין הדיווחים הניהוליים אשר מובאים בפני הנהלת הבנק, לבין נתוני המגזרים המובאים בדוחות הכספיים ומתכונתם. הדיווחים להנהלת הבנק כוללים, בשלב זה, דיווח על נתוני החטיבה העסקית, החטיבה הבנקאית וחטיבת נכסי לקוחות, ברמת בנק, עד לשורת הרווח לפני מס. נתוני החטיבה הבנקאית כוללים את מגזר הלקוחות במשקי הבית, מגזר העסקים הקטנים ומגזר הבנקאות המסחרית, נתוני החטיבה העסקית כוללים את מגזר הבנקאות העסקית ונתוני חטיבת נכסי לקוחות כוללים את מגזר הבנקאות הפרטית. ישנם כאמור מספר הבדלים עיקריים בין הדיווחים להנהלה לבין הדיווח על המגזרים בדוחות הכספיים:

- מגזר הפעילות הפיננסית כולל הן את הפעילות של ניהול הנוסטרו וניהול הסיכונים של הבנק, אשר נמצא תחת אחריות החטיבה הפיננסית, והן את ההשקעה בחברות הריאליות, שאינה מנוהלת על ידה, וכאמור, דיווחי הפעילות של מגזר זה אינם מוצגים בדיווחים האמורים להנהלה;
- בדיווח המגזרים על פי הוראות המפקח על הבנקים, מוקצה לכל מגזר הון רובד 1 והון רובד 2, בהתאם לנכסי הסיכון שלו, על חשבון המגזר הפיננסי.

נספח מס' 5 - פירוטים נוספים (המשך)

להלן כימות של ההבדלים העיקריים בין מתכונת הדיווחים הניהוליים לבין מתכונת הדיווח לציבור המוכתבת בהוראות הדיווח לציבור:

מסקי	עסקים	בנקאות	בנקאות	בנקאות	מגזר	סך-הכל
בית	קטנים	עסקית	מסחרית	פרטית	פיננסי	מאוחד
במיליוני שקלים חדשים						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
רווח (הפסד) נקי מדווח	(310)	138	444	138	341	750
רווח (הפסד) נקי בהתאם לדיווחים ניהוליים	(288)	144	486	148	260	750
הפרש	(22)	(6)	(42)	(10)	(1)	81
להלן מרכיבי ההפרש:						
רווח (הפסד) מהכנסות ריבית נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי	(35)	(10)	(67)	(16)	(2)	130
סך-הכל הכנסות שהועברו	(35)	(10)	(67)	(16)	(2)	130
הפרשה למסים (חיסכון במס)	(13)	(4)	(25)	(6)	(1)	49
הפרש	(22)	(6)	(42)	(10)	(1)	81

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
רווח (הפסד) נקי מדווח	(382)	114	415	84	(10)	284
רווח (הפסד) נקי בהתאם לדיווחים ניהוליים	(367)	117	449	91	(10)	225
הפרש	(15)	(3)	(34)	(7)	-	59
להלן מרכיבי ההפרש:						
רווח (הפסד) מהכנסות ריבית נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי	(25)	(5)	(55)	(11)	(1)	97
סך-הכל הכנסות שהועברו	(25)	(5)	(55)	(11)	(1)	97
הפרשה למסים (חיסכון במס)	(10)	(2)	(21)	(4)	(1)	38
הפרש	(15)	(3)	(34)	(7)	-	59

5. פירוט ההשקעה באיגרות חוב ממשלתיות

בביאור 12 לדוחות הכספיים מובאים, בין היתר, פרטים בדבר השקעה באיגרות חוב ממשלתיות בתיק המוחזק לפדיון, בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר, בחתך של איגרות חוב ומלוות של ממשלת ישראל ואיגרות חוב ומלוות של ממשלות זרות.

להלן יובאו נתונים בחתך של ממשלות בהתייחס לכלל תיק ניירות הערך:

31 בדצמבר 2015		31 בדצמבר 2014	
הערך במאזן	שווי הוגן ⁽¹⁾	הערך במאזן	שווי הוגן ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים			
של ממשלת ישראל	21,358	21,673	19,391
של ממשלת ארה"ב	1,515	1,515	1,166
של ממשלות אחרות	252	252	391
סך-הכל	23,125	23,440	20,948

הערה:

(1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

נספח מס' 6 - מילון מונחים

חוזה בין שני צדדים במסגרתו מעניק אחד הצדדים (כותב האופציה) לצד הנגדי זכות לרכוש או זכות למכור נכס שנקבע בחוזה, תמורת מחיר קבוע מראש, במועד קבוע מראש או לפניו.	אופציה
נייר ערך הכולל התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק נייר הערך (איגרות החוב), את הקרן שנקבעה באיגרת החוב בתוספת ריבית, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים (בהתאם לתנאים שנקבעו באיגרת החוב).	איגרת חוב
ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כקבוצת הכנסה נמוכה או בינונית.	ארצות פחות מפותחות - LDC - Least Developed Countries
רכיבי הון המשמשים בחישוב יחסי יציבות (כגון: הלימות ההון) ומורכבים משני רבדים: א. הון ברובד הראשון הכולל את ההון העצמי החשבונאי לאחר התאמות פיקוחיות (כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 202). ב. הון ברובד השני הכולל בעיקר מכשירי חוב הוניים, והתאמות פיקוחיות אחרות.	הון פיקוחי
אשראי והתחייבויות למתן אשראי (מאזני וחופף מאזני) כמשמעותם בהוראת ניהול בנקאי תקין 313. חוב בהשגחה מיוחדת - חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה, אשר לא יטופלו, תיתכן הרעה בסיכויים לפירעון האשראי או במעמדו של הבנק כנושה.	חבות
חוב המסווג כ"פגום", "נחות" או ב"השגחה מיוחדת".	חוב בעייתי
חוב אשר אינו מוגן באופן מספק על ידי בטחונות או יכולת התשלום של החייב וקיימת אפשרות ברורה כי הבנק יספוג בגינו הפסד, אם הליקויים לא יתוקנו.	חוב נחות
חוב שהבנק צופה כי לא יוכל לגבות את הסכומים המגיעים מהחייב, במועדים שנקבעו על פי הסכם החוב.	חוב פגום
חוב פגום שלהערכת הבנק, פרעונו צפוי ממימוש הבטוחות שהועמדו להבטחתו, בלבד, מכיוון שלחייב אין מקורות זמינים אחרים לפירעונו	חוב שגבייתו מותנית בביטחון
היחס שבין סך אמצעי ההון (ברובד הראשון וברובד השני), לבין סך נכסי הסיכון של הבנק.	יחס הלימות הון כולל
יתרת חוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנזקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי כל חלק מהחוב שנמחק חשבונאית.	יתרת חוב רשומה של חוב
כללים לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.	כללי באזל

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות המוקנות מכוחם נדחות מפני תביעותיהם של יתר הנושים של הבנק, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.

מכשירי אשראי חוץ

מאזניים

מכשיר נגזר

מכשירי חוב כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

מכשיר פיננסי או חוזה אחר שמתקיימים בו שלושה מאפיינים במצטבר:

א. בסיס וסכום נקוב הקובעים את סכום הסילוק של המכשיר.

ב. ההשקעה הראשונית נטו הנדרשת קטנה מזו שהיתה נדרשת בסוגי חוזים אחרים, החשופים בצורה דומה לשינויים בגורמי שוק (או שלא נדרשת כל השקעה).

ג. תנאי דורשים או מתירים סילוק נטו.

מכשיר פיננסי

מזומן, ראייה לזכות בעלות בתאגיד, או חוזה המקיים שני תנאים, כדלקמן:

א. המכשיר מטיל על צד אחד מחויבות חוזית להעביר מזומן, או מכשיר פיננסי אחר לצד שני, או להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד השני בתנאים העלולים להיות לרעת הצד הראשון.

ב. המכשיר מעניק לצד השני זכות חוזית לקבל מזומן או מכשיר פיננסי אחר מהצד הראשון, או להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד הראשון בתנאים העשויים להיות לטובת הצד השני.

משך חיים ממוצע

(מח"מ)

הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של מכשירים פיננסיים נושאי ריבית.

נגזר OTC (Over the counter)

(counter)

מכשירים נגזרים אשר אינם נסחרים בבורסה רשמית, ונוצרו במסגרת התקשרות בין שני צדדים נגדיים.

סיכון אשראי צד נגדי -

Credit) CVA

Valuation

(Adjustment)

החשיפה להפסד שעלול להיגרם, אם הצג הנגדי לעסקה במכשיר נגזר, לא יעמוד בתנאי העסקה.

שוק פעיל

שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים, על מנת לספק מידע על תמחור הנכסים וההתחייבויות על בסיס שוטף.

שיעור המימון - LTV

(Loan to Value Ratio)

היחס בין המסגרת המאושרת של החוב בעת העמדת המסגרת, לבין שווי הנכס המבטיח את החוב, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת, המשמש בחישוב "הלימות ההון".

ICAAP (Internal

Capital Adequacy

Assessment Process)

תהליך פנימי להערכת הלימות ההון של הבנק. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

חברות בת בישראל

בנקאות
בנק מרכנתיל דיסקונט
שוק ההון והשקעות
תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות
דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות
דיסקונט חיתום והנפקות
דיסקונט מנפיקים
כרטיסי אשראי
כרטיסי אשראי לישראל
דיינרס קלאב
נאמנות
דיסקונט נאמנות

המשרד הראשי

תל אביב, רחוב יהודה הלוי 23
website: www.discountbank.com

חברות בת בנקאיות בחו"ל

Israel Discount Bank of New York, USA

website: www.idbbank.com

Head Office: 511 Fifth Avenue, New York
Staten Island, NY Branch:

201 Edward Curry Avenue, Suite 204

Brooklyn, NY Branch:

705 Avenue U

Short Hills, NJ Branch:

150 JFK Parkway

Beverly Hills, CA Branch:

9401 Wilshire Boulevard, Suite 600

Downtown Los Angeles, CA Branch:

888 South Figueroa Street, Suite 550

Aventura, FL Branch:

Harbour Centre, 18851 NE 29th Avenue,
Suite 600

משרדי נציגות: ישראל / צ'ילה / פרו /
מקסיקו / אורוגוואי